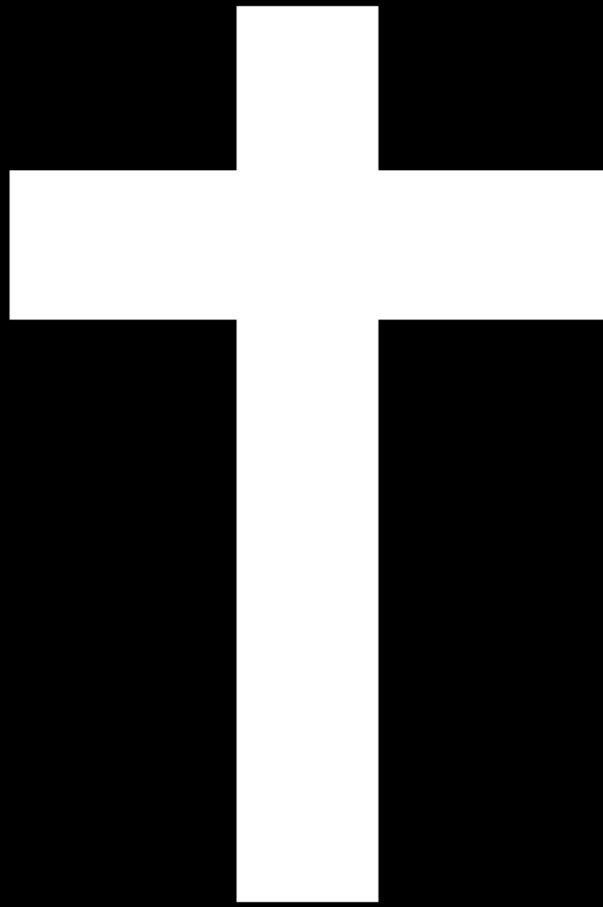

Yesu Xolac

The New Testament in the Patep Language of Papua New Guinea

Yesu Xolac

The New Testament in the Patep Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Patep long Niugini

copyright © 1986 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Patep

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-09-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 20 Dec 2018
3d2c844d-4bc8-590b-bbf2-3a5fcd1f7ad8

Contents

FRT	1
MATYU	2
MAK	49
LUK	78
JON	127
SINALE	159
LOM	199
1 KOLIN	221
2 KOLIN	241
GALESIA	254
EPESAS	261
PILIPAI	268
KOLOSI	274
1 TESALONAIKA	279
2 TESALONAIKA	284
1 TIMOTI	287
2 TIMOTI	294
TAITAS	298
PAILIMON	301
HIBLU	303
JEMS	321
1 PITA	327
2 PITA	334
1 JON	338
2 JON	343
3 JON	344
JUT	345
LEVELESEN	347
Bible reading	371

Yesu Xolac
The New Testament in the Patep language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Patep long Niugini

Yesu Xolac

The New Testament in the Patep language of Papua New Guinea
[ptp]

Translation by Wycliffe Bible Translators

© 1986 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Print publication, 1986 by Bible League International

Web version
2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.
<http://www.Wycliffe.org>

<http://pngscriptures.org>

<http://www.ScriptureEarth.org>

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-No Derivative Works).

https:

creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- Attribution. You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- No Derivative Works. You may not alter, transform, or build upon this work.
- In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-No Derivative Works license. Em i tok olsem yu ken givim kopi long narepela manmeri. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Na tu, yu no ken senisim Tok.

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken askim mipela.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, plis askim mipela.

MATYU
Yesu Kĩlisi xolac nivĩha
wê Matyu kĩvuu ge

*Yesu Kĩlisi tĩvae bue lê
(Luk 3:23-28)*

¹ Yesu Kĩlisi tĩvae bue he lê yêp ga. Devit pum lec Eblaham dĩ Yesu pum lec Devit.

² Eblaham nu Aisak.

Dĩ Aisak nu Jekop.

Dĩ Jekop nu Yuda he lie.

³ Yuda nu Peles yuu Sila wê ta Tema ge.

Dĩ Peles nu Heslon.

Dĩ Heslon nu Lam.

⁴ Dĩ Lam nu Aminadap.

Dĩ Aminadap nu Nason.

Dĩ Nason nu Salmon.

⁵ Dĩ Salmon nu Boas wê ta Lehap ge.

Dĩ Boas nu Obet wê ta Lut ge.

Dĩ Obet nu Jesi.

⁶ Dĩ Jesi nu Devit wê tu Islel nêñ king.

Dĩ Devit nu Solomon. Solomon ta ge wê liya Yulaia.

⁷ Dĩ Solomon nu Liaboam.

Dĩ Liaboam nu Abaisa.

Dĩ Abaisa nu Esa.

⁸ Dĩ Esa nu Jehosapat.

Dĩ Jehosapat nu Jolam.

Dĩ Jolam nu Asaia.

⁹ Dĩ Asaia nu Jotam.

Dĩ Jotam nu Ehas.

Dĩ Ehas nu Hesekaia.

¹⁰ Dĩ Hesekaia nu Manasa.

Dĩ Manasa nu Emos.

Dĩ Emos nu Josaia.

¹¹ Dĩ Josaia nu Jekonaia he lie wê tĩbii Babilon vông vevac vô he dĩ hêm he Islel vĩhati xôn dĩ kô he mĩ la vac vĩgwe Babilon nêb he i vông yuac pĩleva vô he mĩ dô.

¹² He dô vac vĩgwe Babilon dĩ Jekonaia nu Sialtiel.

Dĩ Sialtiel nu Selababel.

¹³ Dĩ Selababel nu Abaiat.

Dĩ Abaiat nu Elaiakim.

Dĩ Elaiakim nu Eso.

¹⁴ Dĩ Eso nu Sedok.

Dĩ Sedok nu Ekim.

Dĩ Ekim nu Elaiat.

¹⁵ Dĩ Elaiat nu Eliesa.

Dĩ Eliesa nu Matan.

Dĩ Matan nu Jekop.

¹⁶ Dĩ Jekop nu Josep wê vĩnê Malia.

Dĩ Malia kô nu Yesu wê he nêl lê êñ nêbê Kĩlisi.

¹⁷ Om bue wê pum lec Eblaham dĩ i la tyip vô Devit ge, he tĩyi xocbê vĩgê yuu dĩ tô mĩ la yuudiyuu (14). Dĩ bue wê pum lec Devit dĩ i la tyip vô buc wê tĩbii Babilon vông vevac vô he Islel dĩ kô he mĩ la vĩgwe Babilon ge, he tĩyi xocbê 14. Dĩ bue wê dô vô buc wê he Islel dô vac vĩgwe Babilon dĩ i la tyip vô Kĩlisi buc ge, he tĩyi xocbê 14 êno.

Malia kô nu Yesu Kîlisi
(Luk 2:1-7)

¹⁸ Kiyang lec wê Yesu Kîlisi yubac ge bêga ên nêbê xomxo vînoo nêb Malia ob kô Josep. Lêc yuu gên o kôma lêm, di he yê wê Malia xêyaa ge, lêc ge yuac wê Myakîlôhông Ngibua vông. ¹⁹ Malia liya Josep ge xomxo nivîha, om nêb ob vông Malia ni yoc vô xomxo manôn lêm, om xo ên nêb ob sea Malia lê, lêc nêb ob nêl kiyang wê nu dô vac Malia xêyaa ge kitong vô xomxo tibeac lêm. ²⁰ Josep gên dixo kiyang wê nêb ob sea Malia ge vac nîlô, mêdêc Apumtau vông angela ti lam nêl kiyang vô Josep vac vîvia bêga ên nêbê, “Devit nu Josep, le i lêc xona ên wê ông ob kô Malia ge lêm, ên nipwo wê Malia ob kô ge Myakîlôhông Ngibua vaci vông vô Malia. ²¹ Om Malia ob kô nu tuc, di ông ob nêl i lê ên nêbê Yesu, ên lê tige kehe bêga nêbê obêc vô lie vêx yuu vux vêl ên he nêl nipaên.”

²² Angela nêl bêge, om kiyang wê Apumtau nêl vô plopete ti ilage vô nôn lec. Plopete tige nêl bêga ên nêbê,

²³ “Wê lê. Vêxwo ti ob xêyaa di kô nu ti di ob nêl i lê nêbê Emanyuel.”

Plopete nêl bêge, di lê Emanyuel kehe bêga nêbê Anutu dô hixôn il.

²⁴ Josep yêp mi kidi lec di vông tiyi xocbê Apumtau angela nêl vô i ge di viac vînê Malia mi dô hixôn lê, ²⁵ lêc o yêp hixôn lêm di i la tyip vô buc wê nu tuc yubac ge di Josep nêl i lê nêbê Yesu.

2

Xomxo piyôp levac lam nêb ob yê Yesu

¹ Malia kô Yesu vac vîgwe Betlehem vac vîgwe levac Judia. Helot tu he Islel nêl king mi dô vac vîgwe Jerusalem. Mêdêc xomxo piyôp levac ya lam gê vîgwe wê hiyôv tyip lam ge mi val Jerusalem di nêl ên nêbê, ² “Nipwo paha wê ob tu xam Yuda nêl king ge, tyo dô tina? Xe xê pitua wê i vông ge vac vîgwe wê hiyôv tyip lam ge, om xe lam ên xe nêb xe ob lam yev vîxam kitu vô i.” ³ Helot ngô kiyang wê he nêl ge di nîlô vô vîyin mabu om tîbii Jerusalem vîhati ge, he nîlô vô vîyin hixôn. ⁴ Om Helot tyuc he Yuda levac wê mi si daa gee hixôn he wê xovô Moses xolac gee vîhati lam di kinêg vô he ên nêbê, “Xomxo ti wê lê nêbê Kîlisi ge ob yubac vac vîgwe tina?” ⁵ Om he nêl lax vô i ên nêbê, “Tyo ob yubac vac vîgwe Betlehem vac vîgwe levac Judia. Ên plopete ti kivuu kiyang ilage i yêp bêga nêbê,

⁶ ‘Ông Betlehem vac vîgwe levac Judia, ông vîgwe nipwo, lêc ông tu levac ngînoo Judia levac vêl, ên xomxo levac ti obêc val vac xam mahîgun di ob viac a lige Islel.’ ”

⁷ Helot ngô kiyang tige, mêdêc vông kiyang la xôpacên vô xomxo piyôp levac tigeê ên nêb he i lam vô i. He lam om Helot kinêg vô he nêbê buc tina wê pitua val tyip lec ge? Om he nêl kitong vô i. ⁸ Mêd Helot nêl vô he ên nêbê, “Xam loc Betlehem di loc vông yuac levac lec myagên nipwo tige, di xam obêc wêvô ge od xam lôm nêl vô a ên a êno ob loc yev vîxag kitu vô i.”

⁹ Om he ngô Helot vya di loc mi la, di pitua wê he yê vac vîgwe wê hiyôv tyip lam ge la mug ên he di mîla le kîsii vôxumac ti wê nipwo tige diyêp vac ge. ¹⁰ He yê pitua tige di xêyaa vô nivîha yang, ¹¹ di he la vac xumac nîlô di la yê nipwo tyo yuu ta Malia, di yev vîxa kitu vô nu tige di pimil i. Pyap dêc he hikwee susu vac he vîxec di tung la vô nipwo tyo. Susu wê he vông vô i ge gol di xax myaluc, di susu nivîvea nivîhavîha hixôn. ¹² Vô bucên Anutu nêl kitong vô he vac vîvia ên nêbê, “Xam lôc vônê Helot tii vacên i ma.” Om he lax môp bangwe mi la ben.

Josep kô Malia yuu Yesu mi yon la Isip

¹³ Xomxo piyôp levac tigeê la, mêdêc Josep yê Apumtau nêl angela ti vac vîvia di angela tige nêl vô i ên nêbê, “Kidi lec mi kô nipwo yuu ta di mon pec mi loc Isip mi loc dô di i loc tyip vô buc wê a ob nêl kiyang vô ông i tii vac ge, ên Helot ob myag nipwo tige ên nêb ob hi i yib.” ¹⁴ Josep ngô angela vya om kidi lec vô bucên di kô nipwo tige yuu ta di yon la vîgwe levac Isip, ¹⁵ di la dô di i la tyip vô buc wê Helot yib vêl ge. Om Apumtau

kíyang wê plopete nêl ilage vô nôn lec. Plopete nêl bêga ên nêbê, “A tyuc nug tuc gê Isip mî i lôm.”

Helot vông nue vevac la hi Islele nue vux yib

¹⁶ Mêdêc Helot xovô nêbê xomxo piyôp levac tige kityoo di o milax vô i lêm, om xêyaa vô myavinê mabu. Om vông tibii la vigwe Betlehem di la vac vigwe wê yêp ninyawehe vô Betlehem ge híxôn ên nêbê he i loc hi vux nipwo wê klismas ti me yuu ge vîhati i yib. Helot nêl bêge ên xomxo piyôp levac nêl vô i ên nêbê he yê pitua ila di klismas yuu lam la vêl. ¹⁷ Om kíyang wê plopete Jelemaia nêl ilage vô nôn lec. Kíyang tige nêl bêga ên nêbê,

¹⁸ “He ngô vya vac vigwe Lama wê xomxo vông tilôt di byag levac mabu ge. Lesel byag ên nue, di xomxo ti o tiyi wê ob vông i nilô vô viyin maên ge lêm, ên nue vîhati yib mîma.”

Josep kô vînê yuu nu tuc mî lax dô Islel

¹⁹ Timuên wê Helot yib vêl ge od Apumtau angela ti nêl vô Josep vac vîvia ên nêbê, ²⁰ “Kidi lec di kô nipwo yuu ta di mon lôc mî loc vac vigwe Islel i tii vac, ên he wê nêbê ob hi nipwo tige i yib ge, he yib vêl.” ²¹ Mêgem Josep kidi lec mî kô nipwo híxôn ta di yon lax mî la Islel.

²² Lêc Josep ngô wê Akeleas kô ma Helot nipilêhê di viac vigwe Judia, om xona ên nêbê ob lax mî la vigwe tige lêm. Om Anutu nêl kíyang vô Josep vac vîvia tii vac, om Josep loc mî la vigwe levac Galili, ²³ di la dô vac vigwe Nasalet. Om kíyang wê he plopete nêl ilage vô nôn lec. Kíyang tige nêl bêga ên nêbê, “He ob nêl bê i ge xomxo Nasalet ti.”

3

Jon Lipacên nêl kíyang

(Mak 1:2-8; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)

¹ Vô buc tige Jon Lipacên kidi mî la vac vigwe mahigun pileva vac vigwe levac Judia, di nêl kíyang vô xomxo bêga ên nêbê, ² “Xam pilepac xam, ên Anutu buc vô kwabo lec.”

³ Jon ge wê plopete Aisaia nêl i kitong ilage bêga ên nêbê, “Xomxo ti tyuc vya levac vac vigwe mahigun pileva ên nêbê, ‘Xam viac Apumtau môp wê obêc lam vac ge di vông i môp i yêp bôbac.’”

⁴ Jon mi vinyum ngakwi wê he vông ya bwoc kamel niviluhu ge di vêx let wê bwoc levac ninivi ge híxôn, di yaên wê mi ya ge híveac híxôn vînoluc. ⁵ Di xomxo Jerusalem di xomxo vac vigwe levac Judia híxôn he vac vigwe toto wê yêp kwabo vô mia Jodan ge, he lam vô Jon vac mia Jodan, ⁶ di nêl he nêp nipaên kitong, di Jon lipac he ya mia Jodan.

⁷ He Palisi híxôn Sadyusi tibeac lam ên nêbê Jon i lipac he, lêc Jon yê di nêl vô he ên nêbê, “Myel nipaên nue xam! Letya nêl vô xam ên nêbê xam ob pec ên Anutu xêyaa myavinê wê ob val vô xam timuên ge? ⁸ Xam pilepac nilôm i vô paha lec lê, lêc vông môp nivîha wê ob nêl kitong bêga bê xam pilepac xam pyap. ⁹ Di le i lêc yong xaxxam va di xo bê Eblaham bue xam lêm. Ên a ob nêl vô xam bê Anutu tiyi wê ob nêl di ngîdax tigae ob tu Eblaham bue ge. ¹⁰ Xam tiyi xocbê xax wê xomxo ob vuv vêl ge. Ên xax wê o vuac nôn nivîha lêm ge, xomxo ob vuv vîhati vêl di nêx i la vac ngwax.

¹¹ “A lipac xam ya mia ên wê xam pilepac xam pyap ge, lêc xomxo ngwe wê ob val timuên ge, xêkizêc wê i vông ge luu xêkizêc wê a vông ge vêl, di a o nivîha tiyi wê a ob kilê i su ge lêm. Xomxo tyo ob lipac xam ya Myakilôhê Ngîbua híxôn ngwax. ¹² Xomxo tyo vigê obêc hôm nôn nivîha di tung i la vac xumac wê nôn nivîha ob dô vac ge, di ninivi pileva ge wê ob nêx i la vac ngwax wê yibên obêc ma ge, ên ngwax i ya vêl.”

Jon lipac Yesu

(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22)

¹³ Yesu sea vigwe Galili di lam la Jodan vô Jon ên nêbê i lipac i. ¹⁴ Lêc Jon kol i di nêl vô Yesu ên nêbê, “Ông obêc lipac a ge od nivîha, lêc bêna lêc ông lam vô a ên ông nêbê a

lipac ôngê?”¹⁵ Lêc Yesu nêl lax vô i ên nêbê, “Ông vông i tìyi wê a nêl ge dî lipac a, ên u obêc vông môm vîhati wê Anutu vông vô u ge i vô nôn lec.” Om Jon ngô dî lipac i.

¹⁶ Yesu lipac mia pyap dêc lutibed sea mia dî lax kehe, mêdêc lag puunê tax dî Yesu yê Anutu Myakîlôhò Ngîbua tìyi xocbê tucluu manôn ge dî i lam dô lec i. ¹⁷ Mêdêc vya ti lam gê lag puunê bêga nêbê, “A nug tige wê a xêgyaa vin lec i dî a xê i nivîha.”

4

Seten yaxên Yesu

(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Mêdêc Myakîlôhò Ngîbua didii Yesu mi la vac vîgwe myadongên wê xomxo dô vacên ma ge ên nêb Seten i yaxên i. ² Mêd Yesu o ya yaên ti lêm tìyi vîdiiên kehe yuu dî bucên kehe yuu, om vip den i. ³ Om Seten wê mi yaxên xomxo ge val dî nêl vô i ên nêbê, “Ông obêc Anutu nu ge od ông nêl dî ngîdax tigae i tu yaên ên ông wa.” ⁴ Lêc Yesu nêl lax vô i ên nêbê, “Xolac nêl bêga ên nêbê, ‘Susu yaên vaci o tìyi wê ob vông xomxo dô mavîha ya ge lêm. Nge, xomxo ob dô mavîha ya kîyang vîhati wê lam vac Anutu mya ge.’” ⁵ Yesu nêl bêge. Nang dêc Seten kô i mi yuu la vîgwe ngîbua Jêlusalem dî lax i la lec Anutu xumac ngîbua kîtôn kîsii, ⁶ dî nêl vô i ên nêbê, “Ông obêc Anutu nu ge od ông sox mi loc kîbun, ên kîyang ti yêp vac xolac bêga ên nêbê, ‘Anutu obêc vông angela wê i vông ge lam viac ông, dî hôm ông kîsii ya vîgê ên nêb ông vînuxên vîxam lec ngîdax i ma.’”

⁷ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Xolac nêl kîyang ngwe hîxôn bêga nêbê, ‘Le i lêc yaxên Apumtau wê ông Anutu ge lêm.’”

⁸ Nang dêc Seten kô Yesu mi yuu la lec kîtôn dia ti kîsii, dî Seten hîlung vîgwe wê yêp kîbun ga ge vîhati hîxôn susu nivîha vîhati vô Yesu, ⁹ dî nêl vô i ên nêbê, “Ông obêc yev vîxam kîtu vô a dî pimil a ge od a obêc vông vîgwe hîxôn susu tigae vîhati vô ông dî ông ob tu kehe.” ¹⁰ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Seten, pec mi loc vêl! Ên xolac nêl bêga ên nêbê, ‘Ông yev vîxam kîtu vô Apumtau wê ông Anutu ge vaci dî vông yuac wê ici va vông ge.’”

¹¹ Yesu nêl bêge, mêdec Seten sea i mi la, dî angela ya val ngîdu Yesu xôn.

Buc taxlee wê Yesu nêl xolac vac vîgwe levac Galili

(Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)

¹² Yesu ngô wê tibii tung Jon la dô vac xumac kalabuhu ge, om la vîgwe levac Galili mi la dô vîgwe Nasalet. ¹³ Mêdec sea vîgwe Nasalet dî la vîgwe Kapaneam wê yêp vô mia luaên nînya vac vîgwe levac wê Sebyulan yuu Naptalai vông ilage. ¹⁴ Om kîyang wê plopete Aisaia nêl ilage vô nôn lec. Kîyang tige nêl bêga ên nêbê,

¹⁵ “Vîgwe Sebyulan hîxôn vîgwe Naptalai, yuu yêp vô mia luaên nînya, dî mia Jodan yêp vîlu ganê. Tibii madîluhu wê o xomxo Yuda lêm ge lam dô vac vîgwe Galili tige.

¹⁶ Om he wê dô vac mapîtoc ge he yê xêseac levac. Dî he wê dô vac vîgwe yibên mapîtoc ge, xêseac val vô he pyap.”

¹⁷ Kîyang nêl bêge. Ge buc taxlee wê Yesu nêl xolac vô xomxo bêga ên nêbê, “Xam pîlepac xam, ên Anutu buc vô kwabo lec.”

Yesu tyuc xomxo yuudîyuu ên nêb he i tîmu vô i vîxa

(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)

¹⁸ Yesu mîla vô mia luaên Galili nînya dî yê xomxo yuu, Saimon wê lê ngwe nêbê Pita ge dî li vux lê nêbê Andlu. Yuu nêx leac ti vac mia luaên tige nêb ob hi pis, ên yuu mi vông yuac lec pis hiên ên nêb ob kô mone lec. ¹⁹ Mêdêc Yesu nêl vô yuu ên nêbê, “Muu lam tîmu vô a vîxag, ên a ob vông muu didii xomxo mi lam vô a i tìyi xocbê muu didii pis vac leac ge.” ²⁰ Om lutibed yuu sea leac dô xel dî la hîxôn Yesu.

²¹ Mêd yon mîla yê Sebedi nu Jems yuu Jon wê yuu dô lec dipac hixôn ma Sebedi di duu leac wê tip sea ge xôn. Mêdêc Yesu keac yuu lam, ²² om lutibed yuu sea dipac hixôn ma di la hixôn Yesu.

Yesu vông xomxo tibeac wê yidac kehe toto ge vô nivîha lec

(Luk 6:17-19)

²³ Yesu la vîlee vac vîgwe levac Galili di la nêl kiyang vô xomxo vac he xumac lîlo toto di nêl xolac nivîha lec Anutu ben lag puunê vô he, di vông he wê yidac hixôn myavinê toto ge vîhati vô nivîha lec. ²⁴ Om xomxo nêl Yesu lê la vac vîgwe levac Silia vîhati. Di he kô xomxo wê yidac kehe toto ge vîhati mî lam vô i, hixôn he wê kô myavinê ge, di he wê vîmwo nipaên dô vac he nîlô ge, di he wê yidac vông he vîxog sea ge, di he wê len vô xêlehe ge. Mêd Yesu vông he vîhati vô nivîha lec. ²⁵ Di xomxo kidu kidu wê lam gê Galili hixôn vîgwe vîgê yuu wê lê levac nêbê Dekapolis ge di he Jelusalem di he Judia di he wê lam gê mia Jodan vîlu ganê ge, he vîhati la tîmu vô Yesu vîxa.

5

Yesu la lec kitôn kisii di nêl kiyang

(Luk 6:20-23)

¹ Yesu yê xomxo kidu levac wê kituc lam vô i ge, om sea he mî la lec kitôn di la dô kibun. Mêdêc nue ngivihi lec mî la vô i, ² di i nêl kiyang vô he bêga ên nêbê,

³ “Xomxo wê xovô ên nêbê he tîyiên ma wê Anutu ob yê he nivîha ge, he i dô hixôn xêyaa nivîha, ên Anutu ben lag puunê tu he ben.

⁴ “Xomxo wê nîlô vô vîyin om he byag ge, he i dô hixôn xêyaa nivîha, ên Anutu obêc vông he nîlô vô vîyin maên.

⁵ “Xomxo wê o kô he lec lêm ge, he i dô hixôn xêyaa nivîha, ên Anutu obêc nêl he lê lec kibun ga vîhati.

⁶ “Xomxo wê xêyaa vin lec môp nivîha wê Anutu vông ge tîyi xocbê he xêyaa vin lec nêb ob ya yaên di num mia ge, he i dô hixôn xêyaa nivîha, ên môp nivîha wê he vông ge, Anutu ob vông i vô nôn lec.

⁷ “Xomxo wê xo vîgwe pîsiv ên xomxo ge, he i dô hixôn xêyaa nivîha, ên Anutu obêc xo vîgwe pîsiv ên he.

⁸ “Xomxo wê nîlô xêseac ge, he i dô hixôn xêyaa nivîha, ên he obêc yê Anutu.

⁹ “Xomxo wê vông kîsoac vac xomxo wê kunacma ge, he i dô hixôn xêyaa nivîha, ên Anutu obêc nêl ên nêbê he tu i nue.

¹⁰ “Xomxo obêc tîmu vô môp nivîha wê Anutu vông ge, lêc tîbii obêc vông vîyin vô he ên môp tîgee ge od he i dô hixôn xêyaa nivîha, ên Anutu ben lag puunê tu he ben.

¹¹ “Xomxo obêc yê wê xam vông i vin a ge lêc obêc so vya vô xam di vông vîyin vô xam di kityoo kiyang tibeac tibeac lec xam ge ¹² od xam dô hixôn xêmyaa i nivîha, di hi vîxam i pec, ên nôn nivîha wê xam ob kô ge dô bin xam vac Anutu ben lag puunê. Xam xovô ên xam nêbê xomxo vông vîyin tibêge vô plopete wê dô mugên ilage.

Kiyang pilepacên lec sol yuu xêseac

(Mak 9:50; Luk 14:34-35)

¹³ “Xam tîyi xocbê sol wê ob vô nivîha vô xomxo kibun ga vîhati ge. Lêc sol obêc vô nyen maên ge, od il ob vông vatya vô ên i vô nyen nangê? Ge vô nipaên pyap, di o tîyi wê ob vô nivîha tii vac di vông yuac ti ge lêm, om xomxo ob nêx i la dô xel di kê vac kibun.

¹⁴ “Xam tîyi xocbê ngwax xêseac wê ob linac lec vîgwe vîhati ge. Ên vîgwe levac ti obêc yêp lec kitôn kisii ge od ob yêp xôpacên lêm. ¹⁵ Xomxo ti obêc byêx ngwax vac lam ge od obêc lax i la le xôpacên vac dêg nîlô lêm. Nge, ob yu i la yux seac ên nêb i linac lec xomxo vîhati wê dô vac xumac nîlô ge. ¹⁶ Om xêseac wê xam vông ge i lêc linac vô xomxo vîhati manôn êno bêge, ên he i yê môp nivîha wê xam vông ge di hi vîxa i pec ên Mag Anutu wê dô lag puunê ge.

Yesu nêl kiyang lec Moses xolac

¹⁷ “Le i léc xo bê a lam ên a nêb a ob kitya Moses xolac hixôn plopete kiyang vêl lêm. Ên a o lam ên a nêb a ob kitya kiyang tige vêl lêm. Nge, a nêb a ob vông i vô nôn lec. ¹⁸ A nêl vixôhîlôg nôn vô xam bê gwêbaga dî i loc tyip vô buc wê lag yuu kibun xôa obêc ma ge, kiyang wê yêp vac Moses xolac ge, bo ti xôa obêc ma lêm. Nge, vîhati ob yêp dî ob vô nôn lec timuên. ¹⁹ Om xomxo ti obêc pwoo Moses xolac bo ti vac dî didii xomxo vac ên nêb he i timu vô i vîxa ge od xomxo tige ob kô lê nipwo vac Anutu ben lag puunê. Léc xomxo ti obêc timu vô xolac vîhati dî didii xomxo vac ên nêb he i timu vô ge od xomxo tige obêc kô lê levac vac Anutu ben lag puunê. ²⁰ A ob nêl vô xam bê môp nivîha wê xam vông ge i luu wê xomxo xolac kehe hixôn he Palisi mi vông ge vêl. Léc obêc ma ge od o tîyi wê xam ob la vac Anutu ben ge lêm.

Kiyang lec môp xêyaa myavînê

(Luk 12:57-59)

²¹ “Xam ngô kiyang pyap wê yêp vô bume ilage bêga nêbê, ‘Le i léc hi xomxo i yib lêm. Xomxo ngwe obêc hi xomxo ngwe yib ge od ob la kot dî kô myavîwen.’ ²² He nêl bêge ilage, léc a ob nêl vô xam bê xomxo ngwe obêc kunac li ngwe ge od ob la kot dî kô myavîwen. Dî xomxo ngwe obêc so vya vô li ngwe ge od xomxo i vông i loc vô hizap levac ên i tîtô i. Dî xomxo ti obêc nêl nipaên lec li ngwe nêb yacyac ge od ob la dô vac ngwax levac vac vîgwe nipaên.

²³ “Om ông obêc kô daa mi la le vô alta, léc ông xovô bê muu lime ti kiyang obêc yêp ge ²⁴ od ông sea daa tige i dô kwabo vô alta dî lôc mi loc, ên muu viac kiyang vêl lê, léc ông lôm tung daa timuên.

²⁵ “Xomxo ti obêc kô ông mi la kot léc muu ob gên dîloc vô môp ge od muu viac kiyang vômâ. Léc obêc ma ge od xomxo tyo obêc tung ông la vac hizap levac vîgê, dî hizap levac ob vông ông la vac xêhîpu vîgê, dî xêhîpu ob tung ông la dô vac kalabuhu, ²⁶ dî a nêl vixôhîlôg vô ông bê ông obêc lop mi lôm vêl ên kalabuhu lêm. Nge, ông ob dô dî hi myavîwen vîhati i ma vêl lê.

Kiyang lec môp yôdac vêx yuu vux

²⁷ “Xam ngô kiyang pyap wê xomxo nêl ilage bêga ên nêbê, ‘Le i léc vông môp yôdac vêx yuu vux lêm.’ ²⁸ He nêl bêge, léc a ob nêl vô xam bê vux ti obêc yê vêx ti dî nîlô yetac ên ge od tîyi xobê vux tige vông yôdac vô vêx tige vac nîlô. ²⁹ Om ông mamnôn vîlu hîyôv obêc didii ông mi la vac môp nipaên ge od ông pul vêl dî nêx i loc, ên ông nimnîvi mya tige obêc la xôa ma ge od ông ob dô nimvîha, léc obêc dô ge od ông nimnîvi vîhati ob la vac vîgwe nipaên. ³⁰ Dî ông vîgêm hîyôv obêc didii ông mi la vac nipaên ge od ông kîtov vêl dî nêx i loc, ên ông nimnîvi mya tige obêc la xôa ma ge od ông ob dô nimvîha, léc obêc dô ge od ông nimnîvi vîhati ob la vac vîgwe nipaên.

Yesu nêl kiyang lec xomxo wê nêb ob sea vînê ge

(Matyu 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

³¹ “Xomxo nêl ilage bêga ên nêbê, ‘Xomxo ti obêc nêb ob sea vînê ge od i kivuu kipihac wê nêbê yuu ob seama ge ti mi vông vô vînê lê, léc yuu i seama.’ ³² He nêl bêge ilage, léc a ob nêl vô xam bê vux ti vînê obêc vông môp yôdac vô vux ngwe lêm, léc liya sea vînê tyo dô ge od vux tige vông vînê la vac yôdac, dî vux ti obêc kô vêx ti wê liya sea i dî la ge od vux tige vông yôdac vô vêx tige.

Kiyang lec môp wê xomxo hîlung vîgê la kisii dî nêl kiyang ge

³³ “Xam ngô kiyang pyap wê yêp vô bume ilage bêga ên nêbê, ‘Le i léc hîlung vîgê loc kisii dî nêl kiyang kityooên hixôn lêm. Nge, xam obêc hîlung vîgêm la kisii ge od xam timu vô kiyang wê xam nêl ge i yêp bôbac vô Apumtau manôn.’ ³⁴ He nêl bêge ilage, léc a ob nêl vô xam bê le i léc hîlung vîgê i loc kisii dî nêl kiyang ti hixôn lêm. Dî le i léc nêl kiyang ti dî nêl vîgwe lag puunê lê hixôn ên nêb i ngîdu xam kiyang xôn lêm. Ên vîgwe lag puunê ge Anutu ben. ³⁵ Dî le i léc nêl kiyang ti dî nêl kibun lê hixôn lêm. Ên kibun

ga sia nipwo wê Anutu kê vixa lec ge. Di le i léc nêl kiyang ti di nêl vigwe Jerusalem lê hixôn lêm. Ên Jerusalem ge Anutu wê tu king levac ge ben. ³⁶ Di le i léc hîlung vigê lec bazub ên nêb i ngidu xam kiyang xôn lêm. Ên xam o tîyi wê xam ob vông bamzub lihi ti vô kwem me vô vîliac lec ge lêm. ³⁷ Om xam obêc nêl kiyang ge od xam nêl bê 'Nge' me 'Ma', di i pyap. Ên xam obêc nêl kiyang ya luu tige vêl ge od ge môp wê Seten vông ge.

Kiyang lec myaviwen nipaên

(Luk 6:29-30)

³⁸ "Xam ngô kiyang pyap wê he nêl ilage bêga ên nêbê, 'Xomxo ti obêc vông ông mamnôn vô nipaên ge od ông êno vông i manôn i vô nipaên. Di xomxo ti obêc pwoo ông nivum pec ge od ông pwoo i nivu i pec êno.' ³⁹ He nêl bêge ilage, léc a ob nêl vô xam bêga bê le i léc vông myaviwen nipaên vac nipaên lêm. Nge, xomxo ti obêc pîtap ông lia vîlu ge od ông pîlepac lia vîlu i loc vô i hixôn. ⁴⁰ Xomxo ti obêc vông kiyang vô ông ên nêb ob kê ngakwi wê ông vông ge od ông vông saket mi i kê hixôn. ⁴¹ Xomxo ti obêc keac xêkizêc nêbê ông kilê i susu mi loc môp kwabo tya ge od ông kilê mi muu loc môp dia tya hixôn. ⁴² Xomxo ti obêc kîtaa susu ti vô ông ge od ông vông vô i. Di xomxo ti obêc kîtaa susu ti vô ông ên nêb ob kê mi la léc vông i lôm ge, od le i léc hîngoo kiyang wê nêl ge lêm.

Kiyang lec môp xêyaa vin lecên

(Luk 6:27-28,32-36)

⁴³ "Xam ngô kiyang pyap wê xomxo nêl ilage bêga ên nêbê, 'Xam xêmyaa i vin lec lime, di xêmyaa i vô nipaên vô tibii wê vông nipaên vô xam ge.' ⁴⁴ He nêl bêge, léc a ob nêl vô xam bêga bê xam xêmyaa i vin lec he wê yê xam nipaên ge, di xam kîtaa vô Anutu ên i vông nivîha vô he wê vông vîyin vô xam ge, ⁴⁵ ên xam obêc vông bêge ge od xam obêc tu Mag Anutu lag puunê nue, ên Anutu vông hîyôv linac lec xomxo nipaên di he wê nivîha ge hixôn, di vông lun tô lec he wê timu vô môp bôbac ge di tô lec he wê so môp bôbac ge hixôn. ⁴⁶ Ên xam xêmyaa obêc vin lec xomxo wê xêyaa vin lec xam ge od xam ob kê nôn bêna? Ên tibii nipaên mi vông bêge êno. ⁴⁷ Di xam obêc nêl kiyang vô lime vaci ge od xam ob luu tibii vêl bêna? Ên tibii madîluhu êno mi vông bêge hixôn. ⁴⁸ Mêgem xam viac xam mi dô nivîha lee i tîyi xocbê Mag Anutu lag puunê wê nivîha lee ge."

6

Môp wê il ob vông susu vô xomxo ge

¹ Yesu nêl vô nue ngîvihi ên nêbê, "Xam xona nêm di le i léc vông môp nivîha vô xomxo manôn bê he i yê xam nivîha lêm. Ên xam obêc vông bêge ge od xam ob kê nôn nivîha ti vô Mam Anutu wê dô lag puunê ge lêm.

² "Om xam obêc nêb xam ob vông susu ti vô xomxo wê nêl susu maên ge, od xam o léc vông xomxo ti i loc mug di vê vuac bê xomxo i yê xam lêm. Ên xomxo kityooên wê vîyum nipaên vac nivîha nîlô ge mi vông môp tibêge vac xumac lîlo di vông vac môp hixôn ên nêb xomxo i yê di yong he lê. Om a nêl vîxôhîlôg nôn vô xam bêga bê he kê nôn nivîha pyap, om ob kê ngwe i tii vac vô buc timuên nang lêm. ³ Om xam obêc vông susu ti vô xomxo wê nêl susu maên ge od xam vîgêm kêd i o léc xovô yuac wê vîgêm hîyôv vông ge lêm. ⁴ Nge, yuac tibêge i yêp xôpacên, di Mag Anutu wê yê susu yuu môp xôpacên vîhati ge ob vông nôn nivîha vô xam.

Yesu nêl kiyang lec môp kîtaaên

(Luk 11:2-4)

⁵ "Xam obêc kîtaa ge od le i léc vông i tîyi xocbê xomxo kityooên wê vîyum nipaên vac nivîha nîlô ge mi vông ge lêm. Ên he xêyaa vin lec nêb ob le kîsii vac Anutu xumac ngîbua di kîtaa, di le vac môp buuên wê xomxo tîbeac vîlee vac ge di kîtaa ên nêb xomxo i yê. Léc a nêl vîxôhîlôg nôn vô xam bêga bê he kê nôn nivîha pyap, om obêc kê ngwe tii vac vô buc timuên lêm. ⁶ Om xam obêc kîtaa ge od xam loc vac xam bom xumac lôma

đi tung vuayen lec đi kitaa vô Mag Anutu wê dô xôpacên ge, đi Mag Anutu wê yê susu yuu môp xôpacên vîhati ge ob vông nôn nivîha vô xam.

⁷ “Xam obêc kitaa ge od le i lêc kitaa tîyi xocbê kiyang pîleva wê nôn maên ge lêm. Ên kitaaên tibêge tîyi xocbê môp wê tibii madîluhu mi vông ge. Ên he xo ên he nêbê he ob kitaa dia ge od anutu wê he vông ge ob yê he nivîha đi vông kiyang wê he nêl ge vô nôn lec. ⁸ Om xam o lêc tîmu vô môp wê he vông ge lêm. Ên susu wê ma ên xam lêc xam gên o kitaa mi nêl lêm ge, ge Mag Anutu xovô pyap.

⁹ “Om xam kitaa bêga bê,
Xe Mag ông, wê ông dô kîsîi ge,
ông lêm i lam tu ngîbua.

¹⁰ Ông lam tu Apumtau i tîyi vîgwe vîhati.

Ông kiyang i lam vô nôn gê kîbun ga xocbê yêp gê kîsîi ge.

¹¹ Ông vông nyang vô xe i tîyi buc
vîhati.

¹² Xe nêp myavîwen wê yêp vô xe ge, ông kitya vêl, xocbê xe kitya nêp nîpaên vêl vôma ge.

¹³ Ông o lêc didii xe mi loc vac kiyang wê ob yaxên xe ge lêm. Nge, ông vô xe vêl ên nîpaên vîhati.

[Ông Apumtau, ông xêpîlihi đi xêkizêc đi ông xêseac kehe đi luta lêc luta. Kiyang nôn.]

¹⁴ “Wê lê. Xam obêc kitya xomxo nêp nîpaên vêl ge od Mag Anutu obêc kitya xam nêp nîpaên vêl. ¹⁵ Lêc xam obêc kitya xomxo nêp nîpaên vêl lêm ge od Mag Anutu ob kitya xam nêp nîpaên vêl lêm.

Kiyang lec môp wê he mi ngîbua yaên ge

¹⁶ “Buc wê xam obêc ngîbua yaên lec ge od le i lêc dô ma yux yux tîyi xocbê xomxo kityooên ge lêm. Ên he mi vông môp tibêge ên nêb xomxo i yê he đi xovô bê he ngîbua yaên. Lêc a nêl vîxôhîlôg nôn vô xam bêga bê he kô nôn nivîha pyap, om obêc kô ngwe tii vac vô buc tîmuên nang lêm. ¹⁷ Om xam obêc ngîbua yaên ge od xam hîvip bamzub đi lipac mamnôn hîxôn, ¹⁸ ên xomxo i yê, lêc o xovô wê xam ngîbua yaên ge lêm. Lêcom Mag Anutu wê dô xôpacên ge vaci ob xovô, đi Mag Anutu wê yê susu yuu môp xôpacên vîhati ge obêc vông nôn nivîha vô xam.

*Yesu nêl kiyang lec susu nivîhavîha
(Luk 12:33-34)*

¹⁹ “Le i lêc kituc susu nivîhavîha tîbeac gê kîbun ga lêm. Ên susu wê yêp kîbun ga ge, gwaakivac ob lic sea đi guva ob iac sea, đi tibii yôdac ob dii xumac đi la vun susu tîgee.

²⁰ Om xam kituc susu nivîhavîha i loc yêp vac Anutu ben lag puunê. Ên susu wê yêp vac Anutu ben lag puunê ge, gwaakivac ob lic lêm đi guva ob iac lêm, đi tibii yôdac ob dii xumac đi la vun lêm. ²¹ A nêl bêge vô xam, ên vîgwe wê xam susu nivîhavîha dô vac ge, ge xam ob vông nîlôm la vô vîgwe tige.

*Xêseac wê xomxo nînivî vông ge
(Luk 11:34-36)*

²² “Xam mamnôn tîyi ngwax xêseac wê linac lec nîmnîvi ge. Om mamnôn obêc dô nivîha ge od nîmnîvi vîhati ob dô vac xêseac. ²³ Lêc mamnôn obêc vô nîpaên ge od nîmnîvi vîhati ob vô mapîtoc. Đi xêseac wê dô vac xam nîlôm ge obêc mapîtoc ge od mapîtoc ob vô levac đi hîvun xam xôn.

*Kiyang lec Anutu đi mone
(Luk 16:13)*

²⁴ “Xomxo ti o tîyi wê ob vông yuac vô xomxo levac yuu ge lêm. Ên xêyaa obêc vin lec ngwe đi ob yê ngwe nîpaên, me obêc vông nîlô la vô ngwe đi vô nîmi vô ngwe. Om o tîyi wê xam ob vông nîlôm i loc vô Anutu hîxôn mone ge lêm.

*Yesu nêl kiyang lec yaên yuu numên
(Luk 12:22-31)*

²⁵ “Om a nêl vô xam bê xam o léc vông nîlôm i vô vîyin lec yaên yuu numên hixôn ngakwi lêm, ên môt wê il ob dô madvîha ge luu yaên vêl, dî môt wê il ob viac nidnîvi ge luu ngakwi vêl. ²⁶ Xam wê menac dî xovô bê menac o xin yaên vê lêm, dî he o kô yaên nôn vac yuac lêm, dî he o kituc yaên la dô vac xumac ti lêm. Léc Mag Anutu wê dô lag puunê ge vaci vet he, dî Anutu xêyaa vin lec xomxo luu menac tige vêl om Anutu ob viac xam nivîha êno. ²⁷ Xam ti o tîyi wê xam ob xo kiyang tîbeac dî titul buc wê xam ob dô mamvîha ge i vô dia lêm.

²⁸ “Bêna léc xam xo kiyang tîbeac lec ngakwi? Xam xovô nita wê vuac mavîya ge. He o vông yuac ti lec ngakwi me he o duu nivîmihi ti lêm. ²⁹ Léc a nêl vô xam bêga bê vunacên wê he vông ge luu vunacên nivîhavîha wê King Solomon vông ilage vêl. ³⁰ Nita wê vuac mavîya ge tyip vac yuac mî le gwêbaga, léc tîtige xomxo ob kitov vêl dî nêx la vac ngwax, léc Anutu vunac vô he nivîha. Xam ge, vông vinên wê xam vông ge nipwo lee tya, lêcom xam xovô bê Anutu obêc viac xam nivîha luu mavîya vêl. ³¹ Om le i léc xo kiyang tîbeac dî nêl bêga bê, ‘il ob xa vatya, dî il ob num vatya, dî il ob vînyum ngakwi tibêna?’ lêm. ³² Ên tibîi madîluhu ge wê xo kiyang tîbeac ên nêb ob tulec susu tibêgee. Dom Mag Anutu wê dô lag puunê ge xovô susu wê ma ên xam ge pyap. ³³ Mêgem xam obêc vông nîlôm i loc vô Anutu hixôn môt nivîha wê i vông ge od Anutu obêc vông susu ninîvi xen vô xam hixôn. ³⁴ Om xam o léc xo kiyang tîbeac lec buc tîtige lêm, ên obêc tîtige ge od xam ob xovô susu me vîyin wê xam ob tulec tîtige. Vîyin wê buc toto vông ge i yêp lec buc titi ge bôbac.”

7

*Le i léc yaxên xomxo nêl kiyang lêm
(Luk 6:37-38,41-42)*

¹ Yesu nêl vô nue ngîvihi ên nêbê, “Le i léc yaxên xomxo nêl kiyang lutibed lêm, ên Anutu i o léc yaxên xam nêl kiyang lêm. ² Ên Anutu obêc yaxên xam nêl kiyang tîyi xocbê xam va yaxên xomxo nêl kiyang ge. Ên môt wê xam vông vô xomxo ge od Anutu obêc vông i tîyi wê xam vông vô he ge vô xam. ³ Bêna léc ông wê xax mavîgen nipwo tya wê le vac lim manôn ge dî nêlê, dî ông lungên xax yatôv wê le vac ôcông va mamnôn ge? ⁴ Xax levac le vac ông mamnôn, bêna léc ông nêl vô lim ên ông nêbê ông ob hêm xax mavîgen nipwo tya wê le vac lim manôn ge vêl? ⁵ Ông xomxo kityooên, ông hêm xax yatôv wê le vac ông mamnôn ge vêl tax ên mamnôn i seac, ge od ông tîyi wê ông ob hêm xax mavîgen nipwo tya wê le vac lim manôn ge vêl.

⁶ “Le i léc nêx susu ngîbua i loc vô noo lêm. Dî le léc nêx komkom wê mone levac ge i loc vô bwoc lêm, ên he ob kê i hîbu sea dî ob pop mî nga xam.

*Kiyang lec môt kitaaên
(Luk 11:9-13)*

⁷ “Xam kitaa vô Anutu ên i vông susu vô xam, dî xam myag susu êdêc wêvô, dî hi vîgêm lec vuayen ên i tax ên xam. ⁸ Ên xomxo vîhati wê kitaa vô Anutu ge obêc kô nôn tîyi wê he kitaa ge, dî xomxo ti wê myag susu ge obêc yêvô, dî xomxo ti wê hi vîgê lec vuayen ge vuayen obêc tax ên i.

⁹ “Xam nume ti obêc kitaa ma ên nêb ob ya blet ge od ma ob vông ngîdax ti vô, me? ¹⁰ Dî nu tige obêc kitaa ma ên nêb ob ya pis ge od ma ob vông myel ti vô, me? ¹¹ Xam ga xomxo kibun nimpaên, léc xam mi vông susu nivîha vô nume. Om xam xovô bêga bê il Mag Anutu wê dô lag puunê ge ob vông susu nivîhavîha i luu vêl vô xomxo wê kitaa i ge.

¹² “Om môt vîhati wê xam nêb xomxo i vông vô xam ge, xam vông môt bêge vô he êno, ên kiyang wê Moses hixôn plopete nêl ge kehe bêge.

Kiyang lec môp nipwo yuu môp levac
(Luk 13:24)

¹³ “Xam loc vô môp vuayen nipwo, ên môp wê ob didii xomxo la xôa ma ge, ge môp levac wê ob vông yuac levac vô xomxo lêm. Om xomxo tibeac la vô môp ngwe ge. ¹⁴ Lêc môp wê ob didii xomxo la dô mavîha ge, ge môp nipwo wê vông yuac levac vô xomxo. Om xomxo yuutyabed ob yêvô mî la vô môp tige.

Yesu nêl kiyang lec plopete kityooên
(Luk 6:43-44; Luk 13:25-27)

¹⁵ “Xam xona nê m ên plopete kityooên, ên he tîyi xocbê he vînyum bwoc sipsip nivîluhu om xam so ên xam nêbê he xomxo nivîha. Lêc he nîlô tîyi xocbê noo nipaên. ¹⁶ Xam obêc xovô he lec môp wê he vông ge. Ên xomxo ob yul myedanôn nôn lec kîpomac yin yatôv lêm. Dî xomxo ob yul kîsung nôn lec nyela yatôv lêm. ¹⁷ Ên xax nivîha vîhati ob vuac nôn nivîha, dî xax nipaên vîhati ob vuac nôn nipaên. ¹⁸ Xax nivîha o tîyi wê ob vuac nôn nipaên ge lêm, dî xax nipaên o tîyi wê ob vuac nôn nivîha ge lêm. ¹⁹ Xax vîhati wê o vuac nôn nivîha lêm ge, xomxo ob vuv vêl dî nêx i la vac ngwax. ²⁰ Om xam obêc xovô plopete kityooên lec môp nipaên wê he vông ge.

²¹ “Xomxo wê mi nêl ‘Apumtau, Apumtau’ vac mya pileva ge, he ob la dô vac Anutu ben lêm. Nge, he wê tîmu vô môp wê Mag Anutu lag puunê vông ge wê ob la dô vac Anutu ben. ²² Ôbêc vô buc levac tîmuên ge od xomxo tibeac obêc nêl ên nêbê, ‘Apumtau, Apumtau, xe vông yuac plopete lec ông lêm, dî xe tii vîmwo nipaên vêl ên xomxo lec ông lêm, dî xe vông do levac tibeac lec ông lêm.’ ²³ Lêc a obêc nêl vô he bê, ‘A lungên xam. Xam ge xomxo nipaên, om xam pec vêl ên a magnôn.’

Kiyang pilepacên lec xumac loxên
(Luk 6:47-49)

²⁴ “Xomxo vîhati wê ngô a kiyang dî vông a vyag vô nôn lec ge, he tîyi xocbê xomxo xovôên nivîha ti wê lox xumac lec ngîdax pîtehe kîsii. ²⁵ Dî buc lun val dî mia butac, dî vîgwe vîyii, om xumac vô yocycoc, lêc o kîpê lêm, ên lox xumac lec ngîdax om xumac le xêkizêc. ²⁶ Dî xomxo vîhati wê ngô a kiyang, lêc o tîmu vô lêm ge, he tîyi xocbê xomxo pîyôp maên ti wê lox xumac lec luda pileva. ²⁷ Dî buc lun val dî mia butac dî vîgwe vîyii, om xumac vô yocycoc dî kîpê mî la dii sea.”

²⁸ Yesu nêl kiyang vîhati gee pyap dî xomxo kîdu levac wê kîtucma dî ngô kiyang ge yetac mabu ên kiyang wê i nêl ge, ²⁹ ên Yesu o nêl kiyang vô he tîyi xocbê xomxo wê xovô Moses xolac ge lêm. Nge, nêl kiyang hîxôn xêkizêc.

8

Yesu vông xomxo wê kityax mahîzihîzi ge ti vô nivîha lec
(Mak 1:40-44; Luk 5:12-14)

¹ Yesu sea kîtôn dî lop mî la dî xomxo tibeac hîwocên tîmu vô i vîxa mî lam. ² Mêd xomxo wê kityax mahîzihîzi ge ti val vô Yesu dî yev vîxa kîtu vô dî nêl vô i ên nêbê, “Xomxo levac, ông obêc nêb ông ob vông a nîgnîvi i vô nivîha lec ge od ông tîyi.” ³ Mêgem Yesu tîtô vîgê mî la vyax lec i dî nêl ên nêbê, “A nêb ông vô nîmvîha lec.” Yesu nêl dî kityax mahîzihîzi tige wax la vêl lutibed dî xomxo tyo nînvîvi vô nivîha lec. ⁴ Mêdec Yesu nêl vô i ên nêbê, “Le i lêc nêl nîmnîvi wê vô nivîha lec ge kîtong vô xomxo ti lêm. Dî ông loc hîlung nîmnîvi mô vô xomxo wê mi si daa vô Anutu ge dî vông daa i tîyi môp wê Moses xolac nêl ge, ên xomxo vîhati i yê dî xovô bê ông nîmnîvi vô nivîha lec.”

Yesu vông Lom vevac levac nu yuac ti vô nivîha lec
(Luk 7:1-10)

⁵ Yesu loc mî la vîgwe Kapaneam, mêdec Lom vevac levac wê viac nue vevac 100 ge ti lam vô Yesu dî kîtaa i ên nêbê, ⁶ “Xomxo levac, a nug yuac ti vông yîdac levac mî yêp

vac a bog, léc vigê yuu vixa len vô xêhele dî i yaxên myavînê levac.”⁷ Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “A ob loc vông i vô nivîha lec.”⁸ Léc xomxo vevac tige nêl lax vô i ên nêbê, “Xomxo levac, a o nivîha tîyi wê ông ob lam vac a xumac lôma ge lêm. Om ông vyam i nêl dî a nug yuac i vô nivîha lec.”⁹ Ên a ga êno wê a la vac xomxo levac kwa ngîbi, dî a nuge vevac ge wê lam vac a kwa ngîbi. Om a obêc nêl vô he ti ên a nêb i loc ge od ob la, dî a obêc nêl vô ti bê i lam ge od ob lam, dî a obêc nêl vô nug yuac ti bê i vông yuac ge od ob vông. Dî ông êno, ông ge xomxo xêkizêc, om a xovô ên a nêbê

ông obêc le teva dî nêl ge od a nug yuac tige ob vô nivîha lec.”¹⁰ Yesu ngô kiyang wê xomxo tyo nêl ge om yetac, dî nêl vô xomxo tîbeac wê tîmu vô i vixa ge ên nêbê, “A nêl vîxôhîlôg nôn vô xam bê a o xê xomxo Islel ti wê vông i vin xêkizêc tîyi xocbê Lom tiga vông i vin ge lêm.

¹¹ “A nêl vô xam bêga bê tîbii tîbeac ob kidi vac vigwe wê hîyôv tyip lam ge dî vigwe wê hîyôv hoo la ge dî la dô mî ya hîxôn Eblaham yuu Aisak yon Jekop vac Anutu ben lag puunê. ¹² Léc Islel wê he nêb he ob la dô vac Anutu ben ge, Anutu ob tii he la dô vac vigwe mapitoc. Vac vigwe tige he ob byag levac dî ob kic nivu lecma.”

¹³ Mêdec Yesu nêl vô Lom vevac levac tige ên nêbê, “Ông loc bom. Kiyang wê ông nêl ge obêc vô nôn lec i tîyi xocbê ông vông i vin dî kitaa a ge.” Om hîyôv manôn tîbed tige xomxo yuac tige vô nivîha lec.

Yesu vông Saimon Pita yen vêxta vô nivîha lec

(Mak 1:29-31; Luk 4:38-39)

¹⁴ Yesu la vac Pita ben, léc yê wê Pita yen vêxta vông yidac ngwax tum mî yêp. ¹⁵ Om la hôm lec vigê, dî yidac tip la, mêdec vêx tyo kidi lec dî viac yaên ên nêb i ya.

Yesu vông xomxo yidac tîbeac vô nivîha lec

(Mak 1:32-34; Luk 4:40-41)

¹⁶ Vô hucên xomxo tîbeac kô lie wê vîmwô nîpâên dô vac he nîlô gee mî val vô Yesu. Mêd Yesu nêl dî vîmwô nîpâên tîgee lop mî la vêl ên he, dî Yesu vông he wê yidac ge vîhati vô nivîha lec hîxôn. ¹⁷ Om kiyang wê plopete Aisaia nêl ilage vô nôn lec. Ilage Aisaia nêl bêga ên nêbê, “Ici va kô il nêd myavînê hîxôn yidac wê vông il ge vêl.”

Xomxo wê nêb ob tîmu vô Yesu vixa ge

(Luk 9:57-60)

¹⁸ Yesu yê wê xomxo tîbeac buu i ge, om nêl vô nue ngîvihi ên nêbê, “Xam lam ên il ob la mia luaên vîlu ganê.” ¹⁹ Mêdec xomxo wê xovô Moses xolac ge ti val vô Yesu dî nêl vô i ên nêbê, “Xolac kehe, vigwe vîhati wê ông ob la vac ge, a ob loc hîxôn ông.” ²⁰ Léc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Le i léc nêl decdec bê ông ob lam hîxôn a lêm, ên lîlii mi yêp vac yen, dî menac mi vông lîwihi lec xax, léc a, Xomxo Nu, a bog wê a ob xêp vac ge ma.”

²¹ Nang dêc xomxo wê mi tîmu vô Yesu vixa ge ti nêl vô i ên nêbê, “Xomxo levac, ge tîyi wê a ob la yev mag vêl lê, léc lam tîmu vô ông vîxam, me?” ²² Léc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông lam tîmu vô a vîxag, dî xomxo yibên vaci i yev xomxo yibên.”

Yesu nêl dî lea yuu mia vô nînya lehe vô i vya

(Mak 4:36-41; Luk 8:22-25)

²³ Nang dêc Yesu la lec dipac dî nue ngîvihi la hîxôn dî he la. ²⁴ He mîla mia luaên mahîgun lê, léc lea mabu val, om mia kîpyax la vac dipac nîlô mî pup lec, dî Yesu dîyêp, ²⁵ om nue ngîvihi la tîpi vô i dî nêl vô i ên nêbê, “Xomxo levac, ngîdu xe xôn, ên il ob la xib.” ²⁶ Léc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam xona ên va? Xam nêm vông vinên nîpwô tya.” Mêd Yesu kidi lec dî pîping lea yuu mia, om lea levac tip la dî mia tîpiên ma. ²⁷ Om nue ngîvihi yetac mabu dî nêl vôma ên nêbê, “Xomxo tiga letya, léc lea yuu mia vô nînya lehe vô i?”

Yesu tii vîmwô nîpâên vêl ên xomxo yuu

(Mak 5:1-17; Luk 8:26-37)

²⁸ Yesu he nue ngivihhi dô lec dipac di loc mi la tibii Gadala ben wê yêp mia luaên vilu ganê. Xomxo yuu wê vimwo nipaên dô vac yuu nilô ge dô vac vigwe tige. Yuu mi dô vac vigwe wê xomxo yibên mi yêp vac ge, léc yuu yê wê Yesu val ge om yuu la vô i. Xomxo yuu ge la dô vimen, om xomxo xona ên yuu di o vilee mi la vô môp tige lêm. ²⁹ Mêdec yuu tyuc ên nêbê, “Anutu nu ông, ông ob vông bêna vô xe? Buc tige valên gên ma, léc ông lam ên ông nêb ông ob vông xe vô nipaên tax, me?” ³⁰ Yuu nêl bêge, mêd bwoc kidu levac diya gê teva tya. ³¹ Om vimwo nipaên wê dô vac yuu nilô gee kîtaa Yesu ên nêbê, “Ông obêc tii xe vêl ge od ông vông xe la dô vac bwoc tiganêe nilô.”

³² Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam loc.” Mêgem vimwo nipaên tige lop vêl ên xomxo yuu ge di la vac bwoc nilô, mêdec bwoc tige vîhati tup mi la vac madia di la tô vac mia di yib mîma vêl.

³³ Mêd xomxo wê mi viac bwoc tige pec mi la viyangtôv di mîla nêl kiyang lec bwoc wê yib ge kitong di nêl xomxo yuu wê vimwo nipaên dô vac yuu nilô ge kitong hixôn. ³⁴ Om tibii wê dô vac vigwe tige vîhati xona ên Yesu om lam myag i mi yêvô, di nêl kiyang xêkizêc vô i ên nêbê i sea he ben di loc vac vigwe bangwe.

9

Yesu vông xomxo wê len vô xêlehe ge ti vô nivîha lec
(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Yesu lec dipac mi lax mi la mia luaên vilu ganê mi la ben. ² Mêdec tibii ken xomxo wê len vô xêlehe ge ti lec pêt wê i vông ge mi lam vô Yesu. Mêgem Yesu yê wê he vông i vin ge, om nêl vô xomxo tyo ên nêbê, “Nug, ông xêmyaa i vô nivîha, ên a kitya ông nêl nipaên vêl pyap.”

³ Lêcom xomxo wê xovô Moses xolac gee dô hixôn om xo vac nilô ên nêbê, “Xomxo tige so vya vô Anutu.”

⁴ Lêc Yesu xovô kiyang wê he xo vac nilô ge, om nêl vô he ên nêbê, “Bêna léc xam xo kiyang nipaên bêge vac nilômê? ⁵ Kiyang bêna il ob nêl lutibedê? A ob nêl bê ‘a kitya ông nêl nipaên vêl,’ me a ob nêl bê ‘ông kidi lec mi loc’? ⁶ Mêlêc a nêb a ob vông xovôên vô xam bê a, Xomxo Nu, a tiyi wê a ob kitya xomxo nêl nipaên vêl gê kibun ga ge.” Mêgem Yesu nêl vô xomxo ti wê len vô xêlehe ge ên nêbê, “Kidi lec mi hôm ông guhu lec di lôc bom.” ⁷ Mêd vux tyo kidi lec mi la ben. ⁸ Mêgem xomxo tibeac yê di xona mabu di pimil Anutu lê, ên wê i vông xêkizêc tibêge vô xomxo tige.

Yesu nêb Matyu i lam timu vô i vîxa
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Pyap dêc Yesu loc mi la, léc mîla yê xomxo ti lê nêbê Matyu wê xeedô vac xumac wê he mi kô takis vac ge. Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Lam timu vô a vîxag.” Mêgem Matyu kidi lec di la timu vô Yesu vîxa.

¹⁰ Mêdec Yesu la ya vac Matyu ben, di tibii nipaên wê mi kô takis ge hixôn tibii nipaên tibeac, he lam dô mi ya hixôn Yesu he nue ngivihhi. ¹¹ Lêc he Palisi ge, he yê om nêl vô Yesu nue ngivihhi ên nêbê, “Bêna léc xam nêl xolac kehe la ya hixôn tibii nipaên wê mi kô takis ge yuu tibii nipaên tibeacê?”

¹² Lêc Yesu ngô wê he nêl ge om nêl vô he ên nêbê, “Xomxo nivîha ob la vô docta lêm. Nge, tibii wê yidac ge wê ob la vô docta. ¹³ Om xam loc di xovô kiyang wê yêp vac xolac bêga ên nêbê, ‘A o nêb xam si daa vô a lêm. Nge, a nêb xam xo vigwe pisiv ênma môci.’ Xolac nêl bêge, om a o lam ên a nêb a ob tyuc xomxo nivîha lêm. Nge, a lam ên a nêb a ob tyuc xomxo nipaên.”

Kiyang lec yaên yuu ngakwi hixôn bwoc ninivi
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ Nang dêc Jon Lipacên nue ngivihhi val vô Yesu di nêl vô i ên nêbê, “Xe hixôn Palisi, xe mi ngîbua yaên tiyi buc tibeac, léc bêna léc ông nume ngivihhi o ngîbua yaên lêm?”

¹⁵ Om Yesu nêl kiyang pilepacên ti vô he ên nêbê, “Tibii lie ti obêc ii vêx lêc gên dô hixôn lie ge od he nilô ob vô viyin, me? Ma vêl. Lêc obêc buc timuên wê tibii ob kô li tige vêl ên he ge od he ob ngibua yaên. ¹⁶ Di xomxo ti nêl ngakwi obêc tip ge od obêc kiping ngakwi paha myahipu ti vêl mi la duu lec tikwê lêm. Ên obêc vông bêge ge od myahipu paha tige obêc titê tikwê lêx di tocên obêc vô myakipwoc. ¹⁷ Di xomxo ti ob too wain paha vac bwoc ninivi tikwê lêm. Ên obêc too vac ge od wain obêc nyôn ninivi tikwê tige tip di too la di ninivi vô nipaên. Om wain paha ge, xomxo too vac bwoc ninivi paha, di wain yuu xôn ninivi ob dô nivîha.”

*Xomxo levac nu vêx di vêx yidac ngwe, yuu kiyang
(Mak 5:22-43; Luk 8:41-56)*

¹⁸ Yesu gên nêl kiyang bêge vô he, mêdec tibii levac ti lam yev vîxa kitu vô i di nêl ên nêbê, “A nug vêx gên yib tya ga om ông lam vyax vigêm lec i, ên i kidi lec mavîha i tii vac.” ¹⁹ Mêgem Yesu kidi lec hixôn nue ngivîhi mi he la.

²⁰ Mêd vêx ti dô vac he mahigun, lêc vêx tige, yidac kwatuacên ti vông i tiyi klismas vigê yuu di yuu tô mi la (12), lêc o ma lêm. Vêx tyo val le vô Yesu nîmi di vyax vigê lec Yesu ngakwi myahipu, ²¹ ên xo ên nêbê, “A obêc hêm lec Yesu ngakwi myahipu ge od a obêc vô nivîha lec.” ²² Mêdec Yesu pilepac di yê vêx tyo, om nêl vô ên nêbê, “Nug, ông nilôm i vô nivîha, ên vông vinên wê ông vông ge ob vông ông vô nimvîha lec.” Mêdec lutibed vêx tige vô nivîha lec.

²³ Mêd Yesu loc mi la vac xomxo levac tige ben, di yê he wê vê ngivêg ge hixôn kidu levac wê byag di vông nididun levac ge. ²⁴ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam kidi lec mi loc, ên nipwo tige o yib lêm. Nge, ici va diyêp.” Lêc he nap lec kiyang wê i nêl ge. ²⁵ Om Yesu tii he lop mi la vêl, di la xumac lôma di la hêm lec vêx tyo vigê, di i kidi lec mavîha. ²⁶ Mêgem xomxo nêl kiyang tige vô levac vac vigwe tige vîhati.

Yesu vông xomxo manôn tocên yuu di kwa maên ti vô nivîha lec

²⁷ Yesu sea vigwe tige mi la, di xomxo yuu wê manôn toc ge timu vô i vîxa, di keac vya levac ên nêbê, “Devit nu, xo vigwe pisiv ên xii.” ²⁸ Mêdec Yesu la vac xumac nilô, di xomxo yuu ge val vô i, di Yesu kinêg vô yuu ên nêbê, “Muu vông i vin ên muu nêb a tiyi wê a ob vông muu mamnôn i seac ge, me?” Di yuu lee yuu ên nêbê, “Apumtau, ông tiyi.” ²⁹ Mêgem Yesu vyax vigê lec yuu manôn di nêl ên nêbê, “Muu mamnôn i seac i tiyi xocbê vông vinên wê muu vông ge.” ³⁰ Mêgem yuu manôn seac. Di Yesu nêl xêkizêc vô yuu ên nêbê, “Le i lêc loc nêl wê a vông muu mamnôn seac ge kitong vô tibii lêm.” ³¹ Lêc yuu la di la nêl Yesu lê vô levac vac vigwe vîhati.

³² Yuu la di xomxo kô vux ti wê vimwo nipaên vông kwa ma ge lam vô Yesu. ³³ Mêdec Yesu tii vimwo nipaên la vêl om xomxo tige keac vya tyip nivîha. Om xomxo tibeac ngô di yetac mabu di nêl ên nêbê, “Il o xê do levac bêga ti vac vigwe Islel ila lêm.” ³⁴ Lêc he Palisi nêl ên nêbê, “Yesu tii vimwo nipaên vêl ya xêkizêc wê vimwo nipaên nêl levac vông ge.”

Yesu xo vigwe pisiv ên xomxo

³⁵ Yesu mila vîlee vac vigwe levac hixôn vigwe nipwo vîhati, di la nêl kiyang vô xomxo vac he xumac lilo toto di nêl xolac nivîha lec Anutu ben vô he di vông he wê yidac hixôn myavînê toto ge vîhati vô nivîha lec. ³⁶ Yesu yê xomxo tibeac wê lam vô i ge di xo vigwe pisiv ên he, ên he piyôp juda di he dô hixôn viyin tiyi xocbê bwoc sipsip wê xomxo ti o viac he lêm ge. ³⁷ Om Yesu nêl vô nue ngivîhi ên nêbê, “Yaên wê dô vac yuac ge vô nôn tibeac pyap, lêc nue yuac wê ob la kô nôn gee, he yuutyabed. ³⁸ Om xam kitaa vô Apumtau wê viac yuac ge ên i vông nue yuac tibeac i loc kituc yaên wê i vông ge i dô kidu tibeac.”

10

Yesu nue ngivihi vigê yuu di tô mi la yuu

(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Yesu tyuc nue ngivihi vigê yuu di tô mi la yuu lam vô i, di vông xêkizêc vô he tiyi wê he ob tii vîmwo nipaên vêl ên xomxo di vông xomxo wê yidac hixôn myavîné toto ge vô nivîha lec.

² Nue ngivihi vigê yuu di tô mi la yuu gee lê bêga nêbê, taxlee ge, Saimon wê lê ngwe nêbê Pita ge yuu li Andlu. Di Jems wê ma Sebedi ge yuu li Jon. ³ Di Pilip yuu Batolomyu, di Tomas, di Matyu wê mi kô takis ge, di Jems wê ma Alpias ge, di Tadias, ⁴ di Saimon Selot, di Judas Iskaliot wê vông Yesu la vac tibii vevac vigê ge.

Yesu vông yuac vô nue ngivihi

(Mak 6:7-13; Luk 9:1-5)

⁵ Yesu nêb ob vông nue ngivihi vigê yuu di tô mi la yuu gee i loc, om nêl vô he ên nêbê, “Xam loc vônê tibii baba i ma, di loc vacên tibii Samelia vigwe i ma. ⁶ Di xam loc vô lime Islel mô, ên he tiyi xocbê bwoc sipsip wê lung sea di la xôa ma ge. ⁷ Om xam loc nêl kiyang vô he bêga bê, ‘Anutu buc vô kwabo lec.’ ⁸ Xam loc vông xomxo yidac i vô nivîha lec, di tiyi vô xomxo yibên i kidi lec, di vông xomxo wê kityax mahizihizi ge i vô nivîha lec, di tii vîmwo nipaên i loc vêl ên xomxo. Xêkizêc tige a vông pileva vô xam, om xam vông pileva vô xomxo di le i lêc kô mone lec lêm.

⁹ “Le i lêc su mone gol yuu silva di kapa vac xam vîxec nu lêm. ¹⁰ Di le i lêc bya vîxec mi loc vô môp lêm, di le i lêc kô nivîmihi yuu lêm, di le i lêc kô su hixôn pîtoa lêm. Ên xomxo ti obêc vông yuac vô xomxo ge od ob kô xen yaên vô xomxo tige.

¹¹ “Xam obêc la vac vigwe levac yuu nipwo ge od xam wêvô xomxo nivîha di loc dô hixôn, di i loc tyip vô buc wê xam ob sea vigwe tige di la ge. ¹² Om wê xam obêc la vac xumac nîlô tige ge od xam nêl kiyang nivîha vô he. ¹³ Di xomxo wê dô vac xumac tige obêc lee yuu ên nêbê xam dô hixôn he ge od kiyang nivîha wê xam nêl ge i yêp vô he. Lêc he obêc tyuc lec lêm ge od kiyang nivîha wê xam nêl ge i lôm lam vô xacxam va. ¹⁴ Di xomxo ti obêc kô xam lec nivîha lêm di ob ngô kiyang wê xam nêl ge lêm ge od xam lîloo vîjuva vêl ên vîxam, ên i nêl he nêl nipaên kîtonng vô he, di xam sea xumac yuu vigwe tige di loc. ¹⁵ A nêl vîxôhîlôg nônn vô xam bê vô buc timuên wê Anutu obêc yaxên xomxo vîhati nêl kiyang ge od Anutu obêc vông myavîwen nipaên vô xomxo vîyang tige luu Sodom yuu Gomola vêl.

Yesu nêl kiyang vô nue ngivihi lec vîyin vîyang vîyang wê ob val timuên ge

(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ “A ob vông xam loc i tiyi xocbê bwoc sipsip wê xam ob la vac noo vîmen mahigun ge. Om xam viac môp wê xam vông ge nivîha, di dô mamlehe i tiyi xocbê tuлуу ge. ¹⁷ Xam viac xam ên xomxo, ên he ob kô xam mi la vông kiyang vô xam, di he ob pîsa xam ya yihi vac he xumac lîlo, ¹⁸ di kô xam mi la lax vô gavman levac yuu king manôn di vông kiyang vô xam ên wê xam vông i vin a ge. Om xam ob nêl a kiyang kîtonng vô he hixôn tibii madîluhu. ¹⁹ Mêlêc buc wê he obêc kô xam mi la vac kot ge od xam o lêc myag môp yuu kiyang wê xam ob nêl ge lêm. Ên kiyang wê xam ob nêl ge Anutu ob vông vô xam vô buc tige. ²⁰ Om xacxam va ob nêl kiyang lêm. Nge, Myakîlôhông Ngîbua wê Mag Anutu vông ge vaci ob nêl kiyang vac xam myam.

²¹ “Vô buc tige xomxo obêc vông lie la vac tibii vigê ên nêb tibii i hi he yib, di mae obêc vông bêge vô nue, di nue ob yê tae mae nipaên di vông he la vac tibii vigê ên nêb tibii i hi he yib. ²² Di xomxo vîhati xêyaa ob vô nipaên vô xam ên wê xam vông i vin a lêg ge. Lêc xomxo ti obêc le xêkizêc vac vîyin di i la tyip vô buc myahîpu ge od Anutu obêc vông i la dô vac i ben. ²³ He obêc vông vîyin vô xam vac vigwe ngwe ge od xam pec mi loc vac vigwe bangwe. Ên a nêl vîxôhîlôg nônn vô xam bêga bê xam obêc vông yuac vac Islel ben vîhati lêm, di a, Xomxo Nu, a ob vena tax.

²⁴ “Nipwo xumac xulacên ti ob luu ma wê hîlung yuac vô i ge vêl lêm. Dî xomxo yuac ti ob luu xomxo levac wê viac yuac ge vêl lêm. ²⁵ Lêc nipwo xumac xulacên ti obêc tiyi ma wê hîlung yuac vô i ge od pyap, dî xomxo ti obêc tiyi xomxo levac wê viac yuac ge od pyap. A tiyi xocbê xomxo levac wê a viac xumac ge, dî xomxo nêl Seten lê ngwe Bielsebul lec a, om xam xovô bêga bê he obêc nêl a nipaên ge od he ob nêl nipaên lec a nuge xam hîxôn luu vêl.

Xam xona ên Anutu vaci
(Luk 12:2-9)

²⁶ “Om xam o lêc xona ên xomxo lêm. Ên kiyang vîhati wê yêp vac xomxo nîlô ge ob lam yêp seac, dî kiyang wê yêp xôpacên ge, vîhati ob lam yêp seac dî xomxo ob xovô. ²⁷ Kiyang wê a nêl xôpacên vô xam ge, xam loc nêl i yêp seac vô xomxo mî he i ngô. Dî kiyang wê a nêl kimunaên vô xam ge, xam loc le lec wetôv dî nêl i yêp seac vô xomxo mî he i ngô. ²⁸ Dî xam o lêc xona ên he wê ob hi xam nimnivi yib ge lêm, ên he o tiyi wê he ob hi kinum yib hîxôn ge lêm. Xam xona ên Anutu môci, ên Anutu tiyi wê ob vông xam kinum yuu xôn nimnivi la vac vîgwe nipaên.

²⁹ “Xomxo mi kisuu menac nipwo yuu ya mone tived. Lêc Anutu obêc lee yuu lêm ge od menac nipwo tige ti ob tô mî la kibun lêm. ³⁰ Dî xam ge, Anutu kitong xam bamzub lihi vîhati pyap. ³¹ Om xam xonaên i ma, ên Anutu xêyaa vin lec xam nginoo menac nipwo vîhati vêl.

³² “Om xomxo ti obêc nêl a kitong vô xomxo ge od a ob nêl xomxo tige kitong êno vô Mag Anutu wê dô lag puunê ge. ³³ Lêc xomxo ti obêc yax a vun vô xomxo ge od a ob yax i vun êno vô Mag Anutu wê dô lag puunê ge.

Il xêgyaa i vin lec Yesu i luu vêl
(Luk 12:51-53; Luk 14:26-27)

³⁴ “Xam o lêc xo bê a lam ên a nêb a ob kitov vevac i tip gê kibun ga lêm. Ên a o lam ên a nêb a ob kitov vevac i tip lêm. Nge, a kô yipac levac mî lam. ³⁵ Ên a lam ên a nêb a ob vông xomxo i dô kidu kidu. Om ma yuu nu vux xêyaa ob vô myavînê vôma, dî ta yuu nu vêx xêyaa ob vô myavînê vôma, dî yen vêxwo yuu yen vêxta xêyaa ob vô myavînê vôma, ³⁶ dî xomxo wê dô vac xumac tived gee, he ob yêma nipaên.

³⁷ “Xomxo ti xêyaa obêc vin lec ta yuu ma luu wê xêyaa vin lec a ge vêl ge od o tiyi wê ob tu a xe ge lêm. Dî xomxo ti xêyaa obêc vin lec nue vêx yuu vux luu wê xêyaa vin lec a ge vêl ge od o tiyi wê ob tu a xe ge lêm. ³⁸ Dî xomxo ti obêc kilê xax pola wê i vông ge mî timu vô a vîxag lêm ge od o tiyi wê ob tu a xe ge lêm. ³⁹ Ên xomxo ti obêc viac ninivi ên yibên ge od ob yib mî la xôa ma. Lêc xomxo ti obêc yib lec a lêg ge od obêc dô mavîha.

Xomxo wê obêc kô nôn nivîha
(Mak 9:41)

⁴⁰ “Xomxo ti obêc kô xam lec nivîha ge od tiyi xocbê kô a lec nivîha êno. Dî xomxo ti obêc kô a lec nivîha ge od tiyi xocbê kô Anutu wê vông a lam ge lec nivîha êno. ⁴¹ Xomxo ti obêc kô plopete ti lec nivîha ên wê i plopete ge od yuu xôn obêc kô nôn nivîha tiyima, dî xomxo ti obêc kô xomxo nivîha ti lec nivîha ên wê i xomxo nivîha ge od yuu xôn obêc kô nôn nivîha tiyima. ⁴² Dî xomxo ti obêc vông mia ningigooên vac kap vô a nuge yuac ti ên wê i tu a nug ge od a nêl vîxôhilôg nôn vô xam bê nôn nivîha obêc ma vô i lêm. Nge, ob kô nôn lec yuac wê i vông ge.”

11

Jon nue ngîvihi val vô Yesu
(Luk 7:18-35)

¹ Yesu nêl kiyang vô nue ngîvihi vîgê yuu dî tô mî la yuu lec yuac wê he ob vông ge, pyap dêc sea vîgwe tige mî la vîlee vac vîgwe toto wê yêp vac vîgwe levac tige dî la nêl kiyang vô xomxo dî tîxuu he ya xolac.

² Jon Lipacên dô vac xumac kalabuhu, di ngô kiyang lec yuac wê Kîlisi vông ge. Om vông i nue ngivihî la vô Yesu, ³ di he la kinêg ên nêbê, “Xomxo ti wê plopete ilage nêl ên nêbê obêc val ge, ông tyo ga mê, me xe ob dô bin xomxo ngwe?” ⁴ Lêc Yesu luu he vya ên nêbê, “Xam lôc nêl yuac wê xam wê di ngô gee kitong vô Jon bê ⁵ xomxo wê manôn tocên gee, he manôn seac, di xomxo wê vîxa nipaên gee, he vîxa vô nivîha lec mi he la nivîha, di xomxo wê kityax mahizihizi gee, he vô nivîha lec, di xomxo wê nînya vô kitu gee ngô kiyang, di xomxo yibên kidi lec mavîha, di xomxo wê nêl susu maên gee ngô xolac nivîha. ⁶ Vông vinên wê xomxo ti vông ge obêc vô nipaên ên a lêm ge od ob dô hixôn xêyaa nivîha.”

⁷ Jon nue ngivihî lax mi la vêl, di Yesu nêl kiyang vô xomxo kidu levac tige lec Jon bêga ên nêbê, “Ilage wê xam la vô Jon vac vîgwe mahigun pileva ge od xam la ên xam nêb xam ob la wê vatyaê? Xam la ên xam nêb xam ob la wê duvac wê lea kilê i la di i hivip lec nang ge, me? Maê. ⁸ Om xam la ên xam nêb xam ob la wê vatya? Xam la ên xam nêb xam ob la wê xomxo wê vînyum ngakwi nivîhavîha ge ti, me? Maê. Xomxo wê mi vînyum ngakwi nivîhavîha ge he mi dô vac king ben. ⁹ Om xam la vô i ên va? Xam la ên xam nêb xam ob la wê plopete ti, me? Vîxôhilôg, a nêl vô xam bê Jon ge plopete ti wê luu plopete vîhati ge vêl. ¹⁰ Ilage xomxo kîvuu kiyang lec Jon mi i yêp vac xolac bêga ên nêbê, ‘Wê lê. A ob vông xomxo ti i kô a kiyang mi loc mug ông nêl môm ên i viac môm wê ông obêc mîla vac ge.’

¹¹ Kiyang nêl bêge, di a ob nêl vîxôhilôg nôl vô xam bê Jon Lipacên ge xomxo levac luu xomxo kibun ga vîhati vêl. Lêcom xomxo vîhati wê vô nipwo lec vac Anutu ben ge wê ngînoo Jon vêl.

¹² “Vô buc wê Jon Lipacên val ge di i lam tyip gwêbaga hixôn, Anutu xolac lam yêp seac om xomxo tibeac ngô di vông he nîlô la diluhu vô Anutu. ¹³ Ên Moses he plopete vîhati nêl Anutu kiyang kitong di i val tyip lec Jon. ¹⁴ Di xam obêc nêb xam ob ngô ge, od xam ngô bê Jon ge Ilaija wê he nêl ilage ên nêb ob val ge. ¹⁵ Xomxo nînya obêc yêp ge od i ngô kiyang.

¹⁶ “Lêc xomxo wê dô vac buc gwêbaga, a ob tixuu he lec vatya? He tîyi xocbê nume nipwo wê dô lec wetôv di tyuc la vô lie nipwo ên nêbê,

¹⁷ ‘Xame, xe hi vyang, lêc xam o yoo lêm, di xe vông tîlôt, lêc xam o vông hixôn lêm.’

¹⁸ Môm tibêge wê nume nipwo vông ge tîyi xocbê xam vông vô xii Jon, ên Jon val, lêc o ya yaên di num wain lêm, lêc xam nêl ên xam nêbê vîmwô nipaên dô vac i nîlô. ¹⁹ Nang dêc a, Xomxo Nu, a val, lêc a mi xa di mi num, lêc xam nêl ên xam nêbê, ‘Wê lê. Xomxo tige mi ya levac di mi num levac mi vô mavmav di mi dô hixôn xomxo nipaên wê kô takis ge hixôn tîbii nipaên tibeac.’ Xam mi nêl bêge, lêc yuac wê xii Jon vông ge ob hîlung vô xam bê Anutu vông xovôên vô xii, di xovôên wê i vông ge vîxôhilôg nôl.”

Tîbii wê o pilepac nîlô lêm

(Luk 10:13-15)

²⁰ Yesu vông do levac vac vîgwe tibeac, lêc xomxo vac vîgwe tige o pilepac he nîlô lêm. Om Yesu nêl he nêl nipaên kitong vô he bêga ên nêbê, ²¹ “Xam Kolasin, di xam Betsaida, xam xona nêl, ên xam obêc tulec vîyin. Ên do levac wê a vông vac xam bom ge, xomxo ti obêc vông vac tîbii Taia yuu Saidon ben ilage ge od tîbii Taia yuu Saidon obêc yê di xovô he nêl nipaên di lipac vîwev lec he di pilepac he nîlô la vô Anutu. ²² Om a ob nêl vô xam bê vô buc tîmuên wê Anutu obêc yaxên xomxo nêl kiyang ge od Anutu obêc vông myavîwen nipaên vô xam luu Taia yuu Saidon vêl. ²³ Di xam Kapaneam, xam nêb xomxo i kô xam lec i loc yêp kîsiinê, me? Ma vêl. Xam ob la vac vîgwe nipaên. Ên do levac wê a vông vac xam bom ge, xomxo ti obêc vông vac tîbii Sodom ben ilage ge od vîgwe Sodom ob yêp di i val vô gwêbaga hixôn. ²⁴ Om a ob nêl vô xam bê vô buc tîmuên wê Anutu obêc tîtô xomxo nêl kiyang ge od Anutu obêc vông myavîwen nipaên vô xam luu Sodom vêl.”

Xam lam vô a di dô seac vêl
(Luk 10:21-22)

²⁵ Vô buc tige Yesu kitaa bêga ên nêbê, “Mag Anutu, ông lag yuu kibun kehe ông. Om a pîmil ông ên wê ông o vông kiyang tige vô xomxo wê xovôên yuu piyôp levac ge lêm. Nge, ông vông vô xomxo wê gên o xovô lêm ge, ²⁶ ên ôcông va xovô ên nêb ông ob vông bêge ge.

²⁷ “Mag vông xêkizêc yuu xovôên vihati ge vac a vigêg. Xomxo ti o xovô nu a lêm. Nge, Mag vaci wê xovô a. Di xomxo ti o xovô Mag lêm. Nge, aca va wê a xovô Mag, di xomxo wê a nêb a ob hîlung Mag vô he ge, he ob xovô Mag.

²⁸ “Xam wê xam vông yuac levac di kilê viyin ge, xam lam vô a ên lam dô seac vêl. ²⁹ Xam lam tu a nuge yuac di kô xovôên nivîha vô a, ên a ga xomxo malehe ti di a o yong a lêm, om xam nilôm ob dô seac vêl. ³⁰ Ên yuac wê a vông vô xam ge, ge o yuac viyin lêm ên a ngîdu xam xôn. Di xolac wê a vông vô xam ên a nêb xam vông ge, ge o viyin lêm.”

12

Kiyang lec buc sabat
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ Vô buc wê sabat ge, Yesu he nue ngivîhi la vîlee mi la vac yuac lôma wê wit ge. Lêc vip den nue ngivîhi, om he le yul wit nôn mi ya. ² Lêc Palisi ya yê wê he vông ge om nêl vô Yesu ên nêbê, “Wê lê, gwêbaga buc sabat wê Moses xolac vîbu nêb il ob vông yuac ti lec lêm ge, lêc nume ngivîhi vông yuac lec.” ³ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Mêd xam o kitong xolac wê nêl lec bug Devit ge lêm, me? Devit he lie dô, lêc vip den he, ⁴ om he la vac Anutu xumac ngîbua di la ya blet wê xomxo daa siên tung vô Anutu manôn ge. Blet tige, Devit he lie o tiyi wê ob ya ge lêm. Nge, xomxo daa siên gee, heche va ob ya. ⁵ Mêd xam o kitong kiyang ti wê yêp vac Moses xolac ge lêm, me? Kiyang tige nêl ên nêbê xomxo daa siên mi vông he yuac vac Anutu xumac ngîbua lec buc sabat, om xocbê he pwooc kiyang lec buc sabat vac ge, lêc he o vông i so lêm. ⁶ Om a ob nêl vô xam bê a ga a luu Anutu vông xumac ngîbua tige vêl. ⁷ Kiyang yêp vac xolac bêga ên nêbê, ‘A o nêb xam si daa vô a lêm. Nge, a nêb xam xo vigwe pîsiv ênma môci.’ Kiyang nêl bêge, om xam obêc xovô kiyang tige kehe ge od xam obêc vông viyin vô he wê nêb kiyang maên ge lêm. ⁸ Ên a, Xomxo Nu, wê a tu sabat kehe.”

Yesu vông xomxo wê vigê vilu vô xêlehe ge ti vô nivîha lec
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Yesu sea yuac lôma di la vac Yuda xumac lîlo ti. ¹⁰ Lêc xomxo wê vigê vilu vô xêlehe ge ti dô. Mêdêc xomxo ya nêb ob vông kot vô Yesu, om he kinêg vô i ên nêbê, “Ge tiyi wê il ob vông xomxo i vô nivîha lec vô buc sabat ge, me?” ¹¹ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xomxo ti vac xam mahîgun ge, bwoc sipsip tîbed wê i vông ge obêc tô vac lôva lec buc sabat ge od xomxo tige obêc la pul i lôm kisii ên lôva, me? Nge, obêc pul i lôm. ¹² Xomxo ngînoo bwoc sipsip vêl, om ge tiyi wê il ob vông nivîha vô xomxo lec buc sabat.” ¹³ Mêdec Yesu nêl vô xomxo ti wê vigê vilu vô xêlehe ge ên nêbê, “Tîtô vigê.” Om

xomxo tyo tîtô vigê, lêc vigê vô nivîha lec tiyi xocbê vigê viluo. ¹⁴ Om he Palisi kidi lec di la kitucma di myag môp wê nêb he ob hi Yesu i yib lec ge.

¹⁵ Lêc Yesu xovô kiyang wê he Palisi nêl vîma ge om sea vigwe tige di la. Lêc xomxo tîbeac la timu vô i vîxa, om Yesu vông he wê yidac gee vihati vô nivîha lec, ¹⁶ lêc vîbu he nêb he nêlên i kitong vôn xomxo i ma. ¹⁷ Om Anutu kiyang wê plopete Aisaia nêl ilage vô nôn lec. Kiyang tige nêl bêga ên nêbê,

¹⁸ “Wê lê. Xomxo tige, a nug yuac wê a vînoo i pyap. A xêgyaa vin lec i, di a xê i nivîha. A ob vông Myakîlôhê Ngîbua wê a vông ge i hîvun i xôn, di i ob nêl a xolac nivîha vô tîbii madîluhu. ¹⁹ Di ob nêl kiyang kunacên yuu hîgacên lêm, di ob hîbap kiyang vac wetôv bê xomxo i ngô lêm. ²⁰ Xomxo ya tiyi xocbê duvac wê hîbu nîpwo tya ge, lêc a nug yuac tige ob hîbu he sea lêm. Di xomxo ya tiyi xocbê ngwax wê tum

lec kilen ge, léc xomxo tyo ob hi i yib lêm. Xomxo tyo ob vông yuac mi dô ên vông kiyang nivîha i pwoo nipaên i pec. ²¹ Di tibii baba wê o Yuda lêm ge vîhati ob vông i vin i lê di dô bin i.”

Xomxo nêl ên nêbê Yesu vông yuac ya xêkizêc wê vîmwo nipaên Seten vông ge (Mak 3:20-30; Luk 11:14-23; Luk 12:10)

²² Mêd he kô xomxo ti mi lam vô Yesu. Vîmwo nipaên dô vac xomxo tyo nîlô di vông i manôn toc di vông i dô yac di keacên ma. Om Yesu vông xomxo tyo vô nivîha lec di manôn seac di i yê vîgwe di keac. ²³ Om xomxo vîhati wê yê ge yetac mabu di nêl vôma ên nêbê, “Xomxo tige Devit nu, me?” ²⁴ Léc he Palisi ngô om nêl vôma ên nêbê, “Bielsebul wê tu vîmwo nipaên nêl levac ge vông xêkizêc vô Yesu, om Yesu tii vîmwo nipaên vêl ya xêkizêc wê Bielsebul vông ge.”

²⁵ Léc Yesu xovô kiyang wê yêp vac he piyôp ge om nêl vô he ên nêbê, “Xomxo vîyang ti obêc le kîdu yuu di vông vevac vôma ge od he ob dô nipaên. Di xomxo vîgwe ti me xumac ti obêc hîbu he la yuu di vông vevac vôma ge od he ob dô nivîha lêm. ²⁶ Di Seten obêc tii lie di hîbuma sea ge od xêkizêc wê he vông ge ob ngîduma xôn tibêna? ²⁷ Di a obêc tii vîmwo nipaên vêl ya xêkizêc wê Bielsebul vông ge od xam lime mi tii vîmwo nipaên vêl ya xêkizêc wê letya vông ge? Xam lime i yaxên kiyang wê xam nêl lec a ge. ²⁸ Léc a obêc tii vîmwo nipaên vêl ya xêkizêc wê Anutu Myakîlôhê Ngîbua vông ge od xam xovô bê Anutu buc val pyap vô xam.

²⁹ “Xomxo xêkizêc ti obêc dô vac ben xumac lôma ge od tibii yôdac ti ob la vac xumac lôma di la vun i susu tibêna? Léc obêc ku xomxo xêkizêc tige xôn ya yihi ge od tîyi wê ob kô i nêl susu vîhati wê dô vac xumac nîlô ge mi la.

³⁰ “Xomxo ti obêc vin a lêm ge od tîyi xochê vông vevac vô a. Di xomxo ti obêc kîtuc xomxo lam vô a lêm ge od tîyi xochê tii he moo sea ge.

³¹ “Om a ob nêl vô xam bê Anutu tîyi wê ob kîtya nipaên vîhati hîxôn kiyang wê xomxo so vya vô i ge vêl. Léc xomxo ti obêc so vya vô Myakîlôhê Ngîbua ge od o tîyi wê Anutu ob kîtya i nêl nipaên tige vêl ge lêm. ³² Di xomxo ti obêc nêl kiyang nipaên lec a, Xomxo Nu, ge od Anutu ob kîtya i nêl nipaên vêl. Léc xomxo ti obêc nêl kiyang nipaên lec Myakîlôhê Ngîbua ge od Anutu ob kîtya i nêl nipaên vêl lêm. Nipaên wê i vông ge, Anutu obêc hôm xôn mi i yêp dia di i la tyip vô buc tîmuên.

Xax nôl nivîha yuu nipaên (Luk 6:43-45)

³³ “Xax obêc nivîha ge od nôl obêc nivîha, di xax obêc nipaên ge od nôl obêc nipaên. Om xomxo obêc yê xax nôl wê vuac lec yatôv ge od ob xovô bê xax tige nivîha, me xovô nêbê nipaên. ³⁴ Xam myel nue xam! Xam xomxo nipaên, om xam ob nêl kiyang nivîha tibêna? Ên kiyang wê pup vac xam nîlôm ge, ge wê xam myam nêl seac. ³⁵ Xomxo nivîha ge, nivîha yêp vac nîlô om mi vông môp nivîha. Di xomxo nipaên ge, nipaên yêp vac nîlô om mi vông môp nipaên.

³⁶ “A ob nêl vô xam bê vô buc tîmuên wê Anutu obêc yaxên xomxo vîhati nêl kiyang ge od ob yaxên kiyang vaxvax wê xomxo nêl ge vîhati. ³⁷ Wê ông myam obêc nêl kiyang nivîha ge od Anutu ob yê ông nêb ông xomxo nivîha. Di ông myam obêc nêl kiyang nipaên ge od Anutu ob yê ông nêb ông xomxo nipaên.”

Xomxo nêb he ob yê do levac (Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)

³⁸ Nang dêc xomxo wê xovô Moses xolac gee hîxôn he Palisi ya nêl vô Yesu ên nêbê, “Xolac kehe, xe nêb ông vông do levac ti ên xe xê.” ³⁹ Léc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam gwêbaga, xam ge xomxo nipaên wê xam o vông i vin lêm ge, om xam nêb xam ob wê do levac ti. Léc a ob vông do levac ti mi xam wê lêm. Ên do levac tibed wê a ob hîlung vô xam ge wê plopete Jona vông ilage. ⁴⁰ Ên ilage Jona dô vac pis mabu yocên ti nîlô tîyi bucên yon di vidiiên yon. Om a, Xomxo Nu, a obêc la xêp vac kîbun nîlô tîyi bucên

yon di vidiiên yon. ⁴¹ Om buc timuên wê Anutu obêc yaxên xomxo nêl kiyang ge od tibii Niniva obêc kidi lec di nêl xam gwêbaga nêl nipaên kitong, ên ilage tibii Niniva ngô kiyang wê Jona nêl vô he ge di pilepac he, lêc gwêbaga a dô hixôn xam di a nginoo Jona vêl, lêc xam o pilepac xam lêm. ⁴² Om buc timuên wê Anutu obêc yaxên xomxo nêl kiyang ge od vêx levac wê tu tibii Siba nêl kwin ilage obêc kidi lec hixôn xam wê xam dô gwêbaga di nêl xam nêl nipaên kitong. Ên vêx tige kidi vac vigwe kehe tevabanê ên nêb ob lam ên lam ngô kiyang wê king Solomon nêl piyôp nivîha ge. Lêcom gwêbaga, a lam dô hixôn xam di a nginoo Solomon vêl, lêc xam o ngô a vyag lêm.

Vimwo nipaên lax dô vac xomxo nang

(Luk 11:24-26)

⁴³ “Vimwo nipaên ti obêc lop mi la vêl ên xomxo ti ge od ob la vilee vac vigwe myadongên mi la myag vigwe wê ob la dô seac vêl vac ge. Lêc yêvôên vigwe ti obêc ma ge ⁴⁴ od ob nêl bêga bê, ‘A ob lax mi la dô vac bog wê a sea di lam ge i tii vac nang.’ Mêd vimwo nipaên tige obêc lax mi la vô xomxo ti wê dô vac lêc sea mi la ge, di ob lax yê wê xomxo tyo pityep di vunac vô pyap lêc dô pileva ge. ⁴⁵ Om obêc lax mi la kô vimwo nipaên vigê vilu di sec yuu wê heche va nipaên luu i vêl ge, di kô he mi lam di he xôn la dô vac xomxo tige nilô. Om xomxo tige dô vac nipaên nôn nginoo viwen tax vêl. Om xam xomxo nipaên gwêbaga, xam ob tulec nipaên tîyi bêge.”

Yesu tae lie

(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Yesu gên nêl kiyang vô xomxo mi dô vac xumac lôma, mêdec tae lie val le xumac kehe ên nêb ob keac vô i. ⁴⁷ Om xomxo ti nêl vô Yesu ên nêbê, “Tame lime val le xumac kehe ên nêb ob nêl kiyang vô ông.” ⁴⁸ Lêc Yesu nêl vô xomxo tyo ên nêbê, “A tag letya? Di a lige letyae?” ⁴⁹ Mêd hilung vigê la vô nue ngivîhi di nêl ên nêbê, “A tage lige wê he dô ga. ⁵⁰ Ên xomxo wê ngô Mag Anutu lag puunê kiyang di vông i vô nôn lec ge, he tu a tage lige vêx yuu vux.”

13

Kiyang pilepacên lec xomxo ti wê liloo vê vac yuac

(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Vô buc tige Yesu sea xumac nilô di lop mi la vixun di la dô kibun vô mia luaên nînya. ² Mêdec xomxo tibeac hiwocên kituc lam vô i, om Yesu la lec dipac ti di la dô lec, di xomxo kidu levac tige le vô mia luaên nînya. ³ Mêd Yesu nêl kiyang tibeac, lêc nêl tîyi xocbê kiyang pilepacên ge vôhe. Om nêl kiyang pilepacên ti vô he bêga ên nêbê, “Xomxo ti la ên nêb ob la liloo susu vê vac yuac. ⁴ Om liloo i la lê, lêc vê ya tô vac môp, om menac lam ya. ⁵ Di ya tô lec kibun nipwo tya wê dô lec ngidax kîsii ge, om tyip lutibed, ⁶ lêc ngilôhê la tulec ngidax ên kibun nipwo tya, om hiyôv ya i vilôvac di i yib. ⁷ Di vê mangwe tô mi la dô vac hivu kehe, lêc tyip hixôn hivu, om hivu hivun i yib. ⁸ Di ya tô mi la dô vac kibun nivîha, om tyip di vuac nôn nivîha. Mêgem ya vuac nôn 100 di ya vuac nôn 60 di ya vuac nôn 30. ⁹ Xomxo ti nînya obêc yêp ge od i ngô kiyang tiga.”

Yesu nêl kiyang pilepacên lec kehe va?

(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Om nue ngivîhi lam kinêg vô Yesu ên nêbê, “Bêna lêc ông nêl kiyang pilepacên vô he?” ¹¹ Mêgem Yesu luu he vya bêga ên nêbê, “Kiyang wê ob nêl Anutu ben kehe kitong ge yêp xôpacên, lêc Anutu hilung vô xam om xam xovô, lêc Anutu o hilung vô tibii baba lêm. ¹² Ên xomxo ti obêc xovô xolac ge od Anutu obêc kitiv xovôên levac lec hixôn ên i xovô i luu vêl. Lêc xomxo ti obêc xovô xolac lêm ge od Anutu ob vô i nêl xovôên nipwo tya ge vêl ên i. ¹³ Om a nêl kiyang pilepacên vô he, ên he manôn yê lê, lêc xocbê he manôn o yê lêm, di he ngô lê, lêc xocbê he nînya o ngô lêm, mêgem he o xovô kehe lêm. ¹⁴ Om he vông kiyang wê plopete Aisaia nêl ilage vô nôn lec. Ilage Aisaia nêl bêga ên nêbê,

‘Xam obêc ngô kiyang lê, lêc xam piyôp obêc xovô kehe lê, di xam mamnôn obêc yê lê, lêc xam ob xovô lê. ¹⁵ Ên xam nilôm xêkizêc, di ninyam vô kitu, di mamnôn toc, ên xam nêb xam ob wê lê, di xam nêb xam ob ngô kiyang ti lê, di xam nêb xam ob xovô kehe lê, di xam nêb xam ob pilepac nilôm i lôm vô a ên a vông xam vô nimviha lec lê.’

¹⁶ Asaia nêl bêge ilage, lêc xam xêmyaa i vô nivîha, ên xam mamnôn yê a, di xam ninyam ngô a kiyang. ¹⁷ A nêl vixôhilôg nô n vô xam bê plopete hixôn xomxo nivîha wê dô ilage, he tibeac nêb he ob yê tiyi xocbê xam wê gwêbaga, lêc he yêen ma, di he nêb he ob ngô kiyang tiyi xocbê xam ngô gwêbaga, lêc he ngôen ma.

Yesu nêl kiyang lec xomxo wê lîloo vê ge kehe kitong

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ “Xam ngô lê, ên a ob nêl kiyang pilepacên lec xomxo wê lîloo vê ge kehe kitong vô xam. ¹⁹ Vê wê tô vac môp ge, ge tiyi xocbê xomxo wê ngô kiyang lec Anutu ben lê, lêc xovôen ma ge, om Seten lam vô vêl ên he nilô. ²⁰ Di vê wê tô vac kibun nipwo tya wê dô lec ngidax kisii ge, ge tiyi xocbê xomxo wê ngô xolac di vông i vin lutibed mi xêyaa vô nivîha, ²¹ lêc he tiyi xocbê ngec wê ngilôhê ma ge, om he dô nipwo tya, lêc he obêc tulec viyin me xomxo obêc vông myavinê vô he ên wê he vông i vin xolac ge od he sea vông vinên wê he vông ge lutibed. ²² Di vê wê tô vac hivu kehe ge, ge tiyi xocbê xomxo wê ngô xolac mi dô, lêc he nilô vô valval ên susu kibun ga yuu mone, om môp tige hivun xolac xôn, di nô n ma. ²³ Di vê wê tô vac kibun nivîha ge, ge tiyi xocbê xomxo wê ngô xolac mi xovô kehe ge, om he vuac nô n nivîha tiyi xocbê 100 di ya tiyi 60 di ya tiyi 30.”

Kiyang pilepacên lec nita nipaên wê tyip vac yuac ge

²⁴ Yesu nêl kiyang pilepacên ngwe vô he bêga ên nêbê, “Anutu ben kehe tiyi xocbê xomxo ti wê la lîloo ngec vê vac i yuac ge. ²⁵ Mêd vô bucên wê yêp ge xomxo nipaên ngwe val lîloo vê nipaên la hixôn vac yuac di lax mi la. ²⁶ Mêdec buc ya lam la vêl di ngec nivîha tyip mi vô nô n, di nita nipaên tyip hixôn. ²⁷ Om xomxo levac tige nue yuac val kinêg vô i ên nêbê, ‘Xomxo levac, ông lîloo vê nivîha vac yuac wê ông vông ge, lêc bêna lec nita nipaên tige tyip hixônê?’

²⁸ “Om xomxo levac tige nêl lax vô he ên nêbê, ‘Xomxo nipaên ti vông tige.’ Om nue yuac kinêg vô i ên nêbê, ‘Tiyi wê xe ob la xuac nita nipaên tige vêl ge, me?’ ²⁹ Lêc xomxo levac nêl vô he ên nêbê, ‘Ge o tiyi lê, ên xam obêc xuac nita nipaên ge od xam ob xuac ngec nivîha hixôn. ³⁰ Om xam vông yuu xôn i le di i loc tyip lec buc wê il ob la kô nô n ge lê. Mêd obêc buc tige od a ob nêl vô he wê ob la kô nô n ge bê he i loc pul nita nipaên vêl mi titup i loc bun ti di nêx i loc vac ngwax, di pul nô n nivîha mi kô mi loc tung vac xumac wê nô n nivîha dô vac ge.’”

Kiyang pilepacên lec vixô nô n yuu yis

(Mak 4:30-34; Luk 13:18-21)

³¹ Yesu nêl kiyang pilepacên ti vô he bêga ên nêbê, “Anutu ben kehe tiyi xocbê vixô nô n wê xomxo ti kô mi la nêx vac yuac ge. ³² Vixô nô n ge nipwopwo, lêc obêc tyip mi vô levac di luu susu yaya vêl di la tu xax, di menac viyang viyang lam vông liwihi lec ngen mi dô lec di ya nô n.”

³³ Nang dêc Yesu nêl kiyang pilepacên ngwe bêga ên nêbê, “Anutu ben kehe tiyi xocbê yis nipwo tya wê vêx ti pilepac hixôn plaua, om vông plaua dung mi vô levac.”

³⁴ Yesu nêl kiyang tige vihati vô xomxo kidu levac, lêc o nêl kiyang kehe yêp seac vô he lê. Nge, nêl kiyang pilepacên pileva vô he. ³⁵ Mêgem kiyang wê plopete nêl ilage vô nô n lec. Plopete nêl bêga ên nêbê,

“A ob nêl kiyang pilepacên vô he.

Di kiyang wê yêp xôpacên vô buc wê Anutu tung lag yuu kibun di i val tyip gwêbaga hixôn ge, a ob nêl kiyang tige kehe kitong i yêp seac.”

Yesu nêl kiyang pilepacên wê nêl lec nita nipaên ge kehe kitong

³⁶ Yesu sea xomxo kidu levac tige di la dô vac xumac lôma. Mêd nue ngivihi val nêl vô i ên nêbê, “Kiyang pilepacên lec nita nipaên wê tyip vac yuac ge, ông nêl kehe kitong vô xe ên xe xovô.”

³⁷ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xomxo levac ti wê lîloo vê nivîha vac yuac ge, ge a, Xomxo Nu, ³⁸ di yuac tyo ge tiyi kibun, di vê nivîha ge tiyi Anutu nue, di nita nipaên ge tiyi Seten nue, ³⁹ di tibii nipaên ti wê lîloo vê nipaên vac yuac ge tiyi Seten, di buc wê xomxo kô nônl lec ge tiyi buc myahîpu, di xomxo yuac wê pul nônl ge tiyi angela. ⁴⁰ Di wê he pul nita nipaên vêl mi si lec ngwax ge, tiyi xocbê yuac wê he obêc vông vô buc myahîpu ge. ⁴¹ Om vô buc myahîpu tige a, Xomxo Nu, a ob vông a nuge angela he i loc vac vigwe vîhati wê a vông ge ên he i loc kituc xomxo nipaên wê didii xomxo la vac môt nipaên ge hixôn he wê mi vông môt nipaên ge vîhati, ⁴² di nêx he i loc vac ngwax levac. Vac ngwax tige he obêc byag di nivu obêc kic lecma. ⁴³ Mêd vô buc tige xomxo nivîha obêc linac xêseac tiyi xocbê hîyôv ge vac Mag ben. Xam ninyam obêc yêp ge od xam ngô kiyang tiga.

Yesu nêl kiyang pilepacên lec mone levac wê yêp vac yuac ge

⁴⁴ “Anutu ben kehe tiyi xocbê mone levac wê yêp vac kibun nîlô, lêc xomxo ti la tulec lê, lêc vun i dô vac kibun nîlô i tii vac. Xomxo tige xêyaa vô nivîha, om la vông susu vîhati wê i vông gee mi tibii kisuu i ma, di kô mone mi la kisuu kibun tige ya.

Yesu nêl kiyang pilepacên lec komkom nivîhaviha

⁴⁵ “Kiyang pilepacên ngwe bêga nêbê Anutu ben kehe tiyi xocbê xomxo ti wê vông yuac lec myagên komkom nivîhaviha nêb ob kisuu. ⁴⁶ Yê komkom nivîha ti wê mone levac ge, om la vông i susu mi tibii kisuu i ma, di kô mone mi lax kisuu komkom tyo ya.

Yesu nêl kiyang pilepacên lec leac

⁴⁷ “Kiyang pilepacên ti bêga ên nêbê Anutu ben kehe tiyi xocbê leac wê xomxo nêx la vac gwec ge di pis toto la dô vac leac nîlô, ⁴⁸ di i pup lec, om he pul i lôm gwec nînya di la dô kibun di vînoo pis wê nivîha ge di tung la vac dêg, di pis wê nipaên ge he nêx la. ⁴⁹ Om tiyi xocbê buc timuên wê kibun ob tiyôd vac ge, od angela ob vông yuac tibêge, ên he obêc val vô xomxo nipaên vêl vac xomxo nivîha mahîgun, ⁵⁰ di nêx he la vac ngwax mahelac. Vac ngwax tige he obêc byag mabu di nivu obêc kic lecma.”

Kiyang pilepacên lec susu paha yuu tikwê

⁵¹ Yesu kinêg vô nue ngivihi ên nêbê, “Xam xovô kiyang pilepacên wê a nêl ge vîhati kehe pyap, me?” Lêc he nêl ên nêbê, “Xe xovô.” ⁵² Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Om xomxo ti wê xovô xolac tikwê ge obêc ngô xolac paha wê a nêl lec Anutu ben kisiinê ge mi vông i vin ge od tiyi xocbê xomxo tyo la vac xumac lôma di la kô susu paha yuu tikwê vac susu wê i vông ge nîlô di vông vô xomxo ên nêb i ngîdu he xôn.”

*Xomxo Nasalet vô nîmi vô Yesu
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)*

⁵³ Yesu nêl kiyang pilepacên tige pyap dêc sea vigwe tige, ⁵⁴ di lax mi la Nasalet wê ben kehe ge, di la nêl xolac vô he Nasalet vac he xumac lîlo, lêc he yetac mabu lê, lêcom he o vông i vin xolac wê i nêl ge lêm, om he nêl voma ên nêbê, “Xomxo tiga kô xovôên nivîha hixôn do levac vô letya? ⁵⁵ Xomxo tiga kamundac nu, di ta Malia, di lie Jems yuu Josep di Saimon hixôn Judas, ⁵⁶ di lie vêx ge, he vîhati dô hixôn il. Xomxo tiga xomxo kibun, lêc kô xovôên yuu xêkizêc ga gê na?” ⁵⁷ Om he vô nîmi vô i. Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Vac vigwe viyang viyang ge, tibii ob kô plopete lec, dom plopete tyo tae mae lie hixôn xomxo vac ici va ben kehe ob kô i lec lêm.” ⁵⁸ Om Yesu o vông do tîbeac vac ben kehe lêm, ên xomxo Nasalet o vông i vin i lêm.

¹ Vô buc tige hizap levac Helot ngô kiyang wê xomxo mi nêl lec Yesu ge, ² om nêl vô nue yuac ên nêbê, “Xomxo tige Jon Lipacên wê yib ge, lêc kidi lec mavîha om vông do levac ya xêkizêc wê i vông ge.”

³⁻⁴ Helot nêl bêge, ên ilage Helot kô li Pilip vînê Helodias, om Jon nêl vô Helot vô buc tibeac ên nêbê, “Môp wê ông ii lim tuc vînê ge tîyiên ma.” Mêgem Helodias kunac Jon dî nêl vô Helot, om Helot vông tîbii la hôm Jon xôn dî tung i la vac xumac kalabuhu. ⁵ Dî Helot nêb ob hi Jon i yib, lêc xona ên xomxo tibeac, ên he yê Jon tîyi xocbê plopete ti.

⁶ Mêdec Helot buc wê ta kô i lec ge, om Helot myêl vîzid levac dî tyuc xomxo tibeac lam. He lam dô dî Helodias nu vêx lam yoo vac he mahîgun mî he yê dî Helot xêyaa vô nivîha. ⁷ Mêd Helot tîtô vigê la kîsii dî hîlu kiyang vô vêx tige ên nêbê, “A nêl hîxôn nôn bêga bê ông obêc kîtaa susu ti vô a ge od a obêc vông vô ông.” ⁸ Mêd Helodias nêl kiyang xêkizêc vô nu vêx tige tax, om nu tyo nêl vô Helot ên nêbê, “A nêb ông kîku Jon Lipacên kwa i tip dî tung bazub lec dipac ti mî vông vô a.”

⁹ Nêl bêge, om Helot nîlô vô vîyin, lêc xo i lax lec kiyang wê hîlu pyap dî xomxo tibeac dô mî ngô hîxôn ge, om nêb ob vông i tîyi kiyang wê nêl vô vêx tige. ¹⁰ Om vông xomxo ti la vô Jon vac xumac kalabuhu mî la kîku Jon kwa tip, ¹¹ dî tung bazub lec dipac ti dî kô mî lax vông vô Helodias nu vêx tige dî i kô mî la vông vô ta. ¹² Mêd Jon nue ngîvihi lam kô Jon nôn mî la yev, dî la nêl kîtong vô Yesu.

Yesu vet xomxo 5,000

(Mak 6:31-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-13)

¹³ Yesu ngô wê Jon yib ge, om sea vîgwe tige dî la lec dipac ti mî la vîgwe mahîgun pîleva wê xomxo ti do vacên ma ge. Lêc xomxo tibeac ngô wê Yesu la ge, om sea ben dî la vô Yesu vîxa. ¹⁴ Yesu mîla lop vêl ên dipac dî yê ma la xomxo tibeac wê val dô kîdu kîdu ge, om xo vîgwe pîsiv ên he, dî vông he wê yidac gee vô nivîha lec.

¹⁵ Hîyôv hoo la, mêd nue ngîvihi lam nêl vô Yesu ên nêbê, “Vîgwe ga, vîgwe mahîgun pîleva ti, dî hîyôv hoo la gwêba, om ông vông xomxo i loc vac vîgwe nîpwopwo vîhati ên loc kîsuu xen yaên wê he ob ya ge.” ¹⁶ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “He loc ên vatya? Xacxam va vông yaên mî he i ya.” ¹⁷ Om he nêl vô i ên nêbê, “Xe xom yaên o tibeac lêm. Nge, blet vîgê vîlu dî beac yuubed wê dô.” ¹⁸ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam kô mî lam vô a.”

¹⁹ Yesu nêl om xomxo kîdu levac tigeê tô mî dô lec hîsinac. Pyap dêc Yesu hôm blet vîgê vîlu ge dî beac yuubed ge dî yê ma la kîsii dî kîtaa lec blet hîxôn beac, mêd hîbu blet dî vông vô nue ngîvihi, dî he kô mî la tîtang vô xomxo tigeê. ²⁰ Mêd he vîhati ya i den he pyap, mêdec nue ngîvihi la kîtuc myapîpu wê dô gee mî la su vac sepac vîgê yuu dî tô mî la yuu mî i pup lec. ²¹ Dî xomxo wê dô mî ya gee, he vux vaci tîyi xocbê 5,000, lêc vêx yuu nîpwopwo wê dô hîxôn ge, he o kîtong hîxôn lêm.

Yesu la lec mia luaên kîsii

(Mak 6:45-52; Jon 6:16-21)

²² Yesu nêl vô nue ngîvihi nêb he i lec dipac mî le mug mî loc vîlunê. Om he loc mî la, dî Yesu dô ên nêb ob vông xomxo kîdu levac tige he i loc vêl lê. ²³ He la vêl, mêdêc Yesu loc mî la lec kîtôn ti ên nêb ob la kîtaa. Mêd vîgwe buc dî Yesu vaci gên dô lec kîtôn tige. ²⁴ Lêc dipac wê nue ngîvihi dô lec ge mîla le vac mia luaên mahîgun dî lea levac hôm dipac xôn dî vông i vô pîlepac pîlepac. ²⁵ Vîgwe kê pîtoc vac vô kwabo lec wê ob vô xêseacseac ge, mêdec Yesu la lec mia kîsii dî mîla vô nue ngîvihi. ²⁶ He yê ma lam Yesu wê lam lec mia kîsii mî val ge, om he xona mabu dî nêl ên nêbê, “Ge vîmwo nîpaên ti.” Om he yetac dî iac. ²⁷ Lêc lutibed Yesu nêl ên nêbê, “Xam xêmyaa vîyin i ma, ên ga a, om xam xonaên i ma.”

²⁸ Mêd Pita nêl vô i ên nêbê, “Apumtau, obêc ông ge od ông nêl ên a loc lec mia kîsii mî loc vô ông.” ²⁹ Om Yesu nêl ên nêbê, “Lamê.” Om Pita lop vêl ên dipac dî la lec mia kîsii mî la vô Yesu. ³⁰ Lêc yê

lea levac om xona, dî hoo la vac mia, om iac dî nêl ên nêbê, “Apumtau, hôm a lec.”

³¹ Om lutibed Yesu títô vîgê dî hóm Pita xôn dî nêl vô i ên nêbê, “Vông vinên wê ông vông ge nipwo tya. Bêna léc ông nîlôm yuuê?” ³² Mêdêc yuu lec lax lec dipac, dî lea tip la. ³³ Dî he wê dô lec dipac gee yev vîxa kitu vô Yesu dî nêl vô i ên nêbê, “Vîxôhilôg nô, Anutu nu ông.”

*Yesu vông xomxo tîbeac vô nivîha lec gê Genesalet
(Mak 6:53-56)*

³⁴ Yesu he nue ngîvihi la mia luaên vîlu ganê mî la lop mî la vac vîgwe Genesalet. ³⁵ Xomxo tîgee xovô ên nêbê Yesu, om he vông dîc la vac vîgwe nipwopwo vîhati ên nêbê he i kô xomxo yidac vîhati mî lam. ³⁶ Dî he kîtaa i ên nêbê he ob hóm lec ngakwi wê i vông ge myahîpu ên yidac i ma ên he, om he wê hóm vîgê lec gee vîhati vô nivîha lec.

15

*Anutu xolac ngînoo xomxo nên kîyang vêl
(Mak 7:1-13)*

¹ He Palisi hîxôn xomxo wê xovô Moses xolac gee lam gê Jerusalem dî val vô Yesu dî nêl ên nêbê, ² “Bêna léc ông nume ngîvihi sea môp wê buge vông ge dî ya hîxôn vîgê nîngeacê? Ên he obêc ya ge od he o lipac vîgê lêm, léc xe mô ge, xe mi tîmu vô buge vông môp dî lipac vîgê.”

³ Léc Yesu nêl lax vô he ên nêbê, “Bêna léc xam tîmu vô bume vông môp dî pwoo Anutu kîyang vacê? ⁴ Ên Anutu kîyang ngwe nêl bêga ên nêbê, ‘Xam hóm tame mame lê lec dî ngô he kîyang.’ Dî kîyang ngwe nêl bêga ên nêbê, ‘Xomxo ti obêc nêl kîyang nîpâên lec ta yuu ma ge od xomxo i hi i yib.’ ⁵ Anutu kîyang nêl bêge, léc xam mi nêl ên xam nêbê xomxo ti obêc nêl vô ta yuu ma ên nêbê, ‘Susu wê a ob ngîdu muu xôn ya ge dô, lêcom a ob vông daa vô Anutu, om muu nêm ob ma.’ Xomxo obêc nêl bêge ge od xam nêbê ge tîyi dî xam o hóm tame mame lê lec lêm. ⁶ Léc môp tîge tîyi xocbê xam la vô bume vông môp dî kîtya Anutu kîyang vêl. ⁷ Xam xomxo kîtyooên wê xam vîyum nîpâên vac nivîha ge. Kîyang wê plopete Aisaia kîvuu ilage nêl nô lec xam bêga nêbê, ⁸ ‘Xomxo tîgee pîmîl a ya mya pîleva, léc he nîlô le teva ên a. ⁹ He mi nêl kîyang wê xomxo vaci xovô ge, léc he nêl ên nêbê he nêl Anutu kîyang, om he yev vîxa kitu vô a pîsiv.’”

*Susu wê ob vông xomxo vô nîpâên ge
(Mak 7:14-23)*

¹⁰ Yesu keac xomxo kîdu levac lam vô i dî nêl vô he ên nêbê, “Xam ngô kîyang wê a ob nêl ge dî xovô nivîha. ¹¹ Susu wê ob la vac xomxo mya ge o tîyi wê ob vông xomxo vô nîpâên ge lêm. Nge, susu wê lam vac xomxo mya ge wê ob vông he vô nîpâên.”

¹² Yesu nue ngîvihi val nêl vô i ên nêbê, “Ông ngô wê he Palisi xêyaa vô myavînê lec kîyang wê ông nêl ge, me?” ¹³ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Susu vîhati wê Mag lag puunê yevên ma ge i obêc pul hîxôn ngîlôhê. ¹⁴ Om xam vông he Palisi i dô, ên he nêbê he ob dîdîi xomxo la vac môp, léc he manôn toc. Dî xomxo ma tocên ngwe obêc dîdîi xomxo ma tocên ngwe ge od yuu xôn ob la tô vac madia.”

¹⁵ Pita nêl vô i ên nêbê, “Ông nêl kîyang pîlepacên tîge kehe kîtong vô xe ên xe ngô.” ¹⁶ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam êno gên lungên kîyang tîge, me? ¹⁷ Susu vîhati wê xomxo ob tung vac mya dî ya ge ob la dô vac xêyaa, dî lop mî la vêl. Léc mêd xam lungên tîge, me? ¹⁸ Léc susu vîhati wê yêp vac xomxo nîlô dî lôm tyip vac mya ge wê vông xomxo vô nîpâên. ¹⁹ Ên susu wê lam vac xomxo nîlô ge bêga nêbê, xovôên nîpâên, hi xomxo yib, vông môp iimaên vô nîpâên, môp yôdac vêx yuu vux, vun xomxo susu, nêl kîyang kîtyooên, dî nêl kîyang nîpâên lec xomxo. ²⁰ Môp nîpâên tîgee wê vông xomxo vô nîpâên. Léc xomxo ti obêc sea bue vông môp dî ya ya vîgê nîngeac ge od ob vông i vô nîpâên lêm.”

*Kenan vêx ti vông i vin Yesu
(Mak 7:24-30)*

²¹ Yesu sea vîgwe tige mi la vîgwe levac wê vîgwe Taia yuu Saidon yêp vac ge. ²² Di Kenan vêx ti wê dô vac vîgwe tige lam vô Yesu di keac levac ên nêbê, “O Apumtau, Devit nu ông, ông xo vîgwe pîsiv ên a, ên vîmwo nipaên ti dô vac a nug vêx nîlô di vông i dô vac vîyin mabu.” ²³ Yesu ngô lêc o nêl kiyang ti lax vô i lêm. Mêd nue ngîvihi val kîtaa i ên nêbê, “Vêx tyo vô byag byag di mi tîmu vô il vîxad ga, om ông nêl ên i lôc.”

²⁴ Om Yesu nêl vô vêx tyo ên nêbê, “Anutu vông a lam vô Islele vaci wê tîyi xocbê bwoc sipsip wê lung sea ge.” ²⁵ Lêc vêx tige lam yev vîxa kîtu vô i di nêl ên nêbê, “Apumtau, ngîdu a xôn.” ²⁶ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ga o tîyi wê il ob vô nipwo xen yaên vêl ên he di nêx i loc vô noo ge lêm.”* ²⁷ Om vêx tyo nêl ên nêbê, “Apumtau, ông nêl kiyang nôn. Lêcom noo mi ya myapîpu wê xomxo vông i tô mi la vac pêt ngîbi ge.” ²⁸ Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “O vêx, ông vông i vin xêkizêc ta, om kiyang wê ông kîtaa vô a ge ob vô nôn lec vô ông.” Yesu nêl bêge, di vô hîyôv manôn tîbed tige vêx tyo nu vô nivîha lec.

Yesu vông xomxo yidac tîbeac vô nivîha lec

²⁹ Mêdec Yesu sea vîgwe tige di la vô mia luaên Galili nînya, di la lec kîtôn di la dô kîbun. ³⁰ Mêdec xomxo kîdu kîdu val vô i, di he kô lie vîxa nipaên, di manôn tocên, di vîxa gecên, di kwa maên hîxôn yidac toto ge mi lam lii he vô Yesu vîxa, om Yesu vông he vîhati vô nivîha lec. ³¹ Mêgem xomxo kîdu levac tige yê di yetac mabu ên wê xomxo kwa maên keac di xomxo vîxa gecên ge vîxa vô bôbac lec, di he wê vîxa nipaên ge vô nivîha lec di la, di wê manôn tocên ge manôn seac di he yê vîgwe. Om he hi vîxa pec ên Islel vông Anutu.

*Yesu vet xomxo 4,000
(Mak 8:1-10)*

³² Yesu keac ên nêb nue ngîvihi lam vô i di nêl vô he ên nêbê, “A xo vîgwe pîsiv ên xomxo kîdu levac tigae ên he lam dô hîxôn a tîyi buc yon di he xen yaên ma. Di a xêgyaa o vin lec wê a ob vông he loc vip ge lêm, ên vip ob vông he vîgê yuu vîxa ma gê môp.”

³³ Om nue ngîvihi nêl vô i ên nêbê, “Vîgwe ga vîgwe mahîgun pîleva wê xomxo ti dô vacên ma ge, om il obêc kô yaên tîbeac gê na ên vet xomxo tigae ya?” ³⁴ Lêc Yesu luu he vya ên nêbê, “Xam blet vaba dô?” Di he nêl ên nêbê, “Xe blet vîgê vîlu di sec yuu hîxôn beac nipwo yuutya dô.”

³⁵ Om Yesu nêl vô xomxo kîdu levac tigeê ên nêbê, “Xam tô mi dô lec kîbun.” ³⁶ Mêd hêm blet vîgê vîlu di sec yuu hîxôn beac gee di kîtaa lec, mêd hîbu di vông vô nue ngîvihi, di nue ngîvihi tîtang vô xomxo tigeê vîhati. ³⁷ Om he vîhati ya i den he, di myapîpu wê dô ge he su vac sepac vîgê vîlu di sec yuu mi i pup lec. ³⁸ Xomxo wê dô mi ya gee, he vux vaci tîyi xocbê 4,000, lêc vêx hîxôn nue gee he o kîtong hîxôn lêm. ³⁹ Pyap dêc Yesu vông xomxo kîdu kîdu lax vac ben ben, di i va la lec dipac mi la vîgwe Magadan.

16

*Palisi yuu Sadyusi nêb ob yê do levac
(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)*

¹ He Palisi yuu Sadyusi val vô Yesu ên nêb ob yaxên i, om nêl vô Yesu ên nêb i vông do lag puunê ti ên he ob yê. ² Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Hîyôv hoo la di vîgwe buc di guva tum lec lag ge wê xam nêbê hîyôv ob linac. ³ Vîgwe obêc vidii lêc mavîyob ge od xam nêbê lun ob val. Xam wê susu lec lag di xovô nivîha, lêc xam o tîyi wê xam ob wê do levac wê nêl buc gwêbaga kîtong mi xovô kehe ge lêm. ⁴ Xam gwêbaga, xam ge xomxo

* 15:26: kiyang wê Yesu nêl lec nipwo yuu noo ge, ge kiyang pîlepacên wê nêl lec he Yuda hîxôn tîbii ba. ên he Yuda yê tîbii wê o Yuda lêm ge nipaên, nêb he tîyi xocbê noo. Om nipwo tige tîxuu lec he Yuda, di noo tîxuu lec tîbii ba wê o Yuda lêm ge.

nipaên wê xam o vông i vin lêm ge, om xam nêb xam ob wê do levac ti. Lêc a ob vông do levac ti mi xam wê lêm. Ên do levac tived wê a ob hilung vô xam ge wê Jona vông ilage.” Yesu nêl bêge, pyap dêc sea he di la.

Kiyang pilepacên lec yis wê he Palisi yuu Sadyusi vông ge
(Mak 8:14-21)

⁵ Yesu he nue ngivihi la mia luaên vilu ganê, lêc he o xovô mi kô blet ya hixôn lêm. ⁶ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam xona nêb ên yis wê he Palisi yuu Sadyusi vông ge.” ⁷ Om nue ngivihi nêl voma ên nêbê, “Yesu nêl kiyang tibêge ên wê il o kô blet ti lêm ge.” ⁸ Lêc Yesu xovô kiyang wê he nêl voma ge, om nêl vô he ên nêbê, “Xam nêb vông vinên ge nipwo tya. Bêna lêc xam nêl voma ên xam nêbê xam xom blet ma? ⁹ Xam gên o xovô lêm, me? Xam mêd lungên blet vigê vilu wê xomxo 5,000 ya ge, me? Xam su myapipu vac sepac vaba mi i pupê? ¹⁰ Di xam mêd lungên blet vigê vilu di sec yuu wê xomxo 4,000 ya ge, me? Xam su myapipu vac sepac vaba mi i pupê? ¹¹ Bêna lêc xam lungênê? A o nêl kiyang lec blet lêm. Nge, a nêb xam xona nêb ên blet wê he Palisi yuu Sadyusi vông ge.” ¹² Yesu nêl bêge, om he xovô ên nêbê Yesu o nêb he i viac he nivîha ên blet wê xomxo ob ya ge lêm. Nge, nêb he i viac he nivîha ên kiyang wê he Palisi yuu Sadyusi vông ge.

Pita nêl Yesu kehe kitong
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Yesu la vigwe ti lê nêbê Sisalia Pilipai di kinêg vô nue ngivihi en nêbê, “Tibii nêl Xomxo Nu a nêb letya?” ¹⁴ Om he nêl vô i ên nêbê, “Xomxo ya nêl ên nêb ông ge Jon Lipacên, di ya nêl ên nêb ông plopete Ilaija, di ya nêl ên nêb ông ge plopete Jelemaia me plopete ba ti.” ¹⁵ Mêd Yesu kinêg vô he ên nêbê, “Di xacxam va nêl a ên xam nêb a letya?” ¹⁶ Om Saimon Pita nêl lax vô i ên nêbê, “Ông Kîlisi, Anutu mavîha nu ông.”

¹⁷ Om Yesu nêl vô Pita ên nêbê, “Jona nu Saimon, ông xemyaa i vô nivîha, ên xomxo kibun ga ti o nêl kiyang tige kehe kitong vô ông lêm. Nge, a Mag wê dô lag puunê ge wê nêl kitong vô ông. ¹⁸ Om a nêl vô ông bê ông lêm Pita, kehe nêbê ngidax. Om a ob lax xomxo vông vinên i loc lec ngidax kîsii. Di xêkizêc wê Seten vông ge o tiyi wê ob pwoo he pec ge lêm. ¹⁹ A ob vông ki Anutu ben lag puunê vô ông. Di kiyang yuu môp wê ông obêc kitya vêl gê kibun ga ge od Anutu êno ob kitya vêl gê kîsii ganê. Lêc kiyang yuu môp wê ông obêc hêm xôn mi i yêp gê kibun ga ge od Anutu êno ob hêm xôn mi i yêp gê kîsii ganê.” ²⁰ Om Yesu le vac nue ngivihi xôn nêb he i o nêl vô xomxo bê i Kîlisi lêm.

Yesu nêl ên nêbê ob yib di kidi lec
(Mak 8:31-9:1; Luk 9:22-27)

²¹ Vô buc tige Yesu nêl i kiyang taxlee vô nue ngivihi ên nêbê ob la Jelusalem, di Yuda levac hixôn xomxo levac wê mi si daa gee di he wê xovô Moses xolac gee he ob vông myavînê levac vô i di hi i yib, di buc yon ob lam la vêl di i ob kidi lec mavîha tii vac nang.

²² Om Pita kô Yesu mi yuu la dô viyonên, di nêl xêkizêc vô Yesu ên nêbê, “Apumtau, Anutu i le vac kiyang tige xôn. Ên viyin tibêge i o lêc tulec ông lêm.” ²³ Lêc Yesu pilepac i di vô nîmi vô Pita, di nêl vô Pita ên nêbê, “Seten, ông loc vêl! Ên ông le vac a xôn. Ông o nêl i tiyi Anutu piyôp lêm. Nge, ông nêl i tiyi piyôp wê xomxo kibun ga vông ge.”

²⁴ Mêdêc Yesu nêl vô nue ngivihi ên nêbê, “Xomxo ti obêc nêb timu vô a vixag ge od i vông i vô nipwo lec di kilê xax pola wê i vông ge di timu vô a vixag. ²⁵ Ên xomxo ti obêc viac ninivi ên nêb i dô mavîha ge od obêc yib. Lêc xomxo ti obêc sea ninivi lec a lêg ge od ob dô mavîha luta. ²⁶ Ên xomxo ti obêc vilu vô susu kibun ga vîhati tu i xe, lêc sea môp wê ob dô mavîha ya ge od ob vô nivîha vô i bêna? Xomxo ob vông vatya êdêc i kinu i dô mavîha ya? ²⁷ Ên a, Xomxo Nu, a obêc lop mi lôc hixôn a nuge angela di lam hixôn xêseac wê Mag vông ge, di a ob vông myavîwen vô xomxo toto i tiyi nipaên yuu nivîha

wê he vông ge. ²⁸ Lêc a nêl nôn vô xam bê xomxo wê le ga, he ya yibên obêc ma di obêc yê wê Xomxo Nu ob lam tu king ge lê, dêc yib tîmuên.”

17

Yesu ninivi pîkwê bangwe
(*Mak 9:2-13; Luk 9:28-36*)

¹ Buc vîgê vîlu di sec ti lam la vêl, mêd Yesu kô Pita di Jems yuu li Jon di he la lec kitôn dia ti, mi heche va la dô. ² Om yon yê wê Yesu ninivi pîkwê mi vông bangwe, di manôn linac xocbê hîyôv, di ngakwi xêseac di vô hîxelac hîxelac. ³ Mêdec yon yê wê Moses yuu Ilaija val keac hîxôn Yesu ge. ⁴ Om Pita nêl vô Yesu ên nêbê, “Apumtau, ga nivîha wê il dô ga, om ông obêc tyuc lec ge od a ob lox xumac yon, ti vô ông, di ngwe vô Moses di ti vô Ilaija.”

⁵ Pita gên nêl kiyang tibêge, mêdêc vîyobtoc wê xêseac ge ti lam hîvun he xôn, di vya ti lam vac vîyobtoc tige nîlô di nêl ên nêbê, “Ge a nug wê a xêgyaa vin lec i di a xê i nivîha ge om xam ngô kiyang wê i vông ge.”

⁶ Nue ngîvihi yon ge ngô vya tige mêdêc yon yev vîxa kitu di kipôm manôn lec kibun, di yon xona mabu. ⁷ Lêc Yesu lam vyax vîgê lec yon di nêl ên nêbê, “Kidi lec, di xonaên i ma.” ⁸ Om yon vêl manôn lec kisii, di yê Yesu vaci le di yuu xôa ma.

⁹ He gên lop lec kitôn tige di Yesu nêl xêkizêc vô yon ên nêbê, “Mon o lêc nêl kiyang wê mon wê di ngô ge kitong vô xomxo ti lêm. Nge, i lêc loc tyip lec wê a, Xomxo Nu, a obêc kidi vac yibên ge lê.” ¹⁰ Mêd yon kinêg vô i ên nêbê, “Bêna lêc xomxo wê xovô Moses xolac gee nêl ên nêbê Ilaija obêc val tax di Kilisi wê Anutu vînoo i ge obêc val tîmuên?” ¹¹ Mêdêc Yesu nêl ên nêbê, “Vîxôhîlôg, Ilaija ob vena ên tîtô môp vîhati i yêp nivîha i tii vac. ¹² Lêc a nêl vô mon bê Ilaija lam pyap, lêc xomxo lungên i, di he vông nipaên vô i tîyi xovôên wê he vông ge. Om a, Xomxo Nu, a êno obêc tulec myavînê tîyi bêge.” ¹³ Yesu nêl bêge, om nue ngîvihi xovô ên nêbê kiyang wê Yesu nêl lec Ilaija ge, nêl lec Jon Lipacên.

Yesu tii vîmwô nipaên vêl ên xomxo nipwo ti
(*Mak 9:14-29; Luk 9:37-42*)

¹⁴ Mêdêc he lop kitôn tige mi la vô xomxo kidu levac ti, lêc xomxo ti val yev vîxa kitu vô Yesu di nêl vô i ên nêbê, ¹⁵ “Xomxo levac, ông xo vîgwe pîsiv ên a nug vux, ên vông yidac mavên mi dô vac vîyin mabu, ên mi vîxog mi la vac ngwax di la vac mia tîyi buc tîbeac. ¹⁶ Om a kô mi lam vô nume ngîvihi ên a nêb he i vông i vô nivîha lec lê, lêc he tîyiên ma.”

¹⁷ Om Yesu nêl ên nêbê, “Xam gwêbaga, xam ge xomxo nipaên wê xam o vông i vin lêm ge. Om a ob dô hîxôn xam di i mîloc vô buc tina lê? Di a ob kîlê vîyin wê xam vông ge di i mîloc tina lê? Loc kô nipwo tige mi lam vô a.” ¹⁸ Om ma la kô nu tyo mi lam vô Yesu, di Yesu pîping vîmwô nipaên la vêl ên nu di i vô nivîha lec lutibed.

¹⁹ Om tîmuên ge, Yesu nue ngîvihi vaci la kinêg vô i ên nêbê, “Bêna lêc xe mô o tîyi wê xe ob tii vîmwô nipaên tige vêl lêmê?” ²⁰ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam tîyiên ma ên vông vinên wê xam vông ge tîyiên ma. A nêl vîxôhîlôg nôn bê xam nêm vông vinên obêc nipwo tya tîyi xocbê vîxô nôn ge od xam ob nêl vô kitôn tiga bê, ‘Ông pul mi loc le ganê,’ di kitôn tiga obêc pul i mi la. Xam obêc vông i vin ge od xam obêc tîyi wê xam ob vông yuac vîhati. ²¹ [Môp kîtaaên yuu ngîbua yaên ge tîyi wê ob tii vîmwô nipaên tibêge vêl ên xomxo, di môp ngwe o tîyi lêm.]”

Yesu nêl kiyang vông yuu lec wê obêc yib ge
(*Mak 9:30-32; Luk 9:43-45*)

²² Yesu he nue ngîvihi mîla vîgwe Galili, di Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xomxo ob vông a, Xomxo Nu, la vac tîbii vîgê, ²³ di he ob hi a xib, lêc buc yon obêc lam la vêl ge od a obêc kidi lec magvîha tii vac nang.” Yesu nêl bêge om nue ngîvihi nîlô vô vîyin mabu.

Yesu vông mone takis xumac ngibua

²⁴ He val vigwe Kapaneam, mêd xomxo wê mi kô mone takis xumac ngibua ge* lam vô Pita di kinêg vô i ên nêbê, “Xam nêm xolac kehe mi vông mone takis xumac ngibua ge hixôn, me?” ²⁵ Om Pita lee yuu ên nêbê, “Xe nêm xolac kehe mi vông.” Pyap dêc Pita lax mi la ben mi la vac xumac lôma, di lutibed Yesu nêl vô i ên nêbê, “Saimon, ông nêbê va? Xomxo levac kibun ga, he mi kô mone takis vô letyae? He mi kô vô he nue, me he mi kô vô tibii ba?” ²⁶ Mêd Pita nêl ên nêbê, “He mi kô mone takis vô tibii ba.” Om Yesu nêl ên nêbê, “Om heche va nue ge ob dô nêl di ob tung mone takis lêm. ²⁷ Di a ga, Anutu nu a, om yuac ti o yêp vô a wê a ob vông mone takis ên Anutu xumac ngibua ge lêm. Lêc ge o nivîha wê il ob vông he wê mi kô mone takis xumac ngibua ge kunac il ge lêm. Om ông loc gwec di loc pul pis ya huk. Di pis taxlee wê ông ob pul ge, ông sux mya di ông ob tulec mone wê dô vac mya ge, di kô mi loc vông vô he wê mi kô mone xumac ngibua ge di loc tung u nêd.”

18

Letya obêc tu levac vac Anutu ben?

(Mak 9:33-37,42-48; Luk 9:46-48; Luk 17:1-2)

¹ Vô buc tige Yesu nue ngivîhi val nêl vô i ên nêbê, “Letya ob tu levac vac Anutu ben kisiinê luu he ba vêlê?”

² Om Yesu keac nipwo ti lam vô he di lax i la le vac he mahîgun, ³ di nêl vô nue ngivîhi ên nêbê, “A ob nêl vîxôhîlôg nôn vô xam bê xam obêc pilepac xam mi vô nipwo lec tiyi xocbê xomxo nipwo tiga lêm ge od xam ob la dô vac Anutu ben lag puunê lêm. ⁴ Lêc xomxo ti obêc pilepac i mi vô nipwo lec tiyi xocbê nipwo tiga ge od ge wê ob tu levac vac Anutu ben lag puunê luu he ba vêl.

⁵ “Xomxo ti obêc kô nipwo tibêga lec ên wê vông i vin a lêg ge od tiyi xocbê kô a lec êno. ⁶ Lêc xomxo ti obêc didii nipwo tigae wê vông i vin a ge ti mi la vac nipaên ge od ge tiyi wê tibii ob nux ngidax levac lec i kwa di nêx i la vac gwec madia wê vô mapitoc ta ge.

⁷ “Xomxo kibun ga wê didii xomxo mi la vac nipaên ge, myavîwen nipaên ob tulec he vîhati. Vîxôhîlôg, nipaên vîyang vîyang ge ob yaxên il, lêc xomxo ngwe obêc didii xomxo ngwe mi la vac nipaên ge od i xona nêl, ên obêc tulec myavîwen nipaên.

⁸ “Di ông vigêm vilu me vîxam vilu obêc didii ông mi la vac nipaên ge od ông kitov mi nêx i loc vêl, di ông dô ya vigêm vilubed me vîxam vilubed, êdêc loc dô mamvîha vac Anutu ben. Ên ông vigêm yuu xôn me vîxam yuu xôn obêc dô, lêc didii ông mi la vac nipaên ge od Anutu obêc nêx ông la vac ngwax wê ditum luta di yibên ma ge. ⁹ Di mamnôn vilu obêc didii ông mi la vac nipaên ge od ông pisupac vêl mi nêx i loc, di ông dô ya mamnôn vilubed, êdêc loc dô mamvîha vac Anutu ben. Ên mamnôn yuu xôn obêc dô, lêc didii ông mi la vac nipaên ge od Anutu obêc nêx ông la vac ngwax vac vigwe nipaên.

Kiyang pilepacên lec bwoc sipsip

(Luk 15:3-7)

¹⁰ “Xam viac xam di le i lêc yê nume nipwo tigae i tiyi xocbê susu pileva ge lêm, ên a nêl vô xam bê vac vigwe lag puunê he nêl angela mi le vô Mag Anutu lag puunê manôn tiyi buc vîhati. ¹¹ [A, Xomxo Nu, a lam ên a nêb a ob myag he wê xôa ma ge mi kô mi lôm.]

¹² “Xam xo ên xam nêbê va? Xomxo ti obêc viac bwoc sipsip 100 lêc ti xôa obêc ma ge od xomxo tige ob vô va? Obêc sea sipsip 99 gee he ob le lec kitôn, di ob la myag ti wê xôa ma ge. ¹³ Di obêc la yêvô ge od a nêl nôn bê xomxo tyo ob pimil sipsip tige luu 99 wê le ge vêl. ¹⁴ Mêgem Mag Anutu wê dô lag puunê ge nêb nue nipwo tigae ti xôa ob ma lêm.

* 17:24: Xomxo Yuda mi vông mone takis vô xomxo wê viac Anutu xumac ngibua ge tiyi klismas vîhati, tiyi xocbê il mi vông mone baset gwêbaga ge. Mone takis tige he kituc ên nêb i viac Anutu xumac ngibua.

Yesu nêl kiyang lec lim ti wê vông nipaên ge

¹⁵ “Ông lim ti obêc vông nipaên ti vô ông ge od ôcông va loc vô i dĩ muu dô dĩ ông nêl i nêl nipaên kitong vô i. Dĩ obêc ngô ông kiyang ge od tỳi xocbê ông kô i mĩ lôm vac xam mahigun. ¹⁶ Lêc ngôên ông kiyang obêc ma ge od ông kô xomxo yuu me yon dĩ xam loc vô lim tige ên he i ngiduma xôn dĩ yaxên kiyang wê muu ob nêl ge. ¹⁷ Lêc lim tige ngôên xam obêc ma ge od xam loc nêl i nêl nipaên kitong vô konglegesen. Lêc ngôên konglegesen kiyang obêc ma ge od xam wê i tỳi xocbê tĩbii madĩluhu me tĩbii nipaên ge.

¹⁸ “A nêl vixôhĩlôg nôn vô xam bê kiyang yuu mốp wê xam obêc kitya vêl gê kibun ga ge od Anutu êno ob kitya vêl gê kisiĩ ganê. Dĩ kiyang yuu mốp wê xam obêc hôm xôn mĩ i yêp gê kibun ga ge od Anutu êno ob hôm xôn mĩ i yêp gê kisiĩ ganê.

¹⁹ “A ob nêl ti hixôn vô xam bê xomxo yuu gê kibun ga, yuu nĩlô obêc yêp tĩbed ên susu ti wê yuu nêb yuu ob kĩaa vô Anutu ge od a Mag wê dô lag puunê ge ob vông i vô nôn lec vô yuu. ²⁰ Ên xomxo yuu me yon obêc kitucma lec a lêg ge od a obêc dô vac he mahigun.”

Kiyang pilepacên lec xomxo yuac wê o kitya myaviwen vêl lêm ge

²¹ Mêdêc Pita val vô Yesu dĩ kinêg vô i ên nêbê, “Apumtau, lige ti obêc vông nipaên vô a ge od a ob kitya i nêl nipaên vêl i tỳi buc vaba? Buc vĩgê vĩlu dĩ sec yuu obêc tỳi, me?”

²² Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Maê. A nêl vô ông bê buc vĩgê vĩlu dĩ sec yuu ge o tỳi lêm. Nge, ông kitya i nêl nipaên vêl i tỳi buc vĩhati.

²³ “Om Anutu ben kehe tỳi xocbê xomxo levac ti wê nêb ob kô mone vac i mone wê vông vô nue yuac ge. ²⁴ Mêgem taxlee ge he kô nu yuac ti mĩ la le vô xomxo levac tige manôn. Nu yuac tige kô mone 10 milion vô xomxo levac tyo ilage, ²⁵ lêc o tỳi wê ob vông mone vac ge lêm. Om xomxo levac tige nêl ên nêbê he i vông nu yuac tyo hixôn vĩnê nue dĩ he susu vĩhati ên tĩbii i kĩsuu dĩ he i vông mone tige vĩhati vac. ²⁶ Lêc nu yuac tige yev vĩaa kitu vô xomxo levac tyo dĩ kĩaa i ên nêbê, ‘Xomxo levac, ông hôm a nêg kiyang xôn mĩ i yêp lê dĩ vông buc ya vô a ên a obêc vông mone vĩhati vac ông mone.’ ²⁷ Om xomxo levac tige xo vĩgwe pĩsiv ên nu yuac tyo om pĩwelac i vêl dĩ hi kiyang tyo yib dĩ vông i la.

²⁸ “Nang dêc nu yuac tyo lop mĩ la dĩ la tulec lie ti wê vông yuac hixôn i ge. Ilage li tige kô mone 100 vô i. Om nu yuac tyo hôm i xôn lec kwa dĩ nêl vô i ên nêbê, ‘Ông vông mone vac a mone vĩhati.’ ²⁹ Om li tige yev vĩaa kitu vô i dĩ kĩaa i ên nêbê, ‘Ông hôm a nêg kiyang xôn mĩ i yêp lê dĩ vông buc ya vô a ên a obêc vông mone vĩhati vac ông mone.’ ³⁰ Lêc xomxo tyo ngôên ma, dĩ tung li tige la dô vac kalabuhu ên nêb i loc dô mĩ i loc tyip lec buc wê ob vông mone vĩhati vac i xe ge.

³¹ “Mêd xomxo ya wê vông yuac hixôn i ge yê, om he nĩlô vô nipaên, dĩ he la vô xomxo levac tige dĩ nêl kiyang vĩhati kitong vô i. ³² Mêd xomxo levac tige tyuc nu yuac tyo lôm vô i, dĩ nêl vô i ên nêbê, ‘Ông xomxo yuac nipaên. Ông kĩaa a, om a kitya ông nêl myaviwen vĩhati vêl, ³³ dĩ a xo vĩgwe pĩsiv ên ông, lêc bêna lêc ông o xo vĩgwe pĩsiv ên lim tige lêmê?’ ³⁴ Mêd xomxo levac xêyaa vô myavĩnê om vông nu yuac tyo la vac tĩbii wê viac xumac kalabuhu ge vĩgê ên nêb he i vông myavĩnê vô i dĩ i loc tyip vô buc wê ob vông mone vĩhati vac i xe ge.” ³⁵ Yesu nêl kiyang pilepacên tige pyap dĩ nêl hixôn ên nêbê, “Xam obêc kitya lime nêl nipaên vêl hixôn nĩlôm yadĩluhu lêm ge od Mag kisiĩnê ob vông vô xam vĩhati tỳi xocbê xomxo levac vông vô nu yuac tige.”

¹ Yesu nêl kiyang tige vîhati pyap dî sea vigwe Galili dî la vac vigwe levac Judia wê yêp mia Jodan sox laên. ² Dî xomxo kidu levac la vô i vîxa, om Yesu vông he wê yidac ge vô nivîha lec vac vigwe tige.

³ Dêc he Palisi lam vô Yesu ên nêb ob yaxên i, om kinêg vô i ên nêbê, “Xomxo ti obêc sea vînhê ên yucyuu va kiyang nipwo tya wê yêp vac yuu mahigun ge od obêc tîyi, me?”

⁴ Om Yesu nêl lax vô he ên nêbê, “Xam mêd o kitong kiyang wê yêp vac xolac ge lêmê? Kiyang tige nêl bêga ên nêbê vô buc taxlee ilage Anutu wê tung susu vîhati gee tung xomxo vêx yuu xôn vux, ⁵ dî nêl ên nêbê, ‘Môp yêp bêga, vux ob sea ta yuu ma dî la dô hixôn vînhê dî yuu tu nôn tîbed.’ ⁶ Anutu nêl bêge om yuu ob dô tîyi xocbê xomxo yuu ge lêm. Nge, yuu ob tu nôn tîbed. Mêgem môp wê Anutu vông xomxo yuu tu nôn tîbed ge, xomxo ti i o léc tax i tip lêm.”

⁷ Mêd he Palisi nêl vô i ên nêbê, “Om bêna léc Moses nêl ên nêbê xomxo ti obêc nêb ob sea vînhê ge od i kivuu kîpihac wê nêbê yuu ob seama ge dî vông vô vînhê lê, léc yuu i sea ma?”

⁸ Mêlêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam nilôm xêkizêc ta, om Moses lee yuu ên nêbê tîyi wê xam ob sea vînhême ge. Léc mugên ilage môp tibêge o yêp lêm. ⁹ Om a nêl vô xam bê vux ti vînhê obêc vông môp yôdac vô vux ngwe lêm, léc liya sea vînhê dî la ii vêx paha ngwe ge od vux tige vông môp yôdac.”

¹⁰ Om Yesu nue ngîvihi nêl vô i ên nêbê, “Om môp wê Anutu vông vô vux yuu vînhê obêc yêp bêge ge od ge nivîha wê vux ob ob dô gilon dî o ii vêx lêm.”

¹¹ Léc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xomxo vîhati o tîyi wê ob la vô kiyang tibêge lêm. Nge, xomxo titi wê Anutu vông xêkizêc vô he ge wê he ob vông bêge dî ob ii vêx lêm. ¹² Ên xomxo vîyang vîyang ge, titi o tîyi wê ob ii vêx ge lêm. Ên he ya, tae kê he tîyiên ma om he o tîyi wê he ob ii vêx ge lêm. Dî he ya, tîbii vêl he om he o tîyi wê he ob kê vêx ge lêm. Dî he ya, he vông he nilô la vô Anutu xolac yuu ben, om he ngîbua he ên nêb he ob ii vêx lêm. Om xomxo ti tîyi wê obêc ngô kiyang tige ge od i ngô.”

Yesu kîtaa lec nue nipwopwo

(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Mêd xomxo kê nue nipwopwo mî lam vô Yesu ên nêb i vyax vîgê lec he dî kîtaa lec he, léc nue ngîvihi pîping he nêb he loc vôên Yesu i ma, ¹⁴ léc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Vông nipwopwo i lam vô a dî le vac xônên i ma, ên xomxo tibêgee tu vigwe lag puunê kehe.” ¹⁵ Om Yesu vyax vîgê lec he, pyap dî loc mî la vigwe ngwe.

Xomxo ngîvihi ti wê susu tîbeac

(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Xomxo ngîvihi ti val vô Yesu dî kinêg vô i ên nêbê, “Xolac kehe, a obêc vông môp nivîha tina êdêc dô magvîha luta léc luta?” ¹⁷ Mêd Yesu nêl vô i ên nêbê, “Bêna léc ông kinêg a lec môp wê nivîha ge? Anutu tîbed ge wê nivîha, om ông obêc nêb la dô mamvîha ge od ông viac xolac vîhati.” ¹⁸ Om xomxo ngîvihi tige nêl vô i ên nêbê, “Xolac tina?” Om Yesu nêl ên nêbê, “Xolac wê nêl ên nêbê le i léc hi xomxo i yib lêm. Le i léc vông môp yôdac vêx yuu vux lêm. Le i léc vun xomxo ngwe susu lêm. Le i léc nêl kiyang kityooên lec xomxo ngwe lêm. ¹⁹ Loc vac tam yuu mam kwa ngîbi. Dî xêmyaa i vin lec xomxo vîhati i tîyi xocbê ông xêmyaa vin lec ôcông va ge.”

²⁰ Mêd xomxo ngîvihi tyo nêl vô i ên nêbê, “A viac xolac vîhati gee pyap. Om môp tina gên yêp wê a ob vông hixôn ge?” ²¹ Léc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông obêc nêb ông ob tu xomxo wê nivîha lee ge od ông lôc vông ông susu vîhati mî tîbii i kîsuu dî vông mone vô xomxo wê nêl susu maên ge êdêc kê nôn nivîha gê lag puunê. Om ông lôc vông bêge dî lôm tîmu vô a vîxag.” ²² Xomxo ngîvihi tyo ngô kiyang tige dî nilô vô vîyin mabu ên i susu tîbeac, om sea Yesu dî la.

²³ Mêd Yesu nêl vô nue ngîvihi ên nêbê, “A nêl vîxôhîlôg vô xam bê xomxo wê susu tîbeac ge obêc nêb la vac Anutu ben ge od obêc vông yuac levac vô he. ²⁴ A ob nêl kiyang ti vô xam i tii vac hixôn bê bwoc kamel ti obêc nêb la vac yin kîtu tocên ge od obêc yuac

levac, mêlêc xomxo wê susu tibeac ge obêc nêb la vac Anutu ben ge od obêc tu yuac levac vô i luu vêl.”

²⁵ Yesu nue ngivihî ngô kiyang tige dî yetac mabu yocên dî kinêg i ên nêbê, “Obêc tibêge ge od letya tîyi wê obêc la dô mavîha vac Anutu ben ge?” ²⁶ Lêc Yesu manôn la vô he dî i nêl vô he ên nêbê, “Xomxo mô o tîyi lêm, dî Anutu môci tîyi wê ob vông môp vîhati.” ²⁷ Mêd Pita nêl vô i ên nêbê, “Wê lê. Xe ga, xe sea susu wê xe vông ge vîhati dô dî lam tîmu vô ông vîxam. Om xe obêc kô nôn vatya vô buc tîmuênê?”

²⁸ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “A nêl vîxôhîlôg nôn vô xam bê vô buc tîmuên wê susu vîhati obêc vô paha lec ge od a, Xomxo Nu, a ob kô lêg levac mî dô lec sia king. Dî xam wê xam tîmu vô a vîxag gee, xam êno obêc dô lec sia king vîgê yuu dî tô mî la yuu, dî yaxên lime Islel wê xam hîpu vîgê yuu dî tô mî la yuu ge nêl kiyang. ²⁹ Dî xomxo vîhati wê sea ben hîxôn tae mae lie dî nue dî sea yuac yaên wê he vông ge hîxôn ên nêb ob vông a lêg i vô levac ge od Anutu ob vông nôn nivîha 100 100 hîwocên vô he dî ob vông he dô mavîha luta lêc luta. ³⁰ Lêc xomxo mugên tibeac obêc lax tîmu, dî xomxo tîmuên obêc lam la mug.”

20

Kiyang pilepacên lec xomxo yuac

¹ Yesu nêl ên nêbê, “Anutu ben kehe tîyi xocbê xomxo levac ti wê tu yuac wain kehe ge. Om pîtoc yang ge la ên nêb ob la myag xomxo wê ob la vông yuac wain wê i vông ge.

² Mêdêc la tulec he dî nêl vô he ên nêbê obêc vông mone kehe titi vô he tîyi buc titi. Om he lee yuu dî i vông he la vac yuac. ³ Hîyôv tyip lam 9 klok vîdiiên, lêc xomxo tyo mîla yê wê xomxo ya le vîda vîda lec wetôv ge, ⁴ om nêl vô he ên nêbê, ‘Xam loc vông yuac wain dî a ob vông mone nivîha vô xam.’ Om he la.

⁵ “Hîyôv lam tyip vîdii pîpumên dî xomxo tyo lax yê he ya hîxôn, dî vông he la vac yuac. Dî hîyôv manôn yon hucên i vông tibêge. ⁶ Nang dêc vô 5 klok hucên xomxo tyo la yê he ya wê le vîda vîda ge. Om nêl vô he ên nêbê, ‘Bêna lêc xam dîle vaxvax dî yuac ma dî vîgwe hucê?’ ⁷ Om he nêl vô i ên nêbê, ‘Xomxo ti o vông yuac vô xe lêm.’ Om nêl vô he ên nêbê, ‘Xam êno loc yuac wain.’

⁸ “Pyap dêc vîgwe buc, mêdêc xomxo levac tyo wê vông yuac wain ge nêl vô xomxo ti wê viac nue yuac ge ên nêbê, ‘Ông tyuc a nuge yuac vîhati i lam dî vông mone vô he. Taxlee ge ông vông mone vô he wê val vông yuac tîmuên ge dî i mîloc vô he wê val vông yuac tax ge.’

⁹ “Mêd he wê val vông yuac vô 5 klok hucên ge lam tax dî he vîhati kô mone kehe titi tîyima. ¹⁰ Pyap dêc he wê val vông yuac vô pîtoc ge lam, dî he xo ên he nêb mêd he ob kô mone ngînoo he wê val vông yuac hucên ge vêl. Lêc he êno kô mone kehe titi.

¹¹ He kô mone pyap dî kunac xomxo levac tige wê i yuac wain ge, ¹² dî nêl vô i ên nêbê, ‘Xomxo tigae wê val vông yuac hucên ge he vông yuac tîyi hîyôv manôn tîbed, lêc ông vông mone vô he tîyi xocbê ông vông vô xe ge, lêc xe vông yuac pîtoc yang dî vîgwe buc lec mî hîyôv ya xe nimnivî vô myavînê.’

¹³ “Lêc xomxo tyo nêl vô he ên nêbê, ‘Xam lige, a o vông ti so vô xam lêm. Xam lee yuu ên xam nêb a vông mone kehe titi vô xam titi. ¹⁴ Om xam kô nêl mone mî loc, ên a nêb a ob vông mone vô he wê lam tîmuên ge i tîyi xocbê a vông vô xam ge. ¹⁵ Ge aca mone om a obêc vông tîyi xocbê a xovô ge od tîyiên obêc ma, me? Xam ob wê a nîpâên lec a vîgêg yuac, me?’ ”

¹⁶ Yesu nêl kiyang pilepacên tige pyap dî nêl ên nêbê, “Om he tîmuên obêc lam la mug, dî he mugên ge ob lax tîmu.”

*Yesu nêl kiyang vông lu yon lec wê ob yib dî kîdi lec ge
(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)*

¹⁷ Yesu he nue ngivihî loc mî la ên nêb ob la Jelusalem, om he mîla môp ti dî Yesu kô nue ngivihî vîgê yuu dî tô mî la yuu mî he la dô vîyonên dî nêl vô he ên nêbê, ¹⁸ “Xam

ngô lê. Il ob la Jelusalem, di xomxo ob vông Xomxo Nu la vac he levac wê mi si daa gee hixôn xomxo wê xovô Moses xolac gee vigê di he ob vông kot vô a di hilu kiyang wê ob hi a xib ge xôn,¹⁹ di he ob vông a la vac tibii wê o Yuda lêm ge vigê, mêd tibii tige ob so vya vô a, di pisa a ya yihi, di tul a lec xax, di buc yon ob lam la vêl di a obêc kidi lec magvîha.”

*Jems yuu Jon nêb yuu ob tu levac
(Mak 10:35-45)*

²⁰ Vô buc tige Sebedi nu yuu, Jems yuu Jon, hixôn ta, yon lam vô Yesu, di ta yev vîxa kitu vô i di nêl ên nêbê ob kitaa susu ti vô i. ²¹ Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông ob kitaa vatya vô a?” Mêd vêx tyo nêl vô i ên nêbê, “Ông lee yuu ên a nug yuu, yuu i kô lê levac vô buc wê ông ob tu levac ge, di ngwe i dô vô ông vigêm hiyôv di ngwe i dô vô ông vigêm kêd.”

²² Lêc Yesu nêl ên nêbê, “Kiyang wê mon kitaa vô a ge, mon o xovô kehe lêm. Vîyin wê a ob kilê ge, muu tîyi wê muu ob kilê hixôn, me?” Lêc yuu nêl vô i ên nêbê, “Xii tîyi pyap.” ²³ Mêd Yesu nêl vô yuu ên nêbê, “Vixôhilôg, muu ob kilê vîyin. Lêc xomxo wê ob kô lê levac mi dô vô a vigêg hiyôv di dô vô a vigêg kêd ge, a o tu kehe lêm. Ên vigwe yuu ge, Mag Anutu vaci viac di vînoo he wê ob kô lê levac ge.”

²⁴ Mêdêc Yesu nue ngivîhi vigê yuu ngô kiyang wê Sebedi nu yuu nêl ge om he xêyaa vô myavînê ên kiyang wê yuu nêl ge. ²⁵ Lêc Yesu keac he lam di nêl vô he ên nêbê, “Xam xovô ên xam nêbê tibii levac vac vigwe ya viac lie ya kiyang xêkizêc, di tibii levac ya yong he di nêl kiyang xonaên ên nêb lie i timu vô. ²⁶ Di xam ga, xam o lêc vông môt bêge lêm. Nge, xam ti obêc nêb tu xam nêb levac ge od i tu xam nêb xomxo yuac, ²⁷ di xam ti obêc nêb tu mugên wê xam vông ge od i tu xomxo wê ob vông yuac vîdaaên vô xam ge, ²⁸ i tîyi xochê a, Xomxo Nu, a o lam ên a nêb xomxo i vông yuac vô a lêm. Nge, a lam ên a nêb a ob vông yuac di ngidu xomxo xôn, di a ob xib, ên vô xomxo tîbeac vêl ên he nêb nîpaên.”

*Yesu vông xomxo ma tocên yuu yê vigwe tii vac
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

²⁹ Yesu he nue ngivîhi kidi gê Jeliko ên nêb ob la, di xomxo kidu kidu timu vô he vîxa. ³⁰ Lêc xomxo matocên yuu dô vô môt nînya, mêd ngô wê Yesu val ge om tyuc vya levac ên nêbê, “Devit nu, xo vigwe pîsiv ên xii.” ³¹ Lêc xomxo tîbeac hîgac vô yuu ên nêbê, “Muu dô kiyang maên.” Lêc yuu tyuc vya levac tii vac ên nêbê, “Xomxo levac, ông Devit nu, xo vigwe pîsiv ên xii.”

³² Mêd Yesu le kizêc di keac yuu lam vô i di kinêg vô yuu ên nêbê, “Muu nêb a vông bêna vô muuê?” ³³ Om yuu nêl vô i ên nêbê, “Xomxo levac, vông xii mamnôn i seac.”

³⁴ Mêd Yesu xo vigwe pîsiv ên yuu di vyax vigê lec yuu manôn, di lutibed yuu manôn seac di yuu yê vigwe, om yuu timu vô Yesu vîxa mi he la.

21

*Yesu la Jelusalem tîyi xochê king
(Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)*

¹ Yesu he nue ngivîhi mîla kwabo vô Jelusalem. Mêd he val vigwe Betpasi wê yêp kwabo vô kitôn Oliv ge. Mêdêc Yesu nêb ob vông nue ngivîhi yuu i loc, ² om nêl vô yuu ên nêbê, “Muu loc vigwe tiganê, di muu obêc mîla ge od lutibed muu ob wê mam la bwoc donki ti wê xomxo ku xôn mi i le vac môt hixôn nu ge. Om muu pîwelac yihi vêl ên yuu di didii yuu mi lam vô a. ³ Lêc xomxo ti obêc nêl kiyang ti vô muu lec wê muu kô donki ge od muu nêl vô i bêga bê, ‘Xomxo levac nêb ob kô mi vông yuac lec.’ Muu obêc nêl bêge ge od lutibed xomxo tige ob tyuc lec di vông donki tige vô muu.”

⁴ Yesu nêl bêge ên nêb kiyang wê plopete nêl ilage i vô nôn lec. Kiyang tige bêga nêbê,

⁵ “Xam nêl vô xomxo Saion bêga bê, ‘Xam wê lê. King wê xam vông ge val vô xam gwêbaga. Xomxo tige xomxo malehe, dî i dô lec bwoc donki. Xomxo tyo dô lec bwoc donki nu ti mî val.’ ”

⁶ Nue ngîvihi yuu la vông i tîyi xocbê Yesu nêl vô yuu ge. ⁷ Om yuu didii bwoc donki ta hixôn nu mî lôm vô Yesu, dî yuu vax yuu ngakwi lec donki kîsîi dî Yesu dô lec. ⁸ Mêd xomxo tîbeac vax he nivîmihi lec môp dî he ya hup xax lihi mî vax i tup vô môp wê Yesu ob xoc vô ge tîyi xocbê môp wê xomxo mi kô xomxo levac lec ge. ⁹ Dî xomxo kîdu levac wê la mug dî kîdu levac wê tîmu vô Yesu vîxa gee, he vîhati tyuc vya levac ên nêbê, “Il ob pîmil Devit nu. Il ob hi vîxad i pec ên xomxo ti wê tu Apumtau manôn mî val ge. Il ob pîmil Anutu lê i vô levac dî i loc yêp kîsîi.”

¹⁰ He tyuc bêge, dî Yesu mîla Jelusalem, dî xomxo Jelusalem vîhati vô nidîdun levac dî nêl vîma ên nêbê, “Xomxo tiga letya?” ¹¹ Om xomxo kîdu levac wê lam hixôn Yesu ge nêl lax vô he ên nêbê, “Xomxo tiga Yesu, plopete ti wê lam gê Nasalet vac vîgwe levac Galili ge.”

*Yesu tii xomxo wê vông vîtevac vac Anutu xumac ngîbua ge la vêl
(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)*

¹² Mêdêc Yesu la vac Anutu xumac ngîbua nîlô dî la tii tîbii vîhati wê divông vîtevac lec susu vac xumac ngîbua nîlô gee lop mî lam la vêl, dî tîbii wê vông mone luuma gee, Yesu vông he nêl tevól kîpê sea, dî xomxo wê vông menac nêb tîbii i kîsîi ên tu xocbê daa ge, Yesu kîpê he nêl sia sea, ¹³ dî nêl vô he ên nêbê, “Xolac nêl bêga ên nêbê, ‘A xumac tiga, xumac kîtaa vacên.’ Xolac nêl bêge, lêc xam vông a xumac vô nîpaên tîyi xocbê xumac wê tîbii yôdac xôpac vac ge.”

¹⁴ Yesu dô vac Anutu xumac ngîbua nîlô dî xomxo matocên hixôn xomxo vîxa pecên val vô i dî i vông he vô nivîha lec. ¹⁵ Lêc xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he wê xovô Moses xolac gee, he yê do levac wê Yesu vông ge dî ngô kîyang wê nue nîpwo tyuc bêga ên nêbê, “Il ob pîmil Devit nu.” Om xomxo levac tîgee ni nyag ¹⁶ dî nêl vô Yesu ên nêbê, “Kîyang wê nîpwopwo nêl ge, ông ngô, me?” Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Ge a ngô, lêc kîyang wê yêp vac xolac ge, mêd xam o kîtong lêmê? Kîyang nêl bêga ên nêbê, ‘Nume nîpwo dî he wê gên lul ge, ông nêl kîyang pîmilên vac he mya om he pîmil ông.’ ”

¹⁷ Yesu nêl kîyang tige vô he pyap dî loc mî la yêp gê Betani.

*Yesu nêl vya lôl hîguc dî i mupac
(Mak 11:12-14,20-24)*

¹⁸ Yesu he nue ngîvihi yêp dî kîdi mî la pîtoc ên nêb ob la Jelusalem, lêc mîla môp ti dî vip den Yesu. ¹⁹ Mêd Yesu yê ma la hîguc wê le vô môp nînya ge, om la kwabo nêb ob ya nôn, lêc nôn ti o yux lec lêm. Nge, yatôv hixôn lihi pîleva le. Om Yesu nêl vô xax tyo ên nêbê, “Ông obêc vuac nôn ti i tii vac lêm.” Om lutibed xax tige mupac.

²⁰ Nue ngîvihi yê dî yetac dî kînêg vô Yesu ên nêbê, “Bêna lêc hîguc tiganê mupac lutibedê?” ²¹ Om Yesu nêl lax vô he ên nêbê, “Xam obêc kîtaa susu ti vô Anutu hixôn vông vinên ge od Anutu ob vông vô xam. Om a nêl vîxôhîlôg nôn vô xam bêga bê xam obêc vông i vin hixôn nîlôm tîbed ge od xam obêc nêl kîyang tîyi xocbê a nêl lec hîguc ge dî obêc vô nôn lec. Lêc xam ob vông yuac tîbed mô lêm. Nge, xam obêc nêl vô kîtôn tiganê bê, ‘Ông pul mî loc vac gwec’ ge od ob la tîyi xocbê xam nêl ge. ²² Ên xam obêc kîtaa susu ti vô Anutu hixôn vông vinên ge od Anutu ob vông vô xam.”

*He Islel kînêg Yesu ên nêbê, “Ông kô xêkîzêc vô letya?”
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)*

²³ Yesu la vac Anutu xumac ngîbua nîlô, dî la nêl xolac vô xomxo. Mêd xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he Islel levac ya val kînêg vô i ên nêbê, “Ông kô xêkîzêc vô letya lêc lam vông yuac tigae, dî ông tu letya manônê?” ²⁴ Om Yesu nêl lax vô he ên nêbê, “A êno ob kînêg kîyang ti vô xam, dî xam obêc nêl kîtong ge od a êno ob nêl xomxo ti wê

vông xêkizêc vô a ge kitong vô xam. ²⁵ Om a ob kinêg vô xam bê mia lipacên wê Jon vông ge kehe yêp vô letya? Kehe lam vô Anutu lag puunê me xomxo kibun ga vông?”

Om he ngaênma đi nêl vôma ên nêbê, “Il ob nêbê va? Ên il obêc nêl bê Anutu lag puunê vông ge od Yesu ob nêl vô il bêga bê, ‘Bêna lêc xam o vông i vin kiyang wê Jon nêl ge lêmê?’ ²⁶ Lêc il obêc nêl bê xomxo kibun ga vông ge od il ob xona ên xomxo vîhati, ên he vông i vin ên he nêbê Jon ge plopete nôn.” ²⁷ Om he nêl vô Yesu ên nêbê, “Xe o xovô mia lipacên wê Jon vông ge kehe lêm.” Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Om a êno ob nêl xomxo ti wê vông xêkizêc vô a ge kitong vô xam lêm.

Yesu nêl kiyang pilepacên lec xomxo ti nu yuu

²⁸ “Xam xo ên xam nêbê va? Xomxo ti nu yuu dô, om ma la nêl vô nu tuc ên nêbê, ‘Tuc, gwêbaga ông loc vông yuac wain wê a vông ge.’ ²⁹ Lêc nu tuc nêl lax vô ma ên nêbê, ‘A ob la lêm.’ Nu tuc nêl bêge đi timuên lêc pilepac nîlô đi la vông yuac wê ma nêl ge. ³⁰ Nang dêc ma la vô nu môn đi nêl vô i tîyi xocbê nêl vô nu tuc ge. Mêd nu môn nêl i lax vô ma ên nêbê, ‘Mag, a ob la.’ Lêc kityoo đi o la vông yuac lêm. ³¹ Om nu yuu ngwe na wê ngô ma kiyangê?” Om xomxo daa siên hixôn he Islel levac nêl vô Yesu ên nêbê, “Nu tuc.” Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “A nêl vîxôhîlôg nôn vô xam bê tibii nipaên wê kô takis gee hixôn vêx yôdac gee, he ob mug ên xam mî la vac Anutu ben lag puunê. ³² Ên Jon Lipacên lam hilung môp bôbac vô xam, lêc xam o vông i vin kiyang wê i nêl ge lêm. Lêc tibii nipaên wê kô mone takis gee hixôn vêx yôdac gee, he vông i vin, đi xam xovô wê he vông i vin ge, lêc xam o pilepac xam mî vông i vin lêm.

Yesu nêl kiyang pilepacên lec xomxo nipaên wê viac yuac wain ge

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ “Xam ngô kiyang pilepacên ngwe. Xomxo ti bin yuac levac wê i vông ge đi xin wain vac đi ku xenac kisuu lec, đi yev lôva ti wê xomxo ob gig wain nôn vac ge đi lox xumac wê xomxo ob dô vac đi yê yuac xôn ge. Om vông yuac tige vac tibii ya vîgê ên nêb he i viac. Pyap dêc xomxo tyo la dô vac vîgwe teva ngwe. ³⁴ Đi buc wê wain nôn huu ge vô kwabo lec, om vông nue yuac ya la vô tibii wê viac yuac wain gee ên nêb he i loc yul wain nôn wê huu ge đi kô mî lôm vô i. ³⁵ Om he la, lêc tibii wê viac yuac ge hôm he xôn đi tax ti ninîvi sea đi hi ngwe yib đi nêx ti ya ngîdax. ³⁶ Nang dêc timuên xomxo levac tyo vông nue yuac ya la nang. He tîbeac ngînoo he wê la tax ge vêl, lêc tibii wê viac yuac gee vông nipaên vô he tîyi xocbê he vông vô xomxo yuac wê la tax ge.

³⁷ “Mêdêc timuên xomxo levac tyo vông nu tuc la vô he, ên xo vac nîlô bêga ên nêbê, ‘Ga aca va nug om he ob yê i xocbê xomxo levac đi ngô kiyang wê ob nêl vô he ge.’ ³⁸ Lêc tibii wê viac yuac gee yê nu tuc wê mîla ge, om nêl vôma ên nêbê, ‘Xomxo tige wê ma ob nêl i lê lec yuac wain ga. Om il ob hi i yib ên yuac wain ga i tu il xe.’ ³⁹ Om he hôm i xôn đi kô mî la nînyawehe đi la hi i yib. ⁴⁰ Om xomxo levac tige obêc val ge od ob vông bêna vô tibii tige wê viac i yuac gee?”

⁴¹ Om xomxo daa siên hixôn he Islel levac nêl vô Yesu ên nêbê, “Xomxo levac tige ob vông myavînê levac vô he đi hi he yib, đi ob vông yuac wain tige vac tibii ba vîgê ên he i viac, đi he ob vông wain nôn vô xomxo levac tyo vô buc wê he obêc yul nôn ge.”

⁴² Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Kiyang wê yêp vac xolac ge, xam mêd o kitong lêm, me? Ên kiyang nêl bêga ên nêbê,

‘Ngîdax ti wê xomxo xumac loxên yê nêbê tîyiên ma ge, ge wê tu ngîdax xêkizêc wê ob hôm xumac xôn ge. Apumtau vaci vông bêge, đi xe xê tîyi xocbê susu nivîha.’

⁴³ Xolac nêl bêge, om a ob nêl vô xam bê Anutu ob vô kiyang yuu yuac wê i vông ge vêl ên xam Yuda đi ob vông vac tibii ba vîgê, đi he ob vông i vô nôn lec. ⁴⁴ [Xomxo ti obêc mwoc mî hi i lec ngîdax tige ge od ob hi i len vô pîpu sea, đi ngîdax tige obêc tô mî hi xomxo ti ge od ob hi i pîtal sea.]”

⁴⁵ He levac wê mi si daa gee hixôn he Palisi ngô kiyang pilepacên tigege đi xovô ên nêbê Yesu nêl kiyang lec he. ⁴⁶ Om he nêb he ob hôm Yesu xôn, lêc he xona ên xomxo tîbeac, ên he tîbeac yê Yesu tîyi xocbê plopete ti.

22

Kiyang pilepacên lec vizid levac
(Luk 14:16-24)

¹ Nang dêc Yesu nêl kiyang pilepacên ngwe vô he bêga ên nêbê, ² “Anutu ben kehe tiyi xocbê môp wê xomxo levac ti vông. Xomxo tige nu vux ti nêb ob kô vêx om ma nêb ob myêl vizid levac. ³ Mêd vông kiyang la vô tibii ya tax ên nêb ob myêl vizid levac ti. Om vô buc wê obêc myêl yaên ge od vông nue yuac la nêl vô tibii tige nêb he i lam vac yaên levac. Lêc tibii tige nêb ob lam lêm. ⁴ Om xomxo levac tige vông nue yuac ya la tii vac di nêl vô he ên nêbê, ‘Xam lôc vô he wê a nêb he i lam vac vizid ge, di nêl kitong vô he bê a viac a pyap, di a hi bwoc kau di bwoc nipwo levac levac hixôn di viac yaên vîhati pyap, om he i lam ya vizid a vông, ên a nug ob kô vêx.’

⁵ “Mêgem nue yuac tige la nêl kiyang vô tibii, lêc he ni ma lec kiyang nêb ob ngô lêm. Om he la vaxvax, ti la yuac yaên di ti la yuac mone, ⁶ di he ya hôm xomxo levac nue yuac xôn mi vông he vô nipaên di hi he yib. ⁷ Om xomxo levac tige xêyaa vô myavinê, om vông nue vevac la vô he wê hi i nue yuac yib ge, di nue vevac hi he yib di nyuu he nêl xumac, di ngwax ya he ben ma vêl.

⁸ “Mêd xomxo levac tyo nêl vô nue yuac ên nêbê, ‘A myêl vizid levac pyap mi i dô, lêc xomxo wê a tyuc he ên a nêb he i lam ya ge o tiyi wê ob ya ge lêm. ⁹ Mêgem xam loc vac môp levac vîhati, di xomxo wê xam ob tulec ge, xam kô vîhati mi lam vac vizid wê a vông ge.’ ¹⁰ Om nue yuac la le vac môp vîhati di la kituc xomxo nivîha yuu xôn nipaên wê he tulec ge di kô he vîhati mi la vac vigwe wê he ob ya vizid vac ge. Om he la pup lec xomxo levac tyo ben.

¹¹ “He val dô, mêdêc xomxo levac tyo la vac xumac nilô ên nêb ob yê he, lêc yê xomxo ti wê o vînyum ngakwi vizid ya yaên ge lêm. ¹² Om xomxo levac nêl vô i ên nêbê, ‘Lig, bêna lêc ông o vînyum ngakwi vizid ya yaên lêm, lêc lam dô hixônê?’ Lêc xomxo tyo o xovô kiyang ti wê ob nêl lax vô i ge lêm. ¹³ Om xomxo levac tyo nêl vô nue yuac ên nêbê, ‘Xam ku xomxo tige vîxa yuu vigê xôn di nêx i loc vac vigwe mapitoc. Vac vigwe tige xomxo ob byag levac di nivu kic lecma.’” ¹⁴ Yesu nêl kiyang pilepacên tige pyap di nêl ên nêbê, “Anutu tyuc xomxo tibeac lê, lêc ob vînoo nôn titi.”

Xomxo kinêg Yesu lec mone wê he tung takis vô Sisa ge
(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Mêdêc he Palisi la kitucma di keac lec kiyang wê nêb ob kinêg vô Yesu ên i nêl kiyang ti i so. ¹⁶ Om Palisi vông he nue ngivîhi hixôn Helot nue ngivîhi la vô Yesu di he nêl vô i ên nêbê, “Xolac kehe, xe xovô ên xe nêbê ông wê ông mi nêl kiyang hixôn nôn, di ông tixuu xomxo ya môp wê Anutu vông ge di ông o kitoo lêm, di ông o xona ên xomxo ti lêm, ên ông wê xomxo vîhati tiyima. ¹⁷ Om ông nêl vô xe bê ông xovô bêna? Il Yuda obêc vông takis vô king Sisa wê tibii ba ge od ob pwoo Moses xolac vac, me?”

¹⁸ Lêc Yesu xovô kiyang nipaên wê yêp vac he nilô ge om nêl vô he ên nêbê, “Xam tibii kitooên, bêna lêc xam nêb xam ob yaxên a? ¹⁹ Xam kô mone takis tyo mi lam a xê.” Om he vông mone ti vô i. ²⁰ Di Yesu kinêg vô he ên nêbê, “Letya kinu yuu lê wê yêp lec mone tiga?” ²¹ Lêc he nêl ên he nêbê, “Sisa kinu yuu lê wê yêp lec mone tiga.” Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Om susu wê Sisa xe ge, xam vông i loc vô Sisa, di susu wê Anutu xe ge, xam vông i loc vô Anutu.”

²² He ngô kiyang wê Yesu nêl ge di yetac mabu, di sea i di la.

He Sadyusi kinêg Yesu lec wê xomxo ob kidi lec vac yibên ge
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Vô buc tyo xomxo Sadyusi ya val vô Yesu. He Sadyusi ge, he mi nêl ên he nêbê xomxo yibên ob kidi lec mi dô mavîha lêm. Om he val kinêg vô Yesu ên nêbê, ²⁴ “Xolac kehe, Moses xolac nêl bêga ên nêbê, ‘Xomxo ti obêc yib di nu ma ge od xomxo tyo li ngwe ob ii vêxôv tige ên yuu i kô nue di nue i tu susu wê ma yibên vông ge kehe.’ Moses xolac nêl bêge. ²⁵ Om ilage vux vigê vilu di sec yuu wê ta yuu ma tîbed ge dô vac xe mahîgun.

Mêdêc li tuc kô vêx ti lêc yib dî nu ma, om li môn kô vêx tyo nang. ²⁶ Lêc li môn yib dî nu ma om li gwaa kô vêx tige tii vac nang, lêc yib dî nu ma, dî lie timuên vîhati kô vêx tige dî i mîla vô li timuên tyo hixôn, lêc nu ma dî he vîhati yib. ²⁷ Dî timuên lêc vêx tyo yib. ²⁸ Ông nêl ên ông nêbê xomxo ob kîdi lec mavîha vac yibên, om xe nêb xe ob kîngê ông bê buc wê xomxo yibên obêc kîdi lec ge od vêx tige ob tu vux tina vînê? Ên vux vîgê vîlu dî sec yuu ii vêx tibed lec buc wê he dô mavîha ge.”

²⁹ Lêc Yesu nêl i lax vô he ên nêbê, “Xam o xovô kiyang wê yêp vac xolac ge lêm dî xam o xovô xêkizêc wê Anutu vông ge lêm, om xam nêl kiyang so. ³⁰ Ên buc wê xomxo yibên ob kîdi lec ge, he ob iima lêm. Nge, he ob dô tîyi xocbê angela lag puunê. ³¹ Dî kiyang lec wê xomxo yibên ob kîdi lec mavîha ge, xam mêd o kîtong kiyang wê Anutu nêl vô xam ge lêm, me? Ên Anutu nêl bêga ên nêbê, ³² ‘Eblaham Anutu a, dî Aisak Anutu a, dî Jekop Anutu a.’ Anutu nêl bêge, lêc yon yib tax dêc Anutu nêl kiyang tige timuên om kiyang tige nêl kîtong ên nêbê Anutu o tu xomxo yibên nêl Anutu lêm. Nge, tu xomxo mavîha nêl Anutu.”

³³ Xomxo kidu levac tige ngô dî yetac mabu ên kiyang wê Yesu nêl ge.

Xolac nôl tibed wê ngînoo xolac baba vêl ge

(Mak 12:28-31; Luk 10:25-28)

³⁴ He Palisi ngô wê Yesu kiyang vông he Sadyusi dô kiyang maên ge om he kîtucma mî la vô Yesu. ³⁵ Dî he wê tu Moses xolac kehe gee ti nêb ob yaxên Yesu om kîngê vô i ên nêbê, ³⁶ “Xolac kehe, xolac wê Anutu nêl vô Moses ge, tina wê ngînoo vêl ge?”

³⁷ Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Xolac ti wê ngînoo vêl ge bêga nêbê ông xêmyaa i vin lec ông Apumtau Anutu dî ông vông nîlôm yuu kînum dî piyôp i loc yadîluhu vô Anutu. ³⁸ Xolac tibed tiga wê yêp mugên dî ngînoo baba vêl. ³⁹ Dî xolac ngwe wê vông yuu ge tîyi xocbê ngwe wê yêp mugên ge nêl bêga ên nêbê ông xêmyaa i vin lec xomxo vîhati i tîyi xocbê ông xêmyaa vin lec ôcông va ge. ⁴⁰ Xolac yuu ga tu kiyang wê Moses he plopete nêl ilage vîhati kehe.”

Yesu kîngê he Palisi lec lê Kîlisi

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ He Palisi kîtucma mî la dô hixôn Yesu, om Yesu kîngê vô he bêga ên nêbê, ⁴² “Xam xo bêna lec xomxo levac wê lê Kîlisi ge? Xam xo ên xam nêbê letya nu i?” Om he Palisi nêl vô Yesu ên nêbê, “Ge Devit nu ti.”

⁴³ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Obêc Devit bue timuên ti ge od bêna lêc Myakîlôhô Ngîbua vông Devit nêl kiyang lec Kîlisi ên nêbê Apumtau? Ên Devit nêl bêga nêbê,

⁴⁴ ‘Apumtau Anutu nêl vô a lig Apumtau ên nêbê, “Ông lôm dô vô a vîgêg hîyôv dî a ob vông tibii wê vông vevac vô ông gee, he i loc dô vac ông kwa ngîbi.”’

⁴⁵ Devit nêl bêge, om Devit obêc nêl lec Kîlisi ên nêbê Apumtau ge od bêna lêc xam nêbê Kîlisi ge Devit bue ti?” ⁴⁶ He ngô kiyang wê Yesu nêl ge, lêc ti o tîyi wê ob luu kiyang ti lax vô i ge lêm. Om vô buc tige he xona ên i om he o kîngê kiyang ti vô i tii vac lêm.

23

Môp wê he Palisi hixôn he wê xovô Moses xolac gee mi vông

(Mak 12:38-39; Luk 11:43,46; Luk 20:45-46)

¹ Nang dêc Yesu nêl vô xomxo kidu levac hixôn i nue ngîvihi ên nêbê, ² “He wê xovô Moses xolac gee hixôn he Palisi, he le vac Moses nipîlêhê dî vông Moses xolac vô xam, ³ om kiyang vîhati wê he nêl vô xam ge, xam ngô dî timu vô. Lêc le i lêc vông môp tîyi xocbê he vông ge lêm. Ên he tîxuu xam ya kiyang nivîha, lêc he o timu vô kiyang wê he mi nêl ge lêm. ⁴ Ên he vông vîyin vô xam tîyi xocbê he tîtup susu vîyin dî lii lec xam kîdiac ên nêb xam kîlê ge, lêc he o hôm nipwo ti vac vîgê hixôn lêm. ⁵ Môp vîhati wê he mi vông ge, he vông ên he nêb xomxo i yê dî pimil he. Om he kîvuu Anutu xolac lec kîpihac dî su vac vîxec nu wê duu bwoc ninîvi ge dî ku yêp lec mahîgê maxooên, dî he duu myahîlihi dia la yux lec ngakwi myahîpu, ⁶ dî he obêc la ya vîzid levac me obêc la

vac xumac lilo ge od he nêb he ob la dô lec sia wê xomxo levac mi dô lec ge, ⁷ di he xêyaa vin lec wê he ob la vîlee lec wetôv ên nêb xomxo i kô he lec, di xêyaa vin lec nêb xomxo i nêl bê he xolac kehe.

⁸ “Lêcom a ob nêl vô xam bêga bê xomxo ti i o léc nêl vô xam bê xam ge xolac kehe lêm. Ên xomxo tîbed tu xam nêb xolac kehe, di xam vîhati xam lime. ⁹ Di le i léc vînoo xomxo kibun ga ti bê xam mam lêm, ên mam tîbed wê dô lag puunê. ¹⁰ Di xomxo ti i o léc nêl vô xam bê xam xomxo levac lêm. Ên xam nêb xomxo levac tîbed ge Kîlisi. ¹¹ Xomxo wê tu xam nêb levac ge i loc tu xam nêb tîbii yuac hixôn lê, ¹² ên xomxo ti obêc kô i lec ge od Anutu ob vông i lê vô nipwo lec. Lêc xomxo ti obêc pilepac i di vô nipwo lec ge od Anutu ob vông i lê vô levac.

*Yesu nêl vô he Palisi ên nêbê he nilô pital pyap
(Mak 12:40; Luk 11:39-42,44,52; Luk 20:47)*

¹³ “Xam wê xam xovô Moses xolac gee hixôn xam Palisi, xam tîbii kityooên, xam nilôm pital pyap. Xam tung vuayen lag puunê lec ên xomxo. Xacxam va ob la vac lêm, léc he wê nêb ob la vac Anutu ben ge xam le vac he xôn. ¹⁴ [Xam wê xam xovô Moses xolac gee hixôn xam Palisi, xam tîbii kityooên, xam nilôm pital pyap. Xam vô vêxôn nêb susu yuu xumac vêl ên he, di buc wê xam obêc kîtaa ge od xam mi vîyum nêb nipaên vac kîtaaên dia. Om xam obêc kô myaviwen nipaên luu vêl.]

¹⁵ “Xam wê xam xovô Moses xolac gee hixôn xam Palisi, xam tîbii kityooên, xam nilôm pital pyap. Xam la vac sip di la vîlee vac vîgwe mi la ên xam nêb xam ob pilepac xomxo ti i tu xam nûme ngîvihi. Lêc xomxo tyo obêc tu nûme ngîvihi ge od xam vông i la vac nipaên levac luu wê xam vông ge vêl, om xam xôn vîhati ob la vac vîgwe nipaên.

¹⁶ “Xam ge mamtocên, léc xam nêb xam ob hîlung môp vô xomxo, xam nilôm pital pyap. Xam mi nêl ên xam nêbê, ‘Xomxo ti obêc tîtô vîgê la kîsii di nêl kiyang ti di nêl Anutu xumac ngîbua lê hixôn ge od kiyang wê i nêl ge kiyang pileva. Lêc xomxo ti obêc tîtô vîgê la kîsii di nêl kiyang ti di nêl gol wê he lipac lec xumac ngîbua ge lê hixôn ge od xomxo tyo i vông i tîyi kiyang wê i nêl ge.’ ¹⁷ Xam mi nêl bêge, léc xam ge tîbii yacyac wê manôn toc ge. Susu ngwe na wê ngînoo vêlê? Gol ngînoo vêl, me Anutu xumac ngîbua wê vông gol tu ngîbua ge ngînoo vêlê? ¹⁸ Xam mi nêl ên xam nêbê, ‘Xomxo ti obêc tîtô vîgê la kîsii di nêl kiyang ti di nêl alta lê hixôn ge od kiyang wê i nêl ge kiyang pileva. Lêc xomxo ti obêc tîtô vîgê la kîsii di nêl kiyang ti di nêl daa wê yêp lec alta ge lê hixôn ge od xomxo tige i vông i tîyi kiyang wê i nêl ge.’ ¹⁹ Xam mi nêl bêge, léc xam ge tîbii matocên. Susu ngwe na wê ngînoo vêlê? Daa ngînoo vêl, me alta wê vông daa tu ngîbua ge ngînoo vêlê? ²⁰ Om a nêl vô xam bê xomxo ti obêc tîtô vîgê la kîsii di nêl kiyang ti di nêl alta lê hixôn ge od tîyi xocbê nêl daa wê yêp lec alta kîsii ge lê hixôn. ²¹ Di xomxo ti obêc tîtô vîgê la kîsii di nêl kiyang ti di nêl Anutu xumac ngîbua lê hixôn ge od tîyi xocbê nêl Anutu wê dô vac xumac tige lê hixôn. ²² Di xomxo ti obêc tîtô vîgê la kîsii di nêl kiyang ti di nêl vîgwe lag puunê lê hixôn ge od tîyi xocbê nêl Anutu sia king lê di nêl Anutu wê dô lec sia tige lê hixôn.

²³ “Xam wê xam xovô Moses xolac gee hixôn xam Palisi, xam tîbii kityooên, xam nilôm pital pyap. Ên xam obêc tulec lehac yuu ngec di xax ninivi nivîvea ge od xam mi tung kîdu vîgê yuu di vông ti la tu daa vô Anutu. Lêc xam sea môp levac wê Moses xolac nêl ge xocbê môp bôbac di môp wê xam ob xo vîgwe pîsiv ên xomxo, di môp wê xam ob vông i vin. Om a ob nêl vô xam bê xam o léc vông môp ngwe di sea ngwe lêm. Nge, xam vông yuu xôn tîyima. ²⁴ Xam ge mamtocên, léc xam nêb xam ob hîlung môp vô xomxo. Xam mi hôm vîmeac vêl ên yaên, léc bwoc levac xam ngôn dîluhu.

²⁵ “Xam wê xam xovô Moses xolac gee hixôn xam Palisi, xam tîbii kityooên, xam nilôm pital pyap. Xam mi lipac nimnivi pileva tîyi xocbê xam lipac kap yuu pile nîmi ge, dom xam nilôm ge, môp yôdac hixôn môp nipaên pup lec. ²⁶ Xam Palisi matocên, xam lipac kap yuu pile nilô i vô nivîha lê, êdêc nîmi i vô nivîha lec hixôn.

²⁷ “Xam wê xam xovô Moses xolac gee hixôn xam Palisi, xam tîbii kityooên, xam nilôm pital pyap. Xam tiyi xocbê vigwe yibên wê xomxo vunac vô nivîha ge. Il xê vixun nêbê nivîha, léc nilô ge, xomxo yibên len hixôn susu ningeac vîhati ge dô vac. ²⁸ Om xam êno tiyi bêge, ên xomxo mi yê xam nêbê xam xomxo nivîha, léc xam nilôm môci, môp kityooên hixôn môp wê xam pwoo Anutu kiyang vac ge yêp vac xam nilôm.

Yesu nêl vô he Palisi ên nêbê he ob kô myaviwen nipaên

(Luk 11:47-51; Luk 13:34-35)

²⁹ “Xam wê xam xovô Moses xolac gee hixôn xam Palisi, xam tîbii kityooên, xam nilôm pital pyap. Xam mi lox xumac nivîha lec plopete wê yibên ge lôva kisii di xam vunac vô xomxo nivîha wê yibên ge lôva. ³⁰ Di xam mi nêl ên xam nêbê, ‘Xe obêc dô vac buge buc ilage od xe ob timu vô môp wê he vông ge di hi plopete yib lêm.’ ³¹ Xam nêl bêge, om xam nêl kiyang nêl xam kitong nêbê xomxo wê hi plopete yib ge nue xam. ³² Om xam loc vêl di loc vông môp nipaên i tiyi xocbê mame bume vông ilage! ³³ Myel nipaên nue xam! Anutu obêc yaxên xam di vông xam la vac vigwe nipaên. Om xam ob pec ên myaviwen nipaên tige tibêna?

³⁴ “Om a nêl vô xam bê a ob vông plopete di xomxo piyôp levac hixôn xomxo wê xovô xolac kehe gee i loc vô xam. Léc xam ob hi he mangwe yib, di he mangwe, xam ob tul lec pola, di mangwe, xam ob pisa ya yihi vac xumac lilo wê xam vông ge, di tii he vac vigwe vîyang vîyang mi he la vêl. ³⁵ Om xam ob kô myaviwen nipaên lec wê bume hi xomxo nivîha yib ilage. Xam bume hi Ebel wê o vông nipaên ti lêm ge yib taxlee di i val vô Belekaia nu Sekalaia wê bume hi i yib vac xumac ngîbua yuu alta mahigun ge. ³⁶ Om a nêl hixôn nôn vô xam bê xam wê xam dô gwêbaga ge, xam obêc kô myaviwen nipaên lec môp soên vîhati wê bume vông ilage.

³⁷ “O Jerusalem, Jerusalem, xam wê xam hi plopete yib, di xam nêl he wê Anutu vông i loc vô xam ge ya ngîdax mi he yib. Buc tibeac ge a keac ên a nêb xam lam vô a tiyi xocbê kokîlêx ta keac nue vilu lax vac vînihi kwa ngîbi ge, léc xam nêb a vôngên i ma. ³⁸ Om xam ngô lê. Anutu ob sea xam bom i yêp pileva. ³⁹ Om a nêl vô xam bê xam ob wê a i tii vac nang lêm, di i loc vô buc timuên wê xam ob nêl bêga bê, ‘Il ob pimil xomxo ti wê tu Apumtau manôn mi val ge.’ ”

24

Anutu xumac ngîbua ob dii vêl

(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Yesu lop vac Anutu xumac ngîbua ên nêb ob la, léc nue ngîvihi mila vô i ên nêb ob hîlung xumac nivîha ya wê le hixôn xumac ngîbua ge ên nêb i yê bê xumac nivîha. ² Léc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Gwêbaga xam wê xumac tigae vîhati, léc a nêl nôn vô xam bê obêc buc timuên ge od xumac tigae ob dii sea di ngîdax ngwe ob dô lec ngwe kisii lêm.”

Vîyin tibeac wê ob val timuên ge

(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Yesu la dô lec kitôn Oliv kisii, di nue ngîvihi heche val nêl vô i ên nêbê, “Xe nêb ông nêl vô xe bê kiyang wê ông nêl lec Anutu xumac ngîbua ge ob vô nôn lec vô buc tina? Di do tina wê obêc val tax ên xe xê di xovô bê ông ob vena di lag yuu kibun obêc pilepac ge?”

⁴ Om Yesu nêl lax vô he ên nêbê, “Xam viac xam nivîha êdêc xomxo i o léc kityoo xam lêm. ⁵ Ên xomxo tibeac ob val nêl a lêg lec he lê nêbê he Kîlisi, om he ob kityoo xomxo tibeac. ⁶ Di xam obêc ngô vevac nididun val kwabo di ngô kiyang lec vevac wê teva ge od le i léc yetac di xona lêm. Ên vevac tige ob val tax, léc buc myahîpu gên yêp dia. ⁷ Ên tîbii vîyang ngwe ob vông vevac vô tîbii vîyang ngwe, di xomxo vigwe ti ob dô kidu kidu di vông vevac vôma, di vip levac ob den xomxo vac vigwe ya, di ngîyêg ob yoc vac vigwe ya, ⁸ om vîyin tige wê ob val taxlee, léc vîyin tibeac gên yêp wê ob val timuên hixôn.

⁹ “Vô buc tige tîbii ob hòm xam xôn ði vông xam la vac tîbii vîgê ði he ob vông myavînê vô xam ði hi xam wib. ði tîbii vac vîgwe vîhati yang xêyaa ob vô myavînê vô xam ên wê xam vông i vin a lêg ge. ¹⁰ ði xomxo tîbeac ob sea vông vinên wê he vông ge, ði he ob vông lie la vac tîbii vevac vîgê, ði he xêyaa ob vô myavînê vômá. ¹¹ ði plopete kîtyooên tîbeac obêc val kîtyoo xomxo tîbeac. ¹² ði môt nîpâên obêc vô levac, om xomxo tîbeac obêc sea môt xêyaa vin lec maên. ¹³ Lêc xomxo ti obêc le xêkizêc ði i la tyip vô buc myahîpu ge od Anutu obêc kô i mî la tung vac ben. ¹⁴ ði xomxo ob nêl xolac nivîha lec Anutu ben kisiinê la vac vîgwe vîhati yang ên xomxo vîhati i ngô. Pyap dêc buc myahîpu obêc val tîmuên.”

Yesu nêl kîyang lec nîpâên nô n wê ob val tîmuên ge
(*Mak 13:14-23; Luk 21:20-24*)

¹⁵ Xam wê xam kîtong kîyang tiga, xam xovô nivîha, ên Yesu nêl bêga ên nêbê, “Obêc buc tîmuên ge susu nîpâên nô n wê ob vông vîgwe vô nîpâên ge ob la le vac xumac ngîbua. Ilage plopete Danyel nêl kîtong lec susu nîpâên tige. ¹⁶ Om buc wê susu nîpâên tige obêc val le seac ge od xomxo wê dô vac vîgwe Judia ge he i pec mî loc lec kîtôn, ¹⁷ ði he wê dô lec xumac kîsii ge he i o lêc lop mî lax kô he susu ti vac xumac nîlô lêm. Nge, he i pec mî loc lutibed. ¹⁸ ði he wê la vac yuac lôma ge he i o lôm kô vînyumên ti lêm. Nge, he i pec mî loc lutibed. ¹⁹ ði xam xo vîgwe pîsiv ên vêx wê nu dô vac xêyaa ge ði vêx wê vông lul vô nue ge, ên vô buc tige he ob dô vac vîyin levac mabu luu vêl. ²⁰ Om xam kîtaa vô Anutu bê xam ob pec mî la vô buc sabat yuu buc ningîgooên lêm, ²¹ ên vô buc tige vîyin levac mabu ob val. Vô buc mugên ilage ði i val gwêbaga hîxôn, vîyin tîbêge o tulec xomxo lêm, ði vô buc tîmuên ge vîyin tîbêge ob yêp i tii vac lêm. ²² Buc vîyin tige obêc yêp dia ge od ob kîtya xomxo vîhati vêl. Lêc Anutu ob xo he wê vînoo he pyap ge, om ob kîtov buc tige vô myabo.

²³ “Vô buc tige xomxo ti obêc nêl vô xam bê, ‘Wê lê, Kîlisi dô ga’ me obêc nêl bêga bê, ‘Kîlisi dô ganê’, ge od xam o lêc vông i vin kîyang tige lêm. ²⁴ Ên tîbii kîtyooên ya ob val nêl bê he Kîlisi me plopete, ði he ob vông do levac toto ên nêb ob pîlepac xomxo nîlô i loc vô kîyang kîtyooên, ði he nêb he ob kîtyoo xomxo wê Anutu vînoo pyap ge hîxôn. ²⁵ Xam ngô lê. Kîyang tige gên o vô nô n lec lêm, lêc a nêl kîtong vô xam tax.

²⁶ “Om xomxo obêc nêl vô xam ên nêbê, ‘Wê lê, Kîlisi dô vac vîgwe myadongên tiganê’, ge od xam o lêc loc vîgwe tiganê lêm. ði he obêc nêl vô xam ên nêbê, ‘Wê lê, Kîlisi dô vac xumac nîlô tiganê’, ge od xam o lêc vông i vin he kîyang lêm. ²⁷ Ên a, Xomxo Nu, a obêc vena tîyi xobê deac hîxelac lutibed vac vîgwe vîhati wê hîyôv tyip lam ði hoo la ge, om xomxo vîhati obêc yê ði xovô.

²⁸ “Susu yibên ti obêc yêp vac vîgwe ti ge od menac byang wê mi ya pîtalên ge ob kîtuc la lec.

Yesu nêl kîyang lec buc wê i ob vena lec ge
(*Mak 13:24-31; Luk 21:25-33*)

²⁹ “Vîyin levac wê ob val tîmuên ge obêc tip la vêl. Nang dêc lutibed hîyôv yuu dentuc obêc vô mapîtoc ði linacên ob ma, ði pîtua lag puunê obêc tô sea mî lam, ði susu xêkizêc lag puunê obêc vô yocyoc. ³⁰ Mêd do levac wê hîlung a Xomxo Nu ge obêc val yêp seac vac lag. Om xomxo vîhati gê kîbun ga, he ob yê ði nîlô ob vô vîyin ði he ob byag. Nang dêc he obêc yê a, Xomxo Nu, a dô vac vîyobtoc mî lam gê kîsii ganê ði lam hîxôn xêkizêc yuu xêseac levac. ³¹ Mêd vuac ob tyuc nididun levac, ði a ob vông a nuge angela he i loc tîyi kîbun myahîpu vîhati ði loc vîlu vô xomxo vîhati wê Anutu vînoo he pyap ge.

³² “Xam xovô lec xax livêl. Ên livêl lihi obêc yal mîma ge od xam xovô bê buc wê hîyôv ob linac ge. ³³ Mêgem buc tîmuên wê susu tige vîhati wê a nêl vô xam ga obêc val vô xam ge od xam obêc wê ði xovô bê buc wê a ob vena lec ge vô kwabo lec. ³⁴ A nêl vîxôhîlôg nô n vô xam bê xomxo wê dô gwêbaga ge, he ob yib lêm ði kîyang wê a nêl vô xam ga vîhati obêc vô nô n lec pyap lê. ³⁵ Lag yuu kîbun xôa obêc ma, ði kîyang wê a vông ge, bo ti xôa obêc ma lêm. Nge, vîhati obêc yêp.

*Xomxo ti o xovô buc wê Yesu ob vena lec ge lêm
(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30,34-36)*

³⁶ “Buc wê a ob vena lec ge, xomxo ti o xovô buc yuu hîyôv manôn tige lêm, di angela lag puunê lungên buc tige, di a, Xomxo Nu, a êno lungên. Dom Mag vaci tibed wê xovô buc tige. ³⁷ Môt wê xomxo vông vô Nôa buc ilage, xomxo ob vông môt tibêge di i loc vô buc wê a, Xomxo Nu, ob vena lec ge. ³⁸ Vô buc ilage wê mia gên o hîvun kibun xôn lêm ge, xomxo dô mi ya di num di iima, di i la tyip lec buc wê Nôa la dô vac sip nîlô ge, ³⁹ léc he lungên wê mia ob hîvun kibun xôn ge, di lutibed mia butac di hîvun he vîhati yib mîma vêl. Om buc wê a, Xomxo Nu, ob vena lec ge ob tîyi lec bêge. ⁴⁰ Vô buc tige xomxo yuu ob la vac yuac yaên di Anutu ob kô ngwe di sea ngwe dô xel. ⁴¹ Di vêx yuu ob divông yebac, léc Anutu ob kô ngwe di sea ngwe dô xel. ⁴² Mêgem xam dô di viac xam, ên xam o xovô buc wê xam Apumtau ob vena lec ge lêm. ⁴³ Xam xovô bê xomxo ti wê i xumac ge obêc xovô hîyôv manôn wê tîbii yôdac ob val vô bucên ge od xomxo tyo ob dô bin ben ên nêb tîbii yôdac i o dii xumac di vun i susu lêm. ⁴⁴ Om xam êno, xam viac xam, ên a, Xomxo Nu, a obêc vena lec buc wê xam xo ên xam nêbê a vena lecên ob ma ge.

*Yesu nêl kiyang pilepacên lec xomxo yuac nivîha yuu nipaên
(Luk 12:42-46)*

⁴⁵ “Xomxo yuac letya dô wê viac i yuac nivîha hîxôn pîyôp nivîha ge? Xomxo levac wê viac nu yuac tige vînoo i ên nêb i viac lie yuac vîhati di vông yaên vô he tîyi buc vîhati. ⁴⁶ Om xomxo levac tyo obêc vena léc yê wê nu yuac tige viac yuac nivîha ge od ob vông xêyaa nivîha vô nu yuac tyo. ⁴⁷ A nêl vîxôhîlôg vô xam bê xomxo levac tyo ob vông susu vîhati wê i vông ge vac nu yuac tige vîgê ên nêb i viac. ⁴⁸ Léc xomxo levac obêc la di nu yuac tyo obêc xo bêga nêbê, ‘Xomxo levac tyo ob vena lutibed lêm.’ ⁴⁹ Nêl bêge om hi lie yuac, di ya di num hîxôn tîbii wê num mi vô mavmav ge. ⁵⁰ Obêc vông bêge ge od xomxo levac ob vena lec buc hîxôn hîyôv manôn ti wê nu yuac tige xo ên nêb ob vena lec lêm ge. ⁵¹ Om xomxo levac obêc hi i vô nipaên di vông i la dô vac vîgwe nipaên hîxôn xomxo kîtyooên. Vac vîgwe tige xomxo obêc byag di kic nivu lecma.”

25

Kiyang pilepacên lec vêxwo vîgê yuu

¹ Yesu nêl vô nue ngîvihi ên nêbê, “Buc wê a ob vena lec ge od xomxo wê nêb ob la vac Anutu ben kisii ganê ge he ob tîyi xochê vêxwo vîgê yuu wê kô he lam mi la le vac môt ên nêb ob bin xomxo levac ti wê ob val ge. ² Vêxwo vîgê vîlu wê pîyôp maên, di he vîgê vîlu wê pîyôp nivîha. ³ Om vêxwo vîgê vîlu wê pîyôp maên ge kô he lam, léc he o kô wel hîxôn lêm. ⁴ Di vêx vîgê vîlu wê pîyôp nivîha ge kô he lam di kô wel hîxôn vac butol titi. ⁵ He vîhati dô bin xomxo levac tyo, léc valên ma, mêd he manôn yêp om he yêp.

⁶ “Mêdêc vô vîvuaên mahîgun xomxo ti tyuc vya levac ên nêbê, ‘Xomxo levac tyo val. Om xam loc tulec xomxo tyo vac môt ên kô i mi lam.’ ⁷ Mêdêc vêx vîhati kîdi lec di viac he lam, ⁸ di he wê pîyôp nivîha ge too wel vac he lam, di he wê pîyôp maên ge nêl vô he wê pîyôp nivîha ge ên nêbê, ‘Xam vông xe nêm wel ya ên xe too vac xe lam.’ ⁹ Léc he wê pîyôp nivîha ge nêl i lax vô he ên nêbê, ‘Ma. Wel ga o tîyi il xôn vîhati lêm. Om xam loc kisuu nêm.’ ¹⁰ Mêdêc he wê pîyôp maên ge loc mi la myag wel ên nêb ob kisuu nêm. Mêd xomxo levac tyo val, om vêx wê viac he pyap ge la hîxôn i mi he la vac xumac nîlô di la ya vîzid levac, di vuayen tung lec.

¹¹ “Léc vêxwo vîgê vîlu wê pîyôp maên ge vena tîmuên di vena tyuc ên nêbê, ‘Xomxo levac, xomxo levac, ông tax vuayen ên xe.’ ¹² Léc xomxo levac tige nêl i lax vô he ên nêbê, ‘A nêl nôn vô xam bêa lungên xam.’ ” ¹³ Yesu nêl kiyang pilepacên tige pyap dêc nêl vô nue ngîvihi ên nêbê, “Om xam dô di viac xam, ên xam o xovô buc yuu hîyôv manôn wê a obêc vena lec ge lêm.

*Yesu nêl kiyang pilepacên lec xomxo yuac wê kô mone ge
(Luk 19:11-27)*

¹⁴ “Om buc wê a ob vena lec ge tiyi xocbê xomxo levac ti wê nêb ob la vigwe tevabanê ge. Om nêl nue yuac lam vô i dĩ vông susu vîhati wê i vông ge la vac he vigê ên nêb he i viac. ¹⁵ Xomxo levac tyo xovô yuac yuu xovôên wê nue yuac toto vông ge, om titang mone vô he tiyi bêge. Om vông K5,000 vô nu yuac ti, dĩ vông K2,000 vô ngwe dĩ vông K1,000 vô ti ên nêb yon i vông yuac lec mone tige. Pyap dêc loc mî la. ¹⁶ Mêdêc nu yuac ti wê kô K5,000 ge la vông yuac lec mone tige, om kô K5,000 lôm kituc lec. ¹⁷ Dĩ nu yuac ti wê kô K2,000 ge la vông yuac lec mone tige, om kô K2,000 lôm kituc lec. ¹⁸ Dĩ ti wê kô K1,000 ge la yev lôva mî lii mone la yêp vac dĩ hîvun xôn.

¹⁹ “Mêd buc dia lam la vêl, dĩ xomxo levac vena dĩ tyuc nue yuac lam vô i ên nêb ob ngô kiyang lec yuac wê yon vông lec mone wê i vông vô yon ge. ²⁰ Mêd nu yuac ti wê kô K5,000 ge kô mone vîhati mî lam le vô xomxo levac tyo manôn dĩ nêl vô i ên nêbê, ‘Xomxo levac, ông vông K5,000 vô a, dĩ a vông yuac lec, om a kô K5,000 hixôn.’ ²¹ Mêd xomxo levac tige nêl vô i ên nêbê, ‘Ông xomxo yuac nivîha, ên ông vô ninyamlehe vô a dĩ vông yuac nivîha. Ông viac susu wê nipwo ge nivîha om a ob vông susu tîbeac vac ông vigêên ên ông viac. Om ông xêmyaa i nivîha dĩ ông lam dô hixôn a.’

²² “Nang dêc nu yuac ti wê kô K2,000 ge lam le vô xomxo levac tyo manôn dĩ nêl vô i ên nêbê, ‘Xomxo levac, ông vông K2,000 vô a, dĩ a vông yuac lec, om a kô K2,000 hixôn.’ ²³ Om xomxo levac tige nêl vô i ên nêbê, ‘Ông xomxo yuac nivîha, ên ông vô ninyamlehe vô a dĩ vông yuac nivîha. Ông viac susu wê nipwo ge nivîha, om a ob vông susu tîbeac vac ông vigêên ên ông viac. Om ông xêmyaa i nivîha dĩ ông lam dô hixôn a.’

²⁴ “Mêdêc nu yuac ti wê kô K1,000 ge lam le vô xomxo levac tyo manôn dĩ nêl vô i ên nêbê, ‘Xomxo levac, a xovô ên a nêbê ông xomxo wê ông mi keac myam pîlihi. Dĩ yuac wê xomxo ti yev vê vac ge, ông la kô nôn vac, dĩ xomxo wê vông yuac ge od ông la kô nôn vac dĩ kô ya sola hixôn. ²⁵ Om a xona ên ông dĩ a kô K1,000 wê ông vông vô a ge mî la yev lôva mî lii vac dĩ hîvun xôn. Om ông hêm ông mone.’

²⁶ “Lêc xomxo levac tige nêl lax vô i ên nêbê, ‘Ông xomxo yuac nipaên wê ông vô nim maên. Ông nêl ên ông nêbê a la kô nôn vac yuac wê xomxo yev vê vac ge, dĩ xomxo wê vông yuac ge od a la kô nôn vac dĩ kô ya sola hixôn. ²⁷ Ông nêl bêge, lêc bêna lêc ông o kô mone a vông mî la lii vac xumac beng lêmê? Ên ông obêc vông bêge ge od buc wê a ob vena lec ge od a ob kô K1,000 wê a vông vô ông ge dĩ kô ya wê solaên ge hixôn.’ ²⁸ Xomxo levac tyo nêl bêge, nang dêc nêl vô nue yuac ya bêga nêbê, ‘Xam vô K1,000 vêl ên xomxo yuac tige dĩ vông vô a nug yuac ngwe wê kô K5,000 pyap ge ên i kituc lec. ²⁹ Ên xomxo ti xovôên nivîha obêc dô vô i ge od a obêc vông mangwe hixôn. Dĩ xomxo ti xovôên nivîha obêc ma ge od a obêc vô xovôên wê i vông ge vêl ên i. ³⁰ Om xam hêm xomxo yuac nipaên tige xôn dĩ nêx i loc vac vigwe mapîtoc. Vac vigwe tige xomxo obêc byag dĩ kic nivu lecma.’

Yesu nêl kiyang lec buc wê ob yaxên xomxo vîhati lec ge

³¹ “Obêc buc tìmuên ge Xomxo Nu ob lop mî lôm hixôn xêseac wê i vông ge dĩ angela vîhati ob lam hixôn i, dĩ ob dô lec sia king dĩ yaxên xomxo nên kiyang. ³² Vô buc tige xomxo vîhati yang ob kituc lam le vô i manôn, dĩ i ob vông he le kidu yuu tiyi xocbê xomxo wê viac bwoc sipsip yuu memek ge od vînoo bwoc sipsip le kidu ngwe dĩ memek le kidu ngwe. ³³ Om ob vông bwoc sipsip le vô vigê hîyôv dĩ ob vông memek le vô vigê kêd. ³⁴ Mêd xomxo levac tige ob nêl vô he wê dô vô vigê hîyôv ge bêga nêbê, ‘Mag Anutu vông vizid nivîha vô xam, om xam lam dô vac vigwe nivîha wê Anutu nêl xam lêm lec ge. Vô buc mugên ilage wê Anutu tung lag yuu kibun taxlee ge, od viac vigwe tige pyap ên nêb ob vông vô xam. ³⁵ Ên ilage vip den a om xam vông yaên mî a xa, dĩ a nêb a ob num mia om xam vông mia ningigooên vô a mî a num, dĩ a lam xocbê xomxo vîtevac ge vô xam lêc xam viac a nivîha, ³⁶ dĩ ngakwi ma ên a, om xam vông a nêg ngakwi, dĩ yidac vông a om xam vev ngwax vô a nivîha, dĩ a la dô vac xumac kalabuhu dĩ xam lam wê a.’

³⁷ “Om xomxo nivîha ob nêl lax vô ên nêbê, ‘Apumtau, vô buc tina wê vip den ông om xe vông yaên mi ông wa? Dî vô buc tina wê ông nêb ông ob num mia om xe vông mia mi ông numê? ³⁸ Dî vô buc tina wê ông lam xocbê xomxo vîtevac ge vô xe om xe viac ông nivîha? Dî vô buc tina wê ngakwi ma ên ông om xe vông ông nêb ngakwi? ³⁹ Dî vô buc tina wê yidac vông ông mi xe vev ngwax vô ông dî viac ông nivîha ge, dî vô buc tina wê ông la dô vac xumac kalabuhu om xe loc xê ôngê?”

⁴⁰ “Mêdêc xomxo levac tige ob nêl vô he bêga ên nêbê, ‘A nêl vixôhilôg nôl vô xam bê xam ngîdu a lige wê lê nipwo ge xôn ya susu tibêgee, om tîyi xocbê xam ngîdu a xôn.’

⁴¹ “Pyap dêc obêc nêl vô he wê dô vô vîgê kêd gee bêga nêbê, ‘Xam gee wê xam ob kô myavîwen nîpâên. Xam pec vêl ên a magnôn mi loc vac ngwax wê yibên obêc ma ge. Anutu viac ngwax tige pyap vô Seten he nue yuac. ⁴² Ên ilage vip den a lêc xam o vông yaên mi a xa lêm, dî a nêb a ob num mia lêc xam o vông mia mi a num lêm, ⁴³ dî a lam xocbê xomxo vîtevac ge vô xam lêc xam o viac a nivîha lêm, dî ngakwi ma ên a lêc xam o vông ngakwi vô a lêm, dî yidac vông a, dî a la dô vac xumac kalabuhu lêc xam o lam wê a lêm.’

⁴⁴ “Mêdêc xomxo nîpâên ob kîngê vô i ên nêbê, ‘Apumtau, vô buc tina wê vip den ông, dî ông nêb ông ob num mia, dî ông lam xocbê xomxo vîtevac ge, dî ngakwi ma ên ông, dî yidac vông ông, dî ông la dô vac xumac kalabuhu, lêc xe o ngîdu ông xôn lêmê?”

⁴⁵ “Om xomxo levac tyo obêc nêl i lax vô he bêga ên nêbê, ‘A nêl vixôhilôg nôl vô xam bê xam o ngîdu xomxo wê lê nipwo ge xôn ya susu tibêgee lêm, om tîyi xocbê xam o ngîdu a xôn lêm.’ ⁴⁶ Xomxo levac obêc nêl bêge, dî he wê nîpâên ge obêc la yaxên myavînê levac luta lêc luta. Lêc xomxo wê nivîha ge obêc la dô mavîha luta lêc luta.”

26

*He Yuda levac hîlu kîyang ên nêb ob hi Yesu i yib
(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)*

¹ Yesu nêl kîyang tîgee vîhati pyap dêc nêl vô nue ngîvîhi ên nêbê, ² “Xam xovô bê buc yuu ob lam la vêl, nang dêc obêc buc Pasova, dî xomxo obêc vông Xomxo Nu la vac tîbii vîgê ên he i hi i yib lec xax pola.”

³ Mêdêc xomxo levac wê mi si daa gee hîxôn he Yuda levac levac gee la kîtucma vac Kaiapas ben. Kaiapas ge xomxo daa siên nêl levac. ⁴ He keac vîma dî myag môp wê nêb ob hîm Yesu xôn xîpacên dî hi i yib ge. ⁵ Lêc he nêl vîma ên nêbê, “Il ob hîm Yesu xôn lec buc ngîbua wê il mi xovô buc Isip ilage lêm, ên xomxo tîbeac lam dô hîxôn om obêc yê wê il hîm Yesu xôn ge od ob yê nîpâên dî nidîdun levac obêc tyip.”

*Vêx ti too mia nivîvea nivîha lec Yesu bazub
(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)*

⁶ Yesu la vîgwe Betani dî la dô vac Saimon ben. Saimon ge xomxo ti wê kîtyax mahîzihîzi ya nîvîvi ilage lêc gwêbaga vô nivîha lec. ⁷ Yesu dô mi ya hîxôn i dî vêx ti kô butol nivîha wê mia nivîvea nivîha le vac ge ti mi lam vô i. Mia tige mone levac, lêc vêx tige too lec Yesu bazub. ⁸ Lêc Yesu nue ngîvîhi yê dî xêyaa vô nîpâên dî nêl vîma ên nêbê, “Bêna lêc vêx tige too mia tige sea? ⁹ Mia tige tîyi wê il ob vông mi tîbii i kîsuu lec mone levac dî il ob vông mone vô he wê nêl susu maên gee lê, lêc vêx tige too sea.”

¹⁰ Yesu xovô kîyang wê he nêl vîma ge, om nêl vô he ên nêbê, “Bêna lêc xam vông vîyin vô vêx tige? Môp wê vêx vông vô a ge nivîha. ¹¹ Ên xomxo wê nêl susu maên ge ob dô hîxôn xam luta. Lêc a ga, a ob dô xuhu dia hîxôn xam lêm. ¹² Vêx tige too mia nivîvea lec a ên nêb ob viac a nîgnîvi tax ên xomxo obêc yev a vac lôva. ¹³ A nêl hîxôn nôl vô xam bêga bê vac vîgwe vîhati wê xomxo obêc la nêl xolac tiga vac ge od xomxo ob nêl môp wê vêx tige vông ge kîtong hîxôn ên xomxo vîhati i ngô dî xovô.”

*Judas nêb ob vông Yesu vac xomxo levac vîgê
(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)*

¹⁴ Yesu nue ngivihi wê vigê yuu di tô mi la yuu ge ti lê nêbê Judas Iskaliot la vô xomxo levac wê mi si daa gee, ¹⁵ di kinêg ên nêbê, “A obêc vông Yesu vac xam vigê ge od xam ob vông vatya vô a?” Om he vông mone silva kehe ti di vigê yuu vô i. ¹⁶ Om vô buc tige Judas myag môp wê ob vông Yesu vac he vigê ge.

*Yesu he nue ngivihi ya yaên vô buc Pasova
(Mak 14:12-21; Luk 22:7-14,21-23; Jon 13:21-30)*

¹⁷ Buc tige buc ngibua wê he Yuda ob ya blet wê yis maên ge ên nêb ob xovô buc Isip ilage. Om vô buc ngibua taxlee ge Yesu nue ngivihi val kinêg vô i ên nêbê, “Ông nêb xe la viac yaên wê il ob xa lec buc Pasova ge vac xumac tina?” ¹⁸ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam loc vac vigwe Jelusalem di loc nêl vô xomxo tige bêga bê, ‘Xolac kehe nêl bêga ên nêbê, A nêg buc vô kwabo lec, om a hixôn nuge ngivihi, xe ob xa yaên vac ông bom vô buc Pasova wê il mi xovô buc Isip ilage.’” ¹⁹ Yesu nêl bêge, om nue ngivihi la vông i tiyi wê i nêl ge di la viac yaên wê he ob ya ge.

²⁰ Mêdêc hiyôv hoo la, di Yesu he nue ngivihi vigê yuu di tô mi la yuu, he dô mi ya, ²¹ mêdêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “A nêl vixôhilôg nôn bêga bê xam ti ob nêl a kitong di vông a la vac tibii vigê.” ²² Om he nilô vô viyin di he toto kinêg vô Yesu ên nêbê, “Apumtau, obêc a, me?” ²³ Lêc Yesu nêl lax vô he ên nêbê, “Xomxo ti wê xii xôn vigê obêc la vac dipac nilô ge wê ob nêl a kitong di vông a vac tibii vigê. ²⁴ Vixôhilôg, a Xomxo Nu, a ob xib tiyi xocbê xolac nêl lec a ilage. Lêc xomxo ti wê ob nêl a kitong di vông a la vac tibii vigê ge obêc kô myaviwen nipaên lec. Ta obêc kô i ilage lêm ge od obêc vô nivîha vô i, ên obêc tulec myaviwen nipaên lêm!” ²⁵ Mêdêc Judas wê ob nêl i kitong ge kinêg ên nêbê, “Xolac kehe, obêc a, me?” Om Yesu nêl lax vô i ên nêbê, “Ông nêl i tiyi.”

*Yesu vông môp paha wê pasa ge vô nue ngivihi
(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20; 1 Kolin 11:23-25)*

²⁶ Yesu he nue ngivihi dô mi ya, mêdêc Yesu hôm blet ti di kitaa lec, mêdêc hibû di vông vô he di nêl ên nêbê, “Xam hôm mi wa. Ga a nignivi.” ²⁷ Nang dêc hôm kap wê mia wain le vac ge, di kitaa lec, di vông vô he di nêl ên nêbê, “Xam vihati hôm mi num, ²⁸ ên ga a hi wê ob vông

kîyang wê Anutu hîlu ilage vô nôn lec. Om a obêc kîpyax a hi sea ên i kîtya xomxo tibeac nêl nipaên vêl. ²⁹ A nêl vô xam bêga bê a obêc num mia wain ti i tii vac lêm di i la tyip vô buc wê a ob num wain paha hixôn xam vac Mag Anutu ben ge.”

³⁰ Pyap dêc he vông lîlo ti di la vîxun di la lec kitôn Oliv.

*Yesu nêl ên nêbê Pita ob yax i vun
(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)*

³¹ Mêdêc Yesu nêl vô nue ngivihi ên nêbê, “Vô bucên tiga xam vihati ob pec ên viyin wê ob val tulec a ge. Ên kîyang yêp vac xolac bêga nêbê, ‘A ob hi xomxo ti wê viac bwoc sipsip ge om sipsip obêc pec di moo sea.’” ³² Xolac nêl bêge, lêc a nêl vô xam bêga bê a obêc kidi lec magviha di mug la Galili di xam obêc timu.” ³³ Om Pita nêl vô Yesu ên nêbê, “He vihati obêc sea ông ge od he ob sea, lêc a mô ti, a ob sea ông lêm.” ³⁴ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “A nêl vixôhilôg nôn vô ông bê vô bucên tiga ông obêc yax a vun lu yon tax di kokilêx obêc divô vya timuên.” ³⁵ Lêc Pita nêl vô i ên nêbê, “Tibii obêc hi a xib hixôn ông ge od pyap, lêc a ob yax ông vun lêm.” Di nue ngivihi vihati nêl tiyi xocbê Pita nêl ge.

*Yesu la kitaa gê Getsemani
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)*

³⁶ Yesu he nue ngivihi loc mi la vigwe ti lê nêbê Getsemani, di Yesu nêl vô nue ngivihi ên nêbê, “Xam dô ga ên a ob la ganê ên la kitaa.” ³⁷ Mêd Yesu kô Pita hixôn Sebedi nu yuu mi he la, lêc Yesu nilô vô viyin mabu ên xovô viyin levac wê ob tulec i ge. ³⁸ Om nêl vô yon ên nêbê, “A nilôg vô viyin levac tiyi xocbê a ob xib ge. Om mon dô ga di dô

mamvîha hixôn a.”³⁹ Mêd Yesu la teva tya, di la kipôm manôn vac kibun di kitaa ên nêbê, “Mag, obêc tîyi ge od vîyin levac tige i o lêc tulec a lêm. Lêc a nêb ông o lêc vông i tîyi kiyang wê a nêl ga lêm. Nge, ông vông i tîyi xovôên wê ông vông ge.”

⁴⁰ Pyap dêc Yesu mîlax vô nue ngivîhi yon di yê wê yon yêp ge, om nêl vô Pita ên nêbê, “Bêna lêc mon wêpê? Mon o tîyi

wê mon ob dô mamvîha hixôn a buc myabo tya ge lêmê? ⁴¹ Mon dô mamvîha di kitaa êdêc vîyin ti i o lêc yaxên mon di pwoo mon pec lêm. Ên nîlôm nêb ob vông yuac lê, lêc nîmîvî vô vîyin.”

⁴² Nang dêc Yesu la teva tya nang di la kitaa lu ngwe tii vac bêga ên nêbê, “Mag, ông obêc nêb vîyin levac tiga i tulec a ge od pyap. A ob vông i tîyi xocbê ông nêl ge.” ⁴³ Pyap dêc vena yê wê yon manôn yêp om yon yêp ge. ⁴⁴ Om Yesu sea yon di lax mî la kitaa lu ti wê vông yon ge, di lax kitaa tîyi xocbê la kitaa taxlee ge.

⁴⁵ Pyap dêc Yesu vena vô yon di nêl vô yon ên nêbê, “Bêna lec mon diwêp seac vêlê? Mon wê lê, hîyôv manôn ga wê xomxo ob vông a, Xomxo Nu, vac tîbii nîpaên vîgê. ⁴⁶ Om mon kîdi lec ên il ob la. Wê! Xomxo ti wê ob vông a la vac tîbii vîgê ge val le kwabo.”

Judas Iskaliot vông Yesu la vac Yuda levac vîgê

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)

⁴⁷ Yesu gên nêl kiyang tîbêge, di Judas Iskaliot wê Yesu nue ngivîhi ti ge val. Di xomxo kîdu levac wê hêm yipac yuu xax gee val hixôn, ên xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he Yuda levac levac vông he lam hixôn Judas. ⁴⁸ Om Judas wê nêb ob vông Yesu vac tîbii vîgê ge nêl kiyang vô he tax ên nêbê, “Xomxo ti wê a ob nga i lia ge, ge xomxo tyo tige mê. Om xam hêm i xôn.” ⁴⁹ Nêl bêge, mêdêc lutibed val vô Yesu di nêl vô i ên nêbê, “Bucên xolac keheê” di nga i lia. ⁵⁰ Mêd Yesu nêl vô i ên nêbê, “Lig, môp wê ông lam ên nêb ông ob vông ge, ông vông lutibed.” Mêd xomxo kîdu levac lam hêm Yesu xôn pîlihi.

⁵¹ Lêc xomxo wê dô hixôn Yesu ge ti tul yipac vêl ên bwoc nîvî di sap xomxo levac wê mi si daa ge nue yuac ti nînya lihi vîlu la vêl. ⁵² Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Hoo yipac i lôc vac bwoc nîvî. Ên he wê vông vevac mî hi xomxo ge, vevac obêc tulec he mî hi he yib. ⁵³ Lêc mêd ông xo ên ông nêb a tîyiên ma wê a obêc kitaa vô Mag di i vông angela tîbeac hîwocên luu xomxo vevac kîdu levac vîgê yuu di tô mî la yuu vêl ge lam lutibed vô a ên he i lam ngîdu a xôn. ⁵⁴ Lêc a obêc vông bêge ge od kiyang wê yêp vac xolac ge obêc vô nôn lec tîbêna? Ên xolac nêl ên nêbê vîyin levac obêc tulec a.”

⁵⁵ Mêd Yesu nêl vô xomxo kîdu levac tige bêga ên nêbê, “Xam kô yipac yuu xax di val vô a tîyi xocbê xam lam vô tîbii yôdac ti. Lêc tîyi buc vîhati a mi dô hixôn xam vac Anutu xumac ngîbua di a nêl xolac vô xam, lêc xam o hêm a xôn lêm. ⁵⁶ Lêc môp wê xam vông vô a gwêbaga ge vông xolac wê plopete kîvuu ilage vô nôn lec.” Yesu nêl kiyang tige pyap di nue ngivîhi pec mî moo sea.

Yuda levac levac vông kot vô Yesu

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55,63-71; Jon 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Mêd he wê hêm Yesu xôn gee didii i mî la vac Kaiapas ben. Kaiapas ge xomxo daa siên nêb levac. Xomxo levac wê xovô Moses xolac ge hixôn he Yuda levac levac, he la kîrucma mî dô tax. ⁵⁸ Mêdêc Pita tîmu vô Yesu vîxa mî la, lêc le la teva teva, om mîla vac xenac nîlô wê Kaiapas ben yêp vac ge mî la dô hixôn Kaiapas nue yuac wê viac vîgwe ge ên nêb ob yê bê xomxo ob vông bêna vô Yesu.

⁵⁹ Mêd xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he kaunsil vîhati, he myag tîbii wê ob vô nîlô vô Yesu ge, ên he nêb he ob hi i yib. ⁶⁰ Mêd tîbii tîbeac val so kiyang lec Yesu, lêc he Yuda levac levac gee o tulec kiyang ti tîyi wê ob hi Yesu lec ge lêm. Nang dêc tîmuên ge xomxo yuu val ⁶¹ nêl ên nêbê, “Xomxo tige nêl bêga nêbê, ‘A tîyi wê a ob dii Anutu xumac ngîbua tiga vêl di lox vac i tîyi buc yon.’”

⁶² Om xomxo daa siên nêb levac tige kîdi lec di nêl vô Yesu ên nêbê, “Ông ob nêl kiyang ti lax vô he, me? Ông xovô kiyang nîpaên wê he nêl lec ông ge kehe, me?” ⁶³ Lêc Yesu

keacên ma. Mêdêc xomxo levac tige nêl vô i ên nêbê, “A nêl vô ông lec Anutu mavîha lê bê ông nêl ông kítong vô xe bê ông Kîlisi wê Anutu nu ge, me?”

⁶⁴ Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông nêl i tîyi. Lêc a nêl vô xam bêga bê obêc buc tîmuên ge od xam ob wê a, Xomxo Nu, a obêc la dô vô Anutu xêkizêc kehe vîgê hîyôv, dî dô vac vîyobtoc lag puunê dî lam.”

⁶⁵ Mêd xomxo daa siên nêl levac tige xêyaa vô myavînê, om lêx ici va ngakwi dî nêl ên nêbê, “Xomxo tige so vya vô Anutu ên nêbê Anutu nu i. Om il ob nêl xomxo ya i lam nêl kîyang ti lec i i tii vac lêm. Ên ici va so vya vô Anutu mi xam ngô pyap. ⁶⁶ Om xam nêb il ob vô bêna vô i?” Mêdêc he vîhati nêl lax vô i ên nêbê, “Xomxo tige nêl nîpaên tîyi wê il ob hi i yib lec ge.”

⁶⁷ Mêd he pîsuv myaluc la vac Yesu manôn, dî he ya lun vîgê dî hi i, dî ya pîtap i manôn ya vîgê, ⁶⁸ dî nêl vô i ên nêbê, “Ông nêl ên ông nêbê ông Kîlisi, om nêl xomxo ti wê hi ông ge lê mi xe ngô.”

Pita yax Yesu vun

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Pita dô vîxun vac xenac nîlô wê Kaiapas ben yêp vac ge, lêc dô kîbun, mêd vêx yuac ti val nêl vô i ên nêbê, “Ông ga wê ông mi dô hîxôn Yesu wê ben Galili ge ti mêê.” ⁷⁰ Lêc Pita yax Yesu vun vô he vîhati manôn dî nêl ên nêbê, “A lungên kîyang wê ông nêl ge kehe.”

⁷¹ Nang dêc Pita kîdi mi la dô xenac kehe kwabo vô vuayen, dî vêx yuac ngwe yê dî nêl vô tîbii wê dîle kwabo ge ên nêbê, “Xomxo tige wê mi dô hîxôn Yesu Nasalet.” ⁷² Lêc Pita yax Yesu vun tii vac nang ên nêbê, “A nêl vîxôhîlôg nôn bê a o xovô xomxo tige lêm.” ⁷³ He dô mahîgun dia tya dî tîbii ya val nêl vô Pita ên nêbê, “Vîxôhîlôg, xe xovô ên xe nêbê ông ge Yesu nue ngîvihi ti, ên ông mi keac vac tîbii Galili vya om nêl kítong ên nêb ông ge ông xomxo Galili ti tîyi xocbê Yesu ge.” ⁷⁴ Lêc Pita nêl ên nêbê, “A obêc nêl kîyang nôn lêm ge od Anutu i vông myavîwen nîpaên vô a. Om a nêl vîxôhîlôg bê a o xovô xomxo tige lêm.” Pita nêl kîyang tige mi tîyôd dî kokîlêx hi vya. ⁷⁵ Mêd Pita xovô kîyang wê Yesu nêl vô i bêga nêbê, “Ông obêc yax a vun lu yon tax dî kokîlêx obêc hi vya tîmuên.” Pita xovô kîyang tige om lop mi la xenac kehe dî la byag levac.

27

He kô Yesu mi la vô Pailat

(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)

¹ Vîgwe vîdii, dî xomxo levac wê mi si daa gee hîxôn he Yuda levac levac, he vîhati kîtucma dî keac lec kîyang wê ob hi Yesu i yib lec ge. ² Om he ku Yesu xôn dî kô mi la vông vac gavman levac Pailat vîgê.

Judas Iskaliot yib

(Sinale 1:18-19)

³ Judas Iskaliot wê vông Yesu vac tîbii vîgê ge yê wê he nêb he ob hi Yesu i yib ge. Om nîlô vô vîyin ên môp nîpaên wê i vông ge, om kô mone silva kehe ti dî vîgê yuu mi la ên nêb ob tung i lax dô vô xomxo levac wê mi si daa gee hîxôn he Yuda levac levac. ⁴ Om la nêl vô he ên nêbê, “A nêg nîpaên, ên a vông xomxo ti wê nîpaên ti o yêp vô i lêm ge loc vac xam vîgêm dî xam ob hi i yib.” Lêc he nêl vô i ên nêbê, “Xe kîyang ti o yêp vô xe lêm. Nge, ge yêp vô ôcông va.” ⁵ Mêd Judas nêx mone silva tige la lec kîbun vac Anutu xumac ngîbua nîlô dî lop mi la dî la ku kwa dî yib.

⁶ Mêd xomxo levac wê mi si daa gee la hôm mone silva tige mi kô, dî nêl vîma ên nêbê, “Mone tiga wê hi xomxo yib ge, om o tîyi wê il ob tung hîxôn mone daa ge lêm.”

⁷ Om he keac vîma dî hîlu kîyang ên nêb ob kô mone mi la kîsuu kîbun vô tîbii wê pîtii dêg ge ên nêb kîbun tige i tu vîgwe yibên wê he ob yev tîbii vîgwe teva vac ge. ⁸ Mêgêm he nêl kîbun tige lê nêbê kîbun wê xomxo hi kîpyax lec ge, dî lê tige yêp gwêbaga hîxôn.

⁹ Om kîyang wê plopete Jelemaia nêl ilage vô nôn lec. Jelemaia nêl bêga ên nêbê,

“He kô mone silva kehe ti di vîgê yuu tige. He Islel nêl ên nêbê mone tige wê he kîsuu xomxo ti ya. ¹⁰ He kô mone tige mi la kîsuu kibun vô tibii wê pîtii dêg ge tîyi xocbê Apumtau nêl vô a ge.”

Pailat kinêg kiyang vô Yesu

(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jon 18:33-38)

¹¹ He vông Yesu la le vô gavman levac Pailat manôn, di gavman levac tige kinêg vô i ên nêbê, “Ông ge king wê he Yuda vông ge, me?” Om Yesu lee yuu ên nêbê, “Ông nêl i tîyi.” ¹² Di xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he Yuda levac levac vô nilô vô Yesu, lêc Yesu o nêl kiyang ti lax vô he lêm. ¹³ Mêdêc Pailat nêl vô i ên nêbê, “Ông ngô kiyang tibeac wê he vô nilô vô ông ge, me?” ¹⁴ Lêc Yesu o keac ti lec kiyang nipaên wê he nêl lec i ge lêm. Om gavman levac tige xo kiyang tibeac lec Yesu.

Yesu le vô Pailat manôn

(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jon 18:39-19:16)

¹⁵ Tîyi klismas vîhati vô buc ngîbua wê he Yuda mi xovô buc Isip ilage, he Yuda mi nêl xomxo kalabuhu ti lê vô Pailat di Pailat piwelac i vêl di vông i la. ¹⁶ Di vô buc tige xomxo nipaên ti lê nêbê Jisas Balabas dô vac xumac kalabuhu. Xomxo tibeac xovô i ên nêbê xomxo nipaên. ¹⁷ Xomxo Yuda tibeac hiwocên kitucma vô Pailat, di Pailat kinêg ên nêbê, “Xam nêb a piwelac xomxo yuu ga ngwe na i loc vô xamê? Xam nêb a piwelac Balabas me a piwelac Yesu wê he mi nêl lê nêbê Kîlisi ge?” ¹⁸ Pailat xovô ên nêbê he Yuda levac yê Yesu nipaên, om vông i lam vac i vîgê. ¹⁹ Pailat dô lec sia wê mi dô lec di mi ngô xomxo kiyang ge, mêdêc vînê vông kiyang lam vô i bêga nêbê, “Ông o lêc vông xomxo nivîha tige i vô nipaên lêm, ên gwêbaga a xê vîvia bucên ti lec i om vông a nilôg vô vîyin.”

²⁰ Xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he Yuda levac levac gee, he nêl kiyang la vac xomxo tibeac nilô di he hôm xôn nêbê he ob tyuc bê Pailat i piwelac Balabas vêl di hi Yesu i yib. ²¹ Pailat kinêg vô he tii vac nang ên nêbê, “Xam nêb a piwelac xomxo yuu ga ngwe na vêl di vông i lôc vô xamê?” Lêc he nêl ên nêbê, “Balabas.” ²² Om Pailat kinêg vô he ên nêbê, “Om Yesu wê he mi nêl lê nêbê Kîlisi ge, a ob vông bêna vô i?” Lêc he vîhati nêl ên nêbê, “Tul i lec xax pola!” ²³ Lêc Pailat kinêg ên nêbê, “Il ob hi i yib lec kehe tina?” Lêc he tyuc levac ên nêbê “Tul i lec xax pola!”

²⁴ Pailat xovô wê he ngôên i kiyang obêc ma ge, di yaxên wê he obêc vông vevac vô i ge, om hôm mia di lipac vîgê vac mia vô he vîhati manôn, di nêl vô he ên nêbê, “Xomxo tiga hi obêc kip yax sea ge od myavîwen obêc yêp vô a lêm. Nge, obêc yêp vô xaxcam va.” ²⁵ Mêd he vîhati nêl lax vô i ên nêbê, “Myavîwen tige i lam vô xe di i yêp vô xe nuge hixôn!” ²⁶ Om Pailat piwelac Balabas vêl di vông i la, di nêl om he pîsa Yesu ya yihi. Pyap dêc Pailat vông i la vac nue vevac vîgê ên nêb he i tul i lec xax.

Tibii vevac so vya vô Yesu

(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)

²⁷ Mêd gavman levac Pailat nue vevac kô Yesu mi la vac Pailat ben, di he keac lie vevac kidu levac lam. ²⁸ Mêd he lam kwax Yesu ngakwi vêl ên i, di kô ngakwi hi ti tîyi xocbê king mi vînyum ge mi la vînyum lec Yesu, ²⁹ di he buu kipomac yin mi tung lec i bazub xocbê kîlung ge, di vông duvac ti vac i vîgê hiyôv ên nêb i kô. Mêd he yev vîxa kitu vô di pîmil i pîsiv di nêl vô iên nêbê, “O king wê Yuda vông ge, ông dô nimvîha.” ³⁰ Mêd he pîsuv myaluc lec i, di vô duvac vêl di hi i bazub ya. ³¹ He so vya vô i pyap, di kwax ngakwi hi vêl di vînyum Yesu vaci ngakwi lec i, mêdêc kô i mi la ên nêb ob la tul i lec xax.

He tul Yesu la yux lec xax

(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

³² Di he mîla môp ti, lêc mîla tulec tibii Sailini ti lê nêbê Saimon, mêdêc he kidu i nêb i kîlê xax pola wê he ob hi Yesu lec ge.

³³ Mêd he mîla vîgwe ti lê nêbê Golgota. Lê tige kehe bêga nêbê bazub len. ³⁴ Mêdêc he pilepac kining kilin hixôn wain di vông vò Yesu ên nêb i num, om Yesu tep mî yaxên lê, lêc nêbê i numên ob ma. ³⁵ Mêd he tul i lec pola. Pyap dêc he nêb he ob titang Yesu ngakwi vòma, om he tide mî yê di titang i tiyi. ³⁶ Di he dô kibun di dô bin i. ³⁷ Di he kîvuu kiyang wê he nêl lec i ge di la tul vò i bazub kîsii ên nêbê, "XOMXO TIGA YESU, KING WÊ HE YUDA VÔNG GE."

³⁸ Mêd he hi tibii yôdac yuu lec xax hixôn, ngwe le vò vîgê hiyôv di ngwe le vò vîgê kêd. ³⁹ Mêd xomxo wê vîlee mî la di lôm ge tîpi nîba di so vya vò Yesu ⁴⁰ ên nêbê, "Ông wê ông nêb ông ob dii Anutu xumac ngîbua vêl di lox vac i tiyi buc yon ge, ông ngîdu ôcông va xôn. Ông obêc Anutu nu ge od ông lop mî lam vêl ên xax." ⁴¹ Mêd xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he wê xovô Moses xolac gee di he Yuda levac levac, he êno so vya vò Yesu di nêl vòma ên nêbê, ⁴² "Xomxo tige ngîdu xomxo tîbeac xôn, lêc o tiyi wê ob ngîdu ici va xôn ge lêm. Xomxo tige obêc Islel nêl king ge od i lop vêl ên xax ên il xê di vông i vin i. ⁴³ Xomxo tige nêbê i Anutu nu, di i vông i vin ên nêbê Anutu ob ngîdu i xôn. Om Anutu xêyaa obêc vin lec i ge od i vò i vêl ên myavînê wê tulec i ge." ⁴⁴ He nêl bêge, di tibii yôdac yuu wê he tul lec xax hixôn Yesu ge, yuu so vya vò Yesu hixôn.

Yesu yib

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

⁴⁵ Hiyôv tyip kitôn mêd vîgwe vîhati vò mapitoc di i mîla vò hiyôv manôn yon wê hucên ge. ⁴⁶ Vô kwabo lec hiyôv manôn yon, Yesu tyuc vya levac ên nêbê, "Eli, eli, lama sabaktani?" Kiyang tige kehe bêga nêbê, "A Anutu, a Anutu, bêna lêc ông sea a?" ⁴⁷ Mêdêc xomxo wê le kwabo vò Yesu ge ngô kiyang wê i nêl ge, om he ya so ên he nêbê, "Xomxo tige kiyag vya lec Ilaija." ⁴⁸ Mêd lutibed he ti tup mî la kô mia myamîlumac di too mia kilin vac di kilax vac ngising di hôm i la kîsii vò Yesu mya ên nêb i num. ⁴⁹ Lêc he ya nêl vò i ên nêbê, "Dô tya lê, ên il ob dô mî yaxên bê Ilaija ob val ngîdu i xôn, me?" ⁵⁰ Lêc Yesu tyuc vya levac tii vac di vông myakilôhò la di yib.

⁵¹ Mêd lutibed nivîmihi levac ti wê yux vac Anutu xumac ngîbua ge lêx la yuu vac kîsii di la tô vò myahîpu, di ngîyêg yoc, di ngîdax levac hîbu sea, ⁵² di lôva mya tax, di xomxo vông vinên wê yib ilage, he tîbeac kîdi lec hixôn ninîvi ⁵³ di lam vac lôva mî la, di buc timuên wê Yesu kîdi lec ge he la hîlung he vò xomxo tîbeac vac vîgwe ngîbua Jelusalem.

⁵⁴ Yesu yib, di tibii levac wê viac nue vevac 100 ge ti hixôn nue vevac ya dô bin Yesu wê yux lec xax ge, di he yê wê ngîyêg vông kibun yoc di tixuu tixuu mangwe val hixôn, om he xona mabu di nêl ên nêbê, "Vîxôhîlôg nôn, xomxo tige Anutu nu."

⁵⁵ Vêx tîbeac le teva di yê ma la Yesu. Vô buc wê Yesu dô Galili ge vêx tîgee mî timu vò i vîxa di viac i mî he la Jelusalem. ⁵⁶ He ti Malia wê ben Makdala ge, di ngwe Jems yuu Josep ta Malia, di ti Sebedi nu yuu ta.

Josep lii Yesu ninîvi vac lôva wê he kîden vac ngîdax ge

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-55; Jon 19:38-42)

⁵⁷ Vîgwe huc, di xomxo Alimatia ti lê nêbê Josep wê vông i vin Yesu ge val. Josep ge xomxo wê i susu tîbeac ge. ⁵⁸ Josep la vò Pailat di la kîtaa Yesu ninîvi nêb ob kô mî la lii vac lôva. Om Pailat tyuc lec di he vông Yesu ninîvi vò Josep. ⁵⁹ Mêd Josep kô Yesu ninîvi mî la lii vac nivîmihi kwem paha yang ti ⁶⁰ mî la lii i la vac lôva paha wê i vông wê ici va kîden vac ngîdax ge. Pyap dêc vîxog ngîdax levac ti la le vac lôva mya xôn, di i loc mî la. ⁶¹ Malia Makdala yuu Malia ngwe, yuu dô kwabo vò lôva di yuu yê.

Tibii vevac viac lôva

⁶² Buc wê he Yuda mî viac yaên wê he ob ya lec buc sabat ge lam la vêl, di tîtige xomxo levac wê me si daa gee hixôn he Palisi, he la kîtucma vò Pailat, ⁶³ di nêl vò i ên nêbê, "Xomxo levac, xe xovô kiyang wê xomxo kityooên tige nêl vò buc wê gên dô mavîha ge. Xomxo tyo nêl bêga ên nêbê, 'Buc yon obêc lam la vêl lê, lêc a obêc kîdi lec magvîha.'"

⁶⁴ Nêl bêge, om ông nêl ên nume vevac he i viac lôva xêkîzêc ta i tiyi buc yon, ên Yesu nue

ngivihî ob lam kô ninivi mi la vun di kityoo il ên nêbê Yesu kidi lec maviha vac yibên. He obêc vông bêge ge od kiyang kityooên wê he ob nêl ge obêc luu kiyang kityooên wê Yesu nêl ge vêl.” ⁶⁵ Mêdêc Pailat nêl vô he ên nêbê, “Xam kô nume yuac mi loc pitii ngidax mya xôn ên i vô xêkizêc i tiyi xocbê xacxam va xovô ge.” ⁶⁶ Om he mila pitii lôva mya xôn di vông vîbuên xêkizêc ta di xomxo le bin.

28

Yesu kidi lec vac yibên

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-10; Jon 20:1-18)

¹ Buc sabat lam la vêl di da pitoc yang, dêc Malia Makdala yuu Malia ngwe, yuu la ên nêb ob la yê lôva. ² Mêdêc lutibed ngiyêg mabu yoc, ên Apumtau nu angela ti lop mi lam gê lag puunê di lam vixog ngidax la vêl ên lôva mya, di la dô lec ngidax tige kisii. ³ Angela tige manôn xêseac tiyi xocbê deac hixelac ge, di ngakwi tiyi xocbê vîyobtoc kwem. ⁴ Om xomxo wê viac lôva gee yê di xona mabu di yetac di tilii sea mi la yêp kibun tiyi xocbê xomxo yibên.

⁵ Lêc angela tige nêl vô vêx yuu ên nêbê, “Muu xona ên i ma, ên a xovô wê muu myag Yesu wê he hi lec xax ge. ⁶ Lêc o dô ga lêm, ên kidi lec maviha tiyi xocbê kiyang wê i nêl ge. Muu lam wê vîgwe wê yêp lec ge. ⁷ Om muu lôc lutibed di lôc nêl kitong vô nue ngivihî bêga bê Yesu kidi lec maviha vac yibên, di ob mug mi la Galili di xam ob mila wê i gê tiganê. Kiyang ga a nêl vô muu pyap.”

⁸ Yuu xona mabu, lêc yuu xêyaa vô nivîha, di yuu sea lôva lutibed di tup mi la ên nêb ob la nêl kiyang tige kitong vô Yesu nue ngivihî. ⁹ Yuu lax mi la, lêc Yesu mila vô yuu vac môp di nêl vîdiiên vô yuu. Om yuu val le kwabo vô Yesu di vyax vîgê lec Yesu vîxa di pimil i. ¹⁰ Mêdêc Yesu nêl vô yuu ên nêbê, “Muu xona ên i ma. Muu loc nêl kiyang vô a lige bê he i loc Galili, ên he obêc yê a gê ganê.”

Tîbii vevac wê le bia ge nêl kiyang kityooên

¹¹ Om vêx yuu ge gên loc môp, lêc tîbii vevac wê viac lôva gee ya la Jelusalem di la nêl kiyang tige vîhati kitong vô xomxo levac wê mi si daa gee. ¹² Om xomxo levac tige la kitucma hixôn he Yuda levac, di he keac lec kiyang tige. Om vông mone levac vô tîbii vevac wê viac lôva ge, ¹³ di

nêl vô he ên nêbê, “Xam loc nêl vô xomxo bê, ‘Vô bucên xe xêp di Yesu nue ngivihî lam kô ninivi mi la vun.’ ¹⁴ Xam loc nêl bêge, lêc gavman levac obêc ngô kiyang tige di kunac xam ge od xe ob vông i ma i tô ya kiyang malehe mangwe di ob kunac xam lêm.” ¹⁵ Om tîbii vevac tige kô mone mi la nêl kiyang kityooên tiyi xocbê Yuda levac nêl vô he ge. Om kiyang kityooên tige la nêx lec Yuda ben vîhati mi yêp, di yêp gwêbaga hixôn.

Yesu vông yuac vac nue ngivihî vîgê

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23)

¹⁶ Yesu nue ngivihî vîgê yuu di ti tô mi la ge, he loc mi la vîgwe Galili mi la lec kitôn ti wê Yesu nêl ên nêbê he i lêc loc dô lec ge. ¹⁷ Om he mila tyip, di yê Yesu om he yev vîxa kitu vô i, lêc he ya nilô vông yuu yuu. ¹⁸ Mêdêc Yesu lam kwabo vô he di lam nêl vô he ên nêbê, “Anutu vông xêkizêc lag yuu kibun vîhati vô a pyap. ¹⁹ Om a nêl vô xam bê xam loc vac vîgwe vîhati yang di loc nêl a xolac kitong vô xomxo vîhati ên he i vông i vin di tu a nuge. Di xam loc lipac he lec Mag Anutu hixôn nu tuc di Myakilôhê Ngîbua yon lê. ²⁰ Di xam tixuu he ya kiyang vîhati wê a nêl vô xam ge ên he i timu vô. Xam ngô lê. A obêc dô hixôn xam i tiyi buc vîhati di i loc tyip lec buc wê lag yuu kibun myahîpu obêc tiyôd vac ge.”

MAK Yesu Kilisi xolac wê Mak kivuu ge

Jon Lipacên nêl Yesu kitong

(Matyu 3:1-12; Luk 3:1-9,15-17; Jon 1:19-28)

¹ Kiyang tiga, xolac nivîha wê nêl Yesu Kilisi wê Anutu nu ge kitong.

² Xolac tiga, plopet Aisaia nêl kitong mugên ilage, om Anutu vya wê Aisaia kivuu ge yêp bêga nêbê,

“Ngô lê. A ob vông xomxo ti i kê a kiyang mi loc mug ông nêl môm, ên i viac môm wê ông obêc mîla vac ge. ³ Om xomxo tige obêc tyuc vya vac vîgwe mahîgun pîleva bêga nêbê, ‘Xam viac Apumtau môm wê ob lam vac ge dî vông i môm i yêp bôbac.’”

⁴ Kiyang nêl bêge, mêgem Jon Lipacên la vac vîgwe mahîgun pîleva dî la nêl xolac vô xomxo ên nêbê he i pîlepac he dî lipac mia êdêc Anutu i kitya he nêl nipaên vêl.

⁵ Om xomxo Jêlusalem hîxôn xomxo vac vîgwe levac Judia vîhati la vô Jon dî nêl he nêl nipaên kitong vô i, om he la le vac mia Jodan dî Jon lipac he.

⁶ Jon vînyum ngakwi wê he duu bwoc kamel nivîluhu ge dî vêx let wê bwoc ninîvi ge, dî yaên wê mi ya ge, hîveac hîxôn vînoluc. ⁷ Mêd Jon nêl xolac vô

xomxo bêga ên nêbê, “Xomxo ti obêc val tîmuên, lêc xêkîzêc wê i vông ge luu xêkîzêc wê a vông ge vêl, dî a o nigvîha tîyi wê a ob pîwelac yîhi vêl ên su wê i vông ge lêm. ⁸ A ga, a lipac xam ya mia pîleva, lêc xomxo tige obêc lipac xam ya Myakîlôhê Ngîbua.”

Jon lipac Yesu

(Matyu 3:13-17; Luk 3:21-22)

⁹ Vô buc tigeê Yesu sea ben Nasalet wê yêp vac vîgwe levac Galili ge dî la vô Jon Lipacên dî Jon lipac i vac mia Jodan. ¹⁰ Lipac i pyap dî Yesu lec mî lôm kehe, lêc lutibed Yesu yê wê lag puunê tax dî Myakîlôhê Ngîbua tu tucluu manôn dî lam yêp lec i kîsii. ¹¹ Mêd vya ti lam hîxôn gê lag puunê ên nêbê, “Ông a nug wê a xêgyaa vin lec ông dî a xê ông nivîha ge.”

Seten yaxên Yesu

(Matyu 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Mêd lutibed Myakîlôhê Ngîbua vông Yesu la vac vîgwe mahîgun pîleva wê xomxo ti dô vacên ma ge, ¹³ dî Yesu la dô tîyi xobê buc kehe yuu dî Seten yaxên i. Vîgwe tige, bwoc mavîhê dô hîxôn, lêc angela lam viac Yesu.

Yesu nêl xolac taxlee gê Galili

(Matyu 4:12-17; Luk 4:14-15)

¹⁴ Tîbii tung Jon Lipacên la dô vac xumac kalabuhu, pyap dêc Yesu la vac vîgwe levac Galili dî la nêl Anutu xolac vô xomxo ên nêbê, ¹⁵ “Gwêbaga buc wê Anutu nêl ge ob vô nôl lec, dî vîgwe kîsiinê nu vô kwabo lec. Om xam pîlepac xam dî vông i vin xolac.”

Yesu tyuc xomxo yuudîyuu la vô i

(Matyu 4:18-22; Luk 5:1-11)

¹⁶ Yesu mîla vô mia luaên Galili nînya lêc yê wê Saimon yuu li Andlu nêx leac vac mia luaên tige nêb ob hi pis, ên yuu ge, yuu mi vông yuac mone lec pis hiên. ¹⁷ Om Yesu nêl vô yuu ên nêbê, “Muu lam tîmu vô a vîxag, ên a ob vông muu dîdii xomxo mî lam vô a i tîyi xobê muu dîdii pis vac leac ge.” ¹⁸ Om lutibed yuu sea leac dô xel dî la hîxôn Yesu.

¹⁹ Mêd yon sea vîgwe ge dî la teva tya, lêc mîla yê Sebedi nu yuu, Jems yuu Jon wê yuu dô lec dipac dî duu yuu leac wê tip sea ge xôn. ²⁰ Mêd Yesu keac yuu lam om yuu sea ma Sebedi hîxôn nue yuac he dô lec dipac dî yuu la hîxôn Yesu.

Yesu tii vimwo nipaên vêl ên xomxo ti
(Luk 4:31-37)

²¹ He la dô vac vîgwe Kapaneam, dêc buc wê sabat ge od Yesu la vac he xumac lîlo dî la nêl xolac vô xomxo. ²² Mêd xomxo tige yêtac ên kiyang wê Yesu nêl vô he ge, ên Yesu o tixuu he tîyi xocbê xomxo wê xovô Moses xolac ge lêm. Nge, Yesu nêl kiyang hixôn xêkizêc.

²³ Xomxo ti wê vimwo nipaên dô vac nîlô ge dô hixôn he vac xumac lîlo tige, om keac vya levac ên nêbê, ²⁴ “Yesu Nasalet, ông lam ên ông nêb ông ob vông bêna vô xe? Ông nêb ông ob kitya xe vêl, me? A xovô ông ên a nêbê ông ge xomxo ngîbua wê Anutu vông ông lam ge.” ²⁵ Lêc Yesu nêl kiyang xêkizêc la vô i ên nêbê, “Keacên i ma, dî lam loc vêl ên xomxo tige.” ²⁶ Mêgem vimwo nipaên tige vô kitiv kitiv xomxo tige dî tyuc vya levac dî sea i dî la. ²⁷ Mêd xomxo wê dô mî yê gee yêtac mabu dî nêl vông ên nêbê, “Xomxo tige va nêl kiyang bêna? Tige kiyang paha ti. Ên i nêl kiyang hixôn xêkizêc vô vimwo nipaên tîyi xocbê xomxo levac ge, om vimwo nipaên ngô i vya dî vông i tîyi wê nêl ge.” ²⁸ Dî lutibed xomxo nêl Yesu lê vô levac vac vîgwe Galili vîhati.

Yesu vông Saimon Pita yen vêxta vô nivîha lec
(Matyu 8:14-15; Luk 4:38-39)

²⁹ He sea xumac lîlo dî lop mî la vîxun, dî Jems yuu Jon, yuu la hixôn dî he xôn la vac Saimon yuu Andlu ben. ³⁰ Lêc Saimon yen vêxta vông yidac ngwax tum mî dîyêp lec pêt, om he nêl kitong vô Yesu. ³¹ Om Yesu la le kwabo vô i dî hôm lec i vîgê dî vông i le kîsii, dî yidac tige tip la dî i vô nivîha lec, mêd la myêl yaên mî vet he ya.

Yesu vông xomxo yidac tîbeac vô nivîha lec
(Matyu 8:16-17; Luk 4:40-41)

³² Hîyôv hoo la dî vîgwe ob buc mêd xomxo tîbeac kô xomxo yidac hixôn xomxo wê vimwo nipaên dô vac he gee mî la vô Yesu. ³³ Om xomxo vîhati wê dô vac vîgwe tige la kitucma mî le kwabo vô xumac tige vuayen. ³⁴ Mêd Yesu vông xomxo wê tulec yidac toto gee tîbeac vô nivîha lec dî tii vimwo nipaên vêl ên xomxo tîbeac. Lêc vimwo nipaên xovô Yesu om Yesu vîbu he nêb he i o lêc nêl i kitong vô xomxo lêm.

Yesu vông yuac mî vilee vac vîgwe Galili
(Luk 4:42-44)

³⁵ Vô pîtoc yang Yesu kidi lec dî sea vîgwe tige dî la vac vîgwe mahîgun pîleva wê xomxo dô vacên ma ge, dî la kîtaa. ³⁶ Lêc Saimon he lie myag i la, ³⁷ dêc mîla yêvô om nêl vô i ên nêbê, “Xomxo tîbeac dîmyag ông.” ³⁸ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Maê. Il ob la vac vîgwe yaya wê yêp kwabo ge ên a nêl xolac vô he hixôn. Ên yuac ga wê a lam ên a nêb a ob vông ge.” ³⁹ Mêgem Yesu la vîgwe Galili vîhati dî la nêl xolac vac Yuda xumac lîlo toto ge dî tii vimwo nipaên vêl ên xomxo.

Yesu vông xomxo wê kityax mahîzihîzi ge ti vô nivîha lec
(Matyu 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Xomxo wê kityax mahîzihîzi ge ti la yev vîxa kitu vô Yesu dî kîtaa i ên nêbê, “Ông obêc nêb a vô nigvîha lec ge od ông tîyi wê ông ob vông a nîgnîvi i vô nivîha lec.” ⁴¹ Mêdêc Yesu xo vîgwe pîsiv ên i om vyax vîgê lec dî nêl vô ên nêbê, “A nêb ông vô nîmvîha lec.” ⁴² Yesu nêl dî yidac tige tip la lutibed dî i nînvîvi vô nivîha lec. ⁴³ Mêd Yesu nêl kiyang xêkizêc vô i ên nêbê, “Ông kidi lec mî loc, ⁴⁴ dî ông o lêc nêl nîmnîvi wê vô nivîha lec ge kitong vô xomxo ti lêm. Dî ông loc hîlung nîmnîvi mô vô xomxo wê mî si daa vô Anutu ge dî vông daa i tîyi môt wê Moses xolac nêl ge, ên xomxo vîhati i yê dî xovô bê ông nîmnîvi vô nivîha lec om ông vông daa.” ⁴⁵ Yesu nêl bêge lê, lêc xomxo tige la nêl kiyang kitong vac vîgwe vîyang vîyang, mêgem Yesu o tîyi wê ob la hîlung i seac vac vîgwe levac tîyi xocbê ilage lêm, om la dô vac vîgwe mahîgun pîleva, lêc xomxo vac vîgwe vîyang vîyang ge kituc la vô i.

2

*Yesu vông xomxo ti wê vixa vô xêlehe ge vô nivîha lec
(Matyu 9:1-8; Luk 5:17-26)*

¹ Buc mangwe la vêl léc Yesu lax mî la ben Kapaneam, dî xomxo ngô wê i lax dô vac ben ge, ² om xomxo tibeac la pup lec i ben dî le vac vuayen hixôn, om môp ti o yêp lêm. Mêd Yesu nêl xolac vô he, ³ léc xomxo yuudiyuu ken li ti wê len vô xêlehe ge mî lam, ên nêb ob kô i mî la vô Yesu. ⁴ Léc xomxo pup lec vîgwe om môp ti o yêp wê he ob kô i mî la vô Yesu ge lêm, om he lec xumac mî la kîsii mî la dîi xumac mya ti wê Yesu le ge vêl dî vông

xomxo tyo lop mî la hixôn pêt dî la yêp vô Yesu manôn. ⁵ Mêd Yesu yê wê he vông i vin ge om nêl vô xomxo tyo ên nêbê, “Nug, a kitya ông nêb nîpaên vêl pyap.”

⁶ Mêléc xomxo wê xovô Moses xolac gee ya dô hixôn om ngô kiyang wê Yesu nêl ge dî xo vac nîlô bêga nêbê, ⁷ “Bêna léc xomxo tige nêl kiyang tibêge? Ge so vya vô Anutu, ên xomxo ti o tîyi wê ob kitya xomxo nêb nîpaên vêl ge lêm. Nge, Anutu vaci tîbed tîyi wê ob kitya xomxo nêb nîpaên vêl.” ⁸ Léc Yesu xovô kiyang wê he xo vac nîlô ge, om nêl vô he ên nêbê, “Bêna léc xam xo kiyang tibêge vac nîlômê? ⁹ Xam ngô lê. Kiyang tina wê obêc vô vîyin maên ge? Kiyang wê nêbê, ‘A kitya ông nêb nîpaên vêl’ ge, me kiyang wê nêbê, ‘Ông kîdi lec dî kô ông pêt lec dî loc?’ ¹⁰ Mêléc a nêb a ob vông xovôên vô xam bê a, Xomxo Nu, a xêkizêc tîyi wê a ob kitya xomxo nêb nîpaên vêl gê kibun ga, om xam wê.” Om Yesu nêl vô xomxo ti wê len vô xêlehe ge ên nêbê, ¹¹ “A nêl vô ông bê ông kîdi lec dî hôm ông guhu lec dî lôc bom.” ¹² Dî lutibed xomxo tige kîdi lec vac he mahîgun dî hôm i guhu lec dî loc mî la. Mêgem xomxo gee vîhati yê dî yetac mabu dî pîmil Anutu dî nêl ên nêbê, “Xe o xê susu bêga ti ila lêm.”

*Yesu keac Livai la hixôn i
(Matyu 9:9-13; Luk 5:27-32)*

¹³ Yesu lax mî la mia luaên Galili tii vac mêd xomxo tibeac la vô i, dî i nêl xolac vô he. ¹⁴ Pyap dî Yesu loc mî la léc mîla yê Livai wê Alpias nu ge, wê xeedô vac xumac wê he mi kô mone takis vô tîbii vac ge, om Yesu la nêl vô i ên nêbê, “Lam tîmu vô a vîxag.” Mêgem Livai kîdi lec dî la hixôn Yesu mî yuu la.

¹⁵ Mêd Yesu hixôn i nue ngîvihi la ya hixôn Livai vac i ben, léc tîbii wê mi kô mone takis ge hixôn xomxo nîpaên, he tibeac la ya hixôn he, ên xomxo tibêgee tibeac mi tîmu vô Yesu. ¹⁶ Léc Palisi wê xovô Moses xolac ge he ya yê wê Yesu dîya hixôn tîbii nîpaên yuu tîbii wê mi kô takis gee, om nêl vô Yesu nue ngîvihi ên nêbê, “Bêna léc Yesu la ya hixôn tîbii wê mi kô mone takis ge hixôn tîbii nîpaênê?” ¹⁷ Mêd Yesu ngô wê he nêl ge, om nêl vô he ên nêbê, “Xomxo nivîha obêc la vô docta lêm. Nge, tîbii yidac ge wê obêc la vô docta. Om xam xovô bêga bê a o lam ên xomxo nivîha lêm. Nge, a lam ên tîbii nîpaên, ên a nêb a ob tyuc he lam vô a.”

*Kiyang lec môp wê xomxo ngîbua yaên ge
(Matyu 9:14-17; Luk 5:33-39)*

¹⁸ Buc ti Jon Lipacên nue ngîvihi hixôn Palisi he ngîbua yaên tîyi môp wê he Yuda mi vông ge, om xomxo mangwe la nêl vô Yesu ên nêbê, “Jon Lipacên nue ngîvihi hixôn Palisi ge, he mi ngîbua yaên, léc bêna léc nume ngîvihi o ngîbua yaên lêmê?” ¹⁹ Léc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Tîbii vîyang ti lie ti obêc ii vêx ti léc gên dô hixôn he ge od he obêc ngîbua yaên, me? Ma vêl. Ên li tige gên dô hixôn he, om he ob dô hixôn xêyaa nivîha dî ob ngîbua yaên lêm. ²⁰ Léc obêc buc tîmuên wê tîbii ob kô li tige vêl ên he ge od ge wê he ob ngîbua yaên.”

Kiyang pilepacên lec môp tikwê hixôn môp paha

²¹ Yesu nêl ên nêbê, “Xomxo ti nêb ngakwi obêc tip ge od obêc kîping ngakwi paha myahîpu ti vêl mî la duu lec tikwê lêm. Ên obêc vông bêge ge od myahîpu paha tige obêc tîtê tikwê lêx dî tocên obêc vô levac. ²² Dî xomxo ti obêc too wain paha vac bwoc ninîvi

tikwê lêm. Ên obêc too vac ge od wain obêc vuac di tax ninivi tikwê tip di wain too la. Om wain paha ge, xomxo i too vac bwoc ninivi paha.”

*Yesu nêl kiyang lec môp wê vîbuên yuac lec sabat ge
(Matyu 12:1-8; Luk 6:1-5)*

²³ Vô buc sabat ti Yesu he nue ngivihi la vô môp wê la vac yuac yaên ge ti, mêd he mîla lê, lêc nue ngivihi le yul wit nôn wê tîyi xocbê pidi nôn ge di ya. ²⁴ Lêc Palisi ya yê di nêl vô Yesu ên nêbê, “Wê lê, gwêbaga buc sabat wê Moses xolac vîbu nêb il ob vông yuac ti lec lêm ge, lêc bêna lêc nume ngivihi vông yuac lec?”

²⁵ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Môp wê bug Devit vông ilage, xam kitong, me xam lungên? Môp bêga nêbê Devit he lie dô, lêc vip den he. ²⁶ Vô buc tige Abiata tu xomxo daa siên nêl levac mî dô vac Anutu xumac ngîbua, om Devit la vac xumac ngîbua tige di la hôm blet ti wê he tung vô Anutu manôn ge. Blet tige xomxo pîleva o tîyi wê ob ya ge lêm. Nge, xomxo wê mi si daa vô Anutu gee, heche va ob ya. Lêc Devit kô mî lax ya dêc vông mî lie ya hixôn. Lêc Devit môp ge tîyi, ên Abiata vaci vông vô Devit mî i ya.”

²⁷ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Om xam xovô bê xe êno o vông i so lêm, ên Anutu o tung xomxo ên nêb he i ngidu buc sabat xôn lêm. Nge, vông buc sabat ên nêb i ngidu xomxo xôn. ²⁸ Om a, Xomxo Nu, a tu buc sabat kehe hixôn.”

3

*Yesu vông xomxo wê vîgê vô nipaên ge ti vô nivîha lec vô buc sabat
(Matyu 12:9-14; Luk 6:6-11)*

¹ Yesu la vac Yuda xumac lîlo lu ngwe tii vac, lêc xomxo wê vîgê vîlu vô xêlehe ge ti dô hixôn he vac xumac tige. ² Di xomxo wê xeedô gee yê Yesu xôn ên nêb ob yê bêc Yesu obêc vông xomxo tige vô nivîha lec vô sabat ge, od he ob vông kot vô Yesu. ³ Mêd Yesu nêl vô xomxo vîgê nipaên tige ên nêbê, “Kidi lec mî le vac mahigun.” ⁴ Om Yesu nêl vô he vîhati ên nêbê, “Xolac wê il Yuda vông ge, nêb il vông bêna lec sabatê? Nêb il vông nivîha, me nêb il vông nipaên? Il ob vông xomxo vô nivîha lec, me il ob hi he i yib lec sabat?” Lêc he dô kiyang maên di o nêl kiyang ti lax vô Yesu lêm. ⁵ Om Yesu yê he vîhati manôn di xêyaa vô myavinê vô he, di nîlô vô vîyin ên wê he nîlô xêkizêc ta di he o vông i vin lêm ge, om nêl vô xomxo vîgê nipaên tige ên nêbê, “Tîtô vîgêm.” Mêgem xomxo tyo tîtô vîgê lêc vîgê vô nivîha lec. ⁶ Mêd lutibed he Palisi kidi mî la, di la kitucma hixôn Helot nue di he xôn myag môp wê nêb ob hi Yesu i yib lec ge.

Xomxo tîbeac la vô Yesu vac mia luaên Galili

⁷ Yesu he nue ngivihi loc mî la mia luaên Galili di xomxo tîbeac timu vô Yesu vîxa. ⁸ Xomxo tige lam gê vîgwe Galili yuu Judia, di lam gê Jelusalem, di lam gê Idumia, di lam gê mia Jodan vîlu ganê di lam gê vîgwe Taia yuu Saidon, ên he ngô yuac wê Yesu vông ge om nêb ob lam ên lam yê. ⁹ Om Yesu nêl vô nue ngivihi ên nêbê, “Xomxo tîbeac hîwocên val dô om obêc hîvun a xôn, om xam loc viac dipac ti, êdêc a sox la dô lec.” ¹⁰ Yesu nêl bêge, ên vông xomxo yidac tîbeac vô nivîha lec, om he wê yidac ge le i vivac i ên nêb he ob vyax vîgê lec i ên he i vô nivîha lec. ¹¹ Di vîmwô nipaên wê dô vac xomxo ge yê Yesu om yev vîxa kitu vô di tyuc vya levac ên nêbê, “Ông ge Anutu nu.” ¹² Lêc Yesu vîbu he nêb he i o lêm nêl i kitong vô xomxo lêm.

*Yesu vînoo nue ngivihi vîgê yuu di tô mî la yuu
(Matyu 10:1-4; Luk 6:12-16)*

¹³ Yesu la lec kitôn ti, mêd keac xomxo ya nêb he i loc vô i. Om he la vô i, ¹⁴ di Yesu vînoo he vîgê yuu di tô mî la yuu ên nêb he i dô hixôn i, dêc obêc vông he la nêl xolac, ¹⁵ di ob vông xêkizêc vô he i tîyi wê he ob tii vîmwô nipaên vêl ên xomxo ge. ¹⁶ Om he lê bêga, Saimon, wê Yesu nêl i lê ngwe nêbê Pita, ¹⁷ di Jems yuu Jon wê yuu ma Sebedi ge lêc Yesu nêl yuu xôn lê ngwe bêga nêbê Boanesis. Lê tige kehe bêga nêbê deac tugên, ên yuu ge wê mi hîgac vô xomxo ge, ¹⁸ di Andlu yuu Pilip di Batolomyu, di Matyu yuu

Tomas, di Jems wê ma Alpias ge, di Tadias yuu Saimon Selot, ¹⁹ di Judas Iskaliot wê obêc hîlung Yesu vô tibii vevac timuên ge.

Xomxo nêl nêbê Yesu vông yuac ya xêkizêc wê Seten vông ge
(Matyu 12:24-32; Luk 11:14-23; Luk 12:10)

²⁰ Yesu lax mi la vac ben xumac lôma, mêd xomxo tibeac la kitucma hixôn i om hiyôv manôn wê Yesu he nue ngivihi ob ya yaên lec ge ma. ²¹ Mêd Yesu lie ngô kiyang tige om val ên nêb ob lam kô Yesu, ên xomxo ya nêl ên nêbê Yesu vô mavmav.

²² Di xomxo wê xovô Moses xolac ge wê he lam gê Jelusalem ge, he nêl ên nêbê, “Bielsebul wê tu vimwo nipaên nêl levac ge dô vac Yesu nilô, om Yesu tii vimwo nipaên vêl ên xomxo ya xêkizêc wê Bielsebul vông ge.” ²³ Om Yesu keac xomxo vîhati val kwabo vô i di i nêl kiyang pilepacên ya vô he bêga nêbê, “Bêna lêc Seten ob tii Seten vaci vêl? ²⁴ Xomxo vîyang ti obêc hibuma la yuu di vông vevac voma ge od he ob dô nivîha lêm. ²⁵ Di xomxo wê xumac tixed ge obêc hibuma la yuu di vông vevac voma ge od he obêc dô nivîha lêm. Nge, xêkizêc wê he vông ge ob tô mi la. ²⁶ Om kiyang wê xam nêl ge obêc kiyang nôn ge od obêc tiyi xocbê Seten vaci vông vevac vô Seten di hibuma sea, lêc obêc bêge ge od xêkizêc wê Seten vông ge obêc tip vac.

²⁷ “Xomxo xêkizêc ti obêc dô vac i ben xumac lôma ge od xomxo ti o tiyi wê ob la vun i susu ge lêm. Lêc obêc ku xomxo tige xôn pilihi ya yihi ge od tiyi wê tibii ob la vac i ben xumac lôma di la vun i nêl susu vîhati ge.

²⁸ “A nêl hixôn nôn vô xam bê xomxo ti obêc vông môp nipaên, me obêc nêl kiyang nipaên ge od Anutu tiyi wê ob kitya nipaên tige vêl ge. ²⁹ Lêc xomxo ti obêc nêl kiyang nipaên lec Myakilôhông Ngibua ge od o tiyi wê Anutu ob kitya i nêl nipaên tige vêl ge lêm. Nge, nipaên tige ob yêp vô xomxo tige luta lêc luta.” ³⁰ Yesu nêl kiyang tige vô he ên wê he nêl ên he nêbê vimwo nipaên dô vac i nilô ge.

Yesu tae lie
(Matyu 12:46-50; Luk 8:19-21)

³¹ Yesu tae lie val le vixun, di vông kiyang la vô Yesu ên nêb i lam vô he. ³² Om xomxo wê dô ngivina Yesu gee nêl vô i ên nêbê, “Tame lime val le vixun ên nêb ob yê ông.” ³³ Lêc Yesu nêl lax vô he ên nêbê, “Xomxo letya wê a tage lige ge?” ³⁴ Mêd Yesu yê ma la xomxo wê dô i ngivina i ge di nêl ên nêbê, “Wê lê, ga a tage lige. ³⁵ Ên xomxo wê timu vô Anutu kiyang ge, ge wê tu a tage lige ge.”

4

Kiyang pilepacên lec xomxo ti lîloo vê vac yuac
(Matyu 13:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Yesu lax mi la mia luaên Galili di lax nêl xolac vô xomxo vô mia nînya. Lêc xomxo tibeac hiwocên, om Yesu lec la lec dipac ti mi dô lec, di du mi la mahigun di nêl xolac vô xomxo wê dô kehe ge. ² Yesu nêl kiyang pilepacên tibeac vô xomxo om nêl ti vô xomxo tige bêga nêbê, ³ “Xam ngô lê. Xomxo ti la ên nêb ob la lîloo susu vê vac yuac. ⁴ Om lîloo i la lê, lêc vê mangwe tô mi la dô vac môp om menac lam ya. ⁵ Di ya tô lec kibun nipwo tya wê dô lec ngidax kisii ge om tyip lutibed, ⁶ lêc ngilôhông la tulec ngidax om buc wê hiyôv linac ge od ya i vilôvac di i yib. ⁷ Di vê mangwe tô mi la dô vac hivu kehe lêc tyip hixôn hivu di hivu hivun xôn om o vuac nôn nivîha lêm. ⁸ Di vê mangwe tô mi la dô vac kibun nivîha om tyip di vuac nôn nivîha. Mêgem ya vuac nôn 30 di ya vuac 60 di ya 100.” ⁹ Yesu nêl bêge vô he di nêl hixôn ên nêbê, “Xomxo ti nînya obêc yêp ge od i ngô di xovô.”

Yesu nêl kiyang lec kiyang pilepacên
(Matyu 13:10-17; Luk 8:9-10)

¹⁰ Dêc timuên Yesu vaci la dô vîyonên, di nue ngivihi hixôn xomxo wê mi dô hixôn i gee, he mila vô i di la kinêg kiyang pilepacên kehe ên nêb i nêl kitong vô he. ¹¹ Om Yesu

nêl vô he ên nêbê, “Kiyang wê nêl lec Anutu môp yuu ben ge yêp xôpacên lê, lêc Anutu nêb ob hîlung vô xam ên xam xovô. Dî xomxo baba ge ngô kiyang tîyi xocbê kiyang pilepacên pileva. ¹² Om ‘he ob yê lê, lêc ob yêvô nôn ti lêm, dî he ob ngô kiyang lê, lêc he ob xovô kehe lêm, om he o tîyi wê he ob pilepac he ên Anutu i kitya he nêl nipaên vêl ge lêm.’ ”

Yesu nêl kiyang pilepacên kehe kîton
(*Matyu 13:18-23; Luk 8:11-15*)

¹³ Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam obêc lungên kiyang pilepacên tige kehe ge od xam ob xovô kiyang pilepacên vîhati ge kehe tibêna? ¹⁴ Kehe bêga nêbê vê wê xomxo tige la lîloo ge tîyi xocbê Anutu xolac. ¹⁵ Dî vê wê tô vac môp ge, tîyi xocbê xomxo wê ngô Anutu kiyang lê, lêc lutibed Seten lam vô vêl ên he nîlô. ¹⁶ Dî vê wê tô mî la dô lec kîbun nipwo tya wê dô lec ngîdax kîsîi ge, ge tîyi xocbê xomxo wê ngô xolac dî vông i vin lutibed hîxôn xêyaa nivîha, ¹⁷ lêc he tîyi xocbê ngec wê ngîlôhò maên ge, om he dô nipwo tya lêc xomxo obêc vông vîyin vô he ên wê he vông i vin xolac ge od he sea vông vinên lutibed. ¹⁸ Dî vê wê tô mî la dô vac hîvu kehe ge, ge tîyi xocbê xomxo wê ngô xolac mî dô lê, ¹⁹ lêc he vông nîlô la vô susu yuu môp kîbun ga dî he xêyaa vin lec wê he nêb ob kô susu tîbeac hîxôn mone ge, om môp tige hîvun xolac xôn dî he o vô nôn nivîha lêm. ²⁰ Lêc vê wê tô mî la dô vac kîbun nivîha ge, ge tîyi xocbê xomxo wê ngô xolac dî vông i vin dî vuac nôn tîbeac, om vê ya vuac nôn 30 dî he ya vuac 60 dî ya vuac 100.”

Kiyang pilepacên lec lam
(*Luk 8:16-18*)

²¹ Yesu nêl ên nêbê, “Xomxo ti obêc byêx ngwax vac lam ge od ob lax i la vac dêg, me lax i la le vac pêt ngîbi, me? Ma, ob lax i le lec tevol kîsîi ên i linac vac vîgwe. ²² Susu wê dô xôpacên ge vîhati obêc val dô seac tîmuên, dî kiyang wê yêp xôpacên ge obêc val yêp vac xêseac. ²³ Xam nînyam obêc yêp ge od xam ngô dî xovô.”

²⁴ Dî Yesu nêl ên nêbê, “Kiyang wê xam ngô ge, xam vyac xovô nivîha lê. Ên môp wê xam vông vô xomxo ge Anutu obêc vông i tîyi wê xam vông vô he ge vô xam, dî Anutu vaci obêc vông mangwe i luu wê xam vông vô lime ge vêl vô xam hîxôn. ²⁵ Ên xomxo obêc xovô xolac mî hôm pîlihi ge od Anutu obêc kîpyax tîbeac lec hîxôn vô i. Lêc xomxo obêc hôm xolac pîlihi lêm ge, od nipwo tya wê yêp vac i nîlô ge, Anutu obêc vô vêl.”

Kiyang pilepacên lec vê wê tyip ge

²⁶ Yesu nêl ên nêbê, “Anutu ben kehe ge tîyi xocbê xomxo ti wê la lîloo vê vê vac vuac ge, ²⁷ lêc lax dô dî buc ya la vêl lêc mîlax yê wê vê tyip mî vô levac ge, lêc o xovô kehe lêm. ²⁸ Ên kîbun vaci vông vuac lec, om vê tyip mî vô lihi lec dî vuac nôn, ²⁹ dî buc wê nôn huu ge od xomxo tyo la ên nêb ob la yul nôn.”

Kiyang pilepacên lec vîxô nôn
(*Matyu 13:31-32,34-35; Luk 13:18-19*)

³⁰ Yesu nêl ên nêbê, “Anutu ben kehe ge tîyi vatya? Dî il ob nêl kiyang pilepacên tibêna wê ob tîyi môp tige? ³¹ Ge tîyi xocbê vîxô nôn wê nipwo lee tya i luu nôn baba vêl ge, ³² lêc xomxo obêc xin ge od obêc tyip mî vô levac luu susu baba vêl dî obêc sux ngen lec dî menac lam vông lîwihi lec mî dô vac hînyena.”

³³ Yesu obêc nêl xolac vô xomxo ge od mî nêl kiyang pilepacên tibêge tîbeac vô he tîyi wê he ob xovô ge. ³⁴ Lêc o nêl kiyang kehe yêp seac vô he hîxôn lêm. Nge, nêl kiyang pilepacên pileva, dî tîmuên wê he nue ngîvîhi vaci dô ge od Yesu nêl kiyang pilepacên kehe kîton vô he.

Yesu nêl dî vîyîiên levac tip la
(*Matyu 8:23-27; Luk 8:22-25*)

³⁵ Vô buc tibed tige vîgwe huc om Yesu nêl vô nue ngîvîhi ên nêbê, “Il ob la mia luaên vîlu ganê.” ³⁶ Mêgem he sea xomxo tige dô dî he lec dipac ti wê Yesu dô lec ge dî he xôn

loc mi la, di dipac ya la hixôn. ³⁷ He mila mahigun lê, lêc lea viyiiên mabu ti val om mia kipyax la vac dipac nilô di la pup lec. ³⁸ Lêc Yesu la dô lec dipac vîwen timuên di kiluu bazub lec kiluuen ti di yêp, om nue ngivihî la tipi vô di nêl vô ên nêbê, “Xolac kehe, vô kwabo lec wê il ob xib ge, lêc mêd ông o xovô il lêm, me?” ³⁹ Mêd Yesu kidi lec di nêl vô lea yuu mia ên nêb lea i tip loc di mia i yêp kizêc, om lea tip la di mia yêp tipiên ma. ⁴⁰ Mêd Yesu nêl vô nue ngivihî ên nêbê, “Bêna lêc xam xona? Vông vinên wê xam vông ge tyo nôn tina?” ⁴¹ Om he yetac mabu di nêl vôma ên nêbê, “Xomxo tiga letya lêc lea yuu mia vô ninya lehe vô i?”

5

*Yesu tii vîmwo nipaên vêl ên xomxo ti
(Matyu 8:28-34; Luk 8:26-39)*

¹ Yesu he nue ngivihî loc mi la tibii Gelasa ben wê yêp mia luaên vilu ganê ge. ² He mila lop vêl ên dipac lêc xomxo wê vîmwo nipaên dô vac i nilô ge ti lam vac vîgwe yibên di lam vô Yesu. ³ Vuxtige ben wê mi dô vac ge, mi dô vac vîgwe yibên, di xomxo ti o tiyi wê ob ku i xôn ge lêm. ⁴ Ên buc tibeac ge xomxo ku i vîgê yuu vîxa xôn ya sen lê, lêc xomxo tyo tax sen tip sea, di xomxo ti o tiyi wê ob hêm i xôn ge lêm, ên xêkizêc wê xomxo tige vông ge luu xêkizêc wê he vông ge vêl. ⁵ Vô vîdiiên yuu bucên vîhati ge xomxo tige mi vîlee mi la vac vîgwe yibên di la lec kitôn di mi iac di gôl ninivi sea ya ngîdax.

⁶ Xomxo tige yê wê Yesu val le teva ge om tup mi la vô di la yev vîxa kitu vô. ⁷⁻⁸ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Vîmwo nipaên, ông lam loc vêl ên xomxo tige.” Mêgem xomxo tyo iac mabu di nêl ên nêbê, “Yesu, ông ge Anutu lag puunê nu ông, lêc ông ob vô vatya vô a? A le vô Anutu manôn di a kîtaa ông bê ông o léc vông a vô nipaên lêm.” ⁹ Mêd Yesu kinêg vô i ên nêbê, “Ông lêm le?” Di i nêl ên nêbê, “A lêg kehe bêga nêbê kidu levac, ên xe ga, xe tibeac.” ¹⁰ Mêd i kîtaa Yesu tii vac vac ên nêb i o léc tii vîmwo nipaên i loc vêl ên vîgwe tige lêm.

¹¹ Bwoc kidu levac vông zuac mi le lec kitôn, ¹² om vîmwo nipaên tige kîtaa Yesu ên nêbê, “Ông vông xe la dô vac bwoc tiganêe.” ¹³ Mêd Yesu tyuc lec om vîmwo nipaên tige lam la vêl ên xomxo tige di la dô vac bwoc tyoe nilô, mêd bwoc tige tup mi la vac vîgwe madia di la tô vac mia luaên di num mia mi yib. Bwoc tige tibeac hîwocên tiyi xocbê 2,000 lêc he yib mîma vêl.

¹⁴ Mêd xomxo wê mi viac bwoc tige ge pec mi la, di mila nêl kiyang tige kitong vô tibii vac vîgwe levac hixôn vîgwe nipwo vîyang vîyang ge. Om xomxo tibeac la ên nêb ob la yê han, ¹⁵ om he val vô Yesu lêc val yê xomxo ti wê vîmwo nipaên dô vac ilage, lêc vîmwo sea i di i piyôp vô nivîha lec di i vînyum nivîmihi lec di xeedô hixôn Yesu, om he yê di xona ên. ¹⁶ Di xomxo wê dô mi yê wê Yesu tii vîmwo nipaên vêl ên xomxo tige, nêl kitong vô tibii wê val gee di nêl lec bwoc hixôn. ¹⁷ Om tibii tige vîhati kîtaa Yesu ên nêb i loc vêl ên he ben.

¹⁸ Mêgem Yesu lec dipac ên nêb ob lax mi la, lêc xomxo ti wê Yesu tii vîmwo nipaên vêl ên i ge, lam kîtaa Yesu ên nêb ob la hixôn i, ¹⁹ lêc Yesu nêl vô ên nêbê, “Ông la hixônên a ob ma, di ông lôc bom ên lôc nêl do levac wê Apumtau vông vô ông ge kitong vô lime di nêl lec wê Apumtau xo vîgwe pîsiv ên ông ge hixôn.” ²⁰ Mêgem xomxo tyo lax mi la ben di la nêl kiyang wê Yesu vông i vô nivîha lec ge kitong vô xomxo vac vîgwe levac Dekapolis vîhati, om xomxo tige ngô kiyang wê i nêl ge di yetac mabu.

*Jailas nu vêx, di vêx yidac ngwe, yuu kiyang
(Matyu 9:18-26; Luk 8:40-56)*

²¹ Yesu la lec dipac mi lax mi la mia luaên vilu ganê, mi la dô vô mia ninya di xomxo tibeac kitucma mi la vô i. ²² Mêd xomxo levac wê mi viac Yuda xumac lilo ge ti lê nêbê Jailas yê wê Yesu val ge, om lam yev vîxa kitu vô ²³ di kîtaa vô i ên nêbê, “A nug vêx vông yidac mabu ti di vô kwabo lec wê ob yib ge. Om a nêb ông lam vyax vîgêm lec ên yidac i

ma di i vô nivîha lec.” ²⁴ Om Yesu la hixôn Jailas mi yuu la, léc xomxo tibeac lam hivun Yesu xôn di he xôn la.

²⁵ Mêd vêx ti dô vac he mahigun, léc vêx tige, yidac kwatuacên vông i tiyi klismas 12, léc yidac tige o ma lêm, ²⁶ di i kô myavinê tibeac vô docta di sea i mone la mîma vêl, léc yidac tige o tiyô ên i lêm. Nge, yidac tige vô levac di dô xuhu dia. ²⁷ Mêd vêx tyo ngô kiyang wê xomxo mi nêl lec Yesu ge om la vac xomxo tige mahigun di la le vô Yesu nîmi di vyax vigê lec Yesu vînyumên. ²⁸ Vông bêge ên xo ên nêbê, “A obêc vyax vigê lec Yesu vînyumên ge od a obêc vô nivîha lec.” ²⁹ Om lutibed yidac tyo tip la di vêx tyo yaxên wê yidac tyo ma ên i ge. ³⁰ Mêd Yesu yaxên wê xêkizêc wê i vông ge ya sea i, om pilepac i vac xomxo tige mahigun di kinêg ên nêbê, “Letya hêm vigê lec vînyumên wê a vông ge?” ³¹ Léc nue ngivîhi nêl vô i ên nêbê, “Xomxo tibeac le i ngivîna ông xôn, léc bêna léc ông kinêg ên ông nêbê letya vyax vigê lec ôngê?” ³² Léc Yesu yê i vivac vô he vîhati ên nêb ob yê xomxo ti wê vyax vigê lec i ge, ³³ mêd vêx tige xovô wê xêkizêc wê Yesu vông ge la vông i vô nivîha lec ge om xona di la hixôn ni yetacên di la yev vîxa kitu vô Yesu di nêl i kiyang kitong vîhati vô Yesu. ³⁴ Mêd Yesu nêl vô i ên nêbê, “Nuge, vông vinên wê ông vông ge vông ông vô nivîha lec, om ông lôc hixôn xêmyaa nivîha, ên yidac wê ông vông ge tip la gwêba pyap.”

³⁵ Yesu gên nêl kiyang, dêc xomxo vac Jailas ben val nêl vô Jailas ên nêbê, “Num vêx yib gwêba, om le i léc vông yuac levac vô xolac kehe lêm.” ³⁶ Yesu ngô kiyang wê he nêl ge léc o vông i vin lêm, om nêl vô Jailas ên nêbê, “Xonaên i ma di ông vông i vin.” ³⁷ Mêd Yesu nêl ên nêbê xomxo vîhati i dô om he dô di Yesu kô Jems yuu li Jon di Pita mi he la. ³⁸ He mîla vô kwabo lec Jailas ben léc Yesu ngô wê xomxo byag di vô nididun tibeac ge, ³⁹ om la xumac lôma di la nêl vô he ên nêbê, “Bêna léc xam byag di vô nididun tibeac? Vêx tige o yib ti. Nge, ici va yêp.” ⁴⁰ Mêd he nap lec kiyang wê Yesu nêl ge. Om Yesu vông he vîhati la vîxun, di kô vêx tyo ta yuu ma hixôn nue ngivîhi yon di he la vac xumac nîlô ti wê vêx tyo diyêp vac ge. ⁴¹ Mêd Yesu la hêm lec vêx tyo vigê di nêl vô i ên nêbê, “Talita kumi.” Kiyang tige kehe bêga nêbê, “Vêx, a nêl bê ông kidi lec.” ⁴² Om lutibed vêx tyo kidi lec mi vîlee. Vêx tige, klismas wê i vông ge tiyi xocbê 12. Di he wê he dô mi yê gee yetac mabu. ⁴³ Léc Yesu nêl kiyang xêkizêc vô he ên nêbê, “Xam o léc nêl ga kitong vô xomxo ti lêm.” Di nêl vô he ên nêbê, “Xam vông yaên vô vêx tyo ên i ya.”

6

Xomxo Nasalet vô nîmi vô Yesu (Matyu 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹ Yesu sea vigwe tige di lax mi la Nasalet wê i ben kehe ge, dêc nue ngivîhi la hixôn. ² He dô di buc sabat ge od Yesu la vac xumac lîlo di la nêl xolac vô xomxo. Om xomxo tibeac ngô i kiyang di yetac mabu di nêl ên nêbê, “Xomxo tige kô kiyang yuu piyôp vô letya léc mi vông do levac tibêgee? ³ I ge xomxo wê xumac loxên ge ti, wê Malia nu ge, om i lie Jems yuu Josis di Judas yuu Saimon. Di lie vêx dô hixôn il ga.” He nêl bêge di he nîlô vô vîyin di he yê Yesu nipaên. ⁴ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Vac vigwe vîyang vîyang ge, xomxo ob kô plopet lec, dom plopet tyo tae mae lie hixôn xomxo vac i ben vigwe kehe obêc kô i lê lec lêm.” ⁵ Om Yesu o tiyi wê ob vông do tibeac vac ben Nasalet ge lêm, di i vyax vigê lec xomxo yidac titi di vông he vô nivîha lec. ⁶ Mêd Yesu yê wê lie Nasalet o vông i vin i lêm ge, om xo bêga nêbê, “Bêna léc he o vông i vin a lêmê?” Mêgem Yesu sea Nasalet di loc mi la vîlee vac vigwe toto di la nêl xolac vô tîbii.

Yesu vông yuac vô nue ngivîhi (Matyu 10:5-15; Luk 9:1-6)

⁷ Yesu keac nue ngivîhi vigê yuu di tô mi la yuu la vô i, di vông he yuu yuu loc mi la, di vông xêkizêc wê i vông ge vô he ên nêb he i loc tii vîmwo nipaên vêl ên xomxo, ⁸ di nêl vô he ên nêbê, “Xam hêm pîtoa vac vigêm di loc, di xam o léc kô susu ya hixôn lêm, xocbê yaên yuu vîxec di mone hixôn lêm. ⁹ Xam su su lec vîxam, di xam vînyum

vinyumên tived lec, di xam o léc kô vinyumên ngwe hixôn lêm. ¹⁰ Di xam obêc la vac vigwe ti mi la dô vac xumac ti ge od xam dô vac xumac tige tived i tiyi buc wê xam ob dô ge. Pyap dêc xam sea vigwe tige di loc bangwe. ¹¹ Léc xam obêc mila vac vigwe ti di xomxo vîyang tige o hêm xam lec nivîha lêm di o ngô kiyang wê xam nêl ge lêm ge od xam lîloo vîjuva vêl ên vîxam pitehe ên i nêl he nêl nipaên kitong vô he di loc.” ¹² Om Yesu nue ngîvihi loc mi la, di la nêl xolac vô xomxo ên nêbê he i pilepac he, ¹³ di he tii vîmwo nipaên vêl ên xomxo tibeac, di xomxo yidac tibeac ge, he lipac wel lec he di vông he vô nivîha lec.

Jon Lipacên yib

(Matyu 14:1-12; Luk 3:19-20; Luk 9:7-9)

¹⁴ Hizap levac Helot ngô kiyang wê tibii mi nêl lec Yesu ge, ên xomxo nêl Yesu kitong la vô levac vac vigwe tibeac, om he ya nêl ên he nêbê Yesu ge Jon Lipacên wê yib ge, kidi lec nang om vông do levac ya xêkizêc wê i vông ge. ¹⁵ Léc xomxo ya nêl ên he nêbê ge plopet Ilaija, di ya nêl ên nêbê Yesu ge plopet tiyi xobê plopet wê dô ilage ti. ¹⁶ Mêd Helot ngô kiyang wê he mi nêl ge di nêl ên nêbê, “Ge Jon Lipacên wê a kitov i kwa tip mi i yib ilage léc kidi lec mavîha vac yibên.”

¹⁷⁻¹⁸ Kiyang wê Helot hi Jon yib ilage bêga nêbê ilage Helot kô li Pilip vînê Helodias om Jon Lipacên la nêl vô Helot ên nêbê, “Môp wê ông kô lim tuc vînê ge tiyiên ma.” Mêgem Helodias kunac Jon di nêl vô Helot om Helot vông tibii la hêm Jon xôn di tung i la dô vac xumac kalabuhu. ¹⁹ Mêd Helodias xêyaa vô myavînê mabu vô Jon di nêl nêb ob hi Jon yib, léc tiyiên ma, ²⁰ ên Helot xovô nêbê Jon ge xomxo nivîha di i ngîbua, om Helot xona ên Jon di viac i nivîha ên nêb Helodias i o léc vông i vô nipaên lêm. Mêd Helot obêc ngô kiyang wê Jon mi nêl ge, od vông i nîlô vô himena himena, léc Helot xêyaa vin lec kiyang wê Jon mi nêl ge om nêb ob ngô.

²¹ Mêd Helodias myag môp wê ob hi Jon i yib lec ge, om Helot buc wê ta kô i lec ge Helot myêl vîzid levac di tyuc gavman levac hixôn tibii vevac wê levac ge di xomxo Galili levac vîhati gee lam. ²² He dô mi ya léc Helodias nu vêx lam yoo vô he, di Helot hixôn xomxo wê lam ya hixôn i ge vîhati xêyaa vin lec i, om Helot nêl vô vêx tyo ên nêbê, “Ông obêc nêb kô susu ti ge od ông nêl kitong vô a di a ob vông vô ông.” ²³ Om Helot hîlu kiyang xôn vô i di nêl ên nêbê, “A nêl hixôn nôn vô ông bêga bê ông obêc kitaa susu ti vô a ge, od a ob vông vô ông. Om ông obêc kitaa a ên ông nêbê a vông kibun wê a vông ge vîwen i tu ông lêm i lec ge od a ob vông i tiyi wê ông nêl ge.”

²⁴ Mêd vêx tyo lax mi la kinêg vô ta ên nêbê, “Tag, ông nêb a kitaa susu vatya?” Om ta nêl vô ên nêbê, “Ông lôc nêl bê ông ob kô Jon Lipacên bazub.” ²⁵ Mêd vêx tyo ngô kiyang wê ta nêl ge om tup mi lax vô Helot di lax nêl vô ên nêbê, “A nêb ông tung Jon Lipacên bazub lec pile ti mi vông vô a lutibed.” ²⁶ Helot ngô kiyang wê vêx tyo nêl ge di nîlô vô vîyin mabu, léc xovô kiyang wê hîlu xôn di xomxo tibeac dô mi ngô hixôn ge, om nêb ob pwoo kiyang wê nêl vô vêx tyo ge vac lêm. ²⁷ Mêgem Helot vông tibii vevac ti la ên nêb i loc kô Jon bazub, om tibii tyo la vac xumac kalabuhu di la kitov Jon kwa tip, ²⁸ di tung bazub lec pile di kô mi lax vông vô Helodias nu vêx tige di i kô mi la vông vô ta.

²⁹ Mêd Jon nue ngîvihi ngô wê i yib ge om he val kô Jon nôn mi la yev.

Yesu vet xomxo 5,000

(Matyu 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-13)

³⁰ Nue ngîvihi wê Yesu vông he la ge vena nêl kiyang wê he la nêl ge hixôn yuac wê he la vông ge kitong vô Yesu. ³¹ Léc xomxo tibeac la di lôm vô Yesu he nue ngîvihi om hîyôv manôn wê he ob dô seac vêl di ya yaên ge ma. Mêgem Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam lam ên il ob la vac vigwe wê mahîgun pileva di xomxo ti dôên ma ge ên xam loc dô seac vêl.” ³² Om Yesu he nue ngîvihi, heche va la lec dipac di mila vac vigwe wê xomxo ti o dô vac ge lêm.

³³ Léc xomxo tibeac yê wê he la ge di xovô he om xomxo vac vigwe buhu toto ge tup mi la ên nêb he ob la vac vigwe ti wê Yesu he nue ngîvihi obêc mila vac ge. Om he mug

la tax, ³⁴ d'êc Yesu he nue mîla tîmuên, mêd he lop v'êl ên dipac d'î Yesu yê wê xomxo tîbeac val dô ge om xo v'igwe pîsiv ên he, ên he dô t'iyi xocbê bwoc sipsip wê ma ti o viac he ge lêm om Yesu nêl k'iyang tîbeac vô he.

³⁵ Mêd h'iyôv hoo la d'î v'igwe huc om nue ng'ivihî la nêl vô Yesu ên nêbê, "V'igwe ga, v'igwe mah'igun p'ileva ti d'î h'iyôv hoo la gwêba, ³⁶ om ông v'ông xomxo i loc vac v'igwe v'iyang v'iyang ên loc k'isuu xen yaên wê ob ya ge." ³⁷ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, "Xacxam va v'ông yaên vô he ên he i ya." Lêc he nêl vô i ên nêbê, "Obêc bêna? Ông nêb xe la k'isuu blet lec mone yul yuu mî lôm v'ông vô he ên he i ya, me?" ³⁸ Mêd Yesu k'inêg lax vô he ên nêbê, "Blet vaba dô? Xam loc wê lê." Om he lax yê d'î vena nêl ên nêbê, "Blet v'igê v'îlu d'î beac nôn yuubed dô."

³⁹ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, "Xam tô mî dô k'ibun lec h'isnac d'î xam dô k'îdu k'îdu." ⁴⁰ Om he tô mî dô k'îdu k'îdu lêc ya dô t'iyi xocbê 100 d'î ya dô t'iyi xocbê 50. ⁴¹ Mêd Yesu h'ôm blet v'igê v'îlu ge h'ixôn beac yuu ge d'î lax ma la lag k'isiinê d'î k'îtaa lec blet yuu beac, mêd h'îbu blet d'î v'ông vô nue ng'ivihî ên nêb he i t'ítang vô xomxo t'igee. Nang d'êc h'îbu beac d'î v'ông vô nue nêb he i t'ítang vô xomxo t'igee h'ixôn mî he ya. ⁴² Om xomxo v'îhati ya i den he, ⁴³ lêc blet yuu beac wê gên dô ge nue ng'ivihî su vac sepac v'igê yuu d'î tô mî la yuu mî i pup lec. ⁴⁴ Xomxo wê dô mî ya gee, he vux t'iyi xocbê 5,000 ge.

*Yesu la lec mia luaên k'isii
(Matyu 14:22-33; Jon 6:16-21)*

⁴⁵ Yesu nêl vô nue ng'ivihî nêb he i lec dipac d'î loc mug mî loc v'igwe Betsaida wê yêp mia luaên v'îlu ganê. Om he loc mî la d'î Yesu dô ên nêb ob v'ông xomxo t'igee i lôc ben v'êl lê. ⁴⁶ He la v'êl mêd Yesu loc mî la lec k'itôn ên nêb ob la k'îtaa. ⁴⁷ Mêd v'igwe buc d'î dipac wê nue ng'ivihî dô lec ge mîla le vac mia luaên mah'igun, d'î Yesu vaci gên dô vô mia luaên n'inya, ⁴⁸ d'î yê wê lea levac h'ôm dipac xôn h'ixôn nue ng'ivihî om he v'ông yuac levac lec hisooên mia lêc dipac o vyac la lêm, d'î vô kwabo lec wê v'igwe ob v'îdii ge mêd Yesu lam lec mia k'isii d'î val vô nue ng'ivihî d'î v'ông xocbê ob luu he v'êl mî la ge. ⁴⁹ Lêc nue ng'ivihî v'îhati yê wê Yesu lam lec mia k'isii mî val ge om he so ên he nêb mêd xomxo wê yibên ge ti k'înu val vô he, om he iac ⁵⁰ d'î xona mabu. Lêc lutibed Yesu nêl vô he ên nêbê, "Xam xonaên i ma d'î xam xêmyaa i vô niv'îha, ên ga a." ⁵¹ Mêd Yesu lec la lec dipac h'ixôn he d'î lea tip la. Lêc nue ng'ivihî yetac mabu, ⁵² ên he o xovô môp wê Yesu v'ông blet vô tîbeac v'îhevage lêm, ên he n'îlô yen xêkizêc om he vyac xovôên ma.

*Yesu v'ông xomxo tîbeac vô niv'îha lec gê Genesalet
(Matyu 14:34-36)*

⁵³ Mêd Yesu he nue ng'ivihî la lec dipac la mia luaên v'îlu ganê d'î la vac v'igwe Genesalet, d'î ku dipac xôn mî i yêp ⁵⁴ d'î he lop mî la, lêc lutibed xomxo vac v'igwe t'igee xovô Yesu, ⁵⁵ om he tup mî la vac v'igwe t'igee v'îhati d'î la ken lie wê yidac ge lec pêt mî la vac v'igwe wê Yesu la dô vac ge. ⁵⁶ Om Yesu ob la vac v'igwe levac ti me nipwo ti me v'igwe mah'igun ti ge od xomxo ken lie yidac mî la lii lec wetôv d'î k'îtaa Yesu nêb he ob h'ôm lec v'înyumên wê i v'ông ge myah'ipu ên yidac i ma ên he, om he wê h'ôm v'igê lec v'înyumên wê Yesu v'ông ge he v'îhati vô niv'îha lec.

7

*Anutu xolac ng'inoo xomxo v'ông xolac v'êl
(Matyu 15:1-9)*

¹ He Palisi h'ixôn xomxo wê xovô Moses xolac ge wê he ben Jelusalem ge, he ya kitucma mî la vô Yesu, ² lêc yê wê Yesu nue ng'ivihî ya yaên lêc he o lipac v'igê t'iyi xocbê môp wê he Yuda mi v'ông ge lêm. Om he nêl ên he nêbê he ya ya v'igê ningeac. ³ Ên he Palisi h'ixôn Yuda v'îhati, he mi t'îmu vô môp wê bue ilage v'ông ge bêga nêbê xomxo obêc lipac v'igê t'iyi xocbê môp wê bue mi v'ông ge pyap d'î ya yaên t'îmuên. Lêc lipacên obêc ma ge od ob ya yaên lêm. ⁴ D'î he ob la k'isuu yaên vac maket ge od ob vena lipac pyap lêc ya t'îmuên. D'î he mi t'îmu vô môp wê bue v'ông ge tîbeac h'ixôn, xocbê môp wê ob lipac kap

yuu pile hixôn dêg ge. ⁵ He vông môt bêge om Palisi hixôn xomxo wê xovô Moses xolac gee nêl vô Yesu ên nêbê, “Bêna léc ông nume sea môt wê buge vông ge dî ya hixôn vigê ningeacê?” ⁶ Léc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Kiyang wê plopet Aisaia kîvuu ilage nêl nôn lec xam xomxo kityooên dî i yêp bêga nêbê,

‘Xomxo tige pîmil a ya mya pileva, léc he nîlô le teva ên a. ⁷ He mi nêl kiyang wê xomxo vaci xovô ge, léc he nêl ên he nêbê he nêl Anutu kiyang, om he yev vîxa kîtu vô a pîsiv.’

⁸ Om a nêl vô xam bêga bê xam sea Anutu xolac la yêp xel dî la tîmu vô môt wê xomxo vaci mi vông ge.”

⁹ Dî Yesu nêl hixôn vô he ên nêbê, “Tyac xam so ên xam nêb môt wê xam sea Anutu xolac dî la tîmu vô bume môt ge ob vô nivîha vô xamê? ¹⁰ Ên xolac wê Moses nêl ge bêga nêbê, ‘Xam hôm tame mame lê lec dî ngô he kiyang’, dî kiyang ngwe nêl ên nêbê, ‘Xomxo ti obêc nêl kiyang nipaên lec ta yuu ma ge od xomxo i hi i yib.’ ¹¹ Anutu xolac nêl bêge, léc xam mi nêl ên xam nêbê xomxo ti nêl susu wê ob ngîdu ta yuu ma xôn ya ge obêc dô, léc xomxo tige obêc nêl vô yuu ên nêbê, ‘Susu tige a nêl pyap ên a nêb a ob vông vô Anutu, om muu nêl ob ma.’ ¹² Om môt tige tîyi xocbê xam le vac môt wê xomxo tige ob ngîdu ta yuu ma xôn ge. ¹³ Om môt wê xam tîmu vô bume vông xolac mî hôm xôn mî i yêp ge tîyi xocbê xam kîtya Anutu xolac vêl. Léc xam mi vông môt tibêge tîbeac hixôn.”

*Susu wê ob vông xomxo vô nipaên
(Matyu 15:10-20)*

¹⁴ Yesu keac xomxo lam vô i dî nêl vô he vîhati ên nêbê, “Xam vîhati ngô kiyang wê a ob nêl ge dî xovô lê. ¹⁵ Susu wê ob la vac xomxo nîlô ge o tîyi wê ob vông he vô nipaên ge lêm. Léc susu wê yêp vac xomxo nîlô dî lop mî lam seac ge wê ob vông he vô nipaên. ¹⁶ [Xam nînyam obêc yêp ge od xam ngô nêl dî xovô.]”

¹⁷ Mêd Yesu sea xomxo tige dî la xumac lôma, léc nue ngîvîhi la kînêg kiyang pilepacên tige kehe vô i. ¹⁸ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Ên xam êno, xam lungên kiyang tige kehe? Susu wê xomxo ob ya mî i la vac he nîlô ge o tîyi wê ob vông he vô nipaên ge lêm, léc mêd xam lungên tige? ¹⁹ Susu yaên ob vông xomxo vô nipaên lêm, ên ob la vac he pîyôp yuu xovôên hixôn lêm. Nge, ob la dô vac xêyaa dî lop mî la vêl.” Yesu kiyang tige nêl ên nêbê susu yaên vîhati nivîha tîyi wê xomxo ob ya ge. ²⁰ Dî Yesu nêl vô he ên nêbê, “Kiyang wê yêp vac xomxo nîlô léc lop mî lam vîxun ge wê ob vông he vô nipaên. ²¹ Ên kiyang nipaên wê yêp vac xomxo nîlô léc lam le seac ge bêga nêbê xovôên nipaên, môt yôdac vêx yuu vux, vunên xomxo susu yôdac, hiên xomxo yib, ²² vông môt iimaên vô nipaên, môt madoên, môt nipaên yaya, nêl kiyang kityooên, vông môt vaxvax, yê xomxo nipaên, nêl kiyang nipaên lec xomxo, yong he, dî vông môt vaxvax tîyi xocbê pîyôp nivîha ti o yêp vô he lêm. ²³ Môt nipaên tige wê mi yêp vac xomxo nîlô, om obêc lop mî lam vîxun ge od ob vông xomxo vô nipaên.”

*Pinisia vêx ti vông i vin Yesu
(Matyu 15:21-28)*

²⁴ Yesu sea vigwe tige dî loc mî la vigwe ti wê yêp kwabo vô Taia ge, mêd la dô vac xumac ti ên nêb ob dô dî xomxo yêl i i ma, léc o tîyi wê ob dô xôpacên ge lêm. ²⁵⁻²⁶ Mêd vêx ti wê vîmwo nipaên dô vac i nu vêx ge ngô wê Yesu lam dô vac xumac tige. Vêx tige o vêx Yuda lêm. Nge, i tîbii Pinisia ti wê i ben vigwe kehe Silia ge. Léc la vô Yesu dî la yev vîxa kîtu vô dî kîtaa i ên nêbê i tii vîmwo nipaên vêl ên nu vêx.

²⁷ Léc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Il ob vông yaên vô nipwo mî he ya vêl lê, ên o tîyi wê il ob kô nipwo xen yaên mî nêx i loc vô noo ge lêm.”* ²⁸ Léc vêx tyo nêl ên nêbê, “Xomxo

* ^{7:27}: kiyang wê Yesu nêl lec nipwo yuu noo ge, ge kiyang pilepacên wê nêl lec he Yuda hixôn tîbii ba. ên he Yuda yê tîbii wê o Yuda lêm ge nipaên, nêb he tîyi xocbê noo. Om nipwo tige tîxuu lec he Yuda, dî noo tîxuu lec tîbii ba wê o Yuda lêm ge.

levac, ông nêl kiyang nôn. Lêcom myapipu wê tô mi la dô vac tevol kwa ngibi ge, noo ya.”²⁹ Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Kiyang wê ông nêl ge nivîha, om ông lôc bom, ên vîmwô nipaên sea num gwêba di i vô nivîha lec.”³⁰ Mêgem vêx tyo lax mi la ben di yê wê nu tyo diyêp lec pêt ge di xovô nêbê vîmwô nipaên sea i di la.

Yesu vông xomxo wê yac di nînya vô kitu ge ti vô nivîha lec

³¹ Yesu sea vîgwe Taia ên nêb ob la mia luaên Galili, om la Saidon di la Dekapolis di mîla mia luaên Galili. ³² Lêc xomxo kô vux ti wê nînya vô kitu di vyac keacên ma ge mi la vô Yesu, di kitaa Yesu nêb Yesu i vyax vîgê lec xomxo tige ên i vô nivîha lec. ³³ Om Yesu kô xomxo tige mi yuu la le vîyonên mêd Yesu kitiv vîgê liyihî la vac xomxo tyo nînya vîlu vîlu, mêd pîsuv myaluc lec vîgê di kitiv lec xomxo tyo get. ³⁴ Mêd Yesu lax ma la lag kisii di vê myakilôhô xêkizêc di nêl vô xomxo tyo ên nêbê, “Epata.” Kiyang tige kehe bêga nêbê, “Nînyam i toc di ông ngô vîgwe.” ³⁵ Mêgem xomxo tige nînya toc di i ngô kiyang di get vô vîyin maên di i keac nivîha. ³⁶ Lêc Yesu vîbu xomxo tige xêkizêc ta ên nêb he i o léc nêl tige kitong vô xomxo ya lêm. Yesu nêl kiyang tige tii vac vac vô he, léc he o ngô lêm di he la nêl kiyang tige vô levac vô xomxo mi he ngô hixôn,³⁷ om he yetac mabu di nêl ên nêbê, “Môp wê i vông ge vîhati nivîha, di ici va tîyi wê ob vông xomxo nînya kitu, he nînya i toc ên he i ngô kiyang, di vông xomxo wê yac ge he i keac nivîha.”

8

*Yesu vet xomxo 4,000
(Matyu 15:32-39)*

¹ Vô buc ti nang xomxo tîbeac kitucma vô Yesu mi dô hixôn i, léc he xen yaên wê he ob ya ge ma, om Yesu nêl nue ngivihî lam di nêl vô he ên nêbê,² “A xo vîgwe pîsiv ên xomxo tigae, ên he lam dô hixôn a tîyi buc yon di he xen yaên wê he ob ya ge ma,³ om he obêc dô vip dêc a vông he lax mi la ge od vip ob vông he vîgê yuu vîxa ma vac môp, ên he ya lam vac vîgwe teva.”⁴ Lêc nue ngivihî nêl vô i ên nêbê, “Om il ob la kô yaên gê na ên vông vô xomxo tigae mi he i ya? Ên vîgwe ga, vîgwe myadongên.”⁵ Om Yesu kinêg vô he ên nêbê, “Xam blet vaba dô?” Di he nêl ên nêbê, “Xe blet vîgê vîlu di sec yuu dô.”

⁶ Om Yesu nêl vô xomxo tige vîhati ên nêb he i tô mi dô kibun, mêd hôm blet vîgê vîlu di sec yuu ge di kitaa lec mêd hîbu di vông vô nue ngivihî ên nêb he i tîtang vô xomxo, om nue ngivihî kô mi la tîtang vô he vîhati.⁷ Di beac nipwo ya dô om Yesu kitaa lec di vông vô nue ngivihî ên nêb he i loc tîtang vô xomxo tige ên he i ya hixôn.⁸ Mêd xomxo tige ya i tîyi he di myapipu dô om he tung vac sepac vîgê vîlu di sec yuu mi i pup lec.⁹ Xomxo tige tîyi xocbê 4,000 ge. Pyap di Yesu vông he lax mi la ben,¹⁰ di lutibed Yesu he nue ngivihî loc mi la lec dipac di la vîgwe Dalmanuta.

*Palisi nêb ob yê do levac
(Matyu 16:1-4)*

¹¹ Palisi ya val vô Yesu, ên nêb ob yaxên i, om la nga ên kiyang wê Yesu nêl ge di nêl nêb Yesu i vông do lag puunê ti hixôn ên he ob yê.¹² Om Yesu nîlô vô vîyin di i nêl ên nêbê, “Bêna léc xomxo gwêbaga nêl nêb he ob yê do levacê? A nêl hixôn nôn vô xam bêga bê xomxo wê dô gwêbaga ob yê do levac ti lêm.”¹³ Mêd Yesu sea he di la lec dipac di loc mi la mia luaên Galili vîlu ganê.

*Yesu nêl kiyang pilepacên lec yis
(Matyu 16:5-12)*

¹⁴ Yesu nue ngivihî la hixôn léc he o xovô mi kô xen blet ti hixôn lêm, di blet nôn tibed yêp vac dipac.¹⁵ Mêd Yesu nêl kiyang xêkizêc vô he ên nêbê, “Xam xona nêb ên yis wê he Palisi hixôn Helot vông ge.”¹⁶ Mêd Yesu nue ngivihî nêl vôma, ên he so ên he nêb mêd Yesu nêl kiyang tige lec he xen blet wê ma ge.¹⁷ Lêc Yesu xovô kiyang wê he nêl vôma ge om nêl vô he ên nêbê, “Bêna léc xam nêl ên xam nêbê xam xom blet ma?”

Mêd xam gên o xovô lêmê? Xam nilôm xêkizêc ên vatya? ¹⁸ Xam mamnôn yêp lêc mêd xam o wê lêm? Dî xam ninyam yêp lêc mêd xam o ngô kiyang lêm? Dî yuac wê a vông vac xam mahigun ge, xam mêd lungên? ¹⁹ Om buc wê a hîbu blet vîgê vîlu dî vet xomxo 5,000 ya ge, od xam su myapîpu vac sepac vaba?” Om he nêl ên nêbê, “Sepac vîgê yuu dî tô mi la yuu.” ²⁰ Mêd Yesu nêl nang ên nêbê, “Dî buc wê a hîbu blet vîgê vîlu dî sec yuu dî vet xomxo 4,000 ya ge od xam su myapîpu vac sepac vaba?” Mêd he nêl ên nêbê, “Sepac vîgê vîlu dî sec yuu.” ²¹ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam gên o xovô tige lêmê?”

Yesu vông xomxo manôn tocên ti vô nivîha lec gê Betsaida

²² He mîla vîgwe Betsaida mêd xomxo kô vux wê manôn toc ge ti mi la vô Yesu dî la kîtaa Yesu nêb i vyax vîgê lec i ên manôn i seac. ²³ Om Yesu la hôm lec xomxo tige vîgê dî dîdii i mî yuu la ninyawehe, mêd Yesu pîsuv myaluc lec xomxo tyo manôn dî vyax vîgê lec dî kîngê ên nêbê, “Ông mamnôn seac mî ông wê susu ya?” ²⁴ Mêd xomxo tyo yê ma la dî nêl vô Yesu ên nêbê, “A xê xomxo lê, lêc a xê he tîyi xocbê xax wê vô vîdeba vîdeba mî lam ge dî a o xêvô he nôn lêm.” ²⁵ Mêd Yesu vyax vîgê lec xomxo tyo manôn tii vac mêd xomxo tyo yê vîgwe xêkizêc dî manôn vô nivîha lec om i yê vîgwe vîhati yêp seac. ²⁶ Mêd Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông lôc vac bom bôbac dî ông o lêc loc vîgwe Betsaida lêm.”

*Pita nêl Yesu kîtong nêb i Kîlisi
(Matyu 16:13-20; Luk 9:18-21)*

²⁷ Yesu he nue ngîvihi loc mî la, nêb ob la vîgwe Sisalia Pilipai om he mîla mîp ti, lêc Yesu kîngê vô nue ngîvihi ên nêbê, “Xomxo mi nêb a letya?” ²⁸ Om he nêl vô i ên nêbê, “Xomxo ya nêbê ông ge Jon Lipacên, dî ya nêbê ông plopet Ilaija, dî ya nêbê ông plopete ti.” ²⁹ Om Yesu kîngê vô he ên nêbê, “Dî xacxam va nêb a letya?” Mêd Pita nêl ên nêbê, “Ông Kîlisi ti wê Anutu vông ông lam ên nêb ông lam ngîdu xomxo xôn ge.” ³⁰ Mêgem Yesu vîbu he nêb he i o lêc nêl i kîtong vô xomxo lêm.

*Yesu nêl myavînê wê ob tulec i ge kîtong
(Matyu 16:21-28; Luk 9:22-27)*

³¹ Yesu nêl kiyang vô nue ngîvihi ên nêbê, “A, Xomxo Nu, a obêc kô myavînê levac mabu, dî Yuda levac hîxôn xomxo levac wê mi si daa vô Anutu gee dî xomxo wê xovô Moses xolac gee, he obêc vô nîmi vô a dî hi a xib, dî buc yon obêc lam la vêl dî a obêc kîdi lec magvîha i tii vac.” ³² Yesu nêl kiyang tige seac vô he om Pita kô Yesu mî yuu la dô vîyonên, mêd Pita nêl xêkizêc vô Yesu ên nêb i nêlên kiyang tibêge i ma. ³³ Lêc Yesu pîlepac manôn lax vô nue ngîvihi dî nêl xêkizêc vô Pita ên nêbê, “Seten, ông loc vêl. Ên xovôên wê ông vông ge o tîyi xocbê xovôên wê Anutu vông ge lêm. Nge, xovôên wê ông vông ge tîyi xocbê xovôên wê xomxo kîbun ga vông ge.”

³⁴ Yesu keac nue ngîvihi hîxôn xomxo tîbeac ên nêb he i loc vô i, om nêl vô he ên nêbê, “Xomxo ti obêc nêb tîmu vô a vîxag ge od i vông i vô nipwo lec dî kîlê vîyin i tîyi xocbê kîlê xax pola ge dî tîmu vô a vîxag. ³⁵ Ên xomxo ti obêc nêb viac ninîvi ên vîyin yuu yibên ge od mavîha wê i vông ge xôa obêc ma, lêc xomxo ti obêc sea ninîvi lec a lêg yuu xolac ge od ob dô mavîha. ³⁶ Ên xomxo ti obêc kîtuc susu kîbun ga vîhati tu ixê, lêc obêc sea mîp wê ob dô mavîha ya ge od ob vô nivîha vô i tibêna? ³⁷ Dî xomxo obêc vông vatya ên kîsuu mavîha wê ob dô ya ge? ³⁸ Xomxo gwêbaga sea Anutu dî la vac mîp nîpaên, om xomxo ti vac he mahigun obêc vô nîmi vô a hîxôn a kiyang ge od a, Xomxo Nu, a êno obêc vô nîmig vô i lec buc wê a obêc lop mî lôm hîxôn angela ngîbua dî lam hîxôn xêseac wê Mag vông ge.”

9

¹ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “A nêl hîxôn nôn vô xam bêga bê xam wê xam le ga, xam ya obêc dô mamvîha dî wê xolac wê Anutu ben kîsiinê ge obêc val hîxôn xêkizêc.”

*Yesu ninivi pikwê
(Matyu 17:1-13; Luk 9:28-36)*

² Buc vigê vilu di sec ti lam la vêl mêd Yesu kô Pita yuu Jems yon Jon di he la lec kitôn dia ti, di heche va la dô, léc yon yê wê Yesu ninivi pikwê mi vô bangwe, ³ di i ngakwi vô kwem vîvea lecên luu ngakwi kibun ga wê xomxo lipac i vô kwem ge vêl. ⁴ Mêd yon yê wê Moses yuu Ilaija val keac hixôn Yesu ge. ⁵ Om Pita nêl vô Yesu ên nêbê, “Xolac kehe, ga nivîha wê il dô ga, om xen ob lox xumac yon, ti vô ông, di ngwe vô Moses di ti vô Ilaija.” ⁶ Pita nêl bêge pileva, ên yon xona mabu om Pita o xovô kiyang wê ob nêl ge lêm. ⁷ Mêd vîyobtoc ti lam hîvun he xôn, di vya ti lam vac vîyobtoc di nêl ên nêbê, “Ge a nug wê a xêgyaa vin lec i ge om xam ngô i vya.” ⁸ Léc lutibed yon yê ma la wê Yesu vaci le di yuu xôa ma ge.

⁹ He sea vigwe kitôn di lax mi la, léc Yesu vîbu yon ên nêbê, “Mon o léc nêl wê mon wê ge kitong vô xomxo ti lêm di i loc vô buc wê a, Xomxo Nu, a obêc kidi lec vac yibên ge lê.” ¹⁰ Om yon hôm kiyang tige xôn mi i yêp vô yon, léc bo ti wê Yesu nêl ên nêb ob kidi lec vac yibên ge, yon ngô lê, léc yon o xovô kehe lêm om yon keac lec.

¹¹ Mêd yon kinêg vô Yesu ên nêbê, “Xomxo wê xovô Moses xolac gee mi nêl ên he nêbê Ilaija obêc val tax di Kilisi obêc val timuên, om he nêl tibêge ên va?” ¹² Om Yesu nêl vô yon ên nêbê, “Vixôhilôg, Ilaija ge wê ob val mug ên vông môp yuu kiyang i vô nivîha lec lê. Léc bêna léc kiyang yêp vac xolac hixôn bêga nêbê Xomxo Nu obêc kô myavînê mabu di xomxo obêc yê i nipaên di vô nîmi vô i hixôn?” ¹³ A nêl vô xam bê Ilaija val pyap, léc xomxo vông môp nipaên vô i tîyi xovôên wê he vông ge, tîyi xocbê kiyang wê plopete kivuu lec i mi i yêp vac kîpihac ge.”

*Yesu tii vîmwo nipaên vêl ên xomxo ti
(Matyu 17:14-21; Luk 9:37-43)*

¹⁴ Yesu hixôn nue ngîvihi yon ge milax vô nue vîhati, léc yê wê xomxo tîbeac kitucma mi lam dô hixôn nue ngîvihi ge, di xomxo wê xovô Moses xolac gee val dô hixôn di he hixôn Yesu nue ngîvihi kinêgma lec kiyang. ¹⁵ Mêd xomxo vîhati gee yê Yesu di yetac mabu om tup mi la vô i di la nêl vîdiên vô i. ¹⁶ Mêd Yesu kinêg vô nue ngîvihi ên nêbê, “Xam dikeac lec kiyang vatya?” ¹⁷ Mêd xomxo ti kidi vac he mahîgun di nêl ên nêbê, “Xolac kehe, a kô a nug vux tiga mi lam vô ông, ên vîmwo nipaên dô vac i nîlô om vông i dô yac di keacên ma, ¹⁸ di buc wê vîmwo nipaên tyo ob vông yuac vac i nîlô ge od hôm i xôn di nêx i lec kibun di mya ngîmong lam vac mya di i kic nivu lecma, di ninivi vô xêkizêc lec. Om a kitaa nume ngîvihi ên a nêb he i tii vîmwo nipaên tige i loc vêl lê, léc he tîyiên ma.”

¹⁹ Mêd Yesu nêl vô he vîhati ên nêbê, “Xam vêx yuu vux gwêbaga, vông vinên wê xam vông ge nôn ma. Om a ob dô hixôn xam di i mîloc vô buc tina lê, léc xam vông i vinê? Di a ob kilê vîyin wê xam vông ge di i mîloc buc tina lê? Loc kô num tige mi lam.” ²⁰ Om he la kô nu tige mi lam vô i, léc vîmwo nipaên wê dô vac nu tyo nîlô ge yê Yesu om lutibed vông yuac makîkun vac nu tyo nîlô di nêx i lec kibun di vông i vô liyil liyil di mya ngîmong lam vac mya.

²¹ Mêd Yesu kinêg vô nu tige ma ên nêbê, “Vîmwo nipaên tige dô vac num tige tîyi klîsmas vaba?” Léc xomxo tyo nêl vô Yesu ên nêbê, “Vô buc wê i gên nipwo. ²² Om buc tîbeac vîmwo nipaên nêx i la vac ngwax di nêx i la vac mia ên nêb ob hi i yib. Om a kitaa ông bê ông obêc tîyi ge od ông xo vigwe pisiv ên xii di ngîdu i xôn.” ²³ Léc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông nêl ên ông nêbê mêd a obêc tîyi? Léc a nêl vô ông bê xomxo ti obêc vông i vin ge od tîyi wê ob vông môp vîhati ge.” ²⁴ Mêd lutibed xomxo tige nêl ên nêbê, “A vông i vin, léc a o vông i vin xêkizêc lêm, om ông ngîdu vông vinên wê a vông ge xôn.” ²⁵ Yesu yê wê xomxo tîbeac val dô di dîval valên om nêl kiyang xêkizêc vô vîmwo nipaên ên nêbê, “Ông vîmwo nipaên wê ông vông xomxo tiga nînya vô kîtu di keacên ma ge, a nêl vô ông bê ông lam lop mi loc vîxun vêl ên nu tiga, di ông o léc lôc mi loc vac i nîlô i tii vac lêm.” ²⁶ Mêd vîmwo nipaên iac mabu di hi nu tyo lec kibun sea, di sea i di lam la

vêl. Mêd nu tyo yêp tîpiên ma tîyi xocbê xomxo yibên om xomxo tîbeac so ên nêb mêd nu tyo yib. ²⁷ Lêc Yesu la hôm lec i vîgê dî vông i le kîsii.

²⁸ Pyap dêc Yesu lax mî la xumac lôma dî lax dô hîxôn nue ngîvihi lêc nue kinêg vô i ên nêbê, “Bêna lê lêc xe mô o tîyi wê xe ob tii vîmwô nîpâên tige vêl lêmê?” ²⁹ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Kîtaaên tîbed ge wê ob tii vîmwô nîpâên tîbêge vêl, dî môp baba ge ti o tîyi lêm.”

Yesu nêl kîyang vông lu yuu lec myavînê wê ob kô ge
(Matyu 17:22-23; Luk 9:43-45)

³⁰ Yesu he nue ngîvihi sea vîgwe tige dî loc mî la vac vîgwe Galili, lêc Yesu nêb xomxo i o lêc xovô vîgwe wê he ob la vac ge lêm, ³¹ ên Yesu nêb ob nêl kîyang vô nue ngîvihi vaci, om tîxuu he ya kîyang bêga nêbê, “Xomxo ob vông Xomxo Nu la vac tîbii vîgê dî he ob hi i yib, lêc buc yon obêc lam la vêl ge od obêc kîdi lec mavîha tii vac nang.” ³² Yesu nêl bêge lêc nue ngîvihi lungên kîyang tige kehe dî xona om he o kinêg kîyang tyo kehe vô Yesu lêm.

Letya ob tu levac?
(Matyu 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ He mîla Kapaneam dî la dô vac xumac lôma, lêc Yesu kinêg vô nue ngîvihi ên nêbê, “Xam nêl kîyang vatya vîma vac môpê?” ³⁴ Lêc he dô xôa maên, ên buc wê he lam vô môp ge od he ngaênma ên nêb mêd letya obêc tu he nên mugênê? ³⁵ Om Yesu tô mî dô dî keac nue ngîvihi vîgê yuu dî tô mî la yuu lam vô i dî nêl vô he ên nêbê, “Xomxo ti obêc nêb tu mugên ge od i loc le tîmuên dî vông yuac wê ob ngîdu lie vîhati xôn ge.” ³⁶ Mêd Yesu la kô nipwo ti mî lam vac he mahîgun, dêc kîva nipwo tyo lec dî nêl vô nue ngîvihi ên nêbê, ³⁷ “Xomxo ti obêc hôm nipwo tîbêga lec ên wê vông i vin a lêg ge od ge tîyi xocbê

hôm a lec êno, dî xomxo ti wê hôm a lec ge od o tîyi xocbê hôm aca va lec lêm. Nge, hôm xomxo ti wê vông a lam ge lec hîxôn êno.”

Xomxo wê o vông vevac vô il lêm ge, tîyi xocbê il nidpîpu
(Luk 9:49-50)

³⁸ Jon nêl vô Yesu ên nêbê, “Xolac kehe, xe xê xomxo ti tii vîmwô nîpâên vêl ên xomxo lec ông lêm, om xe vîbu i ên xe nêb i vôngên tîbêge i ma, ên xomxo tige o mi dô hîxôn xe mî tîmu vô ông lêm.” ³⁹ Lêc Yesu nêl ên nêbê, “Xam o lêc vîbu i lêm, ên xomxo ti obêc vông do levac lec a lêg ge od o tîyi wê ob nêl kîyang nîpâên lec a decdec ge lêm. ⁴⁰ Ên xomxo wê o vông vevac vô il lêm ge, ge tîyi xocbê il nidpîpu wê ob ngîdu il xôn ge. ⁴¹ A nêl hîxôn nôn vô xam bê xomxo ti obêc vông mia numên vô xam ên wê xam vông i vin Kîlisi ge od xomxo tige obêc kô nôn nivîha lec tîmuên.

Môp wê ob vông xomxo vô nîpâên
(Matyu 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² “Xomxo ti obêc vông nipwo tige ti sea vông vinên wê i vông ge dî la vac môp nîpâên ge od xomxo i nux ngîdax lec i kwa dî nêx i loc vac gwec madia. ⁴³ Dî ông vîgêm vîlu obêc dîdii ông mî la vac nîpâên ge od ông kîtov vêl dî dô ya vîgêm vîlubed êdêc loc dô mamvîha vac Anutu ben. Ên ông vîgêm yuu xôn obêc dô ge od ob nêx ông la vac vîgwe nîpâên wê ngwax tum xuhu dia dî ob yib lêm ge. ⁴⁴ [Vac vîgwe nîpâên tige, myel vêê wê yibên obêc ma ge ob nga xomxo, dî ngwax dîtum hîxôn dî yibên ma.] ⁴⁵ Dî ông vîxam vîlu obêc dîdii ông mî la vac môp nîpâên ge od ông kîtov vêl dî dô ya vîxam vîlubed êdêc loc dô mamvîha vac Anutu ben. Ên ông vîxam yuu xôn obêc dô ge od ob nêx ông la vac vîgwe nîpâên. ⁴⁶ [Vac vîgwe nîpâên tige, myel vêê wê yibên obêc ma ge ob nga xomxo, dî ngwax dîtum hîxôn dî yibên ma.] ⁴⁷ Dî ông mamnôn vîlu obêc vông ông la vac môp nîpâên ge od ông pîsupac vêl dî dô ya mamnôn vîlubed êdêc loc dô vac Anutu ben, ên mamnôn yuu xôn obêc dô ge od ob nêx ông la vac vîgwe nîpâên. ⁴⁸ Vac vîgwe nîpâên tige, myel vêê wê yibên obêc ma ge ob nga xomxo, dî ngwax dîtum hîxôn dî yibên ma.

⁴⁹ “Ngwax obêc la lec xomxo vîhati tîyi xocbê xomxo hîlee sol lec yaên ge. ⁵⁰ Sol ge nivîha, lêc sol obêc vô nyen maên ge od il obêc vô vatya vô ên i vô nyen i tii vac nangê? Sol i dô vac xam, di xam dô hîxôn lime di xêmyaa i vin lec he.”

10

*Yesu nêl kiyang lec môp wê vông ii maên vô nipaên ge
(Matyu 19:1-12; Luk 16:18)*

¹ Yesu sea vîgwe tige di la vac vîgwe levac Judia di la vac vîgwe ti wê yêp mia Jordan vîlu ganê. Mêd xomxo tîbeac val kitucma vô Yesu om Yesu nêl xolac vô he tîyi môp wê mi vông ila ila ge.

² Mêd Palisi ya val, nêb ob yaxên i om kinêg nêbê, “Môp wê xomxo ob sea vînê ge, xolac nêb môp tîbêge tîyi, me tîyiên ma?” ³ Lêc Yesu kinêg lax vô he ên nêbê, “Xolac wê Moses vông ge nêbê va vô xamê?” ⁴ Om he nêl ên nêbê, “Moses nêl ên nêbê xomxo ti obêc nêb sea vînê ge od ob kîvuu kîpihac wê nêbê yuu ob seama ge di vông vô vînê lê dêc yuu seama.” ⁵ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Moses kîvuu xolac tige vô xam ên wê xam nîlôm yen xêkizêc ta ge. ⁶ Ên buc mugên ilage wê Anutu tung lag yuu kibun ge, od Anutu tung xomxo vêx yuu xôn vux. ⁷ Mêgem môp yêp bêga nêbê vux ob sea ta yuu ma di la dô hîxôn vînê, ⁸ di yuu ob tîyi xocbê nôn tîbed. Om yuu ob dô tîyi xocbê nôn yuu ge lêm. Nge, yuu ob dô i tîyi xocbê nôn tîbed. ⁹ Mêgem môp wê Anutu vông yuu tu nôn tîbed ge, xomxo i o lêc tax i tip lêm.”

¹⁰ He lax xumac lôma lêc nue ngîvihi kinêg kiyang tige vô Yesu tii vac nang. ¹¹ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Vux ti obêc sea vînê di la kô vêx paha ngwe ge od ge vông môp yôdac vêx yuu vux. ¹² Di vêx ti obêc sea liya di la kô vux paha ngwe ge od vêx tige vông môp yôdac vêx yuu vux.”

*Yesu kîtaa lec nue nipîpwo
(Matyu 19:13-15; Luk 18:15-17)*

¹³ Xomxo kô nue nipîpwo mî la vô Yesu, ên nêb i vyax vîgê lec he di kîtaa lec he, lêc Yesu nue ngîvihi kunac he nêb he loc vôên Yesu i ma. ¹⁴ Lêc Yesu yê môp wê nue ngîvihi vông ge di xêyaa vô myavînê om nêl vô he ên nêbê, “Vông nipîpwo i lam vô a di le vac xônên i ma, ên xomxo tîbêgee wê tu kehe ên vîgwe kîsiinê. ¹⁵ A nêl hîxôn nôn vô xam bêga bê xomxo ti obêc vông i vin Anutu xolac mî la vac i kwa ngîbi tîyi xocbê nipîpwo tigae lêm ge od o tîyi wê ob la dô vac Anutu ben ge lêm.” ¹⁶ Mêd Yesu kîva nipîpwo tigege di vyax vîgê lec he di kîtaa lec he.

*Xomxo wê susu tîbeac gee
(Matyu 19:16-30; Luk 18:18-30)*

¹⁷ Yesu loc mî la vô môp mî la, di xomxo ti tup mî la vô i vac môp, di la yev vîxa kitu vô di kinêg ên nêbê, “Xolac kehe nivîha, a obêc vông bêna êdêc dô magvîha luta lêc luta?” ¹⁸ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Bêna lêc ông nêl nivîha lec a? Xomxo nivîha ti o dô lêm. Anutu vaci nôn tîbed wê nivîha. ¹⁹ Ông xovô Moses xolac pyap wê nêl ên nêbê, ‘Ông o lêc hi xomxo i yib lêm. Ông o lêc vông yôdac vêx yuu vux lêm. Ông o lêc vun xomxo ngwe susu lêm. Ông o lêc nêl kiyang kityooên lec xomxo ti lêm. Ông o lêc kityoo xomxo di vô he susu vêl lêm. Ông loc vac tam yuu mam vya kwa ngîbi.’” ²⁰ Om xomxo tyo nêl vô Yesu ên nêbê, “Xolac kehe, buc wê a gên nipwo di i val tyip gwêbaga, a viac xolac gee vîhati mî vông i vô nôn lec.” ²¹ Mêd Yesu yê i manôn di xêyaa vin lec i, mêd nêl vô i ên nêbê, “Môp ti gên yêp wê ông ob vông hîxôn ge. Ông loc vông susu wê ông vông ge vîhati mî tîbii i kîsuu, di ông vông mone vô xomxo wê nêl susu maên ge, ên ông obêc vông bêge ge od ông obêc kô susu nôn nivîha gê kîsii ganê. Ông loc vông bêge di lôm timu vô a vîxag.” ²² Xomxo tyo ngô kiyang tige di nîlô vô vîyin levac ên i susu tîbeac. Om sea Yesu di la.

²³ Mêd Yesu manôn yê nue ngivihî dî nêl vô he ên nêbê, “Xomxo wê susu tîbeac ge obêc nêb la vac Anutu ben ge od obêc vông yuac levac vô he.” ²⁴ Yesu nue ngivihî ngô kiyang tige dî yetac mabu. Lêc Yesu nêl tii vac vô he ên nêbê, “Xam nuge, xomxo obêc nêb la vac Anutu ben ge od yuac levac. ²⁵ Bwoc kamel obêc la vac yin kitu tocên ge, od obêc yuac levac, dî

xomxo wê susu tîbeac ge obêc nêb la vac Anutu ben ge od obêc yuac levac luu vêl.” ²⁶ Om Yesu nue ngivihî yetac mabu yocên dî nêl vô i ên nêbê, “Obêc tibêge ge od letya tîyi wê obêc la dô mavîha vac Anutu ben ge?” ²⁷ Lêc Yesu yê manôn la bôbac vô he dî nêl ên nêbê, “Xomxo vaci o tîyi lêm, dom Anutu vaci ge od tîyi pyap. Ên môp vîhati yang ge, Anutu tîyi wê ob vông ge.”

²⁸ Mêd Pita nêl vô Yesu ên nêbê, “Om wê lê. Xe ga, xe sea susu wê xe vông ge vîhati dô dî lam tîmu vô ông vîxam.” ²⁹ Mêd Yesu nêl ên nêbê, “A nêl hîxôn nôn vô xam bêga bê xomxo ti obêc sea ben hîxôn tae mae dî nue hîxôn yuac yaên wê i vông ge ên wê nêb ob vông a lêg yuu xolac i vô levac ge, ³⁰ od xomxo tige obêc kô xumac hîxôn yuac yaên tîbeac dî tae mae lie dî nue tîbeac gê kibun ga, lêc tîbii obêc vông myavînê vô i hîxôn, dî buc tîmuên ge od obêc la dô mavîha luta lêc luta. ³¹ Lêc xomxo mugên tîbeac obêc lax mi la tîmu, dî xomxo tîmuên tîbeac obêc lam la mug.”

*Yesu nêl kiyang vông lu yon lec myavînê wê ob kô ge
(Matyu 20:17-19; Luk 18:31-34)*

³² Yesu he nue ngivihî loc mi la ên nêb ob la Jelusalem. Om he mila vac môp, lêc Yesu la mug dî nue ngivihî hîxôn xomxo ya he tîmu vô i vîxa. Mêd nue ngivihî xo kiyang tîbeac, dî xomxo wê la hîxôn gee, he xona. Mêgem Yesu kô nue ngivihî vigê yuu dî tô mi la yuu mi he la dô vîyonên dî Yesu nêl vîyin wê ob tulec i ge kitong vô he, ³³ om nêl ên nêbê, “Xam ngô lê. Il ob la Jelusalem, dî xomxo ob vông Xomxo Nu vac xomxo levac wê mi si daa gee hîxôn xomxo wê xovô Moses xolac gee vigê, dî he ob vông kot vô i dî hîlu kiyang wê ob hi i yib ge xôn dî vông i la vac tîbii wê o Yuda lêm gee vigê, ³⁴ mêd tîbii tige ob so vya vô i dî pisuv mya lec dî pîsa ya yihi dî hi i yib, dî buc yon obêc lam la vêl ge od obêc kidi lec mavîha nang.”

*Jems yuu Jon nêb yuu ob tu levac
(Matyu 20:20-28)*

³⁵ Sebedi nu yuu Jems yuu Jon la vô Yesu dî nêl vô ên nêbê, “Xolac kehe, xii ob kîtaa susu ti vô ông, ên ông vông vô xii.” ³⁶ Om Yesu nêl vô yuu ên nêbê, “Om muu nêb a vông bêna vô muuê?” ³⁷ Mêd yuu nêl vô i ên nêbê, “Buc wê ông ob dô vac xêseac ge, od xii nêb ông vông lê levac vô xii dî xii ngwe ob dô vô ông vigêm vîlu hîyôv dî ngwe ob dô vô vigêm vîlu kêd.” ³⁸ Lêc Yesu nêl vô yuu ên nêbê, “Susu wê muu kîtaa vô a ge muu o xovô kehe lêm. Dî kap wê a ob num vac ge, muu tîyi wê muu ob num vac hîxôn, me? Dî mia lipacên wê a ob lipac ge, muu tîyi wê muu ob lipac hîxôn, me? Ên myavînê levac hîxôn vîyin obêc hîvun a xôn.” ³⁹ Mêd yuu nêl vô Yesu ên nêbê, “Xii tîyi pyap.” Lêc Yesu nêl vô yuu ên nêbê, “Vîxôhîlôg, myavînê wê a ob kilê ge, muu ob kilê hîxôn. Dî vîyin wê a ob tulec ge, obêc tulec muu êno hîxôn. ⁴⁰ Lêc xomxo wê ob kô lê levac mi dô vô a vigêg hîyôv dî dô vô a vigêg kêd ge, a o tîyi wê a ob nêl ge lêm. Ên Anutu vaci ob nêl xomxo wê i viac vigwe pyap vô he ge.”

⁴¹ Yesu nue ngivihî vigê yuu ngô kiyang wê Jems yuu Jon nêl ge om he xêyaa vô myavînê vô yuu. ⁴² Om Yesu keac he vîhati la vô i dî nêl vô he ên nêbê, “Xam xovô ên xam nêbê xomxo wê tu tîbii baba nêb levac ge, he mi yong he ên lê levac wê he kô ge, dî he mi nêl kiyang xêkîzêc vô lie ên nêb he i loc vac kiyang wê he nêl ge kwa ngîbi. ⁴³ Dî xacxam va, xam o lêc vông môp tibêge lêm. Xam ti obêc nêb tu xam nêb levac ge, od i tu xam nêb xomxo yuac. ⁴⁴ Dî xam ti obêc nêb tu xam nêb mugên ge od i kô lê vîdaaên dî vông yuac vô lie vîhati. ⁴⁵ Ên a, Xomxo Nu, a o lam ên a nêb xomxo i vông yuac vô a

lêm. Nge, a lam ên a nêb a ob vông yuac vô xomxo ên ngidu he xôn, dî a ob xib ên vô xomxo tibeac vêl ên he nêb nipaên.”

*Yesu vông xomxo ma tocên ti vô nivîha lec
(Matyu 20:29-34; Luk 18:35-43)*

⁴⁶ Yesu he nue ngîvihi hixôn xomxo tibeac ge, he val Jeliko, nang dêc sea Jeliko dî la nang. Lêc xomxo matocên ti lê nêbê Batimias wê ma Timias ge dô vô môp nînya, ên mi dô dî mi kîtaa mone vô tîbii wê lam vô môp ge. ⁴⁷ Lêc ngô wê Yesu Nasalet val ge, om tyuc vya levac bêga nêbê, “Yesu, Devit nu, ông xo vîgwe pîsiv ên a.” ⁴⁸ Mêd xomxo tibeac hîgac dî nêl ên nêbê, “Ông vyam i ma.” Lêc Batimias ngôên he ma dî tyuc vya levac tii vac vac ên nêbê, “Devit nu, ông xo vîgwe pîsiv ên a.” ⁴⁹ Mêgem Yesu val le dî nêl ên nêbê, “Xam keac i lam.” Om he la nêl vô Batimias ên nêbê, “Ông xêmyaa i vô nivîha dî ông kîdi lec mî lam, ên Yesu nêl nêb ông loc vô i.” ⁵⁰ Om Batimias kwax i kol siot vêl dî kîdi lec lutibed dî la vô Yesu. ⁵¹ Mêd Yesu kîngê vô i ên nêbê, “Ông nêb a vông bêna vô ôngê?” Lêc xomxo ma tocên tige nêl vô i ên nêbê, “Xomxo levac, a nêb ông vông a magnôn i seac.” ⁵² Mêd Yesu nêl vô i ên nêbê, “Om ông lôc, ên vông vinên wê ông vông ge vông ông vô nivîha lec.” Om lutibed xomxo tyo manôn seac dî i yê vîgwe mêd la hixôn Yesu mî he la.

11

*Yesu la vac vîgwe Jelusalem tîyi xocbê xomxo levac ge
(Matyu 21:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)*

¹ Yesu he nue ngîvihi loc mî la ên nêb ob la Jelusalem. He la vac vîgwe Betpasi yuu Betani wê yêp kwabo vô kîtôn Oliv ge. Vîgwe yuu ge yêp kwabo vô Jelusalem. Om Yesu vông nue ngîvihi yuu la, ² dî nêl vô yuu ên nêbê, “Muu loc vac vîgwe ti wê yêp vîlu ganê. Wê muu obêc mîla ge od muu ob wê donki wê gên ligên ge ti wê xomxo vô yihi lec kwa dî i dîle ge. Donki tige xomxo ti gên o dô lec ila lêm. Om muu pîwelac yihi vêl ên dî didii i mî lam. ³ Lêc xomxo ti obêc kîngê muu ên nêbê, ‘Muu ob pîwelac yihi tige vêl ên va?’ ge od muu nêl vô bê ‘Apumtau nêb ob kô mî vông yuac lec dî obêc vông i lôm lutibed.’ ”

⁴ Yesu nêl bêge vô yuu dî yuu loc mî la, dî mîla yê bwoc donki ti wê xomxo ku xôn dî ku lec xumac ti vuayen dî i dîle kwabo vac môp ge, mêd yuu pîwelac yihi vêl, ⁵ lêc xomxo wê dîle ge nêl vô yuu ên nêbê, “Bêna lêc muu dîpîwelac yihi vêl ên donki tige?” ⁶ Om yuu nêl i tîyi kîyang wê Yesu nêl vô yuu ge, mêd xomxo tige tyuc lec, ⁷ om yuu didii donki tige mî lax vô Yesu, mêd yuu vax yuu ngakwi lec kîsii dêc Yesu dô lec. ⁸ Mêd xomxo tibeac vax he nivîmihi lec môp dî he ya kô xax lihi wê he la kô vac yuac ge mî vax vac môp wê Yesu ob xoc vô ge. Môp tige wê he mi kô xomxo levac lec ge. ⁹ Mêgem he wê la mug hixôn he wê tîmu vô Yesu gee, he vîhati tyuc ên nêbê, “Il ob pîmil Anutu. Dî il ob hi vîxad i pec ên xomxo ti wê tu Apumtau manôn mî val ge. ¹⁰ Il ob hi vîxad ên il nêd king wê val gwêbaga, ên ob viac il tîyi xocbê bug Devit viac il ilage. Il ob vông Anutu lê i vô levac dî i yêp kîsii.”

¹¹ Mêd Yesu mîla Jelusalem dî la vîlee vac Anutu xumac ngîbua mî la yê susu vîhati ge pyap, mêd hîyôv hoo la dî vîgwe ob buc, om Yesu hixôn nue ngîvihi vîgê yuu dî tó mî la yuu, he lax mî la vîgwe Betani.

*Yesu nêl vya lôc hîguc nêb i vuac nôb lêm
(Matyu 21:18-19)*

¹² Vîgwe vîdiiên tîtîge Yesu he nue ngîvihi sea Betani dî la, lêc vip den Yesu. ¹³ Om Yesu yê ma la hîguc ti wê le teva ge dî lihi levac om la kwabo ên nêb ob yê bêc nôb ya yux lec ge od ob ya. Om la yê, lêc lihi pîleva dî nôb ti o yux lec lêm, ên buc wê nôb ob yux lec ge gên yêp. ¹⁴ Om Yesu nêl kîyang xêkîzêc lec hîguc ên nêbê, “Tîyi buc vîhati yang ge ông ob vuac nôb ti i tii vac lêm.” Yesu nêl bêge dî nue ngîvihi ngô hixôn.

*Yesu tii tibii wê vông vîtevac vac Anutu xumac ngîbua gee la vêl
(Matyu 21:12-17; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)*

¹⁵ He mîla Jelusalem mêd Yesu la vac Anutu xumac ngîbua di la tii xomxo wê divông vîtevac gee la vêl, di xomxo wê vông mone luuma gee, Yesu kîpyax he nêl tevol sea, di xomxo wê vông vîtevac lec menac gee, Yesu kîpyax he nêl sia sea, ¹⁶ di Yesu vîbu xomxo nêl he i o léc kîlê he susu mî loc vac xumac ngîbua lêm. ¹⁷ Mêd

Yesu nêl vô he ên nêbê, “Anutu vya yêp vac xolac bêga nêbê, ‘Xumac wê a vông ge, xomxo vac vîgwe vîhati gee, he ob kîtaa vac.’ Xolac nêl bêge, léc xam vông i tu xocbê xumac wê tibii yôdac ob xôpac vac ge.”

¹⁸ Mêd xomxo levac wê mi si daa gee hîxôn he wê xovô Moses xolac gee ngô kîyang tige om myag môp wê ob hi Yesu yib lec ge, léc he xona ên Yesu ên wê xomxo vîhati yetac ên kîyang wê Yesu nêl ge. ¹⁹ Yesu he nue ngîvihi dô di vîgwe buc om he sea Jelusalem di lax mî la Betani.

*Kîtaaên wê xomxo vông vinên vông ge ob vô nôn lec
(Matyu 21:20-22)*

²⁰ Vîgwe vidiiên tîtige, he lax mî la Jelusalem léc yê wê hîguc tige lihi yal vêl di mupac vac kîtôn di i la tô kehe. ²¹ Mêd Pita xovô kîyang wê Yesu nêl vîhevage om nêl vô i ên nêbê, “Xolac kehe, wê lê. Xax ti wê ông nêl vyam lôl vîhevage, tyo mupac.” ²² Léc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam vông i vin Anutu. ²³ A nêl hîxôn nôn vô xam bêga bê xomxo ti obêc nêl vô kîtôn tige bê i pul vêl mî loc vac gwec, di xomxo tige nîlô ob vông yuu lêm, nge, obêc vông i vin xêkîzêc ên nêbê kîyang wê i nêl ge ob vô nôn lec ge od ob vô nôn lec. ²⁴ Om a nêl vô xam bêga bê xam obêc nêb kîtaa susu ti vô Anutu ge od xam vông i vin xêkîzêc bê xam obêc kô susu tige, ên xam obêc vông bêge ge od xam obêc kô i tîyi wê xam kîtaa ge.

²⁵ “Di buc wê xam ob kîtaa vô Anutu ge od lime ti nêl soên obêc yêp vô xam ge od xam kîtya nîpaên tige vêl lê, êdêc Mag wê dô lag puunê ge i kîtya xam nêl nîpaên vêl hîxôn. ²⁶ [Léc xam obêc kîtya lim tige nêl nîpaên vêl lêm ge od Mag wê dô kîsiinê ge obêc kîtya xam nêl nîpaên vêl êno lêm.]”

*Xomxo kînêg xêkîzêc wê Yesu vông ge kehe
(Matyu 21:23-27; Luk 20:1-8)*

²⁷ Yesu he nue ngîvihi mîlax Jelusalem tii vac, mêd Yesu la vîlee vac Anutu xumac ngîbua léc xomxo levac wê mi si daa gee hîxôn xomxo wê xovô Moses xolac gee hîxôn he Yuda levac levac, he val vô Yesu, ²⁸ di val kînêg vô i ên nêbê, “Letya vông ông lam ên nêb ông lam vông môp tibêgee? Ông tu letya manôn di vông môp tibêge?” ²⁹ Léc Yesu luu he vya di nêl lax vô he ên nêbê, “A êno ob kînêg kîyang ti vô xam, di xam obêc nêl kîtong ge od a ob nêl xomxo ti wê vông a lam ge kîtong vô xam. ³⁰ Om a ob kînêg xam bêga bê môp wê Jon Lipacên lipac xomxo ge, môp tige kehe yêp vô letya? Ge yêp vô Anutu lag kîsiinê, me yêp vô xomxo kîbun ga? Xam nêl kehe kîtong vô a.”

³¹ Om he ngaênma di nêl vîma ên nêbê, “Il obêc nêb va? Ên il obêc nêl bê Anutu lag kîsiinê vông Jon lam ge od Yesu obêc nêl vô il bê, ‘Bêna léc xam o vông i vin kîyang wê Jon nêl ge lêmê?’ ³² Léc il obêc nêl bê xomxo kîbun ga vông Jon la lipac xomxo ge od tîyiên ob ma.” He nêl bêge, ên he xona ên xomxo, ên xomxo vîhati vông i vin ên he nêbê Jon ge plopet nôn. ³³ Mêgem he nêl vô Yesu ên nêbê, “Xe o xovô lêm.” Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Om a êno ob nêl xomxo ti wê vông xêkîzêc vô a ge kîtong vô xam lêm.”

12

*Kîyang pilepacên lec xomxo nîpaên wê viac yuac ge
(Matyu 21:33-46; Luk 20:9-19)*

¹ Mêd Yesu nêl kîyang pilepacên ti vô xomxo bêga ên nêbê, “Xomxo ti xin wain vac yuac di ku xenac kîsuu lec di yev lôva ti wê xomxo ob gig xax nôn vac ge di lox xumac

wê xomxo ob dô vac dî viac yuac ge. Mêd xomxo tige nêb ob la dô vac vigwe teva ngwe, om vông yuac tige vac xomxo ya vigê ên nêb he i viac. Pyap dî xomxo tige la dô teva ngwe, ² dî buc wê wain huu ge om vông nue yuac ti lax mî la vô xomxo wê viac yuac wain ge ên nêb i loc kô wain nôn ya. ³ Xomxo tyo mîla, léc xomxo wê vông yuac lec wain ge hôm i xôn dî hi i dî vông i lax mî la pîleva. ⁴ Nang dêc xomxo ti wê i yuac ge vông nue yuac ngwe la vô he nang, léc he hi i lec bazub dî vô vya nipaên vô i dî vông i lax mî la nêb. ⁵ Mêd xomxo levac vông nu yuac ti wê vông yon ge la nang, léc xomxo tige hi i yib. Mêd xomxo tyo vông nue yuac toto la léc he hi he ya vô nipaên dî hi he ya yib. ⁶ Mêd xomxo tîbed dô hixôn xomxo levac tige. Ge i nu tuc wê i xêyaa vin lec i ge om buc ti léc xomxo levac tyo vông nu tuc la vô xomxo wê viac i yuac ge, ên nêl ên nêbê, ‘Ga aca va nug om he ob kô i lec nivîha dî la vac kiyang wê i vông ge kwa ngîbi.’ ⁷ Léc xomxo wê viac yuac tige nêl voma ên nêbê, ‘Xomxo tige wê obêc tu yuac kehe om il ob hi i yib êdêc yuac ga i tu il xe.’ ⁸ Om he hôm i xôn dî hi i yib, dî nêx i nôn la yêp vô yuac nînya.

⁹ “Om xomxo ti wê i yuac ge ob vô vatya? Ge ob la hi xomxo tige yib dî vông i yuac vô xomxo baba mî he viac nang.

¹⁰ “Kiyang wê yêp vac Anutu xolac ge xam mêd o kitong lêm? Ên kiyang yêp bêga nêbê, ‘Ngîdax ti wê xomxo xumac loxên yê léc nêbê tîyiên ma ge, ge wê tu ngîdax xêkizêc wê ob hôm xumac xôn ge. ¹¹ Apumtau vaci vông tige om xe xê tîyi xocbê susu nivîha yang ge.’”

¹² Xomxo levac wê mi si daa gee hixôn xomxo wê xovô Moses xolac gee, he xovô ên he nêbê Yesu nêl kiyang pîlepacên tige lec he, om he nêb he ob hôm Yesu xôn, léc he xona ên xomxo tîbeac, om he sea Yesu dî la.

*Xomxo kinêg Yesu lec mone wê ob tung vô Sisa ge
(Matyu 22:15-22; Luk 20:20-26)*

¹³ He vông Palisi ya hixôn Helot nue ya la vô Yesu ên nêb ob kityoo Yesu ên vông i nêl kiyang ya i so. ¹⁴ Om he val nêl vô i ên nêbê, “Xolac kehe, xe xovô ên xe nêbê ông ge wê ông nêl kiyang hixôn nôn dî ông o xona ên xomxo ti lêm, ên ông wê xomxo vîhati tîyima, om ông mi nêl kiyang nôn dî ông tixuu xomxo vîhati ya kiyang wê Anutu vông ge. Om xe nêb xe ob kinêg vô ông bê tîyi wê il Yuda ob vông mone takis vô king Sisa ge, me il vôngên ob ma?”

¹⁵ Léc Yesu xovô kiyang kityooên wê yêp vac he nîlô ge om nêl vô he ên nêbê, “Bêna léc xam nêb xam ob yaxên a? Xam kô mone ti mî lam ên a xê.” ¹⁶ Om he kô mone ti mî lam, dî Yesu kinêg vô he ên nêbê, “Letya kinu yuu lê wê yêp lec mone tiga?” Om he nêl ên nêbê, “Sisa kinu yuu lê.” ¹⁷ Mêgem Yesu nêl vô he ên nêbê, “Om susu wê Sisa xe ge, xam vông i loc vô Sisa, dî susu wê Anutu xe ge, xam vông i loc vô Anutu.” Mêd xomxo tige ngô kiyang wê Yesu nêl ge dî yetac mabu.

*He kinêg vô Yesu lec môp wê xomxo ob kidi lec vac yibên ge
(Matyu 22:23-33; Luk 20:27-40)*

¹⁸ Xomxo Sadyusi ya val vô Yesu. He Sadyusi ge, he vông i vin ên he nêbê xomxo ob kidi lec vac yibên lêm. Om he la nêl vô Yesu ên nêbê, ¹⁹ “Xolac kehe, Moses xolac nêl bêga vô il ên nêbê xomxo ti obêc kô vêx ti léc nu ma dî liya yib dî vîvê dô ge od vux tyo li tîmuên ob ii vêx tyo nang dî vông nue, êdêc nue i tu susu wê ma yibên vông ge kehe. Moses xolac nêl bêge, ²⁰ om wê vux vigê vîlu dî sec yuu ob dô lec ta yuu ma tîbed, dêc li tuc obêc kô vêx ti léc yib dî nu ma ge, ²¹ od li môn ob ii vêx tige i tîi vac nang, léc wê obêc yib dî nu ma ge od li gwaa ob ii nang, léc wê li gwaa obêc yib ge ²² od lie tîmuên vîhati ob tîmu vô môp tîbed ge dêc ii vêx tige, léc wê vîhati obêc yib dî nue ma, dêc vêx tyo obêc yib tîmuên. ²³ Om xe nêb xe ob kinêg vô ông bê buc wê xomxo yibên obêc kidi lec ge od vêx tige obêc tu vux tina vîvê? Ên vux vigê vîlu dî sec yuu, he xôn ii vêx tîbed lec buc wê he dô mavîha ge.”

²⁴ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam nêl i so di kehe bêga nêbê xam o xovô kiyang wê yêp vac xolac ge lêm, di xam o xovô xêkizêc wê Anutu vông ge lêm. ²⁵ Ên buc wê xomxo obêc kidi lec mavîha vac yibên ge, vêx yuu vux ob iima vô buc tige lêm. Nge, he ob dô tiyi xocbê angela lag puunê ge.

²⁶ “Di kiyang lec môp wê xomxo yibên ob kidi lec mavîha ge, xam mêd lungên kiyang bo ti wê Moses kîvuu lec xax wê ngwax ditum lec ge? Vac kiyang tige Moses kîvuu Anutu vya wê nêl vô i ge mi i yêp vac kîpihac xolac bêga nêbê, ‘A ga, Anutu wê Eblaham yuu Aisak yon Jekop mi kîtaa vô a.’ ²⁷ Om kiyang tige nêl kitong ên nêbê Anutu o tu xomxo yibên nêl Anutu lêm. Nge, Anutu tu xomxo mavîha nêl Anutu. Om kiyang wê xam nêl ên xam nêbê xomxo ob kidi lec vac yibên lêm ge, xam nêl i so.”

Xolac yuu wê ngînoo xolac baba vêl ge

(Matyu 22:34-40; Luk 10:25-28)

²⁸ Xomxo wê xovô Moses xolac ge ti val ngô wê he ngaênma lec kiyang ge di ngô wê Yesu luu he kiyang ya kiyang nivîha ge, om kinêg vô Yesu ên nêbê, “Xolac wê Anutu nêl vô Moses ge, tina wê ngînoo xolac baba vêl ge? ²⁹ Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Xolac ti wê yêp tax di ngînoo baba vêl ge bêga nêbê, ‘Xam xomxo Islel, xam ngô lê. Il Apumtau Anutu, i Apumtau tîbed. ³⁰ Ông xêmyaa i vin lec ông Apumtau Anutu di ông vông nilôm yen yuu piyôp di xêkizêc hixôn kinum i loc diluhu vô Anutu.’ ³¹ Di xolac ti wê vông yuu ge yêp bêga nêbê, ‘Ông xêmyaa i vin lec xomxo baba i tiyi xocbê ông xêmyaa vin lec ôcông va ge.’ Xolac baba ti o ngînoo xolac yuu ge vêl lêm.”

³² Mêd xomxo tige nêl vô Yesu ên nêbê, “Xolac kehe, ông nêl ge nivîha. Ông nêl kiyang nôn ên ông nêbê Anutu ge tîbed di ngwe o dô hixôn i lêm. ³³ Om il xêdyaa ob vin lec i di il ob vông nilôd yuu piyôp hixôn xêkizêc vîhati i loc diluhu vô Anutu, di il xêdyaa ob vin lec xomxo baba tiyi xocbê il xêdyaa vin lec icil va ge, ên il obêc vông bêge ge od ob nivîha luu daa wê xomxo mi si lec ngwax hixôn daa baba ya vêl.”

³⁴ Mêd Yesu ngô wê xomxo tige nêl kiyang hixôn piyôp nivîha ge om nêl vô i ên nêbê, “Ông o dô teva ên Anutu ben kisiinê lêm.” Mêd xomxo vîhati xona ên wê ob kinêg kiyang ya vô Yesu nang ge.

Yesu kinêg lê Kîlisi vô he

(Matyu 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Yesu la nêl xolac vô xomxo vac Anutu xumac ngîbua di nêl bo ti hixôn bêga nêbê, “Bêna lêc xomxo wê xovô Moses xolac ge nêl ên he nêbê Kîlisi wê Anutu nêb ob vông i lam ge, ge Devit nu? ³⁶ Ên Myakîlôhò Ngîbua vông xovôên vô Devit om Devit vaci kîvuu kiyang bêga nêbê,

‘Apumtau Anutu nêl vô a Apumtau ên nêbê, Ông dô vô a vigêg hiyôv di a obêc vông tîbii wê vông vevac vô ông ge he i dô vac ông kwa ngîbi.’

³⁷ Om kiyang tige, Devit vaci nêl lec Kîlisi ên nêbê i Apumtau. Om bêna lêc xomxo nêl ên nêbê Kîlisi ge Devit bue timuên ti?” Mêd xomxo tîbeac nêb ob ngô kiyang wê Yesu mi nêl ge.

Yesu nêl xomxo wê xovô Moses xolac gee nêl nîpaên kitong

(Matyu 23:1-36; Luk 11:37-54; Luk 20:45-47)

³⁸ Yesu nêl kiyang vô xomxo bêga ên nêbê, “Xam xona nêl ên xomxo wê xovô Moses xolac gee, ên he xêyaa vin lec môp wê he ob vînyum ngakwi dia di la vîlee lec wetôv, ên he nêb xomxo i yê he di kô he lec, ³⁹ di he obêc la vac xumac lîlo, me he ob la ya vîzid levac ge, od he nêb he ob dô lec sia nivîha wê xomxo levac mi dô lec ge. ⁴⁰ Lêc he mi vô xomxo vêxôv nêl susu yuu xumac vêl ên he, di buc wê he ob kîtaa ge od he vîyum nêl nîpaên vac kîtaaên dia. Om he ob kô myavîwen levac mabu luu vêl.”

Vêxôv ti vông daa vô Anutu ge

(Luk 21:1-4)

⁴¹ Yesu dô kwabo vô kílông wê xomxo mi tung mone daa vac ge di yê wê xomxo tibeac lam tung mone vac ge. Mêd xomxo wê mone levac gee he lam tung mone levac vac kílông, ⁴² mêd vêxôv wê nêb mone ma ge ti val tung mone hi yuu tya vac kílông. ⁴³ Mêd Yesu keac nue ngivihi lam vô i di nêl vô he ên nêbê, “A ob nêl hixôn nôn vô xam bê mone hi nôn yuu tya wê vêxôv tiga lam tung vac kílông ge nginoo mone wê xomxo baba lam tung ge vêl. ⁴⁴ Ên he mone levac dô, lêc he lam tung vîwen di he xe levac dô, di vêxôv tiga, i nêb mone ma lêc lam tung mone yuu tya wê i vông ge la vac kílông, di ti o dô wê ob kîsuu xen yaên lec mi ya ge lêm.”

13

*Yesu nêl lec vîyin wê ob val timuên ge
(Matyu 24:1-14; Luk 21:5-19)*

¹ Yesu lop vac Anutu xumac ngîbua ên nêb ob la, lêc nue ngivihi ti nêl vô i ên nêbê, “Xolac kehe, xumac tigae, nivîha yang di tibii lox ya ngidax nivîhaviha.” ² Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Xumac levac wê xam diwê ga, a nêl vô xam bê obêc buc timuên ge od ngidax tigae, ngwe ob dô lec ngwe kîsii lêm. Ên tibii ob dii di nêx sea.”

³ Mêd Yesu la dô lec kîtôn Oliv wê yuu xôn Anutu xumac ngîbua le tiyima ge, lêc Pita yuu Jems di Jon yuu Andlu mîla vô Yesu di heche va dô, di he kinêg vô Yesu ên nêbê, ⁴ “Xe nêb ông nêl vô xe bê kiyang wê ông nêl lec xumac ngîbua ge obêc vô nôn lec yelacna? Di do tina wê obêc val vô xe tax ên xe xê di xovô bê kiyang tige obêc vô nôn lecê?”

⁵ Mêgem Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam viac xam nivîha êdêc xomxo i o lêc kityoo xam lêm. ⁶ Ên xomxo tibeac obêc val nêl a lêg di nêl bêga nêbê he Kîlisi om obêc kityoo xomxo tibeac.

⁷ “Di xam obêc ngô kiyang wê nêbê vevac tyip vac vîgwe ya mi xomxo hima ge od le i lêc yetac di xona lêm. Ên vevac tige obêc val, lêc ge o buc myahîpu tyo lêm. Nge, buc tyo gên yêp. ⁸ Ên tibii vîyang ngwe ob vông vevac vô vîyang ngwe, di tibii vîyang vîyang ob dô kîdu kîdu di vông vevac vîma, di ngiyêg ob yoc vac vîgwe ya di vip ob den xomxo vac vîgwe ya. Om vîyin tige wê ob val taxlee vô xomxo lêc vîyin tibeac gên yêp wê ob val timuên.

⁹ “Xacxam va viac xam nivîha, ên xomxo obêc hêm xam xôn di vông xam la le kot vô kaunsil manôn, di he ob hi xam vac xumac lîlo nîlô, di he ob vông xam la le vô king hixôn gavman levac manôn mi he vông kot vô xam ên wê xam vông i vin a ge, om xam ob nêl a xolac kîtong vô he. ¹⁰ Ên xomxo vîhati ob ngô xolac pyap lê, dêc buc myahîpu ob val timuên. ¹¹ Mêd buc wê he obêc hêm xam xôn di vông xam la vac kot ge od le i lêc xona di nêl bê ‘Xe ob nêl kiyang bêna vô he?’ lêm. Buc wê xam ob la le vô he manôn ge od xam nêl i tiyi kiyang wê Myakîlôhê Ngîbua ob vông vô xam vô buc tige, ên kiyang wê xam ob nêl ge obêc tiyi xocbê xacxam va kiyang ge lêm. Nge, ge kiyang wê Myakîlôhê Ngîbua vông vô xam ge. ¹² Vô buc tige xomxo ya obêc vông heche va lie la vac tibii vîgê ên nêb tibii i hi he yib, di mae obêc vông heche va nue vô tibii bêge êno, di nue obêc yê tae mae nipaên di vông he vac tibii vîgê di tibii obêc hi he yib. ¹³ Mêd xomxo vîhati obêc yê xam nipaên ên wê xam vông i vin a lêg ge. Di xomxo ti obêc le xêkîzêc vac vông vinên di i la tyip vô buc myahîpu ge od Anutu obêc vông i la dô vac i ben.

*Nipaên nôn obêc val timuên
(Matyu 24:15-28; Luk 21:20-24)*

¹⁴ “Obêc buc timuên ge, susu nipaên nôn wê ob vông vîgwe vô nipaên ge obêc la le vac vîgwe ngîbua ti wê xomxo vîbu nêbê susu nivîha pîleva ob le vac ge. (Xam wê xam kîtong kiyang tiga, xam xovô kiyang tiga kehe lê.) Di buc wê susu tige obêc val le seac ge od xomxo wê dô vac vîgweJudia ge, he i pec mi loc lec vîgwe kîtôn, ¹⁵ om he wê dô lec xumac kîsii ge he i o lêc lop mi lax kô susu ti vac xumac nîlô lêm, ¹⁶ di he wê dô vac yuac lôma ge he i o lêc pop mi lax kô vînyumên ti hixôn lêm. ¹⁷ Di vêx wê nu dô vac xêyaa hixôn vêx wê vông lul vô nue ge, he ob dô vac vîyin levac vô buc tige. ¹⁸ Mêgem xam

kítaa vô Anutu bê viyin tige i o léc val vô buc wê lun yuu ningigooên ge lêm,¹⁹ ên viyin wê ob val vô buc tige obêc levac mabu yocên luu viyin baba vihati vêl. Ên buc mugên ilage wê Anutu tung susu vihati ge di i val vô buc gwêbaga, hixôn buc wê ob val timuên ge, viyin tulec xomxo, léc o tiyi xocbê viyin wê a nêl ga lêm.²⁰ Viyin tige obêc levac mabu, léc Anutu obêc xovô xomxo wê i vînoo pyap nêb he tu ixé ge om ob tax buc tige tip myabo. Ên buc obêc yêp dia ge od viyin tige obêc kitya xomxo vihati vêl.

²¹ “Vô buc tige xomxo ti obêc nêl vô xam ên nêbê, ‘Xam wê lê. Kîlisi dô ga,’ me obêc nêl bêga nêbê, ‘Kîlisi dô ganê’ ge od xam o léc vông i vin lêm.²² Ên xomxo kityooên ya obêc val nêbê he Kîlisi me he plopete, di he ob vông do levac hixôn do toto wê xomxo ob yetac ên ge di pilepac xomxo nilô la vô kiyang kityooên wê he nêl ge, om obêc tiyi ge od obêc kityoo xomxo wê Anutu vînoo he pyap ge ya hixôn.²³ Mêgem xam xona ên xam di viac xam nivîha, ên kiyang wê ob vô nôn lec timuên ge a nêl vihati kítong yêp seac vô xam.

Buc wê Xomxo Nu ob vena ge
(Matyu 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ “Viyin levac tige obêc tip la vêl, nang dêc hiyôv yuu dentuc ob vô mapitoc di linacên obêc ma,²⁵ di pitua lag puunê obêc tô sea mi lam, di susu xêkizêc wê kîsii ganê ge ob vô yocyc mi la di lôm.²⁶ Mêd vô buc tige xomxo ob yê Xomxo Nu ob lam vac viyobtoc hixôn xêseac yuu xêkizêc levac di lam.²⁷ Mêd a ob vông angela loc vac vigwe vihati di i loc tiyi kibun yuu lag myahîpu di loc vilu vô xomxo wê Anutu vînoo he pyap ge vihati.

Kiyang pilepacên lec xax wê mi pwoc ge
(Matyu 24:32-35; Luk 21:29-33)

²⁸ “Xam xovô kiyang lec xuc. Ên xuc obêc val ge od xam xovô ên xam nêbê buc wê susu ob vô nôn nivîha lec ge val.²⁹ Mêgem xam obêc wê susu wê a nêl vô xam ga obêc vô nôn lec ge od xam obêc xovô bêga bê buc wê a obêc lop mi lôm ge vô kwabo lec.³⁰ A nêl hixôn nôn vô xam bê xomxo wê dô gwêbaga ge obêc dô di kiyang wê a nêl ga vihati obêc vô nôn lec vêl lê.³¹ Lag yuu kibun xôa obêc ma, di a kiyang ti xôa obêc ma hixôn lêm. Nge, vihati obêc yêp.

Xomxo ti o xovô buc wê Yesu obêc vena lec ge lêm
(Matyu 24:36-44)

³² “Buc ti wê kiyang tige ob vô nôn lec ge, xomxo ti o xovô buc tige lêm, di angela wê dô lag puunê ge êno o xovô buc tige lêm, di Anutu nu a, a êno lungên, di Mag vaci tîbed wê xovô buc tige.³³ Om xam viac xam di bin buc wê Xomxo Nu ob vena lec ge, ên buc tige xam o xovô lêm.

³⁴ “Ge tiyi xocbê xomxo ti sea ben ên nêb ob la dô vigwe bangwe, om vông yuac wê i vông ge vac nue toto vigê ên nêb he i viac, di nêl vô xomxo ti wê mi viac vuayen ge nêb i dô di yaxên buc wê ob vena lec ge.³⁵ Mêgem xam êno, xam dô mi yaxên buc, ên xam o xovô buc wê xomxo levac tyo ob vena lec ge lêm, om mêd obêc vena vô bucên me vivuaên mahîgun, me wê kokilêx ob vô vya ge me vigwe vidiiên, ge xam lungên.³⁶ Om xam dô mi yaxên, ên gec léc xam diwêp di i vena lutîbed.³⁷ Om kiyang ga, a nêl vô xam di a nêl vô xomxo vihati hixôn bêga ên a nêbê xam dô di yaxên buc tige.”

14

Xomxo levac wê Yuda gee nêb ob hi Yesu i yib
(Matyu 26:1-5; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)

¹ Buc yuu obêc lam la vêl ge od xomxo Yuda ob myêl levac di ya blet xêkizêc wê yis maên ge ên nêb ob xovô buc Pasova. Mêd xomxo levac wê mi si daa gee hixôn xomxo wê xovô Moses xolac gee, he myag môp wê nêb ob hêm Yesu xôn xôpacên di hi i yib ge.
² Léc he nêl ên he nêbê, “Il ob hêm i xôn lec buc levac Pasova lêm, ên xomxo obêc yê il nîpaên di vông vevac vô il.”

*Vêx ti too mia nivivea lec Yesu bazub
(Matyu 26:6-13; Jon 12:1-8)*

³ Yesu la vîgwe Betani di la dô vac Saimon ben. Saimon ge wê kityax mahizihizi ya ninivi ilage, léc gwêbaga vô nivîha lec. Mêd Yesu dô mi ya hixôn i, di vêx ti kô butol nivîha wê mia nivivea nivîha le vac ge ti mi lam vô i. Mia tige mone levac. Mêd vêx tige tax butol mya di too mia nivivea tige lec Yesu bazub. ⁴ Léc xomxo wê dô ge, he ya yê môp tige tiyiên ma di nêl voma ên nêbê, “Bêna léc vêx tige too mia tige sea? ⁵ Mia tige tiyi wê il ob vông mi tibii i kisuu lec mone yul yon di il ob vông mone vô tibii wê nêl susu maên gee lê, léc vêx tige too sea.” Om he

xêyaa vô nipaên di he kunac vêx tige. ⁶ Léc Yesu nêl ên nêbê, “Bêna léc xam vông viyin vô vêx tige? Xam vông i dô. Ên môp wê i vông vô a ge, nivîha. ⁷ Ên xomxo wê nêl susu maên gee ob dô hixôn xam luta, om xam obêc nêb vông môp nivîha vô he ge, od buc tibeac yêp tiyi wê xam ob vông ge. Léc a ga, a ob dô hixôn xam buc dia lêm. ⁸ Vêx tige vông môp tiyi xocbê yêp vô i ge, ên a gên o xib lêm, léc i lam lipac mia nivivea lec a, om tiyi xocbê viac a nignivi wê xomxo ob yev a vac lôva ge. ⁹ A nêl hixôn nôl vô xam bêga bê vac vîgwe vihati wê xomxo ob la nêl xolac vac ge, xomxo ob nêl vêx tiga kitong hixôn, om xomxo vihati ob xovô môp nivîha wê i vông ge.”

*Judas nêb ob vông Yesu vac xomxo levac vîgê
(Matyu 26:14-16; Luk 22:3-6)*

¹⁰ Judas Iskaliot ge Yesu nu ngivîhi ti, léc la vô xomxo levac wê mi si daa gee, ên nêb ob vông Yesu i loc vac he vîgê. ¹¹ Mêd he ngô kiyang wê Judas nêl ge di nîlô vô nivîha, om he hîlu kiyang xôn nêb ob vông mone ya vô Judas. Mêd Judas myag môp wê ob vông Yesu vac he vîgê ge.

*Yesu ya bwoc sipsip hixôn nue ngivîhi
(Matyu 26:17-25; Luk 22:7-14,21-23; Jon 13:21-30)*

¹² Buc wê xomxo Yuda ob ya blet wê yis maên ge val, om buc taxlee ge wê he ob hi bwoc sipsip mi ya ên xovô buc Pasova ge, om Yesu nue ngivîhi kinêg vô i ên nêbê, “Xe ob la viac xumac nîlô tina wê il ob xa yaên vac lec buc Pasova ge?” ¹³ Om Yesu vông nue ngivîhi yuu la di nêl vô yuu ên nêbê, “Muu loc vac vîgwe Jêlusalem, di muu obêc mîla vô xomxo vux ti wê kilê mia vac dêg ge, od muu loc vô i vîxa, ¹⁴ di obêc la vac xumac lôma ge od muu nêl vô xomxo ti wê i xumac ge bêga bê, ‘Xolac kehe nêb xii lam kinêg vô ông bê xumac nîlô tina wê i hixôn nue ngivîhi ob ya yaên vac lec buc Pasova ge?’ ¹⁵ Muu obêc kinêg bêge vô i ge od obêc hîlung xumac nîlô levac ti wê yêp kisii ge vô muu, di susu wê il ob xa lec di dô lec ge le vac xumac tige pyap, om muu viac yaên wê il ob xa ge vac xumac nîlô tige.” ¹⁶ Yesu nêl bêge vô yuu om yuu loc mi la Jêlusalem, di mîla yê tiyi xocbê Yesu nêl ge, mêgem yuu la viac yaên wê he ob ya ge.

¹⁷ Hîyôv hoo la di vîgwe ob buc, om Yesu hixôn nue ngivîhi vîgê yuu di tô mi la yuu mîla, ¹⁸ mêd he la dô mi ya, léc Yesu nêl ên nêbê, “A nêl hixôn nôl vô xam bêga bê xam wê il xa yaên hixônma ge ti obêc nêl a kitong vô xomxo levac levac.” ¹⁹ Kiyang tige vông he nîlô vô viyin om he toto kinêg lax vô Yesu ên nêbê, “Mêd a yuubê, me?” ²⁰ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam vîgê yuu di tô mi la yuu ge, ti obêc nêl a kitong. Ge xomxo ti wê xii xôn vîgêm ob la vac dipac nîlô ge. ²¹ Vîxôhîlôg, Xomxo Nu ob yib tiyi xocbê xolac nêl ilage, léc xomxo ti wê ob vông Xomxo Nu la vac tibii vîgê ge, obêc kô myaviwen nipaên lec timuên. Om xomxo tige yubacên obêc ma ilage ge od obêc nivîha.”

*Yesu vông pasa vô nue ngivîhi
(Matyu 26:26-30; Luk 22:15-20; 1 Kolin 11:23-25)*

²² He diya, dêc Yesu hôm blet ti di kitaa lec mêd hîbu di vông vô he di nêl ên nêbê, “Hôm mi wa. Ga a nignivi.” ²³ Nang dêc hôm kap wê wain le vac ge di kitaa lec mêd vông vô he di he toto num vac. ²⁴ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Ga a hi wê a ob kipyax sea ên a nêb i ngidu xomxo tibeac xôn, om ob vông kiyang wê Anutu hîlu pyap ge i vô

nôn lec. ²⁵ A nêl hixôn nôn vô xam bê a obêc num mia wain i tii vac nang lêm dî i loc tyip vô buc wê a ob num wain paha vac Anutu ben ge.”

²⁶ He vông lilo ti pyap dî loc mi la lec kitôn Oliv.

Yesu nêl ên nêb Pita obêc yax i vun

(Matyu 26:31-35; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

²⁷ Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam vîhati nîlôm obêc vô vîyin dî xam ob sea a, i tîyi xocbê kiyang wê yêp vac xolac bêga nêbê, ‘A ob hi xomxo ti wê viac bwoc sipsip ge, om sipsip vîhati obêc pec dî moo sea.’ ²⁸ Xolac nêl bêge, dî a nêl vô xam bêga bê a obêc kidi lec magvîha dî mug la Galili dî xam obêc tîmu.” ²⁹ Mêd Pita nêl vô Yesu ên nêbê, “Xomxo vîhati obêc nêb sea ông ge od he ob sea, dî a mô ge, a ob sea ông lêm.” ³⁰ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “A nêl hixôn nôn vô ông bê vô bucên tiga kokilêx obêc hi vya lu yuu lêm dî ông obêc yax a vun lu yon.” ³¹ Lêc Pita luu Yesu vya dî nêl kiyang xêkizêc lax vô ên nêbê, “Ma vêl. A ob yax ông vun lêm. Dî tibii obêc hi a xib hixôn ông ge od pyap, léc a ob yax ông vun lêm.” Dî nue ngivîhi vîhati nêl tîyi xocbê Pita nêl ge.

Yesu la kitaa gê Getsemani

(Matyu 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Yesu he nue ngivîhi loc mi la vigwe ti lê nêbê Getsemani, mêd Yesu nêl vô nue ên nêbê, “Xam dô ga ên a ob la kitaa.” ³³ Om Yesu kô Pita yuu Jems hixôn Jon dî he la, léc Yesu nîlô vô vîyin mabu, ³⁴ om nêl vô yon ên nêbê, “A nîlôg vô vîyin levac tîyi xocbê a ob xib ge. Om mon dô dî wê môp xôn dî le i yêp lêm.” ³⁵ Mêd Yesu la teva tya dî la kipôm manôn vac kibun dî kitaa ên nêb obêc tîyi ge od vîyin tige i o léc tulec i lêm. ³⁶ Om kitaa bêga nêbê, “O mag, ông tîyi wê ông ob vông môp vîhati ge, om a nêb ông vô vîyin tige vêl ên a, léc ông o léc vông i tîyi wê a nêb ông vông ge lêm. Nge, ông vông i tîyi xovôên wê ông vông ge.”

³⁷ Pyap dî Yesu lax mi la vô nue ngivîhi yon, léc yê wê yon yêp nîlô ma ge om nêl vô Pita ên nêbê, “Saimon, bêna léc ông wêpê? Ông o tîyi wê ông ob dô mamvîha tya lê ge, me? ³⁸ Om mon kidi lec mi kitaa, êdêc susu nipaên i o léc yaxên mon lêm. Ên nîlôm nêb ob vông yuac lê, léc nimnîvi vô vîyin.”

³⁹ Mêd Yesu lax mi la nang dî la kitaa tii vac, léc kitaa tîyi xocbê la kitaa lu ngwe tax ge. ⁴⁰ Pyap dî lax mi la vô yon tii vac, léc yê wê yon manôn yêp om yon yêp ge. Om Yesu tîpi vô yon léc yon o xovô kiyang ti wê ob nêl vô Yesu ge lêm.

⁴¹ Mêd Yesu la kitaa dî vena lu ti wê vông yon ge, léc yon yêp nîlô ma om Yesu nêl vô yon ên nêbê, “Bêna léc mon dîwêp wêpênê? Ge pyap, ên buc wê xomxo ob vông Xomxo Nu la vac tibii nipaên vigê ge val vô kwabo lec. ⁴² Om mon kidi lec ên il ob la. Mon wê, xomxo ti wê ob vông a la vac tibii vigê ge val le ge.”

Xomxo Yuda hôm Yesu xôn dî Yesu nue ngivîhi pec sea

(Matyu 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)

⁴³ Yesu gên nêl kiyang tige dî lutibed Judas wê nu ngivîhi ti ge val. Dî xomxo tîbeac wê hêm yipac yuu vîgo ge val hixôn. Xomxo tige, xomxo levac wê mi si daa gee hixôn xomxo wê xovô Moses xolac gee dî Yuda levac levac ge, he vông he lam. ⁴⁴ Judas nêl kiyang ti vô xomxo tige pyap ên nêbê, “Xomxo ti wê a obêc nga lia ge, od xam xovô bê ge xomxo tyo mê. Om xam hêm i xôn dî wê i xôn dî kô mi loc.”

⁴⁵ Mêd Judas val dî la kwabo vô Yesu dî nêl vô i ên nêbê, “Xolac kehe” mêd nga i lia. ⁴⁶ Om xomxo tige yê dî la hêm Yesu xôn.

⁴⁷ Mêd xomxo ti wê le kwabo ge hêm i yipac dî sev xomxo daa siên nêl levac nu yuac ti nînya lihi vîlu la vêl. ⁴⁸ Mêd Yesu nêl vô xomxo wê hêm i xôn gee ên nêbê, “Xam xo ên xam nêbê a tibii yôdac ti om xam kilê yipac hixôn vîgo dî lam hêm a xônê? ⁴⁹ Tîyi buc vîhati a mi dô hixôn xam vac Anutu xumac ngibua dî a mi nêl xolac vô xam, léc xam o hêm a xôn lêm. Om gwêbaga, kiyang wê yêp vac xolac ge ob vô nôn lec.” ⁵⁰ Mêd Yesu nue ngivîhi vîhati sea i dî pec mi la.

⁵¹ Xomxo ngivihi ti wê duc nivimihi yêp yaên kwem ti ge mîla vô Yesu vîxa, om tîbii nêb ob hòm i xôn, ⁵² léc ngivihi tyo pec mî la, di nivimihi tô mî yêp di i pec mî la xêtuac.

Yesu la le vô xomxo levac manôn
(Matyu 26:57-68; Luk 22:54-55,63-71; Jon 18:13-14,19-24)

⁵³ Mêd he didii Yesu mî la vô xomxo ti wê tu xomxo daa siên nêb levac ge, mêd xomxo levac wê mi si daa gee hixôn xomxo wê xovô Moses xolac gee di xomxo levac levac gee, he vîhati kitucma mî lam. ⁵⁴ Mêd Pita timu vô Yesu vîxa mî la, léc le lam teva tya om mîla vô xomxo daa siên nêb levac ben wetôv di mîla nyuu ngwax hixôn xêhipue.

⁵⁵ Mêd xomxo levac wê mi si daa gee hixôn xomxo kaunsil vîhati kitucma mî dô, mêd he keac xomxo ya lam ên nêb he i lam nêl kiyang wê Yesu mi vông vô he ge kitong, ên he nêb he ob tulec kiyang soên wê Yesu mi nêl ge ên hi i yib lec. Léc he o tulec kiyang ti lêm, ⁵⁶ ên xomxo tîbeac vô nîlô vô Yesu, léc he nêl kiyang kityooên di kiyang wê he vông ge o tîyima lêm. ⁵⁷ Om he ya le kisii di nêl kiyang kityooên bêga lec Yesu ên nêbê, ⁵⁸ “Xe ngô wê xomxo tige nêl ên nêbê, ‘A ob dii xumac ngîbua ti wê xomxo lox ya vigê ge vêl, di buc yon obêc lam la vêl ge od a ob lox vac, léc a vigê ob lox lêm.’” ⁵⁹ Léc xomxo wê nêl kiyang tige, vîhati o nêl kiyang tîyima lêm.

⁶⁰ Mêd xomxo daa siên nêb levac tige kidi mî la le vac he mahîgun di kinêg vô Yesu ên nêbê, “Xomxo nêl kiyang nipaên lec ông, om ông ob nêl kiyang ti lax vô he, me?” ⁶¹ Léc Yesu le mya pîlihi di o nêl

kiyang ti lax vô he lêm. Om xomxo levac tige kinêg vô i tii vac ên nêbê, “Anutu wê il mi pîmil ge, ông Kîlisi wê i nu ge, me?” ⁶² Om Yesu nêl ên nêbê, “A Kîlisi, Anutu nu. Di xam ob wê a Xomxo Nu, a ob la dô vô Anutu, xêkizêc kehe, vigê hîyôv, di a ob vena vac vîyobtoc kisii ganê.” ⁶³ Mêd xomxo levac tige nîlô vô nipaên om lêx ici va ngakwi di nêl ên nêbê, “Om il ob keac xomxo ya mî he i lam nêl kiyang hixôn i tii vac lêm. ⁶⁴ Ên ici va so vya vô Anutu mî xam ngô pyap. Om xam nêb il vông bêna vô i?” Mêd he vîhati nêl ên nêbê, “Yesu vông nipaên om il ob hi i yib.”

⁶⁵ Mêd xomxo ya pîsuv myaluc lec Yesu mêd vîyum i manôn xôn ya nivimihi di hi i di nêl vô ên nêbê, “Nêl xomxo ti wê hi ông ge lê kitong.” Mêd xêhipu wê viac Anutu xumac ngîbua ge kô i mî la di la hi ya vigê.

Pita yax Yesu vun
(Matyu 26:69-75; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Pita gên le kibun lec wetôv mêd vêx ti wê vông yuac vô xomxo daa siên nêb levac ge val, ⁶⁷ léc yê wê Pita dînyuu ngwax mî dô ge om yê i manôn di nêl vô i ên nêbê, “Ông ge wê ông mi dô hixôn Yesu Nasalet ge.” ⁶⁸ Léc Pita nêl ên nêbê, “A lungên, di a o xovô kiyang wê ông nêl ge lêm.” Mêd Pita tîtêc vêl ên he mî la le vô vuayen nînya [di kokîlêx hi vya taxlee.] ⁶⁹ Mêd vêx yuac tige yê Pita tii vac nang om nêl vô xomxo wê dô kwabo ge ên nêbê, “Xomxo tige wê mi dô hixôn Yesu he nue.” ⁷⁰ Léc Pita yax Yesu vun nang di nêb i lungên.

Mêd he dô myabo tya nang mêd xomxo wê dô ge nêl vô Pita ên nêbê, “Vîxôhîlôg, xe xovô ên xe nêbê ông ge Yesu nu ngivihi ti, ên ông ge xomxo Galili ti.” ⁷¹ Léc Pita nêl kiyang xêkizêc ên nêbê, “A le vô Anutu manôn di a nêl hixôn nôn bêga bê a o xovô xomxo ti wê xam nêl ge lêm.” ⁷² Mêd lutibed kokîlêx hi vya tii vac nang. Om Pita xovô kiyang wê Yesu nêl vô i bêga nêbê, “Kokîlêx obêc vô vya lu yuu lêm di ông obêc yax a vun lu yon.” Pita xovô kiyang tige om byag levac.

15

Yesu la le vô gavman levac Pailat manôn
(Matyu 27:1-2,11-14; Luk 23:1-5; Jon 18:28-38)

¹ Vô pîtoc yang xomxo levac wê mi si daa gee di xomxo wê xovô Moses xolac gee di Yuda levac levac hixôn kaunsil baba, he xôn kitucma di keac lec kiyang pyap mêd ku Yesu xôn di kô i mî la vô hizap levac Pailat. ² Mêd Pailat kinêg vô i ên nêbê, “Ông ge king

wê Yuda vông ge, me?” Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông nêl i tîyi.” ³ Mêd xomxo levac wê mi si daa gee, he so vya tîbeac lec Yesu, ⁴ om Pailat kinêg vô Yesu ên nêbê, “Ông tîyi wê ông ob nêl kiyang ti lax vô he ge, me? Ngô lê. He nêl kiyang tîbeac lec ông.” ⁵ Lêc Yesu o nêl kiyang ti lax vô i lêm, om Pailat yetac dî xo kiyang tîbeac.

Pailat tyuc lec nêb he i hi Yesu lec xax

(Matyu 27:15-26; Luk 23:13-25; Jon 18:39-19:16)

⁶ Môt wê Pailat mi vông ge yêp bêga nêbê buc wê xomxo Yuda ob myêl vizid Pasova ge od he mi nêl xomxo wê dô vac kalabuhu ge ti lê vô Pailat dî Pailat piwelac i dî vông i lam vô he. ⁷ Vô buc tige xomxo ti lê nêbê Balabas dô vac xumac kalabuhu. Balabas hixôn xomxo ya, he vông vevac vô gavman Lom dî hi xomxo ya yib om tîbii vông he la dô vac kalabuhu. ⁸ Mêd xomxo Yuda tîbeac la vô Pailat dî nêl vô Pailat nêb i piwelac xomxo ti vêl i tîyi xocbê môp wê Pailat mi vông ilage. ⁹ Om Pailat kinêg vô he ên nêbê, “Om xam nêb a piwelac xomxo ti wê xam Yuda nêl king ge, me?” ¹⁰ Pailat nêl bêge, ên xovô nêbê xomxo levac wê mi si daa gee vaci vông Yesu lam vô i ên wê he xêyaa vô myavînê vô Yesu ge. ¹¹ Lêc xomxo levac wê mi si daa gee nêl kiyang tîbeac vô xomxo Yuda ên nêb he i nêl vô Pailat bê i piwelac Balabas vêl. Om he nêl bêge vô Pailat. ¹² Om Pailat kinêg vô he nang ên nêbê, “Om xomxo ti wê xam nêl lê nêbê Yuda nêl king ge, a ob vông bêna vô i?” ¹³ Mêd he tyuc vya levac la vô Pailat ên nêbê, “Hi i lec xax pola.” ¹⁴ Lêc Pailat nêl vô he ên nêbê, “Om il ob hi i ên vatya? Xomxo tyo vông nipaên tina?” Lêc he tyuc vya levac tii vac vac ên nêbê, “Hi i lec xax.” ¹⁵ Pailat nêb ob vông he xêyaa vô nivîha, om piwelac Balabas lax vô he mêd kô Yesu mî la hi i ya yihi, pyap dêc vông i la vac tîbii vevac vîgê ên nêb he i kô mî loc hi lec xax.

Tîbii vevac so vya vô Yesu

(Matyu 27:27-31; Jon 19:2-3)

¹⁶ Mêd tîbii vevac kô Yesu mî la vac gavman levac ben dî keac lie vevac vîhati lam. ¹⁷ Mêd he kô ngakwi hi tîyi xocbê king mi vînyum ge mî la vînyum lec Yesu dêc buu kipomac yin mî tung lec i bazub xocbê

kîlung ge. ¹⁸ Mêd he pîmil Yesu pîsiv dî nêl ên nêbê, “Ông king wê Yuda vông ge, ông dô nimvîha.” ¹⁹ Mêd he hi Yesu bazub ya duvac dî pîsuv myaluc lec dî yev vîxa kîtu vô i tîyi xocbê pîmil i pîsiv ge. ²⁰ He so vya vô i pyap, mêd kwax ngakwi hi tige vêl dî vînyum ici va ngakwi lec i nang, mêd kô i mî la ên nêb ob la hi i lec xax.

He hi Yesu lec xax pola

(Matyu 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

²¹ He kô Yesu mî la vô môp dêc he yê xomxo ti wê dîlam ên nêb ob la vîgwe levac ge. Xomxo tyo lê nêbê Saimon wê Aleksanda yuu Lupas ma ge dî i ben Sailini. Om he kîdu i nêb i kîlê xax pola wê he ob hi Yesu lec ge.

²² Mêd he kô Yesu mî la vîgwe ti lê nêbê Golgota. Lê tige kehe bêga nêbê bazub len. ²³ Mêd xomxo ya nêb ob vông mia wain wê he pîlepac malasin hixôn ge vô Yesu ên i num, lêc Yesu nêbê numên ob ma. ²⁴ Mêd tîbii vevac hi Yesu lec xax pola, mêd he nêb he ob tîtang Yesu ngakwi vôma om he tîde mî yê dêc tîtang i tîyi.

²⁵ He hi Yesu lec xax vô pîtoc, tîyi xocbê hîyôv manôn 9. ²⁶ Mêd kiyang wê ob nêl xomxo nêl nipaên kîtong ge, he kîvuu i yêp kîsii om kiyang wê he kîvuu lec Yesu ge, he kîvuu bêga nêbê, “XOMXO TIGA, KING WÊ HE YUDA VÔNG GE.” ²⁷ Mêd he hi tîbii wê mi vun xomxo susu ge yuu lec xax hixôn Yesu, om ngwe yux lec xax vô Yesu vîgê vîlu hîyôv dî ngwe yux vô vîgê kêd. ²⁸ [Om kiyang wê plopet kîvuu ilage vô nôn lec. Kiyang yêp bêga nêbê, “He nêl i lê hixôn xomxo nipaên.”]

²⁹ Mêd xomxo wê lam la ge tîpi nîba vô Yesu dî so vya vô bêga nêbê, “Ông tige wê ông nêb ông ob dii Anutu xumac ngîbua vêl dî lox vac i tîyi buc yon mê? ³⁰ Om ông ngîdu ôcông va xôn dî lop vêl ên xax.” ³¹ Mêd xomxo levac wê mi si daa gee ya hixôn xomxo wê xovô Moses xolac gee he êno so vya vô Yesu dî nêl vôma ên nêbê, “Xomxo tige ngîdu

xomxo ya xôn, léc o tiyi wê ob ngidu ici va xôn ge lêm. ³² Om xomxo ti wê nêbê i Kîlisi wê Islel vông king ge, i lop vêl ên xax ên il xê dî vông i vin.” Mêd tîbii yuu wê diyux hixôn Yesu ge, yuu êno nêl kiyang nipaên lec Yesu hixôn.

Yesu yib

(Matyu 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

³³ Hiyôv yev kitôn pux mêd vigwe ge vîhati vô mapitoc ta dî i la vô hiyôv manôn yon wê hucên ge. ³⁴ Mêd hiyôv manôn yon ge, Yesu tyuc vya levac ên nêbê, “Eloi, eloi, lama sabaktani?” Kiyang tige kehe bêga nêbê, “Mag Anutu, mag Anutu, bêna léc ông sea a?” ³⁵ Mêd xomxo wê le kwabo vô Yesu ge ngô kiyang wê i nêl ge, om he ya nêl ên nêbê, “Ngô lê, tige kiyag vya lec Ilaija.” ³⁶ Mêd xomxo ti tup mî la kô mia myamîlumac dî tînyum vac mia kîlin dî kîlax vac ngising dî hôm la kîsii vô Yesu mya nêb i tep, dî nêl ên nêbê, “Om il ob dô mî yaxên bêc Ilaija obêc val vông i lop vêl ên xax, me?” ³⁷ Mêd Yesu tyuc vya levac dî yib.

³⁸ Mêd nivîmihi levac ti wê yux vac Anutu xumac ngîbua ge lêx vac kîsii dî lam tô vô myahîpu. ³⁹ Mêd tîbii levac ti wê viac tîbii vevac vîhati ge le vô Yesu manôn dî yê wê yib ge om nêl ên nêbê, “Vixôhilôg, xomxo tige Anutu nu.”

⁴⁰ Dî vêx ya le teva léc yê ma la Yesu. Vêx tige, Malia wê ben Makdala ge hixôn Malia wê Jems tîmuên yuu Josis ta ge, dî Salomi. ⁴¹ Vô buc wê Yesu dô Galili ge od vêx tige mi tîmu vô i vîxa dî viac i ya yaên. Dî buc wê Yesu la Jêlusalem ge, vêx tîbeac ya la hixôn om he xôn dô mî yê wê Yesu yib ge.

He lii Yesu vac lôva

(Matyu 27:57-61; Luk 23:50-55; Jon 19:38-42)

⁴² Buc tige, buc wê he Yuda ob viac he ge, ên tîtige obêc buc sabat. Mêd vigwe huc, ⁴³ om Josep wê ben Alimatia ge la vô Pailat. Josep ge kaunsil ti om mi dô vac kitucmaên hixôn Yuda levac levac dî xomxo yê i nêb i xomxo nivîha ti. Josep dô bin buc wê Anutu nu ob lam tu king gê kîbun ga. Mêd Josep xonaên ma dî loc mî la vô Pailat dî la kîtaa i ên nêb i vông Yesu ninîvi vô i ên i ob la lii vac lôva. ⁴⁴ Mêd Pailat yetac ên wê Josep nêl nêbê Yesu yib ge om keac tîbii vevac levac tige lam dî kînêg vô i ên nêbê, “Yesu yib gwêba, me?” ⁴⁵ Mêd tîbii levac tyo nêl ên nêbê, “Yesu yib gwêba.” Om Pailat tyuc lec nêb Josep i kô Yesu ninîvi mî loc lii vac lôva. ⁴⁶ Mêd Josep la kîsuu nivîmihi kwem ti mêd la kwax Yesu vêl ên xax dî vîyum vac nivîmihi tige dî kô mî la lii vac lôva wê he kîden vac ngîdax ge ti. Pyap dêc vîxog ngîdax levac ti la le vac lôva mya xôn. ⁴⁷ Mêd Malia wê ben Makdala ge hixôn Malia wê Josis ta ge, yuu la hixôn om yê vigwe wê Josep la lii Yesu yêp vac ge.

16

Yesu kîdi lec vac yibên

(Matyu 28:1-8; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)

¹ Buc sabat la vêl mêd Malia wê ben Makdala ge hixôn Malia wê Jems ta ge dî Salomi, yon kîsuu wel hixôn susu nivîvea ya ên nêb ob la lipac lec Yesu ninîvi. ² Mêd da pitoc yang ge yon kîdi mî la, ên nêb ob la vac lôva. ³ Léc yon kînêg vîma ên nêbê, “Letya obêc vîxog ngîdax vêl ên lôva mya ên xonê?” ⁴ Yon nêl bêge ên wê ngîdax tige mabu yocên ge. Mêd yon yê ma la léc yê wê ngîdax vîxog mî la vêl ên lôva mya ge. ⁵ Om yon la vac lôva nîlô léc yê xomxo ngîvihi ti wê vînyum ngakwi

kwem dia ge dô vô yon vîgê hiyôv, om yon yetac mabu. ⁶ Léc xomxo tyo nêl vô yon ên nêbê, “Mon yetacên i ma. Ên mon myag Yesu Nasalet ti wê tîbii hi lec xax ge. Léc o dô ga lêm, ên kîdi lec mavîha vac yibên. Mon wê vigwe wê yêp lec ga pîleva. ⁷ Om mon lôc, dî lôc nêl vô Pita hixôn Yesu nue ngîvihi baba ge bêga bê Yesu ob mug la Galili dî xam obêc mîla wê i gê Galili tiyi xocbê nêl vô xam ilage.”

⁸ Mêd vêx yon ngô kiyang wê i nêl ge dî yon kînu la dî yon yetac, om yon lop mî la vîxun dî pec mî la, dî yon o nêl kiyang kîtong vô xomxo ti lêm, ên yon xona mabu.

*Malia wê ben Makdala ge yê Yesu
(Matyu 28:9-10; Jon 20:11-18)*

⁹ [Da pitoc yang ge wê Yesu kidi lec vac yibên ge od hilung i vô Malia wê ben Makdala ge taxlee. Malia ge wê Yesu tii vîmwo nipaên vîgê vîlu dî sec yuu vêl ên i ilage. ¹⁰ Om Malia la vô xomxo wê mi dô hixôn Yesu ilage ên nêb ob nêl kiyang tige kitong vô he. He dô hixôn nîlô vîyin dî byag mî dô, ¹¹ léc Malia la nêl vô he ên nêbê, “Yesu kidi lec vac yibên om hilung i vô a mî a xê i.” He ngô kiyang tige lê, léc he o vông i vin lêm.

*Yesu mîla vô nue ngîvihi yuu vac môp
(Luk 24:13-35)*

¹² Nang dêc Yesu nue ngîvihi yuu sea Jerusalem dî la vô môp, léc Yesu ninîvi pîlepac bangwe dî i val vô yuu. ¹³ Om yuu lax mî la nêl kitong vô nue ngîvihi baba, léc he o vông i vin kiyang wê yuu nêl ge lêm.

*Yesu vông yuac sinale vô nue ngîvihi
(Matyu 28:16-20; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23)*

¹⁴ Nang dêc Yesu nue ngîvihi vîgê yuu dî ti tô mî la ge dô dî ya yaên, léc Yesu mîla vô he mêd nêl kiyang xêkizêc vô he ên wê he nîlô xêkizêc dî he o vông i vin lêm ge, ên xomxo wê yê Yesu vô buc wê kidi lec maviha ge nêl kitong vô he lê, léc he o vông i vin lêm. ¹⁵ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam loc vac vîgwe vîhati dî loc nêl xolac vô xomxo vîhati yang. ¹⁶ Dî xomxo ti obêc vông i vin dî lipac mia ge od Anutu obêc kîtya i nêl nipaên vêl dî ob dô maviha luta. Léc xomxo ti obêc vông i vin lêm ge od ob tulec myaviwen nipaên wê ob kîtya i vêl ge. ¹⁷ Om xomxo wê vông i vin ge ob vông do levac hixôn bêga bê he ob nêl a lêg dî tii vîmwo nipaên vêl, dî he ob keac xomxo ba vya, ¹⁸ dî he obêc hôm myel nipaên me he ob num mia kîlin wê ob hi xomxo yib ge od susu tigege ob vông he vô nipaên lêm, dî he obêc vyax vîgê lec xomxo yidac ge od yidac ob tip la.”

*Yesu lec mî lax vô ma Anutu
(Luk 24:50-53; Sinale 1:9-11)*

¹⁹ Apumtau Yesu nêl kiyang vô nue ngîvihi pyap, dêc Anutu kô i mî la lag puunê dî i la dô vô ma Anutu vîgê hîyôv. ²⁰ Mêd nue ngîvihi loc mî la nêl xolac vac vîgwe vîhati, dî Apumtau ngîdu he xôn om he vông do tîbeac vîyang vîyang, om do wê he mi vông ge nêl kitong nêbê he nêl kiyang nôn.]

LUK Yesu Kilisi xolac wê Luk kîvuu ge

Kiyang tyo kehe

¹⁻² Xe levac Tiopilas, ông xovô pyap bê ilage kiyang val le seac vac xe mahigun mi xomxo mangwe yê vô buc taxlee, om he nêl xolac wê he yê ge kitong vô xe. Nang dèc xomxo tibeac mangwe nêb he ob kituc kiyang ge vîhati mi kîvuu vac kipihac, om he toto kîvuu kiyang tîyi wê xomxo taxlee nêl dî i val vô il ga hixôn. ³ Om a êno nêb a ob kîvuu kiyang ge vac kipihac mi vông i loc vô ông, ên buc tibeac a kinêg mi xovô kiyang ge vîhati kehe. Om a kîvuu vîhati bôbac yuu nivîha vac kipihac, ⁴ ên a nêb ông kitong mi xovô bê xolac wê xomxo nêl mi ông ngô ge, nôn vixôhilôg.

Angela nêl Jon kitong vô ma Sekalaia

⁵ Vô buc wê Helot tu king mi viac vigwe Judia ge, xomxo ti dô lê nêbê Sekalaia dî vinê lê nêbê Ilisabet. Sekalaia ge xomxo wê mi si daa vô Anutu ge ti, vac kidu ti wê lê nêbê Abaisa ge, dî vinê kehe vac Elon. ⁶ Mêd yuu ge, Anutu yê manôn nivîha lec yuu, nêb yuu xomxo nivîha lee, ên yuu tîmu vô Apumtau kiyang yuu xolac vîhati dî o vông ti so lêm. ⁷ Lêc yuu nu ma, ên Ilisabet o kô nipwo ti lêm, dî yuu liya vô kipwoc yuu vêxta.

⁸ Sekalaia he lie daa siên la vông yuac vac Anutu xumac ngîbua, ên ge he nêb buc wê ob vông yuac lec ge, om Sekalaia la si daa vô Anutu. ⁹ Môp wê he mi vông ge, he mi tide ên nêb i nêl kitong vô he bê he tina ob la vac xumac ngîbua nilô ên la si daa nivîvea nivîha vô Apumtau. Om he tide, lêc nêb Sekalaia, om Sekalaia la vac xumac ngîbua nilô, ¹⁰ dî xomxo tibeac kîtaa vô Anutu mi dô vixun, dî Sekalaia si daa nivîvea nivîha vô Anutu. ¹¹ Mêd Apumtau angela ti val le vô alta wê si daa lec ge vô vigê hiyôv, ¹² dî Sekalaia yê mi yetac ên dî xona ên. ¹³ Lêc angela tige nêl vô i ên nêbê, “Sekalaia, xonaên i ma, ên Anutu ngô kîtaaên wê ông kîtaa ge pyap. Om vinêm Ilisabet obêc kô num vux ti dî ông ob nêl lê nêbê Jon. ¹⁴ Mêd ông obêc pimil dî ông nilôm obêc vô nivîha, dî buc wê num tige obêc yubac ge od obêc vông xomxo tibeac xêyaa vô nivîha. ¹⁵ Ên num tyo, Anutu obêc yê nêb i tu xomxo levac, dî i o lêc num mia wain yuu mia xêkizêc lêm. Buc wê obêc gên dô vac ta xêyaa ge od Myakilôhô Ngîbua obêc hivun i xôn pyap, ¹⁶ dî tîmuên ge od obêc pilepac xomxo Islel tibeac nilô lax vô he Apumtau Anutu. ¹⁷ Xomxo tige ob kô xovôên yuu xêkizêc i tîyi xocbê Ilaija kô ge dî i mug Apumtau môp, om obêc pilepac mae nilô lax vô nue, dî obêc pilepac he wê pwoo kiyang vac ge nilô dî he i loc kô xovôên yuu piyôp nivîha wê xomxo vông vinên vông ge. Om môp ge wê ob viac xomxo nilô pyap, êdêc he i dô hixôn nilô nivîha dî Apumtau i val.”

¹⁸ Angela nêl pyap, mêd Sekalaia kinêg vô i ên nêbê, “Kiyang wê ông nêl ge ob vô nôn lec bêna? Ên xii vô kipwoc yuu vêxta ga mê.”

¹⁹ Mêd angela nêl vô i ên nêbê, “A ga Gebliel wê a mi le vô Anutu manôn ge, lêc Anutu vông a lam ên nêb a lam nêl kiyang nivîha tiga vô ông. ²⁰ Om kiyang wê a nêl ga obêc vô nôn lec vô buc wê Anutu nêl ge. Lêcom ông o vông i vin kiyang tyo lêm, om ông ngô lê. Ông obêc dô tîyi xocbê yac ge dî keacên ob ma, dî i mîloc vô buc wê kiyang obêc vô nôn lec ge lê.”

²¹ Xomxo wê kitucma mi dô vixun ge dô bin Sekalaia, dî kinêg voma ên nêbê, “Sekalaia la vô va, lêc la dô gwêba ta vac xumac nilô?” ²² He dô dèc Sekalaia lop mi lôm, lêc keacên ma vô he, ên mya viyin, om he xovô nêbê mêd yê vatya ti vac xumac ngîbua nilô. Lêc Sekalaia hilung kiyang ya vigê vô he, ên mya viyin. ²³ Mêd buc wê Sekalaia yuac daa siên ge tîyôô, om lax ben viyangtôv.

²⁴ Mêd lax dô ben dî vinê Ilisabet, nu tuc dô vac xêyaa dî i mi dô vac xumac lôma tîyi dentuc vigê vilu, dî nêl ên nêbê, ²⁵ “Anutu xo vigwe pisiv ên a ên wê a mi le top dî nipwo ma ge, om vông nivîha vô a mi vô a nig yocên vêl.”

Angela Gebliel nêl Yesu kitong vô Malia

²⁶ Ilisabet nu dô vac xêyaa tîyi dentuc vigê vilu dî sec ti, lêc Anutu vông angela Gebliel la vac vigwe Nasalet vac vigwe levac Galili, ²⁷ dî i la vô vêxwo ti lê Malia. Malia ge, tae mae nêl i lê lec Josep ên nêb yuu i iima, lêc yuu gên dô teva. Josep ge, kehe vac king Devit.

²⁸ Mêd Gebliel la nêl vô Malia ên nêbê, “Ông wê Anutu yê ông nivîha ge, kiyang malehe i hîvun ông xôn, ên Apumtau dô hîxôn ông.”

²⁹ Malia ngô kiyang tyo, lêc vông i nîlô vô vîyin levac, dî i xo ên nêbê, “Kiyang malehe ga, kehe bêna?”

³⁰ Mêd Gebliel nêl vô i ên nêbê, “Malia, xonaên i ma, ên Anutu yê ông nivîha. ³¹ Om ngô lê. Ông obêc vîvi num vux ti dêc obêc yubac ge, dî ông nêl lê bê Yesu. ³² Num tyo ob tu xomxo levac dî xomxo ob nêl i lê nêbê Anutu lag puunê nu, dî Apumtau Anutu obêc vông i tu king mî viac xomxo tîyi xocbê bu Devit ilage, ³³ om obêc tu xomxo Islel wê Jekop nue bue gee nêc king mî viac he luta lêc luta, dî i lê king obêc tîyô lê.”

³⁴ Mêlêc Malia kîngê vô angela tyo ên nêbê, “Kiyang ga obêc vô nôn lec bêna? Ên a gên o kô vux ti lê.”

³⁵ Mêd angela luu i vya ên nêbê, “Myakîlôhông Ngîbua obêc lam vô ông, dî xêkîzêc wê Anutu lag puunê vông ge obêc lam hîvun ông xôn, om nipwo ti wê ông obêc kô ge, xomxo ob nêb i ngîbua dî i Anutu nu.

³⁶ “Ngô lê. Gônâm Ilisabet wê vô vêxta dî mi le top dî nu ma ge, gwêbaga vîvi nu vux ti, lêc gên dô dî dentuc vigê vilu dî sec ti lam la vêl, om obêc kô nu tige. ³⁷ Ên kiyang yuu yuac ti o vô vîyin vô Anutu lê. Nge, Anutu tîyi wê ob vông susu vîhati vô nôn lec ge.”

³⁸ Om Malia nêl vô angela ên nêbê, “Apumtau nu yuac a, om kiyang wê ông nêl vô a ge i vô nôn lec.” Pyap dêc angela sea i dî lax.

Malia la yê Ilisabet

³⁹ Vac buc tige mahîgun ti, Malia kîdi dî tup la vac vigwe kitôn ti wê yêp vac vigwe Judia ge, ⁴⁰ dî la vac Ilisabet yuu Sekalaia ben xumac lôma dî la pul Ilisabet vigê dî nêl kiyang malehe vô i. ⁴¹ Mêd Ilisabet ngô Malia vya dî nu wê dô vac i xêyaa ge yetac dî ngîgax i, mêd Myakîlôhông Ngîbua lam hîvun Ilisabet xôn, ⁴² dî i nêl vya levac vô Malia ên nêbê, “Anutu vông vîzid nivîha vô ông luu vêx baba ge vêl. Dî num wê ông ob kô ge, vîzid nivîha wê Anutu vông ge obêc hîvun i xôn. ⁴³ A ga bêna lê, lêc a Apumtau ta val vô a? ⁴⁴ Om ngô lê. A nînyag gên ngô ông vyam wê ông val nêl vô a ge, lêc a nug wê dô vac a xêgyaa ga yetac mî ngîgax i dî pîmil. ⁴⁵ Ông vông i vin pyap om ông hi vîxam i pec, ên kiyang wê Anutu nêl vô ông ge obêc vô nôn lec tîmuên.” Ilisabet nêl bêge.

Malia kiyang pîmilên

⁴⁶ Malia nêl ên nêbê, “A nîlông pîmil Apumtau lê, ⁴⁷ dî a kîng hi vîxa ên Anutu wê ngîdu a xôn ge. ⁴⁸ Ên a ga Anutu nu yuac pîleva, lêc Anutu xêyaa vin lec a, om gwêbaga dî tîmuên ge, xomxo vîhati obêc nêl a lêg la bê Anutu vông vîzid nivîha vô a, ⁴⁹ ên Anutu xêkîzêc kehe vông do levac tige vô a, dî i lê ngîbua. ⁵⁰ Anutu xêyaa vin lec xomxo wê la vac i kwa ngîbi ge, om môp bêge wê ob yêp vô xomxo tîbeac tîbeac vîhati dî i loc vô myahîpu. ⁵¹ Anutu vigê vông yuac xêkîzêc, om tii xomxo wê nîlô yong he ge moo sea mî la. ⁵² Dî Anutu vô xêkîzêc vêl ên xomxo levac wê kô lê king ge, dî hôm xomxo pîleva lê lec. ⁵³ Mêd xomxo susu maên wê vip den he ge, Anutu vông susu nivîha vô he, dî xomxo wê susu tîbeac ge Anutu vông he la nêc ya vigê pîleva. ⁵⁴⁻⁵⁵ Anutu ngîdu nue yuac Islele xôn, ên xovô kiyang wê nêl pyap vô buge ilage ên nêbê i xêyaa ob vin lec Eblaham he nue bue tîmuên dî i loc tîyi buc myahîpu.” Malia nêl bêge.

⁵⁶ Malia dô hîxôn Ilisabet tîyi dentuc yon dêc lax mî la ben.

Ilisabet kô nu tuc Jon

⁵⁷ Buc wê Ilisabet nu ob yubac ge, om nu tyo yubac léc nu tuc. ⁵⁸ Mêd Ilisabet ngîdêe lie hixôn xomxo vac ben vîyangtôv ge ngô wê Apumtau vông nivîha vô i ge, om he la pîmil Anutu hixôn Ilisabet.

⁵⁹ Buc vigê vilu dî sec yon la vêl, léc he kituc la nêb ob gôl nu tyo ninivi dî nêl i lê. Om he nêb he ob nêl lê lec ma Sekalaia vaci, ⁶⁰ léc ta nêl ên nêbê, “Maê! Il ob nêl i lê bê Jon.” ⁶¹ Léc he nêl vô i ên nêbê, “Letya lê tige? Lime ngîdêe ti lê o bêge lêm.” ⁶² Om he vô hîlung hîlung ya vigê kinêgên vô ma Sekalaia ên nêb i nêl bê he ob nêl nu tyo lê bêna. ⁶³ Mêd Sekalaia vông he la kô taple nipwo ti dî i kivuu lê lec ên nêbê “Jon”. Mêd he yê dî yetac ên. ⁶⁴ Mêd lutibed Sekalaia kwa tyip dî get vô xêlehe dî i keac, mêgem pîmil Anutu. ⁶⁵ Om xomxo wê dô vac vigwe tige xona, dî kiyang tige la vac vigwe kitôn Judia vîhati, ⁶⁶ om xomxo vîhati wê ngô kiyang tige xo kiyang tibeac vac nilô dî nêl ên nêbê, “Nipwo tige obêc dô bêna timuênê?” He nêl bêge, ên he xovô ên nêb xêkizêc wê Anutu vông ge ngîdu i xôn.

Sekalaia pîmil Anutu

⁶⁷ Myakîlôhông Ngîbua hîvun Sekalaia xôn dî i nêl kiyang tîyi xocbê plopete ti bêga ên nêbê,

⁶⁸ “Il ob pîmil Apumtau wê tu il Islele nêd Anutu ge, ên i ge wê lam ngîdu il wê il tu i nue ge xôn dî vô il vêl ên nipaên, ⁶⁹ om vông xomxo xêkizêc ti kîdi vac kehe Devit wê i nu yuac ge, ên nêb i ngîdu il xôn dî vông il dô vac nivîha, ⁷⁰ i tîyi xocbê Anutu nêl vô i plopete ngîbua ilage mî he nêl kitong ge. ⁷¹ Kiyang tige, Anutu nêl nêb ob vô il vêl ên tîbii vevac wê ob hi il gee yuu tîbii wê xêyaa vô myavîné vô il gee. ⁷² Om Anutu xo vigwe pîsiv ên il bugê mî ngîdu he xôn, dî xovô i kiyang wê zôô i tu ngîbua ilage. ⁷³⁻⁷⁴ Kiyang tige wê Anutu hîlu vô il bug Eblaham ilage, om ob vô nôn lec vô il bêga bê Anutu ob vô il vêl ên xomxo vevac wê nêb ob kîtya il vêl ge, ên nêb il vông i yuac mî dô vac, dî xonaên i ma, ⁷⁵ dî il le ngîbua yuu nivîha vô Anutu manôn dî vông i yuac i tîyi buc vîhati wê il dô kîbun ga ge.

⁷⁶ Ông nipwo tige, timuên xomxo ob nêl bê ông plopet wê Anutu kîsii ganê vông ge, ên ông ob mug Apumtau dî titô i nên môt i vô bôbac, ⁷⁷ dî ông ob nêl kitong vô xomxo wê tu Anutu nue ge ên he i xovô bê Anutu ob kîtya he nên nipaên vêl dî vông he i dô vac nivîha. ⁷⁸ Il Anutu ob vông bêge ên wê xêyaa vin lec il ge, om ob vông xomxo ti wê xêseac lag puunê ge i lam vô il, ⁷⁹ ên i lam linac lec xomxo wê dô vac mapîtoc ta dî he xona ên yîbên ge. Om obêc dîdii il dî il la timu vô kiyang malehe.” Sekalaia nêl bêge.

⁸⁰ Om nipwo tige lig mî vô levac dî i pîyôp xovô kiyang nivîha, dî i la dô vac vigwe mahîgun pîleva wê xomxo dô vacên ma ge dî i mîla vô buc wê lam hîlung i vô xomxo Islel ge.

2

Malia kô nu tuc Yesu (Matyu 1:18-25)

¹ Vô buc tige King Sisa Ogastas vông kiyang ti la vô xomxo vac vigwe vîhati ên nêb he vîhati i loc ên tîbii i kivuu he lê. ² Buc tige, ge wê he kivuu xomxo vîhati lê taxlee, dî Sailinias tu gavman levac mî viac vigwe Silia vac buc tige mî dô. ³ Om xomxo toto lax ben ben ên nêb tîbii i kivuu he lê. ⁴ Josep ge, kehe vac king Devit, mêd kîdi vac Nasalet vac vigwe levac Galili mî la, dî mîla vac vigwe levac Judia dî la bu Devit ben luta lê nêbê Betlehem. ⁵ Om Josep yuu xôn vîné Malia la Betlehem ên nêb gavman i kivuu yuu lê. Malia ge, nu dô vac i xêyaa, ⁶ mêd yuu gên dô Betlehem dî buc vô kwabo lec wê Malia nu ob yubac ge. ⁷ Léc xomxo pup lec xumac wê vîtevac nên ge vîhati, om yuu la dô vac bulmakau ben, mêdec nu tyo yubac léc nu tuc, mêd Malia vîyum vac nivîmîhi dî la lii i yêp vac bulmakau dipac wê mi ya vac ge.

Angela nêl Yesu kitong vô xomxo wê viac bwoc sipsip ge

⁸ Vac vîgwe tige xomxo wê viac bwoc sipsip gee dô vô vîgwe nînya dî viac he bwoc sipsip vô bucên mi dô. ⁹ Mêd Apumtau angela ti val vô he, dî xêseac wê

Apumtau vông ge lam linac lec he, om he yê dî xona mabu. ¹⁰ Lêc angela tyo nêl vô he ên nêbê, “Xonaên i ma. Dî xam ngô lê. A ob nêl kiyang nivîha ti vô xam, dî kiyang tyo wê ob vông xomxo vîhati xêyaa vô nivîha yang. ¹¹ Om a ob nêl vô xam bêga bê vô buc gwêbaga vac vîgwe wê king Devit mi dô vac ilage, nu ti yubac. Ge xam nêl xomxo wê ob vô xam vêl ên nipaên. Ge Apumtau Kîlisi. ¹² Om do wê xam ob xovô i lec ge bêga bê xam obêc wê nipwo tyo wê ta vîyum vac nivîmihi dî i dîyêp vac bulmakau dipac wê mi ya vac ge.”

¹³ Angela nêl bêge vô he, dî lutibed angela lag puunê tibeac hîwocên val le hîxôn angela tyo dî pîmil Anutu ên nêbê, ¹⁴ “Anutu lê i vô levac gê lag puunê, dî kiyang malehe i lam kîbun ga vô xomxo wê Anutu yê nivîha ge.”

Xomxo bwoc viacên la yê Yesu

¹⁵ Angela tige sea he dî lax mi la lag puunê, mêd xomxo bwoc viacên tige nêl vîma ên nêbê, “Xam kîdi lec ên il ob la Betlehem ên la xê kiyang ti wê Apumtau vông vô angela mi he val nêl vô il ge nôn.” ¹⁶ Om he kîdi lec dî tup lutibed dî mîla yê wê Josep yuu Malia xeedô dî nu tuc dîyêp vac bwoc dipac wê mi ya vac ge. ¹⁷ He yê pyap dî nêl kiyang lec nipwo tyo tîyi wê angela nêl kîtong vô he ge. ¹⁸ Mêd xomxo vîhati wê ngô kiyang wê xomxo bwoc viacên tige nêl ge ngô dî yetac ên dî xo kiyang tibeac lec. ¹⁹ Mêlêc Malia ngô kiyang dî viac i yêp vac nîlô dî xovô i tîyi buc vîhati. ²⁰ Mêd xomxo bwoc viacên tige lax mi la, dî lax pîmil Anutu dî hi vîxa pec ên kiyang vîhati wê he ngô dî yê nôn tîyi kiyang wê angela nêl vô he ge.

He nêl Yesu lê

²¹ Buc vîgê vîlu dî sec yon la vêl, om he gôl nipwo tige nîvîvi dî nêl i lê ên nêb Yesu. Lê tige wê Yesu gên o lam la vac Malia nîlô lêm dî angela nêl tax vô Malia.

Simion yuu Ana yê Yesu vac Anutu xumac ngîbua

²² Buc wê Malia yuu nu tuc ob la lipac ningec vêl i tîyi kiyang wê yêp vac Moses xolac ge, om Josep yuu Malia kô Yesu mi la vac xumac ngîbua Jelusalem, ên nêb ob vông i loc vô Apumtau, ²³ i tîyi Apumtau kiyang wê yêp vac kîpîhac xolac bêga ên nêbê vêx ti obêc kô nu tuc taxlee ge od he ob vông i loc tu Anutu xe ngîbua. ²⁴ Dî yuu nêb yuu ob vông daa hîxôn i tîyi Apumtau kiyang wê nêl ên nêbê yuu i léc kô dea yuu me tucluu nu yuu mi loc si daa vô i ge.

²⁵ Xomxo ti dô Jelusalem lê nêbê Simion. Simion ge, xomxo vông vinên nôn wê mi kîtaa vô Anutu dî dô bin xomxo ti wê ob lam vô vîyin vêl ên Islel ge, dî Myakîlôhê Ngîbua hîvun Simion xôn. ²⁶ Ilage Myakîlôhê Ngîbua nêl kîtong vô i ên nêb i ob yib lutibed lêm. Nge, nêb ob dô mi yê Kîlisi wê Apumtau ob vông i lam ge lec manôn lê, léc yib tîmuên. ²⁷ Mêd Myakîlôhê Ngîbua kîdu Simion nêb i loc vac Anutu xumac ngîbua, om Simion la dô, dêc Yesu ta yuu ma kô i mi la vac xumac ngîbua ên nêb ob vông i tîyi môp wê Moses xolac nêl ge. ²⁸ Mêgem Simion yê dî hêm Yesu mi kîva lec, dî pîmil Anutu ya vya tibêga ên nêbê,

²⁹ “O Apumtau, gwêbaga a nêb ông kô ông num yuac a mi loc vô ông hîxôn nîlôg nivîha, i tîyi kiyang wê ông nêl vô a ilage, ³⁰ ên gwêbaga a magnôn yê xomxo ti wê ông vông i lam ên ông nêb i vô xe vêl ên nipaên ge. ³¹ Ge ông viac pyap mi vông i lam le seac vô xomxo manôn ên ông nêb vîhati i yê, ³² ên i ge xêseac wê ob linac lec tîbii madîluhu ên he i xovô ông, dî i wê ob vông nume Islel lê i vô levac.”

³³ Yesu ta yuu ma yetac ên kiyang wê Simion nêl lec i ge, ³⁴ mêd Simion kîtaa lec yon, dî nêl vô ta Malia ên nêbê, “Ngô lê. Num tiga wê obêc vông xomxo Islel tibeac tô mi la, dî obêc hêm xomxo tibeac lec mi he le nivîha. Num tyo tîyi do wê ob hîlung Anutu môp vô xomxo ge, léc xomxo tibeac obêc so vya vô i, ³⁵ om xomxo nêl kiyang wê xo vac nîlô ge obêc lam le seac. Dî ôcông va nîlôm, vîyin obêc kîtiv ông xocbê yîi kîtiv ông dî la vac ông nîlôm ge.” Simion vya bêge.

³⁶ Plopete vêx ti dô lê nêbê Ana. Ana ge, ma Panyuel di kehe Asa. Lêc kô vux ti di yuu dô klismas vigê vilu di sec yuu, ³⁷ lêc liya yib om tu vêxôv mi dô di vô vêxta di i klismas 84. Mêd Ana mi dô vac Anutu xumac ngibua di mi ngibua yaên di mi kitaa vô Anutu tiyi lec bucên yuu vidiiên vihati. ³⁸ Lêc buc tya ge Ana val yê Yesu yon ta yuu ma, om pimil Anutu di lax nêl Yesu kitong vô xomxo vihati wê dô bin buc wê Anutu ob vô Jerusalem vêl ên viyin ge.

Josep yuu Malia yon Yesu lax mi la Nasalet

³⁹ Josep yuu Malia vông môp vihati tiyi xocbê Anutu xolac nêl ge. Pyap mêd yon nu tuc lax mi la ben Nasalet vac vigwe levac Galili. ⁴⁰ Yon dô dêc nu tuc lig levac di vô xêkizêc lec hixôn piyôp levac, di Anutu vizid hivun i xôn.

Yesu dô vac xumac ngibua Jerusalem

⁴¹ Yesu ta yuu ma mi la Jerusalem tiyi klismas vihati, ên nêb ob la yê buc Pasova ên xovô buc wê he sea Isip ilage. ⁴² Mêd Yesu klismas vigê yuu di tô mi la yuu, om yon ta yuu ma la Jerusalem ên nêb ob la yê buc Pasova tyo nang. ⁴³ Buc Pasova vihati pyap, di he nêb ob lax ben, lêc Yesu dô Jerusalem di ta yuu ma lungên i. ⁴⁴ Yuu xo ên yuu nêb mêd Yesu la hixôn lie ya mi he la, om vidiiên tige yuu myag i di kinêg i vô lie hixôn nipipu wê he xôn la ge, ⁴⁵ lêc yuu o yêvô lêm, om yuu lax mi la Jerusalem mi lax myag i. ⁴⁶ Yuu myag i tiyi buc yon, lêc la yêvô i vac Anutu xumac ngibua nilô wê xeedô hixôn Yuda levac levac wê kitucma ge, di ngô he kiyang di le kinêg kiyang kehe vô he. ⁴⁷ Mêd xomxo wê ngô Yesu kiyang ge yetac ên i kiyang yuu piyôp nivîha wê luu he vya ge. ⁴⁸ Mêd Yesu ta yuu ma val yê di yetac ên i, om ta nêl vô i ên nêbê, “Tuce, ông vông bêna vô xii ga lê, lêc ông vông

xii mam myag ông yoo mi xulac hixôn nilôm viyin mabu?” ⁴⁹ Mêd Yesu nêl i lax vô yuu ên nêbê, “Muu myag a ên va? Muu o xovô bê a ob dô vac Mag xumac ga lêmê?” ⁵⁰ Lêc yuu o xovô Yesu kiyang ge kehe lêm.

⁵¹ Mêd Yesu kidi mi la hixôn yuu di yon lax mi la ben Nasalet. Yon milax dô Nasalet ge od Yesu vô ninya lehe vô ta yuu ma kiyang tiyi buc vihati, mêgem ta Malia xovô kiyang tige vihati yêp vac nilô tiyi buc vihati. ⁵² Yesu lig hixôn piyôp nivîha, om Anutu hixôn xomxo vihati xêyaa vin lec i.

3

Jon Lipacên nêl xolac vô xomxo

(Matyu 3:1-12; Mak 1:2-8; Jon 1:19-28)

¹ Vô buc tige Taibilias Sisa tu king mi viac xomxo vac klismas vigê yuu di vixa vilu (15) mi dô, di xomxo ya tu gavman levac di viac vigwe ya ya, he lê bêga, Pontias Pailat viac vigwe levac Judia di Helot viac vigwe levac Galili di li Pilip viac vigwe yuu lê Itulia yuu Tlakonaitis, di Laisenias viac vigwe Abilini. ² Di Anas yuu Kaiapas tu xomxo wê mi si daa gee nêl bazub mi dô. Vô buc tige Anutu kiyang la vô Jon wê Sekalaia nu ge vac vigwe mahigun pileva. ³ Om Jon kidi mi la mia Jodan di la vac vigwe viyang viyang di la nêl xolac vô xomxo ên nêbê he i pilepac he di lipac mia êdêc Anutu i kitya he nêl nipaên vêl. ⁴ Om kiyang wê plopete Aisaia kivuu ilage mi i yêp ge vô nôl lec bêga ên nêbê, “Xomxo ti tyuc vya levac vac vigwe mahigun pileva ên nêbê, ‘Xam viac Apumtau môp wê obêc lam vac ge di vông i vô bôbac. ⁵ Om xam hivun vigwe madia xôn ên i vô bôbac, di den kitôn levac yuu nipwo vihati vêl mi vông i vô nivîha, di titô môp nigecên i vô bôbac lec, di hêm ngidax wê dô vac môp ge vêl ên môp i vô nivîha lec, ⁶ ên xomxo vihati i yê Anutu môp wê ob vô xomxo vêl ên nipaên ge.’ ”

⁷ Xomxo tibeac la vô Jon ên nêb i lipac he, lêc Jon nêl vô he ên nêbê, “Myel nipaên nue xam. Letya nêl vô xam ên nêbê xam ob pec ên Anutu xêyaa myavinê wê ob tulec xam ge? ⁸ Xam pilepac xam di vông môp nivîha ên i nêl xam kitong bê xam pilepac xam pyap. Di le i lêc yong xam di nêl bê xam bum Eblaham lêm. A ob nêl vô xam bê Anutu tiyi wê ob vông ngidax tigae i tu Eblaham nue bue ge. ⁹ Xam tiyi xocbê xax wê xomxo

hôm kov ên nêb ob vuv vêl ge, ên kov vô manôn mi yêp vô xax kehe. Ên xax wê o vuac nôn nivîha lêm ge, xomxo ob vuv vêl dî nêx i loc vac ngwax.”

¹⁰ Jon nêl bêge vô he, om he vîhati kinêg vô i ên nêbê, “Om xe ob vông bêna?” ¹¹ Om Jon nêl vô he ên nêbê, “Xomxo ti, siot yuu obêc dô ge, od i vông ngwe vô xomxo ngwe wê nên siot ma ge. Dî xam ti yaên obêc dô vô xam ge od ông vông bêge vô xomxo wê xen yaên ma ge êno mêge.” ¹² Mêd xomxo wê mi kô takis gee, ya val vô Jon ên nêb i lipac he, om kinêg vô i ên nêbê, “Xolac kehe, xe ob vông bêna?” ¹³ Mêd Jon nêl vô he ên nêbê, “Mone takis wê xam mi kô ge, xam kô i tiyi wê gavman nêl ge, dî le i lêc kô i ngînoo loc lêm.” ¹⁴ Dî tibii vevac ya kinêg vô Jon ên nêbê, “Dî xe gae obêc vông bêna?” Lêc Jon nêl vô he ên nêbê, “Xam o lêc hi xomxo vax vax mi vun he mone lêm. Dî le i lêc vông kot kityooên vô xomxo lec he mone lêm. Nge, xam kô mone lec yuac wê xam vông ge dî i pyap.”

¹⁵ Xomxo tigeê dô bin Kîlisi wê ob val ge om he ngô Jon kiyang wê nêl ge dî nilô vô hînyoma hînyoma dêc he kinêg voma ên nêbê, “Mêd ga Kîlisi tyo mê, me?” ¹⁶ Lêc Jon nêl vô he ên nêbê, “A lipac xam ya mia pileva, dî timuên xomxo ngwe obêc val, lêc i xêkizêc luu xêkizêc wê a vông ge vêl, dî a o nigvîha tiyi wê a ob piwelac yihi vêl ên su wê i vông ge lêm. Ên obêc val lipac xam ya Myakilôhô Ngîbua yuu ngwax. ¹⁷ I vîgê vînoo vô ngec nôn wê nêb ob tung vac xumac wê nôn nivîha ob dô vac ge, dî ninîvi pileva ge wê obêc nêx i la vac ngwax wê mi tum luta ge ên ngwax i ya vêl.”

¹⁸ Mêd Jon nêl kiyang tîbeac hixôn ên nêb i vông xovôên vô he, dî nêl Anutu xolac vô he vîhati.

Helot tung Jon vac xumac kalabuhu

¹⁹ Jon kunac gavman levac Helot wê viac vîgwe Galili ge, ên Helot kô li tuc vînê Helodias dî vông môp nipaên tîbeac hixôn. ²⁰ Lêc Helot vông nipaên levac ti hixôn wê vông Jon vac kalabuhu.

Jon lipac Yesu

(Matyu 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Buc wê xomxo lipac mia ge od Yesu lipac mia hixôn. Lipac mia pyap dî lôm kîtaa, dêc vîgwe kîsii ganê tax, ²² dî Myakilôhô Ngîbua tu xocbê tucluu manôn dî lam dô lec Yesu. Mêd vya ti lam gê lag puunê ên nêbê, “Ông a nug wê a xêgyaa vin lec ông dî a xê ông nivîha ge.”

Yesu bue tivae lê

(Matyu 1:1-17)

²³ Yesu klismas 30, dî i nêl xolac vô xomxo taxlee. Dî xomxo mi nêl Yesu nêb i Josep nu. Dî Josep mae bue tivae he lê bêgae:

Josep ma Hilai, ²⁴ dî Hilai ma Matat, dî Matat ma Livai, dî Livai ma Melkai, dî Melkai ma Janai, dî Janai ma Josep,

²⁵ dî Josep ma Matataias, dî Matataias ma Emos, dî Emos ma Neam, dî Neam ma Eslai, dî Eslai ma Nagai,

²⁶ dî Nagai ma Meat, dî Meat ma Matataias, dî Matataias ma Semen, dî Semen ma Josek, dî Josek ma Joda,

²⁷ dî Joda ma Joanan, dî Joanan ma Lesa, dî Lesa ma Selababel, dî Selababel ma Sialtiel, dî Sialtiel ma Nelai,

²⁸ dî Nelai ma Melkai, dî Melkai ma Edai, dî Edai ma Kosam, dî Kosam ma Elmadam, dî Elmadam ma El,

²⁹ dî El ma Josua, dî Josua ma Eliesa, dî Eliesa ma Jolim, dî Jolim ma Matat, dî Matat ma Livai,

³⁰ dî Livai ma Simion, dî Simion ma Yuda, dî Yuda ma Josep, dî Josep ma Jonam, dî Jonam ma Elaiakim,

³¹ dî Elaiakim ma Melia, dî Melia ma Mena, dî Mena ma Matata, dî Matata ma Netan, dî Netan ma Devit,

- ³² ði Devit ma Jesi, ði Jesi ma Obet, ði Obet ma Boas, ði Boas ma Salmon, ði Salmon ma Nason,
³³ ði Nason ma Aminadap, ði Aminadap ma Atmin, ði Atmin ma Anai, ði Anai ma Heslon, ði Heslon ma Peles, ði Peles ma Yuda,
³⁴ ði Yuda ma Jekop, ði Jekop ma Aisak, ði Aisak ma Eblaham, ði Eblaham ma Tila, ði Tila ma Neho,
³⁵ ði Neho ma Selak, ði Selak ma Leu, ði Leu ma Pelek, ði Pelek ma Ebe, ði Ebe ma Sela,
³⁶ ði Sela ma Kenan, ði Kenan ma Apaksat, ði Apaksat ma Siem, ði Siem ma Nôa, ði Nôa ma Lamek,
³⁷ ði Lamek ma Metusala, ði Metusala ma Inok, ði Inok ma Jalet, ði Jalet ma Mahalalel, ði Mahalalel ma Kenan,
³⁸ ði Kenan ma Inos, ði Inos ma Set, ði Set ma Adam, ði Adam kehe Anutu.

4

*Seten yaxên Yesu**(Matyu 4:1-11; Mak 1:12-13)*

¹ Myakilôhô Ngibua hivun Yesu xôn mêd i sea mia Jodan ði lax mi la. Lêc Myakilôhô Ngibua ðidii i mi la vac vigwe mahigun pileva wê xomxo dô vacên ma ge. ² Mêd Yesu la dô buc kehe yuu ði Seten yaxên i.

Yesu yaên ti ma ði buc tibeac tige la vêl om vip den i. ³ Mêgem Seten nêl vô Yesu ên nêbê, “Ông obêc Anutu nu nôn ge od ông nêl ên ngidax tiga i tu yaên ti ên ông wa.” ⁴ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Xolac nêl bêga ên nêbê, ‘Susu yaên vaci o tiyi wê xomxo ob dô mavîha ya ge lêm.’”

⁵ Mêd Seten ðidii Yesu mi yuu lec mi la lec kitôn kisii mêd Seten hilung vigwe wê yêp kibun ga ge vîhati vô Yesu lutibed, ⁶ ði nêl vô i ên nêbê, “A ob vông vigwe gee vîhati hixôn xêkizêc yuu lê levac wê he vông ge vô ông. Ên susu vîhati ge tu axe pyap, om a obêc nêb vông vô xomxo ti ge od a ob vông. ⁷ Mêgem ông obêc yev vixam kitu vô a ði pimil a ge od vîhati obêc tu ông xe.” ⁸ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Xolac nêl bêga nêbê, ‘Ông yev vixam kitu vô ông Apumtau Anutu tibed, ði vông yuac wê ici va vông ge.’”

⁹ Mêd Seten ðidii Yesu mi yuu la Jelusalem, ði i mîla lax Yesu la lec Anutu xumac ngibua myahîpu kisii, ði nêl vô i ên nêbê, “Ông obêc Anutu nu nôn ge od ông sox loc kibun. ¹⁰ Ên xolac nêl bêga ên nêbê, ‘Anutu obêc vông i angela lam viac ông, ¹¹ om he obêc hôm ông kisii ya vigê, êdêc ông o lêc vînuv vixam lec ngidax lêm.’”

¹² Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Xolac nêl bêga ên nêbê, ‘Ông o lêc yaxên Apumtau ông Anutu lêm.’”

¹³ Seten yaxên Yesu ya môp vîhati ge pyap, dêc sea i ði la, ên nêb ob la dô ði buc ngwe nang lê.

*Yesu vông yuac xolac taxlee gê Galili**(Matyu 4:12-17; Mak 1:14-15)*

¹⁴ Xêkizêc wê Myakilôhô Ngibua vông ge hivun Yesu xôn ði i lax mi la Galili, ði xomxo nêl i kitong vac vigwe gee vîhati mi i la tiyi vigwe myahîpu. ¹⁵ Mêd Yesu la nêl Anutu xolac vac he xumac lîlo vîhati om xomxo pimil ði vông i lê vô levac.

*Xomxo Nasalet vô nîmi vô Yesu**(Matyu 13:53-58; Mak 6:1-6)*

¹⁶ Yesu mîlax Nasalet vac ben wê i nipwo ði i dô vac lêc lig mi vô levac vac ge. Yesu lax dô, ði buc sabat ge od la vac xumac lîlo tiyi môp wê mi vông ge, mêd kidi lec ên nêb ob kitong xolac vô he, ¹⁷ om he vông kipihac wê plopete Aisaia kiyang yêp vac ge vô i, mi i tidii lêc yêvô kiyang ti wê yêp bêga ên nêbê,

¹⁸ “Myakilôhô Ngibua wê Apumtau vông ge lam lec a, ên Anutu vînoo a ên nêb a nêl i xolac kitong vô xomxo wê nêl susu maên gee. Om vông a lam ên nêb a vô vîyin vêl ên xomxo wê dô vac kalabuhu ge, ði vông xomxo wê manôn toc ge manôn i

seac, di vông a lam ên nêb a vô viyin levac wê hivun xomxo xôn ge vêl. ¹⁹ Di nêb a nêl Apumtau buc wê ob vông vizid nivîha vô xomxo ge kitong.”

²⁰ Yesu kitong pyap, mêd vilun kipihac xôn di vông i lax vô xomxo ti wê viac xumac lîlo ge di tô mi dô ên nêb ob nêl kiyang vô he, om xomxo vihati wê dô vac xumac tige manôn la vô i tîbed.

²¹ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xolac ti wê a kitong mi xam ngô ga, vô nôn lec gwêbaga.” ²² Mêd he pimil Yesu di yetac ên kiyang nivîha wê Yesu nêl ge di nêl voma ên nêbê, “Ga bêna? Xomxo tiga Josep nu mê?”

²³ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Vixôhilôg, xam obêc nêl kiyang pilepacên bêga vô a bê, ‘Docta, ông vông ôcông va nimnivi i vô nivîha lec lê. Ên yuac yuu do wê ông la vông vac vigwe Kapaneam mi xe ngô ge, xe nêb ông vông vac il bed ga êno bêge lê.’ Xam obêc nêl bêge vô a lê, ²⁴ léc a ob nêl hixôn nôn vô xam bê plopete ti obêc nêl kiyang vac ici va ben ge, od lie ob vông i vin i kiyang lêm. ²⁵ I tiyi xocbê môp wê bume tivame vông vô plopet Ilaija ilage. Vô buc tige lun valên ma tiyi klismas yon di dentuc vigê vilu di sec ti, om vip mabu yêp vac vigwe Islel vihati. Di vêxôv tibeac dô Islel wê he xen yaên ma ge, ²⁶ léc Anutu o vông Ilaija la vô vêxôv ti vac ici ben Islel ên nêb i loc ngidu i xôn lêm. Nge, vông i la vigwe Salepat vac tibii Saidon ben ên nêb i loc vô vêxôv Saidontige ên i ngidu i xôn. ²⁷ Nang dêc buc wê plopete Ilaisa dô ge, od xomxo wê kityax mahizihizi ge tibeac dô vac vigwe Islel, léc Ilaisa o vông he ti vô nivîha lec lêm. Nge, la vac tibii Silia ben di la vông Neman tîbed vô nivîha lec.”

²⁸ Yesu nêl bêge, mêd he wê dô vac xumac lîlo mi ngô i kiyang ge, he xêyaa vô myavinê mabu vô i, ²⁹ om he kidi lec di kô i mi la ninyawehe. Vigwe tige yêp lec kitôn ti om he kô Yesu mi la vigwe ninya wê madia ge, ên nêb ob tiyot i loc vac madia. ³⁰ Léc Yesu la vac he mahigun di loc mi la.

*Yesu tii vimwo nipaên vêl ên xomxo ti
(Mak 1:21-28)*

³¹ Yesu loc mi la Kapaneam vac vigwe levac Galili, di buc sabat ge od nêl xolac vô he vac he xumac lîlo. ³² Mêgem he yetac ên kiyang wê Yesu nêl ge, ên Yesu nêl kiyang hixôn xêkizêc. ³³ Vac xumac lîlo tige xomxo wê vimwo nipaên dô vac nîlô ge ti dô hixôn, om keac vya levac ên nêbê, ³⁴ “Yesu Nasalet, ông lam ên ông nêb ông ob vông bêna vô xe? Ông nêb ông ob kitya xe vêle? Ên a xovô ông ên a nêbê ông ge xomxo ngibua wê Anutu vông ông lam ge.”

³⁵ Léc Yesu keac xêkizêc ên nêbê, “Ông keacên i ma, di lop mi loc vêl ên xomxo tige.” Mêgem vimwo nipaên tige vô makikun vac xomxo tige mêd hivip i di vixog i la vac xomxo tibeac mahigun, dêc sea i di la vêl, léc o vông xomxo tyo ninivi vô nipaên lêm. ³⁶ Mêd xomxo tibeac tige yê di yetac mabu di nêl voma ên nêbê, “Xomxo tige va nêl kiyang bêna, léc nêl kiyang hixôn xêkizêc vô vimwo nipaên tiyi xocbê i xomxo levac ge om vimwo nipaên ngô di pec mi la vêl.” ³⁷ Mêgem xomxo vông Yesu lê vô levac vac vigwe buhu toto ge di i la tiyi myahipu.

*Yesu vông Saimon Pita yen vêxta vô nivîha lec
(Matyu 8:14-15; Mak 1:29-31)*

³⁸ Yesu kidi vac xumac lîlo di la vac Saimon Pita ben. Léc Saimon yen vêxta vông yidac levac ngwax tum, om he nêb Yesu i loc vông i vô nivîha lec. ³⁹ Om Yesu la le kwabo vô i di piping i yidac ên nêbê, “Loc vêl.” Om yidac tip la lutibed di vêx tyo vô nivîha lec mi kidi lec, di vông yebac vô he xen yaên hixôn.

*Yesu vông xomxo yidac tibeac vô nivîha lec
(Matyu 8:16-17; Mak 1:32-34)*

⁴⁰ Hiyôv hoo la, dêc xomxo tibeac kô lie wê yidac kehe toto ge mi la vô Yesu, om Yesu vyax vigê lec he toto di vông he vô nivîha lec. ⁴¹ Di xomxo tibeac wê vimwo nipaên dô vac he ge, vimwo nipaên tige lop mi la vêl ên he di tyuc vya levac ên nêbê, “Ông ge

Anutu nu.” Lêc Yesu keac levac lec he nêbê, “Xam keacên i ma,” ên he xovô pyap ên nêbê Yesu ge Kîlisi ti wê Anutu vông i lam ge.

*Yesu la nêl xolac vac vîgwe ya
(Mak 1:35-39)*

⁴² Vîgwe vîdiiên pîtoc yang tya ge, Yesu kîdi mî sea vîgwe tige dî la vac vîgwe mahîgun pîleva wê xomxo maên ge. Lêc xomxo myag i, lêc mîla vô i om nêl i xôn nêb i dô hîxôn he dî seaên he i ma. ⁴³ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Mêlêc a ob la nêl Anutu ben kehe kîtong vô xomxo vac vîgwe baba hîxôn. Ên yuac ga wê Anutu vông a lam ên nêb a vông ge.” ⁴⁴ Om Yesu la nêl xolac vac Yuda xumac lîlo vîyang vîyang ge vîhati.

5

*Yesu nêl dêc Saimon Pita hi pis tîbeac
(Matyu 4:18-22; Mak 1:16-20)*

¹ Buc ti Yesu mîla le vô mia luaên Genesalet nînya, dî xomxo tîbeac la dô dî hîvun i xôn, ên nêb ob ngô Anutu xolac wê Yesu ob nêl ge. ² Mêlêc Yesu yê dipac yuu wê yêp vô mia nînya ge, lêc xomxo wê mi kô dipac ge dô lecên ma, ên he la dîlipac he leac wê mi hi pis vac ge. ³ Mêd Yesu lec la lec dipac ngwe wê Saimon vông ge dî nêl vô Saimon ên nêbê, “Vông dipac i du mî loc mahîgun tya.” Om he vông i du mî la mahîgun dî Yesu dô lec dipac dî nêl xolac vô xomxo wê dô kehe ge.

⁴ Yesu nêl xolac pyap, dêc nêl vô Saimon ên nêbê, “Vông dipac i loc vac gwec madia dî tung leac i loc vac mia ên hi lîlii.” ⁵ Lêc Saimon luu i vya ên nêbê, “Xolac kehe, vîhevage buc xuhu dia tiga xe vông yuac levac lec lîlii myagên, vîvuatitôv dî vîgwe vîdii lec, lêc xe o hi ti lêm. Lêc ga mô ông nêl om a ob lax tung leac i loc vac mia.” ⁶ Om he tung leac la, lêc lîlii tîbeac vac leac mî i pup lec xocbê ob tax i tip ge, ⁷ om he tyuc lie dipac ngwe ên nêb he i lam kô lîlii hîxôn he. Om he lam dî he tung lîlii vac dipac yuu xôn mî i pup lec tîyi xocbê ob vông dipac tô mî la vac mia nîlô ge. ⁸ Mêd Saimon Pita yê dî la yev vîxa kîtu vô Yesu dî nêl ên nêbê, “Apumtau, loc vêl ên a, ên a ga tîbii nigpaên.” ⁹ Saimon nêl bêge, ên i hîxôn lie wê dô hîxôn i ge yetac mabu ên wê Yesu nêl dî he hi lîlii tîbeac ge. ¹⁰ Dî Sebedi nu Jems yuu Jon wê yuu mi vông yuac lîlii hîxôn Saimon ge, yuu yê dî yetac ên êno. Mêd Yesu nêl vô Saimon ên nêbê, “Xonaên i ma. Ên tîmuên ge od ông obêc vông yuac bêga bê ông obêc kîtuc xomxo i lam vô a.” ¹¹ Mêd he soo mia mî la le kehe, pyap dêc susu vîhati ge dô dî he la tîmu vô Yesu.

*Yesu vông xomxo wê kîtyax mahîzihîzi ge ti vô nivîha lec
(Matyu 8:1-4; Mak 1:40-45)*

¹² Yesu la dô vac vîgwe ti, lêc xomxo wê kîtyax mahîzihîzi dô lec i ninîvi ma vêl ge ti yê Yesu om lam yev vîxa kîtu vô i dî kîtaa i ên nêbê, “Xomxo levac, ông obêc nêb vông a nîgnîvi i vô nivîha lec ge od ông tîyi wê ông ob vông i vô nôn lec ge.” ¹³ Mêgem Yesu tîtô vîgê la vyax lec i dî nêl ên nêbê, “A nêb ông vô nimvîha lec.” Yesu nêl dî kîtyax mahîzihîzi tige wax la vêl dî i ninîvi vô nivîha lec lutibed. ¹⁴ Mêgem Yesu nêl kîyang xêkîzêc vô i ên nêbê, “Ông o lêc nêl kîtong vô xomxo ti lêm. Dî loc hîlung nîmnîvi mô vô xomxo wê mi si daa vô Anutu ge dî vông daa i tîyi Moses xolac wê nêl ge, ên xomxo vîhati i yê dî xovô bê ông nîmnîvi vô nivîha lec.” ¹⁵ Yesu nêl bêge lê, lêc xomxo nêl i lê vô levac la vac vîgwe vîyang vîyang ge, om xomxo tîbeac mi kîtuc la vô i, ên nêb ob ngô kîyang wê i nêl ge, dî he nêb i vông he ninîvi yidac i vô nivîha lec. ¹⁶ Lêc buc ya Yesu le sea he dî la vac vîgwe mahîgun pîleva dî la kîtaa.

*Yesu vông xomxo ti wê vîxa len vô xêlehe ge vô nivîha lec
(Matyu 9:1-8; Mak 2:1-12)*

¹⁷ Buc ti Yesu nêl xolac vô xomxo tîbeac, lêc Palisi yuu xomxo wê xovô Moses xolac gee lam vac vîgwe Jêusalem dî Galili yuu Judia vîhati mî lam dô hîxôn. Dî xêkîzêc wê Apumtau Anutu vông ge lam hîvun Yesu xôn ên nêb i vông yidac i vô nivîha lec ya. ¹⁸ Mêd

xomxo ya ken xomxo ti wê len vô xêlehe ge lec pêt di mîla, ên nêb ob vông i loc vô Yesu manôn ên i vông i vô nivîha lec. Lêc Yesu dô vac xumac nîlô, ¹⁹ di xomxo tîbeac pup lec, om môp ti o yêp wê he ob kô i mî la vô Yesu ge lêm. Om he lec xumac mî la kisii mî la dii xumac mya ti di vông xomxo tyo tô mî la hixôn pêt vac tîbii tîbeac mahîgun di la yêp vô Yesu manôn. ²⁰ Mêd Yesu yê wê he vông i vin ge om nêl vô xomxo tyo ên nêbê, “Lig, a kîtya ông nêp nîpân vêl pyap.”

²¹ Mêlêc xomxo wê xovô Moses xolac gee yuu Palisi gee ngô di nêl voma ên nêbê, “Xomxo tige letya lêc so vya vô Anutu? Ên xomxo ti o tîyi wê ob kîtya xomxo nêp nîpân vêl ge lêm. Nge, Anutu vaci tîbed ge wê ob kîtya vêl ge.” ²² Mêd Yesu xovô kîyang wê he nêl vac nîlô ge om nêl vô he ên nêbê, “Bêna lêc xam xo kîyang bêge vac nîlômê? ²³ Xam xovô lê. Kîyang ngwe na wê obêc vô vîyin maên ge? Kîyang wê nêbê, ‘A kîtya ông nêp nîpân vêl’ ge, me kîyang wê nêbê, ‘Ông kîdi lec mî loc’ ge? ²⁴ Mêlêc a nêb a ob vông xovôên vô xam bê a, Xomxo Nu, a xêkîzêc tîyi wê a ob kîtya xomxo nêp nîpân vêl gê kîbun ga, om xam lêc wê.” Mêdêc Yesu nêl vô xomxo tyo wê len vô xêlehe ge ên nêbê, “A nêl vô ông bê ông kîdi lec mî hôm ông guhu lec di lôc bom.” ²⁵ Mêdec lutîbed xomxo tyo kîdi lec vac he mahîgun di hôm

i guhu lec di la ben hixôn nîlô pîmilên. ²⁶ Mêgem xomxo gee vîhati yê di yetac mabu, di he pîmil Anutu hixôn nîlô yetacên di nêl voma ên nêbê, “Gwêbaga il xê mad lec do nivîha vîyonên ti.”

*Yesu keac Livai la hixôn i
(Matyu 9:9-13; Mak 2:13-17)*

²⁷ Yesu la, lêc mîla yê xomxo ti lê nêbê Livai wê xeedô vac xumac wê he mi kô mone takis vô tîbii vac ge, om Yesu la nêl vô i ên nêbê, “Kîdi mî lam hixôn a.” ²⁸ Mêgem Livai kîdi lec di sea i yuac yuu susu vîhati dô xel di la tîmu vô Yesu vîxa mî he la.

²⁹ Mêd Livai myêl vîzîd levac vô Yesu vac ben, di xomxo wê mi kô takis gee hixôn xomxo yaya la dô hixôn yuu mî he ya. ³⁰ Lêc he Palisi hixôn he lie wê xovô Moses xolac gee yê tîyiên ma, om nêl vô Yesu nue ngîvîhi ên nêbê, “Bêna lêc xam la wa di num hixôn tîbii wê mi kô mone takis gee yuu tîbii nîpânê?” ³¹ Mêd Yesu ngô wê he nêl bêge, om nêl vô he ên nêbê, “Xomxo nivîha obêc la vô docta lêm. Nge, tîbii yîdac ge wê obêc la vô docta. ³² Om a ob nêl vô xam bê a o lam ên a nêb a ob tyuc xomxo nivîha lêm. Nge, a lam ên tîbii nîpân, ên a nêb he i pîlepac he.”

*Kîyang lec môp tîkwê yuu paha
(Matyu 9:14-17; Mak 2:18-22)*

³³ Mêd he nêl vô Yesu ên nêbê, “Jon nue ngîvîhi mi ngîbua yaên di mi kîtaa tîyi buc vîhati, di Palisi nue ngîvîhi mi vông bêge êno. Mêd ông va ge, nume ngîvîhi mi ya di mi num di o ngîbua lêm.” ³⁴ Mêlêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Buc ti wê tîbii vîyang ti lie ti obêc ii vêx ti lêc gêp dô hixôn he ge, od he obêc ngîbua yaên, me? Maê. ³⁵ Lêc obêc buc tîmuên wê tîbii ob kô li tige vêl ên he ge, od ge wê he obêc dô hixôn vîyin di ngîbua yaên.”

³⁶ Mêd Yesu nêl kîyang pîlepacên ti vô he bêga ên nêbê, “Xomxo ti nêp ngakwi obêc tip ge, od obêc kîping ngakwi paha myahîpu ti vêl mî la duu lec tîkwê lêm. Ên obêc vông bêge ge od obêc vông ngakwi paha vô nîpân, di myahîpu paha tige obêc la tîyi ngakwi tîkwê lêm. ³⁷ Di kîyang ngwe, xomxo ti obêc too mia wain paha vac bwoc ninîvi tîkwê lêm. Ên obêc too vac ge od wain obêc vuac di tax ninîvi tîkwê tip di wain too la. ³⁸ Om wain paha ge, xomxo i too vac bwoc ninîvi paha. ³⁹ Di xomxo wê num wain tîkwê ge obêc nêb num wain paha nang lêm, ên he nêl ên he nêbê wain tîkwê nyen nivîha luu vêl.”

6

*Yesu nêl kîyang lec môp sabat
(Matyu 12:1-8; Mak 2:23-28)*

¹ Vô buc sabbat ti, Yesu he nue ngivihî la vô môp wê la vac yuac yaên ge ti. Mêd he mîla lê, lêc nue ngivihî le yul wit nôw wê tiyi xocbê pidi nôw ge di hîlii ninivi la vêl di ya nôw. ² Lêc Palisi ya yê di nêl vô he ên nêbê, “Gwêbaga buc sabbat wê Moses xolac ngibua nêb il ob vông yuac ti lec lêm ge, lêc bêna lêc xam vông yuac lecê?” ³ Lêc Yesu luu he vya bêga ên nêbê, “Môp wê bug Devit vông ilage, xam kitong, me xam lungên? Ên Devit he lie dô lê, lêc vip den he, ⁴ om Devit la vac Anutu xumac ngibua di la hôm blet ti wê he tung vô Anutu manôn ge. Blet tige, xomxo pîleva o tiyi wê ob ya ge lêm. Nge, xomxo wê mi si daa vô Anutu ge, heche va ob ya. Lêc Devit kô mî lax ya dêc vông mî lie ya hixôn. Lêc Devit o vông i so lêm, ên xomxo wê mi si daa ge vaci vông mî i ya.” ⁵ Di Yesu nêl hixôn vô he ên nêbê, “Om xam xovô bê a, Xomxo Nu, a tu buc sabbat kehe hixôn.”

*Yesu vông xomxo wê vigê nipaên ge ti vô nivîha lec vô buc sabbat
(Matyu 12:9-14; Mak 3:1-6)*

⁶ Mêd sabbat timuên ngwe Yesu la vac Yuda xumac lilo mî la nêl xolac vô he. Lêc yê xomxo wê vigê hiyôv len yuu kilôhông xêhe ge ti dô hixôn he. ⁷ Lêc Yuda wê xovô Moses xolac gee hixôn he Palisi dô di yê Yesu xôn ên nêb ob yê bêc obêc vông xomxo tige vô nivîha lec vô sabbat ge od he ob vông kiyang vô i. ⁸ Lêc Yesu xovô he nîlô ge om nêl vô xomxo vigê nipaên tige ên nêbê, “Kidi mî lam le mahigun tinê.” Mêgem xomxo tyo kidi lec mî la le vac he mahigun. ⁹ Om Yesu nêl vô he vîhati ên nêbê, “A ob kinêg vô xam bê xolac wê il Yuda vông ge, nêb il vông bêna lec sabbatê? Nêb il vông nivîha me nêb il vông nipaên? Om il ob vông xomxo i vô nivîha, me il ob vông he i vô nipaên xel lec sabbat?” ¹⁰ Mêd Yesu vô yê yê he vîhati di nêl vô xomxo vigê nipaên tige ên nêbê, “Titô vigêm.” Mêd xomxo tyo titô vigê, lêc vigê vô nivîha lec. ¹¹ Om xomxo wê xovô Moses xolac gee yuu Palisi, he xêyaa vô myavinê mabu di he nêl voma ên nêbê, “Om il ob vông bêna vô Yesu?”

*Yesu vînoo aposolo vigê yuu di tô mî la yuu
(Matyu 10:1-4; Mak 3:13-19)*

¹² Vô buc tige Yesu la lec kitôn ti ên nêb ob la kitaa vô Anutu, om bucên tige yadiluhu Yesu kitaa vivuatitôv mî dô di vigwe vidii lec. ¹³ Vigwe vidii mêd Yesu tyuc nue ngivihî vîhati lam vô i mêd vînoo he vigê yuu di tô mî la yuu wê ob kô lê aposolo ge. ¹⁴ Om he lê bêga, Saimon, wê Yesu nêl lê ngwe nêbê Pita, di Pita li Andlu, di Jems yuu Jon, di Pilip yuu Batolomyu, ¹⁵ di Matyu yuu Tomas, di Jems ngwe wê ma Alpias ge, di Saimon Selot, ¹⁶ di Judas wê ma Jems ge di Judas Iskaliot wê obêc hîlung Yesu vô tibii vevac timuên ge.

*Yesu vông xomxo tibeac vô nivîha lec
(Matyu 4:23-25)*

¹⁷ Pyap dêc Yesu he nue ngivihî sea kitôn tyo di lop mî lôm tô lec vigwe hibuhu ngwe. Di xomxo wê mi timu vô Yesu gee hixôn xomxo Judia vigwe nipwopwo hixôn vigwe levac Jelusalem, di Taia yuu Saidon wê yêp kwabo vô gwec nînya ge, he tibeac val kitucma mî dô, ¹⁸ ên he nêb he ob ngô Yesu kiyang, di he wê yidac ge nêb Yesu i vông he ninivi i vô nivîha lec. Di xomxo wê vimwo nipaên vông he vô nipaên ge, Yesu tii vimwo vêl ên he di vông he vô nivîha lec. ¹⁹ Mêgem xomxo gee vîhati nêb obêc hôm lec Yesu ninivi, ên he yê wê xêkizêc wê Yesu vông ge la vông xomxo tibeac vô nivîha lec ge.

*Kiyang xêyaa nivîha yuu kiyang vîyin
(Matyu 5:1-12)*

²⁰ Mêd Yesu yê ma la nue ngivihî di nêl vô he ên nêbê,
“Xam wê xam xo ên xam nêbê xam o nivîha lêm ge, xam xêmyaa i nivîha, ên xam tu Anutu nue pyap.

²¹ “Xam wê vip den xam ge, xam xêmyaa i nivîha, ên timuên ge od xam obêc wa i den xam.

“Di xam wê xam nîlôm vîyin di xam byag gwêbaga ge, xam nîlôm i vô nivîha, ên xam obêc nap hixôn xêmyaa nivîha timuên. ²² Buc wê xomxo obêc yê xam nipaên ên wê xam vông i vîn Xomxo Nu ge di obêc tii xam di nêl kiyang nipaên lec xam di so vya vô xam

ên nêb xam tîbii nipaên ge od xam nilôm i nivîha. ²³ Om buc wê he obêc vông bêge vô xam ge od xam pîmil dî xêmyaa i vô nivîha lee, ên nôn nivîha wê xam obêc kô ge yêp vac Anutu ben lag puunê. Môp bêge wê he bue vông vô plopete ilage êno.

²⁴ “Dom xam wê mone levac yuu susu tîbeac ge, xam xona nêb, ên xam kô susu nivîha mî dô hixôn xêmyaa nivîha pyap, om xam obêc kô nivîha ti tîmuên nang lêm.

²⁵ “Dî xam wê xam wa i den ge, xam xona nêb, ên vip obêc den xam tîmuên.

“Dî xam wê xam nap mî dô gwêbaga, xam xona nêb, ên xam obêc byag dî dô hixôn nilôm viyin tîmuên.

²⁶ “Om xomxo viyang viyang obêc pîmil xam ge, od xam xona nêb, ên he bue vông bêge vô plopete kityooên ilage êno mêgê.”

*Il xêdyaa i vin lec xomxo wê vông vevac vô il ge
(Matyu 5:38-48)*

²⁷ Yesu nêl vô he ên nêbê, “A ob nêl vô xam wê xam ngô a kiyang ga bêga bê xam xêmyaa i vin lec xomxo wê vông vevac vô xam ge, dî xam vông nivîha vô xomxo wê he xêyaa vô nipaên vô xam ge. ²⁸ Dî xam kîtaa lec xomxo wê nêl vya vô xam ge, dî xam kîtaa vô Anutu bê i vông nivîha vô xomxo wê so vya vô xam ge. ²⁹ Xomxo ti obêc pîtap ông lia vilu ge od ông vông viluo hixôn vô i, dî xomxo ti obêc kô ông saket ge od ông o léc kol siot lêm. Nge, ông vông vô i hixôn. ³⁰ Dî xomxo ti obêc kîtaa susu ti vô ông ge od ông vông vô i, dî xomxo ti obêc kô ông nêb susu ti mî la ge od le i léc kidu bê i vông i lôm vô ông lêm. ³¹ Môp nivîha wê xam nêb xomxo i vông vô xam ge, od xam vông nivîha vô he êno bêge.

³² “Ên xam xêmyaa obêc vin lec xomxo wê xêyaa vin lec xam ge vaci dî xêmyaa o vin lec xomxo baba hixôn lêm ge od xam ob kô pîmilên nivîha lec môp tibêge tibêna? Ên tîbii nipaên xêyaa vin lec xomxo wê xêyaa vin lec he ge êno. ³³ Dî xam obêc vông nivîha vô xomxo wê vông nivîha vô xam ge vaci ge od xam ob kô pîmilên nivîha lec môp tibêge tibêna? Ên tîbii nipaên êno mi vông môp tibêge. ³⁴ Dî xam obêc vông susu pîleva vô xomxo léc xam nêb he i vông myaviwen vac ge od xam ob kô pîmilên nivîha lec môp tibêge tibêna? Ên tîbii nipaên mi vông susu pîleva vô xomxo nêb he i vông myaviwen vac êno mêgê. ³⁵ Om a ob nêl vô xam bê xam xêmyaa i vin lec xomxo wê vông vevac vô xam ge dî vông nivîha vô he, dî xam vông susu vô xomxo dî le i léc xo bê he i vông myaviwen vac vô xam lêm. Xam obêc vông bêge ge od xam ob kô nôn nivîha luu vêl tîmuên dî xam ob tu Anutu lag puunê nue. Ên Anutu ge wê vông nivîha vô tîbii nipaên wê o mi pîmil i lêm ge. ³⁶ Mêgem xam êno xo vîgwe pîsiv ên xomxo dî vông nivîha vô he i tîyi xocbê Mag Anutu xo vîgwe pîsiv ên il ge.”

*Kiyang wê ob yaxên xomxo ge
(Matyu 7:1-5)*

³⁷ Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam o léc yaxên xomxo nêb kiyang lêm, êdêc Anutu i yaxên xam nêb kiyang êno lêm. Dî xam o léc nêl vyam nipaên lec xomxo bê he i kô myaviwen nipaên lêm, êdêc Anutu i nêl vya nipaên lec xam lêm. Dî xam pîwelac kiyang nipaên wê xomxo vông ge vêl êdêc Anutu i pîwelac vêl ên xam êno. ³⁸ Om xam vông susu vô xomxo lê, êdêc Anutu i vông vô xam êno. Ên Anutu obêc vông tîbeac vô xam tîyi xocbê ob vông vac xam sepat mî i pup lec dêc kîtiv i tô mî la, dêc kîpyax ya lec hixôn mî i pup lec dî kîpyax sea ge. Ên môp wê xam vông vô xomxo ge od Anutu obêc vông i tîyi wê xam vông vô he ge vô xam.”

³⁹ Mêgem Yesu nêl kiyang pîlepacên ti vô he bêga ên nêbê, “Xomxo manôn tocên ngwe o tîyi wê ob didii xomxo ma tocên ngwe ge lêm. Ên ge od yuu xôn ob la tô madia. ⁴⁰ Dî nipwo xumac xulacên ti ob luu ma wê tîxuu he ge vêl lêm. Léc he obêc kô xovôên nivîha vac xumac kîpîhac mî la tîyôd lec myahîpu ge od he obêc tîyi xocbê ma wê tîxuu he ge.

⁴¹ “Om ông ge, bêna léc ông wê xax mavîgen wê le vac lim manôn ge dî lungên levac mabu ngwe wê le vac ôcông va mamnôn ge? ⁴² Bêna léc ông ob nêl vô lim bê, ‘Lige, a

ob vông xax mavigen wê le vac ông mamnôn ge vêl,' dom dilungên levac ngwe wê le vac ôcông va mamnôn ge? Ông xomxo kityoôn, ông pul xax levac wê le vac ôcông va mamnôn ge vêl tax di mamnôn i seac nivîha lê, êdêc pul nipwo tya wê le vac lim manôn ge vêl."

Kiyang pilepacên lec xax nôn nivîha yuu nipaên
(*Matyu 7:16-20; Matyu 12:33-35*)

⁴³ Yesu nêl nang ên nêbê, "Xax nivîha ti obêc vuac nôn nipaên lêm, di xax nipaên obêc vuac nôn nivîha lêm. ⁴⁴ Xax vîhati ge il ob xovô lec nôn toto. Ên xomxo ob yul hîguc nôn lec hîzap yatôv lêm, di xomxo ob yul vîyodac nôn lec kîpomac yatôv lêm. ⁴⁵ Di il xomxo tîyi lec bêge. Ên xomxo wê pîyôp nivîha yêp vac he nîlô ge od ob vông môp nivîha, di xomxo wê nipaên yêp vac he nîlô ge od mi vông môp nipaên. Ên kiyang yuu xovôên wê pup vac xomxo nîlô ge, xomxo mya nêl i lam seac.

Kiyang pilepacên lec xumac yuu
(*Matyu 7:24-27*)

⁴⁶ "Bêna lêc xam nêl a ên xam nêbê, 'Apumtau, apumtau,' lêc xam o vông a vyag wê a nêl vô xam ge vô nôn lec lêmê? ⁴⁷ Xomxo wê lam vô a mî lam ngô a kiyang di vông a vyag vô nôn lec ge, a ob nêl he kîtong vô xam. ⁴⁸ He tîyi xocbê xomxo ti nêb ob lox xumac om yev lôva madia ta dêc hoo teac vac dêc tung ngîdax la nêb ngîdax i hôm teac xôn, dêc lox xumac lec, lêc lun val om mia butac mabu, lêc xumac tige o kîpê lêm, ên xomxo tige lox i xumac xêkîzêc ta. ⁴⁹ Lêc xomxo wê ngô a kiyang lê, lêc o vông i vô nôn lec lêm ge, ge tîyi xocbê xomxo ti lox xumac lec kîbun pileva di o yev hipu la vac kîbun lêm, om mia butac mî val mabu ge od dii i nêl xumac sea."

7

Yesu vông Lom tîbii vevac ti nu yuac ti vô nivîha lec
(*Matyu 8:5-13*)

¹ Yesu nêl kiyang vîhati mî xomxo ngô, pyap di i loc mî la vîgwe Kapaneam. ² Mêd Lom tîbii vevac levac ti dô vac vîgwe tige, lêc i nu yuac ti vông yîdac levac tîyi wê ob yib ge. Tîbii vevac tyo xêyaa vin lec nu yuac tige, ³ lêc ngô wê Yesu val vîgwe tige, om vông Yuda levac ya la vô Yesu ên nêb he i loc nêl vô Yesu ên i lam vông nu yuac tyo i vô nivîha lec. ⁴ Om he mîla vô Yesu dêc mîla kîtaa i xêkîzêc ên nêbê, "Vô nînyam lehe vô tîbii vevac tiganê vya, ên i ge xomxo nivîha, ⁵ wê xêyaa vin lec il Yuda di i lox il xumac lîlo ge."

⁶ Mêd Yesu ngô he vya di la hîxôn he mî he la, mêd he mîla kwabo vô tîbii vevac tyo ben, lêc tîbii tyo vông lie ya lam nêl i vya vô Yesu bêga ên nêbê, "Xomxo levac, a xomxo nigpaên, om ông o tîyi wê ông ob vac lam vac a bog xumac lôma ge lêm, ⁷ om a xovô ên a nêb a ob loc le vô ông mamnôn lêm. Lêc a nêb ông le teva di vyam pileva i nêl, ên a nug i vô nivîha lec. ⁸ A xovô bêge, ên a ga êno wê a la vac xomxo levac vîlu kwa ngîbi, di a nuge vevac ge wê la vac a kwa ngîbi. Om a obêc nêl vô he ti bê i loc ge od ob la, di a obêc nêl vô ti bê i lam ge od ob lam, di a obêc nêl vô a nug yuac ti bê i vông yuac tige ge od ob vông. Om a xovô ên a nêbê ông ge xomxo xêkîzêc om ông obêc le teva di nêl ge od a nug ge ob vô nivîha lec."

⁹ Yesu ngô kiyang wê xomxo tige nêl hîxôn vông vinên ge om yetac ên di pop manôn lax vô xomxo tîbeac wê dîtimu vô i vîxa ge di nêl vô he ên nêbê, "Xame, a ob nêl vô xam bê a o xê Islel ti vông i vin xêkîzêc tîyi xocbê tîbii tiga vông ge lêm." ¹⁰ Om xomxo wê tîbii levac tige vông he la ge lax mî la tîbii levac tyo ben, lêc mîlax yê wê nu yuac tyo vô nivîha lec ge.

Yesu tîpi vô vêxôv ti nu kîdi lec mavîha

¹¹ Nang dêc buc ti lêc Yesu la vîgwe Nen, di nue ngîvîhi hîxôn xomxo tîbeac hîwocên la hîxôn. ¹² Mêd Yesu mîla kwabo vô vuayen wê ob la vac vîyangtôv ge, lêc xomxo ken

xomxo yibên ti mi val ên nêb ob kô mi la yev. Vêx vêxôv ti nu tived tige, om xomxo vîyang tige tîbeac lam hixôn i. ¹³ Mêd Apumtau Yesu yê vêx tige di xo vîgwe pisiv ên i om nêl vô i ên nêbê, “Byagên i ma.” ¹⁴ Mêd la vyax vîgê lec pêt wê yibên yêp lec ge di xomxo wê ken ge le, dêc Yesu nêl vô yibên tyo ên nêbê, “Nug, a nêl vô ông bê ông kidi lec.” ¹⁵ Om yibên tyo kidi lec mi dô di keac vô he, dêc Yesu vông i lax vô ta. ¹⁶ Mêgem xomxo tige yê di xona mabu, di pîmil Anutu ên nêbê, “Il nêd plopete levac ti kidi vac il mahîgun ga mê.” Di he ya nêbê, “Gwêbaga Anutu val le seac vô il madnôn ên nêb ob hôm il wê il tu ixê ge lec.” ¹⁷ Mêd xomxo nêl Yesu lê kîtong mi i vô levac mi la vac vîgwe Judia vîhati di la vac vîgwe nînya nînya hixôn.

*Jon Lipacên vông nue ngîvihi la kinêg Yesu kehe
(Matyu 11:2-19)*

¹⁸ Mêd Jon Lipacên nue ngîvihi lax mi la nêl Yesu do levac wê vông ge kîtong vô Jon, ¹⁹ om Jon keac nue ngîvihi yuu lam vô i di nêl vô yuu nêbê yuu i loc vô Apumtau Yesu ên loc kinêg vô i bê, “Xomxo ti wê plopete ilage nêl ên nêb obêc val ge, ông xomxo tyo tiga mê, me xe ob dô bin xomxo ngwe?” ²⁰ Mêgem yuu mîla vô Yesu di la nêl vô i ên nêbê, “Jon Lipacên vông xii lam ên nêb xii lam kinêg ông bê xomxo ti wê plopete ilage nêl ên nêb obêc val ge, ông xomxo tyo tiga mê, me xe ob dô bin xomxo ngwe lê?”

²¹ Vô buc tya ge Yesu dô di vông xomxo yidac kehe toto tîbeac vô nivîha lec di tii vîmwo nîpaên vêl ên xomxo tîbeac, di vông xomxo wê manôn tocên ge, manôn seac. ²² Mêgem Yesu nêl vô yuu ên nêbê, “Muu lôc mi loc di nêl môp wê muu ngô yuu wê ge kîtong vô Jon bê xomxo manôn tocên, manôn seac, di xomxo vîxa nîpaên, vîxa vô nivîha lec mi he la nivîha, di xomxo wê kityax mahîzihîzi ge, kityax yôv di he vô nivîha lec, di xomxo wê nînya vô kîtu ge, ngô kîyang, di xomxo yibên kidi lec mavîha tii vac nang, di xomxo wê nêl susu maên gee ngô xolac nivîha. ²³ Xomxo wê nîlô o vông yuu lec a lêm ge wê obêc dô hixôn xêyaa nivîha.”

²⁴ Jon nue ngîvihi yuu ge lax mi la vêl, dêc Yesu nêl Jon kehe kîtong vô xomxo tige ên nêbê, “Ilage wê xam la vô Jon vac vîgwe mahîgun pîleva ge, xam nêb xam ob la wê va? Xam nêb xam ob la ên la wê duvac wê lea kîlê i la di i hîvip lec nang ge, me? ²⁵ Xam la ên xam nêb xam ob la wê vatya? Xam nêb xam ob la wê xomxo wê vînyum ngakwi nivîhavîha ge ti, me? Lêc xomxo wê vînyum ngakwi paha wê nivîha ge wê mi dô vac king ben. ²⁶ Xam la ên xam nêb xam ob la wê plopete ti? Vîxôhîlôg, a nêl vô xam bê i plopete ti, lêm luu plopete vîhati vêl. ²⁷ Ên Anutu nêl Jon kîtong mi i yêp vac kîpîhac xolac bêga ên nêbê,

‘Ngô lê, a ob vông xomxo ti i kô a kîyang mi loc mug ông nêm môp, ên i viac môp wê ông obêc mîla vac ge.’

²⁸ Anutu kîyang bêge, di a ob nêl vô xam bê Jon ge xomxo levac luu xomxo kîbun ga vîhati vêl. Vîxôhîlôg, lêcom xomxo vîhati wê vô nîpwo lec vac Anutu ben ge obêc luu Jon vêl.”

²⁹ Mêd xomxo wê mi kô takis gee hixôn xomxo vîhati, he ngô Yesu kîyang tige di vô nînya lehe vô ên nêbê Anutu môp ge nivîha, ên ilage he pîlepac he di Jon lipac he. ³⁰ Lêc Palisi yuu xomxo wê xovô Moses xolac gee, he vô nîmi vô Anutu môp nivîha wê hîlung vô he ge, om he nêb Jon i o lêm lipac he lêm.

³¹ Mêd Yesu nêl nang ên nêbê, “Xomxo buc gwêbaga, he va bêna? A ob tîxuu he môp lec kîyang ti. ³² He tîyi xocbê nue nîpwo wê dô lec wetôv di tyucma ên nêbê, ‘Xame, xe hi vyang lêm xam o yoo lêm, nang di xe vông tîlôt lê, lêm xam o byag lêm.’ He môp tîyi xocbê môp wê xam nêl vô xii Jon ge, ³³ ên Jon Lipacên val, lêm mi ngîbua yaên di numên wain ma, lêcom xam nêl ên xam nêbê vîmwo nîpaên dô vac i nîlô. ³⁴ Nang dêc a, Xomxo Nu, a val lêm a mi xa di num vô, di a o ngîbua ti lêm, lêm xam nêl ên xam nêbê, ‘Wê lê. Xomxo tige va mi ya levac di mi num wain levac mi vô mavmav, di mi dô hixôn xomxo wê mi kô takis lêm mi vun mangwe ge yuu tîbii nîpaên.’ ³⁵ Xam mi nêl bêge, lêcom a ob

nêl vô xam bê xomxo wê timu vô piyôp nivîha di kô xovôên vô Anutu ge, he nêl ên nêbê xovôên wê Anutu vông ge nôn vixôhilôg.”

Vêx nipaên ti lipac wel nivîvea lec Yesu vîxa

³⁶ Palisi ti lê nêbê Saimon nêl vô Yesu ên nêbê i loc vac i ben ên yuu ob ya. Om Yesu la vac i ben di yuu dô di ya. ³⁷ Mêd vêx nipaên ti wê mi dô vac vigwe tige ngô wê Yesu la dô vac Palisi tyo ben di la ya hixôn i ge, om kô butol nivîha ti wê wel nivîvea le vac ge di la vac Palisi tyo ben, ³⁸ di la le kwabo vô Yesu vîxa di byag mi dô, di maluc yuc lec Yesu vîxa pîtehe. Om vêx tyo kitya maluc ya bazub lihi, di hiwaa Yesu vîxa pîtehe di lipac wel nivîvea tyo lec Yesu vîxa.

³⁹ Mêd Palisi ti wê nêl Yesu lam vac i ben tige yê môp wê vêx tyo vông ge, om xo bêga ên nêbê, “Xomxo tige obêc plopete ti vixôhilôg ge od obêc xovô vêx tige wê lam hôm vigê lec i ge di obêc xovô i môp wê mi vông ge bê i vêx nipaên ti.”

⁴⁰ Mêd Yesu nêl vô Palisi tyo ên nêbê, “Saimon, a ob nêl kiyang ti vô ông.” Mêd Saimon nêl lax vô ên nêbê, “Om ông nêl kiyang ti wê ông ob nêl ge.” ⁴¹ Om Yesu nêl ên nêbê, “Xomxo yuu la kô mone vô xomxo ti, ngwe kô mone yul ti (K100) di ngwe kô mone kipihac ti (K10). Om yuu xôn myaviwen yêp vô xomxo tige. ⁴² Lêcom yuu xôn o tîyi wê yuu ob lax hi myaviwen vêl ge lêm, om xomxo tyo vaci hi yuu myaviwen vêl. Om a ob kinêg vô ông bê xomxo yuu ge, ngwe na xêyaa ob vin lec xomxo tyo luu vêlê?” ⁴³ Mêd Saimon nêl ên nêbê, “Mêd obêc ngwe wê i myaviwen levac ge.” Mêd Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông nêl lec bôbac.”

⁴⁴ Mêd Yesu pilepac i vô vêx tige di nêl vô Saimon ên nêbê, “Om wê vêx tiga. A lam dô vac ông bom ga lê, lêc ông o timu vô môp wê il Yuda mi vông ge lêm di vông mia ên a lipac vîxag vac lêm. Dom vêx tiga lipac a vîxag ya maluc di kitya vêl ya bazub lihi. ⁴⁵ Di buc wê a lam vac ông bom ga ge, od ông o pul a vigêg di hôm a lec nivîha lêm. Dom vêx tige val lê, lêc hôm a lec nivîha di le hiwaa a vîxag. ⁴⁶ Di ông o lipac wel lec a bagzub lêm. Dom vêx tiga val lipac wel nivîvea lec a vîxag. ⁴⁷ Om a ob nêl vô ông bê vêx tiga xêyaa vin lec a luu vêl om nêl i kitong ên nêbê i nêl nipaên tibeac lê, lêc Anutu kitya vihati vêl om i xêyaa vin lec a luu vêl. Lêc xomxo ngwe wê Anutu kitya i nêl nipaên yuutyabed vêl ge od xêyaa obêc vin lec Anutu nipwo tya.” ⁴⁸ Mêd Yesu nêl vô vêx tyo ên nêbê, “A nêl vô ông bê a kitya ông nêl nipaên vêl pyap.” ⁴⁹ Mêd xomxo wê dô mi ya hixôn Yesu gee xo bêga ên nêbê, “Xomxo tige letya lêc kitya xomxo nêl nipaên vêlê?” ⁵⁰ Mêd Yesu nêl vô vêx tyo ên nêbê, “Vông vinên wê ông vông ge, ge wê kitya ông nêl nipaên vêl di vông ông vô nimvîha lec. Om ông lôc hixôn xêmyaa nivîha.”

8

Vêx wê mi la hixôn Yesu gee

¹ Nang dêc Yesu he nue ngivîhi vigê yuu di tô mi la yuu tup vac vigwe levac yuu nipwo toto, di Yesu nêl Anutu ben kehe kitong vô xomxo. ² Mêd vêx ya mi la hixôn Yesu he nue ngivîhi ên nêbê ob viac he. Vêx tige wê ilage Yesu tii vimwo nipaên vêl ên mangwe di vông he mangwe yidac kehe toto ge vô nivîha lec. Om he lê bêga, Malia Makdala ti wê Yesu tii vimwo nipaên vigê vilu di sec yuu la vêl ên i ge, ³ di Joana wê liya Susa mi viac King Helot xumac ge, di ti lê Susana, di vêx tibeac yaya hixôn. Om vêx tige wê viac Yesu he nue ngivîhi ya he mone di ngidu he xôn ên yuac wê he vông ge.

Kiyang pilepacên lec xomxo ti wê lîloo vê vac yuac ge

(Matyu 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Om buc ti lêc xomxo tibeac vac vigwe toto toto ge kituc la vô Yesu, mêgem Yesu nêl kiyang pilepacên ti vô he bêga ên nêbê, ⁵ “Xomxo ti kidi mi la ên nêbê ob la lîloo ngec vê vac yuac. Om lîloo i la lê, lêc vê mangwe tô vac môp om xomxo kê di menac lam ya. ⁶ Di ya tô lec ngidax wê kibun nipwo tya dô lec ge, om tyip lutibed lêc kibun niluc ma om hiyôv ya i vilôvac di i yib. ⁷ Di mangwe tô mi la dô vac hîvu kehe om hîvu tyip hixôn

dî hi i yib. ⁸ Dî mangwe tô mi la dô vac kibun nivîha om tyip nivîha dî vuac nôn nivîha 100 100 tîyi kehe toto ge.” Yesu nêl bêge vô he dêc nêl ên nêbê, “Xomxo ti nînya obêc yêp ge od i ngô dî xovô.”

Yesu nêl kiyang pilepacên kehe kitong

(Matyu 13:10-23; Mak 4:10-20)

⁹ Mêd Yesu nue ngîvihi kinêg kiyang pilepacên tige kehe vô Yesu. ¹⁰ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Kiyang lec Anutu môp yuu ben ge yêp xôpacên lê, léc Anutu nêb ob hîlung kehe vô xam ên xam xovô. Dî xomxo baba ge ngô kiyang tîyi xocbê kiyang pilepacên pileva, om he yê lê, léc yêvôên nôn ti ma, dî he ngô kiyang lê, léc xovôên kehe ma.

¹¹ “Kiyang pilepacên tyo kehe bêga nêbê vê ge Anutu kiyang. ¹² Dî vê wê tô vac môp ge, ge tîyi xocbê xomxo ngô Anutu kiyang lê, léc lutibed Seten lam vô vêl ên he nîlô, ên nêb he i o léc vông i vin Anutu dî i vô he vêl ên nîpaên lêm. ¹³ Dî vê wê tô mi la dô lec ngîdax wê kibun nipwo tya dô lec ge, ge tîyi xocbê xomxo ngô xolac dî vông i vin lutibed hîxôn xêyaa nivîha tax tyaa, léc he tîyi xocbê ngec wê ngîlôhê maên ge, ên he vông i vin nipwo tya léc Seten yaxên he ge od he sea vông vinên lutibed. ¹⁴ Dî vê wê tô mi la dô vac hîvu kehe ge, ge tîyi xocbê xomxo ngô xolac mi dô lê, léc he nîlô xovô susu nivîhavîha kibun ga yuu mone hîxôn vîyin ya wê ob tulec he ge om hîvun xolac xôn dî nôn ma. ¹⁵ Dî vê wê tô mi la dô vac kibun nivîha ge, ge tîyi xocbê xomxo wê ngô xolac mi xovô dî hôm pîlihi hîxôn nîlô yuu xovôên nivîha, om he le xêkîzêc ta dî vô nôn tîbeac.

Kiyang pilepacên lec lam

(Mak 4:21-25)

¹⁶ “Xomxo ti obêc byêx ngwax vac lam ge od ob lax dêg lec me vun vac pêt ngîbi lêm. Nge, ob yu i yux seac ên xomxo wê ob lam vac xumac nîlô ge, he i lam yê xêseac. ¹⁷ Ên kiyang vîhati wê yêp xôpacên ge obêc lam le seac, dî kiyang vîhati wê yêp vac nîlô ge obêc hîvelac lec mi nôn lam le seac.

¹⁸ “Mêgem kiyang wê xam ngô ge, xam vyac xovô nivîha lê. Ên xomxo wê xovô kiyang mi hôm pîlihi ge od Anutu obêc kîpyax tîbeac lec hîxôn vô i. Léc xomxo wê o xovô kiyang mi hôm pîlihi lêm ge od nipwo tya wê dô vô i ge, Anutu obêc vô vêl.”

Yesu tae lie

(Matyu 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹ Yesu tae lie val ên nêb ob la vô Yesu, léc tîyiên ma ên tîbii tîbeac kitucma om kisuu Yesu lec. ²⁰ Om xomxo ya nêl vô Yesu ên nêbê, “Tame lime val le vîxun ên nêb ob yê ông.” ²¹ Léc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xomxo wê ngô Anutu xolac dî vông i vô nôn lec ge, ge wê tu a tage lige ge.”

Yesu nêl om lea vîyiiên tip la

(Matyu 8:23-27; Mak 4:35-41)

²² Buc ti lê léc Yesu he nue ngîvihi lec dipac ti dî Yesu nêl vô he ên nêbê, “Il ob la mia luaên vîlu ganê.” ²³ Om he la lê, léc Yesu yêp mêd lea vîyiiên mabu ti val om vông mia vuac mabu tîyi wê ob pup lec dipac dî kîpyax he la vac mia ge. ²⁴ Om nue ngîvihi la tîpi vô Yesu dî nêl ên nêbê, “Xomxo levac, il ob la xib ga.” Om Yesu

kîdi lec dî pîping lea yuu mia vuacên dî i tip la dî mia vô malehe lec. ²⁵ Mêgem Yesu nêl vô nue ngîvihi ên nêbê, “Xam vông vinên tyo nôn tina?” Mêgem he xona dî yetac mabu dî nêl vîma ên nêbê, “Xomxo tiga letya léc nêl vya lec lea yuu mia dî i vô nînya lehe vô i dî tip la lutibedê?”

Yesu tii vîmwô nîpaên vêl ên xomxo ti

(Matyu 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Yesu he nue ngîvihi loc mi la tîbii Gegesa ben wê yêp mia luaên vîlu ganê ge dî Galili ge yêp mia vîlu. ²⁷ He mîla lop vêl ên dipac dî xomxo ti vac vîgwe tige val vô Yesu. Vux tige vîmwô nîpaên dô vac i nîlô mi vông i pîyôp vô yacyac om buc mahîgun dia tige o mi vînyum vînyumên ti lêm, dî sea ben vîyangtôv yuu xumac wê ob yêp vac ge dî la

mi yêp vac vîgwe wê xomxo yev yibên vac ge. ²⁸⁻²⁹ Om xomxo mi ku i vîgê yuu vîxa xôn ya sen dî yê i xôn mi dô lê, lêc buc tîbeac vîmwo nipaên ngîgax i xêkîzêc dî tax sen tip sea dî kô i mi la vac vîgwe myadongên. Mêd xomxo tyo yê Yesu dî la yev vîxa vô i, dî Yesu pîping vîmwo nipaên nêb i loc vêl ên xomxo tyo. Om xomxo tyo iac mabu dî nêl ên nêbê, “Yesu, ông ge Anutu lag puunê nu ông, lêcom ông ob vô va vô a? A kîtaa ông bê ông o lêc vông a vô nipaên lêm.”

³⁰ Mêd Yesu kinêg vô i ên nêbê, “Ông lêm le?” Lêc tyo nêl ên nêbê, “A lêg kehe nêbê kîdu levac.” Nêl lê bêge, ên vîmwo nipaên tîbeac dô vac i nîlô. ³¹ Mêd vîmwo nipaên tîgee kîtaa Yesu ên nêbê, “Ông o lêc tii xe la vac Seten ben nipaên lêm.”

³² Bwoc kîdu levac dîya mi le lec kîtôn tige, om vîmwo nipaên tîgee kîtaa Yesu ên nêb i vông he la dô vac. Om Yesu tyuc lec, ³³ dî vîmwo nipaên tîgee lam la vêl ên xomxo tyo dî la dô vac bwoc tyoe nîlô, mêd bwoc tyoe tup mi la dî la vac vîgwe madia dî la tô vac mia luaên dî num mia mi yib mîma vêl.

³⁴ Mêd xomxo wê mi viac bwoc tyoe ge yê wê bwoc la yib mîma vêl ge, om pec mi la, dî mîla nêl kîtong vô tîbii vac vîgwe levac hîxôn vîgwe nîpwo vîyang vîyang ge. ³⁵ Om tîbii wê ngô kîyang ge la ên nêb ob la yê han, mêgem he mîla vô Yesu lêc yê wê xomxo ti wê vîmwo nipaên dô vac i ge, vîmwo nipaên lop mi la vêl dî i dô hîxôn pîyôp nivîha dî vînyum ngakwi lec dî xeedô kwabo vô Yesu dî ngô Yesu kîyang. Om he yê tige dî xona mabu. ³⁶ Mêgem xomxo wê dô mi yê wê Yesu tii vîmwo nipaên vêl ên xomxo tige mi vông i vô nivîha lec ge, nêl i tîyi wê he yê ge kîtong vô tîbii wê val gee hîxôn. ³⁷ Om tîbii Gegesa vîhati kîtaa Yesu ên nêb i loc vêl ên he ben. He nêl bêge ên he xona mabu, mêgem Yesu lec dipac ên nêb ob lax mi la. ³⁸ Lêc xomxo ti wê Yesu tii vîmwo nipaên vêl ên i ge, lam kîtaa Yesu ên nêb ob la hîxôn, lêc Yesu vông i lax mi la ben dî nêl vô i ên nêbê, ³⁹ “Ông lôc mi loc bom dî loc nêl do levac wê Anutu vông vô ông ge kîtong vô xomxo vîhati.” Mêgem xomxo tyo lax mi la ben dî la nêl kîyang wê Yesu vông i vô nivîha lec ge kîtong vô xomxo vîhati.

*Jailas nu vêx, dî vêx yidac ngwe, yuu kîyang
(Matyu 9:18-26; Mak 5:21-43)*

⁴⁰ Yesu lax mi la mia luaên vîlu Galili ge nang, lêc xomxo tîbeac dîbin i mi xeedô, om he xêyaa vô nivîha ên wê Yesu vena ge. ⁴¹ Mêd xomxo levac ti lê nêbê Jailas val vô Yesu. Jailas ge wê tu levac dî mi viac lie Yuda hîxôn xumac lîlo ge, lêc lam yev vîxa kîtu vô Yesu dî kîtaa i ên nêbê i loc vac i ben, ⁴² ên nu byac vông yidac levac ti mi vô kwabo lec wê ob yib ge. Nu byac tige tîbed dî i klîsmas 12.

Om Yesu la hîxôn Jailas mi yuu la, lêc xomxo tîbeac lam vuac lec Yesu. ⁴³ Mêd vêx ti dô vac he mahîgun, lêc vêx tige, yidac kwatuacên vông i tîyi klîsmas 12, lêc o ma lêm, dî vêx tyo vông i mone la mîma vô docta lê, lêc ti o tîyi wê ob vông i vô nivîha lec ge lêm. ⁴⁴ Mêgem vêx tyo val le vô Yesu nîmi dî vyax vîgê lec Yesu ngakwi myahîpu mêgem lutîbed hi tyo kwep lec. ⁴⁵ Mêd Yesu nêl ên nêbê, “Letya vyax vîgê lec a?” Lêc xomxo vîhati nêl lax ên nêbê, “Maê, xe ga maê.” Mêgem Pita nêl ên nêbê, “Xolac kehe, xomxo tîbeac le i ngîvina ông dî vîgwe tocên ma, om letya yêvô ti wê vyax vîgê lec ông ge?” ⁴⁶ Lêc Yesu nêl lax ên nêbê, “Ti vyax vîgê lec a, om a yaxên lêc xêkîzêc la vêl ên a.” ⁴⁷ Mêgem vêx tige xovô nêbê o tîyi wê ob yax i vun ge lêm, om la hîxôn ni yetacên mi la yev vîxa vô Yesu dî nêl i kehe wê vyax vîgê lec Yesu ge kîtong dî nêl lec wê i yidac ma lutîbed ge kîtong hîxôn, dî xomxo tîgee vîhati yê hîxôn. ⁴⁸ Mêgem Yesu nêl vô i ên nêbê, “Nuge, vông vinên wê ông vông ge, ge wê vông ông vô nimvîha lec. Om ông lôc hîxôn nîlôm nivîha.”

⁴⁹ Yesu gên dînêl kîyang mi dô, dî xomxo ti vac Jailas ben val nêl vô Jailas ên nêbê, “Num byac yib gwêba, mêgem le i lêc vông yuac levac vô xolac kehe mi i lam lêm.” ⁵⁰ Mêd Yesu ngô kîyang tige dî nêl vô Jailas ên nêbê, “Le nîlô i vô vîyin lêm. Nge, ông vông i vin mô, ên num ge ob vô nivîha lec.” ⁵¹ Mêgem Yesu mîla Jailas ben lêc nêl vô xomxo vîhati ên nêb he i dô vîxun, dêc kô Pita yuu Jon dî Jems dî nu tige ta yuu ma hîxôn dî he la vac

xumac lôma. ⁵² Mêd xomxo vîhati byag mi vông tîlôt ên vêx tyo mi dô, lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Byagên i ma, ên vêx ge o yib lêm. Nge, ici va yêp.” ⁵³ Lêc xomxo tige nap lec Yesu kiyang ên he xovô ên he nêbê vêx ge yib vêl. ⁵⁴ Mêlêc Yesu la hôm lec vêx tyo vîgê dî nêl vya levac ên nêbê,

“Byac, kidi lec.” ⁵⁵ Mêgem vêx tyo myakilôhô lax mi la vac ninivi dî i kidi lec lutibed mi dô, dî Yesu nêl ên nêbê, “Xam vông yaên ti mi i ya.” ⁵⁶ Mêd vêx tyo ta yuu ma yetac mabu ên wê nu kidi lec ge, lêc Yesu nêl vô yuu ên nêbê, “Muu o lêc nêl ga kítong vô xomxo ti lêm.”

9

*Yesu vông yuac vô nue ngîvihi
(Matyu 10:5-15; Mak 6:7-13)*

¹ Yesu tyuc nue ngîvihi vîgê yuu dî tô mi la yuu la vô i dî vông xêkizêc wê i vông ge vô he ên nêb he i loc tii vîmwo nipaên vêl ên xomxo dî vông xomxo yidac i vô nivîha lec. ² Mêd Yesu vông he la ên nêb he i loc nêl Anutu ben yuu môp kítong vô xomxo i tîyi vîgwe vîhati dî vông he wê yidac gee i vô nivîha lec. ³ Mêd nêl vô he ên nêbê, “Xam o lêc kô susu ya hixôn lêc loc vô môp lêm, xocbê pîtoa yuu vîxec dî yaên yuu mone dî vînyumên yuu lêm. Nge, xam loc ya vîgêm pileva dî vînyumên tibed. ⁴ Dî xam obêc mîla vac vîgwe ti mi la dô vac xumac ti ge od xam dô vac xumac tige tibed i tîyi buc wê xam ob dô ge. Pyap dêc xam sea vîgwe tige dî loc bangwe. ⁵ Lêc xam obêc mîla vac vîgwe ti lêc xomxo vîyang tige o hôm xam lec nivîha lêm ge od xam lîloo vîjuva vêl ên vîxam ên i nêl he nêl nipaên kítong vô he dî loc.” ⁶ Om Yesu nue ngîvihi la vac vîgwe vîyang vîyang ge dî la nêl xolac vac vîgwe toto ge dî vông xomxo yidac vô nivîha lec.

*Helot ngô kiyang lec Yesu
(Matyu 14:1-2; Mak 6:14-16)*

⁷ Hizap levac Helot ngô kiyang wê xomxo mi nêl lec Yesu ge lêc vông i nîlô vô juda juda, ên xomxo ya nêl ên nêbê Yesu ge Jon Lipacên wê yib ge lêc kidi lec nang, ⁸ dî xomxo ya nêl ên nêbê ge plopete Ilaija wê dô ilage om vena nang, dî he ya nêl ên nêbê ge plopete ilage ti kidi lec vac yibên. ⁹ Mêd Helot nêl ên nêbê, “Jon Lipacên ge wê a kítov i kwa ilage, lêcom xomxo letya tiganê lêc tîbii dî nêl kiyang tîbêge lec i?” Om Helot myag ên nêb ob yê Yesu.

*Yesu vet xomxo 5,000
(Matyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Jon 6:1-13)*

¹⁰ Mêd nue ngîvihi wê Yesu vông he la yuac ge vena nêl he yuac kítong vô Yesu. Om Yesu kô heche va dêc sea xomxo baba dô dî he la vac vîgwe ti lê nêbê Betsaida. ¹¹ Lêc xomxo ngô wê he la ge om tîmu vô Yesu he nue ngîvihi vîxa dêc mîla vô he, mêd Yesu xêyaa vô nivîha ên wê he mîla ge, om nêl Anutu ben yuu môp kítong vô he dî vông he wê yidac ge vô nivîha lec. ¹² He dô dî vîgwe huc om nue ngîvihi vîgê yuu dî tô mi la yuu la nêl vô Yesu ên nêbê, “Vông xomxo tigae i loc, ên he i loc vac vîgwe vîyang vîyang ge ên loc kîsuu yaên dî loc yêp, ên vîgwe ga, vîgwe myadongên.” ¹³ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xacxam va ob vông yaên vô he mi he i ya.” Lêc he nêl lax vô Yesu ên nêbê, “Xe xom yaên ga o tîbeac lêm, blet vîgê vîlu dî beac yuutyabed. Lêcom ông nêb xe la kîsuu yaên vô xomxo tîbeac tigae, me?” ¹⁴ He nêl bêge ên xomxo tige tîbeac hîwocên mêgem vux vaci, he 5,000.

Mêgem Yesu nêl vô nue ngîvihi ên nêbê, “Xam vông he i loc dô kidu kidu i tîyi xomxo kehe yuu dî vîgê yuu (50).” ¹⁵ Om he vông tîbii la dô i tîyi wê Yesu nêl ge. ¹⁶ Mêgem Yesu hôm blet vîgê vîlu ge hixôn beac yuu ge dî lax ma la lag kîsiinê dêc kîtaa lec blet yuu beac dî hîbu mi vông vô nue ngîvihi ên nêb he i kô mi loc títang vô xomxo tyoe. ¹⁷ Mêd xomxo vîhati ya i den he dêc nue ngîvihi la kítuc myapîpu wê gên dô ge mi su vac sepat vîgê yuu dî tô mi la yuu mi i pup lec.

*Pita nêl Yesu kitong nêb i Kilisi
(Matyu 16:13-28; Mak 8:27-9:1)*

¹⁸ Buc ti Yesu he nue ngivihi la dô vac vîgwe ti, mêd Yesu vaci kîtaa vô ma Anutu mi dô. Pyap dêc kinêg vô nue ngivihi ên nêbê, “Xomxo mi nêb a letya?” ¹⁹ Mêd he nêl lax vô i ên nêbê, “Ya nêbê ông ge Jon Lipacên, di ya nêbê ông Ilaija, di ya nêb ông plopete ilage ti léc ông kidi lec vac yibên mi dô gwêbaga.” ²⁰ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Di xacxam va nêb a letya?” Mêlêc Pita nêl ên nêbê, “Ông ge Kilisi wê Anutu vông ông lam ge.” ²¹ Mêd Yesu nêl kiyang xêkizêc vô he nêbê he i o léc nêl i kitong vô xomxo ti lêm, ²² di nêl vô he ên nêbê, “A, Xomxo Nu, a obêc kô myavinê levac mabu, di he Yuda levac hixôn xomxo levac wê mi si daa vô Anutu gee hixôn he wê xovô Moses xolac gee, he obêc vô nîmi vô a di hi a xib, di buc yon obêc la vêl léc a obêc kidi lec magvîha i tii vac nang.”

²³ Mêd Yesu nêl vô he vîhati ên nêbê, “Xomxo ti obêc nêb tîmu vô a kiyang ge od i vông i vô nipwo lec i tîyi buc vîhati di kilê vîyin i tîyi xocbê kilê xax pola ge mi tîmu vô a vîxag. ²⁴ Ên xomxo ti obêc viac ici va ninivi nivîha ên nêb ob dô mavîha ge od kînu hixôn ninivi obêc yib. Léc xomxo ti obêc sea ninivi lec a lêg ge od obêc dô mavîha luta. ²⁵ Ên xomxo ti obêc kîruc susu kîbun ga vîhati tu ixê, léc ici va obêc yib mi la vac nîpân ge od obêc vô nivîha vô i tibêna? ²⁶ Ên xomxo ti obêc vô nîmi vô a hixôn a xolac ge od a, Xomxo Nu, a êno obêc vô nîmig vô i lec buc wê a obêc lop mi lôm hixôn xêseac wê Mag Anutu yuu angela ngîbua vông ge. ²⁷ Léc a ob nêl hixôn nôn vô xam bê xam wê xam le ga, xam ya ob dô mi wê wê Anutu nu ob lam tu king ge lê dêc wib tîmuên.”

*Yesu ninivi pilepac
(Matyu 17:1-13; Mak 9:2-13)*

²⁸ Yesu nêl kiyang tige pyap dêc da ti la vêl mêd kô Pita yuu Jon yon Jems mi he la lec kîtôn ti ên Yesu nêb ob la kîtaa. ²⁹ Om Yesu kîtaa mi dô, léc ninivi pilepac mi vô bangwe di i ngakwi vô makwem ta di tee lec vîgwe. ³⁰⁻³¹ Mêd lutibed xomxo yuu lam hixôn xêseac mi lam le hixôn Yesu di yon keac. Ge Moses yuu Ilaija, om yuu nêl lec môp wê Yesu ob la vông gê Jelusalem di nêl lec wê ob sea kîbun ga ge.

³² Pita yon li yuu manôn vô yêp yêp lê, léc yon manôn seac di yon yê xêseac wê Yesu vông ge di yê xomxo yuu wê le hixôn i ge. ³³ Pyap mêd xomxo yuu ge nêl vô Yesu ên nêb yuu ob la, léc Pita nêl vô Yesu ên nêbê, “Xolac kehe, ga nivîha wê il dô ga, om xen ob lox xumac yon, ông nêb ti, di Moses nêb ti di Ilaija nêb ti.” Pita lungên kiyang wê ob nêl ge om nêl kiyang bêge pileva.

³⁴ Pita gên nêl kiyang tige dêc vîyobtoc ti lam hîvun he xôn om yon xona. ³⁵ Mêd vya ti lam vac vîyobtoc di nêl ên nêbê, “Ge a nug wê a vînoo i ge om xam ngô i vya.” ³⁶ Vya nêl pyap mêd yon yê wê Yesu tibed xeele ge. Mêd vô buc tige yon o nêl kiyang wê yon yê ge kitong vô xomxo ti lêm.

*Yesu tii vîmwô nîpân vêl ên xomxo ti
(Matyu 17:14-21; Mak 9:14-29)*

³⁷ Vîgwe vîdiiên tîtige he sea kîtôn di lax mi la, léc mîla vô xomxo tîbeac wê dîval vô môp ge, ³⁸ mêd xomxo ti vac he mahîgun tyuc vya levac ên nêbê, “Xolac kehe, a kîtaa ông bê ông wê a nug vux tiga lê, ên a nug nôn tibed ga mê. ³⁹ Léc buc tîbeac vîmwô nîpân ti hêm i xôn di vông i iac mabu di vô pwoo pwoo i mi hi i lec kîbun di mya ngîmong lam, om vông i vô nîpân di o sea i lutibed lêm. ⁴⁰ Om a kîtaa nûme ngivihi ên a nêb he i tii vîmwô nîpân tiga i loc vêl léc he tîyiên ma.”

⁴¹ Mêgem Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam gwêbaga, xam nêb vông vinên ma. Xam nîlôm gên nîpân. Om a ob dô hixôn xam di i mîloc na lê léc xam vông i vinê? Di a ob kilê vîyin wê xam vông ge di i mîloc na lê? Om kô num tyo mi lamê.” ⁴² Mêd nu tige gên kidi mi lam léc vîmwô nîpân tige hêm i di nêx i la hi i sea lec kîbun. Mêgem Yesu

lec ni vô vimwo nipaên tige mi tii i la vèl di vông nipwo tyo vô nivihha lec di vông i lax vô ma. ⁴³ Om xomxo tige vîhati yê di yetac mabu ên xêkizêc levac wê Anutu vông ge.

Yesu nêl kiyang vông lu yuu lec wê obêc yib ge
(*Matyu 17:22-23; Mak 9:30-32*)

Xomxo yetac mabu ên môp wê Yesu vông ge, dêc Yesu nêl vô nue ngivihhi ên nêbê, ⁴⁴ “Xam vyac vô ninyam vô kiyang wê a ob nêl ga bê xomxo obêc vông Xomxo Nu la vac tibii vigê.” ⁴⁵ Lêc nue ngivihhi lungên kiyang tyo kehe, ên kehe yêp xôpacên om he vyac xovôên ma. Lêc he xona ên nêb ob kinêg kiyang tyo kehe vô Yesu lêm.

Letya ob tu levac?
(*Matyu 18:1-5; Mak 9:33-40*)

⁴⁶ Yesu nue ngivihhi ngaênma ên nêb letya ob tu he nêb levac? ⁴⁷ Lêc Yesu xovô he nilô wê he nêl ge om la kô nipwo ti mi lam lax i le pikeb i, ⁴⁸ di nêl vô he ên nêbê, “Xomxo ti obêc hóm nipwo bêga lec ên wê vông i vin a lêg ge od ge tiyi xocbê hóm a lec ge. Di xomxo ti obêc hóm a lec ge od ge tiyi xocbê hóm xomxo ti wê vông a lam ge lec hixôn. Ên xomxo wê dô nipwo vac xam mahigun ge, ge wê ob tu xam nêb levac.”

⁴⁹ Mêd Jon nêl vô Yesu ên nêbê, “Xolac kehe, xe xê xomxo ti tii vimwo nipaên vèl ên xomxo lec ông lêm, om xe vîbu i nêb i vôngên tibêge i ma, ên o mi dô hixôn xe mi timu vô ông lêm.” ⁵⁰ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Xam o lêc vîbu i lêm. Ên xomxo wê o vông vevac vô xam lêm ge, ge xam nêb wê ob ngidu xam xôn ge.”

Tibii Samelia o hóm Yesu lec lêm

⁵¹ Buc vô kwabo lec wê Yesu ob lax mi la lag puunê ge, mêd Yesu nêb ob la Jelusalem, ⁵² om vông xomxo ya le mug la. Mêd he mîla vac tibii Samelia ben, ên he nêb he ob la yê vigwe ti wê Yesu ob la dô vac ge, ⁵³ lêc tibii vîyang tige xovô nêbê Yesu ge xomxo Yuda ti wê nêb ob la Jelusalem ge, om he vîbu nêbê Yesu loc vacên he ben i ma. ⁵⁴ Mêd nue ngivihhi Jems yuu Jon yê môp wê he vông ge om nêl vô Yesu ên nêbê, “Apumtau, ông nêb xii nêl di ngwax i lam gê kîsii ganê ên ya tibii tigae i ma vèl, me?” ⁵⁵ Mêlêc Yesu pilepac i di kunac yuu ên kiyang wê yuu nêl ge. ⁵⁶ Pyap dêc he la vigwe bangwe.

Xomxo wê nêb ob timu vô Yesu ge
(*Matyu 8:19-22*)

⁵⁷ He mîla vô môp lê, lêc xomxo ti val nêl vô Yesu ên nêbê, “Vigwe wê ông ob la vac ge, a ob loc hixôn ông.” ⁵⁸ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Le i lêc nêl decdec bê ông ob lam hixôn a lêm. Ên lîlii mi yêp vac yen, di menac vông livihhi lec xax mi yêp lec, lêc a, Xomxo Nu, a bog wê a ob xêp vac ge ti yêpên ma.”

⁵⁹ Yesu nêl vô xomxo ngwe ên nêbê, “Lam hixôn a.” Lêc xomxo tige nêl ên nêbê, “Xomxo levac, a ob loc hixôn ông lê, lêc ông vông a lax dô di yev mag vèl lê.” ⁶⁰ Lêc Yesu luu i vya di nêl ên nêbê, “Xomxo yibên i yev yibên, di ông loc nêl Anutu ben yuu môp kitong vô xomxo.”

⁶¹ Xomxo ngwe nêl vô Yesu ên nêbê, “Xomxo levac, a ob loc hixôn ông lê, lêc ông vông a lax bog mi lax nêl kitong vô lige lê.” ⁶² Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Xomxo ti obêc nêb i obêc vông Anutu yuac ge od i o lêc yê manôn i loc nînya nînya lêm, ên ge od o tiyi wê ob tu Anutu nu mi vông i yuac ge lêm.”

10

Yesu vông xomxo kehe yon di vigê yuu (70) la vac yuac

¹ Nang dêc Yesu vînoo xomxo kehe yon di vigê yuu (70) hixôn mi vông he yuu yuu la vac vigwe titi, ên nêb he i mug mi loc vac vigwe vîhati wê Yesu obêc mîla vac ge. ² Mêd nêl vô he ên nêbê, “Yaên wê dô vac yuac ge vô nôn tîbeac pyap lê, lêc xomxo ti wê ob kô nôn tyo gee yuutyabed, om xam kîtaa vô yuac tyo kehe bê i vông xomxo i loc vông yuac ên kîruc ixê nôn.

³ “Om xam locê. Lêc xam xovô bê a ob vông xam loc xocbê bwoc sipsip nue wê la vac noo vîmen mahîgun ge. ⁴ Om xam o lêc kô mone yuu vîxec dî su hîxôn lêm, dî xam o lêc keac tôv vô xomxo ti vac môp lêm. ⁵ Xam obêc la vac xumac ti ge od xam nêl kîyang tax bêga bê, ‘Kîyang malehe i lam lec xomxo wê dô vac xumac tiga.’ ⁶ Mêd xomxo kîyang malehe obêc dô vac xumac tige ge od kîyang malehe wê xam kîtaa lec he ge ob yêp lec he. Lêc obêc ma ge od kîyang malehe obêc lôm vô xacxam va tii vac nang. ⁷ Mêd xumac wê xam obêc dô vac ge, xam dô vac xumac tige tîbed, dî le i lêc dô tul tul vac xumac tîbeac lêm. Nge, xam dô tige mî wa dî num wê xomxo ob vông vô xam ge, ên xomxo wê ob vông yuac ge obêc kô nôn lec yuac wê he vông ge.

⁸ “Om xam obêc la vac vîgwe ti lêc xomxo hôm xam lec ge od xam wa yaên wê he vông vô xam ge, ⁹ dî xam vông he vîyang tige wê yidac vông ge i vô nivîha lec, dî xam nêl vô he bêga bê, ‘Anutu nu kîsiinê val pyap vô xam.’

¹⁰ “Lêc xam obêc mîla vac vîgwe ti lêc xomxo o hôm xam lec lêm ge od xam lôc mî loc le vac môp, dî nêl vô he bêga bê, ¹¹ ‘Xam bom vîjuva wê pîtii lec xe vîxam ge, xe ob lîloo i lôc mî loc yêp vô xam. Mêlêc xam xovô bêga bê Anutu nu kîsiinê val kwabo pyap.’ Xam nêl bêge vô he. ¹² Om a ob nêl vô xam bê obêc buc tîmuên wê Anutu ob yaxên xomxo ge, od xomxo vîyang tige obêc kô vîyin levac luu vîyin wê tîbii Sodom ob kô ge vêl.”

Vîyin lec xomxo wê o vông i vin lêm ge
(*Matyu 11:20-24*)

¹³ Yesu nêl ên nêbê, “Xam tîbii Kolasin, xam xona nêm ên vîyin wê xam obêc kô ge. Dî xam tîbii Betsaida, xam êno xona nêm. Ên do levac wê a vông vac xam bom ge, xomxo ti obêc vông bêge vac tîbii Taia yuu Saidon ben ilage ge od tîbii Taia yuu Saidon obêc pîlepac he dî lipac vîwev lec he dî dô hîxôn nîlô vîyin ên wê he xovô nên nîpaên ge. ¹⁴ Lêc xam o pîlepac xam lêm, om buc tîmuên wê Anutu obêc yaxên xomxo ge, od xam obêc kô myavîwen nîpaên i luu wê tîbii Taia yuu Saidon ob kô ge vêl. ¹⁵ Dî xam tîbii Kapaneam, xam xo ên xam nêb xam ob kô lêm levac mî la dô vac Anutu ben lag puunê? Ma vêl, xam ob la vac vîgwe nîpaên.”

¹⁶ Mêgem Yesu nêl vô nue ngîvîhi ên nêbê, “Xomxo ti obêc ngô xam vyam ge od tîyi xocbê ngô a vyag. Lêc xomxo obêc vô nînya kîtu vô xam vyam ge od tîyi xocbê he vô nînya kîtu vô a vyag, dî xomxo wê vô nînya kîtu vô a vyag ge tîyi xocbê he vô nînya kîtu vô xomxo ti wê vông a lam ge vya hîxôn.”

Xomxo kehe yon dî vîgê yuu (70) vena vô Yesu

¹⁷ Xomxo kehe yon dî vîgê yuu wê Yesu vông he la yuac gee vena hîxôn xêyaa nivîha dî nêl vô Yesu ên nêbê, “Apumtau, xe nêl ông lêm ge od vîmwo nîpaên vô nînya lehe vô mî la vac xe vyam kwa ngîbi.” ¹⁸ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “A xê Seten tô gê kîsii ganê mî lam xocbê deac hîxelac ge. ¹⁹ Om xam ngô lê. A vông xêkîzêc vô xam pyap, om xam tîyi wê xam obêc kê myel yuu kîpyêc, dî xam obêc pwoo xêkîzêc wê Seten vông ge i pec, dî susu ti o tîyi wê ob vông xam vô nîpaên ge lêm. ²⁰ Vîxôhîlôg, lêc xam o lêc pîmil xam bê vîmwo nîpaên la vac xam kwa ngîbi lêm. Nge, xam pîmil Anutu ên wê kîvuu xam lêm yêp lag puunê ge.”

Yesu pîmil ma Anutu hîxôn xêyaa nivîha
(*Matyu 11:25-27; Matyu 13:16-17*)

²¹ Vô buc tige Myakîlôhô Ngîbua vông Yesu xêyaa vô nivîha dî i kîtaa vô ma Anutu bêga ên nêbê, “Mag Apumtau, ông lag yuu kîbun kehe ông, om a hi vîxag pec ên ông, ên ông o vông kîyang tige vô xomxo wê pîyôp levac yuu xovôên nivîha ge lêm. Nge, ông hîlung vô xomxo wê lê nipwo ge. Mag, ông vông ya xovôên wê ôcông va vông ge.”

²² Pyap dêc Yesu nêl ên nêbê, “Mag vông susu ge vîhati vô a. Mêlêc xomxo ti o xovô nu a lêm. Nge, Mag vaci xovô. Dî xomxo ti o xovô Mag lêm. Nge, nu aca va wê a xovô, dî xomxo wê a nêb a ob hîlung Mag vô he ge, he ob xovô Mag.”

²³ Mêd Yesu pilepac i vô nue ngivihî dî nêl vô heche va ên nêbê, “Xam xêmyaa i vô nivîha ên wê xam wê môp wê a vông ge. ²⁴ Ên a ob nêl vô xam bê plopete yuu king wê dô ilage, he tîbeac nêb ob yê i tîyi xocbê xam wê ge lê, lêc he yêên ma. Dî he tîbeac nêb ob ngô kiyang xocbê wê xam ngô ge lê, lêc he ngôên ma.”

Kiyang pilepacên lec tîbii Samelia ti

²⁵ Buc ti lêc xomxo wê xovô Moses xolac ge ti kîdi lec dî nêl kiyang vô Yesu ên nêb ob yaxên i, om nêl bêga ên nêbê, “Xolac kehe, a obêc vông bêna êdêc dô magvîha luta lêc luta?” ²⁶ Lêc Yesu nêl lax vô i ên nêbê, “Kiyang wê yêp vac Moses xolac ge, ông kítong lêc nêbê va?” ²⁷ Mêgem xomxo tyo nêl ên nêbê, “Xolac nêl bêga ên nêbê, ‘Ông xêmyaa i vin lec ông Apumtau Anutu dî ông vông nilôm yuu kinum dî xêkizêc yuu pîyôp i loc dîluhu vô Anutu, dî ông xêmyaa i vin lec xomxo baba i tîyi xocbê ông xêmyaa vin lec ôcông va ge.’” ²⁸ Mêgem Yesu nêl ên nêbê, “Ông nêl ge nivîha pyap, om ông obêc vông bêge ge od ông obêc dô mamvîha luta lêc luta.”

²⁹ Lêc xomxo tige nêb ob viac i nivîha om kîng vô Yesu ên nêbê, “Kiyang wê nêl ên nêbê il xêdyaa i vin lec xomxo baba ge, ge nêl lec xomxo nae?”

³⁰ Om Yesu nêl kiyang pilepacên ti vô i bêga ên nêbê, “Xomxo ti kîdi gê Jerusalem ên nêb ob la Jeliko, om la vô môp mî la, lêc tîbii yôdac wê mi vun xomxo susu ge hi i vô nîpaên dî lêx i nêên ngakwi sea dî kô i susu vîhati mî la, dêc xomxo tyo la yêp vac môp dî vô kwabo lec wê ob yib ge. ³¹ Lêc vô buc tige xomxo wê mi si daa vô Anutu ge ti mîla vô môp tige mî la yê lê, lêc sea i yêp dî luu vêl mî la. ³² Nang dêc xomxo Livai wê mi vông yuac vac Anutu xumac ngîbua ge ti mîla vô môp tige mî la yê lê, lêc sea i yêp dî luu vêl mî la.

³³ “Mêd tîbii Samelia ti mîla vô môp tige om val yê xomxo tyo wê yêp ge, lêc xo vîgwe pîsiv ên i, ³⁴ om la kwabo vô dêc vông malasin wel yuu wain vac xomxo tyo kîtyax wê tîbii vevac hi ge, mî vîyum xôn, dêc tung i la lec i bwoc donki mêd kô mî

la vac xumac wê xomxo kîsuu dî yêp vac ge ti dî viac i. ³⁵ Vîgwe vîdiiên mêd tîbii Samelia tige vông mone kehe ti vô xomxo ti wê viac xumac tige dî nêl vô i ên nêbê, ‘Ông viac xomxo tiga nivîha ya mone wê a vông ga, dêc ông obêc vông luu vêl ge od a obêc vena vông vac ông xe wê ông viac xomxo tiga ya ge.’”

³⁶ Yesu nêl bêge dêc kîng vô xomxo xolac kehe tige ên nêbê, “Om ông xo ên ông nêb xomxo yon ge, tina xêyaa vin lec xomxo ti wê tîbii yôdac hi ge?” ³⁷ Lêc xomxo tyo nêl lax ên nêbê, “Xomxo ti wê xo vîgwe pîsiv ên i ge.” Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Om ông lôc, dî loc vông môp i tîyi bêge.”

Mata yuu li Malia

³⁸ Mêd Yesu he nue ngivihî la lêc mîla vac vîgwe ti wê vêx ti dô vac lê nêbê Mata. Om Mata kô Yesu mî la vac i ben. ³⁹ Lêc Mata li vêx ngwe dô lê nêbê Malia, om Malia la dô hîxôn Apumtau Yesu mî ngô i kiyang. ⁴⁰ Lêc Mata vông yuac levaclec yebac mî vô vîlee vîlee mî vông nilô vô vîyin om la nêl vô Yesu ên nêbê, “Apumtau, nii Malia sea a mî vông aca tîbed vông yuac lec yaên ga. Lêcom mêd ông wê ge nivîha? Ông nêl ên i lam vông yuac hîxôn a.” ⁴¹ Lêc Apumtau nêl vô i ên nêbê, “Mata, Mata, ông vông nilôm la vô susu vîyang vîyang ge om vông ông nilôm vô vîyin lec. ⁴² Mêlêc môp tîbed wê ông sea ge. Ge môp nivîha wê Malia vông ge, om il obêc vô vêl ên i nang lêm.”

11

*Yesu nêl môp kîtaaên kítong vô nue ngivihî
(Matyu 6:9-15; Matyu 7:7-11)*

¹ Buc ti Yesu la kîtaa vac vîgwe ti, pyap dêc nue ngivihî ti nêl vô i ên nêbê, “Apumtau, xe nêb ông nêl môp kîtaaên kítong vô xe i tîyi xocbê Jon Lipacên nêl vô nue ge.” ² Mêgem Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam obêc kîtaa ge od xam kîtaa bêga bê,

'Mag, ông lêm i lam tu ngibua. Ông lam tu Apumtau i tiyi vîgwe vîhati. ³ Ông vông yaên vô xe i tiyi buc vîhati. ⁴ Xe nê m myavîwen wê yêp vô xe ge ông kitya vêl, xocbê xe kitya nê m nipaên vêl voma ge. Ông o léc didii xe mî loc vac kiyang wê ob yaxên xe ge lêm.'

⁵ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, "Xam ti obêc la vô ngidê m ti vô vîvuaên mahigun di nêl vô i ên nêbê, 'Ngidêg, a val ga vô ông ên a nêbê ông vông blet yon vô a, ⁶ ên a ngidêg ngwe val vô vîgwe bucên tya ga vô a, lêcom yaên wê a ob vông vô i ge ma.' ⁷ Léc ngidê m dô vac xumac nîlô di nêl bêga vô ông ên nêbê, 'Ga vîvuaên mahigun di a tung xumac lec pyap di xe nuge xêp ga mê, om o tiyi wê a ob kidi lec mî vông yaên ti vô ông ge lêm. Mêgem ông lôcê.' ⁸ Om a ob nêl vô xam bê ngidê m obêc kidi lec mî lam vông yaên vô ông ge od ob vông vô ông ên wê i ngidê ông ge lêm. Nge, obêc vông vô ông ên wê ông kîta a i nginong ge. ⁹ Om a ob nêl vô xam bê xam kîta a susu ya vô Anutu ên Anutu i vông vô xam, di xam myag susu êdêc wêvô, di xam kîtuu vuayen ên Anutu i tax vuayen ên xam. ¹⁰ Ên xomxo vîhati wê kîta a vô Anutu ge obêc kô nôn tiyi wê he kîta a ge, di xomxo vîhati wê myag susu ge obêc yêvô, di xomxo vîhati wê kîtuu vuayen ge od Anutu obêc tax vuayen ên he.

¹¹ "Xame, xam nume ti obêc kîta a xam nêb ob ya pis ge od xam obêc vông myel vô, me? ¹² Me nume ti obêc kîta a xam ên nêb xam vông kokilêx nulen vô i ge od xam obêc vông kîpyêc vô, me? Maê. ¹³ Xam ga xomxo kibun nimpaên, léc xam mî vông susu nivîhavîha vô nume, om xam xovô bêga bê il Mag Anutu lag puunê nêb ob vông susu nivîhavîha luu vêl vô il om ob vông Myakîlôhô Ngibua vô xomxo wê kîta a i ge."

Xomxo nêl ên nêbê Yesu vông yuac ya xêkizêc wê Seten vông ge (Matyu 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ Yesu tii vîmwô nipaên ti vêl ên xomxo ti. Vîmwô tyo vông xomxo tige dô yac di keacên ma, om buc wê Yesu tii vîmwô tyo la vêl ge od xomxo tyo keac, di xomxo wê yê gee yetac mabu. ¹⁵ Léc xomxo ya nêl ên nêbê, "Bielsebul wê tu vîmwô nipaên nê levac ge vông xêkizêc vô Yesu, om Yesu tii vîmwô nipaên vêl ya xêkizêc wê Bielsebul vông ge." ¹⁶ Di xomxo ya nêb ob yaxên Yesu, om nêl vô i ên nêbê, "Xe nêb ông vông do levac ti mî xe xê ên i nêl kîtong bê ông kô xêkizêc vô Anutu lag puunê." ¹⁷ Léc Yesu xovô kiyang wê yêp vac he nîlô ge om nêl vô he ên nêbê, "Xomxo vîyang ti obêc hîbuma sea mî hima ge od ob dô nivîha nang lêm. Me xomxo xumac ti obêc hîbuma sea mî hima ge od obêc vông he vô nipaên. ¹⁸ Bêge mêgem Seten he lie obêc hîbuma sea mî hima ge od xêkizêc wê he vông ge ob yêp nivîha tibêna? Ge he ob dô nipaên. A nêl bêge ên wê xam nêl ên xam nêbê a tii vîmwô nipaên la vêl ên xomxo ya xêkizêc wê Bielsebul vông ge. ¹⁹ Léc a ob kînêg vô xam bê a obêc tii vîmwô nipaên vêl ya xêkizêc wê Bielsebul vông ge od letya wê vông xêkizêc vô lime léc he tii vîmwô nipaên vêl ya ge? Ge lime vaci ob yaxên kiyang wê xam nêl ge lê. ²⁰ Léc Anutu vaci obêc vông xêkizêc vô a di a tii vîmwô nipaên la vêl ge od xam xovô bêga bê Anutu lam tu levac vac xam mahigun pyap.

²¹ "Xomxo xêkizêc ti obêc hôm susu vevac vac vîgê di dô bin i xumac ge od susu wê i vông ge ob dô nivîha. ²² Léc xomxo ngwe wê xêkizêc luu vêl ge obêc val vông vevac vô i di nginoo vêl ge od ob vô susu vevac wê xomxo tige xo nêb ob ngîdu i xôn ge vêl, dêc kô susu wê xomxo tige vông ge vîhati mî la tîtang vaxvax vô lie ya.

²³ "Om a ob nêl bêga bê xomxo ti obêc dô hîxôn a mî ngîdu a xôn lêm ge od ge tiyi xocbê vông vevac vô a. Di xomxo wê o vîlu vô xomxo hîxôn a lêm ge od ge tiyi xocbê tii he moo sea ge.

Vîmwô nipaên vena i tii vac nang (Matyu 12:43-45)

²⁴ "Vîmwô nipaên ti obêc lam la vêl ên xomxo ti ge od ob la vîlee vac vîgwe myadongên mî la myag vîgwe ti wê ob la dô seac vêl vac ge. Léc yêvôên vîgwe ti obêc ma ge od ob nêl bêga bê, 'A ob lax mî la dô vac bog wê a sea di lam ge i tii vac nang.' ²⁵ Om vîmwô tige obêc lax mî la vô xomxo ti wê i dô vac ilage mî lax yê wê pîtyep mî viac nivîha ge,

²⁶ od obêc la kô vimwo nipaên wê nê nipaên luu i vêl ge vigê vilu di sec yuu, lêc he xôn lax dô vac xomxo tige, di vông i vô nipaên levac luu vîwen tax ge vêl.”

Môp wê xomxo ob dô hixôn xêyaa nivîha ge

²⁷ Yesu nêl kiyang tige vô xomxo tibeac, lêc vêx ti tyuc vya levac vac he mahigun ên nêbê, “Ông tam ti wê kô ông mi vông lul vô ông ge, i dô hixôn xêyaa nivîha.” ²⁸ Lêc Yesu nêl ên nêbê, “Bêge mêlêc a nêl bê xomxo wê ngô Anutu kiyang mi viac ge wê ob dô hixôn xêyaa nivîha.”

*Xomxo nêb he ob yê do levac
(Matyu 12:38-42; Mak 8:12)*

²⁹ Xomxo tibeac lam kitucma mi dô, mêgem Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xomxo gwêbaga, xomxo nipaên nô. He nêb he ob yê do levac lê, lêc a ob nêl bê he ob yê do tibeac lêm. Nge, do tibeac wê he ob yê ge, tiyi xocbê wê Jona vông ilage. ³⁰ Ên môp wê Jona la dô vac lili gwec nilô tiyi buc yon ge, ge Anutu hilung vô tibii Niniva tiyi xocbê do levac ge. Bêge mêgem a, Xomxo Nu, a obêc tu do levac bêge vô xomxo gwêbaga êno.

³¹ “Om obêc buc timuên wê Anutu obêc titô xomxo ge, od vêx levac wê tu tibii Siba nê n kwin vac buc ilage ge obêc kidi lec hixôn xam wê xam dô gwêbaga di nêl xam nê nipaên kitong. Ên vêx tige kidi vac kibun myahipu di lam ên nêb ob lam ngô kiyang wê King Solomon nêl hixôn piyôp nivîha ge. Di gwêbaga a wê a luu Solomon vêl ge a lam dô hixôn xam lê, lêc xam o ngô a vyag lêm. ³² Om obêc buc timuên wê Anutu obêc titô xomxo ge, od tibii Niniva êno obêc kidi lec hixôn xam wê xam dô gwêbaga di nêl xam nê nipaên, ên ilage tibii Niniva ngô kiyang wê Jona nêl vô he ge di pilepac he, di gwêbaga a wê a luu Jona vêl ge a lam dô hixôn xam, lêc xam o pilepac xam lêm.

*Kiyang pilepacên lec lam
(Matyu 5:15; Matyu 6:22-23)*

³³ “Xomxo ti obêc byêx ngwax vac lam ge od ob vun vac pêt ngibi me lax dêg lec xôn lêm. Nge, ob lax i le lec tevol kisii ên xomxo wê ob lam vac xumac nilô ge i lam yê xêseac. ³⁴ Xam mamnôn tiyi xocbê lam wê linac lec nimnivi ge, om mamnôn obêc dô nivîha ge od obêc vông nimnivi vîhati dô vac xêseac, lêc xam obêc vông mamnôn vô nipaên ge od nimnivi vîhati obêc mapitoc. ³⁵ Om xam viac xam êdêc xêseac wê dô vac xam ge i o lêc vô mapitoc lêm. ³⁶ Ên nimnivi vîhati obêc dô vac xêseac di mapitoc ma ge od nimnivi obêc xêseac nivîha xocbê lam xêseac linac lec ông ge.”

*Môp nipaên wê he Palisi hixôn xomxo wê xovô Moses xolac gee vông ge
(Matyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 20:45-47)*

³⁷ Yesu nêl kiyang tige pyap dêc Palisi ti val nêl vô Yesu nêb i loc ya hixôn i, om Yesu la vac Palisi tyo ben mi la dô hixôn i mi ya. ³⁸ Lêc Palisi tyo yê wê Yesu diya ge lê, lêc o lipac vigê tax tiyi xocbê môp wê he Palisi mi vông ge lêm, om yetac mabu. ³⁹ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Xam Palisi ge, xam mi lipac nimnivi pileva tiyi xocbê xam lipac kap yuu pile nimi ge, dom xam nilôm ge, môp yôdac yuu nipaên pup lec. ⁴⁰ Xam tibii piyôp maên. Anutu ti wê tung il nidnivi ge o tung il nilôd hixôn lêmê? ⁴¹ Om a ob nêl vô xam bê xam vông susu wê dô vac pile yuu kap nilô ge vô xomxo wê nê n susu maên ge ên i loc ngidu he xôn. Xam obêc vông bêge ge od xam nê n môp vîhati obêc vô paha lec.

⁴² “Om xam Palisi ge, xam xona nê n ên viyin wê ob val vô xam ge. Ên xam nêb xam ob timu vô Moses xolac vîhati, om xam obêc tulec susu xocbê lehac yuu ngec nipwopwo ge od xam mi tung kidu vigê yuu lêc mi vông kidu ti la tu daa vô Anutu. Xam mi vông bêge lê, lêc xam sea môp bôbac yuu môp xêyaa vin lecên Anutu. Om a ob nêl bê xam o lêc vông môp ngwe vô nivîha di sea ngwe lêm. Nge, xam vông yuu xôn i vô nivîha.

⁴³ “Xam Palisi, xam xona nê n ên viyin wê obêc tulec xam ge. Ên buc wê xam la vac xumac lilo ge, od xam yong xam ên xam nêb xam ob dô lec sia nivîha vô xomxo manôn, di buc wê xam la vîlee lec wetôv ge od xam nêb xomxo vîhati i pimil xam ya vya nivîha.

⁴⁴ “Mêgem xam xona nêem ên vîyin wê obêc tulec xam ge. Ên xam nîlôm tîyi xocbê lôva wê le vac kibun nîlô mi xomxo len yêp vac ge, mêlêc xomxo tîbeac lungên dî xoc vô kîsii mi la om vông he vô nîpaên.”

⁴⁵ Mêgem xomxo wê xovô Moses xolac ge ti nêl vô Yesu ên nêbê, “Xolac kehe, kîyang wê ông nêl ge, ge ông nêl nîpaên lec xe hîxôn.” ⁴⁶ Lêcom Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam wê xam xovô Moses xolac ge, xam xona nêem ên vîyin wê obêc tulec xam ge. Ên xam nêl kîyang tîbeac vô xomxo ên xam nêb he i tîmu vô, om xam lii vîyin levac lec he, lêc xam vîgêm o kîlê vîyin tige hîxôn he lu ya lêm.

⁴⁷ “Om xam xona nêem ên vîyin wê obêc tulec xam ge. Ên mame bume tîvame, he hi plopete yib, lêc gwêbaga xam dîvunac vô lôva wê plopete yêp vac ge. ⁴⁸ Om môp tîbêge nêl xam kîtong ên nêbê xam xêmyaa vô nîvîha ên môp wê bume vông ilage, ên bume hi plopete yib, lêc gwêbaga xam vunac vô lôva wê plopete yêp vac ge.

⁴⁹ “Mêgem Anutu wê xovôen kehe ge nêl bêga ên nêbê, ‘A ob vông plopete yuu sinale i loc vô he lê, lêc he obêc vông vîyin vô he dêc hi he ya yib.’ ⁵⁰ Om xomxo wê dô gwêbaga, he ob kô myavîwen nîpaên lec wê he hi plopete yib ge. Ge nêl lec plopete vîhati yang, he wê dô vô buc taxlee ilage wê Anutu tung lag yuu kibun ge dî i val tyip lec buc gwêbaga hîxôn. ⁵¹ Kîyang tige lec Ebel wê taxlee ge dî i val tyip lec plopete Sekalaia ti wê bume hi i yib vac xumac ngîbua yuu alta mahîgun ge. Vîxôhîlôg, a ob nêl hîxôn nôen vô xam bê xomxo gwêbaga ob kô myavîwen nîpaên lec môp gee vîhati.

⁵² “Om xam wê xam xovô Moses xolac ge, xam xona nêem ên vîyin wê xam ob kô ge. Ên môp wê xomxo ob ngô xolac kehe ge, xam le vac xôn, ên xacxam va lungên xolac kehe om xam le vac môp xôn ên xomxo wê nêb ob ngô mi xovô ge.”

⁵³ Yesu nêl pyap dêc sea Palisi tyo ben dî loc mi la, dêc he wê xovô Moses xolac gee hîxôn he Palisi yê Yesu nîpaên om he le kînêg kîyang vîyang vîyang vô i ⁵⁴ ên nêb ob yaxên bêc obêc nêl kîyang ti so ge od ob vông i loc vac kot.

12

Xona nêem ên kîyang kîtyooên

(Matyu 10:26-27)

¹ Vô buc tige xomxo tîbeac hîwocên la kîtucma vô Yesu, om he la pup lec vîgwe xocbê ob dô lecma vîxa hîxôn, dêc Yesu nêl vô nue ngîvîhi tax ên nêbê, “Xam viac xam ên môp nîpaên wê Palisi mi vông ge, ên he mi vîyum kîyang nîpaên vac kîyang nîvîha, om môp tige tîyi xocbê yis wê ob vông blet vuac mi vô levac ge. ² Ên kîyang vîhati wê yêp xôpacên ge obêc lam le seac, dî kîyang vîhati wê yêp vac xomxo nîlô ge obêc hîvelac lec dî xomxo vîhati xovô. ³ Om kîyang vîhati wê xam nêl vô bucên ge od xomxo obêc ngô vô vîdîiên, dî kîyang vîhati wê xam kîmuna vîma vac xumac lôma ge od obêc nêl i vô levac lec wetôv.

Xomxo i xona ên Anutu tîbed

(Matyu 10:28-31)

⁴ “Xam lige, a ob nêl vô xam bê xam o lêc xona ên xomxo wê ob hi xam nîmnîvi yib ge lêm, ên he o tîyi wê obêc vông vîyin yaya vô xam hîxôn tîmuên ge lêm. ⁵ Lêc a ob nêl xomxo ti wê xam ob xona ên ge kîtong vô xam bê Anutu tîbed wê obêc hi xomxo yib, dêc obêc tîmuên ge xêkîzêc wê i vông ob nêx xomxo la vac vîgwe nîpaên. Om a nêl vô xam bê xam xona ên i tîbed.

⁶ “Xam xovô ên xam nêbê xomxo ti obêc kîsuu menac nîpwo vîgê vîlu ge od obêc kîsuu ya mone nîpwo tîyi xocbê mone hi yuubed ge. Bêge mêlêc Anutu o lungên menac nîpwo pwo gee lêm. Nge, xovô gee vîhati. ⁷ Dî Anutu o lungên xam êno lêm. Nge, kîtong xam bamzub lihi vîhati pyap. Om xam xonaên i ma, ên Anutu xêyaa vin lec xam ngînoo menac vîhati vêl.

Il ob nêl Yesu kîtong vô xomxo

(Matyu 10:19-20,32-33; Matyu 12:32)

⁸ “A ob nêl vô xam bê xomxo ti obêc nêl a kitong vô xomxo ge od a, Xomxo Nu, a ob nêl i kitong vô Anutu nue angela. ⁹ Lêc xomxo ti obêc yax a vun vô xomxo manôn ge od a obêc yax i vun vô Anutu nue angela manôn êno bêge.

¹⁰ “Xomxo ti obêc so vya vô a, Xomxo Nu ge od tiyi wê Anutu obêc kitya nipaên tige vêl ge. Lêc xomxo ti obêc so vya vô Myakilôhô Ngibua ge od o tiyi wê Anutu ob kitya i nêl nipaên tige vêl ge lêm.

¹¹ “Mêd buc wê xomxo obêc kô xam mi la vô xomxo levac vac xumac lilo me gavman ti me xomxo levac ti ge od xam o lêc xona di xo bêga bê ‘Xe ob luu he vya ya kiyang tina, di xe ob nêl kiyang bêna vô he?’ Le i lêc xo kiyang tibêge lêm. ¹² Ên obêc hiyôv manôn myabo tya ge od Myakilôhô Ngibua ob hilung kiyang wê xam ob nêl ge vô xam.”

Kiyang pilepacên lec xomxo wê mone tibeac ge ti

¹³ Xomxo ti vac xomxo tibeac mahigun nêl vô Yesu ên nêbê, “Xolac kehe, ông nêl vô a lig ngwe ge bê i vông susu wê mag vigê ge viwen vô a.” ¹⁴ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Letya vînoo a nêb a titô xam nêl kiyang mi vông byed vô xam susu? Ge yêp vô xacxam va.”

¹⁵ Mêgem Yesu nêl vô he vihati ên nêbê, “Xam xona nêl ên mamdoên vô susu viyang viyang ge, ên susu tibeac wê xomxo vông ge o tiyi wê ob vông he dô mavîha ge lêm.”

¹⁶ Mêgem Yesu nêl kiyang pilepacên ti vô he bêga ên nêbê, “Xomxo wê susu levac ge ti dô, lêc yuac wê i vông ge vô nôn tibeac, ¹⁷ om xo bêga ên nêbê, ‘A ob vông bêna? Ên xumac wê a ob kituc susu vihati nôn vac ge tiyiên ma.’ ¹⁸ Om nêl bêga ên nêbê, ‘A ob vông môt bêga bê a ob dii xumac wê a kituc susu nôn vac ge mi lox xumac levac levac pileva ên kituc yaên nôn yuu susu vihati wê a vông ge i loc dô vac. ¹⁹ Pyap dèc a ob xo bêga bê a kituc susu tibeac di obêc dô tiyi klismas tibeac om a ob dô seac vêl mi xa di num hixôn xêgyaa nivîha.’ ²⁰ Mêlêc Anutu nêl vô i ên nêbê, ‘Ông xomxo piyôp maên. Bucên hig ge ông obêc wib, om susu tibeac wê ông kituc ge obêc tu letya xe?’ ”

²¹ Mêgem Yesu nêl ên nêbê, “Kiyang tige tiyi xocbê xomxo ti kituc susu tibeac tu ici va xe lêc o xovô Anutu lêm om Anutu yê i tiyi xocbê xomxo pileva ti.”

Il ob vông il nilôd i vô viyin lêm

(Matyu 6:25-34)

²² Yesu nêl vô nue ngivîhi ên nêbê, “Bêge mêgem a ob nêl vô xam bê xam o lêc vông nilôm i vô viyin lec yaên wê xam ob wa ge yuu ngakwi wê xam ob vinyum ge lêm, ²³ ên môt wê il ob dô madvîha ya ge luu susu yaên vêl, di il nidnivi luu ngakwi vêl.

²⁴ “Om xam xovô menac lê. Ên menac o xin vê vac yuac lêm, di he o kô yaên nôn vac yuac lêm, di he nêl xumac wê ob kituc yaên vac ge ti o le lêm. Mêlêc Anutu vet he tiyi buc vihati. Di Anutu xêyaa vin lec xomxo nginoo menac gee vêl om ob viac xam nivîha.

²⁵ Xame, xam ti obêc xo kiyang tibeac nêb xam ob dô mamvîha ge od tiyi wê xam ob tul lec buc wê ob dô mavîha ge i loc dia, me? ²⁶ Ma vêl, xam o tiyi wê xam ob vông bêge ge lêm. Om bêna lêc xam xo kiyang tibeac lec susu nivîvi xen?

²⁷ “Di xam xovô nita wê vuac mavîya ge. Mavîya o duu nivîmîhi lêm, di he o vông yuac ti lec ngakwi lêm, lêc a ob nêl vô xam bê vunac vunac wê he vông ge luu vunac vunac nivîha wê King Solomon vông ge vêl. ²⁸ Nita wê vuac mavîya mi le vac yuac gwêba di obêc titige pisaên vêl ge od ob nêx i la vac ngwax, lêc Anutu vunac vô he nivîha. Mêgem xam xovô bêga bê Anutu ob viac xam nivîha luu nita mavîya vêl. Lêc vông vinên wê xam vông ge o xêkizêc lêm. ²⁹ Om xam o lêc vông nilôm i loc vô susu yaên yuu numên lêm, me xam o lêc vông nilôm i vô viyin lec lêm. ³⁰ Ên tibii madiluhu ge wê vông nilô la vô susu nivîvi xen ge, dom Mag Anutu xovô susu wê ma vô xam ge. ³¹ Mêgem xam vông nilôm i loc vô Anutu xolac yuu ben tîbed lê, ge od Anutu obêc vông susu bêge vô xam hixôn.

Kiyang lec susu nivîha lag puunê

(Matyu 6:19-21)

³² “Xam kidu nipwo tya ga, xam xona ên i ma. Ên Mag Anutu xovô pyap nêb xam ob tu xomxo levac hixôn i vac i ben lag puunê. ³³ Om xam vông susu wê xam vông ge mi tibii i kisuu, dêc xam vông mone vô tibii wê nêb susu maên ge ên i vô nivîha vô he. Dêc xam kituc susu nivîhavîha i loc yêp lag puunê i tiyi xocbê mone yêp vac kilong nivîha ge. Ên susu wê yêp lag puunê ge, tibii yôdac ti obêc vun lêm, di gwaakivac yuu susu nipîpaa ti obêc vông i vô nipaên lêm. ³⁴ Ên vigwe wê susu nivîhavîha wê xam vông ge la dô vac ge, xam ob vông nilôm la vô vigwe tige.

Nue yuac i le mavîha

³⁵ “Xam viac xam dêc xam vêx let lec di byêx ngwax vac lam, ³⁶ di xam dô i tiyi xocbê tibii yuac wê dô bin xomxo levac wê ob vena vac vizid ge, ên xomxo tyo obêc vena hi vigê lec vuayen ge od he i tax xumac lutibed. ³⁷ Om xomxo levac tyo obêc vena yê wê nue yuac dô mavîha di yêpên ma ge od ob hi vîxa pec ên he. A ob nêl hixôn nôn vô xam bê xomxo levac tyo obêc vêx nivîmihi tiyi wê nue yuac mi vînyum ge di vông he dô kidu ti dêc ici va obêc tîtang yaên vô he. ³⁸ Di xomxo levac tyo obêc vena vô vîvuaên mahîgun me obêc vô kwabo lec wê kokilêx ob vô vya ge, lêc nue yuac obêc dô di yêpên ma ge od ob hi vîxa ên he.

³⁹ “Xam xovô lê. Xomxo ti wê i xumac ge obêc xovô buc wê tibii yôdac ob val lec ge od ob dô mavîha mi bin i xumac êdêc tibii i o lêc loc vac i ben nilô mi vun i susu lêm. ⁴⁰ Om xam êno viac xam mi dô bin buc wê a Xomxo Nu obêc vena lec ge, ên buc wê xam obêc xovô lêm ge wê a obêc vena lec ge.”

Kiyang pilepacên lec nue yuac nivîha yuu nipaên (Matyu 24:45-51)

⁴¹ Pita kinêg vô Yesu ên nêbê, “Apumtau, ông nêl kiyang pilepacên ga vô xecxe va, me ông nêl vô xomxo vîhati?” ⁴² Lêc Yesu nêl ên nêbê, “Xomxo yuac letya wê viac yuac hixôn piyôp nivîha ge? Xomxo levac obêc vînoo i ên nêb i viac lie yuac vîhati di vông yaên vô he i tiyi buc vîhati. ⁴³ Om xomxo levac tyo obêc vena yê wê nu yuac tige viac yuac wê i vông ge nivîha ge od ob hi vîxa ên i. ⁴⁴ A ob nêl hixôn nôn vô xam bê xomxo levac tige obêc vông nu yuac tyo tu levac mi viac susu wê i vông ge vîhati. ⁴⁵ Lêc nu yuac tige obêc xo bêga vac nilô bê, ‘Tibii levac la dô ilatikwê di o vena lutibed lêm’, om loc hi lie yuac vêx yuu vux, di ya di num levac di mav ge ⁴⁶ od xomxo levac obêc vena lec buc wê nu yuac tige lungên di o dô bin i lec ge lêm, om xomxo levac obêc vông myavîwen vô i di vông i la dô hixôn tibii wê o vông i vin lêm ge.

⁴⁷ “Tibii yuac ti obêc xovô môp wê i tibii levac vông vô i ge lêc o viac mi vông i vô nôn lec lêm ge od levac tyo obêc pîsa i vô nipaên. ⁴⁸ Lêc tibii yuac ti obêc lungên môp wê i tibii levac nêb i vông ge, dêc vông ti so tiyi wê ob kô myavîwen nipaên lec ge od tibii tyo obêc vông myavîwen nipwo tya vô di hiên i luu vêlên ob ma. Ên xomxo wê kô susu tîbeac vô Anutu ge, ge wê Anutu nêb i vông myavîwen tîbeac vac. Di xomxo obêc vông susu tîbeac vô xomxo ti ên nêb i vông yuac ya ge od he obêc nêl nêbê, ‘Ông vông susu vô xe i luu vêl vac.’”

Yesu yuac obêc hîbu xomxo la yuu (Matyu 10:34-36)

⁴⁹ Yesu nêl bêga ên nêbê, “A lam ên a nêb a ob lii ngwax i yêp kibun ga, om a nilôg xo ên a nêbê i tum lutibed. ⁵⁰ Mêlêc vîyin ti vô kwabo lec wê a ob kilê ge, lêc gên o val lêm, om a ob dô hixôn nilôg vîyin levac di i miloc vô buc wê vîyin tyo obêc lam la vêl ge lê. ⁵¹ Xam xo ên xam nêb a lam ên a nêb a ob vông kiyang malehe i yêp gê kibun ga, me? Ma vêl, a lam ên a nêb xomxo i hîbu he sea lec a. ⁵² Om gwêbaga di obêc buc tîmuên hixôn ge od obêc môp bêga bê xomxo vigê vilu vac xumac ti obêc hîbuma sea lec a lêg, lêc yuu dô kidu ngwe di yon dô kidu ngwe. ⁵³ Om he obêc hîbuma, di ma yuu nu vux ob yêma nipaên, di ta yuu nu vêx ob yêma nipaên, di vêxta yuu yen vêx ob yêma nipaên.”

Môp wê il ob xovô susu wê ob val timuên ge
(Matyu 16:2-3)

⁵⁴ Pyap dêc Yesu nêl vô xomxo gee vîhati ên nêbê, “Xam obêc wê mapitoc ti le vac vîyobtoc ge od xam mi nêl ên xam nêbê lun ob val, dêc vixôhilôg, lun val tîyi xocbê xam nêl ge. ⁵⁵ Dî buc wê lea ob val ge od xam nêl ên xam nêbê hiyôv ob linac nivîha, dêc vixôhilôg, hiyôv linac i tîyi wê xam nêl ge. ⁵⁶ Lêcom xam tîbii kityooên, ên xam wê susu wê dô vac lag ge lê, lêc xovô nivîha, dî bêna lêc xam dîlungên môp wê Anutu vông gwêbaga vô xam mamnôn ge?”

Il ob tîtô nêd kiyang
(Matyu 5:25-26)

⁵⁷ Yesu nêl ên nêbê, “Bêna lêc xam o vyac xovô môp nivîha mô lê? ⁵⁸ Xomxo ti obêc kô ông mi muu la kiyang ge od muu hi kiyang i yib lutibed vac môp wê muu gên loc ge, êdêc i o lêc vông ông loc le vô hizap manôn dêc hizap i vông ông loc vô xêhîpu mi xêhîpu i vông ông loc kalabuhu lêm. ⁵⁹ A ob nêl vô ông bê ông ob la dô vac kalabuhu dî hi myaviwen vîhati i ma vêl lê.”

13

Xomxo wê o pilepac he lêm ge obêc yib

¹ Vô buc tige xomxo ya val vô Yesu mi val nêl xomxo Galili kitong vô i. Ge nêl lec he Galili ti wê he dîhi bwoc sipsip ên he nêb ob si i tu daa vô Anutu lê, lêc gavman levac Pailat vông nue lam hi he dî kîpyax he hi sea hixôn bwoc hi. ² Mêgem Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam xo ên xam nêbê Galili tige, he vông nipaên luu lie Galili vêl om he yib lec he nêl nipaên. ³ Lêcom a ob nêl vô xam bê he o yib lec ngwe bêge lêm. Lêcom xam xovô bê xam obêc pilepac xam lêm ge od xam obêc wib bêge êno. ⁴ Dî xomxo Jerusalem vîgê yuu dî vîxa vîlu dî sec yon (18) wê xumac vîxa dia kîpê mi hi he yib gê Siloam ge, xam xo ên xam nêbê he vông nipaên luu lie Jerusalem baba vêl om he yib lec he nêl nipaên. ⁵ Lêcom a ob nêl vô xam bê he o yib lec kehe bêge lêm. Lêcom xam xovô bê xam obêc pilepac xam lêm ge od xam obêc wib bêge êno mê.”

Kiyang pilepacên lec xax ti wê nôn ma ge

⁶ Yesu nêl kiyang pilepacên ti vô he ên nêbê, “Xax kwacsung ti le vac xomxo ti yuac om xomxo tyo la yê ên nêb ob la yul nôn, lêc nôn ma, ⁷ om nêl vô xomxo ti wê mi viac i yuac ge ên nêbê, ‘Ngô lê. A lam ga tîyi klismas yon ên a nêb a ob yul kwacsung tiga nôn lê, lêc nôn ti o yux lec lêm. Om ông vuv vêl ên i o vô kibun hizi vêl vaxvax lêm.’ ⁸ Lêc xomxo viacên tige nêl vô i ên nêbê, ‘Vông i le klismas ngwe ga hixôn dî a den kibun yuu kô bwoc yaa mi tung vac kehe mi xê lê. ⁹ Dî klismas ngwe timuên u ob xê lê, lêc vuac ge od i le, lêc vuacên ma ge od ông nêl dî a vuv vêl.’ ”

Yesu vông vêx ti vô nivîha lec vô buc sabat

¹⁰ Vô buc sabat ti Yesu nêl xolac vô xomxo vac xumac lîlo ti. ¹¹ Lêc vêx ti dô hixôn he, dî vîmwo nipaên dô vac i nîlô dî vông yidac vô i tîyi klismas vîgê yuu dî vîxa vîlu dî sec yon (18). Om vêx tyo nîmi kizêc len gec om o tîyi wê ob le bôbac ge lêm. ¹² Lêc Yesu yê vêx tyo om keac i lam dî nêl vô i ên nêbê, “Vêx, a vông ông yidac la vêl.” ¹³ Mêgem vyax vîgê lec i dî lutibed vêx tyo le bôbac dî pîmil Anutu.

¹⁴ Lêc xomxo levac ti wê viac xumac lîlo ge ni nyag vô Yesu ên wê vông vêx tige vô nivîha lec vô buc sabat ge, om nêl vô xomxo tîbeac gee ên nêbê, “Buc vîgê vîlu dî sec ti yêp wê il ob vông yuac lec ge om xam ti obêc vông yidac ge od xam lam lec buc yuac ên xomxo i vông xam vô nimvîha lec, dî xam o lêc lam lec buc sabat lêm.” ¹⁵ Lêc Apumtau Yesu luu i vya ên nêbê, “Xam tîbii kityooên, ên xam mi la vac bwoc ben dî la pîwelac xam kau yuu donki lec buc sabat dî didii he mi la vô mia ên xam nêb he i num. ¹⁶ Lêc vêx tiga Eblaham bue ti, lêc Seten ku i xôn tîyi klismas vîgê yuu dî vîxa vîlu dî sec yon (18), om a pîwelac vîyin tige vêl ên i lec buc sabat. Lêc mêd xam wê ên xam nêb môp tîbêge o

nivîha lêm?” ¹⁷ Yesu nêl bêge om xomxo wê yê i nipaên ge ni yoc ên he, di xomxo vîhati gee he xêyaa vô nivîha ên do levac vîhati wê Yesu vông ge.

*Kiyang pilepacên lec vixôô yuu yis
(Matyu 13:31-33; Mak 4:30-32)*

¹⁸ Yesu nêl ên nêbê, “Anutu ben kehe ge tiyi vatya? A ob tixuu lec kiyang ti. ¹⁹ Ge tiyi xocbê vixôô nôn nulen wê nipwo lee tya, léc xomxo ti kô mi la nêx vac yuac mêd nôn tyo tyip mi vô levac di menac viyang viyang lam vông liwihi lec ngen mi dô lec.”

²⁰ Nang dêc Yesu nêl ên nêbê, “Anutu ben kehe ge, a ob tixuu lec va? ²¹ Ge tiyi xocbê yis nipwo tya wê vêx ti pilepac hixôn plaua levac om vông plaua vuac mi vô levac ge.”

*Kiyang lec môp wê xomxo ob la vac Anutu ben ge
(Matyu 7:13-14,21-23)*

²² Yesu la ên nêb ob la Jerusalem, léc la vac vigwe levac yuu nipwo toto mi la nêl xolac vô xomxo. ²³ Léc xomxo ti kinêg i ên nêbê, “Apumtau, xomxo wê Anutu obêc kô he mi he la dô mavîha ge, obêc yuu tya, me?” Om Yesu nêl vô he ên nêbê, ²⁴ “Xam vông yuac xêkizêc êdêc vac loc vac vuayen nipwo. Ên xomxo tibeac obêc xo ên nêb he ob la vac vuayen nipwo tige lê, léc tiyiên ma wê he ob la vac ge. ²⁵ Ên xomxo wê i xumac ge obêc kidi mi lam tung xumac lec, om xam ob le vixun di kituu vuayen di nêl bêga bê, ‘Apumtau, tax vuayen ên xe.’ Léc obêc nêl vô xam bêga bê, ‘Xam lam gê na? Xam ge a lungên xam.’ ²⁶ Léc xam obêc luu i vya bêga bê, ‘Xe ga wê il mi xa mi mi dô, di ông mi nêl xolac vô xe vac xe bom ge.’ ²⁷ Léc obêc nêl vô xam bêga bê, ‘Xam ge a lungên xam. Xam ge tibii nipaên, om xam loc vêl ên a magnôn.’ ²⁸ Om xam obêc wê bume Eblaham yuu Aisak di Jekop hixôn plopete vîhati wê he la dô vac Anutu ben, dom xam ge wê Anutu obêc tii xam la dô vixun, di xam obêc byag di kic nivum lecma. ²⁹ Di tibii obêc kidi vac vigwe nînya vilu vilu di viwen wê hiyôv tyip lam ge di viwen wê hiyôv hoo la ge, mi la ya di dô vac Anutu ben. ³⁰ Om xam wê lê. Tibii wê xam nêb he timuên ge ya ob lam la mugên, di xomxo wê mugên ge ya obêc lôm la timuên.”

*Yesu xo vigwe pisiv ên xomxo Jerusalem
(Matyu 23:37-39)*

³¹ Vô buc mahîgun tige Palisi ya val nêl vô Yesu ên nêbê, “Ông sea vigwe ga di lam loc bangwe, ên Helot nêb ob hi ông wib.” ³² Léc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam loc nêl vô tibii kityoên tige bêga bê gwêbaga di titige wê a obêc tii vimwo nipaên vêl ên xomxo di vông xomxo yidac i vô nivîha lec, di duuma ge wê a obêc tiyôô yuac. ³³ Léc gwêbaga di titige di duuma ge wê a ob la, ên plopete wê xomxo hi he yib ge, he o yib vac vigwe ya lêm. Nge, he yib vac vigwe Jerusalem tibed.

³⁴ “Di xam Jerusalem, xam ge wê xam hi plopete yib, di xomxo wê Anutu vông i loc vô xam ge, od xam nêx he ya ngîdax. Buc tibeac ge a vông ên a nêb a ob kituc xam lôm vô a tiyi xocbê kokilêx wê mi kituc nue lax vac vînihi ngîbi ge, léc xam nêb a vôngên i ma. ³⁵ Om xam ngô lê. Anutu obêc sea xam bom i dô xel. Di a ob nêl vô xam bê xam ob wê a i tii vac nang lêm, di i miloc vô buc wê xam obêc nêl bêga bê ‘Il ob pimil xomxo ti wê tu Apumtau manôn mi val ge.’”

14

Yesu vông xomxo yidac ti vô nivîha lec

¹ Buc sabat ti Yesu la vac Palisi levac ti xumac mi la ya hixôn i, léc xomxo wê dô gee diyê i xôn. ² He dô lê, léc xomxo wê ninivi vô vuac vuac ge ti val vô Yesu, ³ om Yesu kinêg he wê xovô Moses xolac gee yuu he Palisi wê dô gee ên nêbê, “Tiyi wê il ob vông xomxo wê yidac ge i vô nivîha lec vô sabat, me?” ⁴ Léc he o luu kiyang ti lax vô i lêm, om Yesu la hêm xomxo yidac tyo di vông i vô nivîha lec di vông i loc mi la. ⁵ Mêgem Yesu nêl vô xomxo gee ên nêbê, “Xam nume ti me bwoc ti obêc tô lôva madia lec buc sabat ge od

tìyiên ma wê xam ob pul i lôm lutibed lec sabat ge, me?" ⁶ Lêc he o luu kiyang ti lax vô Yesu lêm.

Xomxo i o léc yong he bê he xomxo levac lêm

⁷ Yesu yê xomxo wê lam ya vac Palisi tyo ben ge, léc yê wê he ya yong he nêb he ob dô lec sia nivîha wê xomxo levac mi dô lec gee, om Yesu nêl kiyang pilepacên ti vô he ên nêbê, ⁸ "Xomxo ti obêc nêl ông la vac vîzid ti ge od ông o léc yong ông mi loc dô lec sia nivîha wê xomxo levac ob dô lec ge lêm. Ên xomxo levac ngwe obêc val ge ⁹ od xomxo ti wê myêl vîzid tige obêc nêl vô ông bê, 'Kidi lec mi loc dô ganê di vông sia vô xomxo levac tige mi i dô lec,' di ông nim obêc yoc ên wê ông la dô timuên.

¹⁰ "Om xomxo ti obêc nêl ông la vac vîzid ti ge od ông loc dô timuên ti lê, léc xomxo ti wê myêl vîzid tige obêc nêl vô ông ên nêbê, 'Ngidêg, lam dô lec sia nivîha ga' od ông obêc tu xomxo levac ti vô xomxo gee manôn. ¹¹ Ên xomxo ti obêc yong i nêb i xomxo levac ge od Anutu obêc yê i xocbê xomxo pileva, léc xomxo ti obêc vông i vô nipwo ge od Anutu obêc pîmil i di vông i lê vô levac."

¹² Pyap dêc Yesu nêl vô Palisi ti wê myêl vîzid tige ên nêbê, "Ông obêc myêl vîzid ge od ông o léc nêl tame mame lime ngidême, me xomxo wê susu tibeac ge i lam lêm, ên he ge wê he obêc myêl vîzid nang mi vông myaviwen vac vô ông. ¹³ Nge, ông obêc myêl vîzid ge od ông tyuc xomxo wê nêl susu maên hixôn he wê o xêkizêc lêm di he wê vîxa nipaên hixôn he wê ma tocên gee i lam. ¹⁴ Xomxo tige o tìyi wê ob vông myaviwen vac vô ông ge lêm, léc Anutu ob vông myaviwen nivîha vô ông vô buc timuên wê xomxo nivîha ob kidi lec vac yibên ge om ông ob dô hixôn xêmyaa nivîha."

*Kiyang pilepacên lec vîzid
(Matyu 22:1-10)*

¹⁵ He gên ya mi dô vac Palisi tyo ben, léc xomxo ti vac he mahigun ngô kiyang wê Yesu nêl lec vîzid ge om nêl vô Yesu ên nêbê, "Xomxo wê ob la ya mi dô vac Anutu ben lag puunê ge obêc dô hixôn xêyaa nivîha." ¹⁶ Léc Yesu nêl kiyang pilepacên vô i bêga ên nêbê, "Xomxo ti nêb ob myêl vîzid levac ti om vông kiyang la vô xomxo tibeac ên nêb he i lam ya. ¹⁷ Om buc wê ob ya yaên ge od vông nu yuac ti la nêl vô xomxo wê ob lam vac vîzid ge ên nêbê, 'Yaên noc pyap, om xam lam ên lam wa.'

¹⁸ "Lêc he toto nêl lax vô i ên nêbê he laên ob ma. Om ti nêl vô i ên nêbê, 'A kisuu kibun ti, om a ob la xê, om ông lôc nêl vô tîbii levac bê o tìyi wê a ob loc ge lêm.' ¹⁹ Di ti nêl vô i ên nêbê, 'A kisuu bwoc kau vîgê yuu om a ob la tixuu mi xê bêc obêc vông yuac nivîha, om ông lôc nêl vô xomxo levac bê o tìyi wê a ob loc ge lêm.' ²⁰ Di ti nêl ên nêbê, 'A kô vêx paha ti om a locên ob ma.'

²¹ "Mêgem nu yuac tyo lax mi la nêl kitong vô i xomxo levac, mêd xomxo levac tyo ngô di xêyaa vô myavîné di i nêl vô nu yuac tyo ên nêbê, 'Ông loc tup vô môp levac yuu nipwo vîhati vac vîgwe levac ga di tyuc xomxo wê nêl susu maên hixôn he wê o xêkizêc lêm ge di he wê vîxa nipaên hixôn he wê manôn tocên gee vîhati i lam.' ²² Om nu tyo la vông i tìyi dêc lôm nêl vô i ên nêbê, 'A vông i tìyi wê ông nêl ge lê, léc vîgwe gên o pup lec lêm.'

²³ "Mêgem xomxo levac tyo nêl vô i ên nêbê, 'Om ông loc vô môp nipwopwo wê la vac yuac ge vîhati di loc kîdu xomxo vîhati ên he i lam pup lec a xumac. ²⁴ Léc a nêl vô ông bê xomxo wê a tyuc he taxlee léc he o lam lêm ge, ti ob ya vîzid wê a vông ge hixôn lêm.'"

*Kiyang lec xomxo wê nêb ob timu vô Yesu ge
(Matyu 10:37-38)*

²⁵ Xomxo tibeac hîwocên timu vô Yesu vîxa mi he la, léc Yesu pop i di nêl vô he ên nêbê, ²⁶ "Xomxo ti obêc nêb timu vô a xolac, léc vông nilô lax vô tae mae lie di vînêe nue di ici va, di o vông nilô la diluhu vô a lêm ge od o tìyi wê ob tu a nug ge lêm. ²⁷ Di xomxo wê o kilê vîyin lec tìyi xocbê kilê xax pola ge mi timu vô a lêm ge, ge o tìyi wê ob tu a nug ge lêm.

²⁸ “Om xam ngô lê. Xam ti obêc xo ên xam nêb xam ob lox xumac vîxa dia ti ge od i dô mi xovô bê mone dô i tîyi wê ob lox xumac tige ya dî i pyap ge, me? ²⁹ Obêc xovô bêge tax lêm ge od obêc yev teac vac pyap, léc o tîyi wê ob lox xumac tige pyap ge lêm, dî xomxo vîhati ob yê dî so vya vô ông ³⁰ dî nêl bêga nêbê, ‘Xomxo tige nêb ob lox xumac lê, léc o lox i pyap lêm.’

³¹ “Dî kiyang ngwe, king ti wê nue vevac 10,000 ge nêb ob la vông vevac vô king ngwe wê nue vevac 20,000 ge od i dô mi xovô bêga bê xêkizêc wê nue vông ge tîyi wê obêc ngînoo king ngwe wê nue 20,000 ge vêl ge, me he tîyiên ma. ³² Léc obêc xovô bê tîyiên ma ge od king ngwe ge i gên dô teva dî i vông xomxo mangwe i loc ên he i viac kiyang bê vevac obêc ma.

³³ “Kiyang bêge, mêgem xam xovô bê xam ti obêc vô nîmim vô susu wê i vông ge vîhati lêm ge od o tîyi wê ob tu a nug ge lêm.

Kiyang pilepacên lec sol

(Matyu 5:13; Mak 9:50)

³⁴ “Sol ge nivîha, léc obêc vô nyen maên ge od il obêc vông bêna vô ên i vô nyen i tii vac nangê? ³⁵ Ên sol wê nyen maên ge o nivîha tîyi wê il ob vông yuac ya ge lêm, om il ob nêx i la xel. Xam nînyam obêc yêp ge od xam ngô dî xovô.”

15

Kiyang pilepacên lec bwoc sipsip ti

(Matyu 18:12-14)

¹ Tibii nipaên wê mi kô takis gee hixôn tibii nipaên yaya, he tîbeac la vô Yesu ên nêb ob ngô i vya. ² Léc he Palisi yuu xomxo wê xovô Moses xolac gee yê dî vô mya nipaên vô dî nêl ên nêbê, “Xomxo tya ganê kô tibii nipaên lec dî ya mi dô hixôn he.”

³ Mêgem Yesu nêl kiyang pilepacên ti vô he ên nêbê, ⁴ “Xam ti obêc viac bwoc sipsip 100 léc ti xôa obêc ma ge od obêc sea sipsip 99 gee i le dî lax myag ti wê xôa ma ge. ⁵ Dî obêc yêvô ge od obêc kîlê lec kîdiac dî lax mi la ben hixôn xêyaa nivîha, ⁶ dî lax nêl lie hixôn nipîpu ya lam dî nêl vô he ên nêbê, ‘Xam lam ên il xôn ob dô hixôn xêdyaa nivîha dî pimil a bwoc, ên a bwoc ga xôa ma lê, léc a la xêvô mi kô mi vena nang.’ ⁷ Kiyang bêge mêgem a ob nêl vô xam bê xomxo wê vông nipaên ge ti obêc pilepac i ge od he wê dô kîsii ganê obêc hi vîxa ên i, ngînoo xomxo 99 wê he nêb he vô nivîha lec pyap om he ob pilepac he lêm ge.”

Kiyang pilepacên lec mone wê xôa ma ge

⁸ Yesu nêl ên nêbê, “Vêx ti mone vîgê yuu, léc ti xôa ma om byêx ngwax vac lam dî pîtyep xumac nîlô dî myag. ⁹ Myag léc yêvô om nêl lie hixôn nipîpu ya lam dî nêl vô he ên nêbê, ‘Xam xêmyaa i vô nivîha hixôn a, ên a mone xôa ma, léc a xêvô i tii vac nang.’ ¹⁰ Kiyang bêge om a ob nêl vô xam bê xomxo wê vông nipaên ge ti obêc pilepac i ge od Anutu nue angela obêc hi vîxa ên i tîyi xocbê vêx tige hi vîxa ên mone wê yêvô ge.”

Kiyang pilepacên lec nu ngîvîhi ti wê sea ma dî la ge

¹¹ Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xomxo ti do, dî i nu tuc yuu nu môn. ¹² Léc nu môn nêl vô ma ên nêbê, ‘Mag, kîbun yuu mone wê ông nêl a lêg lec ge, a ob kô vîhati.’ Om ma vông byed vô susu vô yuu, om nu tuc kô vîwen dî nu môn kô vîwen. ¹³ He o dô buc xuhu dia lêm. Nge, dô nipwo tya, léc nu môn vîduba i susu hixôn mone wê ma vông vô i ge vîhati dî loc mi la vîgwe teva ti, dî la nêx mone la sea lec môt nipaên. ¹⁴ I nên mone ma vêl, dî vip mabu yêp vac vîgwe tige dî susu ma ên i. ¹⁵ Om la vông yuac vô tibii vîyang tige ti, léc tibii tyo vông i la bwoc ben ên nêb i loc viac i bwoc. ¹⁶ Mêlêc vip den i mabu om xo ên nêb ob ya xax nôn wê bwoc mi ya ge ên i den i, léc xomxo ti o vông yaên ti vô i mi i ya lêm.

¹⁷ “Mêd i pîyôp vô nivîha dî i xovô nang, om xo ên nêbê, ‘Nue yuac wê mag vông ge, yaên tîbeac dô vô he, dom a va ga, vip obêc den a xib mê. ¹⁸ Mêgem a ob kîdî mi lax mi

la vô mag, mi lax nêl vô bê, “Mag, a vông i so vô Anutu di vông i so vô ông hixôn, ¹⁹ di a o nigvîha tîyi wê ông ob nêl bê ông num a ge lêm. Om ông vông a tu ông num yuac ti.” ’

²⁰ “Nêl kiyang bêge pyap, mêd kidi mi la ên nêb ob lax mi la vô ma, léc gên mila teva di ma yê ma la wê nu môn val ge, om xo vigwe pîsiv ên di tup mi la di mila kiva xôn. ²¹ Mêd nu môn nêl vô ma ên nêbê, ‘Mag, a vông i so vô Anutu di vông i so vô ông hixôn, om a o nigvîha tîyi wê ông ob nêl bê ông num a ge lêm.’ ²² Ma ngô lê, léc nêl vô nue yuac ên nêbê, ‘Xam loc kô ngakwi dia nivîha ti mi lam vinyum lec môn. Di xam kô ling ti mi lam su lec i vigê di kô su mi lam su lec i vîxa xôn. ²³ Di loc kô bwoc kau nu wê gên ligên nivîha ge ti mi lam hi, ên il ob xa hixôn xêdyaa nivîha, ²⁴ ên a nug tiga xocbê la yib ila lê, léc gwêbaga dô mavîha, di xôa ma ila lê, léc gwêbaga il xêvô i nang.’ Om he myêl vîzid mi ya di dô hixôn xêyaa nivîha.

²⁵ “Di nu tuc la dô vac yuac di val vô kwabo vô xumac léc val ngô wê he yoo ge, ²⁶ om keac nu yuac ti lam di kinêg vô i ên nêbê, ‘Xam vô va?’ ²⁷ Léc nu yuac tige nêl ên nêbê, ‘Lim môn val gwêba, om mam hi bwoc kau nu wê gên ligên nivîha ge ti mi myêl vô lim môn ên wê la dô lê, léc vena nivîha vô i ge.’ ²⁸ Li tuc ngô léc xêyaa vô myavînê om nêb ob la vô ma yuu li môn vac xumac lôma lêm. Om ma lop mi lam vîxun di lam viac kiyang vô nu tuc. ²⁹ Léc nu tuc nêl lax vô ma ên nêbê, ‘A ga wê a vông yuac levac vô ông tîyi klîsmas tîbeac di a o pwoo ông vyam ti vac lêm, léc ông o nêl a lêg lec bwoc vîmek nu ti ên xe lige myêl mi xa di dô hixôn xêmyaa nivîha lêm. ³⁰ Di num môn ge wê kô ông mone mi la vông i la lec vêx yôdac lê, léc gwêbaga vena om ông hi bwoc levac wê lig nivîha ge ti vô i.’

³¹ “Mêd ma nêl vô nu tuc ên nêbê, ‘Tuc, u mi dô ga luta, om susu wê a vông ge vîhati tu ông xe. ³² Di gwêbaga il vîhati ob dô hixôn xêdyaa nivîha ên wê lim môn vena ge, ên xôa ma ila om il xê xocbê la yib ge, léc la dô mavîha om vena gwêbaga di il xê i manôn nang.’ ”

16

Kiyang pîlepacên lec tîbii yuac nîpaên ti

¹ Nang dêc Yesu nêl vô nue ngîvîhi ên nêbê, “Xomxo susu tîbeac ti dô, di nu yuac ti viac i susu, léc xomxo ya la nêl kîtong vô xomxo levac tyo ên nêbê, ‘Num ti wê bin ông yuac ge mi vông ông susu yuu mone la vax vax.’ ² Om xomxo levac tige keac nu yuac tyo lam di kinêg vô i ên nêbê, ‘Ông vông bêna léc a ngô xocbê kiyang yêp vô ôngê? Ông loc kîvuu a susu wê ông viac ge vîhati lec kîpîhac ti dêc vông i lam ên a xê, ên ông ob viac a yuac i tii vac lêm.’

³ “Om nu yuac tyo xo bêga ên nêbê, ‘Om a ob vông bêna? Ên xomxo levac obêc tii a vêl ên i yuac gwêbaga, léc xêkîzêc wê a vông ge tîyiên ma wê a ob kîden kîbun ge, di a nig yoc ên wê a ob kîtaa susu vaxvax vô xomxo ya ge. ⁴ Lêcom ga a xovô môp wê a ob vông ge ti, êdêc buc wê xomxo levac obêc tii a vêl ên i yuac ge od xomxo ya i kô a mi loc vac ben di viac a.’ ⁵ Om môp wê xovô ge bêga ên nêbê keac tîbii wê i xomxo levac myavîwen yêp vô ge he toto lam, dêc kinêg ti wê val taxlee ge ên nêbê, ‘Ông kô susu vaba vô xomxo levac léc myavîwen gên yêpê?’ ⁶ Om xomxo tyo nêl vô i ên nêbê, ‘Ge a kô wel vac dlam 100.’ Om nu yuac tyo nêl vô i ên nêbê, ‘Hôm kîpîhac wê ông myavîwen yêp lec ge di kîvuu ông myavîwen i tô mi loc xocbê dlam wel 50.’ ⁷ Nang dêc xomxo ngwe val om nu yuac tyo kinêg i ên nêbê, ‘Ông myavîwen vaba yêpê?’ Léc xomxo tyo nêl ên nêbê, ‘Pîdi yul 100.’ Om nu yuac tyo nêl vô i ên nêbê, ‘Hôm kîpîhac ga di kîvuu ông myavîwen bê pîdi yul 80.’

⁸ “Om xomxo levac tyo yê môp nîpaên wê nu yuac tige vông ge, léc pîmil nu yuac tige ên wê vông môp hixôn pîyôp nivîha ge. Ên xomxo wê vông nîlô la vô susu kîbun ga ge, he kô pîyôp levac lec môp yuu yuac kîbun ga luu xomxo wê dô vac xêseac ge vêl.

⁹ “Om a ob nêl vô xam bê xam ngidu xomxo xôn ya mone yuu susu kibun ga ên he xêyaa i vô nivîha vô xam, di buc timuên wê xam vigêm obêc sea mone ge od Anutu i kô xam mi xam loc dô vac i ben luta léc luta.

¹⁰ “Xomxo ti obêc viac yuac nipwopwo wê xomxo nêb i vông ge nivîha ge od obêc viac yuac levac nivîha êno bêge, léc xomxo ti obêc viac yuac nipwopwo nivîha lêm ge od obêc viac yuac levac êno nivîha lêm. ¹¹ Mone yuu susu kibun ga, ge susu pileva, léc xam obêc viac nivîha lêm ge od letya obêc vông vizid wê nôn nivîha ge ti vac xam vigêmê? ¹² Di xam obêc viac xomxo ngwe susu nivîha lêm ge od letya ob vông susu vô xam ên nêb i tu xam nêbê?”

¹³ “Xomxo ti o tîyi wê ob vông yuac vô xomxo levac yuu ge lêm, ên xêyaa obêc vin lec ngwe di ob yê ngwe nipaên, me obêc vông nilô la vô ngwe di vô nîmi vô ngwe. Om o tîyi wê xam ob vông nilôm i loc vô Anutu yuu xôn mone ge lêm.”

Yesu kiyang lec môp yaya

¹⁴ Palisi ngô kiyang wê Yesu nêl ge léc vô mya nipipaa vô, ên he xêyaa vin lec mone luu vêl. ¹⁵ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam ge wê xam yong xam ên xam nêbê xomxo i yê xam nêbê xam nivîha, léc Anutu xovô xam nilôm nêb nipaên, ên môp wê xomxo yê nêb nivîha ge, ge wê Anutu yê ên nêb juda juda nipaên.

¹⁶ “Moses xolac hixôn plopete kiyang yêp di i val tyip vô buc wê Jon lipac xomxo ge, di vô buc wê Jon vông ge di i val gwêbaga, a nêl xolac paha wê Anutu ben ge vô xomxo, mêgem xomxo tibeac nilô kidu he nêb he ob tu Anutu nue mi la dô vac i ben. ¹⁷ Lag yuu kibun obêc la xôa ma, léc Moses xolac bo ti obêc la xôa ma hixôn lêm.

¹⁸ “Xomxo ti obêc sea vinê di la kô vêx bangwe ge od ge vông yôdac vêx yuu vux, di xomxo ti obêc kô vêx ti wê liya sea i di la ge od ge vông môp yôdac vêx yuu vux.”

Xomxo wê susu tibeac ge ti yuu Lasalas

¹⁹ Nang dêc Yesu nêl ên nêbê, “Xomxo susu tibeac ti dô dêc vinyum ngakwi nivîhaviha di ya yaên nivîhaviha tîyi buc vihati. ²⁰⁻²¹ Dêc xomxo susu maên ge ti dô lêngêbê Lasalas, léc mi yêp vô xomxo susu tibeac tyo vuayen, ên nêb ob ya yaên myapîpu wê tô mi la vac tevol kwa ngibi ge, léc kityax dô lec Lasalas ninivi vihati om noo lam mi tep lec.

²² “Yuu mi dô di buc ti lê, léc Lasalas yib di angela lam kô i mi la tung i hixôn Eblaham vac Anutu ben lag puunê. Nang dêc xomxo susu tibeac tyo yib nang mi lie yev, ²³ di i la dô vac vigwe nipaên di kô myavinê levac mi dô, dêc yê ma la kisii léc yê Eblaham wê dô tevabanê di Lasalas dô hixôn i ge. ²⁴ Mêgem tyuc vya levac ên nêbê, ‘Mag Eblaham, ông xo vigwe pisiv ên a, di vông Lasalas i lam tinyum vigê liyihi vac mia di kô mi lam kitiv lec a get ên i vô ningigooên vô a, ên ngwax ya a nignivi vô myavinê levac.’

²⁵ “Léc Eblaham nêl vô i ên nêbê, ‘Nuge, ông xovô lê. Ên buc wê ông dô kibun ge, od ông dô vac nivîha hixôn susu nivîha, di Lasalas dô vac nipaên nôn, léc gwêbaga Lasalas dô vac nivîha yuu malehe di ông va dô vac nipaên yuu myavinê. ²⁶ Di kiyang ti yêp bêga nêbê vun madia ti yêp kisuu xe di xam lec, om xomxo ti obêc nêb kidi vac ga di loc vô xam ge od tîyiên ob ma, di ngwe obêc nêb kidi vac xam mi lam vô xe ge od tîyiên ob ma.’

²⁷ “Mêd xomxo susu tibeac tyo nêl ên nêbê, ‘Mag Eblaham, a kitaa ông bê ông vông Lasalas i lôc mi loc mag ben, ²⁸ ên a lige vux vigê vîlu dô, om a nêb i loc nêl vô he bê he i sea môp nipaên êdêc he i o léc lam kô myavinê nipaên hixôn a lêm.’

²⁹ “Léc Eblaham nêl vô i ên nêbê, ‘Kiyang wê Moses he plopete kivuu ge yêp pyap, om he i ngô.’ ³⁰ Léc xomxo tyo nêl ên nêbê, ‘Mag, ge tîyiên ma, léc xomxo ti obêc kidi lec vac yibên mi la nêl kiyang vô he ge od he obêc pilepac he.’ ³¹ Léc Eblaham nêl ên nêbê, ‘He ob ngô Moses he plopete kiyang mi vông i vin lêm ge od xomxo ti obêc kidi lec vac yibên mi lax ge od he obêc vông i vin xomxo tige vya êno lêm.’”

17

Môp wê ob vông xomxo vô nipaên ge
(Matyu 18:6-7,21-22; Mak 9:42)

¹ Yesu nêl vô nue ngivihî ên nêbê, “Môp nipaên toto yêp wê ob vông xomxo vô nipaên ge, lêc xomxo ti wê didii xomxo vac nipaên ge obêc kô myaviwen levac lec. ² Xomxo tibêge, xomxo ob nux ngidax viyin lec i kwa di nêx i la vac gwec madia ge od nivîha, êdêc i o lêc vông xomxo wê xovôên ma ge ti i vô nipaên lêm. ³ Om xam viac xam nivîha. Di lime ti obêc vông i so ge od ông nêl i nên soên vô i, di obêc pilepac i ge od ông kitya i nên nipaên vêl. ⁴ Di lim tyo obêc vông i so vô ông lu vigê vilu di sec yuu lec buc ti, di lam vô ông lu vigê vilu di sec yuu lêc nêl ên nêbê, ‘A vông i so vô ông’ ge od ông kitya i nên nipaên tige vîhati vêl.”

Môp vông vinên

⁵ Apumtau Yesu nue ngivihî nêl vô i ên nêbê, “Xe nêb ông vông xe nêm vông vinên i vô levac.” ⁶ Lêc Apumtau nêl vô he ên nêbê, “Xam nêm vông vinên obêc nipwo tya tiyi xocbê vixôô nôn nulen ge od xam tiyi wê xam ob nêl vô xax levac tige bê, ‘Ông pul ông vêl ên kibun di loc ên loc yev ông vac gwec’ ge od obêc vô ninya lehe vô xam.”

Môp wê nue yuac ob vông ge

⁷ Yesu nêl ên nêbê, “Xam nume yuac ti obêc sap kibun me viac bwoc di vena ge od ông ob nêl bêna vô i? Ông ob nêl vô bê, ‘Ông lam tô mi dô kibun mi wa yaên?’ ⁸ Ông ob nêl tibêge lêm. Nge, ông ob nêl vô bê, ‘Ông viac ông di myêl yaên mi duu, di kô mi lam ên a ob xa di num tax, dêc ông wa di num timuên.’ ⁹ Di num yuac tige obêc nêl bêna vô ông? Obêc nêl bê ông pimil i ên wê vông yuac wê ông nêl ge, me? Ob nêl tibêge lêm, ên ge i yuac wê mi vông ge. ¹⁰ Om xam êno, xam obêc vông yuac vîhati tiyi xocbê Anutu nêl vô xam ge od xam o lêc nêl bê Anutu i pimil xam lêm. Nge, xam nêl bêga bê, ‘Xe tibii yuac pileva. Xe o tiyi wê xe ob nêl bê Anutu i pimil xe ge lêm. Ên yuac wê xe vông ge, Anutu vông vac xe vigêm om xe vông.’”

Yesu vông xomxo kityax mahizihizi vigê yuu vô nivîha lec

¹¹ Yesu la ên nêb ob la Jerusalem, lêc la vac Samelia yuu Galili ben yôg, ¹² mi la vac vigwe ti, lêc xomxo kityax mahizihizi vigê yuu yê i, lêc le teva ¹³ di tyuc vya levac ên nêbê, “Apumtau Yesu, xo vigwe pisiv ên xe.” ¹⁴ Om Yesu yê he di nêl vô he ên nêbê, “Xam loc ên loc hilung nimnivi vô xomxo wê mi dô vac xumac ngibua ge lê ên he i yê bê xam nimnivi vô nivîha lec.” Om he dila vô môp lêc he ninivi vô nivîha lec. ¹⁵ Om he yê wê ninivi vô nivîha lec ge, lêc he ti pop mi lax mi la vô Yesu di pimil Anutu ya vya levac, ¹⁶ di yev vixa kitu vac di kipôm manôn vô Yesu vixa kwa ngibi di pimil i ên wê vông i vô nivîha lec ge. Xomxo tige tibii Samelia ti. ¹⁷ Mêd Yesu nêl ên nêbê, “A vông xomxo vigê yuu vô nivîha lec lê, lêc he vigê vilu di sec yuudiyuu la na? ¹⁸ Tibii tixed ga wê vena pimil Anutu ge, dom he baba wê Yuda ge ti o vena lêm.” ¹⁹ Mêd Yesu nêl vô tibii Samelia tyo ên nêbê, “Kidi lec mi lôc bom, ên vông vinên wê ông vông ge wê vông ông nimnivi vô nivîha lec.”

Yesu buc wê ob lop mi lôm ge
(Matyu 24:23-28,37-41)

²⁰ Palisi ya val kinêg vô Yesu ên nêbê, “Buc wê Anutu obêc lam tu king mi xomxo la vac i kwa ngibi ge obêc yelacna?” Lêc Yesu nêl ên nêbê, “Xam ob wê do ti lêc xovô bê Anutu buc wê ob tu king ge val ge lêm. ²¹ Di xomxo tiyiên ma wê ob yê mi nêl bê, ‘Wê, tyo val ga’ me ‘Tyo dô ganê’. Xam ngô lê. Anutu lam tu king vac xam mahigun pyap.”

²² Mêd Yesu nêl vô nue ngivihî ên nêbê, “Obêc buc timuên ge od xam obêc zid bê Xomxo Nu buc i vena lutibed ên xam wê, lêcom xam wêên ob ma. ²³ Di xomxo ya obêc nêl vô xam bê, ‘Wê, tyo dô ganê,’ me ‘Tyo val ga.’ Lêc xam o lêc loc vô he vixa lêm. ²⁴ Ên buc wê Xomxo Nu obêc vena ge od obêc vena tiyi xocbê deac hixelac lutibed di xêseac

linac la vac vîgwe vîhati ge. ²⁵ Mêlêc Xomxo Nu obêc kô myavîné levac tax dî xomxo wê dô gwêbaga obêc vô nîmi vô i.

²⁶ “Lêc buc tîmuên wê Xomxo Nu obêc vena ge od xomxo obêc dô i tîyi xocbê xomxo dô vô Nôa buc ilage dî Xomxo Nu ob vena. ²⁷ Ên xomxo ilage ya dî num dî iima mî dô, dî i mîla tyip lec buc wê Nôa la dô vac sip nîlô ge lê, lêc lutibed mia butac mabu dî lam hi xomxo vîhati yib mîma vêl.

²⁸ “Dî Lot buc bêge êno, ên xomxo ya dî num dî kîsuu susu vôma dî vông yuac lec yaên dî lox xumac mî dô, ²⁹ lêc buc wê Lot kîdi gê Sodom mî la ge od ngwax yuu ngîdax myavîné tô gê lag puunê tîyi xocbê lun val ge mî lam hi xomxo gee yib mîma vêl. ³⁰ Om buc wê Xomxo Nu obêc vena le seac ge od xomxo obêc dô mî vông bêge êno.

³¹ “Obêc buc tige lêc xomxo ti dô lec xumac kîsii ge od i o lêc lop mî lax kô i susu vac xumac lôma lêm, me xomxo ti obêc la dô vac yuac ge od i o lêc lax mî la ben lêm. Nge, susu i dô dî xomxo i loc nê nôm. ³² Xam xovô Lot vîné wê tu ngîdax mî le vac môm ge. ³³ Ên xomxo ti obêc nêb viac nîvîvi ên vîyin yuu yibên ge od mavîha wê i vông ge obêc yib. Lêc xomxo ti obêc sea i nîvîvi lec a lêg ge od obêc dô mavîha yuu nîvîha.

³⁴ “A ob nêl vô xam bê obêc buc tige xomxo yuu ob dîyêp lec pêt ti vô bucên, lêc Anutu obêc kô ngwe dî sea ngwe dô. ³⁵ Dî vêx yuu obêc dîvông yuac ti mî dô, lêc Anutu obêc kô ngwe dî sea ngwe dô. ³⁶ [Dî vux yuu obêc dô vac yuac ti lê, lêc Anutu obêc kô ngwe dî sea ngwe.]”

³⁷ Mêd nue ngîvîhi kînêg vô Yesu ên nêbê, “Apumtau, kiyang tige obêc vô nôn lec gê na?” Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam xovô bê susu wê yib mî pîtal ge obêc yêp vac vîgwe ti ge od menac byang kîtucma dî la lec vîgwe tige.”

18

Kiyang pilepacên lec vêxôv ti yuu hizap nîpâên ti

¹ Mêd Yesu nêl kiyang pilepacên ti vô nue ngîvîhi, ên nêb ob vông xovôên vô he bê he i kîtaa i tîyi buc vîhati dî ni ma lecên i ma. ² Om nêl kiyang pilepacên bêga vô he ên nêbê, “Hizap ti dô vac vîgwe ti, lêc o xona ên Anutu lêm dî yê xomxo vîhati tîyi xocbê susu vîdaaên ge. ³ Dî vêxôv ti dô vac vîgwe tige, lêc la mi kîtaa hizap tige tîyi buc vîhati ên nêbê, ‘Tîbii ti nêb ob vông kiyang vô a, om a nêb ông ngîdu a xôn ên a nêg kiyang.’ ⁴ Lêc hizap o vông i vin i vya lutibed lêm, dî buc tîbeac la vêl lê, lêc hizap tyo xo bêga ên nêbê, ‘A o xona ên Anutu lêm, dî a o xona ên xomxo ti lêm. Nge, a xê he tîyi susu vîdaaên. ⁵ Lêcom vêxôv tige môci lam mi kîtaa a ngînong om a obêc ngîdu i xôn ên i kiyang, ên i o lêc lam ngînong ngînong mî vông a nig i ma lêm.’”

⁶ Mêd Apumtau Yesu nêl vô nue ngîvîhi ên nêbê, “Xam xovô kiyang wê hizap nîpâên tige nêl ge lê. ⁷ Om xam xo ên xam nêbê va? Xomxo wê Anutu vînoo he pyap nêb he tu ixê ge, he obêc kiyag vya lec Anutu tîyi bucên yuu vîdîiên vîhati ge od Anutu obêc ngô he vya lêmê? Dî obêc ngîdu he xôn lutibed lêmê? ⁸ A ob nêl vô xam bê Anutu obêc ngô he vya dî ngîdu he xôn lutibed. Lêc a ob kînêg vô xam bê buc wê Xomxo Nu obêc lop mî lôm ge od obêc yê bê xomxo vông i vin, me o vông i vin lêm?”

Kiyang pilepacên lec Palisi ti yuu tîbii takis kôên ngwe

⁹ Yesu nêl kiyang pilepacên tiga vô xomxo ya wê nêb he tîbii vông vînên nîvîha dî yê xomxo baba ên nêb he xomxo vîdaaên ge, om nêl bêga vô he ên nêbê, ¹⁰ “Xomxo yuu la vac Anutu xumac ngîbua ên nêb ob la kîtaa, Palisi ngwe dî tîbii takis kôên ngwe. ¹¹ Om Palisi tyo la le dî kîtaa vac nîlô bêga ên nêbê, ‘O Anutu, a pîmîl ông ên wê a o nîpâên tîyi xocbê xomxo baba ge lêm, ên he mi vông môm yôdac susu yuu yôdac vêx yuu vux dî môm nîpâên yaya. Dî a o nîpâên tîyi xocbê tîbii takis kôên ganê lêm. ¹² Ên a ga wê a mi ngîbua yaên lec buc yuu yuu tîyi da vîhati, dî a mone yuu susu wê a mi kô ge a mi tung vîgê yuu yuu, om a mi vông kîdu ti vô ông.’ ¹³ Dî tîbii takis kôên ngweo mîla le teva, dî o lax ma la kîsiinê xocbê môm wê xomxo baba mi vông ge lêm. Nge, xovô nêb i tîbii nîpâên

om kituu pikopac di kitaa bêga ên nêbê, 'O Anutu, ông xo vigwe pisiv ên a di kitya a nêg nipaên vêl, ên a ga tibii nigpaên.' "

¹⁴ Om Yesu nêl ên nêbê, "A nêl vô xam bê tibii takis kôên ge Anutu kitya i nên nipaên vêl di yê i nivîha di i lax mi la ben, di Palisi ge Anutu o yê nivîha lêm. Ên xomxo wê ob yong ici va ge, ge wê Anutu obêc vông i vô nipwo lec, di xomxo wê vông ici vô nipwo lec ge, ge wê Anutu ob pimil i di vông i lê vô levac."

Yesu kitaa lec nipwo

(Matyu 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ Xomxo kô nue nipwo mi la vô Yesu, ên nêb i vyax vigê lec he di kitaa lec he, lêc Yesu nue ngivîhi yê di vô mya nipaên vô he. ¹⁶ Lêc Yesu keac nipwo lam di nêl ên nêbê, "Vông nipwo i lam vô a di xam o le vac he xôn lêm, ên xomxo tibêge wê ob la dô vac Anutu ben ge. ¹⁷ A nêl hixôn nôn vô xam bê xomxo ti obêc vông i vin Anutu mi la vac i kwa ngibi tiyi xocbê nipwo mi la vac tae mae kwa ngibi lêm ge od o tiyi wê obêc la dô vac Anutu ben ge lêm."

Xomxo wê susu yuu mone levac ge

(Matyu 19:16-30; Mak 10:17-31)

¹⁸ Xomxo levac ti kinêg vô Yesu ên nêbê, "Xolac kehe nivîha, a obêc vông bêna êdêc dô magvîha luta lêc luta?" ¹⁹ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, "Bêna lêc ông nêb a nivîha? Xomxo nivîha ti o dô lêm. Anutu vaci nôn tived wê nivîha. ²⁰ Ông xovô xolac wê Anutu nêl vô Moses ên nêbê, Ông o lêc vông môp yôdac vêx yuu vux lêm. Ông o lêc hi xomxo i yib lêm. Ông o lêc vun xomxo ngwe susu lêm. Ông o lêc nêl kiyang kityooên lec xomxo ti lêm. Ông loc vac tam yuu mam vya kwa ngibi." ²¹ Om xomxo levac tyo nêl ên nêbê, "Buc wê a gên nipwo di i val tyip gwêbaga, a viac xolac gee vîhati mi vông i vô nôn lec." ²² Yesu ngô tige, di luu i vya ên nêbê, "Môp ti gên yêp wê ông ob vông hixôn bêga bê ông loc vông susu tibeac wê ông vông ge mi tibii i kisuu di ông vông mone vô tibii wê nêl susu maên ge, ên ông obêc kô susu nivîha gê kisii ganê. Pyap dêc ông lôm timu vô a vixag." ²³ Xomxo levac tyo ngô kiyang ge lê, lêc kiyang tige vông i nilô vô vîyin levac, ên wê i mone levac ge.

²⁴ Om Yesu yê i di nêl ên nêbê, "Xomxo wê susu tibeac ge obêc nêb la vac Anutu ben ge od obêc vîyin levac vô he. ²⁵ Môp wê bwoc kamel ti obêc la vac yin kitu tocên ge, vîyin levac lê, lêc xomxo susu tibeac obêc nêb la vac Anutu ben ge od obêc vîyin levac luu vêl." ²⁶ Mêgem xomxo wê ngô kiyang tige nêl ên nêbê, "Obêc tibêge ge od letya tiyi wê ob la dô mavîha ge?" ²⁷ Lêc Yesu nêl ên nêbê, "Môp wê xomxo tiyiên ma wê ob vông ge, ge Anutu ob vông."

²⁸ Mêd Pita nêl vô Yesu ên nêbê, "Wê lê. Xe ga wê xe sea susu wê xe vông ge vîhati dô di lam timu vô ông vixam." ²⁹ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, "Vixôhilôg, a ob nêl vô xam bê xomxo ti obêc sea ben hixôn vînêe nue di tae mae lie lec Anutu xolac yuu ben ge ³⁰ od obêc kô myavîwen nivîha luu vêl gê kibun ga, di buc timuên ge od obêc la dô mavîha luta lêc luta."

Yesu nêl kiyang vông lu yon lec myavînê wê ob kô ge

(Matyu 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹ Yesu kô nue ngivîhi vigê yuu di tô mi la yuu mi he la, dêc Yesu nêl vô he ên nêbê, "Xam ngô lê. Il ob la Jelusalem lê, lêc kiyang vîhati wê plopete kivuu lec Xomxo Nu ilage obêc vô nôn lec. ³² Om xomxo obêc vông i la vac tibii wê o Yuda lêm ge vigê, dêc tibii obêc vô mya nipaên vô i di pisuv myaluc lec, ³³ di pisa i ya yihi dêc hi i yib, di buc yon obêc lam la vêl ge od ob kidi lec mavîha nang." ³⁴ Mêgem nue ngivîhi ngô kiyang tyo lêc he lungên, ên kiyang kehe o yêp seac vô he lêm om he vyac xovôên ma.

Yesu vông xomxo ma tocên ti vô nivîha lec

(Matyu 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Yesu mîla kwabo vô vîgwe Jeliko, léc xomxo ma tocên ti dô vô môp nînya dî kîtaa susu vô tîbii, ³⁶ léc ngô kiyang ngena ngena wê lam hixôn Yesu ge om kîngê vô xomxo ya ên nêbê, “Tîbii vô nididun ên va?” ³⁷ Léc xomxo nêl vô i ên nêbê, “Yesu Nasalet valê.” ³⁸ Om xomxo ma tocên tyo tyuc ên nêbê, “Yesu, Devit nu, ông xo vîgwe vô pîsiv ên a.” ³⁹ Léc xomxo wê lam mug ge nêl ên nêbê, “Dô kiyang maên.” Léc ma tocên tyo tyuc ngînonng ngînonng hixôn vya levac ên nêbê, “Ông Devit nu, xo vîgwe vô pîsiv ên a.” ⁴⁰ Mêgem Yesu val le dî nêl vô xomxo nêb he i kô xomxo ma tocên tyo mî lam vô i. Om he kô mî val dî val lax i le vô Yesu manôn dêc Yesu kîngê vô i ên nêbê, ⁴¹ “Ông nêb a vông bêna vô ôngê?” Om xomxo tyo nêl ên nêbê, “A nêb ông vông a magnôn i seac.” ⁴² Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Mamnôn i seac. Vông vinên wê ông vông ge vông ông vô nîmviha lec.” ⁴³ Mêgem lutibed xomxo tyo manôn seac, dî i la hixôn Yesu dî pîmil Anutu. Dî xomxo wê yê ge vîhati pîmil Anutu ên wê xomxo ma tocên tige manôn seac ge.

19

Yesu yuu Sakias kiyang

¹ Yesu la vac vîgwe Jeliko, ² dî xomxo ti lê nêbê Sakias dô vac vîgwe tige. Sakias ge xomxo takis kôên nêl levac dî i mone yuu susu tîbeac. ³ Sakias nêb ob yê Yesu om la léc tîyiên ma, ên myabo om xomxo tîbeac le vac i manôn xôn, ⁴ om tup mî la mug vô môp wê Yesu ob lam vô ge dî mîla lec xax ti ên nêb ob la dô ên yê Yesu wê i val ge. ⁵ Yesu mîla vac xax kwa ngîbi

wê Sakias dô lec ge dî lax ma lec dî nêl vô Sakias ên nêbê, “Sakias, lop lutibed ên a ob dô hixôn ông vac ông bom gwêbaga.” ⁶ Mêgem Sakias lop lutibed dî kô Yesu mî la vac ben hixôn xêyaa nîvîha. ⁷ Tîbii yê wê Yesu la dô vac Sakias ben ge om he ni nyag dî nêl ên nêbê, “Bêna léc xomxo tiganê la dô vac tîbii nîpaên tiganê ben dî la dô hixôn?” ⁸ Mêlêc Sakias le vô he vîhati manôn dî nêl vô Apumtau Yesu ên nêbê, “Apumtau, ngô lê. Susu vîhati wê a vông ge a ob vông vîwen i loc vô xomxo wê nêl susu maên ge. Dî a obêc kîtyoo xomxo ya dî vô he mone vêl ila ge od a ob vông he xe vac i luu vêl, xocbê a obêc kô xomxo ti mone kehe ti ge od a obêc vông kehe yuudîyuu vô i nang.” ⁹ Mêgem Yesu nêl vô i ên nêbê, “Gwêbaga Anutu kîtya xam xumac tiga nêl nîpaên vêl dî xam tu Anutu nue, ên ông ge, ông Eblaham tîvae ti êno. ¹⁰ Ên a, Xomxo Nu, a lam ên xomxo wê lung la vac nîpaên ge, ên a nêb a ob hêm he lec ên he i dô nîvîha.”

*Kiyang pilepacên lec xomxo vîgê yuu wê kô mone ge
(Matyu 25:14-30)*

¹¹ He ngô kiyang ngwe ge vêl, nang dêc Yesu nêl kiyang pilepacên ti vô he, ên he mîla kwabo vô Jelusalem léc tîbii wê dîloc hixôn i ge so ên nêb mêd he ob mîla Jelusalem ge od Yesu ob tu Anutu manôn dî tu king, om Yesu nêb he i xovô buc tige bê gên yêp teva, ¹² om nêl kiyang pilepacên bêga vô he ên nêbê, “Xomxo levac ti dô vac vîgwe ti, léc nêb ob la vac vîgwe teva ngwe ên xomxo i vông i tu king ên lôm viac vîgwe wê mî dô vac ge. ¹³ Om buc wê nêb ob la ge od nêl nue yuac vîgê yuu ge lam vô i dî vông mone kîpihac yuu yuu vô he toto dî nêl vô he ên nêbê, ‘Xam vông yuac lec mone tigae dî i loc tyip lec buc wê a obêc vena ge.’

¹⁴ “Mêd xomxo levac tyo loc mî la, léc tîbii vîgwe tige xêyaa vô nîpaên vô i, om vông lie ya tîmu vô i vîxa mî la, ên nêb he i loc nêl bê, ‘Xe nêb xomxo tiga ob tu king mî viac xe lêm.’ ¹⁵ Léc xomxo tyo mîla kô lê levac pyap dî lax mî la vac ben wê ob viac ge. Mêd nêl nue yuac wê vông mone vô he ge lam vô i, ên nêb ob xovô mone wê he vông yuac lec ge bêc he tulec ya hixônê?

¹⁶ “Om xomxo ti wê val taxlee ge nêl vô i ên nêbê, ‘Xomxo levac, ông vông mone kîpihac yuu vô a, léc a vông yuac lec om a tulec yul yuu hixôn.’ ¹⁷ Om xomxo levac nêl vô xomxo tyo ên nêbê, ‘Ông ge xomxo nîvîha wê ông viac a yuac nîvîha ge. Ông kô mone nîpwo tya léc ông viac nîvîha, om a ob vông ông tu levac dî viac vîgwe levac vîgê yuu.’

¹⁸ “Nang dêc nu yuac ngwe wê vông yuu ge val nang di nêl ên nêbê, ‘Xomxo levac, ông vông mone kipihac yuu vô a, lêc a vông yuac lec om a tulec yul ti hixôn.’ ¹⁹ Om xomxo levac tyo nêl vô i ên nêbê, ‘Nivîha, om a ob vông ông tu levac di viac vigwe levac vigê vilu.’

²⁰ “Nang dêc nu yuac ti wê vông yon ge val nang di nêl ên nêbê, ‘Xomxo levac, ga ông mone kipihac yuu wê ông vông vô a ge, om ông hêm ông xe. Ông mone ga a vîyum vac nivîmihi mi tung i dô, ²¹ ên a xona ên ông, ên a xovô ên a nêbê ông ge xomxo myampîlihi, ên susu wê xomxo ngwe ob tung ge od ông ob kô, di yaên wê xomxo ngwe yev he xe ge od ông la mi kô nôn.’

²² “Lêc xomxo levac nêl vô i ên nêbê, ‘Ông ge xomxo nipaên. Ên kiyang wê ông nêl ga hîlung ông nêl nipaên, ên ông xovô ên ông nêbê a ga xomxo myagpîlihi om susu wê xomxo ngwe tung i dô ge, a la mi kô, di yaên wê xomxo ngwe yev he xe ge od a la mi kô nôn. ²³ Ông xovô bêge lê, lêc bêna lêc ông o la lii mone wê a vông ge vac xumac mone êdêc buc wê a vena ge od a kô mone wê a vông ge di kô wê dô lecên ge hixônê?’

²⁴ Mêgem xomxo levac nêl vô xomxo wê he xôn le ge ên nêbê, ‘Xam hêm mone kipihac yuu ge vêl ên xomxo tige vigê di loc vông vô xomxo ngwe wê mone yul yuu ge.’ ²⁵ Lêc he nêl ên nêbê, ‘Xomxo levac, xomxo ganê mone levac tîyi yul yuu.’

²⁶ “Lêc xomxo levac nêl ên nêbê, ‘A ob nêl vô xam bê xomxo wê he susu dô ge, he ob kô ya hixôn, di xomxo wê susu ma ên he di nipwo tya dô vô he ge od a ob vô vêl ên he. ²⁷ Di xomxo wê xêyaa vô nipaên vô a ên nêb a o tu king lêm ge, xam loc kô he mi lam di hi he i yib lec a magnôn.’”

Yesu la Jerusalem lêc tîbii pîmil i tîyi xocbê king ge

(Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Jon 12:12-19)

²⁸ Yesu nêl bêge pyap di loc mi la ên nêb ob la Jerusalem. ²⁹ Mêd mîla kwabo vô vigwe yuu lê nêbê Betpasi yuu Betani wê yêp kwabo vô kîtôn Oliv ge. Mêd vông nu ngîvihi yuu la, ³⁰ di nêl vô yuu ên nêbê, “Muu loc vac vigwe tiganê, di muu obêc mîla wê donki wê gên ligên ge ti wê tîbii vô yihi lec kwa di i dîle ge. Donki tige xomxo ti o dô lec ila lêm. Mêgem muu pîwelac yihi vêl ên di kô mi lam. ³¹ Lêc xomxo ti obêc kinêg muu bê, ‘Muu ob pîwelac yihi tige vêl ên va?’ ge od muu nêl vô bê, ‘Apumtau nêb ob vông yuac lec.’”

³² Yuu la i tîyi wê Yesu nêl ge di mîla tulec donki, ³³ om yuu pîwelac yihi vêl ên, lêc xomxo wê he donki ge kinêg yuu ên nêbê, “Muu pîwelac ge ên va?” ³⁴ Lêc yuu nêl ên nêbê, “Apumtau nêb ob vông yuac lec.”

³⁵ Mêd yuu kô donki tyo mi lax vô Yesu, di he vax he ngakwi lec kîsii dêc Yesu dô lec. ³⁶ Yesu dô lec di la vô môp, mêd xomxo ya vax he nivîmihi lec môp wê Yesu ob tup vô ge i tîyi xocbê môp wê tîbii mi vông vô he king ge. ³⁷ Mêd Yesu lop vô môp kîtôn Oliv di mîla kwabo vô Jerusalem, lêc xomxo vîhati wê mi tîmu vô Yesu kiyang ge, he pîmil Anutu hixôn xêyaa nivîha ên do levac wê Yesu vông mi he yê ge, ³⁸ di he nêl levac la kîsii ên nêbê,

“Il ob hi vîxad i pec ên il nêd king wê tu Anutu manôn di lam ge.

Kiyang malehe yêp lag kîsiinê, di Anutu wê dô lag kîsiinê, il ob vông i lê i vô levac.”

³⁹ He nêl bêge, lêc Palisi wê dô hixôn he ge, he ya nêl vô Yesu ên nêbê, “Xolac kehe, ông nêl vô nume bê he i dô kiyang maên.” ⁴⁰ Lêc Yesu nêl ên nêbê, “A ob nêl vô xam bê he obêc dô kiyang maên ge od ngîdax obêc tyuc di pîmil a nang.”

Yesu byag ên tîbii Jerusalem

⁴¹ Mêd Yesu mîla kwabo vô Jerusalem dêc yê ma la di byag, ⁴² di nêl ên nêbê, “Gwêbaga xam obêc xovô môp wê xam ob dô vac malehe ge od obêc nivîha. Lêc ga xam lungên, ên kiyang ga yêp xôpacên om xam o xovô lêm. ⁴³ Xam ngô lê. Obêc buc ti lêc tîbii wê yê xam nipaên ge obêc val ku xenac kîsuu xam xôn di o tîyi wê xam ti ob la ge lêm. ⁴⁴ Di he ob hi xam hixôn nume wê xam dô vac vigwe ga vîhati vô nipaên, di ngîdax wê xam lox xumac ya ge, ngwe ob dô lec ngwe kîsii lêm. Kehe bêga bê xam o xovô Anutu wê lam ên nêb ob hêm xam lec ge lêm.”

*Yesu tii tibii wê vông vîtevac vac Anutu xumac ngîbua ge vêl
(Matyu 21:12-17; Mak 11:15-19; Jon 2:13-22)*

⁴⁵ Yesu la vac Anutu xumac ngîbua di la tii tibii wê vông vîtevac vac nilô ge la vêl, ⁴⁶ di nêl vô he ên nêbê, “Xolac nêl bêga nêbê, ‘A xumac ga, xumac kîtaa vacên,’ lêc xam vông i tîyi xocbê xumac wê tibii yôdac ob kîtucma vac ge.”

⁴⁷ Yesu mi nêl xolac vac Anutu xumac ngîbua tîyi buc vîhati. Mêd xomxo levac wê mi si daa gee di xomxo wê xovô Moses xolac gee hixôn xomxo levac levac ya, he xôn nêb he ob hi Yesu i yib, ⁴⁸ lêc he o tulec môt ti wê he ob hi Yesu lec ge lêm, ên xomxo tîbeac vô nînya vô kîyang wê Yesu nêl ge di o sea i lêm.

20

*Xomxo kunac Yesu ên nêbê, “Ông kô xêkizêc vô letya?”
(Matyu 21:23-27; Mak 11:27-33)*

¹ Buc ti lêc Yesu la vac Anutu xumac ngîbua di la nêl xolac vô tibii, di xomxo levac wê mi si daa vô Anutu gee di xomxo wê xovô Moses xolac gee hixôn he Yuda levac levac val vô Yesu, ² di val kunac i ên nêbê, “Ông tu letya manôn di lam vông môt tigaê? Letya nêb ông vông môt tibêgaê?” ³ Lêc Yesu nêl lax vô he ên nêbê, “A êno ob kîngê kîyang ti vô xam. Om xam nêl vô a bê ⁴ letya vông Jon la lipac xomxo? Ge Anutu lag kisiinê vông, me xomxo kîbun ga vông?” ⁵ Om he nêl voma bêga ên nêbê, “Il obêc nêl bê Anutu lag kisiinê vông ge od Yesu obêc nêl vô il bê, ‘Lêc bêna lêc xam o vông i vin kîyang wê Jon nêl ge lêmê?’ ⁶ Lêc il ob nêl bê xomxo kîbun ga vông Jon la yuac tige, od xomxo obêc nêc il ya ngîdax, ên he vîhati vông i vin ên he nêbê Jon ge plopet wê Anutu vông i la ge ti.” ⁷ Om he nêl vô Yesu ên nêbê, “Xe o xovô Jon Lipacên kehe lêm.” ⁸ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Om a êno ga, a ob nêl xomxo ti wê vông a lam ge kîtong vô xam lêm.”

*Kîyang pilepacên lec tibii nîpaên wê viac yuac ge
(Matyu 21:33-46; Mak 12:1-12)*

⁹ Mêd Yesu nêl kîyang pilepacên ti vô xomxo bêga ên nêbê, “Xomxo ti xin wain vac i yuac ti, di vông vô tibii ya nêb he i viac, ên nêb ob la vîgwe teva ti di la dô buc xuhu dia. ¹⁰ Mêgem loc mi la dô mêd buc wê wain ob huu ge om vông nu yuac ti lax mi la vô tibii wê di viac i yuac ge ên nêbê i loc kô i wain nôn ya, om xomxo tyo mîla lêc xomxo wê viacên wain ge hi i di vông i lax mi la pileva. ¹¹ Nang dêc xomxo ti wê i yuac ge vông nu yuac ngwe lax vô he nang, lêc tibii yuac viacên pîsa i di vô mya nîpaên vô i di vông i lax mi la pileva. ¹² Nang dêc xomxo levac tige vông nu yuac ti wê vông yon ge la nang, lêc he hi i vô nîpaên di nêc i la nînya. ¹³ Om xomxo ti wê i yuac ge xo bêga ên nêbê, ‘A ob vô va? Ga a ob vông a nug tuc wê a xêgyaa vin lec i ge i loc vô he, ên mêd he ob yê i xocbê xomxo levac di la vac kîyang wê i vông ge kwa ngîbi.’ ¹⁴ Lêc xomxo wê viac i yuac ge yê wê xomxo levac tyo nu mîla ge om he nêl voma ên nêbê, ‘Xomxo ti wê ma obêc nêl i lê lec yuac ga ge val, om il ob hi i yib êdêc yuac ga i tu il xe.’ ¹⁵ Om he hôm i xôn di kô mî la vô yuac nînya di hi i yib. Om a ob kîngê vô xam bê xomxo ti wê i yuac ge obêc vô va vô he? ¹⁶ Ge obêc hi xomxo tige yib di vông i yuac vô xomxo baba mî he i viac nang.” Xomxo wê ngô kîyang tige nêl ên nêbê, “Le i lêc vông tibêge lêm.”

¹⁷ Mêd Yesu yê he di nêl ên nêbê, “Xam nêbê môt bêge i ma, mêlêc kîyang wê plopete kîvuu ilage, kehe bêna? Ên plopete ilage kîvuu kîyang mî i yêp bêga ên nêbê, ‘Ngîdax ti wê xomxo xumac loxên yê lêc nêb tîyiên ma ge, ge wê tu ngîdax xêkizêc wê ob hôm xumac xôn ge.’ ¹⁸ A ob nêl vô xam bê xomxo ti obêc tô mî hi i lec ngîdax tige ge od ob hi i len vô pîpu sea, di ngîdax tige obêc tô mî hi xomxo ti ge od obêc hi i pîtal sea.”

¹⁹ Yesu nêl bêge dêc xomxo wê xovô Moses xolac gee hixôn xomxo levac wê mi si daa gee, he xovô ên he nêbê Yesu nêl kîyang pilepacên tige lec he, om he nêb he ob hôm Yesu xôn lutibed, lêc he xona ên wê xomxo tîbeac ge.

*Xomxo nêb ob yaxên Yesu kiyang léc Yesu o nêl ti so lêm
(Matyu 22:15-22; Mak 12:13-17)*

²⁰ Mêd xomxo wê xovô Moses xolac gee hixôn xomxo levac wê mi si daa gee yê Yesu xôn di vông xomxo ya la vô i ên nêb he i yê i xôn di yaxên i kiyang bêc obêc nêl ti so ge od he ob vông i loc vac gavman vigê di vông kiyang vô. Xomxo tige kityoo nêb he xomxo nivîha, ²¹ om la kinêg vô Yesu ên nêbê, “Xolac kehe, xe xovô ên xe nêbê xolac wê ông nêl vô xomxo ge, ông nêl bôbac di nivîha, di ông o xona ên xomxo ti lêm. Nge, ông mi nêl Anutu kiyang hixôn nôn vô xomxo vîhati tiyima. ²² Om xe ob kinêg vô ông bê tiyi wê il Yuda ob vông mone takis vô king Sisa wê tibii madiluhu ge, me il ob vông lêm?” ²³ Léc Yesu xovô kiyang kityooên wê yêp vac he nilô ge om nêl vô he ên nêbê, ²⁴ “Xam hilung mone ti mi a xê. Letya kinu yuu lê wê yêp lec mone ga?” Om he nêl ên nêbê, “Sisa kinu yuu lê.” ²⁵ Mêgem Yesu nêl vô he ên nêbê, “Mêgem susu wê Sisa xe ge, xam vông i loc vô Sisa, di susu wê Anutu xe ge, xam vông i loc vô Anutu.” ²⁶ Mêd he o tiyi wê he ob kityoo Yesu ên i nêl kiyang ya so lec xomxo manôn ge lêm, ên he yetac ên kiyang wê Yesu nêl lax vô he ge om he dô kiyang maên.

*He kinêg vô Yesu lec môp wê xomxo ob kidi lec vac yibên ge
(Matyu 22:23-33,41-46; Mak 12:18-27,35-37)*

²⁷ Xomxo Sadyusi ya val vô Yesu. He Sadyusi ge, he o vông i vin bê xomxo ob kidi lec vac yibên lêm. ²⁸ Om he la nêl vô Yesu ên nêbê, “Xolac kehe, Moses xolac nêl bêga vô il ên nêbê xomxo ti obêc kô vêx ti léc nu ma di i yib di vînê gên dô ge od vux tyo lie ti ob ii vêx tyo nang êdêc vông nue, di nue i tu susu wê ma yibên vông ge kehe. Moses xolac nêl bêge. ²⁹ Om wê vux vigê vilu di sec yuu ob dô lec ta yuu ma tîbed, mêdêc li tuc obêc kô vêx ti léc yib di nu ma ge, ³⁰⁻³¹ od li môn ob ii vêx tige i tii vac nang, léc wê obêc yib di nu ma ge od li gwaa ob ii nang, léc wê li gwaa obêc yib ge od lie timuên vîhati ob timu vô môp tîbed ge di ii vêx tige, léc wê vîhati obêc yib di nue ma, ³² dêc vêx tyo obêc yib timuên ge. ³³ Xam nêl ên xam nêbê xomxo obêc kidi lec vac yibên om xe nêb xe ob kinêg vô ông bê buc wê xomxo yibên obêc kidi lec ge, od vêx tige obêc tu vux tina vînê? Ên vux vigê vilu di sec yuu, he xôn ii vêx tige lec buc wê he dô mavîha ge.”

³⁴ Mêgem Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xomxo wê dô gwêbaga ge, he iima. ³⁵ Léc xomxo wê Anutu nêb he nivîha tiyi wê ob kidi lec vac yibên di la dô mavîha timuên ge, he ob iima vô buc timuên lêm. ³⁶ Ên he obêc yib i tii vac nang lêm. Nge, he ob dô tiyi xocbê angela ge, ên he kidi lec vac yibên di he tu Anutu nue.

³⁷ “Moses kiyang nêl kitong êno ên nêbê xomxo yibên obêc kidi lec i tii vac nang. Ge yêp seac vac kiyang wê Moses kivuu lec xax wê ngwax ditum lec ge bêga ên nêbê, ‘Apumtau Anutu ge Eblaham yuu Aisak yon Jekop Anutu wê yon mi kîtaa vô ge.’ ³⁸ Yon yib tax dêc Moses kivuu kiyang tige timuên, léc Moses kivuu i tiyi xocbê yon xeedô ge. Om il ob xovô bê Anutu o tu xomxo yibên nêl Anutu lêm. Nge, Anutu tu xomxo mavîha nêl Anutu, ên xomxo wê mavîha hixôn he wê yibên ge, Anutu yê he vîhati xocbê he dô mavîha ge.”

³⁹ Yesu nêl bêge dêc xomxo wê xovô Moses xolac gee, he ya nêl ên nêbê, “Xolac kehe, ông nêl ge bôbac la tiyi.” ⁴⁰ He nêl bêge, ên he xona om he nêb he ob kinêg kiyang i tii vac vô Yesu lêm.

⁴¹ Léc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Bêna léc xomxo ya nêl ên nêbê Kîlisi wê Anutu nêb ob vông i lam ge, ge Devit nu? ⁴² Ên Devit vaci kivuu vac kîpihac Sam bêga ên nêbê, ‘Apumtau Anutu nêl vô a Apumtau ên nêbê, Ông dô vô a vigêg hiyôv, ⁴³ di a obêc vông tibii wê vông vevac vô ông ge he i dô vac ông vigêg vilu kwa ngibi.’

⁴⁴ Devit nêl ên nêbê Kîlisi ge Apumtau, om bêna léc xomxo nêl ên nêbê Kîlisi ge Devit bue timuên ti?”

*Xomxo wê xovô Moses xolac gee nêl nipaên
(Matyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 11:37-54)*

⁴⁵ Xomxo tibeac dô om he ngô kiyang wê Yesu nêl vô nue ngivihi bêga ên nêbê, ⁴⁶ “Xam viac xam ên môp nipaên wê xomxo wê xovô Moses xolac gee mi vông ge. Ên he xêyaa vin lec môp wê he ob vinyum ngakwi dia nivîha di la vîlee vac maket ên he nêb xomxo i yê he di pîmil he ya kiyang malehe, di he obêc la vac xumac lîlo, me he ob la ya vîzid levac ge od he nêb he ob dô lec sia nivîha wê xomxo levac mi dô lec ge. ⁴⁷ Lêc he ge wê he mi vô xomxo vêxôv nên susu yuu xumac vêl ge, di buc wê he ob kîtaa ge od he mi vîyum nên nipaên vac kîtaaên dia. Om myaviwen nipaên wê he ob kô ge obêc levac mabu yocên luu vêl.”

21

Vêxôv wê vông daa vô Anutu ge

(Mak 12:41-44)

¹ Yesu dô di yê wê tîbii wê mone levac gee lam tung mone vac kîlong wê tîbii mi tung mone daa vac ge. ² Mêd yê wê vêxôv

wê mone ma ge ti val tung mone hi yuu tya vac kîlong tyo. ³ Mêgem Yesu nêl ên nêbê, “A ob nêl hixôn nô n vô xam bê mone yuutyabed wê vêxôv tiganê tung vac kîlong ge ngînoo daa wê xomxo baba tung ge vêl. ⁴ Ên he mone tibeac dô lê, lêc he vông nipwo tya di he xe levac dô, dom vêx tiganê ge i nên mone ma di hi yuu tya, lêc vông vîhati tu daa, di ti o dô wê ob kîsuu xen yaên lec ge lêm.”

Yesu nêl lec vîyin wê ob val tîmuên ge

(Matyu 24:1-14; Mak 13:1-13)

⁵ Xomxo ya nêl kiyang lec Anutu xumac ngîbua ên nêbê, “Xumac tiga, tîbii lox ya ngîdax nivîhavîha di vunac vô ya susu nivîhavîha.” Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, ⁶ “Susu wê xam wê ga, obêc buc tîmuên ge od ngîdax tigae ob dii sea, di ngwe ob dô lec ngwe kîsii lêm.”

⁷ Mêd he kînêg vô Yesu ên nêbê, “Xolac kehe, kiyang tige obêc vô nô n lec yelacna? Di do vatya obêc val tax ên xe xê di xovô bê susu tige ob vô nô n lecê?” ⁸ Mêgem Yesu nêl ên nêbê, “Xam viac xam nivîha êdêc tîbii i o lêc kîtyoo xam lêm. Ên xomxo tibeac obêc val kîtyoo xam di nêl a lêg di nêl bê he Kîlisi, di nêl bê buc vô kwabo lec. Lêc xam o lêc vông i vin he vya di tîmu vô he lêm. ⁹ Di xam obêc ngô kiyang wê nêbê vevac tyip vac vîgwe ya mi xomxo hima ge, od le i lêc yetac di xona lêm. Ên vevac tige obêc val tax, lêc buc myahîpu gên yêp dia.”

¹⁰ Nang dêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Vô buc tige tîbii vîyang ngwe ob vông vevac vô vîyang ngwe, di tîbii vîyang vîyang ob dô kîdu kîdu di vông vevac vîma. ¹¹ Vac vîgwe vîyang vîyang ge ngîyêg ob yoc levac di vip levac ob den xomxo di yidac levac ob vông he. Di do levac ya ob lam gê lag kîsiinê di vông xomxo xona mabu.

¹² “Vô buc wê susu tige valên gên ma ge, od tîbii obêc hêm xam xôn di vông vîyin levac vô xam, di vông kiyang vô xam vac xumac lîlo wê Yuda vông ge di tung xam la vac kalabuhu. He ob nêb vông a lêg i vô nipaên, mêgem he obêc kô xam mi la di vông xam le vô king yuu gavman levac manôn di vông kiyang vô xam. ¹³ Lêc buc tige wê xam ob nêl a xolac kîtong vô he, ¹⁴ om le i lêc xo kiyang wê xam ob nêl lax vô he ge lêm. ¹⁵ Ên a obêc vông xam pîyôp yêp seac di xam nêl kiyang nivîha, om he wê nêb ob vông vevac vô xam ge, he o tîyi wê he ob pwoo kiyang wê a nêl vô xam ge vac lêm.

¹⁶ “Mêd xacxam va tame mame lime ngîdême hixôn xam nîmpîpu, heche va obêc vông xam vac tîbii vevac vîgê di he obêc hi xam ya wib. ¹⁷ Di xomxo vîhati xêyaa obêc vô nipaên nô n vô xam ên wê xam vông i vin a lêg ge. ¹⁸ Lêc xam obêc dô nîmvîha di bamzub lihi ti tya obêc pul vêl lêm. ¹⁹ Om xam le xêkîzêc êdêc dô mamvîha tîmuên.

Yesu nêl kiyang lec wê Jerusalem obêc vô nipaên ge

(Matyu 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰ “Buc wê tîbii vevac obêc lam buu vîgwe Jerusalem xôn ge od xam xovô bê buc wê vîgwe ob vô nipaên ge vô kwabo lec. ²¹ Om buc tige, xomxo wê dô vac vîgwe Judia ge,

he i pec mi loc lec vigwe kitôn, di he wê dô vac vigwe Jerusalem ge, he i pec mi loc vël, di he wê dô Jerusalem ninya ge, he i o léc dilôc vac vigwe Jerusalem lêm. ²² Ên buc tige wê Anutu ob vông myaviwen nipaên vô xomxo Yuda i tiyi kiyang wê plopete kivuu ilage, om kiyang gee vihati obêc vô nôn lec. ²³ Om vêx wê nu dô vac xêyaa hixôn vêx wê divông lul vô nue vô buc tige, he ob dô vac viyin levac. Ên xomxo kibun ga ob dô vac viyin levac di xêyaa myavinê wê Anutu vông ge ob tulec he Yuda vihati. ²⁴ Mêd tibii ob hi he ya yib ya yipac di ku he ya xôn di kê he mi la vac tibii ba ben di he la dô di vông yuac kalabuhu. Di tibii wê o Yuda lêm ge ob vông vigwe Jerusalem vô nipaên di heche va ob tu kehe di viac i tiyi buc wê Anutu nêl ge.

Buc wê Xomxo Nu ob vena ge
(Matyu 24:29-31; Mak 13:24-27)

²⁵ “Mêd do toto ob val vac hiyôv yuu dentuc di pîtua gê lag kisiinê, di xomxo kibun ga vihati nilô ob vô viyin levac di he ob xona ên mia gwec wê vuac di vô didun levac ge. ²⁶ Di pîtua yuu susu wê lag ge ob yetac di sea vigwe wê le lec ge di la, om xomxo ob yê di xovô susu nipaên wê ob val kibun ge om he ob xona mabu di vixog mi la kibun. ²⁷⁻²⁸ Mêd buc wê susu tige obêc val ge, od xam nilôm i vô viyin maên di xam wê mam i loc kisii, ên buc wê Anutu ob vô xam vël ên viyin yuu nipaên ge vô kwabo lec. Mêd ge wê a, Xomxo Nu, a ob lam vac viyobtoc hixôn xêkizêc yuu xêseac di lam kibun, di xomxo vihati ob yê wê a val ge.”

Kiyang pilepacên lec xax wê mi pwoc ge
(Matyu 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹ Mêd Yesu nêl kiyang pilepacên ti vô he ên nêbê, “Xam xovô xax wê ob pwoc lihi ge. ³⁰ Ên xax lihi obêc pwoc lec ge od xam xovô ên xam nêbê ge buc wê hiyôv ob linac nivîha ge. ³¹ Mêgem xam xovô bêga bê môt wê xam ob xovô Anutu buc ge, tiyi bêge êno. Om xam obêc wê do tige wê val ge od xam xovô bê buc wê Anutu ob tu king di vông xomxo vihati la vac i kwa ngibi ge vô kwabo lec.

³² “A nêl hixôn nôn vô xam bêga bê xomxo wê dô gwêbaga ge obêc dô di kiyang tige vihati obêc vô nôn lec lê. ³³ Lag yuu kibun xôa obêc ma, léc kiyang wê a vông ge, bo ti obêc la xôa ma lêm.

Yesu nêl vô nue ngivihi ên nêb he i viac he

³⁴ “Xam viac xam nivîha, di le i léc num mi vô mavmav lêm, di xam o léc xo kiyang tibeac lec susu wê nimnivi xe ge di nilôm i vô viyin lec lêm, ên xam obêc viac xam nivîha lêm ge od Xomxo Nu obêc lop mi lôm lutibed ge od xam ob lungên, tiyi xocbê pulac wê lîli lungên om mîla mô, léc vac ge. ³⁵ Ên buc tige obêc val vô xomxo wê dô lec kibun ga vihati yang. ³⁶ Om xam viac xam i tiyi buc vihati, di xam kitaa vô Anutu bê i vông xêkizêc vô xam i tiyi wê xam ob le xêkizêc di kilê viyin wê ob tulec xam ge êdêc le nivîha vô Xomxo Nu manôn wê obêc vena ge.”

³⁷ Mêd Yesu la mi nêl xolac vac Anutu xumac ngibua tiyi vidiiên vihati, di bucên ge mi sea Jerusalem di la mi yêp lec kitôn Oliv. ³⁸ Mêdêc pitoc yang ge xomxo tibeac mi kidi mi la vac Anutu xumac ngibua ên nêb ob la ngô Yesu kiyang wê nêl ge.

22

Judas nêb ob vông Yesu vac xomxo levac vigê
(Matyu 26:1-5,14-16; Mak 14:1-2,10-11; Jon 11:45-53)

¹ Buc wê tibii Yuda ob myêl levac di ya blet xêkizêc wê yis maên ge ên xovô buc Pasova ge vô kwabo lec. ² Mêd xomxo levac wê mi si daa gee hixôn xomxo wê xovô Moses xolac gee he nêb he ob hi Yesu i yib, léc he xona ên xomxo tibeac, om he myag môt wê he ob hôm i xôn ge.

³ Judas Iskaliot ge Yesu nue ngivihi ti lê, léc Seten la vac i nilô. ⁴ Om Judas loc mi la vô xomxo levac wê mi si daa gee hixôn xêhipu levac wê mi viac Anutu xumac ngibua

gee, di he keac lec môt wê Judas ob vông Yesu vac he vîgê ge. ⁵ Om xomxo levac tige nîlô vô nivîha di he nêb wê Judas ob vông Yesu vac he vîgê ge od he ob vông mone vô i. ⁶ Mêgem Judas tyuc lec, mêd myag môt wê ob hôm Yesu xôn ge, lêc xovô wê xomxo tibeac mi dô hixôn Yesu ge om dô bin buc wê Yesu vaci obêc dô tamaên di xomxo ma ge lê.

Pita yuu Jon viac vîzid wê he ob ya ge
(Matyu 26:17-25; Mak 14:12-21; Jon 13:21-30)

⁷ Buc wê tibii Yuda ob ya blet xêkizêc di hi bwoc sipsip mi ya ên xovô buc Pasova ge, ⁸ om Yesu nêl vô Pita yuu Jon ên nêbê, “Ga buc Pasova om muu loc myêl vîzid ên il ob xa.” ⁹ Om yuu kinêg vô i ên nêbê, “Ông nêb xii la myêl vac xumac tina?”

¹⁰ Mêgem Yesu nêl vô yuu ên nêbê, “Muu ngô lê. Muu loc vac vîgwe Jerusalem di muu obêc wê wê xomxo ti dikilê mia mi la ge, od muu timu vô xomxo tige vîxa di loc vac xumac wê xomxo tyo ob la vac ge, ¹¹ di nêl vô xomxo ti wê i xumac ge bê, ‘Xolac kehe nêb xii lam kinêg vô ông bê xumac nîlô tina wê i hixôn nue ngîvihi ob ya vîzid vac ge?’” ¹² Muu obêc kinêg bêge vô i ge od obêc hîlung xumac nîlô levac ti wê yêp kisii ge vô muu. Susu wê il ob dô lec ge le vac xumac tige pyap, om muu loc myêl vîzid wê il ob xa ge vac.” ¹³ Mêgem Pita yuu Jon loc mi la, di mila yê i tiyi wê Yesu nêl ge, mêgem yuu la myêl yaên wê he ob ya ge.

Yesu vông pasa vô nue ngîvihi
(Matyu 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Kolin 11:23-25)

¹⁴ Buc wê he ob ya vîzid ge om Yesu hixôn nue ngîvihi, he xôn dô di ya. ¹⁵ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “A xovô ên a nêbê a obêc kô myavînê levac om a nîlôg kidu a ên a nêb a ob xa vîzid tiga hixôn xam tax lê dêc kô myavînê timuên. ¹⁶ A nêl vô xam bêga bê a ob xa vîzid tiga i tii vac lêm di i loc tyip vô buc wê vîzid tiga obêc vô nôn lec vac Anutu ben.”

¹⁷ Mêd Yesu hôm kap ti di kîtaa vô Anutu di nêl vô he ên nêbê, “Xam hôm di tîtang vôma. ¹⁸ A ob nêl vô xam bê a obêc num wain bêga i tii vac lêm di i mîloc vô buc wê a ob num mia vac Anutu ben ge.” ¹⁹ Nang dêc Yesu hôm blet ti di kîtaa lec mêd hîbu di vông vô he titi di nêl ên nêbê, “Ga a nîgnîvi wê a vông ên a nêb i ngîdu xam xôn ge. Xam timu vô môt bêga di xovô a.” ²⁰ He ya pyap mêd Yesu vông bêge vô kap wain êno, di nêl ên nêbê, “Mia wain ga a hi wê a ob kîpyax sea ên xam ge. Mêgem kîyang paha wê Anutu hîlu ge, a obêc vông i vô nôn lec ya a hi.

²¹ “Xam wê lê. Xomxo ti wê ob vông a vac tibii vevac vîgê ge xeedô di ya hixôn a lec tevol tiga. ²² A, Xomxo Nu, a ob xib i tiyi xocbê kîyang wê Anutu nêl pyap ge lê, lêc xomxo ti wê ob vông a la vac he vîgê ge obêc kô myavîwen levac lec timuên.” ²³ Yesu nêl bêge pyap, mêd nue ngîvihi nêl vôma ên nêbê, “Om il tina wê il obêc vông môt tibêge?”

Yesu nue ngîvihi ngaênma ên nêb he tina obêc tu levac i luu he baba vêl

²⁴ Mêd Yesu nue ngîvihi ngaênma ên nêb mêd he tina obêc tu levac i luu he baba vêl. ²⁵ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “King kibun ga môt wê nêb tibii vîyang vîyang ge i loc vac he kwa ngîbi, di tibii wê tu levac ge nêb xomxo wê pîleva ge i pîmil he ên yuac wê he vông ge. ²⁶ Lêc xam o lêc timu vô môt bêge lêm. Nge, xam wê xam kô lêm levac ge, xam dô i tiyi xomxo wê lê maên ge, di xam wê xam tu levac ge, xam dô i tiyi xocbê xomxo wê mi vông yuac vô xam ge. ²⁷ A ob kinêg xam bê xomxo ngwe na wê levac ge? Ge xomxo ngwe wê dô di ya ge, me i nu yuac ngwe wê myêl i xen yaên di kô mi lam ge? Ge xam xovô ên xam nêbê ge xomxo ngwe wê dô mi ya ge. Lêc a ga, a lam dô hixôn xam tiyi xocbê xam num yuac ti.

²⁸ “Vîyin tibeac tulec a, lêc xam o sea a lêm. Nge, xam kilê vîyin hixôn a. ²⁹ Mag Anutu nêb a tu king di kô lêg levac, om a ob vông xam tu king di kô lêm levac hixôn a êno bêge, ³⁰ om buc wê a ob tu king ge od xam ob dô hixôn a di il xôn ob xa di num, di xam obêc dô lec sia king di yaxên lime Islel wê xam hîpu vîgê yuu di tô mi la yuu ge nêb kîyang.”

Yesu nêl ên nêb Pita obêc yax i vun

(Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Jon 13:36-38)

³¹ Yesu nêl vô Saimon Pita ên nêbê, “Saimon, ngô lê. Seten nêl ên nêbê ob yaxên xam, om Anutu tyuc lec ên nêb i yaxên. ³² Lêc a kitaa vô Anutu lec ông ên a nêbê ông o lêc sea vông vinên lêm. Dì buc wê ông ob pilepac ông mi lax vô Anutu ge od ông ngidu lime nêl vông vinên xôn.”

³³ Lêc Pita nêl vô i ên nêbê, “Apumtau, a obêc loc hixôn ông. Wê tîbii ob vông ông la vac kalabuhu me hi ông wib ge, od a ob kô myavinê hixôn ông.” ³⁴ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Pita, a ob nêl vô ông bê vô bucên tya ga kokilêx vôn vya obêc gên ma dì ông ob yax a vun lu yon bê ông lungên a.”

Kiyang lec susu wê ob ngidu xomxo xôn ge

³⁵ Yesu nêl vô nue ngivihi ên nêbê, “Buc ilage wê a vông xam la vac yuac ge od a nêb xam kôen vîxec yuu mone dì su i ma. Om a ob kinêg vô xam bê susu ya mi ma ên xam vô buc ya, me?” Lêc he nêl ên nêbê, “Maê, susu ti o ma ên xe buc ti lêm.” ³⁶ Mêd Yesu nêl ên nêbê, “Dom gwêbaga, xomxo ob viac xam lêm, om xam vîxec mone obêc dô ge, od xam kô hixôn mi loc. Dì vîxec êno bête. Dì xam ti yipac obêc ma ge od xam vông nêl kolsiot ên tîbii i kisuu dì xam kô mone mi loc kisuu yipac lec. ³⁷ A nêl bêga vô xam, ên vîyin obêc val i tîyi kiyang wê yêp vac xolac bêga ên nêbê, ‘Xomxo nêl nêb i ge tîbii nipaên.’ Om a ob nêl vô xam bê kiyang tiga obêc vô nôn lec vô a, ên kiyang vîhati wê he kîvuuc lec a ilage obêc vô nôn lec.” ³⁸ Om he nêl vô Yesu ên nêbê, “Apumtau, wê. Yipac yuu yêp ga.” Mêd Yesu nêl ên nêbê, “Ge pyap.”

Yesu la kitaa gê Getsemani

(Matyu 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Pyap dêc Yesu sea Jelusalem dì la lec kitôn Oliv tîyi xocbê mi vông ge, mêd nue ngivihi tîmu vô i vîxa mi he la. ⁴⁰ Mêd he mîla vîgwe tige om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam dô dì kitaa êdêc vîyin wê ob yaxên xam ge i o lêc vông xam tô lêm.” ⁴¹ Mêd Yesu sea he dì la teva tya tîyi xocbê xomxo ti ob nêx ngidax la tô ge, dêc la yev vîxa kitu vac dì kitaa bêga ên nêbê, ⁴² “O Mag, ông obêc tyuc lec ge od ông vô vîyin tiga vêl ên a. Lêc ông o lêc vông i tîyi wê a nêb ông vông ge lêm. Nge, ông vông i tîyi wê ôcông va xovô ge.”

⁴³ [Mêd angela ti lam gê kîsiinê dì lam ngidu i xôn. ⁴⁴ Yesu nîlô vô vîyin levac dì i kitaa xêkîzêc dì nivînê tyip tîyi xocbê hi ge dì yuc la kîbun.]

⁴⁵ Yesu kitaa pyap dì kîdi mi lax vô nue ngivihi, lêc yê wê he nîlô vô vîyin levac om he yêp. ⁴⁶ Mêgem Yesu nêl vô he ên nêbê, “Bêna lêc xam dîwêpê? Xam kîdi lec dì kitaa êdêc vîyin wê ob yaxên xam ge i o lêc vông xam tô lêm.”

Judas vông Yesu la vac Yuda levac vîgê

(Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Jon 18:3-11)

⁴⁷ Yesu gên dînêl kiyang tige dì xomxo tîbeac val mi lam. Judas wê Yesu nue ngivihi vîgê yuu dì tô mi la yuu ge ti kô tîbii mi he lam, dêc Judas val le hixôn Yesu ên nêb ob nga lia, ⁴⁸ lêc Yesu nêl vô i

ên nêbê, “Judas, bêna lêc ông nga Xomxo Nu lia ên ông nêb tîbii i lam hôm i xôn?”

⁴⁹ Yesu nue ngivihi yê wê tîbii tige nêb ob hôm i xôn ge om he kinêg vô i ên nêbê, “Apumtau, ông nêb xe hi he ya yipac, me?” ⁵⁰ Lêc lutibed nu ngivihi ti hôm yipac dì sap xomxo levac wê mi si daa ge nu yuac ti nînya lihi vîlu hîyôv vêl. ⁵¹ Lêc Yesu nêl ên nêbê, “Môp bête i ma.” Mêd vyax vîgê lec xomxo tige nînya dì i vô nivîha lec.

⁵² Mêd xomxo wê lam ên nêb ob lam hôm Yesu xôn ge, ge he xomxo levac wê mi si daa gee dì xêhipu levac wê mi viac Anutu xumac ngîbua gee, hixôn he Yuda levac levac ya, om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam xo ên xam nêbê a tîbii yôdac ti om xam lam hixôn yipac yuu vîgo? ⁵³ Ilage a mi dô hixôn xam vac Anutu xumac ngîbua tîyi buc vîhati, lêc

xam o hôm a xôn lêm. Lêc gwêbaga buc wê xam vông, om xêkizêc wê mapitoc vông ge vô levac.”

Pita yax Yesu vun nêbê i lungên

(Matyu 26:57-58,69-75; Mak 14:53-54,66-72; Jon 18:12-18,25-27)

⁵⁴ He hôm Yesu xôn dĩ kô i mî la vô xomxo ti wê tu xomxo daa siên nên levac ge om he mîla vac xomxo levac tyo ben, dĩ Pita tîmu vô he vîxa lêc le lam teva teva. ⁵⁵ Mêd xomxo wê dô vac xomxo levac tige ben ge vev ngwax lec wetôv dĩ nyuu mî dô, dĩ Pita la dô hîxôn he. ⁵⁶ Mêdêc vêx yuac ti yê Pita wê xeedô dĩ ngwax linac lec ge om yê i kizêc dêc nêl ên nêbê, “Xomxo tya ga wê mî dô hîxôn Yesu ge.” ⁵⁷ Lêc Pita nêl ên nêbê, “A lungên xomxo tige.” ⁵⁸ He dô nipwo tya, nang dêc xomxo ngwe yê Pita nang dĩ nêl vô i ên nêbê, “Ông wê ông mî dô hîxôn Yesu he nue.” Lêc Pita nêl ên nêbê, “Maê, o a lêmê.”

⁵⁹ Hîyôv manôn ti la vêl, nang dêc xomxo ti nêl xêkizêc nang ên nêbê, “Vîxôhîlôg, xomxo tiga wê mî dô hîxôn Yesu, ên yuu xôn tîbii Galili yuu.” ⁶⁰ Lêc Pita nêl ên nêbê, “A lungên kiyang wê ông nêl ge.” Pita gêc o nêl kiyang tîyôlêm, dĩ kokilêx hi vya lutibed. ⁶¹ Mêd Apumtau Yesu pîlepac i dĩ yê Pita, om Pita xovô kiyang wê Yesu nêl vô i ên nêbê, “Vô bucên tiga kokilêx vôên vya obêc gêc ma dĩ ông obêc yax a vun lu yon dĩ nêl bê ông lungên a.” ⁶² Pita xovô wê i vông i so ge om sea vîgwe tige dĩ la byag levac.

Yesu la le vô tîbii Yuda levac levac manôn

(Matyu 26:59-68; Mak 14:55-65; Jon 18:19-24)

⁶³ Mêd xomxo wê hôm Yesu xôn ge keac nîpâên lec dĩ hi, ⁶⁴ dĩ ku i manôn vac nivîmihi dĩ nêl vô i ên nêbê, “Ông nêl bê letya hi ôngê.” ⁶⁵ Mêd he nêl kiyang nîpâên tîbêge tîbeac lec i.

⁶⁶ Vîgwe vidii mêd he Yuda levac levac nêb ob kîtucma, om xomxo levac wê mî si daa gee dĩ xomxo wê xovô Moses xolac gee hîxôn he levac levac ge mangwe, he kîtucma mî dô, mêd tîbii kô Yesu mî la lax vô he manôn. Mêd he kînêg vô Yesu ên nêbê, ⁶⁷ “Nêl vô xe bê ông ge Kîlisi ti wê Anutu nêb ob vông i lam ge, me?” Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “A obêc nêl kîtong vô xam ge od xam ob vông i vin a vyag lêm, ⁶⁸ dĩ a obêc kînêg kiyang vô xam ge od xam ob luu a vyag lêm. Nge, xam ob dô kiyang maên. ⁶⁹ Vîwen wê tîmuên ge, a, Xomxo Nu, a ob dô vô Anutu wê xêkizêc kehe ge vîgê hîyôv.”

⁷⁰ Mêd he vîhati kînêg ên nêbê, “Ông ge Anutu nu mê?” Mêd Yesu nêl ên nêbê, “Xam nêl i tîyi, ên a ga Anutu nu.” ⁷¹ Mêd he nêl vôma ên nêbê, “Pyap om il ob kînêg kiyang ya hîxôn lêm. Ên ici va nêl i kîtong vac mya mî il ngô pyap.”

23

Yesu la le vô gavman levac Pailat manôn

(Matyu 27:1-2,11-14; Mak 15:1-5; Jon 18:28-38)

¹ Xomxo levac vîhati kidi lec dĩ kô Yesu mî la dĩ la lax vô Pailat manôn. ² Mêd he nêl kiyang nîpâên lec Yesu bêga ên nêbê, “Xecxe xê wê xomxo tiga vô pîlepac pîlepac vô xe dĩ nêb xe o vông mone takis vô il nêd king Sisa lêm, dĩ kityoo xe ên nêbê i ge Kîlisi wê tu king ge.” ³ Mêd Pailat kînêg vô Yesu ên nêbê, “Ông ge king wê he Yuda vông ge, me?” Mêd Yesu lee yuu ên nêbê, “Ông nêl i la tîyi.” ⁴ Mêd Pailat nêl vô xomxo levac daa siên hîxôn xomxo gee vîhati ên nêbê, “A yaxên xomxo tiga nêc kiyang, lêc kiyang ti

o yêp vô i lêm.” ⁵ Lêc xomxo tige nêl kiyang xêkizêc ên nêbê, “Xomxo tige la nêl kiyang vaxvax vô xomxo vac vîgwe Galili dĩ i la vac vîgwe Judia vîhati dĩ val ga hîxôn.”

Yesu la le vô gavman levac Helot manôn

⁶ Pailat ngô kiyang tige, dĩ kînêg vô he ên nêbê, “Xomxo tiga, tîbii Galili ti, me?” ⁷ Lêc he nêl ên nêbê Yesu ben Galili wê Helot viac ge, om Pailat vông i loc mî la vô Helot, ên Helot lam dô Jerusalem vô buc tige.

⁸ Yesu mîla vô Helot mêd Helot yê dî xêyaa vô nivîha yang, ên ilage xomxo nêl Yesu kitong vô i om Helot nêb ob yê Yesu dî nêb i vông do ti ên i ob yê. ⁹ Mêgem Helot kinêg kiyang tibeac vô Yesu, lêc Yesu o nêl kiyang ti lax vô i lêm.

¹⁰ Mêd xomxo levac wê mi si daa gee hixôn xomxo wê xovô Moses xolac gee le kwabo dî vông kiyang xêkizêc vô Yesu, ¹¹ dî Helot hixôn nue vevac yê Yesu nipaên dî so vya vô i mêd kô ngakwi nivîha ti dî lam vinyum lec Yesu. Pyap dêc vông i lax mî la vô Pailat nang. ¹² Ilage Helot yuu Pailat mi yêma nipaên, lêc buc tige yuu xêyaa vin lecma dî yuu keac nivîha voma nang.

Pailat tyuc lec nêb tibii i hi Yesu lec xax pola
(*Matyu 27:15-26; Mak 15:6-15; Jon 18:39-19:16*)

¹³ Pailat tyuc xomxo levac wê mi si daa gee hixôn xomxo levac levac dî tibii tibeac kituc la vô i, ¹⁴ mêd nêl vô he ên nêbê, “Xam kô xomxo tige mî lam vô a ên xam nêb mi nêl kiyang vaxvax vô xomxo om vông he yê gavman nipaên, om a kinêg kiyang vô i lec xam mamnôn, lêc a o tulec kiyang xocbê xam nêl ge ti vô i lêm. ¹⁵ Dî Helot êno o tulec kiyang ti lêm, om vông i lôm vô il nang. Xam ngô lê, xomxo tiga o vông ti so tîyi wê il ob hi i yib lec ge lêm. ¹⁶ Om a ob pîsa i ya yihi dî vông i lôc ben.”

¹⁷ [Môp wê he Yuda vông ge yêp bêga nêbê buc wê he ob myêl vizid Pasova ge od he mi nêl xomxo wê dô vac kalabuhu ge ti lê vô gavman levac, dî gavman levac ob pîwelac i vêl.] ¹⁸ He môp bêge, mêgem xomxo tibeac tyuc vya levac ên nêbê, “Hi xomxo tiga i yib dî vông Balabas i lôm vô xe.” ¹⁹ Ilage Balabas hixôn xomxo tibeac vông vevac vô gavman Lom vac vîgwe tige dî hi xomxo ya yib om he vông i la dô vac kalabuhu. ²⁰ Pailat nêb ob pîwelac Yesu om nêl bêge vô xomxo tibeac tige nang, ²¹ lêc he tyuc vya levac nang ên nêbê, “Hi i yib lec xax pola. Hi i yib lec xax pola.” ²² Mêgem Pailat nêl kiyang ti wê vông yon ge vô he ên nêbê, “Ên xomxo tiga vông nipaên vatya? A o tulec i nên nipaên ti tîyi wê il ob hi i yib lec ge lêm. Om a ob pîsa i ya yihi dî vông i lôc nêb.” ²³ Lêc he tyuc vya levac nginong ên nêbê, “Hi i lec xax”, om he vya hi Pailat vya tô, ²⁴ mêd Pailat timu vô he vya, ²⁵ om Balabas wê vông vevac vô gavman dî hi xomxo yib ge, Pailat nêb he i pîwelac i vêl i tîyi wê he nêl ge, dî vông Yesu la vac he vîgê ên nêb he i vông i tîyi wê he xovô ge.

He hi Yesu lec xax pola
(*Matyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27*)

²⁶ He kô Yesu mî la vô môp, dêc he yê xomxo ti wê dilam ên nêb ob la Jelusalem ge. Xomxo tyo lê nêbê Saimon dî i ben Sailini. Om he hôm i xôn dî vông i kilê xax pola wê he ob hi Yesu lec ge dî timu vô Yesu vîxa.

²⁷ Yesu mug mêd xomxo tibeac dîtimu vô i vîxa, dî vêx ya byag dî vông tilôt lec i. ²⁸ Om Yesu pîlepac i dî nêl vô he ên nêbê, “Xam vêx Jelusalem, le i lêc byag ên a lêm. Nge, xacxam va byag ên xam hixôn nume. ²⁹ Ên obêc buc timuên ge od tibii ob val vông vîyin vô xam, om xam ob nêl bêga bê, ‘Vêx wê le pîleva dî kêen nu ma ge, me vêx wê o vông lul vô nu lêm ge, he ob dô vîyin maên tya.’ ³⁰ Mêd vô buc tige xomxo ob nêl vô kitôn bê, ‘Pul mî lam hi xe.’ Dî ob nêl vô kitôn nipwo bêga bê, ‘Lam hîvun xe xôn.’ ³¹ Gwêbaga he vông vîyin vô a tîyi xocbê ob vuv xax paha ge. Dî xam ge tîyi xocbê xax mupacên om he ob vông bêna vô xam timuên?”

³² Mêd he kô tibii nipaên yuu hixôn, wê ob hi yuu yib hixôn Yesu. ³³ Mêd he mîla vac vîgwe ti lê nêbê bazub len, mêd he hi Yesu hixôn tibii nipaên yuu ge lec xax pola vac vîgwe tige. Yesu yux vac mahîgun dî tibii nipaên yuuo yux vîlu vîlu. ³⁴ Mêd Yesu nêl ên nêbê, “Mag, ông kitya tibii gae nêb nipaên vêl, ên he lungên om he vông.” Mêd tibii vevac tige nêb ob titang Yesu ngakwi voma om he tide mî yê dêc titang i tîyi. ³⁵ Mêd xomxo tibeac dô dî yê, mêd Yuda levac levac nêl nipaên lec Yesu ên nêbê, “Xomxo tige ngîdu xomxo ya xôn ilage, om obêc Kilisi wê Anutu vînoo i nôn ge od i ngîdu ici va xôn êno.”

³⁶ Mêd tibii vevac êno nêl nipaên lec Yesu, dî he kô mia wain wê kilin ge mî la le kwabo vô Yesu nêb ob vông mî i num, ³⁷ dî nêl vô i ên nêbê, “Ông obêc xomxo Yuda nêb king

ge od ông ngiđu ôcông va xôn.” ³⁸ Mêd kiyang ti yêp lec kisiï vô Yesu bazub ên nêbê, “XOMXO TIGA, KING WÊ HE YUDA VÔNG GE.”

³⁹ Tîbii nipaên wê yux lec xax hixôn Yesu ge, ngwe nêl vya nipaên vô Yesu ên nêbê, “Ông Kîlisi mê? Od ông ngiđu ôcông va xôn đì ngiđu xii xôn êno.” ⁴⁰ Lêc ngwe kunac đì nêl ên nêbê, “Ông o xona ên Anutu lêmê? Xon xôn kô myaviwen nipaên tîyima lê, ⁴¹ lêc u kô nipaên tîyi môp nipaên wê u vông ge, om ge la tîyi, dom xomxo tiga o vông nipaên ti lêm.” ⁴² Mêd nêl vô Yesu ên nêbê, “Yesu, buc wê ông ob tu king hixôn xêkizêc ge od ông xo a.” ⁴³ Mêd Yesu nêl vô i ên nêbê, “A ob nêl hixôn nôn vô ông bê gwêbaga ông ob la dô hixôn a gê paladis.”

Yesu yib

(Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Jon 19:28-30)

⁴⁴ Hiyôv tyip kitôn mêd hiyôv linacên ma đì vigwe vîhati vô mapitoc ta đì i la vô hiyôv manôn yon wê hucên ge. ⁴⁵ Mêd nivimihi levac ti wê yux vac Anutu xumac ngîbua ge lêx la yuu vac mahigun.

⁴⁶ Mêd Yesu tyuc vya levac ên nêbê, “O Mag, a kîrug i loc vac ông vigêm.” Nêl bêge pyap mêd yib.

⁴⁷ Mêd tîbii levac wê viac nue vevac ge yê susu tigege đì pîmil Anutu đì nêl ên nêbê, “Vixôhîlôg, xomxo tiga nivîha đì nipaên ti o yêp vô i lêm.”

⁴⁸ Mêd xomxo wê val ên nêb ob yê ge, he tîbeac le đì yê wê Yesu yib ge, pyap dêc he lax mî la ben, lêc he nîlô vô vîyin om he kituu pikopac đì la. ⁴⁹ Đì xomxo wê Yesu lie gee hixôn vêx wê sea Galili đì mi tîmu vô Yesu vîxa gee, he xôn le teva tya đì yê susu vîhati yang wê tîbii vông vô Yesu ge.

He lii Yesu vac lôva

(Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Xomxo ti dô lê nêbê Josep đì i ben Alimatia wê yêp vac vigwe Yuda ge. Josep ge Yuda levac ti wê tu kaunsil đì mi dô vac kitucmaên hixôn Yuda levac levac, lêc o tyuc lec kiyang wê kaunsile hîlu lec Yesu ge hixôn lêm. Ên Josep ge xomxo nivîha ti wê dô bin buc wê Anutu nu ob lam tu king gê kibun ga. ⁵² Mêd Josep la vô Pailat đì la kîtaa Pailat ên nêb ob kô Yesu ninîvi mî la yev. ⁵³ Mêgem Pailat tyuc lec đì Josep la kwax Yesu vêl ên xax đì la vîyum vac nivimihi kwem ti đì la lii vac lôva wê he yev vac ngîdax ge ti. Lôva tige, he o lii xomxo ti vac ila lêm. Nge, gên paha. ⁵⁴ Buc tige, ge buc wê he Yuda ob viac he, ên vigwe obêc huc ge od he buc sabat wê ngîbua ge myahîpu ob val.

⁵⁵ Mêgem vêx wê sea ben Galili đì mi tîmu vô Yesu gee, he tîmu vô Josep vîxa đì la yê wê he lii Yesu ninîvi vac lôva ge. ⁵⁶ Pyap đì he lax mî la ben đì lax viac wel hixôn susu wê nivîvea ge. Pyap dêc buc sabat, om he dô seac vêl tîyi môp wê Moses xolac nêl ge.

24

Yesu kîdi lec vac yibên

(Matyu 28:1-10; Mak 16:1-8; Jon 20:1-10)

¹ Sabat la vêl đì da pitoc yang ge vêx tigege kô susu nivîvea wê he viac pyap ge mî la. He mîla vô lôva wê he lii Yesu vac ge, ² lêc yê ngîdax wê tîbii lax i le vac vuayen xôn ge vîxog la vêl, ³ om he vac la vac lôva nîlô lêc he o yêvô Apumtau Yesu ninîvi lêm. ⁴ Mêgem he xo kiyang tîbeac tîbeac, lêc lutibed vux yuu wê vînyum ngakwi kwem wê teeên ge val le kwabo vô he. ⁵ Mêd vêx tigege yê đì xona mabu đì kîlong kibun, lêc xomxo yuu ge nêl vô he ên nêbê, “Bêna lêc xam myag xomxo mavîha tige vac xomxo yibên benê? Xomxo tige yêpên ga ma, đì i kîdi lec mavîha mî la. ⁶ Xam xovô i lôc vô kiyang wê Yesu nêl vô xam đì xam gên dô Galili ge wê i nêl bêga ên nêbê, ⁷ ‘He obêc vông Xomxo Nu la vac tîbii nipaên vigê đì he hi i yib, đì buc ti wê vông yon ge od obêc kîdi lec i tii vac nang i tîyi kiyang wê Anutu nêl pyap ge.’”

⁸ Mêgem vêx tigege xovô kiyang wê Yesu nêl ilage nang, ⁹ om he sea lôva đì lax mî la nêl kiyang tigege vîhati kîtong vô nue ngîvihi vigê yuu đì tô mî la ti ge hixôn xomxo

yaya. ¹⁰ Vêx wê nêl kiyang tige vô nue ngivihhi ge, Malia Makdala yuu Joana yon Malia wê Jems ta ge di vêx yaya. ¹¹ Lêc nue ngivihhi ngô kiyang tige tiyi xocbê kiyang kityooên, om he o vông i vin lêm. ¹² Mêgem Pita kidi lec di tup mi la vô lôva, di mîla kilong lôva nîlô mi yê, léc yê wê nivimihhi ti wê he viyum Yesu vac ge diyêp pileva, mêgem lax mî la hixôn nîlô viyin, ên lungên tige kehe.

*Xomxo yuu yê Yesu lec môp
(Mak 16:12-13)*

¹³ Vô buc tige, xomxo wê mi dô hixôn Yesu ge yuu la vô môp ên nêb ob la vigwe ti lê nêbê Emeas. Môp wê ob sea Jerusalem di la Emeas ge tiyi xocbê 11 kilomita. ¹⁴ Yuu dila vô môp di keac lec byed wê tibii vông vô Yesu ge. ¹⁵ Yuu dikeac, léc Yesu val vô yuu di yon xôn dila vô môp. ¹⁶ Yuu manôn yê Yesu lê, léc yuu o xovô bê ge Yesu lêm.

¹⁷ Mêd Yesu kinêg vô yuu ên nêbê, “Muu dikeac lec vatya di tup vô môpê?” Mêgem yuu le di nîlô vô viyin di manôn vô nipaên. ¹⁸ Mêd ngwe wê lê nêbê Kliopas ge nêl vô Yesu ên nêbê, “Tibii vac vigwe viyang viyang ge la Jerusalem om he vihati yê di ngô susu wê val vac buc mahigun tiga, dom mêd ông tixed wê ông dilungên?” ¹⁹ Mêd Yesu kinêg vô yuu ên nêbê, “Muu nêl lec susu vatya?” Om yuu nêl vô i ên nêbê, “Xii dinêl kiyang lec Yesu Nasalet. Yesu ge plopete ti wê vông yuac xêkizêc di nêl kiyang hixôn xêkizêc, di Anutu hixôn xomxo vihati yê i nivîha. ²⁰ Lêc xomxo levac wê mi si daa gee hixôn

Yuda levac wê mi viac il gee, he vông i la vô gavman levac di gavman levac tyuc lec nêb i yib om he hi i yib lec xax pola. ²¹ Ilage xe vông i vin ên xe nêbê Yesu ge xomxo wê ob vô Islel vêl ên nipaên ge, léc mad xomxo tyo yib. Di kiyang bo ti hixôn bêga bê xomxo tyo yib nyop, om ga buc wê vông yon ge. ²² Mêd gwêbaga vêx wê xe xôn mi dô ge vông xe yetac mabu, ên he kidi pitoc yang mî la yê lôva ti wê he lii Yesu vac ge, ²³ léc he o tulec Yesu lêm, om he vena nêl vô xe ên nêbê, ‘Xe xê angela ya di he nêl vô xe ên nêbê Yesu kidi lec mavîha nang.’ ²⁴ Om xomxo wê xe xeedô gee ya kidi di loc mî la yê lôva nang, léc mîla yê tiyi xocbê vêx tigege nêl ge, di he o tulec Yesu lêm.”

²⁵ Mêd Yesu nêl vô yuu ên nêbê, “Muu piyôp maên. Bêna léc muu gên o vông i vin kiyang wê plopete nêl ilage lêmê? ²⁶ Ên kiyang yêp bêga nêbê Kîlisi wê Anutu nêb ob vông i lam ge obêc kô myavinê, pyap dêc obêc la dô vac xêseac di kô lê levac, léc mêd muu o xovô tige lêm?” ²⁷ Yesu nêl bêge pyap, nang dêc nêl Moses xolac di nêl plopete kiyang ge vihati kehe kitong hixôn vô yuu, ên nêbê kiyang gee vihati nêl lec i.

²⁸ Mêd yon mîla kwabo vô vigwe wê yuu ob la ge, léc Yesu vông xocbê ob luu yuu vêl di loc mî la ge, ²⁹ om yuu nêl xôn ên nêbê, “Ông dô hixôn xiiê, ên hiyôv hoo la gwêba om vigwe ob buc.” Om Yesu la hixôn yuu di yon la dô vac yuu ben. ³⁰ Mêd yon dô ên nêb ob ya yaên, dêc Yesu hôm blet di kîtaa lec di hibû di vông vô yuu. ³¹ Mêd yuu yê di xovô nêbê ge Yesu, léc lutibed Yesu xôa ma di yuu o yê i tii vac nang lêm. ³² Di yuu nêl vôma ên nêbê, “Buc wê Yesu keac hixôn u vac môp di nêl xolac kehe vô u ge od kiyang tige tîpi vô u nîlôd di vông u xêdyaa vô nivîha.”

³³ Mêgem lutibed yuu kidi lec di lax mî la Jerusalem vô nue ngivihhi vigê yuu di tô mî la ti hixôn lie ya wê he kitucma mî dô ge, ³⁴ mêd he nêl vô yuu ên nêbê, “Vixôhîlôg, Apumtau Yesu kidi lec. Ge hîlung i vô Saimon Pita gwêba.” ³⁵ Mêd yuu nêl kitong vô he lec wê Yesu dila hixôn yuu vô môp ge, di nêl wê Yesu hibû blet di kîtaa lec om yuu xovô i.

*Yesu hîlung i vô nue ngivihhi
(Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Jon 20:19-23)*

³⁶ Yuu gên dinêl kiyang tige, di Yesu val le vac he mahigun di nêl vô he ên nêbê, “Kiyang malehe i hivun xam xôn.” ³⁷ He ngô kiyang tige om he yetac di xona mabu, ên he xo ên he nêbê ge xomxo yibên ti kinu. ³⁸ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Bêna léc xam nîlôm vô viyin di xam xo kiyang tibeacê? ³⁹ Xam wê a vigêg yuu vixag ga di xovô bê ga a, di xam vyax vigêg lec a nignivi mî yaxên, ên xomxo yibên kinu ge od len yuu liyôhô o xocbê a ga lêm.” ⁴⁰ [Yesu nêl bêge pyap di hîlung vigêg yuu vixa vô he.] ⁴¹ He yê bêge di

nîlô vô nivîha, lêc he gên o vông i vin lê. Nge, he nîlô vô tibeac. Om Yesu nêb he i xovô bê i o xomxo yibên kinu lê, om kinêg vô he ên nêbê, “Yaên ya dô vô xamê?” ⁴² Mêgem he vông beac wê he si lec ngwax ge ti vô i, ⁴³ mêd i hôm dî ya vô he manôn.

⁴⁴ Nang dêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Ilage wê a gên dô hîxôn xam ge, od a nêl kiyang bêga vô xam ên a nêbê kiyang wê xomxo kivuu lec a mî i yêp vac Moses xolac yuu plopete kiyang dî yêp vac kipihac Sam ge, ge vîhati obêc vô nôl lec.” ⁴⁵ Ge Yesu nêl i kitong vô he om he piyôp xovô kiyang vîhati wê yêp vac xolac ge, ⁴⁶ dî i nêl vô he ên nêbê, “Kiyang yêp bêga nêbê Kîlisi wê Anutu nêb ob vông i lam ge obêc kô myavînê dî yib, dî buc ti wê vông yon ge od obêc kîdi lec mavîha vac yibên nang, ⁴⁷ dî kiyang yêp hîxôn bêga nêbê xomxo i loc nêl xolac lec Kîlisi lê vac vîgwe vîhati bêga bê xomxo i pilepac he êdêc Anutu i kitya he nêl nîpân vêl. Xam vông yuac tige gê Jelusalem tax, ⁴⁸ dî xam ob nêl kiyang wê xam wê dî ngô ge vîhati kitong. ⁴⁹ Xam ngô lê. Myakîlôhê Ngîbua wê Mag nêl nêb ob vông i lam ge, a obêc vông i lam vô xam, om xam dô Jelusalem dî i loc vô buc wê Anutu ob vông xêkîzêc wê kîsii ganê i lam hîvun xam xôn lê.”

*Yesu lec mî lax vô Anutu
(Mak 16:19-20; Sinale 1:9-12)*

⁵⁰ Mêd Yesu kô he dî he sea Jelusalem mî la Betani, mêd Yesu vông vîgê la kîsii dî kîtaa lec he. ⁵¹ Yesu kîtaa mî le, dî he yê wê Anutu kô i dî i lec mî la kîsii ge. ⁵² Mêd he lax hîxôn xêyaa nivîha mî la Jelusalem, ⁵³ mêd tîyi buc vîhati ge he la pimil Anutu vac xumac ngîbua.

JON

Yesu Kĩlisi xolac nivĩha wê Jon kĩvuu ge

Kĩyang nòn lam tu xomxo gê kibun

¹ Ilage vô buc taxlee ge, kiyang tyo dô. Kiyang tyo dô hixôn Anutu, di ici va Anutu. ² Vô buc mugên ilage i dô hixôn Anutu, ³ di Anutu nêl di xomxo tyo tung susu vĩhati, di susu ti o lam môp bangwe lêm. Nge, xomxo tyo tung susu vĩhati. ⁴ Di ici va ge mavĩha kehe, di mavĩha wê i vông ge linac vô xomxo mi he dô vac xêseac. ⁵ Xêseac wê i vông ge linac vac mapĩtoc, di mapĩtoc o tiyi wê ob hivun xêseac tige xôn ge lêm.

⁶ Anutu vông xomxo ti lam lê nêbê

Jon. ⁷ Jon lam nêl xêseac kehe kitong vô xomxo ên nêbê he vĩhati i ngô kiyang wê i nêl ge di vông i vin. ⁸ Ici va ge o xêseac tyo lêm. Nge, lam ên nêbê ob nêl xêseac tige kitong vô xomxo.

⁹ Xêseac tige lop mi lam kibun ga, di i xêseac nòn wê ob linac lec xomxo vĩhati ge. ¹⁰ Ici va tung susu kibun ga di ici va lam dô kibun, léc xomxo kibun ga, he o xovô i lêm. ¹¹ La vac ben vĩgwe kehe lê, léc lie o kô i lec nivĩha lêm. ¹² Léc xomxo wê kô i lec nivĩha di vông i vin ge, od vông he tu Anutu nue. ¹³ Môp wê he tu Anutu nue ge o tiyi xocbê môp wê xomxo kibun ga kô nue ge lêm, di kehe o yêp vac xovôên wê xomxo vông ge lêm. Nge, Anutu vaci vông he tu i nue.

¹⁴ Kiyang lam tu xomxo gê kibun ga di i dô vac xe mahĩgun, om xe xê xêseac wê i vông ge. Xêseac tige Anutu vông vô nu tuc tived, di xêyaa vin lecên yuu kiyang nòn hivun i xôn. ¹⁵ Jon nêl xomxo tige kitong di keac vya levac ên nêbê, “Xomxo tyo tiga, wê a nêl kiyang lec ilage ên a nêbê xomxo ngwe wê ob val timuên ge luu a vêl, ên buc wê a gên ma ge, xomxo tiga dô tax.”

¹⁶ Ici va tu vizid viyang viyang ge kehe om vông vizid tibeac vô il luu vêl. ¹⁷ Ilage Anutu nêl xolac vô Moses mi i nêl vô xomxo, léc xêyaa vin lecên hixôn kiyang nòn, Yesu Kĩlisi vaci kô mi lam. ¹⁸ Xomxo ti o yê Anutu lec manôn lêm. Nu tuc tived wê dô hixôn Ma Anutu ge wê lam nêl Anutu kehe kitong vô il.

*Jon Lipacên nêl i kehe kitong vô xomxo
(Matyu 3:1-12; Mak 1:2-8; Luk 3:2-18)*

¹⁹ Yuda levac wê dô Jelusalem ge vông xomxo wê mi si daa gee hixôn xomxo Livai ya la vô Jon di he la kinêg vô i ên nêbê, “Ông ge letya?” ²⁰ Om Jon nêl i kehe kitong yêp seac vô he di o yax vun lêm, om nêl i kitong ên nêbê i o Kĩlisi ti wê he dô bin ge lêm. ²¹ Om he kinêg ên nêbê, “Om ông letya? Ông tiyi xocbê plopet Ilaija, me?” Léc Jon nêl vô he ên nêbê, “A o Ilaija lêm.” Om he kinêg nang ên nêbê, “Ông ge plopet ti wê xe mi dô bin ge, me?” Léc Jon nêl ên nêbê, “A o plopet tige lêm.” ²² Om he kinêg tii vac ên nêbê, “Ông ge letya? Xe obêc milax nêl kiyang tibêna vô xomxo wê vông xe lam ge? Om ông nêl ông kehe kitong vô xe.” ²³ Om Jon nêl vô he tiyi xocbê kiyang wê plopet Aisaia kĩvuu ilage bêga nêbê, “A ga xomxo ti wê tyuc vya levac vac vĩgwe mahĩgun pĩleva ên nêbê, ‘Xam viac Apumtau môp wê ob lam vac ge i yêp nivĩha.’”

²⁴ Xomxo tige, tibii Palisi vông he

lam, ²⁵ mêd he kinêg vô Jon ên nêbê, “Ông nêl ên ông nêbê ông o Kĩlisi lêm, di nêl ên ông nêbê ông o Ilaija lêm, di nêl ên ông nêbê ông o plopet tige lêm, léc bêna léc ông lipac xomxo ya mia?” ²⁶ Om Jon nêl ên nêbê, “A lipac xomxo ya mia pĩleva, di xomxo ti val le vac xam mahĩgun léc xam o xovô lêm. ²⁷ A lam tax di xomxo tige obêc val timuên, léc a o nigvĩha tiyi wê aob pĩwelac yihi vêl ên su wê i vông ge lêm.” ²⁸ Jon nêl kiyang tige gê Betani wê yêp mia Jodan kehe vĩlu ganê. Vĩgwe tige wê Jon mi lipac xomxo vac ge.

Yesu ge bwoc sipsip nu wê Anutu vông i lam ge

²⁹ Títige Jon yê wê Yesu val ge om nêl ên nêbê, “Xam wê lê, ge bwoc sipsip nu wê Anutu vông i lam kibun ên nêb i lam yib di kitya xomxo nêl nipaên vêl ge. ³⁰ Ge xomxo wê a nêl kiyang lec ilage ên a nêbê, ‘A lam tax di xomxo ti wê ob val timuên ge luu a vêl, ên buc wê a gên ma ge, xomxo tige dô tax.’ ³¹ A gên o xê xomxo tige lêm, léc a lam lipac xomxo ya mia, ên a nêb a ob nêl xomxo tige kitong vô xomxo Islel.”

³² Nang dêc Jon nêl kitong bêga ên nêbê, “A xê wê Myakilôhê Ngibua lam gê kisii ganê tîyi xocbê menac tuclu di lam yêp lec Yesu kisii. ³³ A gên o xovô i lêm, léc Anutu wê vông a lam lipac xomxo ya mia ge nêl vô a tax ên nêbê, ‘Ông obêc wê Myakilôhê Ngibua lop mi lam dô lec xomxo ti ge od ông xovô bê xomxo tige wê ob lipac xomxo ya Myakilôhê Ngibua.’ ³⁴ A xê wê kiyang tige vô nôn lec ge om a nêl kitong bê xomxo tige, Anutu nu.”

Yesu keac xomxo yuudiyuu timu vô i vîxa

³⁵ Vigwe vidiiên títige Jon le hixôn i nue ngivihî yuu, ³⁶ léc yê wê Yesu val ge, om nêl ên nêbê, “Wê lê, ge bwoc sipsip nu wê Anutu vông ge.” ³⁷ Nu ngivihî yuu ge ngô wê Jon nêl ge om la timu vô Yesu mi he la. ³⁸ Mêd Yesu pilepac i di yê wê yuu la vô i vîxa ge om kinêg vô yuu ên nêbê, “Muu lam ên vatya?” Léc yuu nêl ên nêbê, “Labai, ông dô vac xumac tina?” Labai ge, kehe bêga nêbê xolac kehe. ³⁹ Om Yesu nêl vô yuu ên nêbê, “Muu lam wê lê.” Om yuu la hixôn Yesu mi la yê xumac wê Yesu yêp vac ge. Ge hîyôv manôn yuudiyuu wê hucên ge om yuu dô hixôn Yesu di vigwe buc.

⁴⁰ Xomxo yuu wê ngô Jon vya di la hixôn Yesu ge, ngwe Andlu wê Saimon Pita li ge, ⁴¹ om Andlu la vô li Saimon di nêl vô ên nêbê, “Xe xê Mesaia.” Mesaia ge, lê ngwe nêbê Kilisi di kehe bêga nêbê xomxo ti wê Anutu vông i lam ge. ⁴² Mêd Andlu kô Saimon mi yuu la vô Yesu, mêd Yesu yê Saimon di nêl vô ên nêbê, “Ông ge Saimon wê Jon nu ge, léc a ob nêl ông lêm bê Sipas.” Lê Sipas ge, Glik vya nêl bêga nêbê Pita, di kehe bêga nêbê ngidax.

⁴³ Vigwe vidiiên títige Yesu nêb ob la vigwe levac Galili om mîla vô Pilip di nêl vô ên nêbê, “Lam timu vô a.” ⁴⁴ Pilip yon Andlu yuu Pita, yon ben kehe Betsaida. ⁴⁵ Mêd Pilip la myag Nataniel mi yêvô di nêl vô ên nêbê, “Xomxo ti wê Moses kivuu kiyang lec mi i yêp vac kipihac xolac di plopete kivuu kiyang lec hixôn ge, xe tulec i. Ge Yesu wê ma Josep vac vigwe Nasalet.” ⁴⁶ Léc Nataniel nêl ên nêbê, “Nôn nivîha ti ob val tyip vac vigwe Nasalet lêm.” Léc Pilip nêl vô i ên nêbê, “Lam loc wê lê.” ⁴⁷ Mêd Yesu yê wê Nataniel val vô i ge, om nêl lec i ên nêbê, “Wê, ge xomxo Islel nivîha ti, wê kiyang kityooên ti o yêp vac i nîlô ge lêm.” ⁴⁸ Mêd Nataniel nêl vô Yesu ên nêbê, “Ông xovô a gê na?” Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Buc wê Pilip gên o keac ông lam lêm ge, ông le vac hîguc kehe di a xovô ông pyap.” ⁴⁹ Om Nataniel nêl ên nêbê, “Xolac kehe, ông ge Anutu nu. Ông tu xe Islel nêl xomxo levac.” ⁵⁰ Mêd Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông vông i vin ên wê a nêl vô ông ên a nêbê a xê ông le vac hîguc kehe ge. Léc timuên ông obêc wê susu ya obêc luu tiga vêl.” ⁵¹ Mêd Yesu nêl hixôn ên nêbê, “A nêl hixôn nôn vô xam bê timuên xam obêc wê, léc lag puunê obêc tax di angela wê Anutu vông ge ob lec mi la kisii di lop mi lôm vô Xomxo Nu.”

2

Yesu pilepac mia i tîyi xocbê wain gê Kena

¹ Buc yuu la vêl di buc wê vông yon ge xomxo vux ti ii vêx vac vigwe Kena wê yêp vac vigwe levac Galili ge, di Yesu ta la dô hixôn. ² Di he tyuc Yesu he nue ngivihî ên nêb he i lam dô hixôn. ³ Mêd xomxo num wain ma vêl, om Yesu ta la nêl vô Yesu ên nêbê, “He xen wain ma.” ⁴ Léc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Tag, le i nêl vô a lêm. Ge yêp vô a, ên buc wê a vông ge gên yêp.” ⁵ Mêd ta nêl vô nue yuac vîhati ên nêbê, “Xam vông i tîyi kiyang wê Yesu ob nêl vô xam ge.”

⁶ Dêg ngidax vigê vilu di sec ti le, wê he mi lipac vigê hixôn susu ya vac tîyi môp wê Yuda mi vông ge. Dêg tige levac mabu om dêg toto ge tîyi xocbê ob kilê mia vac dêg

nipwo kehe ti, me kehe ti di vigê yuu mi too vac léc i pup lec. ⁷ Mêd Yesu nêl vô nue yuac tigeê ên nêbê, “Xam loc kilê mia di lam too vac dêg tigae di i pup lec.” Om he la kilê mia mi lam too vac dêg tigeê vihati mi i pup lec. ⁸ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam ka mia vac dêg nipwo di kô mi loc vô xomxo levac ti wê viac yaên ge.” Om he ka di kô mi la vô xomxo levac tyo. ⁹ Mia tige pilepac wain pyap mêd xomxo levac wê viac yaên ge num lê léc o xovô kehe lêm. Nue yuac wê ka wain tige, he xovô, léc xomxo levac wê viac yaên ge lungên, om keac xomxo ti wê ii vêx ge lam ¹⁰ di nêl vô i ên nêbê, “Tibii vihati mi vông wain nyen vô xomxo tax mi he num. Di he obêc num levac ge od ob kô wain wê nyen maên ge mi vông vô he timuên. Di ông va lax wain nyen le, léc divông i lam timuên tya ga.”

¹¹ Do levac tige Yesu vông gê Kena wê yêp vac vigwe levac Galili ge. Ge do taxlee wê Yesu vông ge, om hîlung xêseac yuu xêkizêc wê i vông ge di nue ngivihi yê di vông i vin. ¹² Pyap dêc Yesu he tae lie hixôn nue ngivihi he xôn la Kapaneam di la dô buc ya.

Yesu tii xomxo wê vông vitevac vac Anutu xumac ngibua ge la vêl
(Matyu 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Buc levac Pasova wê he Yuda ob xovô buc Isip ilage vô kwabo lec, om Yesu la Jelusalem ¹⁴ di la vac Anutu xumac ngibua nilô, léc yê wê xomxo ya kô bwoc kau yuu sipsip di menac mi lam tung ên nêb tibii i kisuu di vông i tu daa ge, di yê wê xomxo ya dô di vông mone luuma ge. ¹⁵ Om Yesu hêm yihi viiên di tii xomxo tigeê hixôn bwoc kau yuu bwoc sipsip la vêl ên xumac ngibua, di kipyax mone wê he vông i luuma ge hixôn tevol la sea, ¹⁶ di nêl vô he wê vông vitevac lec menac ge ên nêbê, “Xam kô xam susu gee mi loc vêl, di le i léc vông Mag xumac i tu xocbê vigwe maket lêm.” ¹⁷ Mêd Yesu nue ngivihi xovô lec kiyang ti wê yêp vac kipihac xolac bêga ên nêbê, “A vông yuac xêkizêc ta ên a nêb ông xumac i yêp nivîha.”

¹⁸ He Yuda yê môt wê Yesu vông ge om la nêl vô i ên nêbê, “Ông vông tibêge om ông ob vông do tina ên i nêl ông kitong vô xe?” ¹⁹ Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam obêc dii xumac ngibua tiga vêl ge od a ob lox vac i tîyi buc yon.” ²⁰ Om he kinêg vô Yesu ên nêbê, “Xumac ngibua tiga, xomxo vông yuac lec tîyi xocbê klismas kehe yuu di vigê vilu di sec ti (46), léc ông nêl ên ông nêbê ông ob lox xumac tige vac i tîyi buc yon bed mê?” ²¹ Léc xumac ngibua wê Yesu nêl lec ge, ge nêl lec ici va ninivi, ²² om buc timuên wê Anutu tîpi vô Yesu kidi lec vac yibên ge, Yesu nue ngivihi xovô lec kiyang wê Yesu nêl lec xumac ngibua ge, om he vông i vin ên he nêbê kiyang wê Yesu nêl ge hixôn kiyang wê yêp vac xolac ge, ge kiyang nôn vixôhilôg.

Yesu xovô xomxo vihati nilô

²³ Yesu dô Jelusalem vô buc Pasova wê he ob xovô buc Isip ilage, di xomxo tibeac yê do levac wê i vông ge om he vông i vin. ²⁴ Léc Yesu o vô nînya lehe vô he mi la vac kiyang wê he nêl ge kwa ngibi lêm, ²⁵ ên xovô he vihati pyap, di o kinêg xomxo ngwe kehe vô xomxo ngwe lêm. Ên ici va xovô xomxo vihati nilô la tîyi pyap.

3

Yesu keac hixôn Nikodimas

¹ Xomxo ti dô lê nêbê Nikodimas. Nikodimas ge Palisi ti di i xomxo levac wê he Yuda vông ge. ² Léc la vô Yesu vô bucên di nêl vô i ên nêbê, “Ông gexolac kehe, di xe xovô ên xe nêbê Anutu vông ông lam. Ên do levac wê ông mi vông ge Anutu obêc dô hixôn ông lêm ge od ông obêc vông do levac tibêge lêm.”

³ Mêd Yesu nêl vô i ên nêbê, “A nêl hixôn nôn vô ông bê xomxo ti obêc vô paha lec lêm ge od ob tu Anutu nu mi la dô vac i ben lêm.” ⁴ Léc Nikodimas nêl vô i ên nêbê, “Xomxo wê vô levac pyap ge ob vô paha lec tibêna? Obêc lax vac ta nilô di yubac i tii vac, me?”

⁵ Léc Yesu nêl vô i ên nêbê, “A nêl hixôn nôn vô ông bê xomxo ti obêc vô paha lec ya mia hixôn Myakilôhê Ngibua lêm ge od ob tu Anutu nu mi la dô vac i ben lêm. ⁶ Xomxo kibun ga kô nue kibun ga, dom Myakilôhê Ngibua obêc vông xomxo vô paha lec ge, od

vông he tu Anutu nue. ⁷ Kiyang wê a nêl ên a nêbê xam vô paha lec ge, le i lêc yetac ên kiyang tige lêm. ⁸ Lea la vac vîgwe vîyang vîyang ge, lêc il ngô nididun pîleva dî kehe, il o xovô wê lam ge lêm, dî ob loc tina ge, il lungên. Dî môt wê Myakilôhông Ngibua vông xomxo vô paha lec ge tîyi bêge.”

⁹ Mêd Nikodimas luu i vya dî kinêg ên nêbê, “Kiyang tige obêc vô nôn lec tibêna?”

¹⁰ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông mi tixuu lime Islel ya xolac, lêc bêna lêc ông lungên kiyang tige kehe? ¹¹ A nêl hixôn nôn vô ông bê xe nêl kiyang wê xe xovô ge dî xe nêl kitong lec susu wê xe mamnôn yê ge, lêc xam o vông i vin kiyang wê xe nêl ge lêm. ¹² A nêl kiyang tixuuên lec susu kibun ga, lêc xam o vông i vin lêm. Om a obêc nêl kiyang lec susu kisii ganê ge od xam ob xovô tibêna? ¹³ Xomxo ti o lec mi la lag puunê lêm. Xomxo Nu tîbed wê lop mi lam gê lag puunê ge wê ob lec mi lax lag puunê tii vac nang. ¹⁴ Ilage Moses tul myel kinu lec xax vac vîgwe mahîgun

pîleva. Om Xomxo Nu, tîbii obêc tul lec xax tîyi bêge êno, ¹⁵ dî xomxo vîhati wê vông i vin i ge, he ob dô mavîha luta lêc luta.”

¹⁶ Anutu xo vîgwe pîsiv ên xomxo kibun ga vîhati luu vêl om vông nu tuc tîbed lam, ên nêb xomxo obêc vông i vin i ge od he obêc yib mi la vac nîpâên lêm. Nge, he ob dô mavîha luta lêc luta. ¹⁷ Ên Anutu o vông nu tuc lam kibun ên nêb i lam vông myaviwen nîpâên vô xomxo lêm. Nge, vông i lam ên nêb i lam hêm he lec. ¹⁸ Xomxo wê vông i vin Anutu nu ge kiyang ti o yêp vô he lêm. Lêc xomxo wê o vông i vin lêm ge he hîlu nêl kiyang wê he ob yib mi la vac nîpâên tîmuên ge, ên he o vông i vin Anutu nu tuc nôn tîbed ge lêm. ¹⁹ Myaviwen wê xomxo ob kô ge, kehe bêga nêbê Yesu kô xêseac mi lam kibun ga lê, lêc xomxo xêyaa vin lec mapitoc dî he xona ên xêseac, ên môt wê he vông ge nîpâên. ²⁰ Xomxo vîhati wê vông môt nîpâên ge, he xona ên xêseac nêb he ob la vac lêm, ên he nêb xêseac ob hîlung nîpâên wê he vông ge lam le seac. ²¹ Dî xomxo vîhati wê vông môt bôbac ge he lam le vac xêseac, ên nêb xêseac i nêl he kitong bê he vông yuac ya xêkîzêc wê Anutu vông ge.

Jon Lipacên nêl Yesu kehe kitong

²² Pyap dêc Yesu he nue ngîvihi la vîgwe levac Judia dî la dô dî lipac xomxo ya. ²³ Jon êno lipac xomxo gê Inon wê yêp kwabo vô Selim ge, ên mia levac yêp vac vîgwe tige om xomxo la vô Jon dî Jon lipac he, ²⁴ ên Helot gên o tung Jon la vac kalabuhu lêm.

²⁵ Jon nue ngîvihi hixôn Yuda ti ngâênma lec môt wê mia lipacên ge. ²⁶ Om Jon nue ngîvihi la vô Jon dî nêl vô i ên nêbê, “Xolac kehe, xomxo ti wê dô hixôn ông ilage vô mia Jodan vîlu ganê dî ông nêl i kitong ge, xomxo vîhati la vô xomxo tyo dî i lipac he. Bêna lêc tyo vông tibêge?” ²⁷ Mêd Jon nêl lax vô he ên nêbê, “Anutu lag puunê obêc vông nôn ti vô xomxo ti lêm ge od o tîyi wê ob kô nôn ti ge lêm. ²⁸ Xacxam va ngô kiyang wê a nêl vô xam ilage ên a nêbê, ‘A o Kîlisi ti wê il dô bin ge lêm, lêc Anutu vông a lam mug Kîlisi môt.’ ²⁹ Xomxo ti obêc ii vêx ge od vêx tige ob tu ici va vînê, lêc li ngwe obêc dô dî ngô li ngwe wê ob kô vêx tige vya ge od xêyaa obêc vô nivîha. Om gwêbaga, a tîyi xocbê lig ngwe ge, ên a xêgyaa vô nivîha yang ên Yesu. ³⁰ Om Yesu lê i vô levac dî a lêg i vô nipwo lec.”

³¹ Xomxo ti wê lam gê lag puunê ge luu xomxo vîhati vêl. Ên xomxo kibun ga, kehe yêp gê kibun om ob nêl kiyang lec susu kibun ga. Dom xomxo ti wê lam gê lag puunê ge ngînoo susu vîhati vêl. ³² Xomxo tige nêl kiyang lec susu wê yê dî ngô pyap ge, lêc xomxo ti o ngô dî vông i vin kiyang wê nêl ge lêm. ³³ Lêc xomxo wê ngô dî vông i vin kiyang wê i nêl ge, vông vînên wê he vông ge nêl kitong nêbê Anutu ge xomxo kiyang nôn. ³⁴ Xomxo ti wê Anutu vông i lam ge, nêl Anutu kiyang, ên Anutu vông Myakilôhông Ngibua hîvun i xôn. ³⁵ Ma Anutu xêyaa vin lec nu tuc, om vông susu vîhati vac i vîgê. ³⁶ Xomxo ti obêc vông i vin Anutu nu ge od ob dô mavîha luta lêc luta, lêc xomxo ti obêc hîngoo nu tuc vya ge, od ob dô mavîha luta lêm, ên xêyaa myavînê wê Anutu vông ge hîvun i xôn pyap.

4

Yesu keac vô Samelia vêx ti

¹ He Palisi ngô kiyang wê nêb Yesu kô xomxo tibeac di lipac he luu wê Jon lipac ge vêl. ² Yesu o lipac xomxo ti lêm. Nge, nue ngivihi môci lipac xomxo. ³ Mêd Yesu ngô wê he Palisi ngô kiyang tige, om sea vîgwe levac Judia ên nêb ob lax mi la Galili, ⁴ mêd la vô môm Samelia, ⁵ di mîla vîgwe ti lê nêbê Saika wê yêp vac vîgwe levac Samelia ge. Vîgwe tige yêp kwabo vô kibun ti wê Jekop vông vô nu Josep ilage. ⁶ Lôva ti wê Jekop yev ilage mî mia lua vac ge yêp vac vîgwe tige om xomxo lam mi kilê. Yesu mîla, léc ni ma vêl lec môm dia wê lam ge om mîla dô kwabo vô mia tige. Ge tîyi xochê hiyôv tyip kitôn.

⁷⁻⁸ Yesu vaci mîla dô di nue ngivihi la mug mî la ên nêb ob la kîsuu yaên, di Samelia vêx ti val ên nêb ob kilê mia om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Kilê mia mî lam ên a ob num.” ⁹ Léc vêx tyo nêl vô i ên nêbê, “Ông vux Yuda di a vêx Samelia. Bêna léc ông kîtaa mia vô a?” Nêl bêge, ên Yuda yuu Samelia o mi keac voma lêm. ¹⁰ Mêd Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông obêc xovô vizid wê Anutu vông ge di ông obêc xovô xomxo ti wê nêl vô ông ên nêbê ông vông mia mî i num ge od ông obêc kîtaa mia vô i di i vông mia mavîha vô ông.” ¹¹ Léc vêx tyo nêl vô i ên nêbê, “Xomxo levac, ông nêm dêg ma, di mia tô mî lax ngîbi ganê, om ông ob kilê mia mavîha tige gê na? ¹² Bug Jekop vông lôva tiga vô xe, di i hixôn nue di i bwoc, he xôn mi num vac, léc mêd ông luu Jekop vêlê?” ¹³ Léc Yesu nêl vô vêx Samelia tyo ên nêbê, “Xomxo vîhati wê num mia tiga, he ob xo mia tii vac. ¹⁴ Léc xomxo ti obêc num mia wê a vông ge od ob xo mia bê ob num i tii vac lêm. Ma vêl. Ên mia wê a ob vông vô i ge obêc pîtuv vac i nîlô di vông i dô mavîha luta léc luta.” ¹⁵ Om vêx tyo nêl vô i ên nêbê, “Xomxo levac, ông vông mia tige vô a mî a num êdêc a xoên mia tiga i ma di a lam kilêên tii vacên i ma.”

¹⁶ Yesu nêl vô i ên nêbê, “Loc keac liyam di muu xôn lôm.” ¹⁷ Léc vêx tige nêl ên nêbê, “A liyag ma.” Mêd Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông nêl vîxôhîlôg ên ông nêbê ông liyam ma. ¹⁸ Ên ilage ông kô vux vîgê vilu léc sea he di vux wê dô hixôn ông gwêbaga ge, o ông liyam lêm. Om kiyang wê ông nêl ge, ông nêl nôn.” ¹⁹ Mêd vêx tyo nêl vô i ên nêbê, “Xomxo levac, ga a xovô ên a nêbê ông plopete ti. ²⁰ Xe buge lam mi kîtaa vô Anutu lec kitôn tiga, lêcom xam Yuda nêl ên xam nêbê vîgwe wê il ob kîtaa vô Anutu ge, vîgwe Jelusalem tibed.”

²¹ Mêd Yesu nêl vô i ên nêbê, “Vêx, ông vông i vin kiyang wê a ob nêl ga bê tîmuên ge xam obêc kîtaa vô Mag lec kitôn tiga lêm, di xam ob kîtaa gê Jelusalem êno lêm. ²² Xam Samelia mi kîtaa lê, léc xam lungên xomxo wê xam mi kîtaa vô i ge. Di xe Yuda, Anutu wê xe mi kîtaa vô ge, xe xovô pyap, ên xomxo ti wê ob vô xomxo vêl ên nîpân ge lam vac xe Yuda. ²³ Buc ti obêc val, om gwêbaga buc tyo val pyap, om xomxo wê ob kîtaa nôn ge, Myakîlôhô Ngîbua ob ngîdu he xôn di he ob kîtaa vô Mag hixôn kiyang nôn. Ên xomxo tibêgee wê Anutu xêyaa vin lec nêb he i kîtaa vô i. ²⁴ Anutu ge Myakîlôhô, om xomxo obêc nêb kîtaa vô i ge od Myakîlôhô Ngîbua i ngîdu he xôn di he i kîtaa hixôn kiyang nôn.” ²⁵ Mêd vêx tyo nêl vô Yesu ên nêbê, “A xovô ên a nêbê Mesaia ti wê Anutu vînoo ge wê he nêl lê nêbê Kîlisi ge obêc val. Di obêc val ge od ob nêl kiyang vîhati kehe kitông vô il.” ²⁶ Yesu nêl vô i ên nêbê, “A tyo ga mê, wê a dînêl kiyang vô ông ga.”

²⁷ Yesu nêl kiyang tige, di nue ngivihi vena yê wê Yesu dikeac hixôn vêx tige di he yetac ên. Léc he ti o nêl vô i lêm bê “Ông ob kô vatya? Di ông keac vô vêx tige ên va?” ²⁸ Mêd vêx tige sea dêg le di lax mî la vîyangtôv di lax nêl vô xomxo tibeac ên nêbê, ²⁹ “Xam lam loc wê xomxo ti wê nêl kiyang a vông ilage vîhati kitông. Ganê mêd Kîlisi ti wê il dô bin ge yuubê?” ³⁰ Om he sea ben di lam vô Yesu.

³¹ He gên dîlam di Yesu nue ngivihi nêl vô Yesu ên nêbê, “Xolac kehe, wa yaên lê.” ³² Léc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Yaên wê a vông ge dô, lêcom xam lungên.” ³³ Om nue ngivihi kînêg voma ên nêbê, “Mêd xomxo ti vông yaên vô i?” ³⁴ Léc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Yaên wê ob den a ge bêga bê a ob vông kiyang yuu yuac wê xomxo ti wê vông a lam ge nêb a vông ge i loc pyap lê. ³⁵ Xam nêl ên xam nêbê dentuc yuudiyuu obêc lam

la vêl di xam ob la kô yaên nôn vac yuac. Lêc a ob nêl vô xam bê xam vêl mamnôn lec mi wê yuac, ên xomxo viac he pyap tiyi wê xam ob la nêl xolac vô he ge, tiyi xocbê susu vô nôn vac yuac ge. ³⁶ Xomxo wê ob la kô nôn vac yuac ge ob kô nôn nivîha lec yuac wê he vông ge di ob kituc nôn tige la dô nivîha luta lêc luta. Om xomxo wê xin vê ge hixôn xomxo wê kô nôn ge, yuu xôn xêyaa vô nivîha. ³⁷ Om kiyang wê nêl ên nêbê xomxo ngwe ob xin vê di ngwe ob la kô nôn ge, kiyang nôn. ³⁸ A vông xam la ên a nêb xam kô nôn vac yuac wê xam o vông ilage lêm ge. Yuac wê xomxo mugên vông pyap ge, xam ob la kô nôn vac.”

³⁹ Tîbii Samelia wê dô vac vîgwe tige, he tîbeac vông i vin Yesu ên wê vêx tige nêl ên nêbê, “Yesu nêl kiyang wê a vông ilage vîhati kitong.” ⁴⁰ Mêd tîbii Samelia la vô Yesu di la kitaa i nêb i dô hixôn he, om Yesu dô hixôn he tiyi buc yuu, ⁴¹ di xomxo tîbeac hîwocên ngô kiyang wê Yesu nêl ge om he vông i vin. ⁴² Mêd he nêl vô vêx tyo ên nêbê, “Xe o vông i vin lec ông vyam wê ông nêl ge lêm. Nge, xecxe va ngô i vya om xe xovô ên xe nêbê xomxo ti wê ob hôm xomxo kibun ga vîhati lec ge, xomxo tyo tiga vîxôhîlôg nôn.”

Yesu vông xomxo levac ti nu vô nivîha lec

⁴³ Yesu dô vac vîgwe tige buc yuu dêc sea di la Galili. ⁴⁴ Yesu vaci nêl ila ên nêbê plopete ti lie vac ici va ben ob kô i lec nivîha lêm. ⁴⁵ Mêd Yesu mîla Galili, di tîbii Galili hôm i lec nivîha, ên he êno la yê buc ngîbua gê Jerusalem om he yê môp vîhati wê Yesu vông vô buc tige.

⁴⁶ Mêd Yesu lax mi la Kena wê yêp vac vîgwe levac Galili ge. Kena ge vîgwe wê Yesu pîlepac mia tu wain vac ilage. King nu hizap ti dô vac vîgwe Kapaneam, lêc nu vux ti, yidac vông. ⁴⁷ Mêd xomxo levac tyo ngô wê Yesu sea Judia di lam dô Galili ge, om la vô Yesu di la kitaa i ên nêb i loc Kapaneam ên loc vông i nu i vô nivîha lec, ên nu vô kwabo lec wê ob yib ge. ⁴⁸ Lêc Yesu nêl vô xomxo levac tyo ên nêbê, “Xam wêên do levac obêc ma ge od xam nêb xam ob vông i vin lêm.” ⁴⁹ Mêd xomxo tyo nêl vô i ên nêbê, “Xomxo levac, lam lutibed ên a nug obêc yib.” ⁵⁰ Mêgem Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông lôc, ên ông num obêc vô nivîha lec.” Mêd xomxo tyo vông i vin kiyang wê Yesu nêl ge di lax. ⁵¹ Mîla môp mahîgun ti di nue yuac ya val nêl vô i ên nêbê, “Num vô nivîha lec.” ⁵² Mêd xomxo tyo kîngê vô he ên nêbê, “Yidac sea i lec hîyôv manôn tina?” Om he nêl ên nêbê, “Vîhevage wê hîyôv kîlê ge num ninîvi vô ningîgooên lec.” ⁵³ Mêd ma xovô nêbê hîyôv manôn tige wê Yesu nêl vô i nêbê nu vô nivîha lec ge. Mêgem xomxo tige he vînê nue vîhati vông i vin. ⁵⁴ Buc wê Yesu sea Judia di lax mi la Galili ge od vông do tiga wê vông yuu ge vac vîgwe Galili.

5

Yesu vông xomxo ti vô nivîha lec vac mia luaên Betesda

¹ Buc ya lam la vêl mêd buc levac wê Yuda vông ge ti vô kwabo lec om Yesu la Jerusalem. ² Jerusalem ge, mia luaên ti yêp kwabo vô bwoc sipsip vuayen. Mia luaên tige, Hiblu vya nêbê Betesda, di xumac nipwo vîgê vîlu le vô mia luaên tige nînya. ³ Xomxo yidac tîbeac yêp vac xumac tige, ya manôn toc, di ya vîxa vô nîpaên di ya len vô xêlehe. [Xomxo tige dô bin buc wê mia obêc vô mahîlevac ge, ⁴ ên buc ya Apumtau vông angela ti lam la vac mia nîlô di vông mia vô mahîlevac, di xomxo yidac ti obêc la vac mia wê vô mahîlevac ge tax ge, od ninîvi obêc vô nivîha lec.]

⁵ Vux ti yêp vac xumac tige, lêc yidac vông i tiyi klismas kehe ti di vîgê yuu di vîxa vîlu di sec yon (38). ⁶ Mêd Yesu yê xomxo tige wê diyêp ge di xovô nêbê yidac vông i tiyi klismas tîbeac, om kîngê vô i ên nêbê, “Ông nêb ông nimnîvi i vô nivîha lec, me?”

⁷ Mêd xomxo tyo nêl vô i ên nêbê, “Xomxo levac, vô buc wê mia vô mahîlevac ge od a lige wê ob vông a la vac mia ge ti o dô lêm, om a nêb a ob la vac mia lê, lêc xomxo le luu a vêl di la vac mia tax.” ⁸ Om Yesu nêl vô xomxo tyo ên nêbê, “Kîdi lec mi kô ông guhu lec di loc.” ⁹ Mêd lutibed xomxo tyo ninîvi vô nivîha lec di i kô i guhu lec di la.

Buc tige, buc wê sabat ge, ¹⁰ om he Yuda nêl vô xomxo ti wê Yesu vông i vô nivîha lec ge ên nêbê, “Gwêbaga buc sabat, di kiyang yêp bêga nêbê ông ob kilê guhu lec sabat lêm.” ¹¹ Lêc xomxo tyo nêl vô he ên nêbê, “Xomxo ti wê vông a vô nigvîha lec ge nêl vô a ên nêbê, ‘Hôm ông guhu lec di loc.’” ¹² Om he kinêg vô i ên nêbê, “Xomxo letya wê nêl vô ông ên nêbê ông hôm guhu lec di loc ge?” ¹³ Lêc xomxo tyo lungên, ên xomxo tibeac dô vac vîgwe tige di Yesu loc mi la vac he mahigun di la.

¹⁴ Nang di buc ngwe lêc Yesu mîla tulec xomxo tyo vac Anutu xumac ngîbua om nêl vô ên nêbê, “Wê lê. Ông nimnîvi vô nivîha lec. Om le i lêc vông nipaên ti i tii vac lêm, ên vîyin levac mabu obêc val vô ông i luu ilage vêl.” ¹⁵ Mêd xomxo tige lax mi la vô he Yuda di nêl ên nêbê, “Xomxo ti wê vông a vô nigvîha lec ge Yesu.”

¹⁶ Mêgem he Yuda nêb ob vông vîyin vô Yesu ên wê vông môt tige lec buc sabat ge. ¹⁷ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Mag vông yuac lec buc vîhati, di a êno vông yuac bêge.” ¹⁸ Mêgem he Yuda yê Yesu xôn ên nêb ob hi i yib, ên wê vông sabat vô nipaên ge, lêc o sabat kiyang tibeac lêm. Nge, Yesu nêl ên nêbê “Anutu ge a mag”, om Yuda yê i tîyi xocbê yong i nêb yuu xôn Anutu tîyima.

Yesu nêl kiyang lec yuac wê ob vông ge

¹⁹ Mêgem Yesu nêl vô he Yuda ên nêbê, “A nêl vixôhîlôg nôn vô xam bê a Anutu nu, a o tîyi wê a ob vông môt i tîyi xovôên wê aca va vông ge lêm. Nge, môt wê a vông ge a vông vîhati tîyi môt wê Mag vông mi a xê ge. Môt wê Mag vông ge, a êno ob vông i tîyi. ²⁰ Ên Ma xêyaa vin lec nu tuc om hîlung môt vîhati wê i vông ge vô i, lêc do levac wê luu môt tige vêl ge, Ma obêc hîlung vô nu di i vông om xam obêc yetac mabu ên do wê i vông ge. ²¹ Mag vông xomxo kidi lec vac yibên di vông he dô mavîha, di nu tuc obêc vông xomxo wê vînoo he ge i dô mavîha bêge êno. ²² Di Mag ob yaxên xomxo ti nêl kiyang lêm. Nge, vô vac nu tuc vîgê ên nêb i yaxên xomxo vîhati nêl kiyang. ²³ Ma vông bêge ên nêb xomxo vîhati i pîmil nu tuc lê i tîyi xocbê he pîmil Ma lê ge. Xomxo ti obêc pîmil nu lêm ge od tîyi xocbê o pîmil Ma wê vông i lam ge lê lêm.

²⁴ “A nêl hîxôn nôn vô xam bê xomxo wê ngô a kiyang di vông i vin xomxo ti wê vông a lam ge, xomxo tige ob dô mavîha luta lêc luta, di he ob tulec myavîwen nipaên ti lêm, ên Anutu xovô pyap nêb ob vô he vêl ên yibên di vông he dô mavîha luta lêc luta.

²⁵ “A nêl hîxôn nôn vô xam bê buc ti obêc val om val gwêba pyap, mêgem xomxo wê dô vac môt mayibên ge he ob ngô Anutu nu vya, di he wê ngô ge ob dô mavîha. ²⁶ Mag ge mavîha kehe, om vông mavîha wê i vông ge vô nu tuc. ²⁷ Ma vînoo nu tuc pyap ên nêb i yaxên xomxo vîhati nêl kiyang, ên i Xomxo Nu. ²⁸ Xam o lêc yetac di nga vîgêm ên kiyang tiga lêm. Ên buc ti obêc val, di tîbii vîhati wê yêp vac lôva ge obêc ngô i vya ²⁹ di kidi mi lam, om he wê vông môt nivîha ge obêc kidi lec mi dô mavîha, di he wê vông nipaên ge obêc kidi lec di kô myavîwen nipaên.”

Yesu nêl i kîtong nêb i Anutu nu

³⁰ “A o tîyi wê a ob vông môt ti ya xovôên wê aca va vông ge lêm. Nge, a yaxên xomxo nêl kiyang tîyi xocbê kiyang wê a ngô vô Mag ge. Di a yaxên xomxo nêl kiyang ya môt bôbac, ên a o tîmu vô pîyôp wê a vông ge lêm. Nge, xomxo ti wê vông a lam ge, a tîmu vô kiyang wê i vông ge.

³¹ “Aca va obêc nêl a kehe kîtong ge od obêc tîyi lêm. ³² Lêc xomxo ti wê nêl a kehe kîtong ge dô, di a xovô ên a nêbê kiyang wê xomxo tige nêl lec a ge kiyang nôl.

³³ “Xam Yuda, xam vông xomxo la vô Jon ilage, di Jon nêl kiyang nôl kehe kîtong. ³⁴ A o xo ên a nêb xomxo kibun ga i nêl a kehe kîtong lêm. Lêc a nêb Anutu i vô xam vêl om a nêl kiyang tiga kîtong vô xam. ³⁵ Jon ge tîyi xocbê ngwax wê linac xêseac vô xam ge, om xam xêmyaa vô nivîha di xam dô vac xêseac wê i vông ge myabo tya. ³⁶ Di gwêbaga a lam vông yuac om yuac tige nêl a kehe kîtong luu kiyang wê Jon nêl ge vêl. Ên a lam vông yuac wê Mag nêb a vông ge, om yuac tige nêl a kehe kîtong nêbê Mag vông a lam. ³⁷ Di Mag wê vông a lam ge, nêl a kehe kîtong hîxôn. Xam o ngô i vya lêm di xam o wê

i nôn lêm, ³⁸ di kiyang wê i vông ge o yêp vac xam nilôm lêm, ên Mag vông a lam, léc xam o vông i vin a lêm. ³⁹ Kiyang wê yêp vac kipihac xolac ge, xam mi kitong ên xam xo ên xam nêbê mavîha kehe luta yêp vac kiyang tige. Di xolac tige wê nêl a kehe kitong, ⁴⁰ léc xam nêbê xam ob lam vô a êdêc dô mamvîha lêm.

⁴¹ “A o lam ên a nêbê xomxo i vông lê levac vô a lêm. ⁴² Léc a xovô ên a nêbê xam xêmyaa o vin lec Anutu lêm. ⁴³ A tu Mag manôn mi lam vô xam, léc xam o kô a lec nivîha lêm. Di xomxo ti obêc lam vô xam lec ici va lê ge od xam kô i lec nivîha. ⁴⁴ Xam kô lêm levac vô lime vaci, di lê levac wê Anutu tîbed ob vông vô xomxo ge, xam nêbê xam ob kô lêm. Om xam obêc vông i vin tibêna? ⁴⁵ Xam o léc xo bê a ob vông kiyang vô xam vô Anutu manôn lêm. Xomxo wê ob vông kiyang vô xam ge, Moses ti wê xam vông i vin ên xam nêbê obêc ngîdu xam xôn ge. ⁴⁶ Xam obêc vông i vin kiyang wê Moses vông ge od xam obêc vông i vin kiyang wê a vông ge hixôn, ên Moses ge wê kivuu kiyang lec a. ⁴⁷ Léc xam o vông i vin kiyang wê Moses kivuu ge lêm, om xam obêc vông i vin kiyang wê a nêl ge tibêna?”

6

Yesu vet xomxo 5,000

(Matyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Yesu nêl kiyang tige vêl di tô mi sox la mia Galili vîlu ganê. Mia tige lê ngwe nêbê Taibilias. ² Mêd xomxo tîbeac hîwocên tîmu vô Yesu vîxa mi la, ên he yê do levac wê Yesu vông xomxo yidac vô nivîha lec ge. ³ Mêd Yesu he nue ngîvîhi lec kitôn ti mi la dô lec. ⁴ Mêd buc ngîbua wê Yuda ob yê Pasova ên xovô buc wê he sea Isip ilage vô kwabo lec. ⁵ Léc Yesu yê xomxo tîbeac val om nêl vô Pilip ên nêbê, “Il ob kisuu blet gê na mi vet xomxo tigae ya?” ⁶ Yesu xovô môt wê nêbê ob vông ge pyap, léc nêl kiyang tige vô Pilip ên nêbê ob yaxên i.

⁷ Mêd Pilip nêl vô i ên nêbê, “Il obêc kisuu blet lec mone yul yuu (K200) mi vông nipwo tyatya vô he ge od yaên tige obêc tîyi he vîhati lêm.” ⁸ Mêd nue ngîvîhi ngwe lê nêbê Andlu, wê Saimon Pita li ge

nêl ên nêbê, ⁹ “A xê xomxo nipwo ti wê kô blet vîgê vîlu di beac yuu, léc yaên tige o tîyi xomxo tîbeac tigae lêm.” ¹⁰ Mêd Yesu nêl ên nêbê, “Xam vông xomxo vîhati i tô mi dô kibun lê.” Vîgwe tige hisinac nivîha dô om he dô kibun lec. Xomxo tige tîbeac hîwocên om vux vaci tîyi xocbê 5,000.

¹¹ He dô kibun pyap mêd Yesu hôm blet tige di kitaa lec mêd tîtang vô xomxo vîhati. Nang dêc vông bêge vô beac hixôn, mêd xomxo vîhati ya di i den he. ¹² He ya pyap, mêd Yesu nêl vô nue ngîvîhi ên nêbê, “Xam vîlu myapîpu wê he ya di i dô gee mi tung i dô kidu ti, ên ti i o loc dô sea lêm.” ¹³ Mêgem he kituc myapîpu wê xomxo ya di i dô gee mi su vac sepac vîgê yuu di tô mi la yuu mi i pup lec.

¹⁴ Xomxo tige yê do levac wê Yesu vông ge om nêl ên nêbê, “Plopet ti wê he nêbê ob lam kibun ge, tyo tiga vîxôhîlôg nôn.” ¹⁵ Mêd Yesu xovô wê he nêbê he ob hôm i xôn di vông i tu he nêl king ge, om sea he di ici va lax mi la lec kitôn.

Yesu la lec mia luaên kisii

(Matyu 14:22-33; Mak 6:45-52)

¹⁶ Vîgwe huc di Yesu nue ngîvîhi lop mi la mia luaên nînya, ¹⁷ di lec la lec dipac ti di la, ên nêbê ob lax mi la Kapaneam wê yêp mia luaên vîlu ganê. Di vîgwe buc léc Yesu o mîla vô he decdec lêm. ¹⁸ Mêd lea levac ti val om vông mia vô mahîlevac xocbê ob kipiyax he vac, ¹⁹ om he hisoo mia mi la mahîgun dia tya tîyi xocbê 5 kilomita ge, léc he yê wê Yesu lam lec mia kisii mi val kwabo vô dipac ge om he xonamabu. ²⁰ Léc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Ga a, om xam xona ên i ma.” ²¹ Mêd he nêl vô Yesu ên nêbê i lec lam lec dipac, di lutîbed dipac mîla le kehe vô vîgwe ti wê he nêbê he ob la ge.

Xomxo tîbeac myag Yesu

²² Vigwe vidiiên titige, xomxo tibeac gên dô vô mia luaên ninya vilu ganê di dô bin Yesu, ên he xovô ên he nêbê dipac tived sea vigwe tige vihevage di la, di Yesu nue ngivihi heche va la lec dipac tige di Yesu o la hixôn he lêm. ²³ Mêd dipac mangwe lam gê vigwe Taibilias di lam le vô vigwe ti wê Apumtau Yesu kitaa lec blet mi xomxo ya vihevage. ²⁴ Mêd xomxo tige yê léc Yesu he nue ngivihi o dô lêm om he la lec dipac ti di la ên nêb ob la myag Yesu gê Kapaneam.

Yesu ge yaên wê ob vông xomxo dô mavîha

²⁵ Xomxo tige mîla yêvô Yesu gê mia luaên vilu ganê di kinêg vô i ên nêbê, “Xolac kehe, ông lam ga yelacna?” ²⁶ Léc Yesu nêl vô he ên nêbê, “A nêl hixôn nôn vô xam bê xam myag a, léc xam o xovô do levac wê a vông ge léc lam myag a lêm. Nge, xam xovô blet wê xam wa i den xam ge om xam lam myag a. ²⁷ Le i léc vông yuac levac ên yaên wê ob vô nipaên ge lêm. Nge, xam vông yuac lec yaên wê xam ob kô di dô mamvîha luta ya ge. Yaên tige, a, Xomxo Nu, a obêc vông vô xam, ên Mag Anutu vînoo a pyap ên nêb a vông i yuac.”

²⁸ Om he nêl vô i ên nêbê, “Xe ob vông Anutu yuac ga tibêna?” ²⁹ Om Yesu luu he vya bêga nêbê, “Yuac wê Anutu vông ge bêga bê xam vông i vin xomxo ti wê Anutu vông i lam ge.”

³⁰⁻³¹ Mêd he kinêg vô i ên nêbê, “Om ông ob vông do levac tina ên xe xê di vông i vinê? Ên buge ilage ya yaên mana vac vigwe mahigun pileva, tîyi xocbê kiyang wê yêp vac xolac bêga nêbê, ‘Ici va vông yaên lag puunê vô he mi he ya.’ Om ông ob vông do levac tibêge, me?” ³² Léc Yesu nêl vô he ên nêbê, “A nêl vixôhilôg nôn vô xam bê Moses o vông yaên lag puunê vô xam lêm. Nge, Mag vaci wê vông yaên nôn lag puunê vô xam ge. ³³ Yaên wê Anutu vông ge, lam gê lag puunê di lam vông xomxo kibun ga dô mavîha.” ³⁴ Om he nêl vô i ên nêbê, “Xomxo levac, ông vông yaên tige vô xe i tîyi buc vîhati ên va.”

³⁵ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Aca va ga, a yaên wê ob vông xomxo dô mavîha ge. Xomxo ti obêc lam vô a ge od vip obêc den i tii vac nang lêm, di xomxo ti obêc vông i vin a ge od obêc xo mia ti i tii vac lêm. ³⁶ A nêl gwêba vô xam ên a nêbê xam wê a pyap lê, léc xam o vông i vin lêm. ³⁷ Xomxo wê Anutu vînoo nêb he i tu axe ge, vîhati obêc lam vô a, di xomxo ti obêc val vô a ge, od a obêc tii i lêm. ³⁸ Ên a o lop mî lam gê lag puunê ên a nêb a ob vông i tîyi xovôên wê aca va vông ge lêm. Nge, a lam ên a nêb a ob timu vô kiyang wê xomxo ti wê vông a lam ge nêl ge. ³⁹ Xomxo ti wê vông a lam ge nêb a o léc sea xomxo wê i vînoo nêb he i tu axe ge ti i dô xel lêm. Nge, nêb a léc tîpi vô he vîhati i kidi lec vô buc timuên. ⁴⁰ Ên Mag nêl kiyang yêp bêga nêbê xomxo wê yê nu tuc di vông i vin ge, he vîhati obêc dô mavîha luta léc luta, di a obêc tîpi vô he kidi lec vô buc timuên.”

⁴¹ Mêd he Yuda ngô kiyang wê Yesu nêl ên nêbê, “Aca va yaên wê a lop mî lam gê lag puunê,” om he kunac i di nêl kiyang ni nyagên lec i ⁴² di nêl ên nêbê, “Xomxo tige Yesu wê Josep nu ge, di ta yuu ma il xovô. Bêna léc nêl ên nêbê i lam gê lag puunê?”

⁴³ Léc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Le i léc ngaênma lec a lêm. ⁴⁴ Ên xomxo ti o tîyi wê ici va ob lam timu vô a ge lêm. Mag wê vông a lam ge obêc didii xomxo ti ge od obêc lam timu vô a, di a obêc tîpi vô i kidi lec vô buc timuên. ⁴⁵ Kiyang yêp vac kîpihac wê plopote kivuu ilage bêga nêbê, ‘Anutu ob tixuu xomxo vîhati.’ Om xomxo vîhati wê ngô Mag kiyang di kô xovôên vô i ge ob lam vô a. ⁴⁶ Ên xomxo ti o yê Mag lec manôn lêm. Nge, a wê a lam vô Anutu ge a tived wê a xê i. ⁴⁷ A nêl hixôn nôn vô xam bê xomxo wê vông i vin ge obêc dô mavîha luta léc luta. ⁴⁸ A ga, yaên wê ob vông xomxo dô mavîha luta. ⁴⁹ Bume ilage wê ya yaên mana vac vigwe mahigun pileva ilage, he ya léc yib. ⁵⁰ Léc yaên wê lam gê lag puunê ge, xomxo ti obêc ya ge od ob yib lêm. ⁵¹ A ga yaên mavîha wê a lop mî lam gê lag puunê. Om xomxo ti obêc ya yaên tiga ge od ob dô mavîha luta léc luta. Yaên wê a ob vông vô i ge, aca va liyôhô wê a ob vông, ên xomxo kibun ga i dô mavîha.”

⁵² Mêgem Yuda ngaênma lec kiyang tige di nêl voma ên nêbê, “Xomxo tige obêc vông i liyôhô mi il xa tibêna?”

⁵³ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “A nêl hixôn nôn vô xam bêga bê xam obêc wa a, Xomxo Nu, liyôhô di num a hi lêm ge od xam ob dô mavîha lêm. ⁵⁴ Xomxo wê ya a liyôhô di num a hi ge, he ob dô mavîha luta léc luta, di a obêc tîpi vô he kidi lec mavîha vô buc timuên. ⁵⁵ Ên a liyôhô tu yaên nôn, di a hi tu mia numên nôn. ⁵⁶ Xomxo wê ya a liyôhô di num a hi ge, he ob dô vac a nilôg di a ob dô vac he nilô. ⁵⁷ Mag mavîha vông a lam, di a dô magvîha ya xêkizêc wê Mag vông ge. Om xomxo ti obêc ya a ge, od ob dô mavîha ya xêkizêc wê a vông ge. ⁵⁸ Tiga, yaên wê lam gê lag puunê ge, léc o tîyi xocbê yaên wê bume ya ila ila léc yib ge lêm. Nge, yaên tiga wê xomxo obêc ya ge od ob dô mavîha luta léc luta.” ⁵⁹ Yesu nêl kiyang tige vô xomxo vac Yuda xumac lilo gê Kapaneam.

Yesu ge kiyang mavîha dôên kehe

⁶⁰ Xomxo wê mi la hixôn Yesu gee he tibeac ngô kiyang tige wê Yesu nêl ge, om he nêl ên nêbê, “Kiyang tiga viyin levac, om letya tîyi wê ob ngô ge?” ⁶¹ Yesu xovô wê he nêl kiyang tibeac tibeac lec tige om nêl vô he ên nêbê, “Kiyang tige juda xam, me? ⁶² Xam obêc wê Xomxo Nu lax mi la vac vigwe ti wê dô vac ilage ge od xam obêc xo bêna? ⁶³ Myakilôhô Ngîbua tived wê ob vông xomxo dô mavîha, di xêkizêc wê xomxo vông ge ti o tîyi lêm. Kiyang wê a nêl vô xam ga ge, a nêl lec Myakilôhô Ngîbua wê ob vông xomxo dô mavîha ge. ⁶⁴ Léc xam ya o vông i vin lêm.” Yesu nêl bêge, ên ilage Yesu xovô xomxo wê vông vinên obêc ma ge, di xovô xomxo tya wê ob vông i vac tibii vevac vigê ge pyap. ⁶⁵ Mêd Yesu nêl ên nêbê, “Kiyang yêp bêge, om a nêl gwêba vô xam ên a nêbê xomxo ti o tîyi wê ici va ob lam timu vô a ge lêm. Mag obêc vông xêkizêc vô i ge od obêc lam vô a.”

⁶⁶ Yesu nêl kiyang tige pyap mêd xomxo wê mi dô hixôn i ge tibeac sea i di o dô hixôn i tii vac nang lêm. ⁶⁷ Om Yesu kinêg vô nue ngîvihi vigê yuu di tô mi la yuu ên nêbê, “Di xacxam va ob sea a êno di la mê?” ⁶⁸ Léc Saimon Pita nêl vô i ên nêbê, “Apumtau, xe ob la vô letya? Ên kiyang wê ông vông ge wê ob vông xomxo dô mavîha luta léc luta. ⁶⁹ Om xe vông i vin di xovô ên xe nêbê ông ge xomxo ngîbua wê Anutu vông ông lam ge.”

⁷⁰ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “A vînoo xam vigê yuu di tô mi la yuu, lêcom xam ti tu Seten xe.” ⁷¹ Yesu nêl kiyang tige lec Judas wê Saimon Iskaliot nu ge. Ên Judas ge he vigê yuu di tô mi la yuu ge ti, wê ob nêl Yesu kitong vô tibii vevac ge.

7

Yesu lie o vông i vin i lêm

¹ Pyap dêc Yesu la vîlee vac vigwe levac Galili. Ên he Yuda wê dô Judia ge nêb ob hi Yesu i yib om Yesu nêb ob la vîlee vac vigwe Judia lêm. ² Mêd Yuda buc ngîbua ti wê he nêb ob xovô buc wê xumac sel ge vô kwabo lec, ³ om Yesu lie so vya vô i ên nêbê, “Sea vigwe ga di loc Judia, ên nume i yê yuac wê ông mi vông ge hixôn. ⁴ Ên xomxo ti obêc nêb xomxo i xovô i ge od ob vông yuac xôpacên lêm. Om yuac wê ông mi vông ge, ông loc vông vô he manôn ên he tibeac i yê di xovô.” ⁵ He ge Yesu lie, léc he o vông i vin i lêm om he nêl kiyang tibêge. ⁶ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “A buc gên o vô kwabo lec lêm, dom xam ge, xam tîyi wê xam ob la tîyi buc vîhati ge. ⁷ Xomxo kibun ga xêyaa ob vô myavînê vô xam lêm. Léc he xêyaa vô myavînê vô a ên wê a nêl he nêl nipaên kitong ge. ⁸ Om xacxam va loc wê buc ngîbua tige, ên a ob loc hixôn xam lêm, ên buc wê a vông ge gên o vô kwabo lec lêm.” ⁹ Yesu nêl kiyang bêge vô he di dô Galili.

Yesu la yê buc levac gê Jerusalem

¹⁰ Yesu lie la mug mi la yê buc levac, di Yesu vaci timu vô he vîxa. Léc o la seac vô xomxo manôn lêm. Nge, xôpac ên he mi la. ¹¹ Léc he Yuda myag Yesu vô buc tige om he kinêg ên nêbê, “Xomxo tyo dô tina?” ¹² Xomxo wê dô gee he keac kiyang tibeac lec Yesu, om he ya nêl ên nêbê, “Ge xomxo nivîha ti,” di he ya nêl ên nêbê, “O xomxo nivîha

lêm, ên mi kityoo xomxo.” ¹³ Lêc xomxo ti o nêl kiyang tige seac mi xomxo tibeac ngô lêm, ên he xona ên Yuda levac.

¹⁴ Mîla vô buc levac tige mahigun di Yesu la vac Anutu xumac ngibua di la nêl xolac vô xomxo. ¹⁵ He Yuda levac wê dô gee ngô Yesu kiyang di yetac mabu om nêl ên nêbê, “Xomxo tige xovô xolac tige tibêna? Ên xomxo ti o tixuu i lêm.” ¹⁶ Lêc Yesu luu he vya ên nêbê, “Kiyang wê a nêl ga, o a kiyang lêm. Nge, xomxo ti wê vông a lam ge, i kiyang. ¹⁷ Xomxo ti obêc xovô nêb ob timu vô kiyang wê Anutu vông ge od ob xovô kiyang wê a nêl ga kehe bê a nêl Anutu kiyang me a nêl aca va kiyang. ¹⁸ Ên xomxo ti obêc nêl ici va kiyang ge od xovô nêb ob vông ici va lê i vô levac. Lêc xomxo ti obêc vông xomxo ti wê vông i lam ge lê i vô levac ge od i xomxo kiyang nôn di kiyang kityoôn ti o yêp vac i nilô lêm.

¹⁹ “Moses vông xolac vô xam ilage, lêc xam ti o timu vô xolac vîhati lêm. Bêna lêc xam nêb xam ob hi a xibê?” ²⁰ Mêd xomxo tige nêl vô i ên nêbê, “Letya nêb ob hi ôngê? Mêd vimwo nipaên ti dô vac ông nilôm om ông nêl kiyang tibêge.” ²¹ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam nga vigêm ên do levac tived wê a vông lec sabat mi xam wê ge. ²² Om xam ngô lê. Moses nêl vô bume ilage ên nêb he i gôl nue vux ninivi. Vixôhilôg, môp tige kehe o yêp vô Moses lêm. Nge, yêp vô tivame vaci. Lêc xam mi gôl nume ninivi lec sabat. ²³ Xam nêb xam ob timu vô Moses xolac om xam mi gôl nume ninivi lec sabat. Bêna lêc xam kunac a ên wê a vông xomxo ti ninivi vô nivîha lec vô sabat ge? ²⁴ Le i lêc yaxên xomxo nêl kiyang vaxvax lêm. Nge, xam hivip kiyang kehe lec di titô i yêp bôbac.”

Xomxo kinêg nêb ob xovô Yesu kehe

²⁵ Xomxo Jerusalem ya kinêg ên nêbê, “Xomxo ti wê he Yuda levac nêb ob hi i yib ge, tyo tiganê, me? ²⁶ Wê lê. Xomxo tyo nêl kiyang seac vac xomxo mahigun lê, lêc xomxo levac o nêl kiyang ti vô i lêm. Mêd he xo ên he nêb ge Kîlisi tyo, me? ²⁷ Lêc xomxo tyo, il xovô i ben kehe, di Kîlisi wê ob val ge, il ob xovô ben kehe wê ob val vac ge lêm.”

²⁸ Om Yesu nêl xolac vac Anutu xumac ngibua di keac levac hixôn ên nêbê, “Xam nêb xam xovô a, di xam xovô a bog kehe hixôn, me? Ên a o lam ya xovôên wê a vông ge lêm. Xomxo ti wê vông a lam ge, i xomxo kiyang nôn. Xam ge xam lungên i, ²⁹ di a ga, a xovô i pyap, ên a dô hixôn i di i vông a lam.” ³⁰ Mêgem xomxo tige nêb ob hêm Yesu xôn, lêc Yesu buc gên o vô kwabo lec lêm, om xomxo ti o tiyi wê ob hêm vigê lec i ge lêm. ³¹ Lêcom xomxo tibeac vông i vin nêbê Yesu ge Kîlisi om he nêl ên nêbê, “Il nêd Kîlisi obêc val ge od ob vông do levac luu do levac wê Yesu vông ge vêl lêm. Om Yesu ge Kîlisi tyo mê.”

He vông xêhipu la vô Yesu ên nêb he i loc hêm i xôn

³² He Palisi ngô wê xomxo nêl kiyang tibêge lec Yesu ge, om xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he Palisi, he vông xêhipu ya la vô Yesu ên nêb he i loc hêm Yesu xôn. ³³ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “A ob dô hixôn xam myabo tya, di a obêc lax mi la vô xomxo ti wê vông a lam ge. ³⁴ Xam obêc myag a, lêc xam wêvôên a obêc ma, di vigwe wê a ob la dô vac ge, xam ti ob la vac lêm.” ³⁵ Mêd he Yuda levac nêl vîma ên nêbê, “Xomxo tyo nêb ob la na, lêc il xêên obêc ma? Mêd ob la vô Yuda wê la dô Glik ben ge ên nêl xolac vô he Glik, me? ³⁶ Xomxo tyo nêl ên nêbê il ob myag i, lêc il xêvôên obêc ma, di vigwe wê ob la dô vac ge, il ob la vac lêm. Om kiyang tige kehe tibêna?”

Kiyang lec mia mavîha

³⁷ Buc levac tige mîla vô myahîpu wê ob tiyôô vac ge di buc tige buc levac wê luu baba vêl ge, om Yesu kidi lec vac he mahigun di keac vya levac ên nêbê, “Xomxo ti obêc nêb num mia ge, od i lam vô a lê, ên a obêc vông mia mi i num. ³⁸ Tiyi xocbê kiyang wê yêp vac xolac bêga nêbê, ‘Xomxo ti obêc vông i vin a ge od mia mavîha obêc lam vac i nilô di lop mi la.’” ³⁹ Yesu nêl kiyang tige lec Myakîlôhê Ngibua wê ob val vô he wê vông i vin Yesu ge. Lêc buc wê Yesu nêl kiyang tige, Myakîlôhê Ngibua valên gên ma, ên Yesu gên o lax mi la dô vac xêseac lag puunê lêm.

Xomxo hĩbu he la yuu lec Yesu

⁴⁰ Xomxo ngô kıyang tige dĩ ya nêl ên nêbê, “Xomxo tiga, plopet ti wê il dô bin ge vixôhĩlôg.” ⁴¹ Dĩ he ya nêl ên nêbê, “Ge Kĩlisi.” Lêc he ya nêl ên nêbê, “Kĩlisi ob lam gê Galili lêm.” ⁴² Ên kıyang yêp vac xolac bêga nêbê Kĩlisi kehe yêp vac Devit om obêc lam gê Betlehem vac Devit ben.” ⁴³ Mêgem xomxo tige hĩbu he la yuu lec Yesu, ⁴⁴ dĩ he ya nêb ob hêm i xôn, lêc xomxo ti o hêm vĩgê lec i lêm.

Xomxo levac wê Yuda vông ge o vông i vin Yesu lêm

⁴⁵ Mêd xêhĩpue lax mĩ la vô xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he Palisi, dĩ he kinêg vô xêhĩpue ên nêbê, “Bêna lêc xam o kô i mĩ lamê?” ⁴⁶ Lêc xêhĩpue nêl vô he ên nêbê, “Kıyang wê xomxo tyo mi nêl ge, xomxo ti o nêl kıyang tibêge ila lêm.” ⁴⁷ Om he Palisi nêl vô he ên nêbê, “Xomxo ge kıtyoo xam êno.” ⁴⁸ Xomxo levac gae hixôn xe Palisi, xe ti o vông i vin xomxo tyo lêm. Ma vêl. ⁴⁹ Dĩ xomxo tĩbeac wê ngô Yesu vya ge, he o vyac xovô Moses xolac lêm, om he vô nipaên pyap.”

⁵⁰ Lêc Palisi ti lê nêbê Nikodimas wê la vô Yesu ilage dô hixôn he, om nêl vô lie Palisi ên nêbê, ⁵¹ “O tĩyi wê il ob vông kıyang vô xomxo ti vaxvax ge lêm. Ên xolac wê il vông ge nêl ên nêbê il ob ngô xomxo nên kıyang mĩ xovô môt wê i vông ge pyap tax lê.” ⁵² Lêc he so vya vô i ên nêbê, “Ông ge tĩbii Galili ti om ông ngĩdu i xônê? Ông obêc kıtong xolac wê yêp vac kıpihac ge od ông ob xovô bê plopet ti ob lam gê Galili lêm.” ⁵³ [Pyap dêc he vĩhati sea dĩ toto ge la ben.

8

He kô vêx yôdac ti mĩ la vô Yesu

¹ Mêd Yesu lec mĩ la lec kıtôn Oliv, ² dĩ vĩgwe vidiên titige lax mĩ la vac Anutu xumac ngĩbua. Mêd xomxo tĩbeac kıtuc la vô i om Yesu dô dĩ vông xolac vô he. ³ Mêd xomxo wê xovô Moses xolac gee hixôn he Palisi, he yê vêx ti wê vông yôdac ge om kô vêx tyo mĩ la lax vac he mahĩgun. ⁴ Mêd he nêl vô Yesu ên nêbê, “Xolac kehe, vêx tiga vông môt yôdac mĩ xe xê. ⁵ Moses nêl vac xolac ên nêbê vêx tibêga, xomxo ob hi ya ngĩdax ên i yib. Om ông ob nêl bêna lec i?” ⁶ He nêl bêge, nêb ob yaxên Yesu bêc obêc nêl kıyang ti so ge od he ob vông kıyang vô i. Lêc Yesu yu kwa vac dĩ so kıbun ya vĩgê liyihĩ.

⁷ Mêd he kinêg tii vac vac vô Yesu, om Yesu kıdi mĩ le kısii dĩ nêl vô he ên nêbê, “Xomxo ti vac xam mahĩgun wê xovô nêb nipaên ti o yêp vô i lêm ge od i hêm ngĩdax mĩ nêx vêx tiga ya taxlee.” ⁸ Mêd Yesu yu kwa vac dĩ so kıbun tii vac. ⁹ Xomxo tige ngô kıyang wê Yesu nêl ge dĩ xovô nêb nipaên om ti ti le lop mĩ la vixun. He levac la mug dĩ he ba lop mĩ timu vô he vixa, dĩ Yesu vaci hixôn vêx tyo wê yuu xeedô. ¹⁰ Mêd Yesu kıdi mĩ le kısii dĩ nêl vô vêx tyo ên nêbê, “Vêx, xomxo tigae la na? Ti dô wê ob vông kıyang vô ông ge, me?” ¹¹ Lêc vêx tyo nêl vô i ên nêbê, “Xomxo levac, ti dôen ma.” Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Om a êno, a ob vông kıyang vô ông lêm. Ông loc, dĩ le i lêc vông nipaên ti i tii vac lêm.”]

Yesu ge xêseac wê ob linac vô xomxo gê kıbun

¹² Yesu nêl vô xomxo tige tii vac ên nêbê, “A xêseac wê linac lec kıbun. Xomxo ti obêc timu vô a ge, od ob la vac mapĩtoc lêm. Nge, ob dô vac xêseac wê ob vông i vô paha lec dĩ vông i dô mavĩha ge.” ¹³ Om Palisi nêl vô i ên nêbê, “Ôcông va nêl ông kehe kıtong om kıyang wê ông nêl ge o tĩyi lêm.” ¹⁴ Mêlêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Vixôhĩlôg, aca va nêl a kehe kıtong, lêc kıyang wê a nêl ga, ge kıyang nôn, ên a xovô vĩgwe kehe wê a lam vac ge, dĩ a xovô vĩgwe wê a ob lax mĩ la vac ge. Dĩ xam ge, xam o xovô a bog kehe wê a lam vac ge lêm, dĩ xam o xovô vĩgwe ti wê a ob lax vac ge lêm. ¹⁵ Xam yaxên xomxo nên kıyang ya xovôên wê xacxam vông ge, dĩ a ga, a o yaxên xomxo ti nên kıyang lêm. ¹⁶ Lêc a obêc nêb yaxên xomxo ti nên kıyang ge od a ob yaxên i nên kıyang ya môt bôbac, ên o aca va wê a ob yaxên xomxo nên kıyang ge lêm. Nge, Mag wê vông a lam ge dô hixôn a. ¹⁷ Kıyang ti yêp vac xolac wê xam vông ge bêga nêbê xomxo yuu obêc nêl kıyang tĩyima

lec kiyang tived ge od kiyang wê yuu nêl ge kiyang nôn. ¹⁸ A nêl a kehe kitong di Mag wê vông a lam ge nêl a kehe kitong hixôn.”

¹⁹ Mêd he kinêg vô Yesu ên nêbê, “Mam dô gê na?” Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam lungên a di xam lungên Mag êno. Xam obêc xovô a ge od xam obêc xovô Mag hixôn.”

²⁰ Yesu nêl xolac vô xomxo vac Anutu xumac ngîbua, vac nilô ti wê he tung mone daa vac ge, om nêl kiyang tige hixôn vô he. Lêc xomxo ti o hôm i xôn lêm, ên buc wê i vông ge o vô kwabo lec lêm.

Yesu nêb ob lax kisii

²¹ Nang dêc Yesu nêl tii vac vô he ên nêbê, “A ob sea xam di la, di xam obêc myag a, lêc xam obêc wib hixôn nêl nipaên, ên vîgwe wê a ob la vac ge xam obêc la vac lêm.”

²² Mêgem he Yuda nêl voma ên nêbê, “Xomxo tige nêl ên nêb il ob la vac vîgwe wê ob la dô vac ge lêm. Mêd ici va obêc hi i yib, me?” ²³ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam ge kibun, di a ga kisii ganê. Xam xomxo kibun, di a ga, a o xomxo kibun lêm. ²⁴ Kiyang bêge om a nêl vô xam gwêba ên a nêbê xam obêc wib hixôn nêl nipaên. Ên xam obêc vông i vin bê a Anutu nu lêm ge, od xam obêc wib hixôn nêl nipaên.”

²⁵ Om he kinêg vô Yesu ên nêbê, “Ông letya?” Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Bêna lêc a ob nêl kiyang tii vac vac vô xamê? A ga, xomxo ti wê a nêl vô xam ilage. ²⁶ A kiyang wê a ob nêl vô xam di yaxên xam ge tibeac yêp. Lêc xomxo ti wê vông a lam ge, i kiyang nôn om kiyang wê a ngô vô i ge, a nêl kitong vô xomxo kibun ga.”

²⁷ Kiyang wê Yesu nêl vô he ge, he o xovô bê Yesu nêl lec Ma Anutu lêm, ²⁸ om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Buc wê xam obêc hi Xomxo Nu lec xax ge od xam obêc xovô bê a Anutu nu mê, di xam obêc xovô bê yuac wê a vông ge a o vông ya xovôên wê aca vông ge lêm. Nge, a nêl kiyang tîyi kiyang wê Mag vông vô a ge. ²⁹ Mag wê vông a lam ge dô hixôn a di o sea a dô tamaên lêm, ên a vông yuac wê Mag ob yê nivîha ge tîyi buc vîhati.” ³⁰ Yesu nêl kiyang tige om xomxo tibeac vông i vin i.

Kiyang nôn obêc piwelac il vêl ên nipaên

³¹ Yesu nêl vô xomxo Yuda wê vông i vin i ge ên nêbê, “Xam obêc hôm a kiyang xôn pîlihi mi dô vac ge od xam tu a nuge vông vinên nôn. ³² Xam obêc xovô kiyang nôn, di kiyang nôn obêc piwelac xam vêl di xam dô nimvîha.” ³³ Lêc he nêl vô Yesu ên nêbê, “Xe ga Eblaham bue, om xe o la vac xomxo ti kwa ngîbi ila mi tu he nue yuac lêm. Lêc bêna lêc ông nêl ên ông nêbê kiyang tige obêc piwelac xe vêl ên tîbii levac wê viac xe ge?”

³⁴ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “A nêl hixôn nôn vô xam bê xomxo vîhati wê dô vac nipaên ge, he tu nipaên tige nue yuac pyap. ³⁵ Di nue yuac ti o tîyi wê ob dô vac xumac luta ge lêm. Nge, xomxo levac nu vaci wê ob dô vac luta. ³⁶ Om Anutu nu obêc piwelac xam vêl ge, od xam obêc dô nimvîha nôn di nipaên ti ob pîtii lec xam lêm. ³⁷ A xovô ên a nêbê xam ge Eblaham bue, lêcom xam nêb xam ob hi a xib, ên kiyang wê a vông ge o yêp vac xam nilôm lêm. ³⁸ Kiyang wê a nêl ge a nêl i tîyi wê a xê vô Mag ge, di xam ge, xam vông i tîyi wê xam ngô vô mam ge.”

³⁹ Mêd he nêl vô Yesu ên nêbê, “Xe mag Eblaham.” Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam obêc Eblaham nue nôn ge od xam obêc vông môm i tîyi wê Eblaham vông ge. Lêc xam o vông môm tîyi wê Eblaham vông ge lêm. ⁴⁰ A nêl kiyang nôn wê a ngô vô Anutu ge vô xam, lêc xam nêb xam ob hi a xib. Môm wê Eblaham vông ge ti o yêp bêge lêm. ⁴¹ Xam vông môm tîyi xocbê mam mi vông ge.” Mêd he nêl vô Yesu ên nêbê, “Xe o tîyi xocbê nipwo wê ta kô vax di ma ma ge lêm. Xe mag Anutu tived wê dô ge.” ⁴² Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Anutu obêc xam mam vîxôhîlôg nôn ge od xam xêmyaa obêc vin lec a, ên a dô hixôn Anutu lêc lam. Di a o lam i tîyi xovôên wê a vông ge lêm. Nge, Anutu vông a lam. ⁴³ Xam o xovô kiyang wê a nêl ga lêm, kehe bêga nêbê xam nêb xam ob ngô a vyag lêm.

⁴⁴ “Xam mam ge Seten, om kiyang wê yêp vac mam nilô ge, xam nêb xam ob timu vô mi vông i vô nôn lec. Buc taxlee ilage Seten mi hi xomxo yib di o dô vac kiyang nôn lêm,

ên kiyang nôn ti o yêp vac i nilô lêm. Dî kiyang wê mi nêl ge, nêl i tîyi kiyang kityooên wê yêp vô i ge, ên i xomxo kityooên wê tu kiyang kityooên kehe. ⁴⁵ Dî a ga, a lam nêl kiyang nôn om xam nêb xam ob vông i vin kiyang wê a nêl ge lêm. ⁴⁶ Xam letya tîyi wê xam ob nêl a nêg nipaên seac ge? A nêl kiyang nôn lê, lêc bêna lêc xam o vông i vin a lêmê? ⁴⁷ Anutu nue ob ngô kiyang wê Anutu nêl ge. Lêc xam o Anutu nue lêm, om xam o ngô i vya lêm.”

Yesu luu Eblaham vêl

⁴⁸ He Yuda luu Yesu vya ên nêbê, “Xe nêl vixôhilôg nôn ên xe nêbê ông tîbii Samelia wê vimwo nipaên dô vac ông nilôm ge.” ⁴⁹ Lêc Yesu nêl ên nêbê, “Vimwo nipaên ti o dô vac a nilôg lêm. A vông Mag lê vô levac, lêc xam vông a lêg tô sea. ⁵⁰ A o nêb a ob vông a lêg i vô levac lêm, lêc xomxo ti dô wê ob vông a lêg i vô levac, dî xomxo tige wê ob yaxên xomxo nêl kiyang. ⁵¹ A nêl hixôn nôn vô xam bê xomxo ti obêc tîmu vô kiyang wê a vông ge od xomxo tige yibên obêc ma vêl.”

⁵² Mêgem Yuda tige nêl vô Yesu ên nêbê, “Om gwêbaga xe xovô ên xe nêbê vimwo nipaên ti dô vac ông nilôm. Ên Eblaham hixôn plopete ilage, he yib mi la vêl, lêc ông nêl ên ông nêbê xomxo ti obêc tîmu vô kiyang wê ông vông ge od obêc yib gê kibun ga lêm. ⁵³ Mêd ông nginoo il bug Eblaham vêl, me? Ên Eblaham yib dî plopete êno yib. Dî ông nêb ông ob vông ông tîyi letya?”

⁵⁴ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Aca va obêc pîmil a lêg ge od obêc tîyi xocbê kiyang pileva, lêc xomxo ti wê pîmil a lêg ge, Mag vaci, wê xam mi nêl ên xam nêbê xam Anutu. ⁵⁵ Lêc xam o xovô i lêm. Dî a ga, a xovô i. A obêc nêl bê a lungên Mag ge od a obêc xomxo kityooên tîyi xocbê xam ge. Lêc a xovô i pyap om a tîmu vô kiyang vîhati wê i vông ge.

⁵⁶ “Ilage bum Eblaham xêyaa vô nivîha ên nêb ob yê buc wê a vông ge, om yê buc tige dî xêyaa vô nivîha.” ⁵⁷ Lêc he Yuda nêl vô Yesu ên nêbê, “Klismas wê ông vông ge gên o mîla vô kehe yuu dî vîgê yuu (50) lêm, lêc bêna lêc ông nêb ông wê Eblahamê?” ⁵⁸ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “A nêl hixôn nôn vô xam bê buc wê Eblaham gên ma ge od a dô tax.” ⁵⁹ He ngô Yesu kiyang tige om he hôm ngîdax ên nêb ob nêx Yesu, lêc Yesu xôpac ên he dî sea Anutu xumac ngîbua dî la vîxun.

9

Yesu vông xomxo ma tocên ti vô nivîha lec

¹ Yesu mîla, lêc yê xomxo ti wê yubac hixôn ma tocên ge. ² Mêd Yesu nue ngîvîhi kinêg vô Yesu ên nêbê, “Xolac kehe, letya vông nipaên lêc xomxo tige yubac hixôn ma tocên? Xomxo tige vaci vông nipaên, me ta yuu ma?” ³ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Ge o ici va nêl nipaên, me ta yuu ma nêl nipaên wê vông i manôn toc ge lêm. Xomxo tige dô hixôn ma tocên ên Anutu nêb ob hîlung xêkizêc wê i vông ge i yêp seac lec xomxo tige. ⁴ Xomxo ti wê vông a lam ge, il ob vông yuac wê i vông ge vô vîdiiên xêseac, ên mapîtoc obêc val dî a xib ge od xomxo ti o tîyi wê ob vông yuac ge lêm. ⁵ Buc wê a dô kibun ga ge, od xêseac wê a vông ge linac vô xomxo gê kibun.”

⁶ Yesu nêl bêge dî pîsuv myaluc lec kibun dî pilepac i vô niluc dî lipac vô xomxo matocên tyo manôn, ⁷ dî nêl vô i ên nêbê, “Loc lipac mamnôn vac mia luaên Siloam.” Lê Siloam ge kehe bêga nêbê vông i la. Om xomxo tyo la lipac manôn dî manôn seac dî i lax mî la ben.

⁸ Mêd xomxo tige lie vîyangtôv hixôn xomxo wê yê wê mi kîtaa mone vô xomxo ge, he nêl vîma ên nêbê, “Xomxo ti wê mi dô dî kîtaa mone vô xomxo ge, ge mêd xomxo tyo tige mê, me?” ⁹ Mêd he ya nêl ên nêbê, “Ge xomxo tyo tige mê.” Lêc he ya nêl ên nêbê, “Ge o xomxo tyo lêm. Ge xomxo wê yuu manôn tîyima ge ngwe.” Om xomxo tyo nêl vô he ên nêbê, “A ga mê.” ¹⁰ Om he kinêg vô i ên nêbê, “Vatya vông ông mamnôn vô nivîha lecê?” ¹¹ Mêd xomxo tyo nêl vô he ên nêbê, “Xomxo ti lê nêbê Yesu ge pilepac myaluc hixôn kibun dî lipac lec a magnôn dî nêl vô a ên nêb a la lipac magnôn vac mia luaên

Siloam. Om a la lipac ði a magnôn vô nivîha lec ði a xê vigwe.” ¹² Om he kinêg vô i ên nêbê, “Xomxo tyo dô gê na?” Lêc xomxo tyo nêl ên nêbê, “A lungên.”

¹³ Mêgem he kô xomxo ma tocên tyo mî la vô he Palisi. ¹⁴ Buc wê Yesu pilepac kibun vô nubuluc ði vông xomxo tyo manôn vô nivîha lec ge, buc sabat, ¹⁵ om he Palisi kinêg vô xomxo tyo tii vac ên nêbê, “Vatya vông ông mamnôn vô nivîha lec?” Om xomxo tyo nêl vô he ên nêbê, “Xomxo tige lipac kibun nubuluc lec a magnôn ði a la lipac, lêc a magnôn seac.” ¹⁶ Mêd Palisi ya nêl ên nêbê, “Xomxo tige Anutu o vông i lam lêm, ên o timu vô môp wê sabat ge lêm.” Lêc he ya nêl ên nêbê, “Xomxo tige obêc xomxo nipaên ge od o tîyi wê ob vông do levac tibêge lêm.” Om he hîbuma ði le kidu yuu.

¹⁷ Mêgem Palisi la kinêg vô xomxo tyo tii vac nang ên nêbê, “Xomxo ti wê vông mamnôn vô nivîha lec ge, ông nêbê vatya lec i?” Mêd xomxo tyo nêl ên nêbê, “Ge plopete ti.”

¹⁸ He Yuda o vông i vin bê xomxo tige manôn toc ila lêc vô nivîha lec lêm, om he keac xomxo tyo ta yuu ma lam ¹⁹ ði kinêg vô yuu ên nêbê, “Muu num tiga wê muu nêb yubac hîxôn ma tocên mê? Vatya vông manôn seac mî i yê vigwe?” ²⁰ Om ta yuu ma nêl ên nêbê, “Xii xovô ên xii nêbê ga xii nug wê yubac hîxôn ma tocên ge. ²¹ Lêc môp wê manôn seac ði i yê vigwe ge, xii lungên, ði xii o xovô xomxo ti wê vông i manôn seac ge lêm. Xam loc kinêg vô ici va, ên vô levac pyap tîyi wê ob nêl kiyang kitong vô xam ge.”

²² Ta yuu ma nêl kiyang bêge, ên yuu xona ên he Yuda levac. Ên he Yuda hîlu kiyang pyap ên nêbê xomxo ti obêc nêl Yesu kitong bê i Kîlisi ge od he ob tii i vêl ên xumac lîlo ði i loc dô nînya. ²³ He Yuda nêl bêge om xomxo tige ta yuu ma nêl ên nêbê, “Vô levac pyap om xam kinêg vô ici va.” ²⁴ Om he Palisi keac xomxo ti wê manôn toc ilage lôm tii vac nang ði nêl vô i ên nêbê, “Ông pîmil Anutu môci lê. Ên xe xovô ên xe nêbê xomxo tige nipaên.” ²⁵ Lêc xomxo tyo nêl vô he ên nêbê, “A lungên, xomxo tige nivîha me nipaên. ði a xovô tibed bêga bê ilage a magnôn toc lêc gwêbaga a magnôn seac.”

²⁶ Mêd he kinêg vô i ên nêbê, “Xomxo tige vô va vô ông lêc ông mamnôn seacê?” ²⁷ Lêc xomxo tyo ni nyag vô he om nêl ên nêbê, “A nêl vô xam lê, lêc xam o ngô lêm. Bêna lêc xam nêb a nêl i tii vacê? Mêd xam êno, xam nêb xam ob tu i nue hîxônê?” ²⁸ Mêd he nêl kiyang nipaên lec i ên nêbê, “Ông ge, ông tu xomxo tige nu ti, ði xe ga, xe tu Moses nue. ²⁹ Xe xovô ên xe nêbê Anutu nêl kiyang vô Moses, lêc xomxo tige, xe o xovô bê lam gê na?”

³⁰ Mêd xomxo tyo nêl vô he ên nêbê, “Kiyang tige obêc kehe tibêna? Ên xam nêl ên xam nêbê xam o xovô xomxo tige ben kehe lêm, lêc xomxo tige vông a magnôn seac. ³¹ Il xovô ên il nêbê xomxo wê vông môp nipaên ge, Anutu ob ngô he vya lêm. Lêc xomxo ti obêc kîtaa vô Anutu ði timu vô kiyang wê i vông ge od Anutu ob ngô i vya. ³² Buc taxlee ilage ði i val tyip lec gwêbaga, il o ngô kiyang lec xomxo ti wê yubac hîxôn ma tocên lêc xomxo ngwe vông i manôn seac ge lêm. ³³ Anutu obêc vông xomxo tige lam lêm ge od o tîyi wê ob vông môp tibêge lêm.” ³⁴ Mêd he Palisi nêl vô xomxo tyo ên nêbê, “Tam kô ông hîxôn nipaên, lêc ông nêb ông ob nêl kiyang vô xe?” Mêd he tii i la nînya.

He Palisi nîlô vô mapîtoc

³⁵ Yesu ngô wê he tii xomxo tige la nînya ge om tulec i ði kinêg vô i ên nêbê, “Ông vông i vin Xomxo Nu, me?” ³⁶ Lêc xomxo tyo nêl ên nêbê, “Xomxo levac, Xomxo Nu ge letya? Ông nêl kitong vô a ên a vông i vin i.” ³⁷ Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông wê i pyap, ên xomxo tyo, a ga wê a keac vô ông mê.” ³⁸ Mêgem xomxo tyo nêl ên nêbê, “Apumtau, a vông i vin.” Mêd yev vîxa kîtu vô Yesu ði pîmil i.

³⁹ Mêd Yesu nêl ên nêbê, “A lam kibun ên a nêb a ob yaxên xomxo nîlô, ên xomxo wê manôn toc ði he lungên a ge he manôn i seac ði he wê manôn seac ge he manôn i toc.”

⁴⁰ Palisi ya dô kwabo hîxôn Yesu ði ngô kiyang wê i nêl ge om nêl vô i ên nêbê, “Ông nêb xe êno mamnôn toc mê?” ⁴¹ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam mamnôn obêc toc ge od nipaên ti ob yêp vô xam lêm. Lêc xam nêl ên xam nêbê xam mamnôn seac ði xam xovô kiyang vîhati, om nipaên levac gên yêp vô xam.”

10

Kiyang pilepacên lec xenac wê bwoc sipsip le vac ge

¹ Yesu nêl ên nêbê, “A nêl hixôn nôn vô xam bê xomxo ti obêc nêb la vac xenac wê bwoc sipsip vông ge nîlô, léc o la bôbac vô vuayen tyo lêm, di lec xenac vac bangwe ge od xomxo tige tîyi xocbê xomxo yôdac me tîbii vevac. ² Léc xomxo ti wê obêc la bôbac vac vuayen wê sipsip vông ge, ge xomxo ti wê mi viac sipsip ge, ³ mêgem xomxo ti wê mi viac vuayen ge ob tax vuayen ên xomxo tige, di sipsip ob ngô xomxo tige vya wê keac mi nêl he toto lê ge om xomxo tyo ob didii he mi la xenac kehe. ⁴ Di bwoc sipsip wê i vông ge ob la xenac kehe pyap ge od xomxo tige ob la mug di sipsip timu vô i vîxa mi he la, ên sipsip xovô i vya pyap. ⁵ Di sipsip o tîyi wê ob timu vô xomxo bangwe vîxa ge lêm. Nge, ob pec ên i, ên he o xovô i vya lêm.” ⁶ Yesu nêl kiyang pilepacên tige vô he, léc he o xovô kehe lêm.

Yesu ge wê viac bwoc sipsip nivîha ge

⁷ Mêgem Yesu nêl tii vac vô he ên nêbê, “A nêl hixôn nôn vô xam bêga bê a ga, a tîyi xocbê vuayen wê bwoc sipsip vông ge. ⁸ Xomxo vîhati wê lam tax tax ge he tîyi xocbê xomxo yôdac hixôn tîbii vevac, léc sipsip o ngô he vya lêm. ⁹ A tîyi xocbê vuayen. Xomxo ti obêc lam vô a mi la vac xenac nîlô ge od ob la dô nivîha, di obêc lop mi la vîxun di lôm la xenac lôma ge od ob tulec yaên. ¹⁰ Tîbii yôdac lam ên nêb ob vun bwoc sipsip di hi he yib di vông he vô nîpâên. Di a ga, a lam ên a nêb sipsip i dô mavîha di kô vîzid i luu vêl.

¹¹ “A ga, a xomxo wê a ob viac bwoc sipsip nivîha ge. Xomxo wê viac sipsip nivîha ge ob sea i ninîvi di yib ên ngîdu he xôn. ¹² Xomxo ti obêc viac sipsip nêb ob kô mone lec, léc i o xomxo viacên nôn lêm, di sipsip o tu ixê lêm, om xomxo tige obêc yê wê noo nîpâên val ge od obêc sea sipsip dô di pec mi la, di noo nîpâên obêc lam nga sipsip di tii he la sea. ¹³ Kehe bêga nêbê xomxo tige viac sipsip ên nêb ob kô mone lec di o xo vîgwe pîsiv ên sipsip lêm.

¹⁴ “A ga, a xomxo wê a ob viac bwoc sipsip nivîha ge. A xovô sipsip wê a vông ge di he xovô a, ¹⁵ tîyi xocbê Mag xovô a di a xovô Mag ge, om a ob xib ên ngîdu sipsip xôn. ¹⁶ A bwoc sipsip ya dô lê, léc he gên o lam dô vac xenac tiga lêm. Om a ob la kô he mi lam tung hixôn, di he ob ngô a vyag, mêgem he xôn ob dô kîdu tîbed di xomxo tîbed ob viac he. ¹⁷ Mag xêyaa vin lec a di kehe bêga nêbê a ob vông a diluhu vac yibên, nang dêc a ob kîdi lec magvîha nang. ¹⁸ Xomxo ti o tîyi wê ob hôm a xôn di hi a xib ge lêm. Nge, aca va ob vông a diluhu vac yibên. Aca va xêkîzêc tîyi wê a ob vông a la vac yibên ge, nang dêc aca va xêkîzêc tîyi wê a ob kîdi lec ge. Kiyang tige, Mag nêl vô a ên nêb a vông i vô nôn lec.”

¹⁹ He Yuda ngô Yesu kiyang tige om he hîbu he mi le kîdu yuu, ²⁰ di he tîbeac nêl ên nêbê, “Xomxo tige vîmwo nîpâên dô vac nîlô om vông i pîyôp juda. Bêna lêcom xam ngô i vya?” ²¹ Léc he ya nêl ên nêbê, “Xomxo wê vîmwo nîpâên dô vac he nîlô ge, he ob nêl kiyang tîbêge lêm. Vîmwo nîpâên o tîyi wê ob vông xomxo ma tocên manôn i seac ge lêm.”

He Yuda yê Yesu tîyiên ma

²² Ge buc levac wê Yuda ob xovô buc wê he tax xumac ngîbua Jerusalem ge. Buc tige lea yuu ningîgooên, ²³ mêd Yesu la Anutu xumac ngîbua di la vîlee lec pêt myahîpu ti wê he nêl King Solomon lê lec ge. ²⁴ Mêd Yuda ya la le vivac vô Yesu di nêl vô i ên nêbê, “Ông vông xe nîlôm la yuu di obêc mîloc vô buc tina? Ông obêc Kîlisi ge od ông nêl ông kîtong seac vô xe ên va.”

²⁵ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “A nêl vô xam pyap, léc xam o vông i vin a lêm. Yuac vîhati wê a vông lec Mag lê ge, nêl a kîtong seac, ²⁶ léc xam o vông i vin lêm, ên xam o tu bwoc sipsip wê a vông ge lêm. ²⁷ Sipsip wê a vông ge ngô a vyag di a xovô he, di he timu vô a vîxag. ²⁸ A obêc vông he dô mavîha luta léc luta di he ob yib lêm, di xomxo ti

ob vô he vêl ên a vigêg lêm. ²⁹ Mag wê vông he vô a ge luu susu vîhati vêl om xomxo ti o tiyi wê ob vô he vêl ên Mag vigê ge lêm. ³⁰ Xii xôn Mag, nôn tîbed.”

³¹ Mêd he Yuda hóm ngîdax nêb ob nêx Yesu ya. ³² Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “A hîlung yuac nivîha wê Mag vông ge tîbeac vô xam. Om xam wê yuac tina so lêc xam nêb xam ob nêx a ya ngîdaxê?” ³³ Lêc he Yuda nêl vô Yesu ên nêbê, “Xe ob nêx ông ya ngîdax ên yuac nivîha wê ông vông ge lêm. Nge, xe nêb xe ob nêx ông ên wê ông so vyam vô Anutu ge. Ên ông ge xomxo kîbun ga ti, lêc ông nêb ông Anutu.”

³⁴ Mêd Yesu luu he vya bêga ên nêbê, “Kiyang ti yêp vac xolac wê xam vông ge bêga nêbê, ‘A nêl ên a nêb xam ge Anutu.’” ³⁵ Anutu nêl kiyang tige vô xomxo ilage, lêc nêb he Anutu. Dî il xovô ên il nêbê xomxo ti o tiyi wê ob kîtya Anutu vya vêl ge lêm. ³⁶ Anutu nêb he Anutu, om bêna lêc xam nêl ên xam nêbê a so vyag vô Anutu ên wê a nêl ên a nêbê a Anutu nu ge? Ên a ga, Anutu vînoo a dî vông a lam kîbun.

³⁷ “A vôngên Anutu yuac obêc ma ge od xam o lêc vông i vin a vyag lêm. ³⁸ Lêc a mi vông yuac wê Mag vông ge, om xam obêc nêb vông i vin a vyag lêm ge od xam wê yuac wê a mi vông ge dî vông i vin. Ên xam obêc vông i vin ge od xam obêc xovô bê Mag dô vac a nîlôg dî a dô vac Mag nîlô.” ³⁹ Mêd xomxo tige nêb ob hóm Yesu xôn lê, lêc Yesu vô he vigê vêl dî loc mi la.

⁴⁰ Mêd Yesu lax mi la mia Jodan vîlu ganê tii vac nang dî la dô vac vigwe ti wê Jon lipac xomxo vac ilage. ⁴¹ Mêd xomxo tîbeac la vô Yesu, dî nêl ên nêbê, “Jon o vông do levac ya lêm, lêc kiyang vîhati wê Jon nêl lec xomxo tige, kiyang nôn.” ⁴² Mêgem xomxo tîbeac vac vigwe tige, he vông i vin Yesu.

11

Lasalas yib

¹ Xomxo ti lê nêbê Lasalas vông yidac mi yêp vac ben gê Betani. Betani ge Malia yuu li Mata ben. ² Malia tige wê la too mia nivîvea nivîha lec Yesu vîxa dî kîtya ya nîbavîluhu ge, lêc Malia li vux Lasalas vông yidac. ³ Om li vêx yuu ge vông kiyang la vô Yesu ên nêbê, “Apumtau, xomxo ti wê ông xêmyaa vin lec i ge vông yidac levac dî yêp.” ⁴ Yesu ngô kiyang tige dî nêl ên nêbê, “Yidac tige ob vông xomxo tige yib lêm. Nge, yidac tige vông, ên nêb ob vông Anutu lê i vô levac dî ob vông Anutu nu lê i vô levac êno.”

⁵ Yesu xêyaa vin lec Mata yuu li vêx dî Lasalas. ⁶ Yesu ngô wê yidac vông Lasalas ge, lêc dô vigwe wê dô vac ge tiyi buc yuu hîxôn, ⁷ nang dêc nêl vô nue ngîvîhi ên nêbê, “Il ob lax mi la Judia i tii vac nang.” ⁸ Lêc nue ngîvîhi nêl vô i ên nêbê, “Xolac kehe, nyop ge, xomxo Yuda nêb ob nêx ông ya ngîdax, lêc ông nêb ông ob lax mi la vigwe tige i tii vac nangê?”

⁹ Mêgem Yesu luu he vya ên nêbê, “Hîyôv manôn vigê yuu dî tô mi la yuu yêp vô vîdîiên ti. Om xomxo ti obêc vîlee vô vîdîiên ge od ob mwoc lêm, ên xêseac linac lec kîbun. ¹⁰ Lêc obêc la vô bucên ge od ob mwoc, ên xêseac o linac vô i lêm.”

¹¹ Yesu nêl pyap, lêc nêl vô he nang ên nêbê, “Il lig Lasalas yêp, lêcom a ob la tîpi vô i kîdi lec.” ¹² Om Yesu nue ngîvîhi nêl ên nêbê, “Apumtau, ici va obêc yêp ge od obêc vô nivîha lec nang.” ¹³ Kiyang tige, Yesu nêl lec wê Lasalas yib ge, lêc he so ên he nêb mêd Yesu nêl ên nêb Lasalas vaci yêp. ¹⁴ Om Yesu nêl seac vô he ên nêbê, “Lasalas yib, ¹⁵ lêc a xêgyaa vô nivîha ên wê a o la dô hîxôn i ge lêm, ên a xo xam ên a nêb xam vông i vin a. Om xam lam ên il ob la xê Lasalas.” ¹⁶ Mêd Tomas wê ta kô yuu li ngwe ked ge, nêl vô lie ngîvîhi ên nêbê, “Xam lam ên il xôn la xib hîxôn Yesu.”

Yesu ge kîdi lecên yuu mavîha dôên kehe

¹⁷ Mêd Yesu loc mi la ên nêb ob la Betani, lêc ngô wê he lii Lasalas vac lôva dî buc yuudîyuu la vêl ge. ¹⁸ Betani yêp kwabo vô Jerusalem tîyi xocbê 3 kilomita ge, ¹⁹ om xomxo Yuda tîbeac lam yê Mata yuu Malia ên wê li Lasalas yib ge, ên he nêb he ob vông yuu nîlô i vô vîyin maên. ²⁰ Mêd Mata ngô wê Yesu val ge om mîla vô i vac môp, dî Malia dô vac xumac.

²¹ Mêd Mata nêl vô Yesu ên nêbê, “Apumtau, ông obêc dô ga ge od a lig yibên obêc ma. ²² Lêc a xovô ên a nêbê gwêbaga ông obêc kítaa susu ti vô Anutu ge od Anutu obêc vông i tìyi wê ông kítaa ge.” ²³ Mêd Yesu nêl vô i ên nêbê, “Lim tuc obêc kidi lec i tii vac nang.” ²⁴ Mêd Mata nêl vô i ên nêbê, “A xovô ên a nêbê obêc buc timuên wê xomxo vîhati obêc kidi lec i tii vac ge od Lasalas ob kidi lec hixôn.” ²⁵ Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Kidi lecên yuu mavîha dôên kehe a. Xomxo wê vông i vin a ge he obêc yib lê, lêc obêc kidi lec mavîha. ²⁶ Dî xomxo vîhati wê dô mavîha dî vông i vin a ge, he yibên obêc ma. Ông vông i vin kiyang tiga, me?”

²⁷ Mêgem Mata nêl vô Yesu ên nêbê, “Apumtau, a vông i vin ên a nêbê ông ge Kîlisi. Dî ông Anutu nu, wê Anutu nêb ob vông ông lam kibun ga ge.”

Yesu byag

²⁸ Mata nêl kiyang pyap dî la keac Malia lam dî lum nêl vô i ên nêbê, “Xolac kehe val, lêc nêb ông loc wê i.” ²⁹ Malia ngô kiyang tige mêd kidi lec lutibed dî la vô Yesu. ³⁰ Yesu gên o val vîyangtôv lêm. Nge, gên le vac môt wê Mata mîla vô i ge. ³¹ Mêd he Yuda wê val ên nêb ob vông Malia yuu Mata nîlô i vô nivîha ge, he dô vac xumac lôma hixôn Malia dî yê wê Malia kidi lec lutibed dî la ge om he timu vô i vîxa mî la, ên he xo ên he nêb mêd Malia ob la byag lec lôva.

³² Malia mîla vîgwe wê Yesu val le ge dî yê Yesu, om mîla kwabo vô i dî yev vîxa kîtu vô dî nêl ên nêbê, “Apumtau, ông obêc dô ga ge od a lig yibên obêc ma.” ³³ Yesu yê wê Malia he Yuda wê lam hixôn i ge byag ge, om Yesu yetac dî nîlô vô vîyin mabu. ³⁴ Mêd kîngê vô he ên nêbê, “Xam lii Lasalas loc yêp tina?” Mêd he nêl ên nêbê, “Apumtau, lam wê.”

³⁵ Mêgem Yesu byag, ³⁶ om Yuda tige nêl ên nêbê, “Wê, xomxo tige xêyaa vin lec Lasalas luu vêl.” ³⁷ Lêc he ya nêl ên nêbê, “Xomxo tige vông xomxo ma tocên manôn seac, lêc mêd o tìyi wê ob ngîdu Lasalas xôn ên yibên i ma ge lêmê?”

Yesu tîpi vô Lasalas kidi lec mavîha vac yibên

³⁸ Yesu nîlô vô vîyin levac dî i mîla vô lôva wê he lii Lasalas yêp vac ge. Lôva tige le vac ngîdax dî he lax ngîdax ti le vac lôva mya xôn. ³⁹ Mêd Yesu nêl ên nêbê, “Hôm ngîdax tige vêl.” Lêc yibên tyo li vêx Mata nêl ên nêbê, “Apumtau, Lasalas yib mî xe yev, dî buc yuudiyuu lam la vêl, om nuhu tyip.” ⁴⁰ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “A nêl gwêba vô ông ên a nêbê ông obêc vông i vin ge od ông ob wê xêseac wê Anutu vông ge.” ⁴¹ Mêgem he hôm ngîdax tige vêl dî Yesu lax ma la kîsîi dî nêl ên nêbê, “Mag, a hi vîxag pec ên wê ông ngô kítaaên wê a vông ge. ⁴² Dî a xovô ên a nêbê tìyi buc vîhati ông vô nînyam vô a vyag, lêc a nêl kiyang tiga ên a nêb xomxo wê val le gae, he i ngô dî vông i vin bê ông vông a lam.”

⁴³ Yesu nêl bêge mêd tyuc vya levac ên nêbê, “Lasalas, kidi lec mî lam.” ⁴⁴ Mêgem Lasalas kidi lec dî lam vîxun lêc lam hixôn nivîmîhi wê he vîyum vîgê yuu vîxa vac ge dî nivîmîhi nipwo ti wê he vîyum manôn vac ge hixôn, om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam pîwelac nivîmîhi vêl dî vông i loc.”

Yuda levac hîlu kiyang pyap ên nêb ob hi Yesu i yib (Matyu 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ Yuda wê la vô Malia ge, he yê wê Yesu tîpi vô Lasalas ge, om he tîbeac vông i vin Yesu. ⁴⁶ Lêc he ya la vô Palisi dî la nêl môt wê Yesu vông ge kîtong vô he. ⁴⁷ Mêgem Palisi hixôn xomxo levac wê mi si daa gee, he kîtucma hixôn kaunsil vîhati dî nêl vôma ên nêbê, “Il ob vông bêna? Ên xomxo tyo vông do levac tîbeac, ⁴⁸ om il obêc dîxê ya madnôn dî i dô ge od obêc vông do levac ya hixôn dî xomxo vîhati obêc vông i vin i, dî tîbii Lom wê viac il ge obêc val kîpê xumac ngîbua wê il vông ge sea dî vông il vô nîpaên hixôn.”

⁴⁹ Lêc he ti lê nêbê Kaiapas wê tu xomxo daa siên nêb levac lec klîsmas tige nêl vô he ên nêbê, “Xam o xovô kiyang ti lêm, ⁵⁰ dî xam o xovô môt wê ob vô nivîha vô xam ge lêm. Xam ngô lê. Xomxo tîbed obêc yib ên xomxo vîhati ge od obêc vô nivîha vô il dî

tibii Lom ob lam kitya il vêl lêm.” ⁵¹ Kaiapas o nêl kiyang tige ya xovôên wê ici va vông ge lêm. Nge, tu xomxo wê mi si daa gee nêl xomxo levac lec klismas tige om nêl kiyang bo tige seac lec Yesu wê ob yib ên he Yuda ge. ⁵² Lêc ob yib ên Yuda vaci lêm. Nge, ob yib ên kituc Anutu nue vihati wê dô vac vigwe vihati ge he lam dô kidu tived.

⁵³ Vô buc tige Yuda hîlu kiyang pyap nêb ob hi Yesu i yib. ⁵⁴ Om Yesu o la vîlee vac Yuda mahigun ti tii vac lêm. Nge, sea vigwe tige mi la vigwe ti lê nêbê Iplem wê yêp kwabo vô vigwe mahigun pileva ge, mêd Yesu he nue ngivihi la dô vac vigwe tige.

⁵⁵ Buc levac wê Yuda ob xovô buc Pasova Isip ilage vô kwabo lec, om xomxo tibeac vac vigwe toto ge kituc la Jelusalem tax, ên nêb ob la viac he ên buc tige. ⁵⁶ Om he myag Yesu vac Anutu xumac ngibua di nêl voma ên nêbê, “Xam xo bêna? Xam nêb Yesu ob yê buc tiga hixôn, me?” ⁵⁷ Xomxo levac wê mi si daa gee hixôn Palisi nêl kiyang pyap ên nêbê xomxo ti obêc xovô vigwe ti wê Yesu la dô vac ge od i lam nêl kitong vô he ên he ob la hôm Yesu xôn.

12

*Malia too mia nivîvea nivîha lec Yesu vîxa
(Matyu 26:6-13; Mak 14:3-9)*

¹ Buc vigê vilu di sec ti gên yêp di obêc buc Pasova, di Yesu lax mi la Betani wê tipi vô Lasalas kidi lec maviha vac yibên ge. ² Mêd he myêl yaên vô Yesu, di Mata duu yaên di Lasalas dô hixôn he wê ob ya yaên hixôn Yesu ge. ³ Mêd Malia kô mia nivîvea nivîha vac butol ti. Mia tige he kisuu lec mone levac mabu. Mêd Malia kô mi la too lec Yesu vîxa di kitya ya nibaviluhu. Om mia nivîvea tige la pup vac xumac nilô.

⁴ Lêc Yesu nue ngivihi ti lê nêbê Judas Iskaliot wê ob vông Yesu vac tibii vevac vigê ge nêl ên nêbê, ⁵ “Bêna lêc il o vông mia tige mi tibii kisuu ya mone yul yon (K300) ên il vông vô tibii wê nêl susu maên geê?” ⁶ Judas nêl bêge lêc o xo tibii wê nêl susu maên ge lêc nêl kiyang tige lêm. Ên Judas ge tibii yôdac ti lê, lêc mi viac Yesu he nue ngivihi tin wê mone mi dô vac ge om mone wê he mi tung la vac tin ge Judas mi kô ya yôdac. ⁷ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Vông vêx tige i dô, ên vông tixuuên lec buc wê he ob lipac mia nivîvea lec a nignivi di yev a ge. ⁸ Xomxo wê nêl susu maên ge ob dô hixôn xam buc dia, di a ga, a ob dô hixôn xam buc dia lêm.”

Yuda levac hîlu kiyang pyap nêb ob hi Lasalas i yib

⁹ Yuda tibeac ngô wê Yesu la dô Betani ge om he lam vô i, lêc he o lam nêb he ob yê Yesu vaci lêm. Nge, he nêb ob yê Lasalas wê Yesu tipi vô i kidi lec vac yibên ge hixôn. ¹⁰ Mêgem xomxo levac wê mi si daa gee hîlu kiyang pyap ên nêb ob hi Lasalas i yib hixôn, ¹¹ ên Yuda tibeac xovô wê Lasalas kidi lec vac yibên ge om sea Yuda levac di vông i vin Yesu.

*Yesu la Jelusalem tiyi xocbê xomxo levac ti
(Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)*

¹² Mêd vigwe vidiiên titige xomxo tibeac wê lam dô ên nêb ob yê buc levac ge, he ngô wê Yesu ob mîla Jelusalem ge, ¹³ om he la kô xax lihi di mîla vô Yesu vac môp di tyuc hixôn nêbê, “Il ob pimil Anutu di hi vixad i pec ên xomxo ti wê tu Apumtau manôn di lam ge, ên i ge tu xomxo levac wê ob viac il Islel.”

¹⁴ Mêd Yesu la kô bwoc donki nu ti mi dô lec, tiyi xocbê kiyang wê yêp vac xolac bêga nêbê,

¹⁵ “Xam xomxo Saion, xam xona ên i ma. Xam wê lê. Xam xomxo levac wê ob viac xam ge dô lec bwoc donki nu ti mi val.”

¹⁶ Vô buc tige Yesu nue ngivihi gên lungên kiyang tige kehe, lêc buc wê Yesu lax dô vac xêseac ge od he xo i lax lec kiyang tige wê yêp vac xolac ge di xovô nêbê kiyang tige vô nôl lec vô Yesu.

¹⁷ Xomxo wê dô hixôn Yesu di yê wê Yesu tipi vô Lasalas kidi vac lôva mi lam ge la nêl kiyang tige kitong vô xomxo tibeac. ¹⁸ Om xomxo tibeac ngô wê Yesu vông do levac tige

om he mîla vô Yesu vac môp. ¹⁹ Mêd Palisi nêl vôma ên nêbê, “Xam wê lê. Il nêd kiyang nôn ma, ên xomxo vîhati la tîmu vô Yesu.”

Glik ya nêb ob yê Yesu

²⁰ Xomxo tîbeac la Jêusalem ên nêb ob la kîtaa vô Anutu lec buc ngîbua tige léc Glik ya la hixôn. ²¹ Om Glik tige la vô Pilip wê ben Betsaida vac vîgwe levac Galili ge, dî la nêl vô i ên nêbê, “Xomxo levac, xe ob xê Yesu.” ²² Om Pilip la nêl vô Andlu, dî yuu la nêl vô Yesu. ²³ Léc Yesu nêl vô yuu ên nêbê, “Buc wê Xomxo Nu ob kô lê levac ge vô kwabo lec pyap. ²⁴ A nêl hixôn nôn vô xam bê skom nôn ti obêc la vac kîbun lêm ge od ob dô ya nôn tîbed. Léc obêc la dô vac kîbun nîlô ge od ob tyip mî vô nôn tîbeac. ²⁵ Xomxo ti xêyaa obêc vin lec ici va ninîvi ge od ninîvi wê i vông ge obêc yib. Léc xomxo ti obêc vông i vin Anutu dî yê ici va ninîvi tîyi xocbê susu pîleva gê kîbun ga ge od obêc la dô mavîha luta léc luta. ²⁶ Xomxo ti obêc nêb vông yuac wê a vông ge od i lam tîmu vô a, ên vîgwe wê a ob dô vac ge, a nuge yuac obêc dô hixôn a. Dî xomxo ti obêc vông yuac wê a vông ge od Mag obêc vông lê levac vô i.

Yesu nêl lec wê ob yux lec xax ge

²⁷ “Gwêbaga a nîlôg vô vîyin levac om a ob nêl bêna? A ob nêl bê ‘Mag, ông vô vîyin tiga vêl ên a’? Ma vêl, a ob nêl bêge lêm. Ên a lam ên a nêb a ob kô vîyin tige. ²⁸ Mag, ông vông ông lêm i vô levac.” Yesu nêl bêge mêd vya ti lam gê lag puunê ên nêbê, “A vông a lêng vô levac pyap dî a ob vông i vô levac tii vac nang.” ²⁹ Léc xomxo wê le kwabo gee ngô vya tige om he ya nêl ên nêbê, “Deac tug,” dî he ya nêl ên nêbê, “Angela ti keac vô i.”

³⁰ Léc Yesu luu he vya ên nêbê, “Vya tige o lam vô a ên nêb a ngô lêm. Nge, lam ên nêb xam ngô. ³¹ Gwêbaga Anutu ob yaxên xomxo kîbun ga nêl kiyang dî ob tii Seten wê tu xomxo kîbun ga nêl levac ge i la vêl. ³² Gwêbaga a gên dô kîbun, léc buc wê a obêc yux lec xax ge od a ob dîdii xomxo vîhati lam vô a.” ³³ Yesu nêl kiyang tige ên nêb ob nêl môp wê ob yib ge kehe kîtong vô he.

³⁴ Mêd xomxo tige luu i vya ên nêbê, “Xe ngô kiyang wê yêp vac xolac bêga nêbê Kîlisi ob dô mavîha luta léc luta. Bêna léc ông nêb Xomxo Nu ob yux lec xaxê? Xomxo Nu ge letya?” ³⁵ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xêseac ob dô hixôn xam myabo tya. Om buc wê xêseac dô hixôn xam ge od xam loc vac xêseac, ên mapîtoc i o léc hivun xam xôn lêm. Ên xomxo ti obêc la vac mapîtoc ge od ob lungên môp wê ob la vô ge. ³⁶ Om xam vông i vin xêseac wê dô hixôn xam ge, êdêc tu xêseac nue.” Yesu nêl kiyang tige pyap mêd sea he dî la xôpac ên he.

Yuda tîbeac o vông i vin Yesu lêm

³⁷ Yesu vông do levac tîbeac vô xomxo manôn mî he yê, léc he o vông i vin i lêm. ³⁸ Om kiyang wê plopet Aisaia nêl ilage vô nôn lec. Kiyang tige yêp bêga nêbê, “Apumtau, letya vông i vin kiyang wê xe nêl ge? Apumtau hîlung xêkîzêc wê i vông ge lê, léc letya vông i vin? Xomxo ti o vông i vin lêm.”

³⁹ Xomxo tige tîyiên ma wê ob vông i vin Yesu ge dî kehe yêp vac kiyang ngwe wê Aisaia kîvuu bêga nêbê,

⁴⁰ “Anutu vông he manôn toc dî vông he pîyôp vô xêkîzêc, om he manôn yêên ma dî he pîyôp xovôên kiyang ti ma, dî he o pîlepac he bê Anutu ob vông he dô nivîha lêm.”

⁴¹ Aisaia yê xêseac wê Kîlisi vông ge om nêl kiyang tige lec Kîlisi vaci.

⁴² Mêgem Yuda levac, he tîbeac vông i vin Yesu, léc he xona ên Palisi om he o nêl vông vinên wê he vông ge kîtong seac lêm, ên he xona ên wê Palisi obêc tii he vêl ên xumac lîlo dî vông he la dô nînya ge. ⁴³ Ên Yuda tige xêyaa vin lec nêb xomxo i yê he nivîha, dî he o xovô nêbê Anutu i yê he nivîha lêm.

Yesu kiyang wê ob yaxên xomxo ge

⁴⁴ Yesu keac vya levac yêp seac ên nêbê, “Xomxo ti obêc vông i vin a ge od o vông i vin aca va tîbed lêm. Nge, vông i vin xomxo ti wê vông a lam ge hixôn. ⁴⁵ Dî xomxo wê

yê a ge od yê xomxo ngwe wê vông a lam ge hixôn. ⁴⁶ A lam dô kibun ga hixôn xêseac, ên a nêb xomxo wê vông i vin a ge, he i o léc dô vac mapitoc nang lêm. ⁴⁷ Xomxo ti obêc ngô a kiyang léc timu vôn obêc ma ge od a ob titô i lêm. Ên a o lam ên a nêb a ob yaxên xomxo nêb kiyang lêm. Nge, a lam ên a nêb a ob hôm he lec. ⁴⁸ Xomxo ti obêc vô nîmi vô a di ngôn a kiyang obêc ma ge od i nêb wê ob yaxên i ge yêp, ên kiyang wê a nêl ge obêc yaxên i vô buc timuên. ⁴⁹ Ên kiyang wê a nêl ge a o nêl ya xovôn wê a vông ge lêm. Nge, Mag wê vông a lam ge, ici va nêl kiyang vô a ên nêb a lam nêl seac. ⁵⁰ Di a xovô ên a nêbê kiyang wê Mag nêl ge ob vông xomxo dô mavîha luta léc luta, om kiyang wê a nêl ge a nêl vîhati tîyi xocbê Mag nêl vô a ge.”

13

Yesu lipac nue ngîvihi vîxa

¹ Buc Pasova vô kwabo lec, om Yesu xovô nêbê buc wê ob sea kibun di lax mi la vô Ma ge val vô kwabo lec pyap. Yesu xêyaa vin lec nue wê dô kibun ga tîyi buc vîhati di i la tîp lec buc wê ob yib lec ge.

² Vigwe huc mêd Yesu he nue ngîvihi ya yaên mi dô. Léc Seten vông xovôn vô Judas Iskaliot wê Saimon nu ge ên nêb i nêl Yesu kitong vô tîbii vevac. ³ Yesu xovô nêbê Ma vông xêkizêc vô i pyap, di xovô nêbê i lam vô Anutu di obêc lax mi la vô Anutu i tii vac nang. ⁴ He gên diya, léc Yesu kidi lec di kwax nivîmihi vêl di hôm taul di vêx lec, ⁵ mêd too mia vac pile levac ti di la vô nue ngîvihi toto di la lipac he vîxa di kitya ya taul ti wê vêx lec i ge. ⁶ Mêd mîla vô Saimon Pita léc Pita kinêg vô i ên nêbê, “Apumtau, ông ob lipac a vîxag?” ⁷ Mêd Yesu luu i vya ên nêbê, “Gwêbaga ông lungên môp wê a vông ga, léc timuên ge ông obêc xovô.” ⁸ Léc Pita nêl vô i ên nêbê, “Tîyiên ma vêl wê ông ob lipac a vîxag ge.” Mêd Yesu luu i vya ên nêbê, “A lipacên ông obêc ma ge od o tîyi wê ông ob dô hixôn a ge lêm.” ⁹ Om Pita nêl vô i ên nêbê, “Apumtau, obêc bêge ge od ông ob lipac a vîxag pileva lêm. Nge, ông lipac a vigêg yuu bagzub hixôn.” ¹⁰ Léc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Xomxo wê lipac mia pyap ge ob

lipac ninivi vîhati tii vac lêm. Nge, ob lipac vîxa pileva, ên ninivi vîhati vô paha lec. Di xam ge, xam vô paha lec pyap, lêcom o xam vîhati lêm.” ¹¹ Yesu xovô xomxo ti wê ob vông i la vac tîbii vevac vigê ge om nêl ên nêbê, “Xam vô paha lec pyap, lêcom o xam vîhati lêm.”

¹² Yesu lipac he vîxa pyap mêd vînyum nivîmihi lec nang di lax dô di kinêg vô he ên nêbê, “Môp wê a vông vô xam gwêbaga, xam xovô kehe, me? ¹³ Xam mi nêl a ên xam nêb a xolac kehe di a Apumtau, om xam nêl i la tîyi, ên a bêge mêge. ¹⁴ A ga Apumtau di a xolac kehe, léc a lipac xam vîxam, om xam êno, xam lipac lime vîxa. ¹⁵ Gwêbaga a hîlung môp vô xam ên a nêb xam vông i tîyi xocbê a vông vô xam ge. ¹⁶ A nêl hixôn nôn vô xam bêga bê xomxo yuac ti ob luu i xomxo levac vêl lêm, di xomxo ti wê la nêl xomxo ngwe kiyang ge ob luu xomxo ti wê vông i la ge vêl lêm. ¹⁷ Xam obêc xovô kiyang tiga mi vông i tîyi ge od xam xêmyaa obêc vô nivîha.

¹⁸ “Léc a o nêl kiyang tiga lec xam vîhati lêm. Xam wê a vînoo xam mi xam tu axe ge, a xovô xam pyap. Léc kiyang wê yêp vac xolac ge ob vô nôn lec, kiyang wê nêl bêga nêbê, ‘Xomxo ti wê ya yaên hixôn a ge kô vîxa lec kisii, nêb ob kê a.’

¹⁹ Kiyang tige gên o vô nôn lec lêm, léc a nêb a ob nêl kitong vô xam tax, ên obêc vô nôn lec timuên ge od xam xovô bê a xomxo tyo. ²⁰ A nêl hixôn nôn vô xam bê xomxo ti obêc hôm xomxo wê a vông he la ge lec nivîha ge, od tîyi xocbê hôm a lec nivîha hixôn, di xomxo ti obêc hôm a lec nivîha ge od tîyi xocbê hôm xomxo ti wê vông a lam ge lec nivîha hixôn.”

Yesu nêl xomxo ti wê ob vông i vac tîbii vevac vigê ge kitong (Matyu 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

²¹ Yesu nêl kiyang tige pyap mêd nilô vô vîyin mabu di i nêl kiyang seac vô he ên nêbê, “A nêl vîxôhîlôg nôn vô xam bêga bê xacxam ti obêc vông a vac tîbii vevac vigê.” ²² Léc

Yesu nue ngivihi lungên kiyang tige kehe om yêma manôn, ên nêb mêd nêl kiyang tige lec letya? ²³ A, Jon wê Yesu xêyaa vin lec a luu vêl ge, a dô kwabo vô Yesu, ²⁴ om Saimon Pita nêx kwa vô a ên nêb a kinêg vô Yesu bê Yesu nêl kiyang tige lec letya? ²⁵ Om a du mi la kwabo vô Yesu di kinêg vô i ên nêbê, “Apumtau, ông nêl kiyang tige lec letya?” ²⁶ Mêd Yesu nêl vô a ên nêbê, “Xomxo ti wê a ob tînyum blet vac mia mi vông vô ge, tyo tige mê.” Mêgem Yesu hôm blet ti di tînyum vac mia di vông vô Judas wê Saimon Iskaliot nu ge.

²⁷ Judas hôm blet tige mi ya di lutibed Seten la vac i nîlô, mêd Yesu nêl vô Judas ên nêbê, “Môp wê ông nêb ông ob vông ge, ông vông lutibed.” ²⁸ He wê dô lec tevol ge, ti o xovô kiyang wê Yesu nêl vô Judas ge kehe lêm. ²⁹ He xovô ên he nêbê Judas mi viac tin wê he mone mi dô vac ge om he ya xo ên he nêb Yesu mêd nêl vô Judas nêb i loc kisuu yaên wê he ob ya lec buc levac ge, me nêb i loc vông mone vô tîbii wê nêb mone maên ge. ³⁰ Judas hôm blet tige mi ya vêl di lop mi la vixun lutibed di vîgwe buc.

Yesu nêl xolac paha ti vô he

³¹ Judas la pyap mêd Yesu nêl ên nêbê, “Gwêbaga xêseac wê Xomxo Nu vông ge val le seac, di Xomxo Nu vông xêseac wê Anutu vông ge val le seac hixôn. ³² Di Xomxo Nu obêc hîlung xêseac wê Anutu vông ge od Anutu vaci ob hîlung xêseac wê Xomxo Nu vông ge lutibed. ³³ Xam nuge, a ob dô hixôn xam myabo tya, di xam obêc myag a, léc kiyang wê a nêl vô he Yuda ge, a ob nêl vô xam hixôn bêga bê vîgwe wê a ob la dô vac ge, xam ti o tîyi wê xam ob la vac ge lêm. ³⁴ A ob nêl xolac paha ti vô xam bêga bê xam xêmyaa i vin lecma. A xêgyaa vin lec xam om xam xêmyaa i vin lecma i tîyi xocbê a xêgyaa vin lec xam ge. ³⁵ Ên xam xêmyaa obêc vin lecma ge od xomxo vîhati obêc xovô bê xam tu a nuge.”

Yesu nêl nêb Pita obêc yax i vun

(Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Mêd Saimon Pita kinêg vô Yesu ên nêbê, “Apumtau, ông ob la na?” Mêd Yesu luu i vya ên nêbê, “Vîgwe wê a ob la vac ge, gwêbaga o tîyi wê ông ob tîmu vô a vixag ge lêm. Léc tîmuên ge ông obêc tîmu vô a vixag.” ³⁷ Om Pita nêl vô i ên nêbê, “Apumtau, bêna léc a o tîyi wê a ob tîmu vô ông gwêbaga lêmê? A tîyi wê a ob xib ên ngîdu ông xôn.” ³⁸ Léc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông nêb ông ob wib ên ngîdu a xônê? A nêl hixôn nôn vô ông bê kokilêx obêc gên vô vya lêm di ông ob yax a vun lu yon.”

14

Yesu ge môp wê ob la vô Anutu ge

¹ Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam nîlôm i o léc vô vîyin lêm. Xam vông i vin Anutu, om xam vông i vin a hixôn. ² Xumac wê Mag vông ge, nîlô tîbeac yêp. Obêc ma ge od a obêc nêl kîtong vô xam ilage lê. Léc yêp vîxôhîlôg, om a ob lax ên lax viac xam bom wê xam obêc mîla dô vac ge. ³ Di a obêc viac pyap ge, od a ob lôm kô xam, ên xam loc dô hixôn a vac vîgwe wê a ob dô vac ge. ⁴ Di vîgwe wê a ob la vac ge, xam xovô môp pyap.”

⁵ Léc Tomas nêl vô Yesu ên nêbê, “Apumtau, vîgwe wê ông ob la vac ge, ge xe lungên, om xe ob xovô môp tige bêna?”

⁶ Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “A ga môp, di a kiyang nôn kehe, di a mavîha dôên kehe. Om xomxo ti obêc la vô Mag vô môp bangwe lêm, ên môp wê ob la vô Mag ge a tîbed. ⁷ Xam obêc xovô a ge od xam obêc xovô Mag hixôn, di gwêba léc xam xovô i, ên xam wê i pyap.” ⁸ Mêd Pilip nêl vô i ên nêbê, “Apumtau, ông hîlung mam vô xe di obêc pyap.”

⁹ Léc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Pilip, a dô hixôn xam buc xuhu dia, léc xam gên lungên a? Xomxo wê yê a ge yê Mag. Bêna léc ông nêb a hîlung Mag vô xamê? ¹⁰ Mêd ông gên o vông i vin bê a dô vac Mag nîlô di Mag dô vac a nîlôg lêm, me? Kiyang wê a nêl vô xam ge, a o nêl ya xovôên wê a vông ge lêm. Nge, Mag wê dô vac a nîlôg ge, a vông yuac wê i vông ge. ¹¹ Xam vông i vin bêga bê a dô vac Mag nîlô di Mag dô vac a nîlôg. Léc xam obêc vông i vin kiyang tige lêm ge od xam wê yuac wê a vông ge di vông i vin.

¹² “A nêl vixôhîlôg nôn vô xam bê xomxo wê vông i vin a ge ob vông do tîyi xocbê a mi vông ge, dî obêc vông do levac luu wê a vông ge vêl, kehe bêga nêbê a ob lax vô Mag. ¹³ Dî susu vîhati wê xam ob kitaa lec a lêg ge a obêc vông i vô nôn lec, ên a ob vông xêseac wê Mag vông ge i yêp seac. ¹⁴ Om xam obêc kitaa susu ti lec a lêg ge od a obêc vông i vô nôn lec.

Yesu nêl nêb ob vông Myakîlôhê Ngîbua i lam

¹⁵ “Xam xêmyaa obêc vin lec a ge od xam obêc tîmu vô xolac wê a nêl ge. ¹⁶ Dî a obêc kitaa vô Mag dî Mag obêc vông xomxo ngwe i lam vô xam. Xomxo tige wê ob ngîdu xam xôn dî dô hîxôn xam luta. ¹⁷ Ge Myakîlôhê Ngîbua wê ob nêl kiyang nôn, lêc xomxo kibun ga o tîyi wê ob kô i lec nivîha ge lêm, ên he o xovô i lêm. Lêc xam xovô i pyap, ên mi dô hîxôn xam dî obêc dô vac xam nîlôm.

¹⁸ “A obêc sea xam dô tamaên xocbê xomxo pîbua ge lêm. Nge, a obêc lôm vô xam i tii vac. ¹⁹ Buc myabo tya dî xomxo kibun ga ob yê a tii vac lêm, lêc xam ge, xam obêc wê a. A dô magvîha om xam êno obêc dô mamvîha. ²⁰ Obêc buc tige od xam obêc xovô bê a dô vac Mag nîlô dî xam dô vac a nîlôg, dî a dô vac xam nîlôm. ²¹ Xomxo ti obêc ngô a kiyang dî viac nivîha ge od xomxo tige xêyaa vin lec a, dî xomxo ti xêyaa obêc vin lec a ge od Mag xêyaa ob vin lec i dî a xêgyaa ob vin lec xomxo tige dî a obêc hîlung a vô i.”

²² Yesu nêl bêge mêd Judas ngwe wê o Judas Iskaliot lêm ge nêl vô Yesu ên nêbê, “Apumtau, bêna lêc ông ob hîlung ông vô xe dî ông ob hîlung ông vô xomxo kibun ga vîhati lêmê? Ge kehe bêna?” ²³ Om Yesu luu i vya ên nêbê, “Xomxo ti xêyaa obêc vin lec a ge od obêc viac kiyang wê a nêl ge nivîha, dî Mag xêyaa obêc vin lec xomxo tige dî xii Mag ob la dô hîxôn i. ²⁴ Lêc xomxo wê xêyaa o vin lec a lêm ge ob viac a kiyang nivîha lêm. Dî kiyang wê xam ngô ge, o a kiyang lêm. Nge, Mag wê vông a lam ge, i kiyang.

²⁵ “A gên dô hîxôn xam om a nêl kiyang tiga vô xam. ²⁶ Lêc xomxo ti dô wê ob ngîdu xam xôn, ge Myakîlôhê Ngîbua wê Mag ob vông i lam lec a lêg om obêc lam tixuu xam ya kiyang vîhati, dî obêc vông xam piyôp yêp seac dî xam xovô kiyang vîhati wê a nêl vô xam ge.

²⁷ “A ob sea kiyang malehe i yêp vô xam, dî kiyang malehe wê a vông ge, a ob vông vô xam. Kiyang malehe wê a vông ge o tîyi xocbê kiyang malehe wê xomxo kibun ga vông ge lêm. Om xam nîbum i o lêc tîpi dî xam xona lêm. ²⁸ Xam ngô wê a nêl vô xam ên a nêbê, ‘A ob sea xam dî la, dêc a obêc vena vô xam i tii vac.’ Xam xêmyaa obêc vin lec a ge od xam xêmyaa obêc vô nivîha ên wê a ob la vô Mag ge, ên Mag ge xomxo levac luu a vêl. ²⁹ Kiyang ge gên o vô nôn lec lêm, lêc a nêl kitong vô xam tax, êdêc vô nôn lec tîmuên ge od xam vông i vin.

³⁰ “A ob nêl kiyang tîbeac ti vô xam lêm, ên Seten wê tu xomxo kibun ga nêl levac ge ob val, lêc o tîyi wê ob pwoo a pec ge lêm. ³¹ A nêb xomxo kibun ga vîhati he i xovô bê a xêgyaa vin lec Mag, om a ob vông yuac vîhati i tîyi wê Mag nêl vô a ge. Om xam kîdi lec ên il ob la.

15

Yesu ge tu xax wain nôn

¹ “A xax wain wê nôn ge, dî Mag ge wê tu yuac kehe. ² Om ngen wê a vông ge wê o vuac nôn lêm ge, Mag ob xoo vêl, dî ngen wê vuac ge, Mag ob yal mavîgen vêl dî pîtyep ên i vuac nôn tîbeac. ³ Kiyang wê a nêl vô xam ge vông xam vô paha lec pyap. ⁴ Xam dô vac a nîlôg dî a ob dô vac xam nîlôm. Ên xam obêc dô vac a nîlôg lêm ge od xam ob vô nôn ti lêm, tîyi xocbê xax ngen obêc kîtiv lec xax yatôv lêm ge od ob vuac nôn ti lêm.

⁵ “A ga xax wain, dî xam ge ngen. Om xomxo ti obêc dô vac a nîlôg dî a ob dô vac i nîlô ge od ob vuac nôn tîbeac, lêc xam obêc sea a ge od xam o tîyi wê xam ob vông yuac nivîha ti ge lêm. ⁶ Xomxo ti obêc dô vac a nîlôg lêm ge od obêc tîyi xocbê xax ngen wê he hup vêl dî byêx i la dî i la mupac dî he nêx i la vac ngwax dî ngwax ya vêl ge.

⁷ “Xam obêc dô vac a nîlôg dî a kiyang obêc yêp vac xam nîlôm ge od susu wê xam xêmyaa vin lec mî xam kitaa ge od ob vô nôn lec vô xam. ⁸ Xam obêc vô nôn tîbeac ge od

ob vông Mag lê vô levac dî xam tu a nuge. ⁹ A xêgyaa vin lec xam tîyi xocbê Mag xêyaa vin lec a ge, om xam dô vac xêyaa vin lecên wê a vông ge nîlô i tîyi buc vîhati. ¹⁰ Xam obêc tîmu vô kiyang wê a nêl ge od xam ob dô vac xêyaa vin lecên wê a vông ge nîlô, tîyi xocbê a tîmu vô kiyang wê Mag vông ge om a dô vac xêyaa vin lecên wê i vông ge nîlô. ¹¹ A nêl kiyang tige vô xam ên a nêb xêyaa nivîha wê a vông ge i loc vô xam dî i pup vac xam nîlôm.

¹² “Xolac wê a ob nêl vô xam ge bêga bê xam xêmyaa i vin lecma i tîyi xocbê a xêgyaa vin lec xam ge. ¹³ Xomxo ti obêc yib ên ngîdu lie xôn ge od xêyaa vin lecên wê i vông ge levac luu vêl. ¹⁴ Dî xam obêc tîmu vô kiyang wê a nêl vô xam ge od xam tu a lige nôn. ¹⁵ Ilage a nêb xam tu a nuge yuac, léc gwêbaga a ob nêl bê xam tu a lige. Ên nue yuac o xovô môp wê he nêl xomxo levac nêb ob vông ge lêm, lêcom xam xovô a kiyang vîhati pyap, ên kiyang wê a ngô vô Mag ge, a nêl vîhati vô xam mî xam xovô pyap.

¹⁶ “Xam o vînoo a lêm. Nge, a vînoo xam dî vông yuac vô xam ên a nêb xam loc vô nôn tîbeac dî nôn wê xam vông ge i yêp luta. Dî xam obêc kîta susu ti vô Mag lec a lêg ge od Mag obêc vông vô xam. ¹⁷ Om xolac wê a ob nêl vô xam ge bêga bê xam xêmyaa i vin lecma.

Xomxo kîbun ga ob yê Yesu nue tîyiên ma

¹⁸ “Xomxo kîbun ga obêc yê xam nîpân ge od xam xovô bêga bê he yê a nîpân tax. ¹⁹ Xam obêc tîyi xocbê tîbii kîbun ga ge od tîbii kîbun ga xêyaa obêc vin lec xam tîyi xocbê he lie xam. Léc xam o tîyi xocbê tîbii kîbun ga lêm, ên a vînoo xam vac he mahîgun ên a nêb xam o tu tîbii kîbun ga i tii vac lêm, om he xêyaa vô nîpân vô xam. ²⁰ Xam xovô lec kiyang wê a nêl vô xam ên a nêbê, ‘Nu yuac ti ob ngînoo xomxo levac wê i vông ge vêl lêm.’ Tîbii tii a, om obêc tii xam êno. Dî he obêc tîmu vô kiyang wê a nêl ge od obêc tîmu vô kiyang wê xam nêl ge hîxôn. ²¹ Xomxo obêc vông vaxvax vô xam ên wê xam tu axe ge, ên he o xovô xomxo ti wê vông a lam ge lêm.

²² “A obêc lam nêl xolac vô he ilage lêm ge od he nêl nîpân obêc yêp vô he lêm. Léc a lam nêl xolac vô he, om o tîyi wê he ob yax nîpân wê he vông ge ti vun lêm. ²³ Xomxo ti obêc yê a nîpân ge od tîyi xocbê yê Mag nîpân hîxôn. ²⁴ Do levac wê xomxo ti o vông ilage lêm ge, a obêc vông vac he mahîgun lêm ge od he nêl nîpân obêc yêp vô he lêm. Léc a lam vông mî he yê pyap, léc he yê xii Mag nîpân. ²⁵ Môp wê he vông ge vông kiyang wê yêp vac xolac wê he vông ge ti vô nôn lec. Kiyang tige yêp bêga nêbê, ‘He xêyaa vô myavînê vô a pîsiv.’

²⁶ “Léc xomxo wê ob ngîdu xam xôn ge dô hîxôn Mag om a obêc vông i lam vô xam. Ge Myakîlôhê Ngîbua wê ob nêl kiyang nôn, om ob lam nêl a kîtong vô xam. ²⁷ Dî xam êno, xam ob nêl a kîtong vô xomxo, ên xam dô hîxôn a ilatikwê dî i val tyip gwêbaga hîxôn.

16

¹ “A nêl kiyang tige vô xam ên a nêb xam o léc sea vông vinên wê xam vông ge lêm. ² Ên tîbii obêc tii xam vêl ên xumac lîlo dî vông xam la dô nînya, dî tîmuên he ob hi xam wib dî so nêb he vông yuac nivîha wê Anutu vông ge. ³ He ob vông môp tîbêge, ên he lungên Mag dî lungên a. ⁴ A nêl kiyang tiga vô xam, ên a nêb vîyin tîbêge obêc tulec xam tîmuên ge od xam xovô bê a nêl kiyang vô xam pyap.

Yesu nêl lec yuac wê Myakîlôhê Ngîbua ob vông ge

“A o nêl kiyang tîbêge vô xam ilage lêm, ên a dô hîxôn xam, ⁵ léc gwêbaga a ob lax vô xomxo ti wê vông a lam ge. Léc xam ti o kînêg a lêm bê ‘Ông ob la na?’, ⁶ ên kiyang wê a nêl vô xam gwêbaga vông xam dô hîxôn nîlôm vîyin. ⁷ Léc a nêl hîxôn nôn vô xam bê a obêc la ge od ob vô nivîha vô xam, ên a laên obêc ma ge od xomxo wê ob ngîdu xam xôn ge valên obêc ma. Léc a obêc la ge od a ob vông i lam vô xam. ⁸ Dî Myakîlôhê Ngîbua obêc val ge od ob nêl xomxo kîbun ga nêl nîpân kîtong dî ob nêl môp nivîha kîtong dî ob nêl môp wê Anutu ob yaxên xomxo nêl kiyang ge kîtong. ⁹ Om ob nêl xomxo nêl

nipaên kitong bêga bê he o vông i vin a lêm. ¹⁰ Di ob nêl môt nivîha kitong, ên a ob lax vô Mag di xam ob wê a tii vac lêm. ¹¹ Di ob nêl kiyang wê Anutu ob yaxên xomxo nêl kiyang ge kitong bêga bê Seten wê tu xomxo kibun ga nêl levac ge, Anutu yaxên i nêl kiyang pyap om obêc vông myaviwen vô i.

¹² “A kiyang tibeac yêp wê a nêb a ob nêl vô xam ge, lêc xam o tiyi wê xam ob ngô ge lêm. ¹³ Lêc Myakilôhô Ngibua wê kiyang nôn kehe ge obêc val ge od obêc didii xam la vac kiyang nôn. Lêc ob nêl ya xovôên wê ici va vông ge lêm. Nge, ob nêl kiyang wê ngô ge kitong vô xam, di ob nêl kiyang yuu môt wê ob val timuên ge kitong vô xam hixôn. ¹⁴ Myakilôhô Ngibua ob vông a lêg i vô levac, ên ob kô kiyang wê a vông ge mi lam nêl kitong vô xam. ¹⁵ Kiyang vihati wê Mag vông ge tu axe pyap om a nêl vô xam bê Myakilôhô Ngibua ob kô kiyang vô a di nêl kitong vô xam.

Nîlô viyin obêc pilepac di tu xêyaa nivîha

¹⁶ “Buc myabo tya di xam wêên a obêc ma, di obêc buc myabo tya nang, lêc xam obêc wê a tii vac.” ¹⁷ Yesu nue ngivihi ya kinêg voma ên nêbê, “Kiyang tige kehe bêna? Ên nêl ên nêbê buc myabo tya di il xêên i obêc ma, di buc myabo tya nang lêc il obêc xê i tii vac. Di nêl ên nêb i ob la vô Ma. ¹⁸ Om vya wê nêl ên nêbê buc myabo tya, ge kehe bêna? Il lungên kiyang tyo kehe.”

¹⁹ Yesu xovô wê he nêb ob kinêg kiyang vô i ge, om nêl vô he ên nêbê, “Kiyang wê a nêl ên a nêbê buc myabo tya di xam wêên a obêc ma, di buc myabo tya nang lêc xam obêc wê a tii vac nang, xam dikinêgma lec kiyang tige mê? ²⁰ A nêl vixôhilôg nôn vô xam bê xam obêc byag nôn, lêc tibii wê o vông i vin lêm ge ob dô hixôn xêyaa nivîha. Xam obêc dô hixôn nîlôm viyin lê, lêc nîlôm viyin obêc pilepac di vông xam nîlôm vô nivîha. ²¹ Obêc vô kwabo lec wê vêx ti nu obêc yubac ge od vêx tige dô hixôn viyin ên xovô nêbê buc wê ob yaxên myavinê ge vô kwabo lec, lêc nu obêc yubac vêl ge od ob xovô myavinê tii vac lêm. Nge, ob dô hixôn xêyaa nivîha ên wê nu tige yubac vêl ge. ²² Om gwêbaga xam dô hixôn nîlôm viyin, lêc a obêc xê xam tii vac nang, om xam ob dô hixôn xêmyaa nivîha yang, di xomxo ti o tiyi wê ob vô xêyaa nivîha tige vêl ên xam ge lêm. ²³ Obêc vô buc timuên ge xam obêc kinêg kiyang ti vô a i tii vac nang lêm. A nêl hixôn nôn vô xam bê xam obêc kitaa susu ti vô Mag lec a lêg ge od obêc vông vô xam. ²⁴ Ilage xam o kitaa susu ti lec a lêg lêm, om xam obêc kitaa ge od xam ob kô nôn di xêmyaa obêc vô nivîha yang.

Yesu pwoo nipaên kibun ga pec

²⁵ “A nêl kiyang tige vô xam tiyi xocbê kiyang pilepacên. Lêc obêc timuên ge od a ob nêl kiyang pilepacên ti i tii vac vô xam lêm. Nge, a ob nêl Mag kehe i yêp seac vô xam. ²⁶ Vô buc tige xam obêc kitaa vô Anutu lec a lêg. A o nêl vô xam bê aca va ob kitaa vô Mag ên i ngidu xam xôn lêm, ²⁷ ên Mag vaci xêyaa vin lec xam ên wê xam xêmyaa vin lec a di xam vông i vin ên xam nêbê a dô hixôn Mag lêc lam ge. ²⁸ Ilage a dô hixôn Mag lêc a sea Mag di lam kibun, di gwêbaga a ob sea kibun di lax mi la vô Mag i tii vac.”

²⁹ Mêd nue ngivihi nêl vô i ên nêbê, “Gwêbaga ông nêl kiyang yêp seac di ông o nêl kiyang pilepacên lêm. ³⁰ Om gwêbaga xe xovô ên xe nêbê ông xovô kiyang vihati pyap om ông o bin di xomxo kinêg ông tax lêm. Om xe xovô ên xe nêbê ông dô hixôn Anutu lêc lam.”

³¹ Mêd Yesu luu he vya ên nêbê, “Gwêbaga xam vông i vin a mê? ³² Xam ngô le. Buc vô kwabo lec pyap om tibii ob tii xam sea di xam toto ge ob la bom bom di aca va ob dô tamaên. Lêcom obêc aca va lêm, ên Mag dô hixôn a. ³³ A nêl kiyang tiga vô xam ên a nêb xam dô vac a nîlôg hixôn kiyang malehe. Xam obêc tulec viyin gê kibun ga, lêc xam nîlôm i nivîha, ên a pwoo nipaên kibun ga pec pyap.”

¹ Yesu nêl kiyang tige pyap di manôn la kisii di i nêl ên nêbê, “Mag, buc tyo val pyap, om ông vông a lêg i vô levac, êdêc a vông ông lêm i vô levac. ² Ên ông vông xomxo vîhati la vac a kwa ngibi ên ông nêb a vông he wê ông vînoo nêb he i tu axe ge vîhati i dô mavîha luta lêc luta. ³ Di mavîha luta dôên kehe bêga nêbê xomxo ob xovô ông bê ông Anutu nôntibed vîxôhîlôg, di ob xovô Yesu Kîlisi wê ông vông i lam ge. ⁴ A hîlung xêseac wê ông vông ge gê kibun ga, di yuac vîhati wê ông nêb a vông ge, a vông i la tîyi. ⁵ Mag, ilage wê kibun gên ma ge od a dô hîxôn ông vac xêseac, om gwêbaga a nêb ông vông xêseac tige vô a i tii vac nang.

⁶ “A nêl ông lêm kîtong vô xomxo wê ông vînoo nêb he tu axe gê kibun ga. He ge ông nume, di ông vông he vô a. He viac ông kiyang nivîha, ⁷ di gwêbaga he xovô ên he nêbê kiyang vîhati wê ông vông vô a ge, lam vô ông. ⁸ Ên kiyang wê ông nêl vô a ge, a nêl kîtong vô he mi he vông i vin. Di he xovô vîxôhîlôg nôntibed ên he nêbê a dô hîxôn ông lêc lam, di he vông i vin ên he nêbê ông vông a lam.

⁹ “Om a kîtaa lec he. A o kîtaa lec xomxo kibun ga vîhati lêm. Nge, a kîtaa ên xomxo wê ông vînoo nêb he i tu axe ge, ên he tu ông nume pyap. ¹⁰ Xomxo vîhati wê tu a nuge ge tu ông nume, di ông nume vîhati tu a nuge. Di môp wê he vông ge vông a lêg vô levac. ¹¹ A ob dô kibun ga i tii vac lêm. Nge, a ob loc vô ông. Dom he ge he ob dô kibun ga. Mag, ông ngîbua, om ông viac he ên he i dô vac ông lêm ti wê ông vông vô a ge nîlô, di he i dô tibed tîyi xocbê u tibed ge. ¹² Buc wê a dô hîxôn he ge a viac he di he dô vac ông lêm ti wê ông vông vô a ge. A viac he nivîha om he ti ob la xôa ma lêm. Lêc xomxo tibed ob kô myavîwen mi la xôa ma, ên kiyang wê yêp vac xolac ge i vô nôntibed. ¹³ Gwêbaga a ob loc vô ông, di a nêl kiyang tige gê kibun ga, ên a nêb xêyaa nivîha wê a vông ge i yêp vac he nîlô.

¹⁴ “A nêl ông kiyang vô he mi he vông i vin om tîbii kibun ga yê he nîpân, ên xomxo vông vînoo kehe o kibun ga lêm, tîyi xocbê a kehe o kibun ga lêm. ¹⁵ A o kîtaa ông bê ông kô he vêl ên kibun ga lêm. Nge, a kîtaa ông ên a nêb ông viac he ên xomxo nîpân Seten. ¹⁶ He kehe o kibun ga lêm, tîyi xocbê a kehe o kibun ga lêm. ¹⁷ Ông vông he i tu ngîbua ya kiyang nôntibed. Ên kiyang wê ông vông ge, kiyang nôntibed. ¹⁸ Ông vông a lam dô vac xomxo kibun ga mahîgun, om a vông he kô a kiyang mi la vac xomxo mahîgun êno bêge. ¹⁹ A vông a diluhu vô ông ên he, ên a nêb he i tu nume ngîbua nôntibed.

²⁰ “Lêc a o kîtaa ên xomxo tige vaci lêm. Nge, a kîtaa ên tîbii wê ob ngô he kiyang di vông i vin a hîxôn ge. ²¹ Mag, a nêb xomxo tige vîhati, he i dô tibed. Ên ông dô vac a nîlôg di a dô vac ông nîlôm, om a nêb he i dô vac u nîlôd, ên xomxo kibun ga he i yê di xovô bê ông vông a lam. ²² Xêseac wê ông vông ge, a vông vô he ên a nêb he vîhati i dô tibed, tîyi xocbê u dô tibed ge. ²³ A dô vac he nîlô di ông dô vac a nîlôg, om a nêb he i dô nôntibed, ên xomxo kibun ga he i yê di xovô bê ông vông a lam, di he i xovô bê ông xêmyaa vin lec he tîyi xocbê ông xêmyaa vin lec a ge.

²⁴ “Mag, ông vînoo xomxo tige nêb he i tu axe om a nêb he i dô hîxôn a vac vîgwe wê a ob dô vac ge, ên he i yê xêseac wê a vông ge. Vô buc wê kibun gên ma ge, ông xêmyaa vin lec a om ông vông xêseac tige vô a. ²⁵ Mag, ông xomxo bôbac. Xomxo kibun ga lungên ông, lêc a xovô ông, di xomxo tige xovô nêbê ông vông a lam. ²⁶ A nêl ông lêm kîtong vô he di a ob nêl i tii vac vô he, ên môp wê ông xêmyaa vin lec a ge i yêp vac he nîlô di a dô vac he nîlô hîxôn.”

18

Judas vông Yesu vac tîbii vevac vîgê

(*Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53*)

¹ Yesu kîtaa pyap mêd la hîxôn nue ngîvîhi mi he la mia Kidlon vîlu ganê di la vac yuac ti wê yevên xax vac ge. ² Lêc Judas ti wê nêl Yesu kîtong vô tîbii vevac ge xovô vîgwe tige, ên Yesu he nue ngîvîhi mi kîrucma vac vîgwe tige tîyi buc tîbeac. ³ Om Judas kô tîbii vevac Lom kidu ti di kô xêhîpu wê xomxo levac daa siên hîxôn he Palisi vông ge mi he la, mêd he dii ngwax di kîlê susu vevac di mîla vac vîgwe tige.

⁴ Yesu xovô môp wê he ob vông vô i ge vîhati pyap om la kwabo vô he di kinêg vô he ên nêbê, “Xam myag letya?” ⁵ Mêd he nêl vô i ên nêbê, “Xe myag Yesu Nasalet.” Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “A ga mê.” Judas wê nêb ob vông Yesu vac he vigê ge le hixôn he. ⁶ Yesu nêl ên nêbê, “A ga xomxo tyo” mêd xomxo tige du mi lax ya nîmi di vixog sea mi la yêp kibun.

⁷ Mêd Yesu kinêg vô he tii vac ên nêbê, “Xam myag letya?” Mêd he nêl vô i ên nêbê, “Yesu Nasalet.” ⁸ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “A nêl vô xam gwêba ên a nêb a ga mê, om xam obêc myag a ge od xam vông a nuge i loc vêl lê.” ⁹ Yesu nêl kiyang tige ên nêb kiyang wê nêl ilage i vô nôn lec, kiyang ti wê nêl ên nêbê, “Xomxo wê ông vînoo ên ông nêb he i tu axe ge, a o sea ti mi i la dô xel lêm.”

¹⁰ Mêlêc Saimon Pita kô yipac ti om tul vêl ên nîvi di sev xomxo levac wê mi si daa ge nu yuac ti nînya vîlu hîyôv la vêl.

Nu yuac tige lê nêbê Malkas. ¹¹ Mêd Yesu nêl vô Pita ên nêbê, “Hoo yipac i lôc vac nîvi. Mia kilin wê Mag vông vô a ge, mêd a numên ob ma?”

He kô Yesu mi la vô Anas

¹² Tibii vevac tige hixôn xomxo levac ti wê viac he ge di xêhipu wê he Yuda vông ge he hôm Yesu xôn di ku xôn ¹³ di kô mi la tax vô Anas wê Kaiapas yen ge. Kaiapas ge wê tu xomxo daa siên nêb levac lec klismas tige. ¹⁴ Kaiapas ge wê nêl vô he Yuda ilage ên nêbê, “Xomxo tibed obêc yib ên ngîdu xomxo vîhati xôn ge od obêc nivîha.”

Pita yax Yesu vun

(*Matyu 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57*)

¹⁵ Saimon Pita yuu li ngîvihi ngwe, yuu la vô Yesu vîxa. Xomxo wê mi si daa gee nêb xomxo levac xovô nu ngîvihi ngwe ge, om nu ngîvihi tige la xenac lôma hixôn Yesu vac xomxo levac tige ben ¹⁶ dom Pita le vîxun. Om nu ngîvihi ngwe wê xovôxomxo levac tige lôm nêl vô vêx ti wê viac vuayen ge om kô Pita mi lam vac xenac lôma. ¹⁷ Mêd vêx tige nêl vô Pita ên nêbê, “Ông ge mêd xomxo tiga nue ngîvihi ti?” Lêc Pita nêl vô i ên nêbê, “Ma, a o tu i nue ngîvihi ti lêm.” ¹⁸ Vigwe vô ningigooên om nue yuac hixôn xêhipu vev ngwax mi nyuu, di Pita la le hixôn mi he nyuu ngwax.

Xomxo daa siên nêb levac kinêg kiyang vô Yesu

(*Matyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71*)

¹⁹ Xomxo ti wê tu xomxo daa siên nêb levac ge kinêg Yesu lec nue ngîvihi di kinêg kiyang wê mi nêl vô xomxo ge. ²⁰ Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Kiyang wê a mi nêl ge, ge a nêl i yêp seac vô xomxo vîhati. Tiyi buc tibeac a la nêl kiyang vac Yuda xumac lîlo di a nêl vac Anutu xumac ngîbua wê Yuda tibeac lam mi kitucma vac ge, di a o nêl kiyang ti xôpacên lêm. ²¹ Bêna lêc ông kinêg kiyang vô a? Ông kinêg vô xomxo wê ngô kiyang gee bêc a nêl kiyang vatya vô he. Ên he xovô kiyang wê a nêl vô he ge.”

²² Yesu nêl kiyang tige di xêhipu wê le ge ti lam pitap Yesu lia di nêl vô i ên nêbê, “Ông ob nêl kiyang tibêge vô xomxo levac wê mi si daa ge lêmê.” ²³ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “A obêc nêl kiyang ti so ge od ông nêl kiyang tige bê kiyang tige so. Lêc kiyang wê a nêl ge obêc nôn ge, od bêna lêc ông hi a pileva?” ²⁴ Yihi gên dô lec Yesu vigê di Anas vông i la vô Kaiapas wê tu xomxo daa siên nêb levac ge.

Pita yax Yesu vun tii vac

(*Matyu 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62*)

²⁵ Pita nyuu ngwax mi le, lêc xomxo tige kinêg vô i ên nêbê, “Ông ge xomxo tige nue ngîvihi ti?” Lêc Pita nêl ên nêbê, “A o i nue ngîvihi ti lêm.” ²⁶ Mêd xomxo ti wê tu xomxo daa siên nêb levac ge, nue yuac ti dô. Nu yuac tige lie ti wê Pita sev nînya lihi vêl ge om nu yuac tige nêl vô Pita ên nêbê, “A xê ông dô hixôn i vac yuac lôma.” ²⁷ Lêc Pita yax Yesu vun tii vac di lutibed kokilêx vô vya.

*Yesu la le vô gavman levac Pailat manôn
(Matyu 27:1-2,11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)*

²⁸ Vô pítoc yang he sea Kaiapas ben dĩ kô Yesu mĩ la gavman levac ben, léc he Yuda nêb ob la xumac lôma hixôn lêm, ên he xona nêb he obêc la vac tĩbii wê o Yuda lêm ge ben ge od ob pwoos he xolac vac dĩ o tĩyi wê he ob ya vızid Pasova ge lêm. ²⁹ Om gavman levac Pailat lam vixun vô he dĩ kinêg vô he ên nêbê, “Xam ob vông kıyang vô xomxo tiga lec kıyang tina?” ³⁰ Om he nêl vô i ên nêbê, “Xomxo tige vôngên nipaên obêc ma ge od xe ob kô mĩ lam vô ông lêm.”

³¹ Mêd Pailat nêl vô he ên nêbê, “Om xam kô mĩ loc dĩ loc yaxên i tĩyi xocbê xolac wê xam vông ge.” Léc he Yuda nêl vô Pailat ên nêbê, “Xam Lom vıbu xe ên xam nêbê o tĩyi wê xe ob hi xomxo ti i yib ge lêm.” ³² Ilage Yesu nêl môp wê tĩbii ob hi i yib ge om kıyang wê he Yuda nêl ge vông kıyang wê Yesu nêl ge vô nôn lec.

³³ Mêd Pailat lax vac ben dĩ keac Yesu la vô i, dĩ kinêg i ên nêbê, “Ông ge king wê he Yuda vông ge, me?” ³⁴ Léc Yesu luu i vya ên nêbê, “Ôcông va xovô kıyang tige léc kinêg, me xomxo ya nêl a kıtong vô ông?” ³⁵ Mêd Pailat nêl vô i ên nêbê, “Bêna léc ông kinêg kıyang tiga vô a? A o Yuda ti lêm. Ông lime Yuda hixôn xomxo levac wê mi si daa gee wê he kô ông mĩ lam vô a. Om ông vô va lê?”

³⁶ Léc Yesu nêl vô i ên nêbê, “He wê la vac a kwa ngĩbi dĩ a tu he nêl king ge, kehe o yêp gê kibun ga lêm. Ên kehe obêc yêp kibun ga ge od a nuge obêc vông vevac kısıu a lec ên nêb he Yuda i o léc hóm a xôn lêm. Léc o bêge lêm, ên môp wê a tu he nêl king ge, o yêp gê kibun ga lêm.” ³⁷ Om Pailat kinêg vô i ên nêbê, “Om ông ge king ti?” Mêd Yesu nêl vô Pailat ên nêbê, “Ôcông va nêb a king. A lam yubac gê kibun ga dĩ kehe bêga nêbê a ob nêl kıyang nôn i yêp seac vô xomxo. Dĩ xomxo wê kıyang nôn yêp vac he nĩlô ge wê ngô a vyag.” ³⁸ Léc Pailat kinêg vô Yesu ên nêbê, “Kıyang nôn ge vatya?”

*Pailat nêl ên nêb he i tul Yesu lec xax pola
(Matyu 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)*

Pailat nêl bêge mêd lop mĩ lôm vixun vô he Yuda dĩ nêl vô he ên nêbê, “A o tulec kıyang ti lec xomxo tiga lêm. ³⁹ Léc môp wê xam vông ge mi yêp bêga nêbê buc Pasova ge a mi piwelac xomxo ti dĩ vông i loc vô xam. Om xam nêb a piwelac king wê xam Yuda vông ge vêl, me?” ⁴⁰ Léc he tyuc vya levac ên nêbê, “O xomxo tige lêm. Nge, ông vông Balabas i lôm vô xe.” Balabas ge wê mi hi xomxo dĩ vun he susu ge ti.

19

¹ Mêd Pailat nêl dĩ nue vevac kô Yesu mĩ la pĩsa i ya yihi. ² Mêd tĩbii vevac tige buu kıpomac yin dĩ tung lec Yesu bazub dĩ kô ngakwi hi tĩyi xocbê king mi vınyum ge mĩ la vınyum lec Yesu, ³ mêd he la le vô i manôn dĩ nêl vô ên nêbê, “Ông king wê Yuda vông ge, ông dô nimvıha.” He nêl bêge dĩ pıtap i lia.

⁴ Mêd Pailat lop mĩ lôm vixun tii vac dĩ nêl vô he Yuda ên nêbê, “Xam ngô lê. A ob vông xomxo tige i lôm vô xam ên xam xovô bê a o tulec kıyang ti lec i lêm.” ⁵ Mêd Yesu lop mĩ lam vixun, léc kıpomac yin wê he buu ge dô lec bazub dĩ i vınyum ngakwi hi wê king vông ge lec. Om Pailat nêl vô xomxo tige ên nêbê, “Xam wê xomxo tinê.” ⁶ Mêd xomxo levac wê mi si daa gee hixôn xêhipu yê Yesu dĩ tyuc vya levac nêbê, “Tul i lec xax pola. Tul i lec xax pola.” Mêd Pailat nêl vô he ên nêbê, “Om xaxam va kô i mĩ loc tul lec xax, ên a o tulec soên ti vô i lêm.” ⁷ Mêd he Yuda nêl vô i ên nêbê, “Xolac wê xe vông ge ti yêp bêga nêbê xomxo tige ob yib, ên yong i ên nêb i Anutu nu.”

⁸ Pailat ngô kıyang wê he nêl ge dĩ xona mabu, ⁹ dĩ lax vac ben xumac lôma dĩ kinêg vô Yesu ên nêbê, “Ông vac vıgwe tina?” Léc Yesu vô myapılıhi vô i. ¹⁰ Om Pailat nêl vô i ên nêbê, “Bêna léc ông o nêl kıyang ti vô a lêmê? Xêkızêc wê a vông ge tĩyi wê a ob piwelac ông vêl, dĩ xêkızêc wê a vông ge tĩyi wê he ob tul ông lec xax. Léc mêd ông o xovô tige lêm?” ¹¹ Léc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Anutu lag puunê obêc vông xêkızêc vô ông

lêm ge od ông o tîyi wê ông ob vông susu ti vô a lêm. Om xomxo ti wê vông a vac ông vîgêm ge, nîpaên wê i vông ge levac mabu luu nîpaên wê ông vông ge vêl.”

¹² Pailat ngô kiyang tige mêd myag môp wê nêb ob piwelac Yesu vêl ge. Lêc he Yuda tyuc ên nêbê, “Ông obêc piwelac i vêl ge od ông o tîmu vô kiyang wê king Sisa vông ge lêm, ên xomxo ti obêc nêb i king ge od xomxo tige kô i lec vô Sisa.”

¹³ Pailat ngô kiyang tige mêd kô Yesu mî la vîxun dî lax dô lec sia wê xomxo mi dô lec dî tîtô xomxo nêb kiyang ge. Vac he Yuda vya, he nêl vîgwe tige lê nêbê Gabata, dî kehe bêga nêbê pêt ngîdax. ¹⁴ Vô buc tige he Yuda viac he ên vîzid Pasova wê he ob ya tîtige mêd hîyôv tyip kîtôn dî Pailat nêl vô he Yuda ên nêbê, “Xam wê king wê xam vông ge lê.” ¹⁵ Lêc he tyuc ên nêbê, “Xam kô i mî loc vêl, dî loc hi i lec xax pola.” Mêd Pailat kîngêg vô he ên nêbê, “Xam nêb a tul king wê xam vông ge lec xax pola, me?” Mêd xomxo levac wê mi si daa gee nêl vô i ên nêbê, “King wê xe vông ge, Sisa tibed dî king ngwe o dô hîxôn lêm.” ¹⁶ Om Pailat vông Yesu la vac he vîgê ên nêb he i tul i lec xax pola.

He hi Yesu lec xax pola

(*Matyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43*)

¹⁷ Mêgem he kô Yesu mî la, mêd Yesu kilê xax pola wê he ob hi i lec ge dî sea vîgwe Jelusalem dî mîla vîgwe ti wê he nêl lê vac Yuda vya nêbê Golgota, kehe bêga nêbê bazub len. ¹⁸ Mêd he tul Yesu lec xax pola vac vîgwe tige, dî tul tîbii yuu lec xax hîxôn Yesu, om Yesu yux vac mahîgun dî tîbii yuu ge, ngwe yux vîlu dî ngwe yux vîlu.

¹⁹ Mêd Pailat kîvuu kiyang bo ti dî tul lec xax hîxôn. Kiyang tige nêl bêga nêbê, “YESU NASALET, KING WÊ HE YUDA VÔNG GE.” ²⁰ Vîgwe wê he hi Yesu lec xax ge yêp kwabo vô Jelusalem om xomxo tîbeac kîtong kiyang tige, ên Pailat kîvuu vac Yuda vya dî Lom vya dî Glik vya. ²¹ Mêgem Yuda levac wê mi si daa gee nêl vô Pailat ên nêbê, “Letya nêb ông kîvuu bê king wê xe Yuda vông ge? Ông kîvuu bêga bê xomxo tiga vaci nêl ên nêb i king wê Yuda vông ge.” ²² Lêc Pailat nêl vô he ên nêbê, “Kiyang wê a kîvuu pyap ge ob yêp ya wê a kîvuu ge.”

²³ Tîbii vevac tul Yesu lec xax pyap mêd kô i ngakwi dî tung i dô kidu yuudîyuu dî tîtang vîma dî toto kô. Dom ngakwi dia wê i vông ge o duuên tîyi xocbê siot yuu ngakwi baba lêm. Nge, duuên vac kwa dî i la tô lec vîxa. ²⁴ Om tîbii vevac nêl vîma ên nêbê, “Il ob lêx nivîmîhi tige lêm, om il ob tîde mî xê bêc letya ob kô.” He nêl bêge om kiyang ti wê yêp vac kîpîhac xolac ge vô nôn lec, kiyang wê nêl bêga nêbê, “He tîtang a ngakwi tîyi he dî he tîde nêb he tina wê ob kô ngakwi dia wê a vông ge.”

Tîbii vevac vông môp tîbêge.

²⁵ Vêx yuudîyuu le vac Yesu xax pola ngîbi, Yesu ta yuu li vêx, dî Malia wê Klopas vînê ge yuu Malia Makdala. ²⁶ Mêd Yesu yê wê ta le ge, dî a Jon, wê Yesu xêyaa vîn lec a ge, a le hîxôn om Yesu nêl vô ta ên nêbê, “Tag, wê. Ông num le ge.” ²⁷ Nang dêc nêl vô a ên nêbê, “Wê, tam le ge.” Mêgem buc tige a kô Yesu ta mî i la dô hîxôn a vac xumac wê a vông ge.

Yesu yib

(*Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49*)

²⁸ Tige pyap mêd Yesu xovô nêbê yuac vîhati pyap, om nêl ên nêbê, “A ob num mia.” Yesu nêl bêge om kiyang bo ti wê

yêp vac kîpîhac xolac ge vô nôn lec. ²⁹ Mia kilin le vac dêg om he kô myamîlumac wê le vac gwec nîlô ge dî tînyum vac mia kilin dî kilax vac xax ti dî hôm la kisii vô Yesu mya. ³⁰ Yesu num mia kilin tige pyap dî nêl ên nêbê, “Pyap mêga.” Nêl dî kwa too dî i yib.

Tîbii vevac kîtiv Yesu vac byeac

³¹ Buc tige, buc wê he Yuda ob viac he ên Pasova tîtige, ên Pasova ge da levac wê ngînoo vêl ge, om he nêb xomxo nîvîvi i o yux lec xax pola vô buc levac lêm. Om he la nêl vô Pailat nêb tîbii i loc hi he vîxa i pec ên he i yib lutibed ên he ob kwax vêl. ³² Om

tibii vevac la hi tibii yuu wê he hi lec xax hixôn Yesu ge vîxa pec. ³³ Dî he yê Yesu léc yib om he o hi Yesu vîxa pec lêm. ³⁴ Léc tibii vevac ti kítiv Yesu vac byeac dî hi yuu mia lam lutibed. ³⁵ A Jon, a xê tige lec magnôn om a nêl kítong ên a nêb xam êno vông i vin. Kiyang wê a nêl ge kiyang nôn, dî aca va xovô bêga bê kiyang tige nôn vîxôhîlôg.

³⁶ Mòp wê tibii vevac vông ge vông kiyang wê yêp vac kîpihac xolac ge bo ti vô nôn lec, kiyang wê yêp bêga nêbê, “I len ti pecên obêc ma.” ³⁷ Dî kiyang ngwe yêp bêga nêbê, “Xomxo ob yê manôn lec xomxo ti wê he kítiv i ge.”

He lii Yesu vac lôva wê le vac ngîdax ge

(Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Pyap mêd Josep wê ben Alimatia ge la kítaa Pailat ên nêb ob kô Yesu ninivi mî la yev. Josep ge vông i vin Yesu léc o nêl kítong seac lêm, ên xona ên he Yuda. Mêd Pailat tyuc lec nêb Josep i kô Yesu ninivi om Josep la kwax Yesu ninivi vêl ên xax. ³⁹ Mêd Nikodimas ti wê la vô Yesu vô bucên ilage la hixôn, om kô xax myaluc wê nivîvea nivîha ge yuu dî pilepac yuu xôn. Myaluc tige vîyin mabu tîyi xocbê 30 kilo. ⁴⁰ Mêd yuu kô Yesu ninivi dî vîyum vac nivîmihi hixôn susu nivîvea tige, tîyi xocbê môp wê Yuda mi vông vô xomxo yibên ge. ⁴¹ Yuac ti yêp kwabo vô vîgwe ti wê he hi Yesu yib vac ge. Dî lôva wê he kîden vac ngîdax ên nêb ob lii xomxo yibên vac ge ti yêp vac yuac tige mahîgun, léc he gên o lii yibên ti la vac lêm. ⁴² Buc tige, buc wê Yuda ob viac he ên sabat tîtîge, dî lôva tige yêp kwabo om yuu kô Yesu ninivi mî la lii vac lôva tyo.

20

Yesu kîdi lec vac yibên

(Matyu 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)

¹ Da pîtoc yang, Malia wê ben Makdala ge loc mî la lôva, léc yê wê ngîdax tîtêc la nînya vêl ên lôva mya ge. ² Om tup mî lax vô Saimon Pita yuu li ngîvihi ngwe wê Yesu xêyaa vin lec i ge dî nêl vô yuu ên nêbê, “He kô Apumtau vac lôva dî xe lungên vîgwe wê he la lii vac ge.”

³ Mêd Pita yuu li ngîvihi ngweo la nêb ob la yê vac lôva. ⁴ Yuu tup, léc li ngîvihi ngwe ge luu Pita vêl dî mîla le vô lôva tax, ⁵ om kîlong lôva nîlô léc yê nivîmihi wê vîyumên Yesu ninivi vac ge diyêp, léc o la vac lôva nîlô lêm. ⁶ Mêd Saimon Pita mîla tîmuên dî la vac lôva nîlô mî la yê nivîmihi pileva wê diyêp ge, ⁷ dî yê nivîmihi ti wê he vîyum Yesu bazub vac ge léc o dô hixôn nivîmihi wê he vîyum Yesu nôn vac ge lêm. Nge, nivîmihi tige buuên dî i la dô vîyonên. ⁸ Nang dêc nu ngîvihi ngwe wê mîla lôva tax ge la vac lôva nîlô dî la yê om vông i vin. ⁹ Léc kiyang wê yêp vac kîpihac xolac ên nêbê Yesu ob kîdi lec vac yibên ge, he gên o xovô lêm. ¹⁰ Mêd nu ngîvihi yuu ge lax mî la ben.

Malia wê ben Makdala ge yê Yesu

(Mak 16:9-11)

¹¹ Malia le kwabo vô lôva nivî dî byag. Byag dî kîlong lôva nîlô, ¹² léc yê angela wê vînyum ngakwi kwem ge yuu dô lec vîgwe wê Yesu ninivi yêp lec ge, ngwe dô vô bazub dî ngwe dô vô vîxa. ¹³ Mêd yuu nêl vô Malia ên nêbê, “Ông byag ên vatya?” Om Malia nêl vô yuu ên nêbê, “He kô a Apumtau vêl dî a lungên vîgwe wê he la lii vac ge.”

¹⁴ Malia nêl bêge mêd pilepac i, léc yê wê Yesu le ge, léc o xovô bê ge Yesu lêm. ¹⁵ Mêd Yesu nêl vô i ên nêbê, “Vêx, ông byag ên vatya? Ông myag letya?” Malia xo nêb mêd Yesu ge xomxo ti wê mi viac vîgwe tige om nêl vô i ên nêbê, “Ông obêc kô xomxo tige ninivi mî la ge od ông nêl vîgwe ti wê ông la lii vac ge kítong vô a, ên a ob la kô mî lôm.”

¹⁶ Mêd Yesu nêl vô i ên nêbê, “Malia.” Mêd Malia pilepac i dî nêl vô Yesu vac Yuda vya bêga ên nêbê, “Labonai.” Kehe bêga nêbê xolac kehe.

¹⁷ Mêd Yesu nêl vô i ên nêbê, “Le i léc vyax vîgê lec a lêm, ên a gên o lec mî lax vô Mag lêm. Om ông lôc vô a lige dî nêl vô he bê a ob lec mî lax vô a Mag dî xam Mam, dî a ob

lax vô a Anutu di xam Anutu.” ¹⁸ Mêgem Malia Makdala lax nêl vô Yesu nue ngivihî ên nêbê, “A xê Apumtau,” di nêl kiyang wê Yesu nêl vô i ge kitong vô he.

Yesu hîlung i vô nue ngivihî

(*Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49*)

¹⁹ Da bucên ge Yesu nue ngivihî kitucma mi dô, lêc he xona ên Yuda om he tung xumac lec di dô xumac lôma, mêd Yesu mila le vac he mahigun di nêl vô he ên nêbê, “Xam nilôm i vô nivîha.” ²⁰ Yesu nêl kiyang tige di hîlung vigê yuu byeac piyaha vô he om he xêyaa vô nivîha ên wê he yê Apumtau ge. ²¹ Mêd Yesu nêl tii vac vô he ên nêbê, “Xam nilôm i vô nivîha. Mag vông a lam om a ob vông xam êno loc.” ²² Yesu nêl kiyang tige mêd vê myakilôhê lec he di nêl vô he ên nêbê, “Xam kô Myakilôhê Ngibua. ²³ Xam obêc kitya xomxo nên nipaên vêl ge od ob la vêl, lêc xam obêc hêm xomxo nên nipaên xôn ge od ob yêp vô he.”

Tomas yê Yesu

²⁴ Buc wê Yesu mila hîlung i vô nue ngivihî ge, nue ngivihî ti lê nêbê Tomas wê ta kô yuu li ngwe ked ge o dô hixôn he lêm. ²⁵ Om lie ngivihî ya nêl vô i ên nêbê, “Xe xê Apumtau.” Lêc Tomas nêl vô he ên nêbê, “A obêc xê bîlem myayen wê le vac vigê ge, di vông vigêg la vac, di vông vigêg la vac byeac lêm ge od a ob vông i vin lêm.”

²⁶ Da ti la vêl dêc nue ngivihî kitucma mi dô vac xumac tii vac di Tomas dô hixôn he. He dô di tung xumac lec, lêc Yesu val le vac he mahigun di nêl vô he ên nêbê, “Xam nilôm i vô nivîha.” ²⁷ Mêd nêl vô Tomas ên nêbê, “Titô vigêm i lam di wê a vigêg ga, di vông vigêm i lam vac a byeac. Ông nilôm i o vông yuu lêm. Nge, ông vông i vin.” ²⁸ Mêd Tomas nêl vô i ên nêbê, “Ông ge a Apumtau, di ông a Anutu.” ²⁹ Mêd Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông wê a om ông vông i vin mê. Lêc xomxo wê o yê a lêm lêc he vông i vin ge, he ob dô hixôn xêyaa nivîha.”

Jon kivuu kipihac tiga lec kehe va?

³⁰ Yesu vông do levac tibeac hixôn mi nue ngivihî yê, lêc a o kivuu vîhati vac kipihac tiga lêm. ³¹ Lêc kiyang wê a kivuu vac kipihac ga, a kivuu ên a nêb xam vông i vin bê Yesu ge Kîlisi ti wê Anutu vông i lam ge di i Anutu nu, ên xam obêc vông i vin ge od xam ob dô mamvîha ên wê xam vông i vin Yesu ge.

21

Yesu hîlung i vô nue ngivihî vigê vilu di sec yuu

¹ Yesu dô di buc mahigun ti lêc hîlung i vô nue ngivihî tii vac gê mia luaên Taibilias, om kiyang yêp bêga nêbê ² Saimon Pita dêc Tomas wê ta kô yuu li ngwe ked ge, di Nataniel wê ben Kena vac vigwe levac Galili ge, di Sebedi nu yuu, di nue ngivihî yuu hixôn, he xôn dô. ³ Mêd Saimon Pita nêl vô he ên nêbê, “A ob la hi pis.” Lêc he nêl vô i ên nêbê, “Il xôn ob la.” Om he la lec dipac di la tung leac vac mia vô bucên dia tige, lêc he o hi pis ti lêm.

⁴ Mêd vigwe vidiiên Yesu le vô mia nînya lêc nue ngivihî o xovô bê ge Yesu lêm. ⁵ Mêd Yesu kinêg vô he ên nêbê, “Xam nuge, xam kô pis ya?” Lêc he nêl vô i ên nêbê, “Ma vêl, xe o kô pis ti lêm.” ⁶ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam nêx leac i loc vac mia vô dipac vilu wê vigêm hîyôv ge od xam ob tulec pis.” Om he nêx leac la vac mia di pis tibeac hîwocên vac leac, om o tîyi wê he ob pul leac i lôm ge lêm.

⁷ Mêd nu ngivihî ti wê Yesu xêyaa vin lec i ge nêl vô Pita ên nêbê, “GeApumtau.” Pita kwax siot vêl di vông yuac mi dô, lêc ngô vya wê nêbê ge Apumtau, om vînyum ngakwi lec di sox la vac mia di la vô Yesu. ⁸ Di nue ngivihî gên dô lec dipac om dipac didii leac hixôn pis di he lam. He lam dia tya tîyi 90 mita di mila vô mia nînya.

⁹ He lop vêl ên dipac, lêc yê wê ngwax ditum di pis yêp lec di blet dô hixôn. ¹⁰ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Pis wê xam hi gwêbaga, xam kô ya mi lam.” ¹¹ Om Saimon Pita lec lax lec dipac nang di he didii leac lam mia nînya. Pis tige tibeac hîwocên tîyi 153,

lêc leac o tip lêm. ¹² Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam lam wa yaên.” Nue ngîvihi xona om he ti o kinêg Yesu bê i ge letya, lêc he xovô nêbê ge Apumtau. ¹³ Mêd Yesu la hôm blet di vông vô he, dêc vông pis hixôn vô he. ¹⁴ Yesu kidi lec vac yibên di hîlung i vô nue ngîvihi lu tige wê vông yon ge.

Yesu nêl kiyang vô Pita

¹⁵ He ya pyap mêd Yesu kinêg vô Saimon Pita ên nêbê, “Saimon, Jon nu, ông xêmyaa vin lec a luu he baba vêl, me?” Mêd Pita nêl vô i ên nêbê, “Apumtau, ông xovô ên ông nêbê a xêgyaa vin lec ông.” Om Yesu nêl vô Pita ên nêbê, “Ông viac sipsip nue wê a vông ge.”

¹⁶ Mêd Yesu kinêg vô i lu ngwe hixôn ên nêbê, “Saimon, Jon nu, ông xêmyaa vin lec a, me?” Mêd Pita nêl vô i ên nêbê, “Apumtau, ông xovô ên ông nêbê a xêgyaa vin lec ông.” Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông viac sipsip wê a vông ge.”

¹⁷ Nang dêc Yesu kinêg vô Pita lu ti wê vông yon ge ên nêbê, “Saimon, Jon nu, ông xêmyaa vin lec a, me?” Pita ni lô vô viyin ên wê Yesu kinêg i lu yon ên nêbê, “Ông xêmyaa vin lec a, me?” Om nêl vô Yesu ên nêbê, “Apumtau, ông xovô kiyang vihati di ông xovô ên ông nêbê a xêgyaa vin lec ông.” Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông viac sipsip wê a vông ge.”

¹⁸ “A nêl hixôn nôn vô ông bê buc wê ông gên ngîvihi ge, ô công va vêx ông let di la vigwe wê ông nêb ông ob la ge, lêc obêc timuên wê ông ob vô kipwoc ge od ông ob titô vigêm la kisii di xomxo ngwe ob vêx let lec ông di kô ông mi la vac vigwe wê ông nêb ông la vacên obêc ma ge.” ¹⁹ Yesu nêl kiyang tige ên nêb ob nêl Pita nêl môp wê ob yib di vông Anutu lê i vô levac ge kitong. Nêl kiyang tige pyap dêc nêl vô Pita ên nêbê, “Lam timu vô a vixag.”

Kiyang lec nue ngîvihi ti wê Yesu xêyaa vin lec i luu vêl ge

²⁰ Pita pilepac i di yê wê li ngîvihi ngwe wê Yesu xêyaa vin lec i luu vêl ge timu vô yuu vixa mi val. Li ngîvihi tige wê ilage he xôn dô mi ya, lêc du mi la vô Yesu di kinêg nêbê, “Apumtau, letya ob vông ông vac tibii vevac vigê?” ²¹ Pita yê li ngîvihi tige om kinêg vô Yesu ên nêbê, “Apumtau, xomxo tige ob dô bêna?” ²² Lêc Yesu nêl vô Pita ên nêbê, “A obêc nêb xomxo tige i dô maviha di a vena lê ge od ge yêp vô a. Om ông lam timu vô a vixag.”

²³ Mêd kiyang la vô Yesu nue vihati bêga nêbê nu ngîvihi tige ob yib lêm. Lêc kiyang wê nêl nêbê ob yib lêm ge, Yesu o nêl bêge lêm. Nge, nêl ên nêbê, “A obêc nêb i dô maviha di a vena lê ge od ge yêp vô a.”

²⁴ A, Jon, wê a nêl kiyang tige vihati kehe kitong di kivuu vac kipihac ga, di xe xovô ên xe nêbê kiyang wê a nêl di kivuu ge nôn.

²⁵ Yesu vông môp tibeac hixôn om a xo ên a nêbê xomxo obêc kivuu toto ge vihati vac kipihac ge od kipihac tige obêc tibeac hiwocên hivun vigwe kibun ga ma vêl.

SINALE Yuac wê he sinale vông ge

Yesu nêl ên nêb ob vông Myakilôhô Ngibua lam

¹ Tiopilas, kîpihac wê a Luk, a kîvuu tax ge, a kîvuu lec kiyang yuu do vîhati wê Yesu vông taxlee ge ² dî i val vô buc wê Yesu lec mî lax lag puunê ge. Buc tige Myakilôhô Ngibua ngîdu Yesu xôn dî i vông yuac vô nue ngîvihi wê vînoo he taxlee ge. Pyap dêc Anutu kô i dî i lax lag puunê. ³ Dî buc wê Yesu kô myavinê mî yib ge, od hîlung i vô nue ngîvihi ên nêb he i xovô bê kîdi lec vac yibên. Dô hîxôn he tîyi buc kehe yuu (40) dî nêl Anutu ben kehe kîtong vô he. ⁴ Yesu dô hîxôn he dî nêl vô he ên nêbê, “Xam o lêc sea Jelusalem lêm, dî xam dô bin kiyang wê a nêl vô xam ilage ên a nêb Mag Anutu obêc vông i lam vô xam. ⁵ Ilage Jon lipac xomxo ya mia, lêc gwêbaga buc vô kwabo lec wê Anutu ob lipac xam ya Myakilôhô Ngibua.” ⁶ Buc wê Yesu he nue ngîvihi kîtucma mî dô ge od he kînêg Yesu ên nêbê, “Apumtau, gwêbaga ông ob vông xecxe Islel tu levac dî viac xecxe va xocbê ilage, me?” ⁷ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Buc tige o yêp vô xam bê xam ob xovô lêm. Buc tige Mag vaci xovô. ⁸ Lêc Myakilôhô Ngibua obêc lam dô vac xam nîlôm dî vông xêkîzêc vô xam, dî xam ob nêl a kîtong gê Jelusalem tax dî i loc vac vîgwe Judia vîhati dî i loc vîgwe Samelia dî i loc tîyi vîgwe vîhati.”

*Yesu lec mî lax lag puunê
(Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)*

⁹ Yesu nêl kiyang tige pyap lêc nue ngîvihi yê wê Yesu lec mî la kîsii dî la vac vîyobtoc nîlô dî he o yê i tii vac lêm. ¹⁰ Nue ngîvihi manôn vii lec Yesu wê lec mî la kîsii ge dî yê xôn, dî lutibed xomxo yuu val le hîxôn he. Yuu vînyum ngakwi kwem, ¹¹ dî yuu nêl vô he ên nêbê, “Xam xomxo Galili, xam wê mamnôn la kîsii ên va? Yesu ti wê Anutu vông i lax mî la lag puunê ge obêc vena tîyi xocbê xam wê i dî i lec mî lax kîsii ganê ge.”

He vînoo xomxo ti le vac Judas nipîlêhê

¹² Yesu nue ngîvihi sea kîtôn Oliv dî lax mî la Jelusalem wê yêp kwabo vô kîtôn Oliv tîyi xocbê 1 kilomita ge. ¹³ He la Jelusalem dî mîla vô xumac ti wê buhu yuu ge, lêc he la dô vac ngwe kîsii wê he mi dô vac ge. Xomxo tigege lê bêga nêbê Pita yuu Jon dî Jems yuu Andlu dî Pilip yuu Tomas dî Batolomyu yuu Matyu dî Alpias nu Jems dî Saimon Selot dî Jems nu Judas. ¹⁴ Yesu nue ngîvihi tigege hîxôn vêx ya dî Malia wê Yesu ta ge dî Yesu lie vux, he vîhati mi kîtucma dî kîtaa vô Anutu.

¹⁵ Dî buc ti xomxo wê vông i vin Yesu ge tîyi xocbê 120, he kîtucma mî dô, lêc Pita kîdi mî le vac he mahîgun, ¹⁶ dî nêl vô he ên nêbê, “Xam lige, ilage Myakilôhô Ngibua vông Devit kîvuu kiyang lec Judas wê dîdii xomxo mî la vô Yesu dî he hôm i xôn ge. Om kiyang tige vô nôn lec. ¹⁷ Judas ge wê mi dô hîxôn xe dî xe xôn kô Yesu yuac tîyima.” Pita nêl bêge vô he.

¹⁸ Judas ge kô mone lec nipaên wê nêl Yesu kîtong ge, dî la kîsuu kîbun lec pyap, dêc mwoc dî hi xêyaa toc mî i kîpyax sea. ¹⁹ Mêd xomxo Jelusalem vîhati ngô wê Judas yib ge om nêl vîgwe tige lê vac he vya nêbê Akeldama. Kehe bêga nêbê kîbun wê hi kîpyax lec ge.

²⁰ Pita nêl vô he nang ên nêbê, “Kiyang ti yêp vac kîpihac Sam bêga ên nêbê, ‘I nêl xumac ob dô pîleva dî xomxo ti ob dô vac lêm.’

Dî kiyang ngwe yêp vac Sam bêga ên nêbê, ‘Xomxo ngwe ob vông yuac wê i lê lec ge.’

²¹⁻²² Xolac nêl bêge, om il ob vînoo xomxo ti ên i le vac Judas nipîlêhê, ên xe xôn la nêl kiyang kîtong vô xomxo bê Apumtau Yesu kîdi lec vac yibên. Il ob vînoo xomxo ti vac he wê mi dô hîxôn il tîyi buc vîhati wê Apumtau Yesu dô hîxôn il ge, vô buc wê Jon lipac xomxo dî i lam tyip lec buc wê Anutu kô Yesu mî i lec mî lax lag puunê ge.”

²³ Pita nêl bêge om he yê xomxo yuu, Josep (lê ngwe nêbê Basabas dî lê ngwe nêbê Jastas) yuu Mataias. ²⁴ Dî he kitaa vô Apumtau bêga nêbê, “Apumtau, ông xovô xomxo vîhati nîlô om ông nêl vô xe bê ông vînoo xomxo yuu ga ngwe na ²⁵ wê ob le vac Judas nîpîlêhê dî vông yuac sinale hîxôn xe ge, ên Judas sea yuac tige dî yîb mî la vac ici va ben.” ²⁶ Om he kîvuu yuu lê lec ngîdax yuu dî hîlog lêc Mataias vôngo lam tô tax om he vông i la dô hîxôn nue ngîvîhi vîgê yuu dî tô mî la ti (11).

2

Myakîlôhê Ngîbua lop mî lam

¹ Lec buc Pentikos xomxo wê vông i vin Yesu gee he vîhati kîtucma vac xumac ti mî dô, ² lêc lutibed he ngô nidîdun ti xocbê vîgwe vîyîên ge lam gê kîsîi, dî nidîdun tige lam hîvun xomxo wê dô vac xumac gee ma vêl. ³ Mêd he yê xocbê ngwax mahelac ge lam dô lec xomxo toto bazub. ⁴ Dî Myakîlôhê Ngîbua lam la vac he vîhati

nîlô dî he keac xomxo toto vya tîyî xocbê Myakîlôhê Ngîbua vông vô he ge.

⁵ He Yuda wê mî kitaa vô Anutu gee he tîbeac dô vîgwe Jêlusalem. He lam vac vîgwe vîhati dî kîtucma mî la Jêlusalem. ⁶ He ngô nidîdun om he tîbeac la yê, lêc ngô wê xomxo tige keac he toto vya ge om he yetac. ⁷ He yetac mabu dî nêl ên nêbê, “Xomxo wê dîkeac ge, he vîhati lam gê Galîli, ⁸ bêna lêc il ngô he keac vac il toto vyadê? ⁹ Ên il mangwe lam gê Patia dî Midia dî Ilam dî lam gê Mesopotemia yuu Judia dî Kapadosia dî Pontas dî Esia ¹⁰ dî lam gê Plisia yuu Pampilia dî Isip dî vîgwe Libia vîwen wê yêp kwabo vô Sailîni dî il mangwe lam gê Lom, ¹¹ dî il mangwe xomxo Yuda dî il ya tîbîi baba wê il tîmu vô Yuda môp ge, dî il mangwe lam gê Klit yuu Alebia, lêc il vîhati ngô he keac il toto vyad dî he nêl kîyang lec do levac wê Anutu vông ge vô il.” ¹² He yetac dî vông he nîlô juda dî he ya nêl vîma ên nêbê, “Susu tiga kehe tîbêna?” ¹³ Lêc xomxo ya so vya vô he vông vînên dî nêl ên nêbê, “Ge he num wain levac om vông he vô mavmav.”

Pita nêl xolac vô he

¹⁴ Pita kîdî lec mî le hîxôn Yesu nue ngîvîhi vîgê yuu dî tô mî la ti dî keac vya levac vô xomxo tige ên nêbê, “Xam lige Yuda hîxôn xam vîhati wê xam lam dô Jêlusalem gee, a ob nêl susu tiga kehe kîtong vô xam mî xam ngô lê. ¹⁵ Xam nêl ên xam nêbê xomxo tigae wain vông he vô mavmav, lêc o bêge lêm. Ên ga gên pîtoc, 9 klok. ¹⁶ Susu tiga wê plopet Joel nêl lec ilage bêga nêbê,

¹⁷ ‘Anutu nêl ên nêbê, “Obêc buc tîmuên lêc a obêc vông Myakîlôhê Ngîbua wê a vông ge i loc hîvun xomxo vîhati xôn, dî nume vêx yuu vux obêc nêl kîyang seac tîyî xocbê plopete ge, dî a obêc hîlung kîyang kehe vîhati vô nume ngîvîhi, dî mame kîpwoc ob yê vîvia lec kîyang kehe. ¹⁸ Obêc vô buc tige a ob vông Myakîlôhê Ngîbua i loc vô a nuge yuac vêx yuu vux vîhati dî he ob nêl kîyang tîyî xocbê plopete ge. ¹⁹ Dî a ob vông do levac gê kîsîi ganê, dî gê kîbun ga hîxôn, om hi yuu ngwax dî ngwaxlu levac obêc val, ²⁰ dî hîyôv ob vô mapîtoc vac dî dentuc ob vô ma hi. Dî buc levac wê Apumtau vông ge ob val tîmuên hîxôn xêseac levac. ²¹ Dî xomxo vîhati wê ob kîyang vya lec Apumtau ge, Apumtau obêc hôm he lec.”

²² “Plopet Joel nêl Anutu kîyang bêge, mêgem xam lige Islêl, xam ngô kîyang wê a ob nêl vô xam bêga bê Yesu Nasalet ge Anutu vông i lam vông do levac yuu yuac nivîha ya xêkîzêc wê Anutu vông ge, dî xam wê dî xovô pyap ên xam nêbê Anutu vông i lam.

²³ Ilage Anutu xovô dî hîlu kîyang pyap nêb ob vông Yesu i lam vac xam vîgêm dî xam vông i vac tîbîi nîpîlêhê vîgê mî he hi i yîb lec xax pola. ²⁴ Lêc Anutu vô i vêl ên myavînê wê yîbên ge dî tîpî vô i kîdî lec vac yîbên, ên yîbên o tîyî wê ob hôm i xôn ge lêm. ²⁵ Tîyî xocbê kîyang wê Devit nêl lec Yesu ilage bêga ên nêbê,

‘A xê Apumtau le vô a magnôn tîyî buc vîhati dî i le vô a vîgêg hîyôv, om susu ti o tîyî wê obêc pwoo a pec ge lêm. ²⁶ Om vông a xêgyaa vô nivîha dî a pîmîl Anutu vac myag, dî a nîgnîvî ob dô bin kîyang nivîha. ²⁷ Ên ông ob sea a kînug i loc dô

vac vigwe yibên lêm, di ông ob sea num ngibua a nignivi i loc pital lêm. ²⁸ Ông hilung môp wê a ob dô magviha ge vô a, di ông dô hixôn a tiyi buc vihati om vông a nilôg vô nivîha.'

²⁹ "Devit nêl kiyang bêge mêgem xam lige, a ob nêl il bug Devit kitong vô xam bêga bê Devit o kivuu kiyang tige lec ici va lêm, ên ilage Devit yib mi he yev i vac lôva, di lôva wê i vông ge le vac il mahigun gwêbaga. ³⁰ Lêc Devit ge plopet ti, om xovô kiyang wê Anutu hilu pyap vô i ên nêb obêc vông Devit bue timuên ti i tu king levac tiyi xocbê Devit ge. ³¹ Devit xovô môp wê Anutu nêb ob vông timuên ge om kivuu kiyang lec wê Kîlisi ob kidi lec vac yibên ge bêga ên nêbê, 'Anutu ob sea i la dô vac vigwe yibên mi i ninivi i pital lêm.'

³² Yesu ge Anutu tîpi vô i kidi lec vac yibên mi xe vihati xê di xe nêl i kitong. ³³ Yesu lec mi lax lag puunê di la dô vô Anutu vigê hiyôv, di vông Myakilôhông Ngibua wê Ma nêl nêb ob vông ge lam vô xe om xam wê di ngô gwêbaga. ³⁴ Devit o la lag puunê tiyi xocbê Yesu la ge lêm. Lêc Devit nêl kiyang lec Yesu bêga ên nêbê, 'Apumtau Anutu nêl vô a Apumtau bêga ên nêbê, "Ông dô vô a vigêg hiyôv, ³⁵ di obêc timuên a obêc vông tibii wê vông vevac vô ông ge he i dô vac ông vigêm vîlu kwa ngibi."'

³⁶ "Mêgem xam Islel vihati, xam xovô bêga bê Yesu wê xam hi lec xax pola mi i yib ge Anutu vông i tu Apumtau di i tu Kîlisi." Pita nêl kiyang tige.

Xomxo tibeac vông i vin Yesu

³⁷ Xomxo tigege ngô kiyang wê Pita nêl ge, lêc kiyang tige vông he nilô hibû sea om he kinêg vô Pita he lie ên nêbê, "Xam lige, xe ob vông bêna?"

³⁸ Om Pita nêl vô he ên nêbê, "Xam vihati pilepac nilôm i vô paha lec di lipac mia lec Yesu Kîlisi lê, ên i kitya xam nêp nipaên vêl. Di Anutu obêc vông Myakilôhông Ngibua i lam vô xam. ³⁹ Ên Anutu hilu kiyang pyap ilage nêb ob vông Myakilôhông Ngibua vô xam hixôn xam nume di xomxo wê dô teva ge hixôn, om ob vông vô he vihati wê il Apumtau Anutu tyuc he nêb he i lam vô i ge."

⁴⁰ Mêd Pita nêl kiyang tibeac ya vô he di nêl xêkizêc vô he ên nêbê, "Xam viac xam nivîha ên xam o lêc vông xam vô nipaên hixôn xomxo nipaên wê dô gwêbaga lêm."

⁴¹ Mêgem he wê vông i vin Pita kiyang ge he lipac mia di la dô hixôn xomxo vông vinên. He wê lipac mia lec buc tige, he tiyi xocbê 3,000.

Môp nivîha wê xomxo vông vinên vông ge

⁴² Tiyi buc vihati xomxo vông vinên ngô Yesu nue ngivîhi xolac di viac nivîha, di he ngiduma xôn di ya mya yêp tîbed di le xêkizêc vac kitaaên. ⁴³ Anutu vông Yesu nue ngivîhi vông do tibeac om xomxo vihati yê di xona. ⁴⁴ Mêd xomxo vông vinên vihati dô hixônma di susu wê he toto vông ge, he yê tiyi xocbê he vihati xe. ⁴⁵ Om susu hixôn kibun wê he vông ge, he vông mi tibii kîsuu, di he kô mone mi lax titang vô lie vông vinên wê nêp susu maên gee. ⁴⁶ He nilô tîbed di he kituc la vac Anutu xumac ngibua tiyi lec buc vihati, di he la ya hixôn lie vac xumac toto hixôn xêyaa nivîha. ⁴⁷ He pimil Anutu tiyi buc vihati di xomxo vihati xêyaa vin lec he di yê he nivîha. Mêd tiyi buc vihati Apumtau vô xomxo ya vêl ên he nêp nipaên di vông he la dô hixôn i nue vông vinên.

3

Pita yuu Jon vông xomxo ti wê vîxa vô nipaên ge vô nivîha lec

¹ Buc ti Pita yuu Jon la, nêb ob la kitaa vac Anutu xumac ngibua vô hiyôv manôn 3 klok, wê he la mi kitaa lec ge. ² Lêc yuu mîla vô xomxo ti wê ta kô i hixôn vîxa nipaên ge. Xomxo tyo, lie mi ken i mi la tiyi lec buc vihati mi la tung i vô xumac ngibua vuayen ti wê he nêl lê nêbê vuayen nivîha, ên xomxo tige mi kitaa nêp mone vô xomxo wê la vac xumac ngibua ge. ³ Xomxo tyo yê wê Pita yuu Jon mîla ge om kitaa yuu ên nêp yuu i vông mone vô i. ⁴ Mêd yuu yê xomxo tyo kizêc di Pita nêl vô i ên nêbê, "Wê mam lam

xii lê.”⁵ Om tyo lax ma lec yuu, ên nêb mêd yuu ob vông susu ti vô i. ⁶ Lêc Pita nêl vô xomxo tyo ên nêbê, “A o kô mone ti lêm. Lêc susu wê dô vô a ge, a ob vông vô ông. Lec Yesu Kîlisi Nasalet lê, a nêl vô ông bê ông kidi lec mi loc.”⁷ Mêd Pita hêm lec xomxo tyo vîgê hîyôv dî vông i kidi lec, dî lutibed vîxa kîtu yuu vîxa pîtehe vôxêkizêc lec⁸ dî i sox mi la le dî vîlee la, mêd la vac xumac ngîbua hîxôn yuu dî la vô sox sox dî pîmil Anutu.⁹ Mêd xomxo vîhati yê wê xomxo tyo vîlee mi la dî lôm dî pîmil Anutu ge,¹⁰ dî he xovô ên nêbê ge xomxo ti wê mi dô vô xumac ngîbua vuayen lê nêbê vuayen nivîha ge dî mi kîtaa susu vô xomxo ge om he yetac mabu dî nga vîgê ên wê tyo vô nivîha lec ge.

Pita nêl xolac vac Anutu xumac ngîbua

¹¹ Xomxo tyo vii lec Pita yuu Jon mêd xomxo vîhati yetac dî tup mi la vô yon lec xumac pêt myahîpu nîlô ti wê he nêl Solomon lê lec ilage. ¹² Lêc Pita yê wê he kîtuc lam ge om nêl vô he ên nêbê, “Xam lige Islel, xam yetac ên va? Bêna lêc xam wê xii kizêcê? Mêd xam so ên xam nêbê xomxo tige vô nivîha lec ya xêkizêc yuu nivîha wê xii vông ge, me? ¹³ Anutu ti wê Eblaham yuu Aisak dî Jekop dî il buge he Anutu, ge wê vông i nu yuac Yesu lê vô levac. Lêc xomxo tyo ti wê xam vông i la vac Pailat vîgê dî Pailat nêb ob pîwelac i vêl, lêc xam yax i vun vô Pailat manôn. ¹⁴ Yesu ge xomxo nivîha dî i xomxo ngîbua, lêc xam yax i vun dî kîtaa Pailat ên xam nêb i pîwelac tîbii nîpaên wê hi xomxo yib ge i lôm vô xam, ¹⁵ dî xomxo ti wê mavîha dôên kehe ge, xam hi i yib. Lêc Anutu tîpi vô i kidi lec mavîha vac yibên mi xe xê lec mamnôn. ¹⁶ Xomxo ti wê xam wê dî xovô i ge vông i vin Yesu, om Yesu lê ngîdu xomxo tige xôn dî vông i vîxa vô nivîha lec. Vông vinên wê i vông ge vông i vô nivîha lec mi xam vîhati wê lec mamnôn.

¹⁷ “Xam lige, a xovô ên a nêbê môt wê xam hîxôn xam lime levac vông vô Yesu ge, xam lungên môt nivîha om xam vông môt tîbêge. ¹⁸ Ilage Anutu vông plopete vîhati he nêl kîtong ên nêbê Kîlisi wê Anutu vông i lam ge ob kô myavînê, om môt wê xam vông ge vông kîyang tyo vô nôn lec.

¹⁹ “Mêgem xam pîlepac xam nîlôm i loc vô Anutu ên i kîtya xam nêb nîpaên vêl. ²⁰ Xam obêc vông bêge ge od Apumtau obêc vông xam dô seac vêl dî xam ob kô xêkizêc, dî obêc vông Yesu Kîlisi wê nêl lec xam pyap ge i lam vô xam. ²¹ Ên Yesu dô lag puunê om ob dô bin buc wê Anutu ob vông susu vîhati i vô paha lec ge, tîyi kîyang wê Anutu nêl vac plopete ngîbua mya ilage. ²² Moses nêl kîyang bêga ên nêbê, ‘Apumtau Anutu obêc vông xam lime ti i tu plopet tîyi xocbê a ge, om xam lêc vô nînyam lehe vô kîyang vîhati wê ob nêl vô xam ge. ²³ Lêc xomxo vîhati wê obêc vô nînya kîtu vô plopete tyo vya ge, Anutu obêc kîtya he vêl, dî he ob dô hîxôn Anutu nue tii vac lêm.’

²⁴ Moses nêl kîyang bêge, dî plopete ilage wê nêl Anutu kîyang kîtong ge, Samyuel hîxôn plopet wê val tîmuên ge, he vîhati nêl kîyang lec buc wê val gwêbaga mi il dô vac ge.

²⁵ “Xam ge plopete nue dî kîyang wê Anutu hîlu vô bume ilage ob lam vô xam hîxôn, kîyang ti wê Anutu nêl vô Eblaham ên nêbê, ‘A ob vông bume tîmuên i tu xomxo kîbun ga vîhati nêb vîzid kehe.’ ²⁶ Om Anutu vînoo i nu yuac mi vông i lam vô xam Yuda tax, ên nêb i vô nivîha vô xam dî xam toto pîlepac xam dî sea môt nîpaên.”

4

Pita yuu Jon le vô kaunsil manôn

¹ Yuu gên nêl xolac vô xomxo tige, lêc xomxo wê mi si daa vô Anutu gee hîxôn xêhîpu levac ti wê mi viac Anutu xumac ngîbua ge dî xomxo Sadyusi mangwe val vô yuu, ² dî he xêyaa vô myavînê vô yuu ên wê yuu tîxuu xomxo ya kîyang bêga nêbê Yesu kidi lec vac yibên om xomxo yibên vîhati obêc kidi lec mavîha nang ge. ³ Om he kô yuu mi la tung vac xumac kalabuhu, nêb yuu i dô dî i vîdii lê, ên ge vîgwe huc. ⁴ Lêc xomxo wê ngô Pita kîyang gee he tîbeac vông i vin, om he vux wê vông i vin ge tîyi xocbê 5,000.

⁵ Dì vîgwe vîdiiên he Yuda levac hixôn gyovîxa dĩ he wê xovô Moses xolac kehe gee, he xôn kitucma gê Jêlusalem. ⁶ He kitucma hixôn xomxo levac wê mi si daa vô Anutu ge, Anas yuu Kaiapas dĩ Jon yuu Aleksanda hixôn lie ya. Anas ge wê tu he vîhati bazub. ⁷ Om he kô Pita yuu Jon mî lam lax yuu le vô he manôn dĩ kinêg vô yuu ên nêbê, “Muu kô xêkizêc vô letya dĩ muu nêl letya lê, lêc muu vông xomxo tige vô nivîha lecê?”

⁸ Mêd Myakilôhông Ngibua hivun Pita xôn om Pita nêl vô he ên nêbê, “Xam xomxo levac hixôn xam gyovîxa, ⁹ gwêbaga xam kinêg xii ên wê xii ngîdu xomxo ti wê vîxa vô nipaên ge xôn, ên xam nêb xam ob xovô bê xii vông i vô nivîha lec tibêna? ¹⁰ Om xam vîhati hixôn lime Islel vîhati, xam xovô bêga bê xêkizêc wê Yesu Kîlisi Nasalet vông ge wê vông xomxo tige vô nivîha lec mî i le vô xam mamnôn. Yesu ge, xam hi i yib lec xax pola, lêc Anutu tîpi vô i kîdî lec vac yibên. ¹¹ Yesu ge ngîdax ti wê xam xumac loxên wê ên xam nêbê nipaên ge, lêc i tu ngîdax xêkizêc ti wê xumac ob le xêkizêc ya ge. ¹² Ên xomxo ngwe o tîyi wê ob hôm il lec ge lêm, ên Anutu o nêl xomxo kîbun ga ti vô il ên nêb i kîtya il nêd nipaên vêl lêm. Nge, Yesu tibed.”

¹³ Xomxo levac tige, he yetac ên kiyang wê Pita yuu Jon nêl ge, ên yuu ge xomxo vîyangtôv yuu dĩ yuu o xulac xumac ti lêm, lêc yuu nêl kiyang hixôn xêkizêc dĩ yuu o xona lêm. Om he xovô nêbê yuu ge wê mi dô hixôn Yesu ilage. ¹⁴ Dì he yê xomxo ti wê yuu vông i vô nivîha lec ge le hixôn yuu, om he nêl kiyang ti o yêp wê ob nêl lax vô yuu ge lêm. ¹⁵ Om he nêl vô yuu nêb yuu i sea xumac kaunsil dĩ loc vîxun. Yuu la vîxun dĩ he nêl voma ên nêbê, ¹⁶ “Il ob vô vatya vô xomxo yuu ganê? Ên xomxo Jêlusalem vîhati xovô do levac wê yuu vông ge om o tîyi wê il ob yax vun ge lêm. ¹⁷ Lêc il ob le vac kiyang tige xôn, ên i o lêc vô levac mî loc vac xomxo vîhati nînya lêm. Om il ob vông vîbuên xêkizêc vô yuu bê yuu i o nêl kiyang vô xomxo lec Yesu lê i tii vac lêm.” ¹⁸ Om he keac yuu lax vô he dĩ nêl kiyang xêkizêc vô yuu ên nêbê, “Muu o lêc nêl kiyang lec Yesu lê lêm, dĩ muu o lêc tixuu xomxo lec lê tige lêm.” ¹⁹ Lêc Pita yuu Jon nêl vô he ên nêbê, “Xam ngô lê. Xii obêc sea Anutu xolac dĩ vông i vin kiyang wê xam nêl ge od mêd Anutu ob yê xii nivîha? Xam xovô lê. ²⁰ Xii o tîyi wê xii ob dô kiyang maên ge lêm. Nge, xii ob nêl kiyang vîhati wê xii ngô dĩ xê mamnôn lec ge kîtong.”

²¹ Kaunsil tige he nêl kiyang xêkizêc vô yuu tii vac dĩ vông yuu la. He nêb he ob vông vîyin vô yuu, lêc tîyiên ma, ên xomxo vîhati pîmil Anutu ên nivîha wê yuu vông ge. ²² Xomxo ti wê yuu vông i vô nivîha lec ge, klismas wê i vông ge kehe yuu (40).

Xomxo vông vinên kîtaa vô Anutu

²³ He kaunsil vông Pita yuu Jon la, om yuu lax mî la vô lie vông vinên dĩ lax nêl kiyang wê xomxo levac wê mi si daa vô Anutu gee hixôn he gyovîxa nêl vô yuu ge kîtong vô he. ²⁴ He ngô pyap dĩ he xôn nîlô tibed dĩ he kîtaa vô Anutu bêga nêbê, “O Apumtau, ông levac wê ôcông va tung lag yuu kîbun dĩ gwec hixôn susu vîhati yang. ²⁵ Ilage Myakilôhông Ngibua wê ông vông ge vông xe bug Devit wê ông num yuac ge nêl ông kiyang bêga nêbê, ‘Bêna lêc tîbii madîluhu xêyaa vô myavînê luu vêl? Bêna lêc he nêl kiyang vaxvax wê nôn maên ge? ²⁶ King kîbun ga vîhati viac he ên vevac, dĩ xomxo levac kitucma ên nêb ob vông vevac vô Apumtau Anutu hixôn Kîlisi wê i vông i lam ge.’

²⁷ Kiyang tige vîxôhilông nôn, ên Helot yuu Pontias Pailat dĩ tîbii wê o Yuda lêm gee hixôn xomxo Islel ya, he xôn kitucma vac vîgwe ga ên nêb ob vông vîyin vô Yesu, ông num yuac ngibua wê ông vînoo i ge. ²⁸ He kitucma ên nêb ob hi Yesu, tîyi kiyang wê ông nêl pyap ilage ya xêkizêc wê ông vông ge, ên ông nêb obêc vô nôn lec timuên. ²⁹ O Apumtau, gwêbaga xe kîtaa vô ông bê ông xovô kiyang vîyin wê he Yuda levac nêl ge dĩ ngîdu xe xôn, ên ông nume yuac xe le xêkizêc dĩ nêl ông xolac i yêp seac dĩ xonaên i ma. ³⁰ Dì ông vyax vîgêm lec xomxo yidac ên he i vô nivîha lec, dĩ ông vông do levac ya lec num yuac ngibua Yesu lê.”

³¹ He kîtaa pyap mêd xumac ti wê he dô vac ge yoc dĩ Myakilôhông Ngibua lam hivun he xôn dĩ he nêl Anutu xolac hixôn xêkizêc dĩ he o xona lêm.

Xomxo vông vinên vîhati nîlô yêp tibed

³² Xomxo vông vinên vîhati nîlô tîbed dî he xêyaa vin lecma, dî he ti o nêl ên nêbê susu wê i vông ge, ge ici xe lêm. Nge, susu wê he toto vông ge he yê tîyi xocbê he vîhati xe. ³³ Mêd Yesu nue ngîvihi nêl kîyang hîxôn xêkizêc nêbê Apumtau Yesu kîdi lec vac yibên, dî xomxo vông vinên vîhati, he dô vac xêyaa vin lecên nîlô. ³⁴ Dî he ti, susu o ma ên he lêm, ên xomxo vîhati vông kîbun hîxôn xumac wê he vông ge mî tîbii kîsuu, dî he kô mone ³⁵ mî la vông vô Yesu nue ngîvihi ên nêb he i tîtang vô xomxo wê nêl susu maên gee.

³⁶ Xomxo ti dô lê nêbê Josep, léc Yesu nue ngîvihi nêl i lê ngwe nêbê Banabas. (Lê tige kehe bêga nêbê xomxo wê mi ngîdu xomxo xôn ya kîyang nivîha ge.) Josep ge Livai ti dî i ben Saiplas, ³⁷ léc Josep vông i kîbun mya ti mî tîbii kîsuu dî i kô mone mî la vông vô Yesu nue ngîvihi.

5

Ananias yuu Sapaila

¹ Xomxo ti lê nêbê Ananias yuu vinê Sapaila, yuu vông kîbun wê yuu vông ge ti mî tîbii kîsuu, ² léc Ananias vun mone vîwen dî kô vîwen mî la vông vô Yesu nue ngîvihi, dî vinê xovô môt wê i vông ge. ³ Léc Pita nêl vô i ên nêbê, “Ananias, bêna léc Seten dô vac ông nîlôm dî vông ông vun mone wê ông kô lec kîbun ge vîwen dî ông kîtyoo kîyang vô Myakîlôhê Ngîbua? ⁴ Ilage wê tîbii gên o kîsuu kîbun tige lêm ge, od kîbun tige tu ôcông va xe. Dî buc wê tîbii kîsuu pyap ge od mone ge ôcông va xe. Bêna léc ông xovô môt tîbêge yêp vac nîlômê? Ông o kîtyoo xomxo lêm. Nge, ông kîtyoo Anutu.” ⁵ Ananias ngô kîyang tige dî vîxog mî la kîbun dî la yib lutibed. Om xomxo wê ngô kîyang tige vîhati xona mabu. ⁶ Mêd xomxo ngîvihi ya lam vîyum i vac nivîmihi dî kô mî la vîxun mî la yev.

⁷ Hîyôv manôn yon lam la vêl mêd Ananias vinê val vô Pita, léc lungên wê liya yib ge. ⁸ Om Pita kînêg vô i ên nêbê, “Mone wê muu kô lec kîbun ge, muu vông i lam vîhati, me?” Mêd Sapaila luu i vya ên nêbê, “Mone vîhati ge, xii vông i loc.” ⁹ Om Pita nêl vô i ên nêbê, “Bêna léc muu liyam nêb muu ob yaxên Apumtau Myakîlôhê Ngîbua? Wê lê. Xomxo wê yev liyam ge vena le vô vuayen om ob lam ken ông mî la êno bêge.” ¹⁰ Lutibed vêx tyo vîxog mî la kîbun mî la yêp vô Pita vîxa dî yib, dî xomxo ngîvihi wê yev liya ge lamyê wê yib ge om kô mî la yev i pîkeb liya. ¹¹ Om xomxo vông vinên hîxôn xomxo wê ngô kîyang tige he vîhati xona mabu.

Yesu nue ngîvihi vông do tîbeac

¹² Yesu nue ngîvihi vông do levac tîbeac vac xomxo mahîgun, dî xomxo vông vinên dô kîdu ti dî la mî kîtucma vac Anutu xumac ngîbua lec pêt myahîpu nîlô ti wê he nêl Solomon lê lec ilage. ¹³ Mêd xomxo baba xona dî o kîtuc la hîxôn he lêm, léc xomxo tîbeac pîmil he dî yê he nivîha, ¹⁴ dî xomxo vêx yuu vux tîbeac vông i vin Apumtau dî lam dô hîxôn xomxo vông vinên. ¹⁵ Mêd xomxo mi ken lie wê yidac gee mî la lii vac môt dî he yêp lec pêt, ên he xo ên he nêbê Pita obêc val ge od hînyena wê i vông ge i lam lec he dî vông he i vô nivîha lec. ¹⁶ Dî xomxo tîbeac vac vîgwe wê yêp kwabo vô Jerusalem ge, he kô xomxo wê yidac gee, hîxôn xomxo wê vîmwo nîpaên dô vac he gee mî la vô Yesu nue ngîvihi, dî he vîhati vô nivîha lec.

Angela tax xumac kalabuhu ên Yesu nue ngîvihi

¹⁷ Mêd xomxo wê mi si daa vô Anutu gee, he nêl xomxo levac hîxôn he Sadyusi wê mi dô hîxôn i gee he xêyaa vô nîpaên vô Yesu nue ngîvihi ên wê xomxo vîhati pîmil he ge, ¹⁸ om he hôm Yesu nue ngîvihi xôn dî tung he la vac xumac kalabuhu. ¹⁹ Om he dô dî vô bucên Apumtau vông angela ti lam tax xumac ên he dî kô he mî la vîxun dî nêl vô he ên nêbê, ²⁰ “Xam lôc vac Anutu xumac ngîbua dî loc nêl kîyang mavîha dôên kehe kîtong i yêp seac vô xomxo vîhati.” ²¹ Yesu nue ngîvihi ngô angela vya dî kîdi mî la pîtoc yang dî la vac Anutu xumac ngîbua dî nêl xolac vô xomxo.

Mêd xomxo daa siên li levac tyo hixôn xomxo wê mi dô hixôn i gee, he keac kaunsil wê he Yuda vông ge hixôn Yuda levac vîhati lam kitucma, di he vông xomxo ya la xumac kalabuhu ên nêb he i loc kô Yesu nue ngivîhi mi lam. ²² Om xêhipue la yê xumac kalabuhu nilô, léc Yesu nue ngivîhi o dô lêm. He xôa ma om he lax nêl vô he kaunsil ên nêbê, ²³ “Xe la xê xumac kalabuhu léc xumac vuayen tung xôn vîhati di tibii viacên dîle vô vuayen om xe tax vuayen mi xê xumac nilô lê, léc xe o tulec xomxo ti xeedô lêm. Xumac nilô pileva.”

²⁴ Mêd xêhipu levac ti wê mi viac Anutu xumac ngîbua ge hixôn xomxo levac wê mi si daa vô Anutu gee, he ngô kiyang tige di nilô myag kiyang tibeac di he kinêg voma ên nêbê, “Kiyang tige obêc tibêna?” ²⁵ Mêd xomxo ti mila vô he di nêl ên nêbê, “Xam wê lê. Xomxo ti wê xam tung he la vac kalabuhu gee, he la le vac Anutu xumac ngîbua di nêl xolac vô xomxo.” ²⁶ Om xêhipu levac tige hixôn xêhipu ya la kô Yesu nue ngivîhi léc hiên he ma, ên he xona ên he nêb xomxo obêc nêx he ya ngîdax.

Yesu nue ngivîhi xonaên ma di nêl kiyang lec kaunsil manôn

²⁷ Mêd he kô Yesu nue ngivîhi mi la lax he le vô kaunsil manôn, mêd xomxo daa siên nêl levac nêl vô he ên nêbê, ²⁸ “Xe le vac xam xôn di nêl xêkizêc vô xam ên xe nêbê xam o léc nêl kiyang lec Yesu lê lêm. Léc xam o ngô kiyang wê xe nêl ge lêm, di xam nêl kiyang tige vô levac vac vigwe Jerusalem vîhati, di xam nêb xam ob nêl kiyang kitooên lec xe bê xe hi Yesu yib.”

²⁹ Léc Pita hixôn lie luu he vya ên nêbê, “Xe ob timu vô Anutu kiyang, di xe ob timu vô kiyang wê xomxo vông ge lêm. ³⁰ Xam hi Yesu yib lec xax pola, léc Anutu wê buge mi kîtaa vô ge tîpi vô i kîdi lec, ³¹ di vông i la dô vô i vigê hiyôv, di i tu il nêd mugên wê ob hôm il lec ge, ên nêb il Islel pilepac il di vông nilôd i loc vô Anutu ên i kîtya il nêd nîpaên vêl. ³² Kiyang tige vîhati, xe nêl kîtong vô xomxo, di Myakîlôhê Ngîbua nêl kiyang tige hixôn. Myakîlôhê Ngîbua tige Anutu vông vô xomxo wê ngô i kiyang di timu vô ge.”

³³ He kaunsil ngô Pita kiyang tige di he xêyaa vô myavînê mabu vô Yesu nue ngivîhi om nêb ob hi he yib. ³⁴ Léc xomxo kaunsil ti lê nêbê Gameliel kîdi lec ên nêb ob nêl kiyang vô lie. Gameliel ge Palisi ti wê mi tixuu xomxo ya Moses xolac ge, om xomxo vîhati pîmil i di vông i lê vô levac. Léc Gameliel nêl ên nêb he i vông Yesu nue ngivîhi i lop mi loc vîxun vêl. ³⁵ He lop mi la vîxun pyap di Gameliel nêl vô he kaunsil ên nêbê, “Xam lige Islel, môp wê xam nêb xam ob vông vô xomxo tige, xam vvac xovô nivîha lê. ³⁶ Xam xovô pyap wê ilage Tiudas yong i nêb i xomxo levac, di xomxo tibeac tîyi 400 timu vô i vîxa, léc gavman hi i yib di xomxo vîhati wê timu vô i gee pec sea di yuac wê he vông ge tô mi la. ³⁷ Nang dêc buc wê gavman kîvuu xomxo lê ge, Judas gê Galili didii xomxo tibeac la vô i, nêbê he ob vông vevac vô gavman, léc gavman hi i yib di xomxo wê timu vô i vîxa gee pec mi moo sea. ³⁸ Om gwêbaga a ob nêl vô xam bê xam sea Yesu nue ngivîhi tige di vông he i loc, ên yuac wê he vông ge, xomxo vaci obêc tu kehe ge od obêc vô nîpaên. ³⁹ Léc Anutu obêc tu kehe ge od xam o tîyi wê xam ob le vac xôn ge lêm, ên obêc tîyi xocbê xam vông vevac vô Anutu.”

⁴⁰ Mêd kaunsil tige vîhati lee yuu lec Gameliel kiyang, om he keac Yesu nue ngivîhi vena di he nêl mi tibii hi he ya yihi, di he nêl vya xêkizêc vô he ên nêb he i o léc nêl kiyang lec Yesu lê i tii vac lêm. Pyap di vông he lop mi la. ⁴¹ Om Yesu nue ngivîhi sea kaunsil di lop mi la vîxun hixôn xêyaa nivîha, di pîmil Anutu ên wê Anutu xo nêbê he tîyi wê ob kô vîyin lec Yesu lê ge. ⁴² Mêd he la nêl Yesu Kîlisi xolac vô xomxo vac Anutu xumac ngîbua di la nêl vac xomxo toto ben tîyi buc vîhati.

6

He vînoo xomxo vigê vilu di sec yuu ên nêb he i ngîdu Yesu nue ngivîhi xôn

¹ Vô buc tige xomxo tibeac vông i vin Yesu om xomxo vông vinên vô tibeac. Léc he vilu wê keac vya Glik ge yê he wê keac vya Yuda ge nîpaên ên nêbê, “Xam mi vông byed vô susu vô he wê nêl susu maên gee tîyi lec buc vîhati, léc xam o vông vô vêxôv wê xe

vông ge hixôn lêm.”² Om Yesu nue ngivihi vigê yuu di tô mi la yuu keac xomxo vông vinên vîhati lam kitucma, di nêl vô he ên nêbê, “Xe obêc sea yuac wê xe mi nêl Anutu xolac ge di la vông byed vô susu yaên ge od tîyiên ma.”³ Om xam lige, xam vînoo xomxo vigê vîlu di sec yuu vac xam mahîgun, wê xam wê he nivîha di Myakîlôhê Ngîbua hîvun he xôn di he piyôp nivîha ge, ên il ob vông yuac tige vac he vigê mi he i vông,⁴ ên xe wê Yesu nue ngivihi ge ob vông yuac lec kitaaên hixôn xolac nêlên.”

⁵ Mêd xomxo vông vinên vîhati tyuc lec kiyang wê he nêl ge, om he vînoo Stiven yuu Pilip di Plokolas di Naikena di Taimon di Pamenas di Nikolas. Stiven ge xomxo ti wê vông i vin Yesu xêkizêc ge di Myakîlôhê Ngîbua hîvun i xôn, di Nikolas ge tîbii Antiok ti lêc mi tîmu vô kiyang wê he Yuda vông ge.⁶ Om he lax xomxo tige la vô Yesu nue ngivihi manôn mi he vyax vigê lec he di kitaa lec.

⁷ Mêd Anutu xolac vô levac di xomxo Jelusalem tîbeac vông i vin Yesu di xomxo wê mi si daa vô Anutu gee tîbeac vông i vin hixôn.

He Yuda hôm Stiven xôn

⁸ Stiven ge, vizid yuu xêkizêc wê Anutu vông ge hîvun i xôn, om mi vông do levac mi xomxo tîbeac yê.⁹ Lêc Yuda ya lam vô Stiven di he ngaênma lec xolac. Xomxo tige lam gê Sailini yuu Aleksandlia di Silisia di Esia lêc lam dô Jelusalem, di he mi la vac Yuda xumac lîlo ti wê nêl lê nêbê tîbii piwelac he vêl.¹⁰ Om he Stiven ngaênma lec xolac, lêc Myakîlôhê Ngîbua vông piyôp nivîha vô Stiven om xomxo tige tîyiên ma wê ob kitya Stiven kiyang vêl ge.¹¹ Mêd he vông xomxo ya la nêl kiyang kityooên lec Stiven bêga ên nêbê, “Xe ngô wê xomxo tige mi so vya vô Moses yuu Anutu.”¹² He nêl bêge om he kiyang la vông xomxo levac yuu xomxo wê xovô Moses xolac gee hixôn xomxo tîbeac, he nîlô vô nîpaên vô Stiven, om he la hêm Stiven xôn di kô i mi la vô he kaunsil.¹³ Di he vông xomxo ya la nêl kiyang kityooên lec Stiven bêga ên nêbê, “Xomxo tige mi nêl kiyang nîpaên lec Anutu xumac ngîbua hixôn xolac wê Moses vông ge.¹⁴ Xe ngô wê nêl ên nêbê Yesu Nasalet ob dii xumac ngîbua vêl di ob pilepac môp wê Moses vông vô il ilage vac.”¹⁵ Mêd xomxo vîhati wê dô vac kaunsil ben gee yê Stiven xêkizêc, lêc Stiven manôn tîyi xocbê angela manôn.

7

Stiven nêl xolac vô he kaunsil

¹ Mêd xomxo daa siên nêl levac kinêg vô Stiven ên nêbê, “Kiyang wê he nêl lec ông ge, vîxôhîlôg, me?”

² Lêc Stiven nêl ên nêbê, “Xam mage lige, xam ngô lê. Vô buc ilage wê il bug Eblaham gên dô Mesopotemia di laên vigwe Halan gên ma ge od xêseac kehe Anutu hîlung i vô Eblaham³ di nêl vô i ên nêbê, ‘Ông sea bom di sea tame mame lime di loc vigwe ti wê a obêc hîlung vô ông ge.’⁴ Om Eblaham sea tîbii Kaldia ben di la dô vigwe Halan. Di buc wê Eblaham ma yib ge Anutu vông i lam vac vigwe tiga wê xam dô vac gwêbaga.⁵ Lêc Anutu o vông kibun tiga tya vô Eblaham lêm. Nge, Anutu hîlu kiyang vô i ên nêbê obêc tîmuên ge od obêc vông vigwe vîhati i tu Eblaham hixôn bue tîmuên xe. Eblaham nue gên ma, lêc Anutu hîlu kiyang tige tax vô i,⁶ di nêl hixôn ên nêbê, ‘Nume bume tîmuên obêc la dô vac tîbii ben di tu tîbii tige nue yuac di he ob vông vîyin vô he tîyi klîsmas tîbeac hîwocên xocbê 400,⁷ lêc a obêc vông myaviwen vô tîbii wê bume ob tu he nue yuac ge, di obêc tîmuên bume ob sea tîbii ben di lôm lam vac vigwe tiga tii vac di vông lîlo di kitaa vô a.’⁸ Nang dêc Anutu hîlu kiyang vô Eblaham ên nêbê he i gôl nue vux nînivî ên i nêl kitong bê he tu Anutu nue, om buc wê Eblaham nu Aisak yubac di buc vigê vîlu di sec yon la vêl ge od Eblaham gôl Aisak nînivî. Nang dêc Aisak kô nu Jekop dêc Jekop kô nue vigê yuu di tô mi la yuu wê tu il buge ge.

⁹ “Lêc il buge xêyaa vô myaviwê vô li Josep om he vông Josep mi tîbii ya kisuu di kô mi la vigwe Isip. Lêc Anutu dô hixôn Josep¹⁰ di ngîdu i xôn vac vîyin wê tîbii vông vô

i ge, di vông piyôp nivîha vô Josep om tibii Isip nê king Pelo yê Josep nivîha di vông i tu Isip nê gavman levac di i viac xumac hixôn susu vîhati wê Pelo vông ge.

¹¹ “He dô léc vip levac yêp vac vîgwe Isip yuu Kenan vîhati, ên he xen susu yaên ma vêl, om xomxo vîhati dô vac vîyin levac di il buge o tulec yaên ti lêm. ¹² Léc Jekop ngô wê yaên dô Isip ge om vông nue la Isip taxlee. ¹³ Nang dêc he lax Isip lu ngwe tii vac di Josep nêl i kitong vô lie, di nêl vô king Pelo hixôn om Pelo xovô Josep he lie kehe. ¹⁴ Mêd Josep vông kiyang la vô ma Jekop nêbê Jekop hixôn Josep lie he nue, he vîhati i loc vô i gê Isip. Xomxo tige he vîhati tîyi 75, ¹⁵ mêd Jekop la dô Isip dêc yib. Nang dêc Jekop nue yib. ¹⁶ Jekop yuu Josep, nue bue kô yuu mi lax yev gê vîgwe Sekem vac vîgwe ti wê tibii Hemo vông mi Eblaham kisuu ya mone ilage.

¹⁷ “Xomxo Islel dô Isip di vô tibeac hiwocên mêd buc vô kwabo lec wê Anutu ob vông kiyang wê hîlu vô Eblaham ilage i vô nôn lec ge. ¹⁸ He dô Isip, léc Isip paha ti tu king om lungên Josep, ¹⁹ mêd kityoo il buge di vông vîyin vô he ên nêbê he i sea nue paha i loc dô vaxvax ên he i yib. ²⁰ Vô buc tige Moses yubac, léc Moses ge nipwo nivîha ti wê Anutu yê nivîha ge, om ta yuu ma viac di i dô vac xumac lôma dentuc yon, ²¹ nang dêc he kô mi la lii vô mia nînya léc Pelo nu vêx la kô mi la viac xocbê ici va nu ge di i vô levac. ²² Mêd he tixuu Moses ya môp yuu xovôên vîhati wê he Isip vông ge om Moses tîyi xocbê xomxo wê mi nêl kiyang di vông yuac nivîha ge.

²³ “Klismas wê Moses vông ge kehe yuu, léc xo ên nêb ob la yê lie Islel ²⁴ om la yê, léc yê wê tibii Isip ti hi li Islel ti ge, om Moses nêb ob ngîdu li tige xôn di ku i lu om la hi Isip tige yib. ²⁵ Moses xo ên nêbê lie Islel xovô wê Anutu vînoo i nêb i vô he vêl ên vîyin ge, léc he o xovô lêm. ²⁶ Mêd vîgwe vîdiên tîgige Moses lax mi la vô lie léc yê wê Islel yuu dîhima ge. Om nêb ob hi kiyang wê yuu vông ge i yib om nêl vô yuu ên nêbê, ‘Letya nêb muu hima? Ên muu ge muu lim.’ ²⁷ Léc xomxo ngwe wê nêl vevac tax ge ngîloo Moses di nêl vô i ên nêbê, ‘Letya nêb ông ob tu xomxo levac wê xe vông di tîtô xe nêb kiyangê?’ ²⁸ Ông ob hi a xib tîyi xocbê ông hi Isip ti yib vîhevege?’ ²⁹ Moses ngô kiyang tige om pec mi la di la dô tîyi xocbê tibii ba vac vîgwe ti lê nêbê Midian, mêd kô vêx di nu vux yuu yubac vac vîgwe tige.

³⁰ “He dô Midian klismas kehe yuu, di buc ti Moses la vac vîgwe mahîgun pîleva ti wê yêp kwabo vô kitôn Sainai ge, léc yê

angela ti lam vac ngwax mahelac wê tum lec xax myabo ge. ³¹ Moses yê tige di yetac om du mi la kwabo nêb ob la yê, léc Apumtau vya nêl ên nêbê, ³² ‘A Anutu wê bume Eblaham yuu Aisak yon Jekop, yon Anutu a.’ Mêd Moses yetac di xona di vun manôn nêb yêên ob ma. ³³ Mêd Apumtau nêl vô i ên nêbê, ‘Pîwelac su vêl ên vîxam, ên vîgwe wê ông le lec ge vîgwe ngîbua. ³⁴ A xê wê a nuge dô vac vîyin levac gê Isip di a ngô wê he byag ge, om a lop mi lam ên a nêb a ob vô he vêl ên vîyin tige. Om ông lam, ên a ob vông ông loc Isip.’

³⁵ “Moses ge wê lie tii i la ilage di nêl vô ên nêbê, ‘Letya vînoo ông ên nêb ông tu xomxo levac wê xe vông di tîtô xe nêb kiyangê?’ He nêl bêge lê, léc Anutu vông angela tige la vô Moses vac xax myabo di vông i tu he Islel nêl xomxo levac wê pîwelac he vêl ên vîyin ge. ³⁶ Om Moses didii he mi lam di he sea vîgwe Isip, di Moses vông do levac gê Isip di vông lec Gwec Hi di vông vac vîgwe mahîgun pîleva tîyi klismas kehe yuu.

³⁷ “Moses ge wê nêl vô he Islel ên nêbê, ‘Anutu obêc vông xam lime ti tu plopet xocbê a ge.’ ³⁸ Mêd Moses dô hixôn il buge vac vîgwe mahîgun pîleva di i lec mi la lec kitôn Sainai, léc angela nêl Anutu kiyang vô i di i kô kiyang mavîha mi lôm nêl vô lie di i lam vô il gwêbaga hixôn.

³⁹ “Léc il buge vô nînya kitu vô Moses kiyang di pîlepac nîlô lax vô Isip nêb ob lax mi la, ⁴⁰ om he la nêl vô Moses li Elon ên nêbê, ‘Ông sev xe anutu ya, ên he i didii il, ên Moses wê didii il gê Isip mi il lam ge, xe lungên, mêd la dô na?’ ⁴¹ Om vô buc tige he sev bulmakau nu ti kinu di tung daa vô anutu kityooên tige di pîmil susu ti wê he vông ya vîgê ge. ⁴² Om Anutu vô nîmi vô he di pîlepac he nîlô la vô hîyôv yuu dentuc di pîtua di he kîtaa vô, tîyi xocbê kiyang wê plopet kîvu ilage mi i yêp vac kîpîhac bêga ên nêbê,

'Xam Islel, xam la dô vac vîgwe mahîgun pileva tîyi klismas kehe yuu, lêc xam o hi bwoc sipsip yuu bulmakau ya mî si daa vô a lêm. ⁴³ Anutu kityooên ti lê nêbê Molok ge, xam kô i xumac sel mî lam hîxôn, dî kô pîtua kînu wê anutu kityooên lê nêbê Lèpan vông ge hîxôn, ên xam nêb xam ob kîtaa vô, om a ob vông xam loc dô vac vîgwe ti wê yêp Bèbilon vîlu ganê.'

⁴⁴ "Vô buc wê il buge dô vac vîgwe mahîgun pileva ge Anutu xumac sel yêp vac he mahîgun dî nêl kîtong nêbê Anutu dô hîxôn he. Xumac tige, he lox i tîyi kînu wê Anutu hîlung vô Moses ge. ⁴⁵ Nang dêc Josua kô il buge mî he la vîgwe Kenan, lêc tîbii ya dô lec kîbun tige om Anutu tii tîbii tigeê vêl dî he Islel la dô lec vîgwe Kenan. Lêc xumac sel tige he kô mî la hîxôn dî lax i le vac he mahîgun dî i la tyip vô buc wê king Devit dô ge hîxôn. ⁴⁶ Mêd Anutu yê Devit nivîha om Devit kîtaa vô Anutu nêb ob lox xumac ti vô Anutu wê bu Jekop Anutu ge. Devit nêl bêge lê, ⁴⁷ lêc nu Solomon lox Anutu xumac tige.

⁴⁸ "Lêc Anutu wê luu vîhati vêl ge ob dô vac xumac wê xomxo lox ya vîgê ge lêm. Tîyi xocbê plopet kîyang yêp bêga ên nêbê,

⁴⁹ 'Anutu nêl ên nêbê, "Lag puunê ge tîyi xocbê sia wê a ob dô lec ge, dî kîbun ge tîyi xocbê xax wê a vîxag ob le lec ge. Om xam ob lox xumac ngwe bêna vô a? Dî a bog wê a ob dô seac vêl ge yêp gê na? ⁵⁰ A ga wê a vîgêg tung susu tigeê vîhati."'

⁵¹ "Anutu kîyang yêp bêge, lêc xam pîyôp xêkizêc dî xam nîlôm mapîtoc dî xam vô nînyam kîtu, dî xam tii Myakîlôhê Ngîbua tîyi buc vîhati. Xam vông môp tige tîyi xocbê bume vông ilage. ⁵² Plopet tina wê bume o vông vîyin vô he ilage lêm? He plopet ilage wê nêl kîtong nêbê xomxo bôbac ti obêc val ge, xam bume hi he yib mîma vêl. Dî xacxam va vông xomxo tyo vac tîbii vevac vîgê dî hi i yib. ⁵³ Xam ge wê xam kô Anutu xolac vô angela ge, lêc xam o tîmu vô lêm." Stiven nêl kîyang bêge vô he.

He nêx Stiven ya ngîdax mî i yib

⁵⁴ He kaunsil ngô kîyang wê Stiven nêl vô he ge mêd he xêyaa vô myavînê mabu vô Stiven dî he nga mya xôn nêb ob hi. ⁵⁵ Lêc Myakîlôhê Ngîbua hîvun Stiven xôn dî i lax ma lec lag, lêc yê xêseac wê Anutu vông ge dî yê Yesu le vô Anutu vîgê hîyôv, ⁵⁶ om nêl ên nêbê, "Xam wê lê. A xê lag puunê tax dî Xomxo Nu le vô Anutu vîgê hîyôv."

⁵⁷ He ngô Stiven kîyang dî iac mabu dî kîyel nînya xôn ên nêb ob ngô Stiven kîyang lêm. Dî lutibed he vîhati kîdi lec dî la hôm Stiven xôn, ⁵⁸ dî kô mî la vîgwe Jerusalem nînya nêb ob la nêx i yib ya ngîdax. Om he wê vông kîyang vô Stiven gee kwax he ngakwi ngwe vêl mî la tung vô xomxo ngîvihi ti lê nêbê Sol. ⁵⁹ Mêd he nêx Stiven ya ngîdax, lêc Stiven kîtaa bêga nêbê, "Apumtau Yesu, ông hôm a myagkîlôhê i loc vô ông." ⁶⁰ Mêd Stiven

yev vîxa kîtu vac dî kîtaa vya levac ên nêbê, "Apumtau, le i lêc hôm he nêl nîpân wê he vông ge xôn lêm." Stiven nêl bêge mêd yib.

8

Sol vông vîyin levac vô xomxo vông vinên

¹ Sol xêyaa vô nivîha ên wê he hi Stiven yib ge. Dî buc mahîgun tige xomxo kîdi mî vông vîyin mabu vô xomxo vông vinên wê dô Jerusalem gee, om he vông vinên vîhati pec mî la dî la dô vîgwe Judia yuu Samelia, dî Yesu nue ngîvihi ge he dô Jerusalem. ² Dî xomxo wê mî tîmu vô Anutu kîyang ge, he ya kô Stiven nîvîvi mî la yev dî byag mabu ên wê i yib ge. ³ Lêc Sol nêb ob kîtya xomxo vông vinên vîhati vêl om la vac he toto ben dî la hôm vêx yuu vux xôn dî kô mî la tung vac xumac kalabuhu.

Xomxo la nêl Yesu xolac gê Samelia

⁴ Xomxo vông vinên wê pec sea gee la vac vîgwe toto dî la nêl Yesu xolac kîtong. ⁵ Mêd Pilip la vac vîgwe ti wê yêp vac vîgwe levac Samelia ge dî la nêl Yesu kîtong vô he ên nêbê Yesu ge Kîlisi wê Anutu vông i lam ge. ⁶ Dî xomxo tigeê ngô kîyang wê Pilip nêl ge dî yê do levac wê vông ge om vô nînya lehe vô i kîyang. ⁷ Ên xomxo tîbeac wê vîmwo nîpân dô vac he nîlô gee, vîmwo tigeê iac mabu dî lam lop mî la vêl ên he, dî xomxo

tibeac wê len vô xêhe gee hixôn he wê vixa vô nipaên ge, he vô nivîha lec. ⁸ Mêgem xomxo vîyang tige dô hixôn xêyaa nivîha.

⁹ Xomxo ti dô Samelia lê nêbê Saimon. Saimon mi yong i nêbê i xomxo levac dî mi vông pileac om xomxo Samelia yê dî yetac ên. ¹⁰ Om xomxo levac hixôn xomxo vîhati he vô nînya lehe vô Saimon kiyang dî nêl bêga nêbê, “Xomxo tige kô xêkizêc levac vô Anutu.” ¹¹ Dî he yetac ên do levac wê Saimon mi vông ila ila ge om he vô nînya lehe vô Saimon kiyang. ¹² Lêc Pilip la nêl Anutu ben kehe kitong vô he dî nêl Yesu Kîlisi xolac nivîha vô he, om xomxo vêx yuu vux tibeac vông i vin dî lipac mia. ¹³ Dî Saimon vông i vin hixôn dî lipac mia dî la hixôn Pilip dî yetac mabu ên do levac wê Pilip mi vông ge.

¹⁴ Mêd Yesu nue ngîvihi wê dô Jerusalem gee ngô wê xomxo Samelia vông i vin Anutu xolac ge om he vông Pita yuu Jon loc mî la vô he, ¹⁵ dî yuu la kîtaa lec he ên nêbê Myakîlôhò Ngîbua i loc vô he. ¹⁶ Ên Myakîlôhò Ngîbua gên o la vô he lêm. He lipac mia lec Yesu Kîlisi vaci lê. ¹⁷ Om yuu la vyax vîgê lec he dî Myakîlôhò Ngîbua lam la vac he nîlô.

¹⁸ Mêd Saimon yê wê Pita yuu Jon vyax vîgê lec xomxo dî Myakîlôhò Ngîbua lam la vac he nîlô ge, om Saimon kô mone mî la vô yuu ¹⁹ dî la nêl vô yuu ên nêbê, “Muu vông xêkizêc tige vô a hixôn êdêc a vyax vîgê lec xomxo ge od Myakîlôhò Ngîbua i loc vac he nîlô.”

²⁰ Lêc Pita nêl vô i ên nêbê, “Xêkizêc ti wê Anutu nêb ob vông pileva ge ông nêb ông ob kîsuu ya mone, om ông loc dî loc xôa ma hixôn ông mone. ²¹ Ông ob vông yuac tiga hixôn xe lêm, ên ông nîlôm o yêp nivîha vô Anutu manôn lêm. ²² Om ông pilepac ông dî vô nîmim vô môp nipaên wê ông vông ge, dî ông kîtaa vô Apumtau ên i kîtya ông nêp nipaên wê yêp vac ông nîlôm ge vêl, ²³ ên a xê wê kiyang juda juda pup vac ông nîlôm dî ông nêp nipaên hôm ông xôn pîlihi.”

²⁴ Mêd Saimon luu Pita vya ên nêbê, “Muu kîtaa vô Apumtau lec a, ên nipaên wê muu nêl ge i o lêc tulec a lêm.”

²⁵ Mêd Pita yuu Jon nêl Apumtau Yesu kitong vô xomxo. Pyap dî yuu la, nêb ob lax mî la Jerusalem. Om yuu la nêl Anutu xolac vac vîgwe toto gê Samelia dî lax mî la Jerusalem.

Pilip nêl xolac vô tîbii Itiopia ti

²⁶ Apumtau vông angela ti la nêl vô Pilip ên nêbê, “Ông kîdi lec dî loc vô môp ngwe wê yêp vô vîgê kêd wê ob sea Jerusalem dî la Gasa ge.” Môp tige yêp vac vîgwe mahigun pileva wê tîbii dô vacên ma ge. ²⁷ Om Pilip kîdi lec mî la, lêc mîla tulec xomxo ti vac môp. Xomxo tige tîbii Itiopia levac ti wê mi viac mone yuu susu wê he kwin Kandesî vông ge gê Itiopia. Xomxo tyo la kîtaa vô Anutu gê Jerusalem, ²⁸ pyap dî lax nêb ob lax ben, om dô lec pêt ti wê xôhò didii ge mêd kitong kîpîhac wê plopet Aisaia kîvuu ilage dî la vô môp mî la. ²⁹ Mêd Myakîlôhò Ngîbua nêl vô Pilip ên nêbê, “Loc kwabo vô xomxo tiganê dî loc hixôn.” ³⁰ Om Pilip tup mî la dî mîla le hixôn xomxo tige dî ngô wê xomxo tige dî kitong Aisaia kiyang, om kînêg vô i ên nêbê, “Kiyang wê ông kitong ge, ông xovô kehe, me?”

³¹ Lêc xomxo tyo nêl ên nêbê, “Xomxo ti obêc nêl vô a ge od a ob xovô.” Om xomxo tige kîtaa Pilip ên nêbê, “Ông lec lam dô hixôn a.”

³² Xolac wê xomxo tige kitong ge nêl bêga nêbê, “He didii xomxo tige mî la tîyi xocbê bwoc sipsip wê he ob kô mî la hi i yîb ge, dî i tîyi xocbê bwoc sipsip nu ti wê he ob kîping nivîluhu vêl ge lêc xomxo tige le xôa maên dî o keac ti lêm. ³³ He vông i lê vô nipaên, dî he o tîtô i nêp kiyang vô nivîha lêm. Om letya ob nêl i nue bue kiyang? Ên i sea kîbun ga dî la.”

³⁴ Mêd tîbii levac tige kînêg vô Pilip ên nêbê, “Ông nêl kitong vô a bê plopete kîvuu kiyang tiga lec letya? Kîvuu lec ici va, me kîvuu lec xomxo ngwe?”

³⁵ Om Pilip nêl Yesu xolac nivîha wê yêp vac plopete kiyang tige yêp seac vô xomxo tyo. ³⁶ Mêd yuu la vô môp mî la, dî mîla vô mia ti, om xomxo tige nêl vô Pilip ên nêbê, “Wê lê. Mia yêp ga, om tîyi wê ông ob lipac a ge, me?”

³⁷ [Mêd Pilip nêl ên nêbê, “Ông obêc vông nîlôm la yadîluhu vô Anutu dî vông i vin ge od tîyi wê ông ob lipac mia.” Mêd tyo nêl ên nêbê, “A vông i vin ên a nêbê Yesu Kîlisi ge Anutu nu vîxôhîlôg.”]

³⁸ Om nêl dî xôhî le dî yuu lop mî la vac mia dî Pilip lipac i. ³⁹ Mêd yuu lôm tyip kehe dî Apumtau Myakîlôhî Ngîbua hôm Pilip vêl lutibed, om xomxo tige yê wê Pilip xôa ma ge dî i la hîxôn xêyaa nivîha dî la ben. ⁴⁰ Mêd Pilip yê lêc val dô vîgwe Asdot. Mêd loc mî la vac vîgwe tige vîhati dî la nêl Anutu xolac vô xomxo dî mîla Sisalia.

9

Sol pilepac i dî vông i vin Yesu

¹ Vô buc tige Sol le nêl kîyang xêkîzêc nêb ob vông vîyin vô xomxo vông vinên dî hi he yib, om la vô xomxo daa siên nêl levac ² mî la nêl vô ên nêb i kîvuu kîpihac i loc vac he Yuda vac xumac lîlo wê yêp vîgwe Damaskas ge. Om kîvuu kîpihac bêga nêbê Sol obêc tulec vêx me vux wê mi tîmu vô Yesu môp gee od i hôm he xôn dî kô mî loc Jerusalem dî loc tung vac xumac kalabuhu. ³ Mêd Sol la vô môp dî mîla kwabo vô Damaskas, lêc lutibed xêseac xocbê deac hîxelac ge lam gê kîsîi dî lam byêx Sol manôn ⁴ dî i tîlîi mî la yêp kîbun dî ngô vya ti lam nêl vô i ên nêbê, “Sol, bêna lêc ông vông vîyin vô a?” ⁵ Lêc Sol kînêg ên nêbê, “Apumtau, ông letya?” Dî i nêl ên nêbê, “A Yesu wê ông vông vîyin vô a. ⁶ Ông kîdi lec mî loc vîgwe Damaskas, ên xomxo ti obêc nêl kîtong vô ông lec yuac wê a nêb ông ob vông ge.”

⁷ Mêd xomxo wê dô hîxôn Sol gee ngô vya tige lêc he o yê xomxo ti nôn lêm om he le kîyang maên. ⁸ Mêd Sol kîdi lec dî vông manôn hîxelac lêc manôn mapîtoc, om he hôm lec Sol vîgê dî dîdîi i dî he la Damaskas. ⁹ Mêd Sol la dô tîyi buc yon lêc manôn dô mapîtoc, dî yaên yuu numên ma.

¹⁰ Xomxo wê vông i vin Yesu ge ti dô Damaskas lê nêbê Ananaias, lêc Apumtau vông vîvia vô dî nêl ên nêbê, “Ananaias.” Mêd Ananaias nêl ên nêbê, “Apumtau, a dô ga.”

¹¹ Mêd Apumtau nêl vô i ên nêbê, “Ông kîdi dî loc môp ti wê he nêl lê nêbê môp bôbac ge dî loc Judas ben dî loc kînêg xomxo Tasas ti lê nêbê Sol wê dô vac Judas ben dî kîtaa mî dô. ¹² Ên Sol yê vîvia ti nêbê xomxo ti lê nêbê Ananaias ob kîdi mî la vô i dî la vyax vîgê lec, ên i manôn i seac dî i yê vîgwe.”

¹³ Lêc Ananaias nêl ên nêbê, “Apumtau, a ngô wê xomxo tîbeac nêl kîyang lec xomxo tige nêbê mi vông nîpaên tîbeac vô ông nume vông vinên gê Jerusalem, ¹⁴ dî xomxo daa siên nêl levac tyuc lec xomxo tige nêb i lam vîgwe ga dî lam hôm xomxo wê vông i vin ông ge xôn.”

¹⁵ Lêc Apumtau nêl vô i ên nêbê, “Ông kîdi lec dî loc, ên xomxo tige a vînoo pyap ên a nêb i tu a nug yuac dî i loc nêl a lêg vô tîbîi vîyang vîyang hîxôn he king dî i loc nêl vô lie Islel hîxôn. ¹⁶ Dî vîyin wê xomxo tige ob kô lec a lêg ge aca va obêc hîlung vô i.”

¹⁷ Om Ananaias loc mî la, dî la vô Sol vac xumac nîlô dî la vyax vîgê lec dî nêl ên nêbê, “A lig Sol, Apumtau Yesu wê hîlung i vô ông vac môp wê ông lam ge, ici va vông a lam vô ông ên nêb ông mamnôn i seac dî Myakîlôhî Ngîbua i lam hîvun ông xôn.” ¹⁸ Om lutibed susu xocbê makîkeng ge tô mî la vêl ên Sol manôn dî i manôn seac dî i yê vîgwe, dî i kîdi lec dî Ananaias lipac i lec Yesu lê ên wê vông i vin ge. ¹⁹ Pyap dî i ya susu yaên dî vô xêkîzêc lec.

Sol nêl xolac gê Damaskas

Sol dô Damaskas hîxôn xomxo vông vinên buc ya. ²⁰ Om lutibed Sol la vac Yuda xumac lîlo dî la nêl Yesu kîtong vô he bêga nêbê, “Yesu ge Anutu nu.” ²¹ Om xomxo vîhati wê ngô Sol kîyang gee yetac dî nêl vôma ên nêbê, “Xomxo tige wê mi hi xomxo ên wê he mi kîtaa vô Yesu ge. Hi gê Jerusalem dî lam ga hîxôn ên nêb ob lam hôm xomxo xôn dî kô he mî lax vô xomxo levac wê mi si daa gee. Om mêd xomxo tyo tige.” ²² Lêc Sol nêl xolac hîxôn xêkîzêc dî nêl kîyang yêp seac nêbê Yesu ge Kîlisi wê Anutu vông i lam ge, om he Yuda wê dô Damaskas gee, he o tîyi wê ob nêl kîyang ti lax vô i ge lêm.

He Yuda xêyaa vô nipaên vô Sol om Sol pec mi la

²³ Mêd buc tibeac lam la vêl léc he Yuda kitucma di nêl kiyang mi hilu xôn nêb ob hi Sol i yib. ²⁴ Om Yuda ya la dô bin vuayen wê le vac xenac wê vivac vô vîgwe Damaskas ge, om he dô bin vô bucên yuu vîdiiên vîhati ên nêb ob hi Sol i yib. Léc Sol ngô wê he nêb ob hi i yib ge, ²⁵ om bucên ti xomxo wê mi dô hixôn Sol gee kô i mi he lec xenac tige mi la tyip kîsii, mêd tung Sol vac sepac levac ti di vông i lop mi la xenac kehe di i pec mi la.

Sol la dô Jerusalem

²⁶ Sol loc mi la Jerusalem, nêb ob la dô hixôn xomxo wê vông i vin Yesu ge, léc he vîhati xona ên Sol, ên he o vông i vin nêbê Sol ge xomxo vông vinên ti lêm. ²⁷ Mêd Banabas kô i mi yuu la vô Yesu nue ngîvihi di Banabas nêl kitong vô he lec wê Sol yê Apumtau vac môp di Apumtau nêl kiyang vô i ge di nêl lec wê Sol nêl Yesu vya kitong vô tîbii Damaskas di xonaên ma ge. ²⁸ Om Sol dô hixôn he di la vac vîgwe Jerusalem vîhati di nêl Apumtau lê kitong vô xomxo di o xona lêm. ²⁹ Mêd he Yuda wê keac Glik vya ge, he Sol ngaênma lec Yesu xolac di he myag môp wê nêb ob hi Sol i yib ge. ³⁰ Léc xomxo vông vinên ngô wê he nêb ob hi Sol yib ge om he kô Sol mi la vîgwe Sisalia di vông Sol la ben Tasas.

³¹ Mêd xomxo vông vinên wê dô Judia yuu Galili di Samelia ge he vîhati dô vîyin maên di vevac ma ên he. He dô vac Apumtau vilu kwa ngîbi di Myakîlôhông Ngîbua ngîdu he xôn, om he vô xêkizêc di xomxo vông vinên vô tibeac hîwocên.

Pita vông Inias vô nivîha lec

³² Pita la vîlee mi la vac vîgwe vîhati, di buc ti léc la yê xomxo vông vinên wê dô vîgwe Lidia ge. ³³ Vac vîgwe tige yê xomxo ti lê nêbê Inias wê len vô xêlehe di i yêp lec pêt tîyi klismas vîgê vilu di sec yon ge. ³⁴ Mêd Pita nêl vô i ên nêbê, “Inias, gwêbaga Yesu Kîlisi vông ông vô nimvîha lec. Om ông kîdi lec mi vilun ông guhu.” Om Inias kîdi lec lutibed. ³⁵ Di xomxo vîhati vac vîgwe Lidia yuu Salon yê di pilepac nîlô la vô Apumtau di vông i vin.

Pita vông Tabita kîdi lec vac yibên

³⁶ Vêx vông vinên ti lê nêbê Tabita dô Jopa. Vac Glik vya he nêl vêx tige lê nêbê Dokas. Vêx tige vông môp nivîha vô xomxo tîyi lec buc vîhati di vông susu vô xomxo wê nêb susu maên ge hixôn. ³⁷ Vô buc tige yidac vông i di i yib, mêd he lipac i ninivi di lîi i yêp vac xumac nîlô ti gê kîsii. ³⁸ Mêd xomxo vông vinên ngô wê Pita la dô vîgwe Lidia ge, léc Lidia yêp kwabo vô Jopa om he vông vux yuu la vô Pita di yuu la nêl vô ên nêbê, “Ông lam vô xe lutibed.” ³⁹ Om Pita kîdi mi la hixôn yuu di yon loc mi la Jopa, di he kô Pita mi lec mi la vac xumac nîlô kîsii tyo. Mêd vêxôv tibeac lam le hixôn Pita di byag, di kô nivîmîhi yuu ngakwi toto wê Dokas duu vac buc wê gên dô mavîha ge mi hîlung vô Pita. ⁴⁰ Léc Pita vông he vîhati lop mi la vîxun di i yev vîxa kîtu vac di kîtaa vô Anutu, mêd pop manôn vô vêx tyo di nêl bêga nêbê, “Tabita, ông kîdi lec.” Mêd vêx tyo manôn seac di i yê Pita di kîdi mi dô. ⁴¹ Mêd Pita hôm lec vîgê di i kîdi lec mi le kîsii. Mêd Pita nêl vêxôv hixôn xomxo vông vinên vîhati lam di hîlung vêx tyo wê kîdi lec mavîha ge vô he. ⁴² Mêd xomxo Jopa vîhati ngô wê vêx tyo kîdi lec ge om he tibeac vông i vin Apumtau. ⁴³ Mêd Pita dô Jopa buc tibeac di dô hixôn xomxo ti lê nêbê Saimon wê mi vông yuac lec bwoc ninivi ge.

10

Angela ti nêl kiyang vô Konilias

¹ Tîbii vevac levac ti lê nêbê Konilias dô vîgwe Sisalia. Konilias viac nue vevac 100 vac he kîdu ti wê nêl he nêbê he Itali ge. ² Konilias he vînê nue vîhati vông i vin Anutu di kîtaa vô Anutu tîyi lec buc vîhati, di Konilias mi ngîdu he Yuda wê nêb susu maên gee xôn. ³ Di buc ti xocbê hîyôv manôn yon, léc Anutu vông angela ti lam nêl vô Konilias ên nêbê, “Konilias.”

⁴ Mêd Konilias yê ma la angela tige di xona mabu di kinêg ên nêbê, “Xomxo levac, vatya?” Mêd angela tige nêl ên nêbê, “Anutu ngô wê ông mi kîtaa ge di yê wê ông vông susu vô he wê nêl susu maên gee om xovô môp wê ông mi vông ge pyap. ⁵ Om ông vông xomxo ya i loc vîgwe Jopa ên loc nêl Saimon wê lê ngwe nêbê Pita ge ên i lam. ⁶ Saimon Pita la dô vac Saimon ngwe ben, ngwe wê mi vông yuac lec bwoc ninivi ge ben wê yêp kwabo vô gwec nînya ge.”

⁷ Angela nêl kiyang pyap vô Konilias di loc mi la, mêd Konilias tyuc i nue yuac yuu di lie vevac ti lam. Xomxo vevac tige, xomxo vông vinên ti wê mi dô hixôn Konilias tîyi buc vîhati ge. ⁸ Mêd Konilias nêl angela kiyang kitong vô yon di vông yon loc mi la Jopa.

Anutu hîlung tixuuên ti vô Pita

⁹ Xomxo yon ge loc mi la, di vîgwe vidiiên tîtige yon mîla kwabo vô Jopa. Di hîyôv tyip kitôn lêc Pita lec mi la lec xumac kitôn kîsii nêb ob la kîtaa vô Anutu. ¹⁰ Di vip den Pita om Pita nêb ob ya yaên, lêc he gên o viac yaên wê he ob ya ge lêm, om Pita xeedô, lêc tixuuên ti val vô i ¹¹ di i yê ma la kîsii, lêc lag puunê tax di susu ti xocbê nivîmihi levac ti lam gê kîsii lêc lam xocbê xomxo hîlu yihi lec

myahîpu vîhati di vông i lam tô kibun. ¹² Lîlii yuu menac di bwoc yuu myel toto dô vac nivîmihi tige nîlô, ¹³ mêd vya ti lam nêl ên nêbê, “Pita, kidi lec mi loc hi lîlii tigege mi wa.” ¹⁴ Lêc Pita nêl ên nêbê, “Apumtau, a xaên ob ma. Ên a o mi xa yaên wê xe vîbu ên xe nêbê ningec ge lêm.” ¹⁵ Mêd vya tige lam tii vac nang ên nêbê, “Susu wê Anutu kîtaa lec nêbê nivîha ge, ông o lêc wê ên ông nêbê nîpaên lêm.” ¹⁶ Anutu nêl kiyang tige vông lu yon mêd nivîmihi tige lec mi lax kîsii lutibed.

¹⁷ Mêd Pita dô di xo kiyang tîbeac lec susu wê yê ge ên nêbê, “Tige kehe bêna?” Mêd xomxo yon wê Konilias vông yon lam ge val Jopa, mêd kinêg xumac wê Saimon vông ge vô xomxo ya di val le vô Saimon ben vuayen, ¹⁸ di keac ên nêbê, “Saimon ti wê lê ngwe nêbê Pita ge dô ga, me?” ¹⁹ Pita xeedô di xo susu wê yê ge, mêd Myakîlôhô Ngîbua nêl vô i ên nêbê, “Ngô lê. Xomxo yon val myag ông, ²⁰ om ông kidi lec di lop mi loc vô yon di loc hixôn yon, di ông o lêc nîlôm yuu yuu lêm, ên aca va vông yon lam.”

²¹ Om Pita lop mi la vô yon di nêl vô ên nêbê, “A Pita wê mon myag a ge. Mon lam ên vatya?” ²² Mêd yon nêl ên nêbê, “Konilias wê tu levac ên tîbii vevac 100 ge wê vông xen lam. Konilias ge xomxo nivîha ti wê mi kîtaa vô Anutu di xomxo Yuda vîhati yê i nivîha. Mêd Anutu vông angela ti lam nêl vô Konilias ên nêb Konilias i vông kiyang i loc vô ông ên ông loc i ben di loc nêl kiyang vô i.” ²³ Mêgem Pita keac yon la xumac lôma di viac yon, di vidiiên tîtige Pita kidi mi la hixôn yon, di xomxo vông vinên Jopa he ya la hixôn mi he la.

Pita la vac Konilias ben

²⁴ He mîla môp di vîgwe vidiiên tîtige he mîla Sisalia. Di Konilias kituc lie hixôn nipîpu ya mi he lam dô vac i ben di bin Pita. ²⁵ Mêd Pita la vac Konilias ben di Konilias lam yev vîxa kitu vô Pita di pimil i. ²⁶ Lêc Pita nêl vô ên nêbê, “Kidi lec mi le kîsii, ên a ga xomxo xocbê ông.” ²⁷ Mêd Pita keac vô i di yuu la xumac lôma di Pita yê wê xomxo tîbeac kitucma mi xeedô ge.

²⁸ Mêgem Pita nêl vô he ên nêbê, “Xacxam va xovô pyap wê xolac wê xe Yuda vông ge vîbu ên nêb xe ob dô hixôn xam tîbii ba lêm. Lêc Anutu nêl kitong vô a ên nêb a o lêc nêl xomxo ti bê i nîpaên lêm. ²⁹ Om gwêbaga a val i tîyi ông vyam wê ông tyuc a ge di a o pwoo ông vyam vac lêm. Om a ob kinêg ông bê ông nêb a lam ên vatya?”

³⁰ Mêd Konilias nêl ên nêbê, “Nyop ge wê hîyôv manôn mîla yon xocbê hucên bêga, a dô vac xumac lôma di kîtaa vô Anutu, lêc lutibed xomxo ti lam le vô a magnôn hixôn ngakwi kwem pîleva, ³¹ di nêl vô a ên nêbê, ‘Konilias, Anutu ngô wê ông mi kîtaa ge di xovô susu nivîha wê ông mi vông vô xomxo wê nêl susu maên gee, ³² om ông vông xomxo i loc Jopa ên loc nêl vô Saimon wê lê ngwe nêbê Pita ge ên i lam. Saimon Pita la dô vac Saimon ngwe ben, ngwe wê mi vông yuac lec bwoc ninivi ge ben wê yêp kwabo vô gwec nînya ge.’ ³³ Om a ngô kiyang tige di vông xomxo loc lutibed vô ông, di ông vô

ninyam lehe vô a vyag di lam vô a. Om gwêbaga xe vîhati lam dô ga vô Anutu manôn ên xe nêb xe ob ngô kiyang vîhati wê Apumtau vông vô ông ge.”

Pita nêl xolac vô Konilias he lie

³⁴ Mêd Pita nêl vô he bêga ên nêbê, “Gwêbaga a xovô vixôhilôg ên a nêbê Anutu o yê xomxo mangwe nêb nivîha di yê mangwe nêb nipaên lêm. Nge, Anutu yê xomxo vîhati tîyima. ³⁵ Om xomxo vac vîgwe vîhati gee, ti obêc xona ên Anutu di vông môp wê nivîha ge od Anutu obêc yê i nivîha. ³⁶ Xam xovô xolac nivîha pyap wê Anutu nêl vô xe Islel bêga ên nêbê Yesu Kîlisi wê tu il vîhati nêd Apumtau ge, ge wê vông il la dô tibed hîxôn Anutu vac kiyang malehe. ³⁷ Di xam xovô ên xam nêbê buc wê Jon nêl mia lipacên kîtong vô xomxo pyap ge, od xolac tige kehe le vac vîgwe Galili di i la vac vîgwe Judia vîhati hîxôn. ³⁸ Yesu Nasalet ge, Anutu vînoo i di vông Myakîlôhô Ngîbua hîxôn xêkizêc levac vô i, om Yesu la vac vîgwe vîhati di la ngîdu xomxo xôn di vông he wê Seten ku he xôn gee vô nivîha lec, ên Anutu dô hîxôn i. ³⁹ Di yuac vîhati wê Yesu vông gê Jelusalem di vông vac xe Yuda bom vîhati ge, xe xê om xe nêl kîtong vô xomxo. Nang dêc he hi Yesu yib lec xax pola, ⁴⁰ di buc yon lam la vêl lêc Anutu tîpi vô i kîdi lec vac yibên di hîlung i le seac vô xe, ⁴¹ lêc o hîlung i vô Yuda vîhati lêm. Nge, hîlung i vô xe mangwe wê Anutu vînoo xe pyap nêbê xe nêl i kîtong vô xomxo ge. Om Yesu kîdi lec vac yibên di xe xa di num hîxôn i. ⁴² Di Yesu nêl vô xe ên nêbê xe nêl xolac vô xomxo di nêl bêga bê Yesu ge wê Anutu vînoo pyap ên nêb i tîtô xomxo yibên yuu mavîha vîhati nêd kiyang. ⁴³ Plopete vîhati nêl Yesu kîtong ilage ên nêbê xomxo vîhati wê vông i vin Yesu ge od Yesu lê obêc kîtya he nêd nipaên vêl.”

Xomxo wê o Yuda lêm gee, he kô Myakîlôhô Ngîbua

⁴⁴ Pita gên nêl kiyang tige vô he, lêc Myakîlôhô Ngîbua lam dô vac he wê ngô kiyang gee vîhati nîlô. ⁴⁵ Mêd he Yuda vông vinên wê lam hîxôn Pita ge yê di yetac ên wê Anutu vông Myakîlôhô Ngîbua tîyi xocbê vizid nivîha vô xomxo wê o Yuda lêm ge hîxôn. ⁴⁶ Di he Yuda ngô wê xomxo tige keac xomxo vîgwe toto ge vya di pîmil Anutu. Om Pita nêl ên nêbê, ⁴⁷ “Anutu vông Myakîlôhô Ngîbua vô xomxo tige tîyi xocbê vông vô il Yuda ilage, om letya tîyi wê ob le vac he xôn nêb he lipacên mia i ma?” ⁴⁸ Om Pita nêl di he lipac mia lec Yesu Kîlisi lê. Mêd he kîtaa Pita nêb i dô hîxôn he buc ya.

11

Pita la nêl he wê o Yuda lêm gee kîtong gê Jelusalem

¹ Yesu nue ngîvihi hîxôn xomxo vông vinên wê dô vîgwe Judia vîhati gee ngô wê tîbii wê o Yuda lêm ge vông i vin Anutu kiyang. ² Mêd Pita la Jelusalem, lêc he Yuda wê mi le xêkizêc lec ninîvi gôlên gee kunac Pita di nêl vô ên nêbê, ³ “Bêna lêc ông la vô tîbii madîluhu wê gôlên ninîvi ma ge di wa yaên hîxôn he?”

⁴ Lêc Pita nêl kiyang vîhati ge kîtong vô he bêga nêbê, ⁵ “A dô vîgwe Jopa di kîtaa mi dô, lêc a xê tîxuuen ti bêga lec susu ti xocbê nivîmihi levac ti lam gê lag puunê lêc lam xocbê xomxo hîlu yihî lec myahîpu vîhati di vông i lop mi lam vô a. ⁶ Om a xê nivîmihi tyo, lêc bwoc yuu lîlii di menac di myel toto gee dô vac nîlô. ⁷ Di a ngô vya ti lam hîxôn ên nêbê, ‘Pita, kîdi lec mi loc hi tige mi wa.’ ⁸ Lêc a nêl ên a nêbê, ‘Apumtau, a xaên ob ma. Ên a o mi xa yaên wê xe vîbu ên xe nêbê ningeac ge lêm.’ ⁹ Lêc vya tige lam gê lag puunê tii vac nang ên nêbê, ‘Susu wê Anutu kîtaa lec nêbê nivîha ge, le i lêc nêl bê nipaên lêm.’ ¹⁰ Anutu nêl kiyang tige vông lu yon mêd susu tige lax mi la lag puunê. ¹¹ Mêd lutibed xomxo yon wê lam gê Sisalia wê Konilias vông yon lam vô a ge, yon val le vô xumac wê a la dô vac ge. ¹² Om Myakîlôhô Ngîbua nêl vô a ên nêbê, ‘Ông loc hîxôn yon di le i lêc xo kiyang tîbeac lêm.’ Om xomxo Jopa vîgê vîlu di sec ti ga la hîxôn a di xe xôn la Sisalia di la vac Konilias ben. ¹³ Mêd Konilias nêl vô xe ên nêbê i yê angela ti lam vac i ben di lam nêl vô i ên nêbê, ‘Vông xomxo i loc Jopa ên loc kô Saimon, lê ngwe nêbê Pita mi i lam, ¹⁴ ên Pita ob nêl kiyang kîtong vô xam di kiyang tige obêc vô xam lime nume vêl ên nipaên di tung xam vac nivîha.’ Konilias nêl kiyang bêge vô xe

¹⁵ ði a gên nêl kiyang vô he, lêc Myakilôhông Ngibua lam dô vac he nêlô tîyi xocbê lam dô hixôn il ilage. ¹⁶ Om a xovô i lax lec kiyang wê Apumtau nêl ilage ên nêbê, 'Jon lipac xomxo ya mia pileva, lêc Anutu ob lipac xam ya Myakilôhông Ngibua.' ¹⁷ Buc wê il vông i vin Apumtau Yesu Kîlisi ilage, Anutu vông Myakilôhông Ngibua vô il tîyi xocbê vizid nivîha ge, ði gwêbaga Anutu vông vizid tige vô tîbii tige hixôn, om a tîyiên ma wê a ob le vac Anutu kiyang tige xôn."

¹⁸ Yuda tige ngô Pita kiyang om he sea nêlô vîyin ði pîmil Anutu ên nêbê, "Anutu pilepac he wê o Yuda lêm gee nêlô, ên nêb he êno, he i dô mavîha."

Xomxo vông vinên paha wê dô Antiok gee

¹⁹ Vô buc wê he hi Stiven yib ði vông vîyin vô xomxo vông vinên ge, xomxo vông vinên tîbeac pec mî la ði la dô vac vîgwe Pinisia yuu Saiplas ði Antiok. ði he nêl xolac vô xomxo vac vîgwe tige, lêc he o nêl vô xomxo vîhati lêm. Nge, he nêl vô he Yuda vaci. ²⁰ Lêc xomxo vông vinên ya wê lam gê Saiplas yuu Sailini gee la Antiok ði la nêl Apumtau Yesu xolac kîtong vô he Glik hixôn. ²¹ Mêd xêkizêc wê Anutu vông ge ngîdu he xôn, om xomxo tîbeac pilepac nêlô la vô Apumtau ði vông i vin.

²² Mêd xomxo vông vinên wê dô Jerusalem gee ngô wê tîbii Antiok vông i vin xolac ge om he vông Banabas la Antiok. ²³ Banabas mîla yê wê Anutu vông vizid nivîha vô he Antiok ge, om xêyaa vô nivîha ði i viac kiyang vô he ên nêbê he i vông i vin Apumtau hixôn nêlô yadîluhu i tîyi buc vîhati. ²⁴ Banabas ge xomxo nivîha ti wê vông i vin xêkizêc ði Myakilôhông Ngibua hîvun i xôn. Mêd xomxo Antiok tîbeac pilepac he ði vông i vin Apumtau.

²⁵ Mêd Banabas loc mî la Tasas ên nêb ob la myag Sol. ²⁶ Yêvô om yuu lax mî la Antiok, mêd yuu dô hixôn xomxo vông vinên Antiok tîyi klîsmas ti dîluhu ði le vông xolac vô he tîbeac. Gê Antiok he nêl xomxo vông vinên lê nêbê Klîsten* taxlee.

²⁷ Vô buc tige plopete ya wê lam gê Jerusalem ge val Antiok. ²⁸ Mêd he ti lê nêbê Agabas le vac he mahîgun ði nêl kiyang ti wê Myakilôhông Ngibua nêl vô i ge ên nêbê vip levac obêc val vac vîgwe vîyang vîyang. Agabas kiyang tige vô nôn lec vô buc tîmuên wê Klodias tu he nêl king ge. ²⁹ Xomxo vông vinên Antiok ngô Agabas kiyang om hîlu kiyang nêb he ob ngîdu lie vông vinên wê dô Judia ge xôn, om xomxo toto yê lêc vông i tîyi mone wê yêp vô he ge. ³⁰ Om he kîtuc mone pyap ði vông vô Banabas yuu Sol ði yuu kô mî la vông vô gyovîxa Jerusalem.

12

Helot hi Jems yib ði vông Pita vac xumac kalabuhu

¹ Vô buc tige king Helot vông vîyin vô xomxo vông vinên ya, ² om vông tîbii la hi Jon li Jems ya yipac mî i yib. ³ Mêd Helot yê wê Yuda mangwe he xêyaa vin lec môp tîbêge om Helot nêl ði tîbii la hôm Pita xôn. He vông tige lec buc levac wê he Yuda ya blet wê yis maên ge. ⁴ Mêd he la hôm Pita xôn ði kô mî la tung vac xumac kalabuhu, ði tîbii xêhîpu vîgê yuu ði vîxa vîlu ði sec ti (16) yê Pita xôn ði he kîdu yuudîyuu om he yuudîyuu la bin pyap, nang dêc yuudîyuu obêc la bin nang. Mêd Helot xo nêbê Pita ob dô vac kalabuhu ði buc wê Yuda ob myêl vizid ên xovô buc wê bue sea Isip ilage i loc vêl lê, lêc vông Pita i loc le vô Yuda manôn ên he i ngô i nêl kiyang. ⁵ Om xêhîpu tige viac Pita mî he dô vac xumac kalabuhu, lêc he vông vinên kîtaa xêkizêc vô Anutu nêb i ngîdu Pita xôn.

Angela ti kô Pita vêl ên xumac kalabuhu

⁶ Mêd Helot xo nêbê tîtîge Pita ob la le vô he Yuda manôn, om bucên ge Pita yêp vac xumac kalabuhu ði sen yuu ku i xôn ði i yêp vac xêhîpu yuu mahîgun, ði xêhîpu ya le bin vuayen. ⁷ Lêc lutibed Anutu vông angela ti val vô Pita ði xêseac linac vac xumac lôma, mêd angela vyax vîgê lec Pita

* 11:26: Lê Klîsten tige, kehe bêga nêbê he wê tu kîlisi xe ge. "Klis" ge Kîlisi ði "ten" ge ixê, om he kîtuc lê yuu xôn ði nêl ên nêbê "Klîsten."

dì tìpi vô ên nêbê, “Kidi lec lutibed.” Mêd lutibed sen piwelac vêl ên Pita vigê dì tô mì la kibun. ⁸ Mêd angela nêl vô Pita ên nêbê, “Vêx ông let lec dì su ông su lec.” Om Pita vông bêge pyap dì angela nêl nang ên nêbê, “Vinyum ông ngakwi ngwe kisii lec dì lam tîmu vô a.” ⁹ Om Pita kidi lec dì tîmu vô angela vîxa dì yuu la. Lêc Pita lungên wê angela didii i vêl ên xumac kalabuhu nilô ge dì so nêb mêd yê vîvia pileva. ¹⁰ Mêd yuu luu xêhipu wê tax ge vêl mì la, nang dì mîla luu mahigun ngweo vêl mì la nang, dì yuu val vô vuayen ain ti wê ob sea xumac kalabuhu mì la vîxun ge, lêc vuayen tyo, ici va tax om yuu lop mì la vîxun, dì tup vô môp mì la mahigun ti lê, lêc lutibed angela sea Pita dì la.

¹¹ Mêd Pita kinu milax vac i dì i xovô ên nêbê, “Ga a xovô vîxôhilôg ên a nêbê Apumtau vông angela tige lam kô a vêl ên Helot vigê dì vô a vêl ên nipaên wê he Yuda nêb ob vông vô a ge.” ¹² Pita xovô pyap om loc mì la vô Malia wê Jon ta ge ben. Jon lê ngwe nêbê Mak. Xomxo tîbeac kitucma dì kîtaa vô Anutu mì dô, ¹³ om Pita hi vigê lec vuayen dì vêx yuac ti lê nêbê Loda ngô om lam nêb ob tax vuayen. ¹⁴ Lêc ngô Pita vya dì xovô nêbê ge Pita om xêyaa vô nivîha yang, lêc taxên vuayen ma dom tup mì lax nêl vô he wê dô vac xumac lôma ge ên nêbê Pita val le vîxun. ¹⁵ Lêc he nêl vô ên nêbê, “Ge ông piyôp vô yacyac.” Lêc vêx tige nêl xêkizêc ên nêbê, “Pita vîxôhilôg.” Lêc he nêl vô ên he nêbê, “Ge Pita kinu.”

¹⁶ Mêd Pita le vîxun dì hi vigê lec vuayen lu lu om he la tax vuayen lêc yê Pita vîxôhilôg om he yetac mabu. ¹⁷ Mêd Pita vông vigê vô he nêb he dô kiyang maên, mêd nêl wê Apumtau kô i vêl ên xumac kalabuhu ge kitong vô he dì nêl ên nêbê, “Xam loc nêl a kitong vô Jems he lie vông vinên hîxôn.” Mêd Pita sea he dì la vigwe bangwe.

¹⁸ Mêd vigwe vidii dì xêhipu he yê wê Pita xôa ma ge om he yetac dì nêl voma ên nêbê, “Pita la na?” ¹⁹ Mêd Helot vông yuac lec myagên Pita lêc tulecên ma, om kinêg vô he xêhipu wê viac Pita ge lêc he lungên, om Helot nêl dì tîbii hi he yib. Pyap mêd Helot sea vigwe Judia dì la dô Sisalia.

Helot yib

²⁰ Helot xêyaa vô myavînê vô xomxo Taia yuu Saidon, om he Taia yuu Saidon kituc la vô Helot ên nêb ob hi kiyang tige yib, ên he mi kisuu xen yaên vac vigwe wê Helot viac ge. He la viac nêb kiyang tax vô Blastas wê mi viac Helot xumac ge. Pyap mêd he la kîtaa Helot, nêb i hi kiyang wê he vông ge i yib. ²¹ Mêd buc wê Helot tung ge od vunac ngakwi king lec dì la dô lec sia king dì nêl kiyang vô he vîhati. ²² Mêd he wê ngô kiyang tige tyuc vya levac ên nêbê, “Ga o xomxo kibun ti vya lêm. Nge, vya ga tîyi anutu vya.” ²³ Lêc Helot yong i dì o pîmil Anutu lêm, om lutibed Apumtau vông angela ti lam hi Helot ya myel vêe om ya i nilô ma vêl dì i yib.

²⁴ Mêlêc Anutu xolac la vô levac vac vigwe tîbeac.

²⁵ Mêd Banabas yuu Sol la vông mone vô gyovîxa Jelusalem, pyap dêc yuu kô Jon Mak dì yon lax mì la Antiok.

13

Xomxo vông vinên vông Banabas yuu Sol la

¹ Vac konglegesên Antiok, xomxo wê plopete dì he wê tîxuu xomxo ya xolac ge, he ya dô. He lê bêga nêbê Banabas yuu Simion wê lê ngwe nêbê ninivi vîliac ge, dì Lusias wê lam gê Sailini ge yuu Maneyen wê gavman levac Helot nipîpu ti ge, dì Sol. ² Buc ti lêc xomxo vông vinên vîhati ngîbua yaên dì kîtaa vô Apumtau mì dô lêc Myakîlôhô Ngîbua nêl vô he ên nêbê, “Xam vînoo Banabas yuu Sol ên yuu i loc vông yuac wê a ob vông vô yuu ge.” ³ Om he ngîbua yaên dì kîtaa vô Anutu, pyap dêc vyax vigê lec yuu dì vông yuu la.

Banabas yuu Sol la nêl Yesu xolac vac vigwe Saiplas

⁴ Myakîlôhô Ngîbua vông Banabas yuu Sol la, om yuu la vigwe Selusia dì lec sip gê Selusia dì la vigwe kitôn Saiplas wê yêp vac gwec mahigun ge. ⁵ Vac vigwe Saiplas yuu

la dô vîgwe Salamis dî nêl Anutu xolac vac xumac lîlo wê he Yuda vông ge vîhati. Jon Mak dô hîxôn yuu om ngîdu yuu xôn vac yuac.

⁶ Mêd yon la tup vac vîgwe nipwo vîhati dî mîla vîgwe ti lê nêbê Pepos. Mêd yon tulec xomxo Yuda ti lê nêbê Ba-Jisas. Ba-Jisas ge plopet kityooên ti wê mi vông vîloo hîxôn yevac ge, ⁷ dî mi dô hîxôn gavman levac ti lê nêbê Sesias Polas. Sesias Polas ge, xomxo wê xovôên nivîha ge om keac Banabas yuu Sol la vô i ên nêb ob ngô Anutu xolac. ⁸ Lêc Ba-Jisas wê lê ngwe vac Glik vya nêbê Elimas ge nêl nipaên lec Banabas yuu Sol, ên nêb ob pilepac gavman levac tyo nîlô ên i o lêc vông i vin Yesu lêm. ⁹ Lêc Sol wê lê ngwe nêbê Pol ge, Myakîlôhô Ngîbua hîvun i xôn om Pol yê Elimas kîzêc, ¹⁰ dî nêl vô ên nêbê, “Ông Seten nu, ông vông vevac vô kiyang nivîha vîhati, dî kiyang kityooên yuu nipaên pup lec ông nîlôm. Ông juda Apumtau kiyang tîyi buc vîhati. Obêc buc tina lêc ông sea kiyang kityooên wê ông mi nêl ge? ¹¹ Om wê lê. Gwêbaga Apumtau obêc hi ông dî vông ông mamnôn i toc, dî ông wêên vîgwe ob ma dî buc ya i loc vêl lê.” Pol nêl bêge mêd lutibed Elimas manôn vô mapîtoc dî i vô pîlax pîlax vîgwe dî myag xomxo wê ob hôm lec i vîgê mî hîlung môt vô i ge. ¹² Gavman levac yê tige dî yetac ên Apumtau xolac dî vông i vin.

Pol yuu Banabas vông yuac gê Antiok wê yêp vac vîgwe levac Pisidia ge

¹³ Pol hîxôn xomxo wê mi la hîxôn i ge lec sip gê Pepos dî la Pega vac vîgwe Pampilia. Lêc Jon Mak sea he dî lax mî la Jelusalem. ¹⁴ Mêd he kîdi vac Pega dî la Antiok wê yêp vac vîgwe levac Pisidia ge. Dî buc sabat ge he la vac Yuda xumac lîlo dî la dô. ¹⁵ Xomxo wê viac xumac lîlo ge kîtong xolac wê Moses he plopete kîvuu ilage. Pyap dêc he nêl kiyang la vô Pol yuu Banabas ên nêbê, “Lig muu, muu obêc nêb nêl kiyang ya vô xe ên i ngîdu xe xôn ge od muu nêl.” ¹⁶ Om Pol kîdi lec dî vîgê la kîsii dî i nêl vô he ên nêbê,

“Xam lige Islel hîxôn xam tîbii ba wê xam xona ên Anutu ge, xam ngô lê. ¹⁷ Anutu ti wê il Islel vông ge vînoo mage buge ilage, dî buc wê he la dô Isip tîyi xocbê xomxo vîtevac ge od Anutu vông he vô tîbeac hîwocên. Dî tîmuên Anutu vîgê xêkîzêc dîdii he vêl dî vông he la. ¹⁸ He la dô vîgwe mahîgun pileva tîyi klîsmas kehe yuu, lêc Anutu o kîtya he vêl ên wê he pwoo i vya vac ge lêm. ¹⁹ Nang dêc Anutu kîtya tîbii vîyang vîgê vîlu dî sec yuu wê dô vac vîgwe Kenan ge vêl dî vông kîbun tige vô he Islel mî he dô vac i tîyi klîsmas 450. ²⁰ Nang dêc Anutu vînoo Islel levac dî he viac lie dî i val tyip vô buc wê plopet Samyuel dô ge.

²¹ “Lêc he Islel nêb he ob vînoo king wê ob viac he ge om Anutu vînoo Kis nu Sol wê kehe yêp vac Bensamin ge, dî i tu king mî viac he tîyi klîsmas kehe yuu. ²² Lêc Anutu kîtya Sol lê king vêl dî vông i la lec Devit. Anutu nêl lec Devit bêga ên nêbê, ‘A xê Jesi nu Devit dî a xêgyaa vin lec i, ên i ge xomxo wê ob vông yuac vîhati tîyi xocbê a nêl ge.’

²³ “Mêd Anutu hîlu kiyang nêbê Devit bue paha ti obêc lam hôm xomxo Islel lec. Om Yesu lam vông kiyang tyo vô nôn lec.

²⁴ “Dî buc wê Yesu gên o lam lêm ge, Jon nêl kiyang vô he Islel vîhati ên nêbê he i pilepac he dî lipac mia. ²⁵ Vô kwabo lec wê Jon yuac ob pyap ge om Jon nêl ên nêbê, ‘Xam xovô ên xam nêb a letya? A o xomxo ti wê xam dô bin ge lêm. Xomxo ti obêc val tîmuên, dî a o nivîha wê a obêc pîwelac su vêl ên i vîxa ge lêm.’

²⁶ “Jon nêl bêge, om xam lige wê xam tu Eblaham nue gee hîxôn xam tîbii ba wê xam xona ên Anutu gee, xam ngô lê. Kiyang wê Anutu nêl nêb ob hôm il lec ge, Anutu vông i lam pyap vô il. ²⁷ Ên xomxo Jelusalem hîxôn he nêl xomxo levac, he o xovô Yesu lêm, dî he o xovô plopete kiyang wê he mi kîtong vô buc sabat ge kehe lêm. Om he vông kiyang vô Yesu nêb ob hi i yib, lêc môt wê he vông ge vông plopete kiyang vô nôn lec. ²⁸ He o tulec i nêl nipaên ti lêm, lêc he kîtaa Pailat ên nêb i hi i yib. ²⁹ He vông i tîyi kiyang vîhati wê plopete kîvuu lec Yesu ilage, nang dêc he kwax Yesu ninivi vêl ên xax pola dî kô mî la lii vac lôva. ³⁰ Lêc Anutu tîpi vô i kîdi lec vac yibên ³¹ dî buc tîbeac Yesu hîlung i

vô he wê he mi la hixôn i gê Galili mi la Jelusalem ge. Dî gwêbaga xomxo tige nêl Yesu kehe kitong vô lie Islel.

³² “Om xe ob nêl xolac nivîha vô xam bêga bê kiyang wê Anutu hîlu vô buge ilage, ³³ Anutu vông kiyang tige vô nôn lec vô he bue il, ên wê tîpi vô Yesu kîdi lec vac yibên ge. Tîyi xocbê kiyang wê yêp vac Sam ngwe wê vông yuu lec ge bêga nêbê, ‘Ông ge a nug ông, dî gwêbaga a vông ông lêm vô levac.’

³⁴ “Anutu tîpi vô Yesu kîdi lec vac yibên om Yesu ob yib i tii vac mi ninîvi pital lêm, tîyi xocbê kiyang wê Anutu nêl ilage ên nêbê, ‘Vîzid nivîha wê a nêl vô Devit ge a ob vông i vô nôn lec vô xam.’

³⁵ “Dî kiyang ti yêp vac Sam ngwe bêga nêbê, ‘Ông ob sea num ngîbua ninîvi i loc pital lêm.’

³⁶ “Il xovô ên il nêbê Devit vông i tîyi kiyang wê Anutu nêl vô i vô buc wê dô mavîha gê kibun ga ge, léc yib dî he yev i hixôn mae bue dî i ninîvi pital. ³⁷ Léc xomxo ti wê Anutu tîpi vô i kîdi lec vac yibên ge ninîvi o pital lêm. ³⁸ Om xam lige, xam vyac xovô kiyang wê xe nêl vô xam bêga bê xomxo tige wê ob kitya xam nêm nipaên vêl. ³⁹ Xolac wê Moses vông ilage o tîyi wê ob kitya xam nêm nipaên vêl ge lêm. Léc Yesu ge, xomxo ti obêc vông i vin i ge od Anutu obêc pîwelac i vêl ên nipaên dî vông i dô nivîha. ⁴⁰ Om xam xona nêm dî viac xam, ên kiyang wê plopete kîvuu ilage i o léc tulec xam lêm, kiyang wê nêl bêga nêbê,

⁴¹ ‘Xam wê xam so vyam vô Anutu kiyang ge, xam wê dî yetac dî nga vîgêm vac myam, léc xam obêc wib mi la vac nipaên. Ên yuac ti wê a vông vô buc wê xam dô ge, xomxo obêc nêl kitong vô xam léc xam ob vông i vin lêm.’ ”

⁴² Pol nêl kiyang pyap dî yuu Banabas nêb ob la vîxun, léc xomxo kîtaa yuu ên nêbê, “Muu lôm lec sabat ngwe tîmuên ên lôm nêl kiyang tige i tii vac.” ⁴³ He vîhati lop mi la vîxun, mêd he Yuda hixôn tîbii wê vông i vin Anutu dî mi tîmu vô Yuda môp gee he tîbeac tîmu vô Pol yuu Banabas vîxa. Mêd yuu viac kiyang vô he ên nêbê he i dô vac vîzid wê Anutu vông ge.

⁴⁴ Vô buc sabat ngwe tîmuên xomxo wê dô vîgwe tige vîhati kîtucma ên nêb ob ngô Anutu xolac. ⁴⁵ Léc he Yuda yê wê xomxo tîbeac kîtucma vô Pol yuu Banabas ge om he xêyaa vô nipaên vô yuu dî he so vya vô Pol hixôn xolac wê nêl ge. ⁴⁶ Léc Pol yuu Banabas xonaên ma dî yuu nêl kiyang xêkîzêc vô he ên nêbê, “Ge nivîha wê xe nêl Anutu xolac vô xam Yuda taxlee, léc xam vô nîmim vô, om tîyi xocbê xam nêl ên xam nêbê xam o tîyi wê xam ob dô mamvîha luta léc luta ge lêm. Om xam ngô lê. Gwêbaga xe ob sea xam dî la vô tîbii wê o Yuda lêm gee, ⁴⁷ ên Apumtau nêl vô xe ên nêbê, ‘A ob vông ông loc tîyi xocbê ngwax wê ob linac vô he wê o Yuda lêm ge, dî ông ob hîlung môp mavîha dôên vô xomxo kibun ga vîhati.’ ”

⁴⁸ Xomxo wê o Yuda lêm gee ngô kiyang wê Pol nêl ge dî he xêyaa vô nivîha yang dî he pîmil Apumtau xolac, mêd he wê Anutu vînoo he ên nêb he ob dô mavîha luta léc luta gee he vîhati vông i vin.

⁴⁹ Mêd Apumtau xolac la vô levac vac vîgwe tige vîhati. ⁵⁰ Léc he Yuda vông vêx wê lê levac wê mi kîtaa vô Anutu gee hixôn xomxo levac vac vîgwe tige he nîlô kîdi lec nêb ob hi Pol yuu Banabas, om he vông vîyin vô yuu dî tii yuu la vêl ên he ben. ⁵¹ Om yuu lîloo vîjuva vêl ên vîxa pîtehe ên nêbê he i xovô bê he nên nipaên yêp vô he. Mêd yuu loc dî la vîgwe Aikoniam. ⁵² Dî xomxo vông vinên wê dô Antiok gee he xêyaa vô nivîha dî Myakîlôhî Ngîbua hîvun he xôn.

14

Pol yuu Banabas nêl xolac gê Aikoniam

¹ Gê vîgwe Aikoniam Pol yuu Banabas vông i tîyi wê yuu vông gê Antiok ge. Om yuu la vac xumac lîlo wê he Yuda vông ge dî nêl kiyang hixôn xêkîzêc, om Yuda hixôn tîbii ba he tîbeac vông i vin Yesu. ² Léc he Yuda wê o vông i vin lêm ge nêl kiyang vaxvax

lec xomxo vông vinên om vông tibii wê o Yuda lêm gee he xêyaa vô nipaên vô xomxo vông vinên. ³ Mêd Pol yuu Banabas dô Aikoniam buc dia tya di nêl Apumtau xolac hixôn xêkizêc, di Apumtau vông xêkizêc vô yuu tiyi wê yuu ob vông do levac toto ya ge, ên nêbê xomxo i yê di xovô bê kiyang wê yuu nêl lec xêyaa vin lecên wê Apumtau vông ge, kiyang nôn vixôhilôg. ⁴ Lêc xomxo wê dô vîgwe tige hîbu he la yuu, vîlu vông i vin he Yuda di vîlu vông i vin sinale. ⁵ Mêd he Yuda hixôn tibii ba kidi lec hixôn lie levac, ên nêb he ob vông vîyin vô Pol yuu Banabas di nêx yuu ya ngîdax mi yuu i yib. ⁶ Lêc yuu ngô wê he nêb ob hi yuu ge om yuu pec mi la Listla yuu Debi wê yêp vac vîgwe levac Likionia ge, di la vîgwe wê yêp kwabo ge ya hixôn. ⁷ Mêd yuu nêl xolac vac vîgwe tige vîhati.

Pol yuu Banabas nêl xolac gê Listla

⁸ Xomxo vux ti dô vîgwe Listla, lêc ta kô i di vixa vô xêlehelehe di o mi vîlee ti lêm. Mi dô kizêc. ⁹ Mêd xomxo tyo ngô kiyang wê Pol nêl ge mêd Pol yê i xêkizêc di xovô nêbê tyo vông i vin tiyi wê ob vông i vô nivîha lec ge, ¹⁰ om nêl vya levac ên nêbê, “Ông kidi lec mi le kisii.” Mêgem tyo kidi lec lutibed di vîlee mi la.

¹¹ Tibii tibeac yê wê Pol vông xomxo tige vô nivîha lec ge om he tyuc vac Likionia vya ên nêbê, “Anutu tu xomxo manôn di lop mi lam vô il.” ¹² Om he nêl he anutu kibun ga yuu lê lec Banabas yuu Pol, om nêl lê Sus lec Banabas di nêl lê Hemis lec Pol, ên Pol ge wê mi nêl kiyang tibeac. ¹³ Xumac ngîbua wê Sus vông ge yêp kwabo vô vîgwe tige nînya. Mêd xomxo wê mi si daa vô Sus ge ti la kô bwoc levac vux ya hixôn ngaola di kô mi la vô vuayen ên xomxo nêb ob hi bwoc levac mi tung daa vô yuu. ¹⁴ Lêc Banabas yuu Pol ngô kiyang tige om yuu nilô vîyin di yuu lêx ngakwi wê yuu vông ge sea di tup mi la le vac xomxo mahîgun di nêl vya levac ên nêbê, ¹⁵ “Xamê, bêna lêc xam vông môp tibêge? Xii ga xomxo kibun ga xocbê xam ge. Lêc xii lam ên xii nêb xii ob nêl kiyang nivîha vô xam bê xam sea susu nôn maên tige di pilepac nilôm i loc vô Anutu mavîha wê tung lag yuu kibun di gwec hixôn susu vîhati yang ge. ¹⁶ Vixôhilôg, vô buc ilage xomxo vac vîgwe vîhati vông i tiyi xovôên wê heche va vông ge, di Anutu o le vac xôn lêm. ¹⁷ Lêc Anutu o xôpac ên xomxo di vông he lungên i lêm. Nge, vông môp nivîha vô il, xocbê vông lun lam gê kisii di vông yaên vô nôn tibeac, om vông yaên tiyi xam di vông xam xêmyaa vô nivîha.”

¹⁸ Yuu nêl kiyang tige vô he, lêc he vô xêkizêc nêb he ob tung daa vô yuu, om yuu nêl kiyang tige tii vac vac om he o tung daa vô yuu lêm.

He nêx Pol ya ngîdax

¹⁹ Mêd Yuda ya lam gê Antiok yuu Aikoniam di val pilepac xomxo nilô om he nêx Pol ya ngîdax di didii i mi la vîgwe nînyawehe ên he xo ên he nêb Pol yib. ²⁰ Lêc xomxo vông vinên val le ngîvina Pol di i kidi lec di lax vîyangtôv, di vîgwe vîdiiên ge yuu Banabas la vîgwe Debi.

²¹ Yuu nêl xolac vô tibii Debi di he tibeac vông i vin. Pyap dêc yuu lax mi la Listla yuu Aikoniam di Antiok tii vac nang. ²² Yuu ngîdu xomxo vông vinên xôn ya kiyang di nêl kiyang xêkizêc vô he ên nêbê, “Xam le xêkizêc vac vông vinên di xam o lêc sea lêm. Il ob kô vîyin tibeac tax êdêc la dô vac Anutu ben timuên.” ²³ Mêd vac vîgwe vîhati yuu vînoo gyovîxa wê ob viac xomxo vông vinên ge mêd yuu ngîbua yaên di kîtaa lec he vîhati ên nêb Anutu ti wê he vông i vin ge i viac he.

Pol yuu Banabas lax mi la Antiok vac vîgwe levac Silia

²⁴ Pol yuu Banabas la vîlee vac vîgwe Pisidia di la vac vîgwe levac Pampilia ²⁵ di la nêl Anutu xolac vô tibii Pega. Pyap dêc loc mi la Atelia, ²⁶ di lec sip di lax mi la Antiok. Antiok ge wê ilage xomxo vông yuu vac Anutu vîgê nêb i viac yuu di yuu vông yuac. Mêd yuu vông yuac tyo pyap om yuu lax mi la Antiok. ²⁷ Yuu val Antiok mêd kîruc xomxo vông vinên di nêl yuac vîhati wê Anutu ngîdu yuu xôn ge kîrong vô he di nêl hixôn ên nêbê, “Gwêbaga Anutu vông tibii wê o Yuda lêm ge he ngô xolac hixôn di vông i vin.”

²⁸ Mêd yuu dô buc ya hixôn xomxo vông vinên tige.

15

Xomxo vông vinên kitucma gê Jerusalem

¹ He Yuda wê dô Judia gee he ya la Antiok di la nêl vô xomxo vông vinên bêga nêbê, “Xam obêc gôl nimmivi tîyi xolac wê Moses vông ilage lêm ge od o tîyi wê Anutu ob kô xam lec ge lêm.” ² He nêl bêge lêc Pol yuu Banabas yê kiyang tige tîyiên ma om he ngaênma levac lec kiyang tige. Om xomxo vông vinên vînoo Pol yuu Banabas hixôn xomxo ya ên nêb he i loc Jerusalem vô Yesu nue ngîvihi yuu gyovîxa ên he i tîtô kiyang wê he ngaênma lec ge.

³ Xomxo vông vinên vông he la, om he la môp Jerusalem di la vac vîgwe toto vac Pinisia yuu Samelia di he nêl lec wê tîbii wê o Yuda lêm gee tîbeac pilepac nîlô di vông i vin Yesu ge kîtong vô xomxo vông vinên, om he wê ngô kiyang tige, he xêyaa vô nivîha.

⁴ Mêd he mîla tyip Jerusalem di xomxo vông vinên hixôn Yesu nue ngîvihi di gyovîxa, he kô Pol yuu Banabas he lie lec nivîha. Mêd Pol yuu Banabas nêl yuac vîhati wê yuu vông di Anutu ngîdu yuu xôn ge kîtong vô he. ⁵ Lêc Palisi ya wê vông i vin Yesu ge he kîdi lec di nêl ên nêbê, “Xomxo vông vinên wê o Yuda lêm gee, xam gôl he nîvîvi di nêl vô he bê he i tîmu vô xolac wê Moses vông ge.”

⁶ Mêgem Yesu nue ngîvihi hixôn gyovîxa kitucma ên nêb ob viac kiyang tige. ⁷ He nêl kiyang tîbeac lec kiyang tige, pyap dêc Pita kîdi lec di nêl vô he ên nêbê, “Xam lige, xam xovô pyap ên xam nêbê ilage Anutu vînoo a vac xam mahîgun ên nêb a la nêl xolac vô tîbii wê o Yuda lêm gee ên he i ngô di vông i vin. ⁸ Mêd Anutu wê xovô il vîhati nîlôd ge vông Myakîlôhô Ngîbua vô he tîyi xocbê vông vô il Yuda ilage. Om il xovô ên il nêbê Anutu yê he nivîha. ⁹ Di Anutu o vông môp bangwe vô il Yuda di vông bangwe vô he tîbii ba lêm. Nge, he vông i vin om Anutu vông he vô paha lec. ¹⁰ Di bêna lêc xam nêb xam ob yaxên Anutu? Moses xolac vông vîyin vô buge ilage di il gwêbaga hixôn, di il o tîyi wê il ob kîlê vîyin tige lêm. Di bêna lêc xam nêb xam ob lii vîyin tige lec he wê o Yuda lêm ge hixônê? ¹¹ Il vông i vin ên il nêbê xêyaa vin lecên wê Apumtau Yesu vông ge ob vông il dô madvîha di he êno ob dô mavîha.”

¹² Pita nêl bêge mêd Yesu nue ngîvihi hixôn gyovîxa dô kiyang maên di ngô kiyang wê Pol yuu Banabas nêl ge, om yuu nêl lec do levac wê Anutu ngîdu yuu xôn di yuu la vông vac tîbii madîluhu ben ge.

¹³ Yuu nêl kiyang pyap mêd Jems nêl ên nêbê, “Xam lige, xam ngô kiyang wê a ob nêl ge. ¹⁴ Saimon Pita nêl vô xam gwêba ên nêbê taxlee Anutu xo tîbii wê o Yuda lêm ge ên nêb ob vînoo he ya tu i nue. ¹⁵ Di kiyang wê he plopete kîvuu ilage nêl kiyang tige bêga nêbê,

¹⁶ ‘Apumtau nêl ên nêbê, “Tîmuên ge a obêc vena, di Devit xumac wê kîpê ge a ob vena lox paha vac. Di susu wê vô nîpaên vac xumac ge, a ob viac vô i tii vac. ¹⁷ Om he wê o Yuda lêm ge, he ob vông yuac lec myagên Apumtau. He ge wê a vînoo he ên a nêb he i tu a nuge.” ¹⁸ Kiyang tige Apumtau vya wê nêl ilage mî i yêp.’

¹⁹ “Mêgem xovôên wê a vông ge bêga nêbê il ob vông vîyin tîbeac vô tîbii ba wê pilepac he ge lêm. ²⁰ Lêc il ob kîvuu kîpîhac i loc vô he bêga bê he i kol he ên yaên wê xomxo tung i tu daa vô anutu kîtyoên ge, di he i o lêc vông môp yôdac vêx yuu vux lêm, di he i o ya lîlii wê he ngîbina kwa di hi dô vac nîlô ge lêm, di he yaên hi i ma. ²¹ Ên kiyang wê yêp vac Moses xolac ge, xomxo mi nêl xolac tige vac vîgwe vîhati di xomxo mi kîtong xolac tige vac xumac lîlo tîyi buc sabat vîhati. Môp tige yêp ilage di i val tyip lec gwêbaga hixôn.”

Yesu nue ngîvihi hixôn gyovîxa vông kîpîhac la vô tîbii vông vinên wê o Yuda lêm gee

²² Mêgem Yesu nue ngîvihi hixôn gyovîxa hixôn xomxo vông vinên vîhati nêb ob vînoo lie ya ên vông he i loc hixôn Pol yuu Banabas mî loc Antiok. Om he vînoo Judas wê lê ngwe nêbê Basabas ge yuu Sailas, ên yuu ge xomxo levac wê he Yuda vông ge. ²³ Yuu kô kîpîhac wê Yesu nue ngîvihi hixôn gyovîxa kîvuu bêga nêbê, “Yesu nue ngîvihi hixôn gyovîxa kîvuu kîpîhac tiga di vông i loc vô xam tîbii Antiok yuu Silia di Silisia wê xam

vông i vin Yesu gee. ²⁴ Xe ngô wê xomxo ya kidi vac xe mahigun di loc juda xam nilôm ya kiyang di vông xam nilôm vô vîyin. Lêc xe o vông he loc vô xam lêm. ²⁵ Mêgem xe kitucma di hilu kiyang bêga ên xe nêbê xe ob vînoo xomxo yuu i loc vô xam hixôn il lig Pol yuu Banabas wê xe xêmyaa vin lec yuu ge. ²⁶ Pol yuu Banabas o xona ên wê xomxo nêb ob hi yuu yib lec Yesu Kilisi lê ge lêm. ²⁷ Om xe vông Judas yuu Sailas loc vô xam di yuu ob nêl kiyang tiga hixôn vô xam. ²⁸ Myakilôhô Ngibua dô hixôn xe di xe hilu kiyang bêga ên xe nêbê xe ob vông vîyin tibeac vô xam lêm. Dom môm wê xam ob timu vô ge bêga bê ²⁹ xam kol xam ên susu yaên wê xomxo kô mi la tung i tu daa vô anutu kityooên ge, di xam waên hi i ma, di xam o wa lilii wê xomxo ngibina kwa di hi dô vac nilô ge lêm, di xam o lêc vông yôdac vêx yuu vux lêm. Xam obêc sea môm nipaên tige, od obêc nivîha. Vîdiiên xam. Xam dô nivîha.”

³⁰ Mêd xomxo vông vinên vông he la mêd he mila Antiok di kituc xomxo vông vinên vîhati di vông kîpihac tyo vô he. ³¹ He kitong kîpihac pyap di he xêyaa vô nivîha ên kiyang nivîha wê yêp vac kîpihac ge. ³² Judas yuu Sailas ge plopete yuu om yuu nêl kiyang tibeac mangwe vô he ên nêb i ngidu he xôn di he i vông i vin xêkizêc. ³³ Mêd Judas yuu Sailas dô Antiok buc dia hixôn he. Pyap dêc lie Antiok nêl kiyang nivîha vô yuu di vông yuu lax vô he Jelusalem wê vông yuu lam ge. ³⁴ [Lêc Sailas nêb ob dô Antiok om dô.] ³⁵ Mêd Pol yuu Banabas dô Antiok, di yuu hixôn xomxo tibeac mangwe nêl Apumtau xolac kitong vô he Antiok.

Pol yuu Banabas seama

³⁶ Buc ya la vêl di Pol nêl vô Banabas ên nêbê “U ob lax mi la vô lige wê u la nêl Apumtau xolac vac he ben ilage, di tup vac he mi xê bêc he dô nivîha, me?” ³⁷ Mêd Banabas nêb Jon Mak i loc hixôn yuu, ³⁸ lêc Pol nêl ên nêbê, “Jon Mak sea u gê Pampilia ilage di o vông yuac ti hixôn u lêm, om ob la hixôn u lêm.” ³⁹ Om yuu nêlma lec kiyang tige di seama, om Banabas kô Mak di yuu lec sip mi la vîgwe Saiplas, ⁴⁰ di Pol kô Sailas ên nêb yuu ob la, om lie vông vinên vông yuu vac Apumtau vîgê ên nêb i viac yuu. ⁴¹ Mêd yuu la vac vîgwe Silia yuu Silisia vîhati di ngidu xomxo vông vinên xôn.

16

Timoti la hixôn Pol

¹ Pol kidi vac Antiok di la Debi yuu Listla mi la tulec xomxo vông vinên ti lê nêbê Timoti. Timoti ta ge vêx Yuda ti wê vông i vin Yesu ge, di ma ge tîbii Glik ti. ² Mêd Timoti lie vông vinên vac vîgwe Listla yuu Aikoniam gee nêl i kitong nêbê i xomxo nivîha. ³ Mêgem Pol nêb Timoti i loc hixôn i om kô Timoti mi la gôl ninivi tîyi môm wê he Yuda vông ge. Pol xo he Yuda di vông môm tige, ên he Yuda vac vîgwe tige vîhati, he xovô wê Timoti ma ge tîbii Glik. ⁴ Mêd he la tup vac vîgwe vîhati di nêl kiyang wê Yesu nue ngivîhi hixôn gyovîxa hilu gê Jelusalem ge kitong vô xomxo vông vinên ên nêb he i timu vô. ⁵ Om xomxo vông vinên vac konglegesên vîhati vông i vin xêkizêc di naba levac wê he vông ge le lec mi la kisii tîyi buc vîhati.

Pol yê vîvia lec wê xomxo Masedonia tyuc i ge

⁶ Myakilôhô Ngibua le vac he xôn ên nêb he i o nêl xolac vô tîbii Esia lêm, om he la tup vac vîgwe Plisia yuu Galesia. ⁷ Mêd he mila vîgwe Misia di xo nêb he ob la vîgwe Bitinia, lêc Myakilôhô Ngibua wê Yesu vông ge le vac he xôn nêb he locên Bitinia i ma. ⁸ Mêgem he luu Misia vêl di la Tloas. ⁹ Mêd vô bucên tige Pol yê vîvia ti nêbê xomxo Masedonia ti le kisii di kîtaa i ên nêbê, “Ông sox lam Masedonia ên lam hôm xe lec.” ¹⁰ Pol yê vîvia tige pyap mêd lutibed a, Luk, hixôn he, xe myag môm wê xe ob la Masedonia ge, ên xe xovô ên xe nêbê Anutu keac xe ên nêb xe la nêl xolac vô tîbii vîyang tiganê.

Pol la vîgwe Pilipai di Lidia vông i vin

¹¹ Mêgem xe lec sip gê Tloas di la bôbac vô vîgwe Samotles. Mêd xe xêp di vîdiiên xe kô sip mi la Niapolis. ¹² Mêd xe sea Niapolis di mila vîgwe levac Pilipai wê yêp vac vîgwe

levac Masedonia ge. Vigwe tige tibii Lom viac. Xe dô vigwe tige buc ya, ¹³ di buc sabat xe sea vigwe nilô di mila vô mia ên xe xo ên xe nêb mêd vigwe wê xomxo mi kîtaa lec ge yêp vô mia tige. Mêgem xe mila vô vêx ya wê kitucma mi xeedô ge, om xe la dô hixôn he di nêl xolac vô he. ¹⁴ Vêx ti lê nêbê Lidia ngô kiyang tige. Lidia lam gê vigwe Taiataila di mi vông yuac bisnis lec nivimihi hi. Lidia mi kîtaa vô Anutu di Apumtau pilepac i nilô di i vô ninya vô kiyang wê Pol nêl ge. ¹⁵ Mêd Lidia hixôn xomxo wê mi dô hixôn i ge he vîhati lipac mia. Mêd Lidia nêl vô xe ên nêbê, “Xam obêc wê bêc a vông i vin Apumtau nôn ge od xam lam dô vac a bog.” Nêl kiyang xêkizêc vô xe om xe la dô hixôn i.

Pol yuu Sailas la dô vac xumac kalabuhu gê Pilipai

¹⁶ Buc ti xe nêb xe ob la vigwe ti wê xomxo mi kîtaa vac ge, lêc xe mila tulec vêx yuac ti vac môp. Vêx tige, vimwo nipaên dô vac nilô di nêl kiyang vîhati kitong om xomxo wê vêx tige vông yuac vô he ge, he kô mone levac lec kiyang wê vêx tige mi nêl ge. ¹⁷ Mêd vêx tige timu vô xe hixôn Pol vixam di tyuc ên nêbê, “Tibii tigae, Anutu ti wê luu baba vêl ge nue yuac, om he lam nêl môp wê Anutu ob vô xam vêl ên nipaên ge kitong vô xam.” ¹⁸ Vêx tyo nêl kiyang tibêge tîyi buc tîbeac om Pol ni nyag vô i di pop di nêl vô vimwo nipaên ên nêbê, “A nêl lec Yesu Kîlisi lê bêga bê ông lop mi loc vêl ên vêx tige.” Mêgem lutibed vimwo nipaên lop mi la vêl ên vêx tige.

¹⁹ Mêd xomxo levac wê vêx tige vông yuac vô he ge he yê di xovô nêbê he ob kô mone ti tii vac lêm, om he hôm Pol yuu Sailas xôn di kô yuu mi la vô xomxo levac vac vigwe wê he mi kitucma vac ge. ²⁰ He kô yuu mi la vô gavman levac manôn di nêl vô he ên nêbê, “Xomxo yuu ga, Yuda yuu. Yuu lam il bed ga nêb ob vông il vô nipaên. ²¹ Om yuu nêl kiyang ya lec môp wê gavman vîbu ên nêb il Lom ob timu vô lêm ge.” ²² Mêd tibii wê lam kitucma gee vîhati so vya vô Pol yuu Sailas, di gavman levac tigeê lêx yuu nêl ngakwi di nêl ên nêb xomxo i pîsa yuu. ²³ Mêd he hi yuu mi yuu kô myavinê levac, pyap dêc vông yuu la vac xumac kalabuhu di nêl xêkizêc vô xomxo ti wê mi viac xumac kalabuhu ge ên nêb i yê yuu xôn. ²⁴ Mêd xomxo tige ngô kiyang wê he nêl xêkizêc vô i ge, om kô yuu mi la tung vac xumac nilô wê yêp mahigun ge di ving yuu vîxa xôn ya plang.

²⁵ Vô vîvuaên mahigun Pol yuu Sailas kîtaa di vông lîlo vô Anutu, di tibii vîhati wê dô vac xumac kalabuhu gee he ngô hixôn. ²⁶ Lêc lutibed ngîyêg levac ti val di xumac kalabuhu yoc, di lutibed vuayen vîhati tax di sen wê dô lec tibii kalabuhu vigê gee tul vêl ên he. ²⁷ Om tibii ti wê viac xumac kalabuhu ge kidi lec, lêc yê wê vuayen vîhati tax mi la le myadongên ge, di xo ên nêbê tibii kalabuhu pec mi la, om loc hôm yipac nêb ob hi ici va yib. ²⁸ Lêc Pol keac vya levac vô i ên nêbê, “Hiên ông i ma, ên xe vîhati dô.” ²⁹ Om xomxo tyo keac di he dii ngwax mi lam, di i tup mi la vô Pol yuu Sailas vac xumac lôma di la yev vîxa kitu vô yuu hixôn ni yetacên. ³⁰ Mêd kô yuu mi la vîxun di kinêg vô yuu ên nêbê, “Xomxo levac muue, a ob vông bêna êdêc Anutu i hôm a lec?”

³¹ Om yuu nêl lax vô i ên nêbê, “Ông vông i vin Apumtau Yesu di Anutu ob hôm ông lec hixôn vînême nume.” ³² Mêd yuu nêl Apumtau xolac vô xomxo tige hixôn xomxo vîhati wê mi dô vac i ben gee. ³³ Vô buc tibed tige xomxo tige kô yuu mi la lipac yuu ninivi wê tibii hi i vô kityax ge. Di Pol yuu Sailas lipac xomxo tige hixôn vînê nue vîhati. ³⁴ Pyap dêc xomxo tyo kô yuu mi la vac ben xumac lôma di la vông yaên vô yuu, di he vînê nue vîhati xêyaa vô nivîha ên wê he vông i vin Anutu ge.

³⁵ Vigwe vîdiiên titige gavman levac vông nue xêhîpu val di he nêl ên nêbê, “Ông pîwelac xomxo yuu ge di vông yuu i loc.” ³⁶ Om xomxo wê viac xumac kalabuhu ge la nêl vô Pol ên nêbê, “Gavman levac vông kiyang lam ên nêbê muu loc, om muu loc hixôn xêmyaa nivîha.”

³⁷ Lêc Pol la nêl vô xêhîpu ên nêbê, “Xii ga tibii Lom yuu, lêc he hi xii vô xomxo tîbeac manôn di vông xii la dô vac kalabuhu vîdaaên. Di he o tulec soên wê xii vông ge ti lêm, di gwêbaga he nêb he ob vông xii la kiyang maên. Ge o tîyi lêm. Om heche va i lam kô xii mi loc.”

³⁸ Mêd xêhipu lax nêl kiyang tige vô gavman levace om he ngô dĩ xona mabu ên bo ti wê nêl ên nêbê yuu ge tĩbii Lom yuu. ³⁹ Om he la nêl kiyang malehe vô yuu ên nêbê, “Xe vông i so vô muu,” mêd kô yuu mi he la vixun dĩ nêl vô yuu ên nêbê, “Muu sea vıgwe ga dĩ loc.” ⁴⁰ Pol yuu Sailas sea kalabuhu dĩ la vac xumac Lidia vông, dĩ yuu yê lie vông vinên dĩ nêl kiyang wê ob ngıdu he xôn ge ya vô he, pyap dĩ yuu la.

17

Xomxo Tesalonaika nêb ob hi Pol yuu Sailas

¹ Pol yuu Sailas sea vıgwe Pilipai dĩ la vıgwe Ampipolis dĩ la vıgwe Apolonia. Nang dĩ yuu mıla vıgwe Tesalonaika. Xumac lılo wê he Yuda vông ge ti le vac vıgwe tige, ² om Pol la vac xumac tige tıyi xocbê mi la vac ya ilage, om la vac xumac tige lu yon lec buc sabat dĩ he Yuda nêlma lec kiyang wê yêp vac kipihac xolac ge. ³ Mêd Pol nêl xolac kehe kıtong vô he dĩ nêl ên nêbê, “Kılısi ti wê xam dô bin ge, Anutu tyuc lec nêb ob kô myavınê dĩ yib dĩ kidi lec mavıha vac yibên. Om Yesu wê a nêl i kıtong vô xam gwêbaga ge, ge Kılısi tyo tige.” ⁴ Mêd xomxo wê ngô kiyang gee he ya vông i vin kiyang wê Pol nêl ge om he tımu vô Pol yuu Sailas vıxa, dĩ tıbii Glik wê mi kıtaa vô Anutu gee hıxôn tıbii levac vınê, he tıbeac vông i vin hıxôn.

⁵ Lêc he Yuda xêyaa vô myavınê vô yuu om he la kô tıbii nıpaên wê mi dô vax vac vıgwe tıgee mêd he kıtuc xomxo tıbeac dĩ he xôn vông nıdıdun levac vac vıgwe Tesalonaika, dĩ la ka bua ên xumac wê Jeson vông dĩ myag Pol yuu Sailas ên nêb ob kô yuu mi la vô xomxo levac. ⁶ Lêc he o yêvô yuu lêm, om he đıdıi Jeson hıxôn lie vông vinên ya mi la vô gavman levac wê viac vıgwe Tesalonaika ge, dĩ nêl vô he ên nêbê, “Xomxo yuu wê la vac vıgwe vıhati mi la vông xomxo vô nıpaên ge yuu val dô ga vac il bed. ⁷ Dĩ Jeson ga kô yuu mi la vac i ben dĩ he pwoo king Sisa kiyang vac dĩ nêl ên nêbê king ngwe dô lê nêbê Yesu.” ⁸ Mêd gavman levac hıxôn xomxo vıhati ngô kiyang tige dĩ yetac mabu. ⁹ Mêd he nêl vô Jeson he lie ên nêb he i kısuu kot, pyap dĩ he la.

Pol yuu Sailas la vıgwe Belia

¹⁰ Vô bucên tige xomxo vông vinên vông Pol yuu Sailas la, dĩ yuu la vıgwe Belia. Yuu mıla Belia mêd la vac xumac lılo wê he Yuda vông ge. ¹¹ He Yuda wê dô Belia gee he vô nınya lehe vô xolac luu Yuda wê dô Tesalonaika gee vêl, om he hôm kiyang wê yuu nêl ge lec nivıha dĩ he mi kıtong kiyang wê yêp vac kipihac xolac ge tıyi lec buc vıhati ên nêb ob xovô bê kiyang wê yuu nêl ge, ge kiyang nôn, me? ¹² Mêgem he Yuda tıbeac, he vông i vin, dĩ Glik levac wê dô hıxôn he gee, vêx yuu xôn vux tıbeac vông i vin hıxôn. ¹³ Lêc he Yuda wê dô Tesalonaika gee ngô wê Pol la nêl Anutu xolac gê Belia ge, om he la Belia dĩ la nêl kiyang vaxvax ya vô he Belia om vông he yetac dĩ xêyaa vô myavınê vô Pol. ¹⁴ Om lutıbed xomxo vông vinên vông Pol la gwec nınya dĩ Sailas yuu Timoti dô Belia. ¹⁵ Mêd xomxo wê la hıxôn Pol ge kô i mi la Atens, pyap dĩ he lax mi la ben Belia, lêc Pol vông kiyang vô he nêbê Sailas yuu Timoti i loc lutıbed vô i.

Pol nêl xolac vô tıbii Atens

¹⁶ Pol dô bin Sailas yuu Timoti gê Atens, lêc yê wê anutu kıtıyoôn tıbeac dô vac vıgwe tige om vông i nılo vô vıyin. ¹⁷ Mêgem Pol la vac xumac lılo wê he Yuda vông ge dĩ he Yuda hıxôn tıbii ba wê vông i vin Anutu ge, he Pol nêlma lec xolac. Dĩ buc vıhati Pol la nêl kiyang vô xomxo wê kıtucma mi dô lec wetôv ge. ¹⁸ Om tıbii wê vông i vin kiyang ti nêbê Epikulian ge hıxôn he wê vông i vin kiyang wê nêbê Stoik ge he Pol ngaênma lec kiyang, dĩ he ya nêl lec Pol ên nêbê, “Xomxo ti wê nêl kiyang vaxvax ge nêb ob nêl kiyang vatya vô ilê?” Dĩ he ya nêl ên nêbê, “Mêd ob nêl kiyang lec anutu wê xomxo ya vông.” He nêl bêge, ên he ngô xolac wê Pol nêl lec Yesu wê kidi lec vac yibên ge. ¹⁹ Om he kô Pol mi la vô kaunsil wê mi kıtucma lec kıtôn Aliopagas ge, dĩ he nêl vô Pol ên nêbê, “Xe ob ngô kiyang paha wê ông nêl vô xomxo ya ge. ²⁰ Ên kiyang wê ông nêl ge, xe ngô dĩ yaxên lêc ge kiyang ba ti wê xe lungên ge, om ông nêl kiyang tyo kehe kıtong ên xe ngô.” ²¹ Tıbii Atens hıxôn tıbii wê la dô hıxôn he gee, he mi kıtucma tıyi buc vıhati ên

he nêb he ob ngô kiyang paha di nêl kiyang paha. Di he o vông yuac ti hixôn lêm. Nge, he dô vac môp tige tived.

²² Om Pol kidi mi la le vac he kaunsil mahigun di nêl vô he ên nêbê, “Xam tibii Atens. A xê wê xam vông yuac levac lec kitaaên vô anutu ya, ²³ ên a tup vac vîgwe wê xam vông ge di a xê anutu wê xam mi kitaa vô ge, di a xê alta ti wê kiyang yêp lec bêga nêbê, ‘Alta tiga anutu wê xe lungên ge, ixê.’ Om Anutu tige wê xam lungên léc xam mi kitaa vô ge, a ob nêl i kitong vô xam.

²⁴ “Anutu tige wê tung kibun hixôn susu vîhati yang, di i ge Apumtau wê viac lag yuu kibun om ob dô vac xumac wê xomxo lox ya vîgê ge lêm. ²⁵ Anutu ge, susu ti o ma ên i lêm, di xomxo ti ob vông yuac ên ngidu i xôn lêm. Ên ici va vông myakilôhô hixôn maviha vô xomxo di vông susu tibeac vô he. ²⁶ Taxlee Anutu tung xomxo tived di xomxo vô tibeac lec, mêd Anutu vông mi he dô lec kibun ga kidu kidu di ici va vông buc vô he di vông yôg vac kibun wê he ob dô lec ge. ²⁷ Anutu nêb xomxo vîhati i vông yuac lec myagên i ên he obêc tulec i. Léc Anutu o dô teva ên il lêm. ²⁸ Anutu ge wê vông xêkizêc vô il di il dô madviha di il vîlee mi la di lôm. Tiyi xocbê xam lime wê piyôp levac ge nêl ên nêbê, ‘il vîhati tu i nue.’ ²⁹ Il ga Anutu nue om il ob nêl bê Anutu ge tiyi xocbê susu wê xomxo vaci piyôp xovô, di he tixuu lec gol yuu silva di ngidax ge lêm. ³⁰ Ilage xomxo o xovô Anutu lêm, léc Anutu o nêl kiyang ti lec he lêm. Léc gwêbaga Anutu nêl kiyang vô xomxo vac vîgwe vîhati ên nêbê he i pilepac he. ³¹ Ên Anutu vînoo buc ti pyap, om obêc yaxên xomxo vîhati nêl kiyang i yêp bôbac vô buc tige. Anutu vông yuac tige vac xomxo ti vîgê om tiyi vô xomxo tyo kidi lec maviha vac yibên, ên nêbê xomxo vîhati i xovô bê Anutu vînoo xomxo tige vîxôhîlôg.”

³² Xomxo tigege ngô kiyang wê Pol nêl lec xomxo ti wê kidi lec maviha vac yibên ge, om he ya nêl kiyang manôn nipaên ya lec Pol, léc he ya nêl ên nêbê, “Buc ti xe ob ngô kiyang tige i tii vac nang.” ³³ Pyap dêc Pol sea he di la. ³⁴ Léc xomxo ya vông i vin kiyang wê Pol nêl ge di timu vô i vîxa. He wê vông i vin ge ti lê nêbê Daionisias wê kaunsil vac vîgwe Aliopagas ge ti, yuu vêx ngwe lê nêbê Damalis, di xomxo ya hixôn.

18

Pol la vông yuac vac Kolin

¹ Pol sea Atens di la Kolin, ² di mîla tulec Yuda vux ti lê nêbê Akwila wê ben kehe Pontas ge. Ilage Akwila yuu vînê Plisila dô Lom wê yêp vac vîgwe levac Itali ge, léc king Klodias nêl ên nêbê he Yuda he i sea Lom. Om yuu sea Lom di la dô Kolin. Buc ya lam la vêl di Pol mîla vô yuu, ³ léc yê yuac wê yuu vông ge tiyi xocbê yuac wê i vông ge, om la dô hixônyuu di yon duu xumac sel di tibii kîsuu. ⁴ Mêd buc sabat vîhati Pol la vac xumac lîlo wê he Yuda vông ge mi la nêl kiyang tibeac vô he, ên nêb he Yuda hixôn tibii ba he i vông nîlô i loc vô Yesu di vông i vin.

⁵ Mêd Sailas yuu Timoti lam gê Masedonia di val vô Pol, di Pol nêl xolac vô he Yuda tiyi lec buc vîhati di nêl vô he ên nêbê, “Yesu ge Kîlisi wê Anutu vînoo i pyap ge.” ⁶ Léc he Yuda pwoo Pol vya vac di so vya vô i om Pol lîloo vîjuva vêl ên ngakwi wê i vông ge ên nêbê he i xovô nêl nipaên wê he vông ge, di nêl vô he ên nêbê, “Xam obêc wib mi la vac nipaên ge od ge myavîwen wê xacxam va vông, ên a o vông nipaên ti vô xam lêm. Om gwêbaga a ob sea xam di la nêl xolac vô tibii madîluhu wê o Yuda lêm gee.” ⁷ Mêgem Pol sea he mi la dô vac tibii ti ben lê nêbê Tisias Jastas. Tisias ge mi kitaa vô Anutu, di i xumac le kwabo vô xumac lîlo wê he Yuda vông ge. ⁸ Di xomxo levac ti wê mi viac he Yuda xumac lîlo ge lê nêbê Klispas hixôn vînêe nue vông i vin Apumtau, di tibii Kolin tibeac ngô xolac wê Pol nêl ge di vông i vin di lipac mia.

⁹ Vô bucên ti Anutu vông vîvia ti lam vô Pol bêga nêbê, “Xonaên i ma. Ông nêl xolac di le i o dô xôa maên lêm. ¹⁰ Ên a dô hixôn ông, om xomxo ti o tiyi wê ob vông ông vô nipaên ge lêm, ên xomxo wê tu a nuge ge tibeac dô vac vîgwe tiga.” ¹¹ Om Pol dô Kolin tiyi klîsmas ti di dentuc vîgê vîlu di sec ti, di tixuu tibii Kolin ya Anutu xolac.

¹² Vô buc wê Galio tu gavman levac dî viac vîgwe Glik ge he Yuda tîbeac kitucma dî la hòm Pol xôn dî kô mî la vông kiyang vô ¹³ dî nêl ên nêbê, “Xomxo tiga tixuu xomxo lec môm kitaên lê, léc la môm bangwe dî o tîyi xocbê xolac wê xe vông ge lêm.” ¹⁴ Mêd Pol nêb ob nêl kiyang, léc gavman levac Galio nêl vô he Yuda ên nêbê, “Xam Yuda, xomxo tiga obêc pwoo kiyang wê gavman vông ge vac, me obêc vông môm nipaên ya ge od a ob ngô kiyang wê xam nêl ge. ¹⁵ Léc xam lam kinêg a lec kiyang hixôn lê dî xolac wê xacxam va vông ge, om xacxam va kô xam kiyang mî loc viac, ên a ob ngô kiyang tibêge lêm.” ¹⁶ Mêd Galio tii he vêl ên kot, ¹⁷ dî he la hòm xomxo levac wê mi viac Yuda xumac lîlo ge ti lê nêbê Sostenis xôn dî kô mî la hi vô gavman levac Galio manôn dî Galio yê léc o nêl kiyang ti lec lêm.

Pol lax mî la Antiok wê yêp vac vîgwe levac Silia ge

¹⁸ Pol dô Kolin buc ya, nang dêc sea xomxo vông vinên tige, dî Pol hixôn Plisila yuu Akwila yon la Senklia ên nêb ob lec sip mî la Silia. Gê Senklia Pol hilu kiyang ti vô Anutu om kiping bazub lihi. ¹⁹ Yon mîla Epesas, dî Pol sea yuu dô dî la vac xumac lîlo wê he Yuda vông ge dî la nêl kiyang vô he. ²⁰ Mêd he nêl vô Pol ên nêb i dô hixôn he buc ya, léc Pol nêl nêb ob la. ²¹ Om buc wê ob sea he ge od nêl vô he ên nêbê, “Anutu obêc tyuc lec ge od a obêc vena vô xam tii vac.” Pyap dî Pol sea he dî la lec sip mî la. ²² La lec sip mî la Sisalia, léc sip mîla le dî i lop vêl ên sip dî la Jelusalem mî la keac vô xomxo vông vinên. Pyap dî i loc mî la Antiok.

Apolos nêl xolac gê Epesas

²³ Mêd Pol dô Antiok buc ya, nang dêc kidi vac Antiok dî la tup vac vîgwe wê yêp vac vîgwe levac Galesia yuu Plisia ge, dî la nêl kiyang vô xomxo vông vinên ên nêb i ngîdu he xôn.

²⁴ Yuda ti lê nêbê Apolos wê ben Aleksandlia ge mîla dô Epesas. Apolos ge mi nêl kiyang nivîha dî xovô kiyang vîhati wê yêp vac kîpihac xolac ge. ²⁵ Ilage xomxo nêl Apumtau Yesu môm kitong vô Apolos mî i xovô dî i nîlô kîdu i nêb ob tîmu vô xolac vîhati, om Apolos nêl Yesu kitong bôbac vô xomxo, léc môm mia lipacên ge, xovô wê Jon lipac xomxo ge tîbed. ²⁶ Mêd Apolos la nêl xolac vac xumac lîlo wê he Yuda vông ge dî xonaên ma, dî Plisila yuu Akwila ngô kiyang wê Apolos nêl ge, om kô i mî la vac yuu ben dî la nêl Anutu môm yuu xolac wê Apolos lungên ge vîhati kitong vô i. ²⁷ Mêd Apolos nêb ob la vîgwe Glik dî lie vông vinên Epesas tyuc lec nêb i loc. Om he kîvu kîpihac ti dî vông i la vô xomxo Glik ên nêbê he i kô Apolos lec nivîha. Mêgem Apolos mîla Glik, dî xomxo wê Anutu xêyaa vin lec he mî he vông i vin gee, Apolos ngîdu he xôn. ²⁸ Apolos he Yuda ngaênma lec xolac vô xomxo tîbeac manôn, léc Apolos nêl kiyang hixôn xêkizêc om hi he nêl kiyang tô mî la. Ên Apolos nêl kiyang wê yêp vac kîpihac xolac ge kitong vô he om vông xovôên vô he ên nêbê Yesu ge Kîlisi wê Anutu vînoo pyap ge.

19

Pol la nêl xolac gê Epesas

¹ Apolos dô Kolin dî vô buc tige Pol la tup vac vîgwe kitôn dî mîla Epesas. Dî mîla tulec xomxo vông vinên ya ² dî kinêg vô he ên nêbê, “Buc wê xam vông i vin taxlee ge, Myakîlôhô Ngîbua lam dô hixôn xam, me?” Léc he nêl ên nêbê, “Xe o ngô kiyang ti lec Myakîlôhô Ngîbua lêm.” ³ Om Pol kinêg vô he ên nêbê, “Om xam lipac mia tina?” Léc he nêl ên nêbê, “Xe lipac mia tîyi wê Jon vông ge.”

⁴ Mêd Pol nêl ên nêbê, “Ilage Jon lipac xomxo wê pilepac he dî vô nîmi vô nipaên ge, dî nêl vô he ên nêbê he i vông i vin xomxo ti wê ob val tîmuên ge. Xomxo tige Yesu.” ⁵ Xomxo tigege ngô kiyang wê Pol nêl ge om he lipac mia lec Apumtau Yesu lê. ⁶ Mêd Pol vyax vîgê lec he dî Myakîlôhô Ngîbua lam hivun he xôn dî vông he keac vac tîbii toto vya wê he lungên ge dî he nêl kiyang tîyi xocbê plopet ge. ⁷ Xomxo tigege vîgê yuu dî tô mî la yuu.

⁸ Mêd Pol la vac xumac lilo wê he Yuda vông ge di la nêl Anutu xolac vô xomxo hixôn xêkizêc di xonaên ma. Pol nêl Anutu ben kehe kitong vô he. Pol vông môp tibêge tîyi dentuc yon. ⁹ Lêc xomxo ya nilô xêkizêc om he o vông i vin kiyang wê Pol nêl ge lêm, di he la nêl kiyang nipaên lec môp wê Yesu vông ge vô xomxo tibeac manôn. Mêgem Pol hixôn xomxo vông vinên sea he di la dô vac xumac wê Tilanas mi tixuu xomxo vac ge, di Pol viac kiyang nivîha vô xomxo tîyi buc vîhati. ¹⁰ Pol vông môp tibêge tîyi lec klismas yuu, om Apumtau xolac la vô he Yuda hixôn he Glik wê dô vac vîgwe levac Esia ge vîhati.

Kiyang lec Siva nue vux

¹¹ Anutu vông xêkizêc vô Pol om Pol vông do levac tibeac, ¹² om xomxo kô Pol nivîmihi wê ka bazub ya ge hixôn i nêl ngakwi ya mi la vông vô xomxo wê yidac ge di he vô nivîha lec, di xomxo wê vîmwo nipaên dô vac he nilô ge, vîmwo nipaên pec mi la vêl ên he.

¹³ Yuda ya mi vîlee vac vîgwe vîyang vîyang di la tii vîmwo nipaên vêl ên xomxo, di he ya tixuu nêb ob nêl Apumtau Yesu lê di tii vîmwo nipaên vêl lec Yesu lê. Om he nêl bêga nêbê, “Yesu ti wê Pol nêl i kitong ge, xe nêl vô ông lec i lê bêga bê ông lop mi loc vêl ên xomxo tige.” ¹⁴ Xomxo levac wê mi si daa vô Anutu ge ti lê nêbê Siva, nue vux vîgê vîlu di sec yuu vông môp tibêge, ¹⁵ lêc vîmwo nipaên nêl vô he ên nêbê, “A xovô Yesu di a xovô Pol, lêc xam ge letya?” ¹⁶ Mêd xomxo ti wê vîmwo nipaên dô vac i nilô ge hôm he xôn di hi he ninîvi vô nipaên di lêx he ngakwi sea, om he sea xumac tige di pec mi la xêtuac. ¹⁷ Mêd he Yuda hixôn he Glik wê dô Epesas gee vîhati ngô kiyang tige om he xona mabu di pîmil Apumtau Yesu lê. ¹⁸ Mêgem xomxo vông vinên tibeac lam nêl he nêl nipaên wê mi vông ge kitong seac, ¹⁹ di he wê mi vông yevac ilage kituc he kîpihac yevac lam di si lec ngwax vô xomxo vîhati manôn. Kîpihac tige, he kîsuu lec mone levac tîyi xocbê 50,000 kina. ²⁰ Mêgem Apumtau xolac la vô levac vac vîgwe tibeac.

Tîbii Epesas vô nididun levac lec he anutu Atemis

²¹ Pyap dêc Myakîlôhê Ngîbua vông xovôên vô Pol, om Pol nêl ên nêbê, “A ob la tup vac vîgwe Masedonia yuu Glik di la Jêlusalem. Pyap di a ob la Lom hixôn.” ²² Mêd Pol vông Timoti yuu Elastas wê yuu mi ngîdu i xôn ge yuu la Masedonia, di Pol dô myabo tya gê Esia.

²³ Vô buc tige xomxo ya vông vevac vô môp wê Apumtau vông ge di vông nididun levac. ²⁴ Ên xomxo ti dô Epesas lê nêbê Demitlias wê mi vông yuac lec silva. Demitlias vông xumac nipwo ya silva tîyi xocbê xumac ngîbua wê anutu kîtyooên Atemis vông ge. Demitlias he nue yuac kô mone mabu lec yuac tige, ²⁵ om Demitlias kituc nue yuac hixôn tîbii wê mi vông yuac tibêge lam di nêl vô he ên nêbê, “Xame, xam xovô wê il kô mone mabu lec yuac wê il mi vông ge. ²⁶ Lêc xam wê di ngô wê Pol val pîlepac xomxo tibeac nilô di he vông i vin kiyang wê nêl ge. Ên Pol nêl ên nêbê anutu wê xomxo vông ya vîgê ge, ge o Anutu nôn lêm. Pol lam nêl kiyang tige vac il bed di nêl vac vîgwe levac Esia vîhati hixôn. ²⁷ Om kiyang wê Pol nêl ge ob vông yuac bisnis wê il vông ge lê vô nipaên, di xumac ngîbua wê anutu Atemis vông ge, xomxo ob yê tîyi xocbê xumac pîleva. Atemis ge il anutu vêx wê il Esia hixôn xomxo vac vîgwe vîhati mi kîtaa vô ge, lêc Pol kiyang ob vông lê levac wê Atemis vông ge vô nipaên.”

²⁸ Xomxo tige ngô kiyang wê Demitlias nêl ge om he xêyaa vô myavînê di he tyuc vya levac ên nêbê, “Atemis wê il Epesas vông ge i vêx levac.” ²⁹ Mêd tyucên tige la vac vîgwe Epesas vîhati om tîbii vîhati vông didun levac di tup mi la hôm Gaias yuu Alistakas xôn di didii yuu di he la vac vîgwe wê he mi kitucma vac ge. Yuu ge Masedonia yuu wê mi la hixôn Pol ge. ³⁰ Pol nêb ob la vac tîbii wê kitucma gee mahîgun, lêc xomxo vông vinên le vac xôn nêb i locên i ma. ³¹ Dêc gavman Esia mangwe wê Pol nipîpu ge he vông kiyang la vô Pol nêbê i loc vacên kitucmaên i ma.

³² Mêd xomxo wê kitucma gee, he tibeac o xovô kitucmaên tige kehe lêm, om he pîyôp juda di he ya tyuc kiyang bangwe di ya tyuc kiyang baba ya. ³³ Om Yuda ya kô lie ti lê nêbê Aleksanda mi la tung vac tîbii kitucmaên mahîgun ên nêbê i nêl kiyang vô he, om

Aleksanda vông vigê la kisii ên nêb ob nêl kiyang. ³⁴ Lêc xomxo tige yê Aleksanda di xovô nêbê ge Yuda ti, om he vîhati tyuc vya yêp tîbed ên nêbê, “Atemis wê il Epesas vông ge i vêx levac.” Mêd he tyuc vya tîbêge tîyi hîyôv manôn yuu.

³⁵ Mêd xomxo levac wê mi kîvuu kiyang wê he Epesas vông ge ti lam keac lec he di he dô kiyang maên, di i nêl vô he ên nêbê, “Xam Epesas, bêna lêc xam tyuc vya lec Atemis? Xomxo vîhati xovô ên nêbê il Epesas viac xumac ngîbua wê Atemis vông ge di il viac ngîdax ngîbua wê tô gê kisii ganê mi lam ge hîxôn. ³⁶ Xomxo ti tîyiên ma wê ob pwoo kiyang tige vac, om xam dô didun maên, di xam o lêc vông môp nîpaên decdec lêm. ³⁷ Xam kô xomxo yuu ge mi lam, lêc yuu o vun susu ti vac xumac ngîbua lêm, di yuu o so vya vô anutu wê il vông ge lêm. ³⁸ Om Demitlias he nue yuac obêc nêb vông kot vô xomxo ti ge, od buc wê xomxo ob vông kot lec ge yêp, di gavman levac dô, om he i loc vông kiyang vô gavman levac ên i tîtô he nêl kiyang. ³⁹ Lêc kiyang wê xam vông ge ya obêc gên yêp ge od buc wê kîtucmaên ge xam nêl kiyang tige di il hi i yib. ⁴⁰ Ên môp wê il vông gwêbaga tîyi wê il ob tulec myavîwen levac, ên il lam kîtucma mi vông didun levac, lêc gavman obêc kînêg kîtucmaên tiga kehe vô il ge, od o tîyi wê il ob nêl kiyang ti lax vô he ge lêm.” ⁴¹ Xomxo levac nêl bêge vô he di vông he toto la.

20

Pol la tup vac vigwe Masedonia yuu Glik

¹ Nîdîdun wê Epesas vông ge tîyôô, di Pol keac xomxo vông vinên kîtuc lam vô i di viac kiyang vô he ên nêb i ngîdu he xôn. Pyap dêc pul he vigê di sea he di la Masedonia. ² Mêd Pol tup vac vigwe Masedonia vîhati di nêl kiyang tîbeac vô xomxo vông vinên ên nêb i ngîdu he xôn. Pyap di i la Glik ³ di la dô dentuc yon. Nang dêc Pol nêb ob lec sip mî la Silia, lêc he Yuda wê dô Glik ge hîlu kiyang xôn nêb ob hi Pol i yib om Pol xo nêb ob lax mî la Masedonia. ⁴ Xomxo wê la hîxôn Pol ge he lê nêbê Sopata wê ma Pîlas wê lam gê Belia ge, di Alistakas yuu Sekandas wê yuu lam gê Tesalonaika ge, di xomxo Debi ti lê nêbê Gaias, di Timoti, di Tikikas yuu Tlopîmas wê yuu lam gê vigwe levac Esia ge. ⁵ Xomxo tige la dô bin xe gê Tloas. ⁶ Di xe dô di da levac wê Yuda mi ya blet wê yis maên ge lam la vêl, mêd xe lec sip gê Pilipai di la, di buc vigê vîlu lam la vêl lêc xe mîla Tloas di dô da ti gê Tloas.

Pol vông Yutikas kîdi lec mavîha

⁷ Xe kîtucma lec da ên xe nêb xe ob xa yaên di xa pasa hîxôn, mêd Pol nêl xolac vô xe ên nêb vîdîiên tîtîge ob sea xe di la, om nêl xolac dia di i la di la vîvuaên mahîgun. ⁸ Xe kîtucma vac xumac nîlô wêyêp kisii ge di lam tîbeac tum vac. ⁹ Mêd xomxo ngîvîhi ti lê nêbê Yutikas la dô lec xumac vuayen nîpwo kisii, mêd Pol nêl kiyang dia om Yutikas manôn yêp di i yêp nîlô ma om tô lec vuayen nîpwo tige di la kîbun. Xumac nîlô tige yêp kisii di nîlô ti yêp vac mahîgun di ti yêp ngîbi. Om he lop mî la yê ngîvîhi tige lêc yib. ¹⁰ Mêd Pol lop mî la vô xomxo tyo di le ni xocên kisii di hôm lec vigê di nêl vô he ên nêbê, “Xam o vô vîyin lêm, ên ga dô mavîha.” ¹¹ Mêd Pol lec mî lax kisii di lax ya hîxôn xomxo vông vinên. Pyap di i nêl kiyang dia vô he di vigwe vîdîi lec, di sea he di la. ¹² Mêd ngîvîhi tyo dô mavîha di he kô mî lax ben hîxôn xêyaa nivîha.

Pol sea Tloas di la Mailitas

¹³ Mêd xe lec sip gê Tloas mî la mug mî la vigwe Asos, ên Pol nêl nêb ob la kîbun mî la Asos di xe xôn obêc lec sip gê Asos. ¹⁴ Om Pol mîla vô xe gê Asos, di xe kô i lec sip di xe xôn la Mitilîni. ¹⁵ Nang dêc xe sea Mitilîni mî la, di vigwe vîdîiên tîtîge xe mîla kwabo vô vigwe Kaios, di xe xêp di vigwe vîdîiên xe mîla Semos di vîdîiên xe mîla Mailitas. ¹⁶ Xe luu vigwe Epesas vêl, ên Pol nêb ob dô vigwe levac Esia buc tîbeac lêm, ên xo nêb ob la lutîbed ên la yê buc Pentîkos gê Jelusalem.

Pol nêl kiyang vô gyovîxa Epesas

¹⁷ Vac vîgwe Mailitas Pol vông kiyang la vô gyovixa Epesas nêb he i loc vô i. ¹⁸ Om he mîla dî Pol nêl vô he ên nêbê, “Xam xovô môp yuu yuac wê a lam vông vac xam mahîgun vô buc wê a val Esia taxlee ge hixôn buc vîhati wê a dô hixôn xam ge. ¹⁹ Dî buc tibeac he Yuda hîlu kiyang xôn nêb ob vông vîyin vô a, om a dô vac vîyin tibeac, dî a lêg vô nipwo lec, lêc a vông yuac wê Apumtau vông vac a vîgêg ge. ²⁰ Dî a o yax kiyang ti vun ên xam lêm. Nge, a nêl kiyang wê ob ngîdu xam xôn ge vîhati yêp seac vô xam. A tîxuu xam vac kîrucmaên dî a loc tîxuu xam vac xam toto bom hixôn. ²¹ Dî buc tibeac a nêl kiyang xêkizêc vô xam Yuda hixôn xam tîbii ba ên a nêbê xam pilepac nîlôm i loc vô Anutu dî xam vông i vin il lig Apumtau Yesu. ²² Om xam ngô lê. Gwêbaga Myakilôhô Ngîbua nêl vô a nêb a la Jelusalem, lêc vîyin wê xomxo ob vông vô a gê Jelusalem ge, a lungên. ²³ Vac vîgwe vîhati wê a la dô vac ge Myakilôhô Ngîbua nêl kîrong vô a ên nêbê a ob kô vîyin dî tîbii ob tung a vac xumac kalabuhu. ²⁴ Lêc a nêb a ob vông yuac vîhati wê Apumtau Yesu vông vô a ge i loc tîyi lec myahîpu dî a o xo a nignîvi lêm. Yuac wê a ob vông ge a ob nêl vîzid nivîha wê Anutu vông ge kîrong vô xomxo.

²⁵ “Xam xovô bê ilage a loc tup vac xam dî loc nêl Anutu ben kehe kîrong vô xam, lêc gwêbaga a xovô ên a nêbê xam obêc wê a magnôn tii vac lêm. ²⁶ Om a ob nêl kiyang xêkizêc vô xam bêga bê xam ti obêc wib mî la vac nîpaên ge od kiyang ti o yêp vô a lêm. ²⁷ Ên a o yax kiyang ti vun ên xam lêm. Nge, a nêl kiyang wê Anutu vông ge vîhati kîrong vô xam. ²⁸ Om xam viac xam dî xam viac Anutu nue vîhati, ên Myakilôhô Ngîbua vînoo xam nêb xam viac he. Xam viac he i nivîha, ên Apumtau kîsuu he ya hi wê ici va vông ge. ²⁹ A xovô ên a nêbê a ob sea xam dî a ob la, dî tîmuên xomxo nîpaên ya obêc lam vac xam mahîgun dî lam vông xam vô nîpaên tîyi xocbê noo vîmen la hi bwoc sipsip ge. ³⁰ Dî xacxam va ya obêc kîdi vac xam mahîgun dî nêl kiyang kityooên vô xam dî dîdii xam mî lax tîmu vô he vîxa. ³¹ Om xam viac xam nivîha, dî xam xovô bê tîyi klîsmas yon a dô hixôn nîlôg vîyin yuu byagên, lêc a nêl Anutu xolac vô xam tîyi bucên yuu vîdiiên vîhati.

³² “Dî gwêbaga a ob tung xam vac Anutu vîgê dî xam dô vac kiyang xêyaa vin lecên wê Anutu vông ge. Ên kiyang tige tîyi wê ob vông xam le xêkizêc, dî ob vông vîzid wê Anutu nêb ob vông vô il vîhati wê il tu i nue ge vô xam hixôn.

³³ “A o kîtaa gol yuu silva hixôn nivîmîhi vô xomxo ti lêm. ³⁴ Xam xovô ên xam nêbê aca va vîgêg vông yuac dî a tulec susu wê ngîdu a xôn dî ngîdu xomxo wê dô hixôn a ge xôn. ³⁵ Yuac vîhati wê a vông ge nêl kîrong vô xam bêga nêbê il ob vông yuac xêkizêc ên i ngîdu xomxo wê he nêl xêkizêc ma ge xôn. Dî il ob xovô kiyang wê Apumtau Yesu nêl bêga nêbê xomxo ti obêc vông susu vô xomxo ngwe ge od xêyaa ob vô nivîha luu môp wê ob kô susu vô xomxo ngwe ge vêl.”

³⁶ Pol nêl kiyang tige pyap dî yev vîxa kîtu vac dî he gyovixa kîtaa. ³⁷ Pyap dî he vîhati byag mabu dî kîva Pol xôn dî pul i vîgê. ³⁸ Dî he nîlô vô vîyin levac ên kiyang wê Pol nêl vô he ên nêbê, “Xam obêc wê a magnôn tii vac lêm.” Mêd he kô Pol mî la tung lec sip.

21

Pol lec sip nêb ob la Jelusalem

¹ Mêd xe lec sip dî sea he dî mîla bôbac vô vîgwe Kos, dî vîgwe vîdiiên ge xe kîdi mî la vîgwe Los, dî xe sea Los dî mîla Patala. ² Mêd xe tulec sip ngwe wê ob la vîgwe Pinisia ge om xe lec sip tige dî la. ³ Mêd xe mîla kwabo vô vîgwe Saiplas wê yêp vô xe vîgêm kêd ge dî xe luu Saiplas vêl dî la Taia vac vîgwe levac Silia. Mêd tîbii tul kupac vêl ên sip, ⁴ dî xe lop vêl ên sip dî la myag xomxo vông vinên vac vîgwe tige lêc xe tulec he ya om xe la dô hixôn he da ti. Myakilôhô Ngîbua vông xovôên vô he om he nêl vô Pol ên nêbê, “Locên Jelusalem i ma.” ⁵ Mêd buc wê xe dô hixôn he ge tîyôô om he vông vinên vîhati hixôn vînêe nue, xe xôn sea he ben dî la gwec nînya, mêd xe vîhati yev vîxam kîtu vac dî kîtaa, ⁶ pyap dî xe pulma vîgêm dî xe lec sip dî he lax mî la ben.

Agabas nêl kiyang vô Pol

⁷ Xe sea Taia di mîla Tolemes, di xe la vô xomxo vông vinên wê dô vigwe tige di keac vô he di dô hixôn he buc tived. ⁸ Dêc vigwe vidiiên ge xe sea Tolemes di la Sisalia, di mîla dô hixôn sinale Pilip vac i ben. Pilip ge xomxo wê Yesu nue ngivihi vînoo he vigê vilu di sec yuu gê Jerusalem ilage ên nêb he i ngidu Yesu nue ngivihi xôn ge. ⁹ Pilip nue vêxwo yuudiyuu dô wê he mi nêl Anutu xolac ge.

¹⁰ Xe dô Sisalia buc ya la vêl mêd plopet ti lê nêbê Agabas kidi gê Judia di val Sisalia vô xe, ¹¹ di val hêm Pol let di ku ici va vigê yuu vîxa xôn ya, di nêl ên nêbê, “Myakilôhông Ngibua nêl bêga nêbê he Yuda wê dô Jerusalem ge obêc ku xomxo ti wê i let tiga xôn tiyi bêga, di he obêc vông i la vac tibii wê o Yuda lêm ge vigê.”

¹² Xe ngô kiyang tige om xe wê xe la hixôn Pol ge, hixôn he wê dô vac vigwe tige xe kitaa Pol ên xe nêbê, “Locên Jerusalem i ma.” ¹³ Lêc Pol nêl vô xe ên nêbê, “Bêna lêc xam byag di vông a nilôg vô viyin? A o xona ên wê tibii ob ku a xôn ge lêm. Di he obêc hi a xib gê Jerusalem ge od ge pyap. A obêc xib lec Apumtau lê.” ¹⁴ Xe nêl kiyang tibeac vô Pol, lêc o ngô lêm, om xe sea vyam wê xe nêl ge di nêl bêga bê, “Anutu i vông i tiyi wê xovô ge.”

Pol nêl yuac kitong vô gyovîxa gê Jerusalem

¹⁵ Buc ya lam la vêl mêd xe kô xe susu lec ên xe nêb xe ob la Jerusalem. ¹⁶ Dêc xomxo vông vinên Sisalia ya la hixôn xe di xe la Jerusalem, di he kô xe mi la vac Neson ben wê xe ob xêp vac ge. Neson ge xomxo Saiplas ti wê vông i vin Yesu ilage. ¹⁷ Xe mîla Jerusalem di lige vông vinên wê dô Jerusalem gee kô xe lec hixôn xêyaa nivîha.

¹⁸ Di vigwe vidiiên ge xe hixôn Pol la xê Jems, di gyovîxa Jerusalem vîhati la dô hixôn. ¹⁹ Mêd Pol pul he vigê di nêl kiyang lec yuac vîhati wê Anutu ngidu i xôn di i la vông vac tibii wê o Yuda lêm ge ben.

²⁰ He gyovîxa ngô kiyang wê Pol nêl ge om he pimil Anutu di nêl vô Pol ên nêbê, “Lige, ông xovô bê Yuda tibeac xocbê 1,000 ge he vông i vin Yesu, lêc he timu vô xolac wê Moses vông ge hixôn. ²¹ Di xomxo ya nêl kiyang kityoôn vô he ên nêbê ông la nêl kiyang vô he Yuda wê la dô vac tibii ba ben gee ên ông nêbê he i sea Moses xolac di sea môp wê ob gôl nue ninivi ge di sea môp wê he Yuda mi vông ge. ²² Om il ob vông bêna? Ên gwêbaga he Yuda ob ngô wê ông val dô ga. ²³ Om ông vông i tiyi kiyang wê xe ob nêl vô ông bêga bê xe lige yuudiyuu dô wê he hilu kiyang ti vô Anutu ge. ²⁴ Om ông loc hixôn he di xam loc vông i tiyi môp wê yêp vac Moses xolac ge wê ob kitya xam nêp nipaên vêl di xam vô paha lec, di ông vông mone vô he, ên he i loc kiping bazub lihi. Ông vông môp bêge, ên xomxo vîhati i yê wê ông timu vô Moses xolac ge di he i xovô bê kiyang wê xomxo kityoo lec ông ge nôp maên.

²⁵ “Di tibii vông vinên wê o Yuda lêm ge, ilage il hilu kiyang di vông kipihac ti la vô he ên il nêbê he i kol he ên susu yaên wê tibii vông i tu daa vô anutu kityoôn ge, di he yaên hi i ma, di he i o ya lili wê he ngibina kwa di hi dô vac nilô ge lêm, di he i xona ên môp yôdac vêx yuu vux.” ²⁶ He nêl bêge vô Pol, om Pol kô xomxo yuudiyuu tige di vigwe vidiiên titige he xôn la timu vô môp wê ob kitya he nêp nipaên vêl ge, pyap di he la vô xomxo wê mi si daa ge vac Anutu xumac ngibua di la nêl buc wê he ob vô paha lec di he toto ob vông daa vô Anutu ge kitong vô he.

He Yuda la hêm Pol xôn vac xumac ngibua

²⁷ He dô di buc vigê vilu di sec yuu vô kwabo lec wê ob tiyô ge, lêc he Yuda wê lam gê Esia gee yê wê Pol la dô vac Anutu xumac ngibua ge, om he vông xomxo tibeac nilô juda sea di he la hêm Pol xôn, ²⁸ di tyuc vya levac ên nêbê, “Xam lige Islel, xam lam hixôn xe, ên xomxo tiga wê mi la vac vigwe vîhati di la so vya lec il Islel hixôn Moses xolac di xumac ngibua tiga. Di gwêbaga xomxo tiga vông môp nipaên bêga bê kô tibii wê o Yuda lêm ge mi he lam vac Anutu xumac ngibua ga om vông xumac tyo vô nipaên.” ²⁹ He nêl bêge, ên he yê wê Pol la vîlee vac Jerusalem hixôn Tlopimas wê tibii Epesas ti ge, om he so nêbê mêd Pol kô Tlopimas mi yuu la vac Anutu xumac ngibua nilô.

³⁰ Om xomxo Jerusalem vîhati xêyaa vô myavînê vô Pol dî he kitucma mi la hòm Pol xôn vac Anutu xumac ngîbua dî kô i mi la vîxun dî tung vuayen lec lutibed.

³¹ Mêd xomxo tige hi Pol ên nêb ob hi i yib, lêc kiyang la vô Lom levac ti wê viac tîbii vevac vîhati ge ên nêbê xomxo Jerusalem vîhati kitucma dî vông nidîdun levac. ³² Om tîbii levac tige kô tîbii vevac levac ya hîxôn he nue vevac dî he la lutibed dî mîla le vac xomxo mahîgun. Mêd xomxo yê wê he val ge om he sea Pol dî hiên ma. ³³ Mêd tîbii levac tige nêl vô nue vevac ên nêbê he i loc hòm Pol xôn dî ku i xôn ya sen yuu. Mêd tîbii levac nêl ên nêbê, “Xomxo tiga letya? Dî i vô va lêc xam hi?” ³⁴ Lêc xomxo ya tyuc kiyang ngwe dî he ya tyuc kiyang bangwe, dî he tyuc vac nidîdun levac om tîbii levac tige o ngô kiyang wê he tyuc ge nivîha lêm, om nêl vô nue vevac ên nêb he i kô Pol mi loc vac xumac wê he vông ge. ³⁵⁻³⁶ Om he kô Pol mi la lec peb, lêc xomxo tîbeac tîmu vô he vîxa dî tyuc ên nêbê, “Hi i yib.” Om tîbii vevac tige hòm Pol kîsii dî kô mi la.

Pol nêl i kehe kitong vô he Yuda

³⁷ He nêb he ob kô Pol mi la xumac lôma, lêc Pol nêl vô tîbii vevac levac tige vac vya Glik ên nêbê, “A ob nêl kiyang ti vô ông.” Mêd tîbii vevac tyo nêl vô Pol ên nêbê, “Ông xovô vya Glik. ³⁸ A so ên a nêbê mêd ông Isip ti wê ông vông vevac vô gavman ilage dî i kô tîbii 4,000 hîxôn he yipac dî didii he mi la vac vîgwe myadongên.” ³⁹ Mêd Pol nêl vô i ên nêbê, “A ga Yuda ti dî a bog vîgwe levac Tasas wê yêp vac vîgwe Silisia ge. Om a kîtaa ông bê ông tyuc lec dî a nêl kiyang ya vô xomxo tigae.” ⁴⁰ Mêd tîbii levac tige lee yuu om Pol le lec peb dî vông vîgê la kîsii dî xomxo vîhati dô kiyang maên, mêd Pol nêl kiyang vô he vac Yuda vya.

22

¹ Pol nêl vô he bêga nêbê, “Xam mage lige, a ob nêl a kehe kitong om xam ngô.” ² He ngô wê Pol keac vac Yuda vya ge om he dô kiyang maên, dî Pol nêl vô he ên nêbê,

³ “A ga Yuda ti dî a yubac gê Tasas vac vîgwe levac Silisia, lêc a lig gê Jerusalem dî Gameliel tîxuu a ya Moses xolac vîhati wê il buge tîmu vô ge om a vông i vin Anutu xêkîzêc dî vông yuac wê i vông ge tîyi xocbê xam vông gwêbaga. ⁴ Dî a vông vîyin levac vô xomxo wê vông i vin Yesu ge ên a nêb a ob hi he i yib, dî a ku he vêx yuu vux xôn dî tung he vac xumac kalabuhu. ⁵ Xomxo daa siên nêl levac hîxôn kaunsil vîhati xovô môp wê a vông ilage, om he tîyi wê ob nêl a kitong. Mêd he kîvuu kîpihac vô he Yuda wê dô Damaskas ge dî a kô mi la Damaskas ên a nêb a ob hòm xomxo vông vinên wê dô vîgwe tige xôn dî kô he mi lam Jerusalem ên he i lam kô myavînê.

Pol nêl kiyang lec wê vông i vin Kîlisi ge

⁶ “A loc mi la dî a mîla kwabo vô Damaskas vô vîdiiên wê hîyôv tyip kîtôn ge, lêc lutibed xêseac ti lam gê kîsii dî lam byêx a magnôn, ⁷ dî a tîlii mi la xêp kîbun, dî a ngô vya ti lam nêl vô a ên nêbê, ‘Sol, bêna lêc ông vông vîyin vô a?’ ⁸ Lêc a kînêg ên a nêbê, ‘Apumtau, ông letya?’ Dî i nêl vô a ên nêbê, ‘A Yesu Nasalet wê ông vông vîyin vô a ge.’ ⁹ Mêd xomxo wê dô hîxôn a gee yê xêseac lê, lêc he o ngôvô xomxo ti wê keac vô a ge vya lêm.

¹⁰ “Mêd a kînêg ên a nêbê, ‘Apumtau, a ob vông bêna?’ Lêc Apumtau nêl vô a ên nêbê, ‘Ông kîdi lec mi loc Damaskas, ên xomxo ti obêc nêl yuac wê Anutu nêb ông ob vông ge kitong vô ông.’ ¹¹ Xêseac tige byêx a magnôn dî a o xê susu ti lêm, om he wê dô hîxôn a gee hòm lec a vîgêg dî didii a dî xe la Damaskas.

¹² “Xomxo ti lê nêbê Ananias dô Damaskas. Ananias viac Moses xolac vîhati dî tîmu vô nivîha om he Yuda wê dô Damaskas gee yê ên nêb i xomxo nivîha. ¹³ Mêd Ananias lam le vô a magnôn dî nêl ên nêbê, ‘A lig Sol, mamnôn i seac.’ Dêc lutibed a magnôn seac dî a xê Ananias. ¹⁴ Dî i nêl vô a ên nêbê, ‘Anutu wê il buge vông ge vînoo ông ên nêb ông xovô kiyang wê i vông ge dî ông wê xomxo nivîha tyo wê ici va nêl kiyang vô ông vac mya ge, ¹⁵ ên ông obêc kô kiyang wê ông wê dî ngô ge mi la nêl kitong vô xomxo

vihati. ¹⁶ Om ông đibin vatya? Kidi lec mi loc lipac mia, di ông kitaa vô Apumtau ên i kitya ông nê nipaên vêl.’

Pol nêl kiyang lec wê Anutu vông i la vô tîbii madiluhu ge

¹⁷ “Mêd a lôm Jerusalem di la kitaa vac Anutu xumac ngibua, lêc a xê vîvia ti bêga nêbê ¹⁸ Apumtau nêl kiyang ti vô a ên nêbê, ‘Ông sea Jerusalem di loc lutibed, ên ông obêc nêl a kitong vô xomxo ge od he ob vông i vin lêm.’ ¹⁹ Mêd a nêl ên a nêbê, ‘Apumtau, he xovô wê ilage a la vac xumac lilo vihati di a la hôm xomxo wê vông i vin ông ge xôn di a hi he. ²⁰ Di buc wê he hi Stiven wê mi nêl ông kiyang ge od a le hixôn di viac he wê nêc Stiven ya ngidax ge nêc ngakwi, di a xê môp wê he vông ge ên a nêbê nivîha.’ ²¹ Lêc Apumtau nêl vô a ên nêbê, ‘Ông loc ên a ob vông ông loc môp dia vô tîbii madiluhu wê o Yuda lêm gee.’”

Xomxo levac Lom ti viac Pol

²² He Yuda ngô kiyang wê Pol nêl ge, di i val vô kiyang ti wê nêb ob la vô tîbii ba ge lêc he yê tîyiên ma om he tyuc vya levac ên nêbê, “Hi xomxo tige i yib. Xomxo tibêge ob dô mavîha lêm.” ²³ He tyuc levac di nêc nivîmihi kisii di hôm vîjuva mi nêc i la kisii hixôn. ²⁴ Om tîbii vevac tige nêl vô nue vevac ên nêbê, “Xam kô Pol mi loc vac il bed xumac lôma di loc hi i ya yihi, ên i nêl kiyang wê Yuda tyuc lec i ge kehe vô il mi il ngô.” ²⁵ Om he ku Pol vîgê xôn ya let, lêc Pol kinêg vô tîbii vevac ti wê le kwabo ge ên nêbê, “Xolac wê gavman vông ge yêp ên nêbê xam obêc hi xomxo Lom ti tax dêc i vông kot tîmuên ge od obêc la tîyi, me?”

²⁶ Tîbii tige ngô kiyang wê Pol nêl ge om lax nêl vô tîbii vevac levac ên nêbê, “Ông ob vông bêna vô xomxo tige? Ên xomxo tige Lom ti.” ²⁷ Om xomxo levac tige la vô Pol di kinêg vô i ên nêbê, “Ông nêl kitong vô a bê ông Lom ti vîxôhîlôg, me?” Om Pol nêl ên nêbê, “Vîxôhîlôg, a xomxo Lom ti*.” ²⁸ Mêd tîbii levac tige nêl vô Pol ên nêbê, “A vông mone levac la vô gavman, om a dô tîyi xocbê xomxo Lom.” Lêc Pol nêl ên nêbê, “Di a mô, a o bêge lêm, ên tag kô a di a Lom ti.” ²⁹ Mêd nue vevac wê nêb ob hi Pol ge ngô kiyang tige om xona di sea Pol lutibed, di tîbii vevac levac tige ngô wê Pol Lom ti lêc he ku i xôn ge, om xona.

³⁰ Tîbii levac tige nêb ob ngô vô kiyang wê he Yuda nêl lec Pol ge kehe, om vîgwe vîdiiên ge pîwelac sen vêl ên Pol di vông kiyang la vô Yuda levac wê mi si daa gee hixôn kaunsil vihati ên nêbê he i lam kitucma, mêd tîbii vevac levac tyo kô Pol mi lam lax vô he manôn.

23

Pol nêl kiyang vô kaunsil wê he Yuda vông ge

¹ Pol manôn la vô he kaunsil di nêl kiyang vô he nêbê, “Xam lige, môp wê a vông ilage di i val tyip gwêbaga, Anutu yê nêb a o vông ti so lêm.” ² Mêd xomxo daa siên nêc levac lê nêbê Ananias ngô Pol kiyang, om nêl vô xomxo wê le kwabo vô Pol ge ên nêbê, “Pîtap i mya.” ³ Lêc Pol nêl vô Ananias ên nêbê, “Ông tîyi xocbê xax wê xomxo lipac pên lec kisii lêc nîlô pîtal ge, om Anutu obêc hi ông, ên ông nêb ông ob tîtô a kiyang ya Moses xolac lê, lêc ông pwoo Moses xolac vac ên wê ông nêl di xomxo hi a ge.”

⁴ Mêd xomxo wê le hixôn Pol ge nêl vô i ên nêbê, “Letya nêb ông nêl kiyang nipaên lec xomxo levac wê mi si daa vô Anutu ge?” ⁵ Mêd Pol nêl ên nêbê, “Xam lige, a xovô kiyang wê yêp vac kîpihac xolac bêga nêbê, ‘Xam o lêc nêl kiyang nipaên lec xomxo levac wê viac xam ge lêm.’ Lêc a o xovô bê xomxo tige xomxo levac wê mi si daa ge lêm om a nêl kiyang bêge lec i.”

⁶ Pol xovô nêbê he ya Sadyusi di he ya Palisi om keac levac vô he kaunsil ên nêbê, “Xam lige, mag ge Palisi di a ga Palisi, di a vông i vin ên a nêbê xomxo yibên obêc kidi

* 22:27: Pol ge xomxo Lom ti vîxôhîlôg, ên yubac vac vîgwe Tasas vac vîgwe levac Silisia wê Lom viac ge. Lêc Pol ge Islele ti, ên ta yuu ma ge xomxo Islele yuu.

lec tii vac, léc gwêbaga xomxo vông kiyang vô a lec kiyang tige.” ⁷ Pol nêl bêge om he Palisi yuu Sadyusi kunacma di le kidu yuu, ⁸ ên he Sadyusi nêl nêbê xomxo yibên ob kidi lec i tii vac lêm, di he nêl ên nêbê angela di xomxo kinu o dô lêm. Léc he Palisi vông i vin kiyang tige vihati. ⁹ Om he nêlma levac di higac voma di he Palisi wê tixuu xomxo ya Moses xolac gee he ya kidi lec di nêl ên nêbê, “Xe o tulec soên ti vô xomxo tige lêm. Angela hixôn xomxo kinu mêd lam nêl kiyang vô i.” ¹⁰ He kunacma mabu yocên om xomxo vevac levac tyo xona nêbê he ob titê Pol voma léc yib, om nêl vô nue vevac ên nêbê, “Xam loc kô Pol vac he mahigun di kô mi loc vac xumac wê il vông ge.”

¹¹ Vô bucên hig ge Apumtau lam le vô Pol manôn di nêl ên nêbê, “Ông xonaên i ma, ên ông nêl a kitong gê Jelusalem om ông obêc la nêl a kitong gê Lom hixôn.”

He Yuda hilu kiyang nêb ob hi Pol i yib

¹² Vigwe vidiiên he Yuda kitucma di hilu kiyang bêga nêbê, “Il ob hi Pol i yib, om il ob ngibua susu yaên hixôn mia numên di i loc tyip lec buc wê il ob hi Pol i yib ge.” ¹³ He wê hilu kiyang tige tiyi xocbê kehe yuu (40). ¹⁴ Mêd he la vô xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he Yuda levace di nêl vô he ên nêbê, “Xe vihati hilu kiyang bêga ên xe nêbê xe ob xa yaên ti lêm di i loc tyip lec buc wê xe ob hi Pol i yib ge. ¹⁵ Om xam hixôn kaunsil, xam vông kiyang i loc vô xomxo vevac levac tyo bê i kô Pol mi lam vô xam ên xam ob ngôvô kiyang kehe, di xe ob viac xe pyap di obêc val môm mahigun ti di xe ob hi i yib.”

¹⁶ He nêl bêge, léc Pol viwa ngivihi ti ngô wê he nêb ob hi Pol i yib ge om la vac tibii vevac ben di la nêl kiyang tige kitong vô yihi. ¹⁷ Om Pol keac tibii vevac levac ti val di nêl vô i ên nêbê, “Kô xomxo ngivihi tiga mi loc vô xomxo levac wê viac tibii vevac ge ên ob nêl kiyang ti vô i.” ¹⁸ Om tibii tige kô i mi la vô tibii vevac levac tyo di nêl vô i ên nêbê, “Pol ti wê il hôm i xôn ge keac a la vô i ên nêb a kô xomxo ngivihi tiga mi lam vô ông, ên xomxo ngivihi tiga ob nêl kiyang ti vô ông.”

¹⁹ Mêd xomxo levac tige kô ngivihi tyo mi yuu la le vixonên di kinêg vô i ên nêbê, “Ông ob nêl kiyang vatya vô a?” ²⁰ Om ngivihi tyo nêl vô i ên nêbê, “He Yuda hilu kiyang xôn nêbê he ob vông kiyang i lam vô ông ên nêb titige ông kô Pol mi loc vô he kaunsil. He kityoo ên he nêb he ob ngô i nêl kiyang kehe i tii vac. ²¹ Om ông o léc ngô he vya lêm, ên he lie 40 dô vac môm ên nêb ob hi Pol i yib, ên he hilu kiyang bêga nêbê he ob ngibua yaên hixôn numên di i loc tyip lec buc wê he ob hi Pol i yib ge. Di gwêbaga he dô bin ông nêb ông tyuc lec kiyang wê he nêl ge.” ²² Mêd tibii vevac levac tyo vông ngivihi tige lax mi la di nêl kiyang xêkizêc vô i nêbê, “Ông o léc nêl kitong vô xomxo ti bê ông lam nêl kiyang tige vô a lêm.”

Tibii vevac levac vông Pol la vô gavman levac Piliks

²³ Mêd tibii vevac levac tige keac nue yuu wê mila le ngiduên wê i vông ge lam di nêl vô yuu ên nêbê, “Muu kô xomxo vevac 200 hixôn xomxo vevac 70 wê ob lec xôhê gee di xomxo 200 wê ob kô yii ge, di xam loc Sisalia vô bucên lec hixôn manôn xocbê 9 klok. ²⁴ Di xam viac xôhê ya ên Pol i dô lec ti, di xam viac i nivîha di kô i mi loc vô gavman levac Piliks.” ²⁵ Di tibii levac tige kivuu kipihac ti vô Piliks bêga nêbê,

²⁶ “A, Klodias Lisias, a kivuu kipihac tiga vô ông gavman levac Piliks. Vidiiên nivîha i loc vô ông. ²⁷ Xomxo tiga, he Yuda hôm i xôn di hi i ên nêb ob hi i yib, léc a ngô wê i Lom ti ge, om a hixôn nuge vevac, xe la kô i vêl ên he Yuda vigê. ²⁸ A nêb a ob ngô kiyang wê he nêl lec xomxo tige kehe, om a kô i mi la vô kaunsil wê he Yuda vông ge. ²⁹ Mêd a ngô kiyang wê he nêl lec i ge, léc kiyang tige tiyi xocbê xolac wê heche va vông ge, di a xovô ên a nêbê kiyang tige o tiyi wê il ob tung i la vac kalabuhu di hi i yib ge lêm. ³⁰ Nang dèc xomxo ti lam nêl kitong vô a ên nêbê he Yuda hilu kiyang nêb he ob hi xomxo tige i yib, om a vông i loc vô ông lutibed. Di a nêl vô he Yuda wê vông kiyang vô i ge ên a nêbê he i loc nêl kiyang wê he nêl lec i ge vô ông.” Kipihac nêl bêge.

³¹ Mêd nue vevac vông i tiyi wê tibii levac tige nêl vô he ge om he kô Pol di la bucên di mila vigwe Antipatlis. ³² Di vigwe vidiiên tibii vevac wê la kibun gee hixôn he wê kô yii ge lax mi la ben, di he wê dô lec xôhê gee la hixôn Pol mi he la. ³³ He mila Sisalia mêd

vông kípíhac vô gavman levac Piliks dĩ vông Pol la híxôn. ³⁴ Mêd Piliks kítong kípíhac tyo dĩ kinêg vô Pol ên nêbê, “Ông lam vac vîgwe levac tina?” Om Pol nêl ên nêbê, “A bog Silisia.” ³⁵ Mêd Piliks nêl ên nêbê, “Xomxo wê nêl kiyang lec ông ge obêc val ge od a ob ngô kiyang wê ông vông.” Pyap mêd nêl vô nue vevac ên nêb he i kô Pol mĩ loc tung vac gavman xumac wê Helot lox ilage dĩ he i yê i xôn.

24

He Yuda vông kiyang vô Pol

¹ Buc vîgê vîlu lam la vêl dêc Ananias wê xomxo daa siên nêl levac ge híxôn Yuda levac ya dĩ xomxo ti wê ob nêl xomxo nêl kiyang vô gavman ge lê nêbê Tetalas, he la vô gavman levac Piliks ên he nêb he ob vông kiyang vô Pol. ² Om Piliks keac Pol lam dĩ Tetalas nêl kiyang kityooên ya lec Pol bêga nêbê, “Xomxo levac Piliks, ông viac xe nivîha om xe dô nimvîha dĩ vevac ti o tyip vac xe bom lêm, dĩ ông kitya môt nipaên vêl dĩ vông xe dô vac môt nivîha wê ob vô nivîha vô xe ge. ³ Om môt tige vông xe xêmyaa vô nivîha dĩ xe hi vîxam ên ông tîyi buc vîhati.

⁴ “A ob nêl kiyang dia vô ông lêm, lêc a kítáa ông bê ông xêmyaa i vô nivîha dĩ ông ngô kiyang bo ti wê a ob nêl vô ông ga. ⁵ Xomxo tige, xe xê ên xe nêb i xomxo judaên, ên la vông Yuda vac vîgwe vîhati he nîlô juda dĩ he o dô nivîha lêm, dĩ xomxo kîdu ti wê nêbê Nasalet ge ici va tu he nêl xomxo levac. ⁶ Dêc nêb ob vông Anutu xumac ngîbua i vô nipaên om xe la hôm i xôn. [Ên xe nêb xe ob vông kiyang vô i lec kiyang wê yêp vac Moses xolac ge, ⁷ lêc tîbii vevac levac Lisias val tii xe sea dĩ kô Pol mĩ la, ⁸ dĩ nêl ên nêbê xomxo wê nêb ob vông kiyang vô Pol ge, he i lam nêl kiyang vô ông.] Om ông obêc kinêg xomxo tyo ge od ông obêc ngô kiyang wê xe nêl lec i ge vîhati vac i mya.”

⁹ Tetalas nêl bêge dĩ Yuda vîhati ngîdu i kiyang xôn dĩ nêl ên nêbê kiyang vîhati ge vîxôhîlôg nôn.

Pol nêl kiyang vô Piliks

¹⁰ Mêd Piliks too kwa vô Pol ên nêb i nêl i kiyang, om Pol nêl ên nêbê, “A xovô wê ông viac kiyang wê xe Yuda vông ge vac ilage dĩ i val tyip gwêbaga híxôn, om a xêgyaa nivîha ên wê a ob nêl kiyang wê a vông ge vô ông. ¹¹ Ông obêc kinêg vô xomxo ya ge od he ob nêl vô ông bê a la Jelusalem dĩ la kítáa vô Anutu dĩ buc vîgê yuu dĩ tô mĩ la yuu lam la vêl dĩ i val gwêbaga. ¹² Dĩ he Yuda o yê wê xe ngaênma lec kiyang ya vac xumac ngîbua ge lêm, dĩ a o kítuc xomxo tîbeac vac xumac lîlo me lec wetôv dĩ vông he xêyaa vô myavînê lêm. ¹³ Kiyang kityooên wê he nêl lec a ge, he o tîyi wê he ob nêl kiyang kehe kítong mĩ ông xovô bê kiyang nôn lêm.

¹⁴ “Lêc a ob nêl a kítong seac bêga bê kiyang wê he Yuda yê tîyiên ma ge, vîxôhîlôg, a mi tîmu vô. Lêc a tîmu vô môt tige dĩ a kítáa vô Anutu wê buge mi kítáa vô ilage, dĩ a vông i vin Moses xolac híxôn plopete kiyang wê yêp vac kípíhac ge vîhati. ¹⁵ Dĩ a vông i vin dĩ dô bin kiyang wê nêl ên nêbê xomxo vîhati, nipaên yuu xôn nivîha, obêc kîdi lec mavîha tii vac. Dĩ he Yuda êno vông i vin kiyang tige mĩ dô bin. ¹⁶ Om a vông môt nivîha tîyi buc vîhati ên a nêb a nîlôg i yêp nivîha, dĩ Anutu híxôn xomxo he i yê a nivîha.

¹⁷ “A la dô klîsmas ya la vêl vac vîgwe ya, nang dĩ a la Jelusalem ên a nêb a ob vông mone vô lige Yuda wê nêl susu maên gee dĩ a nêb a ob tung daa vô Anutu. ¹⁸ A viac môt tige om a tîmu vô môt wê ob vông a vô paha lec ge, pyap dĩ he Yuda yê wê a la vac Anutu xumac ngîbua ge. Xomxo tîbeac o dô híxôn a dĩ vô nidîdun levac lêm, ¹⁹ lêc he Yuda wê lam gê Esia ge he val hôm a xôn. Xomxo tige, a nêg kiyang ti obêc yêp vô he ge od he i lam nêl vô ông dĩ obêc nivîha. ²⁰ Lêc obêc ma ge od xomxo wê dô gae he i nêl a nêg soên wê he tulec vô buc wê a la le vô he kaunsil manôn ge. ²¹ Kiyang tîbed wê a le vô kaunsil manôn dĩ a nêl bêga ên a nêbê, ‘A vông i vin ên a nêbê Anutu obêc tîpi vô xomxo yibên kîdi lec i tii vac om gwêbaga xam vông kot vô a lec kiyang tige tîbed.’”

²² Pol nêl bêge, lêc Piliks xovô kiyang yuu môp wê xomxo vông vinên vông ge om nêl vô he Yuda ên nêbê, “Xam dô di xomxo levac Lisias obêc val ge od a obêc titô kiyang wê xam vông ge.” ²³ Mêd Piliks nêl vô tîbii vevac tige ên nêbê, “Viac Pol nivîha di ông wê i xôn di i o lêc dô kizêc lêm, di ông o lêc vîbu lie wê nêb ob lam vông susu ya vô i ge lêm.”

Pol dô vac xumac kalabuhu tîyi klismas yuu

²⁴ Buc ya la vêl dêc Piliks yuu vînê Dlusila keac Pol lam vô yuu. Dlusila ge Yuda vêx ti. Om yuu ngô kiyang wê Pol nêl lec môp wê xomxo ob vông i vin Yesu Kîlisi ge kehe kîtong. ²⁵ Dêc Pol nêl kiyang lec môp nivîha hîxôn môp wê xomxo ob kol he ên nîpân ge di nêl lec wê Anutu obêc titô xomxo nêl kiyang vô buc tîmuên ge. Piliks ngô kiyang tige di xona om nêl vô Pol ên nêbê, “Kiyang pyap om ông loc, di obêc buc ngwe nang di a obêc keac ông lôm i tii vac.” ²⁶ Dêc Piliks xo vac nîlô ên nêbê mêd Pol obêc vông mone ya vô i om keac Pol la vô i tîyi buc tîbeac di yuu keac mî dô.

²⁷ Klismas yuu lam la vêl dêc Posias Pestas la kô vîgwe wê Piliks vông ge. Di Piliks xo nêbê he Yuda i yê i nivîha, om sea Pol dô vac kalabuhu di i loc mî la.

25

Pol nêl nêbê king Sisa ob ngô kiyang wê i vông ge

¹ Pestas val dô vac vîgwe wê ob viac ge di buc yon la vêl di i sea Sisalia di la Jerusalem. ² Mêd xomxo levac wê mi si daa vô Anutu gee hîxôn lie levac ya he la vô Pestas di so kiyang lec Pol di nêl vô Pestas ên nêbê, ³ “Xe kîtaa ông bê ông vông Pol i lam Jerusalem.” He nêl bêge ên he nêb Pol obêc val vô he vac môp mahîgun ti ge od he ob hi i yib. ⁴ Lêc Pestas nêl vô he ên nêbê, “Pol la dô kalabuhu gê Sisalia, di a ob dô buc myabo tya di a ob la Sisalia. ⁵ Om xam levac ya lam hîxôn a, ên i nêl soên ya obêc yêp ge od xam vông kot vô i.”

⁶ Om Pestas dô hîxôn he tîyi buc vîgê vîlu di sec yon me buc vîgê yuu dêc la Sisalia. Di vîgwe vîdiiên Pestas la dô vac xumac kot di nêl vô nue ên nêb he i loc kô Pol mî lam. ⁷ Pol val di he Yuda wê lam gê Jerusalem gee le hîxôn Pol di so kiyang tîbeac lec i. Lêc kiyang wê he nêl ge, nôn ti o yêp vac lêm. ⁸ Mêd Pol nêl vô he ên nêbê, “A o nêl kiyang nîpân ti lec xolac wê il Yuda vông di Anutu xumac ngîbua di Lom gavman lêm.”

⁹ Pestas ngô kiyang tige lêc xo nêb he Yuda i yê i nivîha om nêl vô Pol ên nêbê, “Ông obêc nêb ông ob la Jerusalem ge od a ob ngô kiyang wê ông vông ge gê Jerusalem.” ¹⁰ Lêc Pol nêl ên nêbê, “Xumac wê a le vac ga, king Sisa xumac wê ob ngô kiyang wê a vông. Ông xovô pyap bê a o vông soên ti vô he Yuda lêm. ¹¹ A nêg soên ti obêc yêp tîyi wê xam ob hi a xib lec ge od pyap, lêc kiyang wê he Yuda nêl lec a ge nôn obêc ma ge od xam ti tîyiên ma wê xam ob vông a la vac he vîgê ge. A nêl bêga bê king Sisa ob ngô kiyang wê a vông ge i tii vac nang.” ¹² Mêd Pestas he nue kaunsil viac kiyang vîma, pyap dêc Pestas la nêl vô Pol ên nêbê, “Ông nêb ông ob la vô Sisa, om ông loc vô Sisa ên i ngô kiyang wê ông vông ge.”

Pestas nêl Pol kiyang kîtong vô Aglipa

¹³ Buc ya la vêl di Yuda gavman levac ti lê nêbê king Aglipa yuu li vêx Benaisi mîla Sisalia nêb yuu ob la yê Pestas. ¹⁴ Yuu dô buc ya lam la vêl di Pestas nêl Pol kiyang kîtong vô king Aglipa bêga nêbê, “Ilage Piliks tung xomxo ti la kalabuhu lêc sea i dô di la, ¹⁵ di buc wê a la Jerusalem ge he Yuda levac wê mi si daa gee hîxôn lie levac ya he nêl vô a ên nêb a titô kiyang wê i vông ge. ¹⁶ Lêc a nêl vô he ên a nêbê môp wê xe Lom vông ge ti o yêp wê xe ob vông myavîwen vô xomxo ti vaxvax ge lêm. Xomxo ti kiyang obêc yêp vô i ge od ob la le hîxôn xomxo wê vông kiyang vô i ge di ici va ob nêl kiyang wê i vông ge kîtong.

¹⁷ “Om he Yuda lam ga hîxôn a, di a o val dô seac vêl lêm. Nge, vîgwe vîdiiên a la dô vac xumac kot di nêl mî he kô Pol mî lam vô a. ¹⁸ Mêd he Yuda kîdi lec nêb ob vông kiyang vô Pol, di a xo ên a nêbê he ob nêl soên levac ti lec Pol, lêc he o nêl lêm, ¹⁹ di he nêl kiyang lec môp wê he Yuda mî kîtaa vô Anutu ge di nêl lec xomxo ti lê nêbê Yesu wê

yib léc Pol nêl nêbê xomxo tige kidi lec, om he vông kot vô Pol lec kiyang tige. ²⁰ A nêb a ob xovô kiyang tige kehe, léc a piyôp ob la tiyi lêm. Om a nêl vô Pol ên a nêbê, ‘Ông obêc nêb ông ob la Jerusalem ge od a ob ngô ông nêb kiyang gê Jerusalem.’ ²¹ Léc Pol nêb ob dô kalabuhu dêc king Sisa vaci obêc ngô kiyang wê i vông ge. Om a nêl vô a nuge vevac ên a nêb he i viac Pol nivîha di i mîloc vô buc wê a obêc vông i loc vô king Sisa ge.” ²² Pestas nêl bêge di Aglipa nêl vô Pestas ên nêbê, “Aca va ob ngô xomxo tige nêl kiyang.” Om Pestas nêl ên nêbê, “Títige ông ob ngô i nêl kiyang.”

²³ Mêd vîgwe vidiiên Aglipa yuu li Benaisi val hixôn vunac vunac, di yuu hixôn tibii vevac levac ya di tibii Sisalia levac ya la vac xumac kitucmaên. Di Pestas nêl di tibii vevac kô Pol mî lam. ²⁴ Mêd Pestas nêl ên nêbê, “King Aglipa, hixôn xam vîhati wê xam val dô hixôn xe gee, xam wê xomxo tiga. Ên he Yuda wê dô ga hixôn he wê dô Jerusalem gee, he vîhati so vya vô i di nêl vya levac vô a ên nêb a hi i yib. ²⁵ Léc a o tulec kiyang ti tiyi wê il ob hi i yib lec ge lêm. Di ici va nêb king Sisa vaci ob ngô kiyang wê i vông ge, om a nêb a ob vông i loc vô king Sisa. ²⁶ Léc a o tulec kiyang soên ti vô i wê a ob kivuu kîpihac i loc vô il xomxo levac Sisa ge lêm. Om king Aglipa, a kô xomxo tige mî lam vô ông hixôn xam vîhati ên a nêb il xôn vîhati ob ngô kiyang wê i vông ge di il obêc tulec kiyang ya vô i ge od a ob kivuu vac kîpihac. ²⁷ Ên a xo ên a nêbê a obêc vông xomxo ti i loc vô Sisa, léc a obêc nêl kiyang ti wê xomxo vông kot vô i ge kitong lêm ge, od ge tiyiên ma.”

26

Pol nêl i kiyang kitong vô Aglipa

¹ Mêd Aglipa nêl vô Pol ên nêbê, “Ông nêl ông kiyang ên xe ob ngô.” Om Pol vîgê la kîsii di i nêl i kiyang kitong bêga nêbê, ² “King Aglipa, gwêbaga a xêgyaa vô nivîha ên wê a ob nêl kiyang wê he Yuda

so lec a ge kitong vô ông, ³ ên ông xovô môm wê xe Yuda vông ge vîhati hixôn kiyang wê xe mi nêlma lec ge, om a kitaa ông bê ông ngô kiyang wê a ob nêl ga di ông nim i o léc ma lec lêm.

⁴ “He Yuda vîhati xovô ên he nêbê ilage wê a gên nipwo di i lam tyip gwêbaga, a dô hixôn lige vac xe bom di a la dô Jerusalem. ⁵ He Yuda xovô a ilage om he obêc nêb nêl a kitong ge od he ob nêl bê a mi timu vô môm wê xe Palisi vông ge vîhati nivîha. Xe Palisi ge, xe vông yuac levac lec môm kitaaên hixôn môm ya luu Yuda vông môm ya vêl. ⁶ Léc gwêbaga he vông kiyang vô a di a lam le vô ông mamnôn ên wê a vông i vin di a dô bin kiyang wê Anutu hîlu vô buge ilage nêb obêc vô nôn lec timuên ge. ⁷ He Yuda wê hipu vîgê yuu di tô mî la yuu ge he vông i vin kiyang tige di he kitaa xêkizêc vô Anutu tiyi bucên yuu vidiiên vîhati di dô bin kiyang tige. King Aglipa, a êno vông i vin kiyang tige, léc gwêbaga he Yuda vông kiyang vô a lec kiyang tige. ⁸ Bêna léc xam ya xo ên xam nêbê Anutu o tiyi wê ob tîpi vô xomxo vac yibên ge lêmê?

⁹ “Ilage a xo ên a nêbê a obêc vông Yesu Nasalet lê vô nîpâên ge od obêc nivîha, ¹⁰ om a la vông môm tibêge gê Jerusalem. Di xomxo levac wê mi si daa gee tyuc lec, nêb a la kô xomxo wê vông i vin Yesu ge mî lam tung he i loc vac kalabuhu, di buc wê he hîlu kiyang nêb he ob hi xomxo vông vinên i yib ge od a tyuc lec. ¹¹ Di buc tîbeac a la vông vîyin vô he vac xumac lîlo, ên a nêb he i sea vông vinên wê he vông ge di nêl kiyang nîpâên lec Yesu. A xêgyaa vô myavîné levac vô he, om a la vông vîyin levac vô he wê dô teva ge hixôn.

Pol nêl kiyang lec wê vông i vin Kîlisi ge

¹² “Mêgem xomxo levac wê mi si daa gee tyuc lec nêb a la Damaskas om he vông a la. ¹³ A mîla môm ti di hîyôv tyip kitôn, léc xêseac wê luu hîyôv vêl ge ti lam gê kîsii ganê di linac lec a hixôn xomxo wê la hixôn a gee. ¹⁴ Mêd xe vîhati tîlii mî la xêp kîbun, di a ngô kiyang ti vac vya Yuda bêga nêbê, ‘Sol, bêna léc ông vông vîyin vô a? Môm tibêge tiyi xobê ông hi vîxam lec xax manôn di vông myavîné vô ôcông va.’ ¹⁵ Mêd a kînêg ên

a nêbê, 'Apumtau, ông letya?' Dì Apumtau nêl vô a ên nêbê, 'A Yesu wê ông vông vîyin vô a ge. ¹⁶ Om ông kidi mî le kisii, ên gwêbaga a hîlung a vô ông ên a nêb ông tu a nug yuac dî ông ob nêl kiyang wê a hîlung vô ông hixôn kiyang wê a ob nêl vô ông timuên ge kitong vô xomxo. ¹⁷ A ob vô ông vêl ên he Yuda hixôn he tîbii ba vîgê. Dì a ob vông ông loc vô tîbii wê o Yuda lêm ge, ¹⁸ ên ông vông he manôn i seac dî vông he i sea môt mapitoc dî lam dô vac xêseac, dî he i sea xêkizêc wê Seten vông ge dî lôm vô Anutu dî vông i vin a, ên Anutu i kitya he nêl nipaên vêl dî he i dô hixôn xomxo wê Anutu vînoo he pyap ge.'

Pol nêl i yuac xolac kitong vô Aglipa

¹⁹ "King Aglipa, a ngô kiyang tige lam gê kisii, dî a o vô ninyag kitu vô lêm. ²⁰ Nge, a la nêl xolac vô xomxo Damaskas tax, nang dêc a la nêl gê Jelusalem dî a nêl vac vîgwe Judia vîhati, dî a la nêl vô tîbii wê o Yuda lêm gee ya hixôn. A nêl bêga vô he ên a nêbê, 'Xam pîlepac xam dî vông nîlôm i loc vô Anutu dî xam vông môt nivîha ên i nêl kitong bê xam pîlepac xam vîxôhîlôg.' ²¹ A nêl xolac bêge, om he Yuda la hôm a xôn vac Anutu xumac ngîbua, nêb ob hi a xib. ²² Lêc Anutu ngîdu a xôn tîyi buc vîhati dî i val tyip gwêbaga, om a le vô xam mamnôn dî a nêl kiyang tiga vô xomxo wê vîdaaên dî he wê lê levac ge vîhati. Kiyang wê a nêl ge, a nêl i tîyi kiyang wê Moses he plopete nêl ilage nêb obêc vô nôn lec timuên ge. ²³ Kiyang bêga nêbê, 'Kîlisi wê Anutu vông i lam ge obêc kô myavînê dî yib, lêc obêc kidi lec vac yibên, dî mug xomxo vîhati dî obêc nêl xêseac wê i vông ge kitong vô he Islel hixôn he wê o Islel lêm ge.' "

Pol nêl vô Aglipa nêb i vông i vin Kîlisi

²⁴ Pol nêl kiyang bêge, lêc gavman levac Pestas keac levac lec i ên nêbê, "Pol, ông mav. Ông kô xovôên tîbeac om vông ông pîyôp juda." ²⁵ Lêc Pol nêl ên nêbê, "Xomxo levac Pestas, a o mav lêm. Kiyang wê a nêl ge kiyang nôn dî a pîyôp yêp om a nêl kiyang nivîha. ²⁶ Dì king Aglipa xovô kiyang tige vîhati pyap, om a nêl kitong vô i dî a o xona ên i lêm. A xovô ên a nêbê kiyang tige vîhati, Aglipa ngô dî yê pyap, ên kiyang ti o yêp xôpacên lêm. ²⁷ King Aglipa, ông vông i vin plopete kiyang, me? A xovô ên a nêbê ông vông i vin."

²⁸ Lêc Aglipa nêl vô Pol ên nêbê, "Kwabo yang tya ga dî ông nêb a vông i vin Kîlisi?" ²⁹ Lêc Pol nêl vô i ên nêbê, "Obêc buc kwabo me buc dia ge od obêc tîyi. Lêc a kîtaa vô Anutu ên a nêbê ông hixôn xam vîhati wê xam ngô kiyang wê a nêl ge, xam tîyi xocbê aca va lê, lêc sen wê ku a ge ob ku xam xôn lêm."

³⁰ Pol nêl bêge mêd king Aglipa yuu li vêx Benaisi dî gavman levac Pestas hixôn xomxo wê dô hixôn he gee, he vîhati kidi lec ³¹ mî la vîxun, dî la nêl vîma ên nêbê, "Xomxo tige o vông nipaên ti tîyi wê il ob tung i vac kalabuhu me hi i yib ge lêm." ³² Mêd king Aglipa nêl vô Pestas ên nêbê, "Xomxo tige obêc nêl bê Sisa i ngô kiyang wê i vông ge lêm ge od tîyi wê ông ob pîwelac i vêl ên kalabuhu."

27

Tîbii vông Pol lec sip ên nêb i loc Lom

¹ Xe nêl kiyang pyap ên xe nêb xe ob la Lom wê yêp vac vîgwe levac Itali ge, om he vông Pol hixôn tîbii kalabuhu ya vac Lom levac ti lê nêbê Julias vîgê nêb i kô he mî loc. Tîbii tige tu levac ên tîbii vevac 100 wê king Sisa vông ge. ² Mêd xe lec sip ti wê tîbii Adlamitiam vông ge. Sip tige ob la le vac vîgwe toto wê yêp vô gwec nînya vac vîgwe levac Esia ge. Om xe lec sip mî la, dî Alistakas wê lam gê Tesalonaika vac vîgwe levac Masedonia ge la hixôn xe. ³ Dì vîgwe vîdiiên tîtîge xe mîla Saidon. Mêd Julias yê Pol nivîha om tyuc lec nêb Pol i loc yê lie wê dô Saidon ge ên he i vông yaên vô i. ⁴ Dì xe sea Saidon mî la, lêc lea levac hôm sip xôn, om xe la hixôn kîtôn Saiplas, ên xe nêbê i kisuu lea lec ên xe. ⁵ Mêd sip kô xe mî xe la gwec mahîgun dî xe luu vîgwe levac Silisia yuu Pampilia vêl, dî xe la Maila wê yêp vac vîgwe levac Lisia ge.

⁶ Dì Julias ngô wê sip ti lam gê Aleksandlia dì ob la Itali ge, om xe la lec sip tige. ⁷ Xe lum la tìyi buc ya dì xe mîla kwabo vô vîgwe Naidas, lêc lea levac hòm sip xôn om tìyiên ma wê xe ob la bôbac ge, om xe la vô kitôn Klit nîmi dì luu vîgwe Salmoni vêl dì la. ⁸ Lea soo xe la nînya dì xe xulac vô gwec nînya Klit dì mîla vîgwe ti lê nêbê 'Gwec Nînya Malehe' wê yêp kwabo vô vîgwe Lasia ge.

⁹ Buc tîbeac la vêl dì buc wê he Yuda ngîbua yaên ge tîyôô vac, om xe xovô ên xe nêbê buc wê gwec ob vô nîpaên ge val om Pol nêl vô xe ên nêbê, ¹⁰ "Xame, a xovô ên a nêbê il obêc lec sip mî la nang ge od obêc vô vîyin levac vô il dì obêc vông sip hîxôn susu vîhati vô nîpaên dì il obêc xib hîxôn." ¹¹ Lêc tîbii levac Julias o vông i vin Pol vya lêm. Nge, vông i vin xomxo ti wê kô sip ge hîxôn xomxo ti wê tu sip kehe ge vya. ¹² Vîgwe tige o nivîha tîyi wê sip ob le vac vô buc lea ge lêm, om xomxo wê la lec sip tige he tîbeac xo ên he nêbê he ob sea vîgwe tige dì la, dì obêc mîla vîgwe Piniks ge od he ob le vîgwe tige dì la i tip loc vêl lê. Piniks ge vîgwe ti wê yêp vac vîgwe Klit ge wê sip ob le nivîha vac ge.

Lea levac vông gwec vô nîpaên

¹³ Lea val malehe tya, om he xo ên he nêbê xe ob la tîyi xocbê he nêl ge, om xe lec sip dì pul anka lôm vac sip dì xe xulac vô Klit gwec nînya mî la. ¹⁴ Xe la myabo tya, lêc lea levac lam gê Klit ¹⁵ dì lam vông sip mya la vaxvax, om tîyiên ma wê sip ob la bôbac ge, om xe vông lea vaci kô sip. ¹⁶ Mêd xe mîla kitôn nipwo ti lê nêbê Koda, dì kitôn tige kisuu lea lec ên xe, mêd he vông yuac levac lec pulên dipac wê sip dîdii ge, ¹⁷ mêd he pul i lam lec sip, pyap dì he ku sip xôn vac mahigun ya yihi, ên he xona ên he nêb lea obêc hîbu sip. Dì he xona ên he nêb lea ob kô sip mî la tulec ngîdax wê yêp vac gwec nîlô kwabo vô vîgwe Aplika ge, om he vîlun sel dì sip xoc gwec pîleva. ¹⁸ Mêd lea lam xêkizêc om vîgwe vîdiên he hòm kupac wê sip kô gee mî nêx sea vac gwec. ¹⁹ Dì vîgwe vîdii nang dêc he hòm susu xocbê sel yuu yihi yuubê ge dì nêx i la vac gwec hîxôn. ²⁰ Buc tîbeac la vêl, dì xe xêên hîyôv yuu pîtua ma, dì lea vîyiên ge o tip la lêm, om xe xo ên xe nêbê, "Ga il ob xib mîma vêl."

²¹ Buc tîbeac he o ya yaên ti lêm, mêd Pol le vac he mahigun dì nêl vô he ên nêbê, "Xame, xam obêc ngô kîyang wê a nêl ge dì il dô Klit ge od il ob tulec vîyin levac tiga lêm dì kupac ob la vac gwec lêm. ²² Lêc gwêbaga a ob nêl vô xam bê xam nîlôm i o vô vîyin lêm, ên xam ti obêc wib lêm, dêc sip tîbed ge wê obêc vô nîpaên. ²³ Ên vô bucên Anutu ti wê a tu i nu dì a mi kîtaa vô ge vông angela ti lam le kwabo vô a, ²⁴ dì nêl bêga nêbê, 'Pol, xonaên i ma, ên ông obêc la le vô Sisa manôn. Anutu ngô kîtaaên wê ông vông ge om he vîhati wê dô lec sip tiga, ti ob yib lêm.' ²⁵ Angela nêl kîyang tige vô a, om xam lige, xam xonaên i ma, ên a vông i vin Anutu om a xovô ên a nêbê kîyang tige obêc vô nôn lec tîyi xocbê nêl vô a ge. ²⁶ Lêc lea levac ob hîsoo sip hîxôn il dì il ob la lec kitôn ti."

²⁷ Lea levac vông xe la vac gwec levac Edlia dì xe dô tîyi da yuu la vêl, dì vîvuaên mahigun tîbii wê kô sip ge yaxên nêbê sip val vô kwabo vô gwec nînya. ²⁸ Om he hîlu ain vîyin ti lec yihi dì tung i la vac gwec nîlô dì hòm i lôm mî yê, lêc gwec gêc madia tîyi xocbê 40 mita ge, dì xe la tya nang, dì he tung vac mî yê, lêc gwec madia tîyi xocbê 30 mita. ²⁹ Mêd he xona ên he nêb sip ob la tulec ngîdax levac wê le kehe vô gwec nînya ge, om he vông anka yuudîyuu la vac gwec vô sip vîwen tîmuên ên nêb i hòm sip xôn dì he kîdu nêbê vîgwe i vîdii lutibed. ³⁰ Mêd he wê kô sip gee nêb he ob pec mî la om he hòm dipac dì vông i tô mî la vac gwec dì kîtyoo nêbê he ob kô anka ya mî la tung vac gwec vô sip vîwen mugên ên i hòm sip xôn. ³¹ Lêc Pol nêl vô tîbii levac Julias hîxôn i nue vevac ên nêbê, "Xomxo tîgee ob dô vac sip lêm ge od xam xôn obêc wib mîma." ³² Om tîbii vevac tîgee la kîtov yihi vêl ên dipac tige dì gwec kô mî la.

³³ Vô kwabo lec wê vîgwe ob vîdii ge mêd Pol nêl vô he vîhati ên nêbê, "Il dô vac vîyin levac tîyi da yuu la vêl dì il o xa yaên ti lêm. ³⁴ Om a nêl xêkizêc vô xam bê xam kô yaên mî wa ên i ngîdu xam xôn dì xam vô xêkizêc. Xam ngô lê. Xam ob tulec vîyin ti lêm. Nge, xam vîhati, xam ob dô nivîha." ³⁵ Pol nêl bêge mêd hòm blet ti dì kîtaa vô Anutu vô he vîhati manôn, dì hîbu mî ya. ³⁶ Om he vîhati xêyaa vô nivîha dì he ya yaên. ³⁷ Mêd

xe wê xe dô vac sip tige naba tiyi xocbê 276. ³⁸ He ya i den he dêc nêx wit nôn wê dô vac sip ge la vac gwec, ên nêb sip i vô vîyin maên lec.

Sip vô nipaên

³⁹ Vigwe vidii vêl di he yê ma la kitôn ti wê le vac gwec mahigun ge, lêc he lungên vigwe tige. Lêc he yê vigwe ti wê sip ob la le vac ge wê luda nivîha ge, om he xo ên he nêb obêc tiyi ge od he ob vông sip i loc le lec luda tige. ⁴⁰ Om he kitov yihi vêl ên anka di anka la yêp vac gwec, di he piwelac yihi vêl ên stia wê mi popên sip ya ge, di he yu sel ti la lec xax vô sip mugên ên he nêb lea i lam vihi lec di kô sip mi loc kehe. ⁴¹ Om xe la, lêc sip la tulec luda wê le vac gwec nilô ge mêd sip vîwen mugên la ving vac luda di le, di gwec vuac mi lam hi sip vîwen timuên hibû sea. ⁴² Mêd tibii vevac tigege xo ên he nêbê he ob hi xomxo kalabuhu gee i yib, ên ti i o lêc xoc gwec mi loc kehe di pec mi loc lêm. ⁴³ Lêc tibii vevac levac tige nêb ob ngidu Pol xôn di i dô nivîha om le vac he xôn nêb he hiên tibii i ma. Mêd nêl vô he wê xovô gwec xocên gee nêbê he i sox vac gwec di xoc mi loc mug di loc le kehe. ⁴⁴ Di nêl vô he baba nêbê he i yêp lec plang me sipmyahîpu wê hibû sea ge di xoc gwec mi loc kehe. Om xe vông bêge di lam kehe di xe vîhati dô nivîha.

28

Pol dô Molta

¹ Xe lam dô kehe di ngô wê he nêl vigwe tige lê nêbê Molta. ² Mêd tibii vigwe tige vông nivîha vô xe, ên lun val di vigwe vô ningigooên lê, lêc he vev ngwax vô xe di xe vîhati nyuu. ³ Mêd Pol la vilu ngwax myapîpu ên nêb ob vev lec ngwax, lêc ngwax nux myel ti di i lam nga Pol vigê miyux lec. ⁴ Mêd tibii Molta yê wê myel tige diyux lec Pol vigê ge, om he nêl voma ên nêbê, “Xomxo tige mêd hi xomxo ti yib lêc o yib vac gwec lêm di val ga, lêc anutu ti wê vông myavîwen ge nêb i ob dô mavîha lêm, om ob yib.” ⁵ Lêc Pol liloo myel tige la vac ngwax, di dô nivîha di o yaxên myavînê ti lêm. ⁶ Mêd xomxo tigege dô di yê Pol xôn ên nêb mêd Pol vigê obêc vuac di obêc yib lutibed, om he dô mi yaxên xuhu dia nêb mêd susu ti obêc vông i vô nipaên, lêc he o yê ti lêm om he pilepac vya di nêl ên nêbê Pol ge anutu ti.

⁷ Mêd tibii Molta nêb xomxo levac ti lê nêbê Pablias, kibun wê i vông ge yêp kwabo vô vigwe tige, om Pablias kô xe mi xe la dô vac i ben di i viac xe nivîha tiyi buc yon. ⁸ Lêc Pablias ma vông yidac ngwax tum di yaa xêlehe om yêp xumac lôma, mêd Pol la vô i di la kitaa di vyax vigê lec i, di i vô nivîha lec. ⁹ Pol vông bêge om tibii Molta wê yidac gee vîhati lam vô Pol di i vông he vô nivîha lec. ¹⁰ Om tibii tigege viac xe nivîha, di buc wê xe ob sea he di la ge, he kô susu yaên ya mi lam tung vac sip ên nêb i ngidu xe xôn vac môp.

Pol sea Molta di la Lom

¹¹ Xe dô Molta di dentuc yon lam la vêl, mêd xe lec tibii Aleksandlia vông sip wê val le Molta vô buc lea ge, di xe la. Sip tige, anutu Sus nue yuu kinu le lec sip vîwen mugên. ¹² Mêd xe la di mîla vigwe Sailakyus di la dô buc yon. ¹³ Di xe sea Sailakyus di mîla vigwe Lisiam, di vigwe vidiiên titige lea val om kô xe mi xe la, di vigwe vidii nang di xe mîla vigwe Pyutiolai. ¹⁴ Vac vigwe tige, xe la tulec xomxo vông vinên ya om he nêl xe xôn nêbê xe dô hixôn he da ti, om xe dô da ti vêl, nang di xe loc mi la ên xe nêb xe ob la Lom. ¹⁵ Lêc xomxo vông vinên Lom ngô wê xe val ge om he ya lam vô xe vac Maket Apias di he ya lam vô xe vac vigwe ti lê nêbê Xumac Pasandia Yon. Pol yê he om Pol xêyaa vô nivîha di i pimil Anutu.

¹⁶ Mêd xe xôn val vigwe Lom mêd gavman Lom tyuc lec nêb Pol vaci ob dô vac xumac ti, di tibii vevac ti ob dô hixôn i di yê i xôn.

Pol nêl Yesu xolac gê Lom

¹⁷ Buc yon la vêl, mêd Pol keac Yuda levac wê dô Lom gee lam om he lam kitucma di Pol nêl vô he ên nêbê, “Xam lige, a o vông ti so vô lige Yuda lêm, di a o nêl kiyang nipaên

ti lec môp wê buge vông ge lêm. Lêc he hôm a xôn gê Jerusalem dî vông a la vac he Lom vîgê. ¹⁸ Mêd he Lom ngô kiyang wê a vông ge vîhati, lêc he o tulec soên ti lec a wê he ob hi a xib lec ge lêm, om he nêb he ob piwelac a, ¹⁹ lêc he Yuda le vac xôn nêb tîyiên ma om a nêg môp ti o yêp lêm, om a nêl ên a nêbê king Sisa vaci ob ngô kiyang wê a vông ge. Lêc ge od tîyi xocbê a ob vông kot vô lige Yuda lec kiyang ti lêm. ²⁰ Om gwêbaga a keac xam lam ên a nêb a ob xê xam dî nêl kiyang tige kitong vô xam. A vông i vin dî a bin kiyang ti wê il Yuda vîhati dô bin ge, lêc he ku a xôn ya sen tiga ên wê a vông i vin kiyang tige.”

²¹ Mêd he Yuda levac nêl vô Pol ên nêbê, “Il lige Judia ti o vông kîpihac lam mî nêl ông kiyang vô xe lêm, dî he ti o val nêl ông nêl nîpaên ti vô xe lêm. ²² Lêc xe nêb xe ob ngôvô ông nîlôm bôbac dî ôcông va ob nêl vac myam, ên xe ngô wê xomxo vac vîgwe vîhati nêl kiyang nîpaên lec xam xolac ba wê xam vông i vin Yesu ge.”

²³ He nêl bêge om he Pol tung buc ti dî buc tige xomxo tîbeac la vô Pol vac xumac wê mi dô vac ge. Mêd Pol nêl xolac vô he vô pîtoc yuu vîdiiên dî i la vîgwe bucên hîxôn, om nêl Anutu ben kehe kitong vô he, dî nêl Moses he plopete vya kitong ên nêb he i xovô bê Moses he plopete nêl kiyang tige lec Yesu. ²⁴ Om he wê ngô xolac wê Pol nêl ge, he ya vông i vin dî ya vông vinên ma. ²⁵ Om he nêlma lec kiyang tige dî lop mî la vîxun, lêc taxlee ge od Pol nêl kiyang vô he bêga nêbê, “Myakilôhô Ngîbua nêl kiyang nôl vô plopêt Aisaia lec buge ilage bêga nêbê,

²⁶ ‘Ông loc nêl vô xomxo vîyang tige bêga bê, “Xam ob ngô kiyang, lêc xam ob xovô kehe lêm, dî xam ob wê, lêc xam ob wê susu ti lêm.” ²⁷ Xomxo tigege nîlô xêkîzêc dî he nînya vô kîtu dî he manôn toc om he manôn o yê susu ti lêm, dî he nînya o ngô kiyang ti lêm, dî he o xovô kiyang ti kehe lêm, om he ob vông nîlô lam vô a ên a vông he vô nivîha lec lêm.’

²⁸ Anutu nêl bêge, om xam xovô bêga bê kiyang wê Anutu nêl ên nêbê ob vô il vêl ên nîpaên ge, Anutu vông i la pyap vô tîbii wê o Yuda lêm ge, ên he ge wê ob ngô kiyang tige dî vông i vin.” ²⁹ [Pol nêl kiyang tige pyap dî he Yuda la nêlma mabu lec kiyang tige.]

³⁰ Mêd Pol kîsuu xumac ti mî dô vac tîyi klîsmas yuu, dî xomxo obêc mîla vô i ge od mi viac he nivîha, ³¹ dî nêl Anutu ben kehe kitong vô he dî tîxuu he ya Apumtau Yesu Kîlisi xolac. Pol nêl kiyang yêp seac vô xomxo dî xonaên ma, dî he o vîbu i lêm.

LOM Kípíhac wê Pol kívuu vô tíbii Lom ge

Pol nêl i yuac sinale kehe kítong

¹ A, Pol, a kívuu kípíhac ga vô xam Lom. A ga Yesu Kílisi nu yuac ti wê Anutu vînoo a nêb a tu sinale ti dî nêl i xolac ge.

² Xolac tiga, Anutu nêl vô plopete ilage mi he kívuu i yêp vac kípíhac ngîbua. ³ Xolac tiga nêl lec Anutu nu Yesu wê lam tu xomxo gê kibun ga, vac hípu wê Devit vông ge, ⁴ léc Yesu ge xomxo xêseac pîleva ti, om Anutu típi vô i kîdi lec mavîha vac yibên ên nêb xomxo i xovô bê Yesu ge Anutu nu wê xomxo xêkizêc. Yesu Kílisi ge il nêd Apumtau. ⁵ Mêd Anutu vông vîzid vô xe lec Yesu tîbed om vông yuac sinale vô xe ên nêb xe vông Kílisi lê i vô levac. Anutu vông bêge ên nêbê xomxo vac vîgwe vîyang vîyang ge i ngô xolac dî vông i vin dî vông i vô nôn lec. ⁶ Dî xam êno, Anutu tyuc xam ên nêb xam tu Yesu Kílisi xe.

⁷ Mêgem a kívuu kípíhac ga vô xam tîbii Lom wê Anutu xêyaa vin lec xam dî i tyuc xam nêbê xam tu i nue ge. Il Mag Anutu yuu Apumtau Yesu Kílisi, yuu i vông vîzid híxôn kíyang malehe i loc ngîdu xam xôn.

Pol nêb ob la yê tîbii Lom

⁸ A ob nêl kíyang vô xam tax bêga bê tîbii nêl vông vinên wê xam vông ge vô levac vac vîgwe vîhati, om a hi vîxag pec ên xam vô Anutu lec Yesu Kílisi lê. ⁹ A ga wê a vông nîlôg la yadîluhu vô Anutu yuac dî a nêl nu tuc xolac kítong, om Anutu vaci xovô wê a mi xo xam vac kîtaaên tíyi lec buc vîhati ge. ¹⁰ Léc a gên o loc vô xam ila ti lêm, mêgem a mi kîtaa vô Anutu ên a nêbê Anutu obêc tyuc lec ge od i léc hílung môp wê a ob loc vô xam ge. ¹¹ Ên a nîlôg kîdu a ên nêb a loc xê xam, ên vông vîzid wê Myakîlôhô Ngîbua vông ge ya vô xam ên i ngîdu vông vinên wê xam vông ge xôn. ¹² Kehe bêga, a nêb vông vinên wê a vông ge i ngîdu xam xôn, dî xam êno, vông vinên wê xam vông ge i léc ngîdu a xôn, ên vông vinên wê il vông ge i ngîdu il vîhati xôn.

¹³ Xam lige, a nêb xam xovô bê buc tîbeac a nêb a ob loc vô xam lê, léc kíyang yuu yuac tîbeac hóm a xôn om a o tíyi wê a ob loc ge lêm. Om a nêb a ob loc vông xolac vô xam ên i vô nôn vac xam mahîgun i tíyi xocbê a la vông vac tîbii baba ben ge. ¹⁴ A yuac yêp wê a ob nêl xolac vô tîbii vîyang vîyang, om a ob nêl vô he Glik wê he xovô kíyang tîbeac gee dî he madîluhu êno, dî a ob nêl vô tîbii wê píyôp nivîha gee dî nêl vô he wê píyôp maên gee híxôn. ¹⁵ Mêgem a nîlôg kîdu a nêb a nêl xolac kítong vô xam Lom híxôn.

Anutu xolac ge xêkizêc

¹⁶ A nig ob yoc ên Anutu xolac lêm, ên xolac tiga xêkizêc wê Anutu vông ge, tíyi wê xomxo ti obêc vông i vin xolac ge od Anutu obêc kîtya i nêl nîpaên vêl dî tung i lôm lam dô vac xêseac nîlô. Kíyang tige val vô xe Yuda tax dêc la vô tîbii madîluhu tîmuên. ¹⁷ Ên xolac tiga nêl Anutu môp yêp seac bêga ên nêbê Anutu ob yê xomxo nêb he xomxo nivîha, kehe lec wê he vông i vin Kílisi ge, tíyi xocbê kíyang wê yêp vac xolac bêga ên nêbê, “Xomxo ti obêc vông i vin ge, od Anutu obêc yê i nêbê i xomxo nivîha wê ob dô mavîha ge.”

Kíyang yêp vô xomxo vîhati ên wê he vông nîpaên ge

¹⁸ Il xovô ên il nêbê Anutu xêyaa vô myavînê vô xomxo nîpaên om ici va obêc vông myavîwen vô he lec nîpaên wê he vông ge, ên he vô nîmi vô Anutu dî vông môp nîpaên luu vêl, om nîpaên wê he vông ge kîtya kíyang nôn vêl ên he nîlô. ¹⁹ Anutu ob vông myavîwen vô he, ên môp wê Anutu vông ge ti o yêp xôpacên mi he lungên lêm. Nge, vîhati yêp seac tíyi wê xomxo ob yê dî xovô ge, ên Anutu vaci hílung vô he. ²⁰ Vô buc

mugên ilage wê Anutu tung lag yuu kibun ge di i lam tyip gwêbaga hixôn, xomxo obêc yê susu wê Anutu tung ge od ob xovô bê Anutu ge Anutu nôñ di i xêkizêc wê ob yêp luta léc luta ge. Vixôhilôg, xomxo o tiyi wê ob yê Anutu lec manôn ge lêm, léc susu wê Anutu tung ge wê ob vông xovôên vô xomxo, om xomxo ti o tiyi wê ob nêbê i lungên Anutu ge lêm.

²¹ Êñ he xovô Anutu lê, léc he o pîmil Anutu lê di nêl bê i Anutu lêm, di he o hi vîxa pec êñ vîzid wê i vông ge lêm. Nge, he piyôp vô judajuda di he vîac xovôên ma, om vông he nîlô vô mapîtoc. ²² He yong he nêbê he tibii xovôên, léc he tiyi xocbê tibii piyôp maên. ²³ He vô nîmi vô Anutu mavîha wê yibên ob ma ge, di la yev vîxa kîtu vô anutu mayibên wê xomxo sev i tiyi xocbê xomxo yuu menac di lîlii yuu myel hixôn susu mayibên mangwe. ²⁴ He vông môp nîpaên bêge, mêgem Anutu sea he di he nîlô didii he mi la vac môp nîngeac om he vông he nîvîvi vô nîpaên lec môp tibêgee. ²⁵ Xomxo tîgee sea Anutu kîyang nôñ di vông i vîn kîyang kîtyooên. Mêd he sea Anutu wê tu susu vîyang vîyang ge kehe ge di la yev vîxa kîtu vô di kîtaa vô susu wê Anutu tung ge. Léc Anutu ge mavîha kehe mêgem il ob pîmil i lê i vô levac di i yêp luta léc luta. Nôn.

²⁶ Xomxo vông môp nîpaên tibêge, mêgem Anutu sea he di he la vac môp nîpaên wê he nîlô kîdu he nêb he ob vông ge, om vêx sea môp wê ob kô vux ge di vông môp nîpaên vôma. ²⁷ Di he vux êno sea môp nîvîha wê ob kô vêx ge, di he nîlô kîdi lec nêb he ob la vô vux vaci, om he vux vông môp nîpaên vôma, mêgem heche va kô myavîwen nîpaên tiyi môp wê he vông ge.

²⁸ He nêb he ob xovô Anutu vac piyôp wê he vông ge lêm, mêgem Anutu sea he di he tîmu vô môp nîpaên wê heche va piyôp xovô ge. ²⁹ Mêgem xomxo tîgee vông môp nîpaên vîyang vîyang ge pup vac he nîlô, om he doma vô xomxo susu, di he doma vô môp nîpaên nêb he ob vông xomxo i vô nîpaên, di he yê xomxo wê he susu tîbeac ge nîpaên, di he hi xomxo yib, di he xêyaa vô myavînê vôma, di he nêl kîyang kîtyooên, di he nêb he ob vông xomxo vîhati i vô nîpaên, di he yê xomxo nêñ soên di keac lec i la nînya nînya, ³⁰ di he nêl kîyang kîtyooên lec xomxo, di he vô nîmi vô Anutu, di he yong he di kô he lec, di he piyôp la tulec môp paha wê ob vô nîpaên ge mangwe hixôn, di he pwoo tae mae vya vac, ³¹ di he piyôp vô judajuda, di he nêl kîyang lê, léc he o vông kîyang vô nôñ lec lêm, di he xêyaa o vîn lec lie lêm, di he o xo vîgwe pisiv êñ xomxo ti lêm. ³² Xomxo tîgee xovô kîyang wê Anutu nêl êñ nêbê xomxo obêc vông môp nîpaên tibêgee ge od tiyi wê he ob yib lec nîpaên wê he vông ge. He xovô kîyang tîge lê, léc he o sea môp nîpaên wê he mi vông ge lêm, di he nêñ nîpaên ti yêp hixôn bêga nêbê he pîmil xomxo wê vông nîpaên ge hixôn.

2

Anutu obêc yaxên xomxo vîhati ge nêñ kîyang tîmuên

¹ Xam wê xam vô nîlôm vô xomxo ya êñ xam nêb he tibii nîpaên ge, xam o tiyi wê xam ob yax nîpaên wê xam vông ge vun lêm. Êñ môp nîpaên wê xam vô nîlôm vô he ge yêp vô xam êno hixôn, om xam obêc vô nîlôm vô he ge od xocbê xam vô nîlôm vô xacxam va ge êno. ² Il xovô êñ il nêbê Anutu obêc vông myavîwen nîpaên vô xomxo wê vông môp nîpaên tibêgee, di Anutu môp wê ob yaxên he di tîtô he ge od obêc la tiyi. ³ Xame, xam vô nîlôm vô tibii lec môp nîpaên wê he mi vông ge, léc xam êno môp nîpaên yêp vô xam, lêcom xam so êñ xam nêbê mêd myavîwen wê Anutu vông ge obêc tulec xam hixôn lêm. ⁴ Anutu vông môp nîvîha vô xam luu vêl, om dô bin xam buc xuhu dia di o vông myavîwen ti vô xam lutibed lêm. Léc mêd xam wê Anutu môp nîvîha tîge xocbê kîyang pîleva ti? Anutu vông nîvîha vô xam êñ nêb xam xovô di pîlepac xam, léc mêd xam o xovô lêm? ⁵ Xam nîlôm yen xêkizêc ta di xam o pîlepac xam lêm, om ge tiyi xocbê xam kîtuc nîpaên wê xam vông ge vô levac vô xam. Mêgem obêc vô buc tîmuên wê Anutu obêc tîtô xomxo nêñ kîyang ge od obêc vông myavîwen vô xam lec nîpaên wê xam vông ge. ⁶ Êñ Anutu obêc vông myavîwen vô xomxo vîhati i tiyi môp wê he toto mi vông gee. ⁷ Om xomxo wê le xêkizêc vac môp nîvîha di myag môp wê he ob dô hixôn Anutu vac

xêseac di kô lê levac ge, od Anutu obêc vông xomxo tigeê dô mavîha luta lêc luta. ⁸ Dom he wê xovô heche va di vô nîmi vô kiyang nôn di la vac môp wê nîpaên ge od Anutu xêyaa obêc vô myavînê vô he di kitya he vêl. ⁹ Mêgem xomxo tigeê, viyin levac obêc hîvun he xôn di he ob kô myavînê levac luu vêl lec nîpaên wê he vông ge, om myaviwen ob tulec xomxo nîpaên vîhati, he Yuda hîxôn tîbii baba ya. ¹⁰ Di xomxo wê mi vông môp nîvîha ge, Anutu obêc tung he la dô vac xêseac gê lag puunê di vông lê levac vô he di he ob dô vac kiyang malehe nîlô, om obêc vông vô xomxo wê nîvîha ge vîhati, he Yuda hîxôn tîbii baba ya. ¹¹ Ên Anutu obêc yaxên xomxo vîhati tîyima, om xomxo vîhati obêc la le vô Anutu manôn, di i yaxên môp wê he toto vông ge.

¹² Tîbii madîluhu wê lungên Moses xolac ge, he obêc vông nîpaên ge od Anutu ob tîtô he nêc kiyang ya Moses xolac lêc. Nge, heche va obêc yib vîdaaên lec nîpaên wê he vông ge. Di Yuda wê he xovô Moses xolac ge, he obêc vông nîpaên ge od Anutu ob tîtô he ya Moses xolac wê he mi ngô ge. ¹³ Lêc xomxo obêc ngô Moses xolac pîleva ge od o tîyi wê Anutu ob yê nîvîha ge lêc. Nge, xomxo wê vông xolac tyo vô nôn lec ge wê Anutu ob yê he nîvîha. ¹⁴ Tîbii madîluhu o xovô Moses xolac lêc, lêc heche va piyôp vînoo kiyang ya tîyi xocbê kiyang wê yêp vac Moses xolac ge, om kiyang tige tîyi xocbê heche va xolac wê yêp vô he ge. ¹⁵ Om môp wê he vông ge nêl kitong ên nêbê xolac wê Anutu vông vô Moses ge yêp vac he nîlô êno, di heche va nîlô le yaxên môp vîlu vîlu, om môp ya he nêbê nîvîha di ya he nêbê nîpaên. Om môp tige nêl kitong hîxôn ên nêbê xolac yêp vac he nîlô. ¹⁶ Mêgem Anutu obêc yaxên xomxo nêc kiyang vô buc tîmuên di ob vông yuac vac Yesu Kîlisi vigê di Yesu ob yaxên kiyang vîhati wê yêp xôpacên vac xomxo nîlô ge di tîtô. Kiyang tige yêp vac xolac nîlô mi a nêl vô xomxo.

Yuda yong he lec Moses xolac ên nêb ob vô nîvîha vô he

¹⁷ Xame, xam wê xam nêbê xam lêc Yuda ge, xam hôm Moses xolac xôn ên xam nêbê ob vô nîvîha vô xam, di xam yong xam ên xam nêbê xam ge Anutu nue xam. ¹⁸ Xam xovô môp wê Anutu xêyaa vin lec ge pyap, ên xomxo tîxuu xam ya Moses xolac om xam xovô môp nîvîha. ¹⁹⁻²⁰ Xam xo ên xam nêbê xovôên hîxôn kiyang nôn yêp vac xolac wê Moses vông ge nîlô. Om xam mi nêl ên xam nêbê, “A tîyi wê a ob hîlung môp nîvîha vô xomxo wê matocên ge, di a ob hîlung xêseac vô he wê dô vac mapîtoc ge. Di a tîyi wê a ob tîxuu he wê gên o xovô lêc ge, di he wê tîyi xocbê xomxo nipwo ge.” ²¹ Vîxôhîlôg, xam mi tîxuu xomxo di vông xovôên vô he, lêc bêna lêc xam o vông xovôên vô xacxam va lêcê? Xam mi nêl xolac vô xomxo ên xam nêbê he i o lêc vông yôdac vô xomxo susu lêc, lêc mêd xam êno, xam mi vông yôdac vô xomxo susu hîxôn. ²² Di xam mi nêl vô xomxo ên xam nêbê, “Le i lêc vông yôdac vêx yuu vux lêc,” lêc mêd xacxam va mi vông hîxôn. Di xam nêbê xam xêmyaa o vin lec anutu mayibên lêc, lêc bêna lêc xam la vun susu vac xumac ngîbua wê tîbii madîluhu vông ge? ²³ Xam yong xam ên xam nêbê xam xovô Anutu xolac pyap, lêcom xam o tîmu vô xolac mi vông i vô nôn lec lêc, om ge tîyi xocbê xam vông Anutu lê vô nîpaên, ²⁴ tîyi xocbê kiyang wê yêp vac kîpîhac xolac bêga ên nêbê, “Tîbii wê o Yuda lêc ge yê môp nîpaên wê xam Yuda mi vông ge om so vya vô Anutu.”

Yuda môp wê mi gôl nîvî ge o vô nîvîha vô he lêc

²⁵ Xam obêc tîmu vô xolac wê Anutu nêl vô Moses ge od môp wê gôlên nîvî ge ob vô nîvîha vô xam, lêc xam obêc pwoo xolac vac ge od môp wê xam mi gôl nîvî ge, tîyi xocbê xam vông lec kîsii di xam o xovô Anutu lêc. ²⁶ Di tîbii madîluhu wê gôlên nîvî ma ge obêc tîmu vô Anutu xolac ge od Anutu ob yê he nîvîha tîyi xocbê xomxo wê gôl nîvî ge. ²⁷ Xam Yuda, Anutu xolac yêp vac kîpîhac wê xam vông ge om xam gôl nîvî tîyi, lêc xam o vông xolac tyo vô nôn lec lêc. Mêgem tîbii wê nîvî gôlên ma ge obêc tîmu vô Anutu xolac ge od môp wê he vông ge obêc nêl xam kitong seac bêga bê xam tîbii nîpaên. ²⁸ Môp wê nîvî ge ti o yêp wê ob nêl Yuda kitong nêbê he Yuda nôn ge lêc. Di môp nîvî gôlên ge, kehe o yêp vac nîvî gôlên pîleva lêc. ²⁹ Xomxo wê Yuda nôn ge, kehe yêp vac wê he vông nîlô la yadîluhu vô Anutu ge, di môp wê ob

nêl he kitong nêbê he Anutu nue nôn ge, kehe o yêp vac môp ninivi gôlên ge lêm. Nge, ge yuac wê Myakilôhô Ngibua vông vac he toto nîlô. Xomxo tibêgee ob kô lê levac ge od ob kô lê levac vô xomxo kibun ga lêm. Nge, obêc kô lê levac vô Anutu môci.

3

Anutu nêl Yuda nêl nipaên yêp seac vô he manôn

¹ Om xomxo Yuda ngînoo tibii madîluhu vêl lec vatya? Dî môp ninivi gôlên ge ob vô nivîha vô he lec vatya? ² Xam wê. Yuda tulec vizid levac luu xomxo baba ge vêl. Vizid taxlee bêga nêbê Anutu vînoo he dî nêl i xolac vô he nêb he i viac. ³ Lêc he ya o vông i vin xolac tige lêm. Om obêc bêna? Mêd môp wê he vông ge obêc vông Anutu sea i kiyang wê nêl vô he ge, me? ⁴ Ma vêl. Anutu ob sea i kiyang ti lêm. Ên il vîhati yang obêc nêl kiyang kityooên, dom Anutu tibed ge wê obêc nêl kiyang hixôn nôn, tîyi xocbê kiyang wê nêl lec Anutu mi i yêp vac xolac bêga ên nêbê,

“Kiyang wê ông nêl vô xomxo ge, he obêc ngô dî xovô nêbê nivîha, dî he ti obêc nêb vông kiyang ti vô ông ge od ông kiyang nôn obêc ngînoo he vêl.”

⁵ Môp nipaên wê il vông ge obêc nêl môp nivîha wê Anutu vông ge kehe kitong vô xomxo ge, od il ob nêbê va? Il ob nêl bê môp wê Anutu ob vông myaviwen vô xomxo lec nêl nipaên ge, mêd Anutu vông i so, me? Kiyang tiga a nêl i tîyi xomxo piyôp wê mi nêl ge. ⁶ Lêc kiyang tibêge kiyang kityooên. Ên môp wê Anutu vông ge tîyiên obêc ma ge od o tîyi wê ob yaxên xomxo nêl kiyang ge lêm. ⁷ Xomxo ya nêl ên he nêbê kiyang kityooên wê he mi tîmu vô ge obêc vông Anutu kiyang nôn yêp seac dî vông i lê i vô levac, om Anutu o tîyi wê ob nêl bê he xomxo nipaên dî vông myaviwen vô he ge lêm. ⁸ He ya nêl ên he nêbê, “Om il ob vông môp nipaên i luu vêl, ên nivîha obêc val lec tige.” Kiyang tibêge o tîyi lêm. Lêc xomxo ya so vya lec a ên nêbê a mi nêl kiyang tibêge. Om xomxo tibêgee obêc tulec myaviwen nipaên tîyi môp nipaên wê he mi vông ge.

Xomxo kibun ga vîhati dô vac nipaên

⁹ Om il ob nêbê va? Xe Yuda ngînoo xomxo baba vêl, me? Ma vêl. Ên a nêl pyap vô xam ên a nêbê xe Yuda hixôn xam tibii ba, il xôn vîhati dô vac nipaên nîlô. ¹⁰ Tîyi xocbê xolac nêl bêga ên nêbê,

“Xomxo wê Anutu ob yê nêb he xomxo nivîha ge, ti dôên ma. ¹¹ Dî xomxo piyôp nivîha ti o dô lêm, dî xomxo wê nêb ob myag Anutu mi la tulec nôn ge, ti o dô lêm.

¹² Ên xomxo vîhati vô nîmi vô Anutu dî la vac môp nipaên nîlô, om he ti o vông môp nivîha ti lêm. Ma vêl. ¹³ He mya mi nêl kiyang nipaên tîyi xocbê lôva wê xomxo yibên la yêp vac ge lêc mya tax dî nuhu lam ge, om he mya mi nêl kiyang kityooên, dî kiyang nipaên wê he nêl ge la vông xomxo vô nipaên tîyi xocbê myel mya kilin wê nga xomxo ge. ¹⁴ He mi nêl vya lôc xomxo ên nêb i yib vêl. ¹⁵ He tup lutibed ên nêb he ob la hi xomxo i yib. ¹⁶ Dî môp wê he vông ge vông xomxo vô nipaên dî vông he dô vac vîyin. ¹⁷ He lungên môp wê ob dô vac kiyang malehe ge, ¹⁸ dî he o xona ên Anutu lêm.” Xolac nêl bêge.

¹⁹ Il xovô ên il nêbê kiyang wê yêp vac xolac ge Anutu nêl vô xomxo wê dô vac xolac nîlô ge ên nêb he i tîmu vô, lêc il o tîmu vô vîhati lêm, om xomxo ti o tîyi wê ob nêl vô Anutu bê i xomxo nivîha wê tîmu vô xolac vîhati ge lêm. Nge, xomxo kibun ga vîhati tîyi wê ob tulec myaviwen vô Anutu manôn ge. ²⁰ Ên xomxo obêc nêb tîmu vô xolac wê Anutu nêl vô Moses ge od môp ge o tîyi wê ob vông Anutu yê he nivîha ge lêm, ên xolac wê Moses vông ge nêl kitong vô il ên nêbê il tibii nidpaên.

Xomxo wê vông i vin Yesu ge, Anutu ob yê nêb he xomxo nivîha

²¹ Gwêbaga môp wê Anutu ob yê xomxo nêb he xomxo nivîha ge lam yêp seac. Môp tige, kehe o yêp vac Moses xolac lêm, lêc Moses xolac hixôn plopete kiyang nêl lec môp tige hixôn. ²² Môp yêp bêga ên nêbê xomxo ti obêc vông i vin Yesu Kilisi ge od Anutu ob yê nêb i xomxo nivîha wê nipaên ti o yêp vô i ge lêm. Dî Anutu ob vông vô xomxo

wê vông i vin ge vîhati tiyima, ên xomxo ngwe o bangwe di ngwe bangwe lêm. ²³ Nge, il vîhati yang, il vông môp nipaên, om il o tiyi wê il ob tulec xêseac wê Anutu vông ge lêm. ²⁴ Lêc Anutu xo vîgwe pisiv ên il om vông vizid levac vô il bêga ên nêbê vông Yesu Kîlisi lam vô il vêl ên nipaên, om Anutu yê il nêbê il xomxo nivîha. Lêc il o kîsuu ya susu ti lêm. Nge, Anutu vông pîleva vô il lec yuac nivîha wê Yesu Kîlisi vông ge. ²⁵ Anutu vông Yesu lam yib mî kîpyax i hi sea ên nêbê xomxo i vông i vin Yesu, ge od Anutu obêc kîtya he nêb nipaên vêl. Anutu vông Yesu lam ên nêb môp wê ob yê xomxo nêb nivîha ge i yêp seac vô xomxo, ên ilage Anutu yê nipaên wê xomxo vông ge, lêc o vông myaviwen vô he lêm. Nge, hôm xôn mî i yêp. ²⁶ Lêc gwêbaga Anutu kîtya il nêd nipaên vêl lec Yesu Kîlisi, om il ob xovô bê Anutu ge xêseac pîleva di nivîha kehe, di xomxo wê vông i vin Yesu ge Anutu ob yê he tiyi xocbê xomxo nivîha.

²⁷ Om môp ti yêp wê il ob kô il lec ge, me? Môp ti o yêp bêge lêm. Mêd il ob kô il lec ên wê il tîmu vô xolac wê Moses vông ge, me? Ma vêl. Ên Anutu yê il nivîha lec vông vinên wê il vông ge, om o tiyi wê il ob yong il ge lêm. ²⁸ Ên il xovô ên il nêbê môp wê Anutu ob yê xomxo nivîha ge, kehe o yêp vac xolac wê Moses vông ge lêm. Nge, kehe yêp vac wê xomxo obêc vông i vin Yesu Kîlisi ge.

²⁹ Il ob nêl bê Anutu tu Yuda vaci Anutu di o tu tîbii baba Anutu lêm, me? Ma vêl. Tîbii wê o Yuda lêm ge, Anutu tu he Anutu hixôn. ³⁰ Vîxôhîlôg nôn, Anutu tîbed, om tîbii Yuda wê ninîvi gôlên ge obêc vông i vin ge od Anutu ob yê he nivîha, di tîbii baba wê gôlên ninîvi ma gee obêc vông i vin ge od Anutu ob yê he nivîha êno. ³¹ Lêc môp wê il vông i vin Yesu ge ob kîtya Moses xolac vêl lêm. Nge, il ob hôm Moses xolac xôn mî i yêp hixôn.

4

Anutu yê Eblaham nivîha ên wê vông i vin ge

¹ Om il ob nêl kîyang bêna lec il bug Eblahamê? ² Anutu obêc yê Eblaham nivîha lec wê vông yuac nivîha ge od Eblaham obêc tiyi wê ob yong i ge, lêc o tiyi wê ob yong i vô Anutu manôn ge lêm. ³ Ên kîyang yêp vac kîpihac xolac bêga ên nêbê, “Eblaham vông i vin Anutu om Anutu yê vông vinên wê i vông ge, nêb i xomxo nivîha.” ⁴ Il xovô ên il nêbê yuac wê yêp vô il gê kîbun ga, xomxo ti obêc vông yuac di kô mone lec ge, od mone wê i kô ge, tîbii o vông pîleva vô i lêm. Nge, vông lec yuac wê i vông ge. ⁵ Xomxo môp bêge yêp, lêc môp wê Anutu vông ge o ngwe bêge lêm. Ên Anutu o yê yuac wê xomxo vông ge nêbê i xomxo nivîha lêm. Nge, ob yê wê xomxo vông i vin ge di nêl ên nêb i xomxo nivîha lec môp vông vinên tîbed. Ên Anutu ge wê kîtya il nêd nipaên vêl di yê il tiyi xocbê xomxo wê nipaên ti o yêp vô il lêm ge. ⁶ Devit êno nêl kîyang lec xomxo wê Anutu yê nêb he xomxo nivîha ge, ên nêbê he hi vîxa pec ên wê Anutu yê he nivîha ge, lêc kehe o yêp vac yuac nivîha wê he vông ge lêm. ⁷ Om Devit kîyang yêp bêga ên nêbê, “Xomxo wê Anutu kîtya he nêb nipaên vêl di hi i yib ge, he ob dô hixôn xêyaa nivîha.

⁸ Di xomxo wê Anutu o hôm he nêb nipaên xôn lêm ge, od he ob dô hixôn xêyaa nivîha.”

⁹ Om kîyang tige yêp vô xomxo tina? Mêd yêp vô he Yuda wê gôl ninîvi ge vaci, me yêp vô xomxo wê gôlên ninîvi ma ge hixôn? Ge nêl lec xomxo vîhati. Ên kîyang yêp bêga ên nêbê, “Vông vinên wê Eblaham vông ge, Anutu yê ên nêbê i xomxo nivîha.” ¹⁰ Om xam xovô lê. Vô buc tina Anutu yê Eblaham nêbê i xomxo nivîha? Ge nêl vô buc wê Eblaham gôl ninîvi pyap ge, me nêl vô buc wê ninîvi gôlên gên ma ge? Ge nêl vô buc wê Eblaham gôlên ninîvi gên ma ge. ¹¹ Ên buc wê ninîvi gôlên gên ma ge od Eblaham vông i vin Anutu tax di Anutu yê nêb i xomxo nivîha. Pyap dêc gôl ninîvi tîmuên ên nêbê môp ninîvi gôlên i nêl kîtong bê Anutu yê Eblaham nêb i xomxo nivîha ên wê vông i vin ge. Mêgem tîbii wê ninîvi gôlên ma gee, lêc he vông i vin Anutu di Anutu yê he nivîha, om Eblaham tiyi xocbê he bu. ¹² Di xomxo wê gôlên ninîvi gee, he êno tiyi xocbê Eblaham

bue. Lêc o nêl kiyang lec ninivi gôlên pîleva mô lêm. Nge, nêl lec he wê gôl ninivi di vông i vin tîyi xocbê Eblaham vông i vin vô buc wê gên o gôl ninivi lêm ge.

Kiyang wê Anutu hîlu vô Eblaham ge ob vô nôn lec vô xomxo wê vông i vin ge

¹³ Ilage Anutu hîlu kiyang vô Eblaham he bue ên nêbê ob vông kibun vîhati vô he. Lêc kiyang tige Anutu o hîlu vô Eblaham ên wê mi tîmu vô xolac ge lêm. Nge, hîlu vô Eblaham ên wê vông i vin Anutu om Anutu yê nêbê i xomxo nivîha ge. ¹⁴ Ên kiyang wê Anutu hîlu pyap ge obêc vô nôn lec vô xomxo ên wê he mi tîmu vô Moses xolac ge, od vông vinên wê he vông ge obêc pîleva, di kiyang wê Anutu hîlu vô he ge, he ob yê tîyi xocbê kiyang pîleva. ¹⁵ Il xovô ên il nêbê xomxo ti obêc pwoo Moses xolac vac ge od ob tulec myavîwen. Xolac yêpên obêc ma ge od o tîyi wê il ob nêl bê xomxo pwoo kiyang vac ge lêm. Lêc xolac yêp, om vông xovôên vô il.

¹⁶ Om kiyang wê Anutu hîlu vô Eblaham ge ob vô nôn lec vô xomxo wê vông i vin ge, ên vîzid wê Anutu hîlu ge, Anutu nêb ob vông pîleva vô Eblaham bue vîhati. Lêc ob vông vô xomxo wê mi tîmu vô Moses xolac ge vaci lêm. Nge, ob vông vô xomxo vîhati wê vông i vin xocbê Eblaham ge. Eblaham ge xocbê il vîhati bug mugên, ¹⁷ tîyi xocbê kiyang wê Anutu nêl vô Eblaham mi i yêp vac xolac bêga ên nêbê, “A vînoo ông tu xomxo vîhati bu.” Mêgem kiyang tige vô nôn lec mi yêp vô Anutu. Anutu ti wê Eblaham vông i vin i ge, ge wê ob tîpi vô xomxo yibên kidi lec mavîha, di i wê ob nêl susu wê gên ma ge vîhati ob lam le seac.

¹⁸ Anutu nêl vô Eblaham ên nêbê, “Bume obêc vô tîbeac hîwocên.” Eblaham ngô kiyang tige di vông i vin ên nêbê obêc vô nôn lec. Môt ti o yêp wê kiyang ob vô nôn lec ge lêm, lêc Eblaham vông i vin xêkizêc di yaxên kiyang. Mêgem Eblaham tîyi xocbê xomxo tîbeac, kinu i. ¹⁹ Eblaham vô kîpwoc di klismas wê i vông ge vô kwabo lec 100 di vîvî Sela êno vô vêxta om yuu o tîyi wê yuu ob kô nue ti ge lêm. Eblaham xo bêge lê, lêc vông vinên wê i vông ge yêp xêkizêc ta, ²⁰ di o sea vông vinên wê i vông ge lêm. Di nîlô o la yuu lec kiyang wê Anutu hîlu vô i ge lêm. Nge, vông i vin xêkizêc ta di pîmil Anutu, ²¹ ên Eblaham xovô vînix yang ên nêbê, “Anutu tîyi wê ob vông kiyang wê hîlu vô a ge ob vô nôn lec.” ²² Mêgem Anutu yê vông vinên wê Eblaham vông ge nêb Eblaham xomxo nivîha.

²³ Kiyang yêp vac xolac bêga ên nêbê, “Anutu yê nêb i xomxo nivîha.” Kiyang tige o nêl lec Eblaham tîbed lêm. ²⁴ Nge, nêl lec il xôn vîhati, ên nêb il obêc vông i vin Anutu wê tîpi vô il lig Apumtau Yesu kidi lec vac yibên ge, od Anutu ob yê il nêb il xomxo nivîha. ²⁵ Ên Anutu vông Yesu lam yib ên il nêd nîpaên, di Anutu tîpi vô Yesu kidi lec vac yibên ên nêb ob yê il tîyi xocbê il xomxo nivîha.

5

Anutu yê ên nêb il xomxo nivîha

¹ Il vông i vin Yesu om Anutu yê nêb il xomxo nivîha, mêgem il lig Apumtau Yesu Kîlisi vông Anutu xêyaa myavîvî tip la di tung il la dô vac xêyaa vin lecên wê Anutu vông ge. ² Yesu vaci dîdîi il mi la tung vac vîzid yuu malehe mi il dô vac gwêbaga, di il vông i vin ên il nêbê obêc buc tîmuên ge od il ob la dô vac xêseac hîxôn Anutu, om gwêbaga il ob dô di yaxên buc tige hîxôn xêdyaa nivîha. ³ Lêc il ob hi vîxad i pec ên kiyang tige mô lêm. Nge, il ob hi vîxad i pec ên vîyin wê ob val vô il ge hîxôn. Ên il xovô ên il nêbê vîyin tige ob vông il le xêkizêc, ⁴ di il obêc le xêkizêc vac vîyin ge od il ob tîyi xocbê xomxo wê Anutu yaxên he, lêc he le xêkizêc om Anutu yê nêbê nivîha ge, di Anutu obêc yê il nivîha ge od il ob vông i vin di yaxên vîzid wê Anutu obêc vông vô il tîmuên ge. ⁵ Di il obêc vông i vin mi yaxên vîzid tige ge od vông vinên wê il vông ge obêc vîdaaên lêm, ên Anutu obêc vông i vô nôn lec tîmuên. Il xovô bêge, ên Myakîlôhông Ngîbua wê Anutu vông i lam vô il ge vông xêyaa vin lecên wê Anutu vông ge lam hîvun il xôn.

⁶ Ilage il xêkizêc o tîyi wê ob vô il vêl ge lêm, lêc vô buc gwêbaga Kîlisi lam yib, ên nêb ob kîtya il wê il vô nîmid vô Anutu ge nêd nîpaên vêl. ⁷ Môt wê il xomxo vông ge

bêga nêbê xomxo ti ob yib mî kîsuu xomxo nivîha ti lec lêm. Lêcom mêd xomxo ti ti tîyi wê ob vông he vac yibên ên kîsuu xomxo nivîha lec. ⁸ Dom môp wê Anutu vông ge yêp bêga ên nêbê yê wê il gên dô vac nipaên nîlô ge, om vông Yesu lam yib ên nêb ob ngîdu il xôn, om môp tige nêl kîtong seac bêga nêbê Anutu xêyaa vin lec il luu vêl. ⁹ Yesu hi vông Anutu yê il nivîha dî kîtya il nêd nipaên vêl om il xovô vînuv ên il nêbê Yesu ob vô il vêl ên xêyaa myavîwê wê Anutu ob vông vô il tîmuên ge. ¹⁰ Ên ilage Anutu yê il tîyi xocbê tîbii wê vông vevac vô i ge, lêc nu tuc Yesu lam yib om vông kîsoac ên il dî vông il lax dô hîxôn ma Anutu. Il dô hîxôn Anutu, om il xovô vînuv ên il nêbê mavîha wê Yesu vông ge obêc vông il la dô madvîha dî ob vô nivîha vô il luu vêl. ¹¹ Dêc kîyang o tîbed ge lêm. Il ob hi vîxad i pec ên Anutu ên wê il lig Apumtau Yesu Kîlisi dîdii il lax dô hîxôn ma Anutu hîxôn kîyang malehe ge.

Adam vông xomxo dô vac môp yibên, dî Kîlisi vông xomxo dô vac môp mavîha

¹² Il xovô bêga ên il nêbê xomxo tîbed wê nêbê Adam ge pwoo kîyang vac, om môp nipaên tige vô levac gê kîbun, dî nipaên tige dîdii il vac yibên, om yibên sox vac sox vac mî la hîvun xomxo vîhati xôn, ên xomxo vîhati vông môp nipaên. ¹³ Anutu gên o vông xolac vô Moses lêm dî nipaên yêp lec kîbun tax, lêc xolac gên ma, om o tîyi wê ob nêl nipaên toto ge lêm. ¹⁴ Lêc môp wê yibên ge yêp vô xomxo vîhati vô buc wê Adam vông ge dî i lam tyip vô buc wê Moses vông ge hîxôn. Vîxôhîlôg, xomxo tige he ya o pwoo Anutu kîyang vac tîyi xocbê Adam ge lêm, lêcom he vîhati yib hîxôn.

Adam ge tîxuu lec xomxo ngwe wê val tîmuên ge, ¹⁵ lêc nipaên wê Adam vông ge o tîyi xocbê vîzid wê Anutu vông vô il ge lêm. Ên xomxo tîbed vông nipaên om xomxo vîhati ob yib, lêc Anutu xo vîgwe pîsiv ên il om vông vîzid nivîha lam hîvun il tîbeac xôn lec Yesu Kîlisi nôn tîbed. Om il kô vîzid tîbeac luu vêl, lêc il o kîsuu ya susu lêm. Nge, Anutu vông pîleva vô il. ¹⁶ Om vîzid wê Anutu vông pîleva vô il ge, nôn o tîyi xocbê nôn wê yêp vac nipaên wê Adam vông ge lêm. Ên Adam vông môp nipaên om Anutu yaxên lêc nêbê xomxo ob yib mî la vac nipaên. Dom xomxo wê tîmuên gee he pwoo Anutu kîyang vac, lêc Anutu xo vîgwe pîsiv ên he dî vông vîzid yuu malehe vô he bêga nêbê kîtya he nêl nipaên vêl dî yê nêb he xomxo nivîha. ¹⁷ Ilage Adam vông môp nipaên, om môp yibên hîvun xomxo kîbun ga vîhati xôn ên wê xomxo tige tîbed vông nipaên ge. Lêc môp nivîha wê xomxo tîbed Yesu Kîlisi vông ge luu môp nipaên wê Adam vông ge vêl. Ên Anutu vông vîzid levac vô xomxo om kîtya he nêl nipaên vêl dî yê nêb he xomxo nivîha lec yuac wê Yesu vông ge, om xomxo obêc vông i vin Yesu ge od he ob kô lê levac dî dô mavîha luta lêc luta.

¹⁸ Xomxo tîbed wê nêbê Adam ge wê vông môp nipaên ilage, om myavîwen nipaên wê i vông ge tulec xomxo vîhati hîxôn, lêc xomxo tîbed Yesu Kîlisi vông môp nivîha, om Anutu kîtya xomxo vîhati nêl nipaên vêl dî vông he dô mavîha. ¹⁹ Xomxo tîbed ge pwoo kîyang vac, om vông xomxo tîbeac dô vac nipaên. Lêc xomxo ngwe bed Yesu Kîlisi wê vô nînya lehe vô Anutu kîyang mî vông i vô nôn lec, om môp tige vông Anutu yê xomxo tîbeac nêb he xomxo nivîha.

²⁰ Anutu vông xolac vô Moses, ên nêb i nêl xomxo nêl nipaên i yêp seac, mêgem môp wê xomxo pwoo xolac vac ge vô levac vô he, lêc xêyaa vin lecên yuu malehe wê Anutu vông ge, levac mabu luu vêl. ²¹ Vîxôhîlôg, môp nipaên hîvun xomxo vîhati yang xôn dî he dô vac môp mayibên, lêc gwêbaga vîzid levac wê Anutu vông ge lam hîvun il xôn, om Anutu kîtya il nêd nipaên vêl dî yê il ên nêb il xomxo nivîha wê il ob dô madvîha luta lêc luta. Vîzid wê Anutu vông ge kehe lec il lig Apumtau Yesu Kîlisi nôn tîbed.

6

Il xib hîxôn Kîlisi

¹ A nêl gwêba ên a nêbê vîzid wê Anutu vông ge luu nipaên wê il vông ge vêl, om il ob nêl kîyang bêna? Il ob vông môp nipaên i luu vêl êdêc Anutu xêyaa i vin lec il luu vêl dî i kîtya il nêd nipaên vêl, me? ² Ma vêl. Ên il sea môp nipaên la vêl pyap om il ob tîmu vô

môp tige i tii vac lêm. ³ Buc wê il lipac mia lec Yesu Kîlisi lê ge od tîyi xocbê il xib hixôn Yesu. Lêc mêd xam lungên kiyang tige? ⁴ Buc wê il lipac mia ge od tîyi xocbê il xib hixôn Kîlisi mi la vac lôva, lêc xêkizêc yuu xêseac wê Mag Anutu vông ge tîpi vô Kîlisi kidi lec mavîha, om vông il kidi lec madvîha hixôn di dô vac môp paha.

Il dô madvîha hixôn Kîlisi

⁵ Il xib hixôn Kîlisi, om il ob xovô bêga hixôn bê il ob kidi lec madvîha tîyi xocbê Kîlisi kidi lec mavîha ge. ⁶ Il xovô ên il nêbê il nilôd nipaên yib hixôn Kîlisi lec xax pola, mêgem xêkizêc wê il nilôd nipaên vông ge tip la vêl, om nipaên ti ob hôm il xôn nang lêm. ⁷ Ên xomxo wê yib ge, môp nipaên ti o tîyi wê ob ku he xôn ge lêm.

⁸ Il xib hixôn Kîlisi pyap, mêgem il vông i vin ên il nêbê il ob dô madvîha hixôn Kîlisi. ⁹ Ên il xovô ên il nêbê Kîlisi kidi lec mavîha vac yibên di obêc yib i tii vac nang lêm, ên xêkizêc wê yibên vông ge ob hôm i xôn lêm. ¹⁰ Yesu yib lu tived, om kitya il nêd nipaên vêl, di gwêbaga dô mavîha hixôn Anutu. ¹¹ Mêgem xam xovô bêga bê xam êno o dô vac xêkizêc wê nipaên vông ge tii vac nang lêm, mêd gwêbaga xam dô mamvîha hixôn Anutu lec yuac wê Yesu Kîlisi vông ge.

Il ob tîmu vô môp nivîha

¹² Mêgem xam o lêc vông xam vac môp nipaên lêm, di xam o lêc tîmu vô môp nipaên wê xam nilôm kidu xam ên ge lêm. ¹³ Xam o lêc vông nimnivi i loc vac môp vîlu wê nipaên ge lêm. Xam vông nilôm i loc diluhu vô Anutu, ên xam tîyi xocbê xomxo wê kidi lec vac yibên mi dô mavîha ge, om xam vông xam i loc yadiluhu vô Anutu, di dô vac môp nivîha. ¹⁴ Môp nipaên o tîyi wê ob hôm xam xôn ge lêm. Ên xam o dô vac xolac wê Moses vông ge kwa ngîbi lêm. Nge, xam dô vac vîzid wê Anutu vông ge kwa ngîbi.

¹⁵ Il o dô vac Moses xolac kwa ngîbi lêm. Nge, il dô vac vîzid wê Anutu vông ge. Om il obêc nêb va lec môp tige? Tîyi wê il ob vông môp wê nipaên ge, me? Ma vêl. ¹⁶ Om xam wê lê. Xam obêc la vac xomxo ti kwa ngîbi di vô ninyam lehe vô kiyang wê i nêl ge od xam tu xomxo tige nue yuac. Om xam obêc la vac môp nipaên kwa ngîbi di tu môp nipaên nue yuac ge od xam obêc wib. Lêc xam obêc la vac Anutu kwa ngîbi di vông i kiyang vô nôn lec ge od xam obêc kô nôn nivîha wê Anutu ob yê xam nêb xam xomxo nivîha ge. ¹⁷ Om il ob hi vixad i pec ên Anutu, ên ilage xam dô vac môp nipaên kwa ngîbi, lêc gwêbaga xam dô vac Anutu xolac kwa ngîbi di xam vô ninyam lehe vô xolac di hôm xôn mi i yêp vac nilôm. ¹⁸ Anutu vô xam vêl ên môp nipaên wê hôm xam xôn ilage, di xam tu Anutu nue yuac wê xam ob vông môp nivîha ge. ¹⁹ Il ga xomxo kibun wê il o vyac xovô Anutu kiyang lêm, om kiyang wê a nêl lec nue yuac ge, a nêl i tîyi xocbê il mi nêl ge, ên a nêb i vông xovôên vô xam. Om kiyang yêp bêga nêbê ilage xam vông nilôm yuu nimnivi la vac môp wê ningeac yuu nipaên ge di xam pwoo Anutu kiyang vac luu vêl, om xam dô tîyi xocbê môp nipaên nue yuac xam. Lêc gwêbaga, xam dô tîyi xocbê Anutu nue yuac, om xam vông nilôm yuu nimnivi i loc vô môp nivîha di xam tu xomxo ngîbua lec.

²⁰ Vô buc ilage wê xam tu môp nipaên nue yuac ge, xam o dô vac môp nivîha kwa ngîbi lêm. ²¹ Môp wê xam mi vông ilage, xam kô nôn nivîha lec môp tige, me? Ma vêl, xam o kô nôn nivîha lec môp tige lêm. Ên môp tibêge ob vô nôn nipaên bêga bê xomxo ob yib lec, om gwêbaga xam nim yoc ên môp nipaên wê xam mi vông ilage. ²² Lêc Anutu vô xam vêl ên nipaên wê ku xam xôn ilage di xam tu Anutu nue yuac, om xam kô nôn nivîha bêga nêbê xam tu xomxo ngîbua di xam ob dô mamvîha luta lêc luta. ²³ Ên môp nipaên ob vông myavîwen nipaên vô xomxo bêga bê he ob yib. Lêc vîzid wê Anutu vông pîleva vô il ge bêga ên nêbê il lig Apumtau Yesu Kîlisi lam yib ên il nêd nipaên om il ob dô madvîha luta lêc luta.

¹ Xam lige, a ob nêl kiyang ti vô xam lec Moses xolac wê xam mi ngô ge. Kiyang yêp bêga nêbê xomxo wê dô vac Moses xolac kwa ngibi ge, od ob dô vac i tiyi buc wê dô maviha ge di i la tyip vô buc wê ob yib ge, léc obêc yib ge od ob dô vac Moses xolac kwa ngibi i tii vac lêm. Môt tige xam xovô pyap. ² Môt wê yêp kibun ga bêga nêbê vêx ti obêc kô vux ge od xolac nêl kitong ên nêbê vêx i dô hixôn liya i tiyi buc wê ob dô maviha ge. Léc liya obêc yib ge od xolac wê nêl nêbê i dô vac liya kwa ngibi ge ob tip vac. ³ Xolac nêl bêge, om liya obêc gên dô maviha di vêx la kô vux paha ge, od xomxo ob nêl vêx tige nêbê vêx yôdac. Léc liya obêc yib ge od xolac wê vêx la vac liya kwa ngibi ge tip vac, om vêx tige obêc kô vux ti ge od o tiyi xocbê vông môp yôdac ge lêm. Nge, ge tiyi môp nivîha.

⁴ Om xam lige, kiyang tige nêl kiyang tixuuên lec il, ên Kîlisi yib om tiyi xocbê il xib hixôn i di il o dô vac Moses xolac kwa ngibi lêm. Di gwêbaga il dô vac xomxo ngwe kwa ngibi. Ge a nêl lec Kîlisi ti wê Anutu tîpi vô i vac yibên mi i kidi lec maviha, ên nêbê il vông i vin di il dô vac môp nivîha wê Anutu vông ge. ⁵ Ilage il timu vô môp tiyi wê icil va xovô ge, léc kiyang wê yêp vac Moses xolac ge vông nipaên wê yêp vac il nilôd ge kidu il om il vông môp nipaên. Di nipaên vông yuac vac il nidnivi om vông il tulec nôn wê yibên ge. ⁶ Léc il xib hixôn Kîlisi om Anutu piwelac il vêl ên Moses xolac wê ku il xôn ge, om gwêbaga il ob vông yuac wê Anutu vông ge. Léc il ob vông i tiyi môp tikwê wê yêp vac Moses xolac ge lêm. Nge, il ob vông i tiyi môp paha wê Myakilôhông Ngibua vông ge.

Nipaên vông il la vac yibên

⁷ Om il ob nêbê va lec Moses xolacê? Il ob nêl bê xolac ge nipaên, me? Ma vêl, ên Moses xolac ge wê nêl môp nipaên kitong mi i yêp seac vô il. Om xolac nêl bêga ên nêbê, “Le i léc doma vô xomxo ngwe susu lêm.” Xolac nêlên bêge obêc ma ge od xomxo ob so ên nêb môp madoên ge nivîha. ⁸ Xolac nêl môp madoên kitong yêp seac, om nipaên wê yêp vac il nilôd ge vông môp madoên viyang viyang ge vô levac vac il nilôd. Xolac obêc ma ge od xêkizêc wê nipaên vông ge obêc yêp lêm. Léc xolac yêp om nipaên vông yuac vac il nilôd. ⁹ Ilage a lungên xolac om a so ên a nêb mêd a dô nivîha. Nang dêc a xovô xolac wê nêl môp nipaên kitong ge, om môp nipaên vông yuac vac a nilôg di a xovô ên a nêbê a xomxo mayibên. ¹⁰ Ilage Anutu vông xolac vô xomxo ên nêb obêc timu vô ge od ob dô maviha. Léc xolac tige o vông a dô magviha lêm. Nge, xolac tiyi xocbê hi a xib. ¹¹ Ên nipaên pilepac kiyang nivîha wê yêp vac xolac ge vac di kityoo a, om vông a la vac môp yibên. ¹² Om il ob xovô bêga bê Anutu xolac ge ngibua, di kiyang toto wê yêp vac xolac ge, nivîha di bôbac hixôn xêseac pileva.

¹³ Om il ob nêl bêna lec xolacê? Il ob nêl bê kiyang nivîha tige hi il xib, me? Ma vêl. Nipaên môci wê hi il xib. Ên nipaên pilepac xolac nivîha vac di vông il la vac môp yibên, om môp nêl nipaên kitong i yêp seac, di xolac vông xovôên vô il bêga nêbê nipaên ge nipaên vixôhilôg nôn mêge.

Nipaên ku xenac kisuu il lec

¹⁴ Il xovô ên il nêbê xolac ge, Myakilôhông Ngibua wê Anutu vông ge tu kehe, léc a ga xomxo kibun wê a dô vac nipaên nilô. ¹⁵ Om môp wê a mi vông ge, a o xovô kehe lêm. Ên môp nivîha wê a nêb a ob vông ge, a vôngên ma. Di môp nipaên wê a xona ên ge od a vông. ¹⁶ Léc a xona ên môp nipaên wê a vông ge, om vông xovôên vô a ên nêbê Moses xolac wê vibu môp nipaên tige nêl kiyang nôn. ¹⁷ Léc ge aca va o vông môp nipaên ge lêm. Nge, nipaên wê yêp vac a nilôg ge môci vông. ¹⁸ A xovô ên a nêbê a ga tibii kibun om môp nivîha ti o yêp vac a nilôg lêm. Om a nêb a ob vông môp nivîha lê, léc a o vông i la tiyi lêm. ¹⁹ Om môp nivîha wê a nêb a ob vông ge, a vôngên ma, di môp nipaên wê a nêb a vôngên obêc ma ge, od a vông. ²⁰ Om môp nipaên wê a vông ge, ge o aca va vông lêm. Nge, nipaên wê yêp vac a nilôg ge môci vông.

²¹ Mêgem môp yêp bêga nêbê a nêb a ob vông môp nivîha lê, léc nipaên le vac môp xôn. ²² Vixôhilôg, a xêgyaa vin lec Anutu xolac tiyi buc vihati, ²³ léc nipaên yêp vac a nilôg hixôn om vông vevac vô kiyang nivîha wê yêp vac a nilôg ge, mêgem môp nipaên

tige ku a xôn tiyi xocbê a dô vac kalabuhu ge. ²⁴ A obêc bêna timuênê? A ga, a dô hixôn viyin levac, om letya obêc vô a vêl ên môp yibên tige? ²⁵ A ob hi vixag i pec ên Anutu, ên wê vông il lig Apumtau Yesu Kîlisi lam vô il vêl ên nipaên.

Mêgem môp yêp bêga nêbê a nîlôg hixôn a piyôp kidu a nêb a timu vô Anutu xolac, lêc nipaên wê yêp vac a nîlôg ge vông a la vac môp wê nipaên ge.

8

Kîlisi kitya il nêd nipaên vêl di vông Myakîlôhô Ngîbua lam dô hixôn il

¹ Mêgem il wê il vông i vin Yesu Kîlisi ge, myaviwen wê xomxo ob kô lec nêd nipaên ge, ti ob tulec il lêm. ² Ên ilage il dô vac môp nipaên yuu yibên, lêc Myakîlôhô Ngîbua vô il vêl di vông il dô madvîha hixôn Yesu Kîlisi. ³ Il kibun ga, il tibii nidpaên om xolac wê Moses vông ge o tiyi wê ob vô il vêl ên nipaên ge lêm. Xolac wê Moses vông ge o tiyi lêm, lêc Anutu vaci vô il vêl. Ên Anutu nêb ob kitya nipaên vêl om vông ici va nu tuc lam kibun di i lam kô ninivi kibun xocbê il xomxo kibun ga, di Anutu vông myaviwen wê il vông ge la vô i mi i kilê. ⁴ Anutu vông bêge, ên nêb il timu vô môp nivîha wê xolac nêl ge di vông i vô nôn lec. Om il ob la vô môp nipaên wê yêp vô icil va ge lêm. Nge, il ob la vô môp wê Myakîlôhô Ngîbua vông ge.

⁵ Ên xomxo wê dô vac môp nipaên kibun ga ge, od he vông nîlô la vô môp kibun ga, lêc xomxo wê dô vac môp wê Myakîlôhô Ngîbua vông ge, he vông piyôp hixôn nîlô yen vîhati yang la vô môp wê Myakîlôhô Ngîbua vông ge. ⁶ Ên xomxo obêc vông nîlô la vô môp kibun ga ge od obêc yib, lêc xomxo obêc vông nîlô yen la vô môp wê Myakîlôhô Ngîbua vông ge od ob dô mavîha hixôn kiyang malehe. ⁷ Ên xomxo wê vông nîlô la vô môp kibun ga ge od tiyi xocbê vông vevac vô Anutu, ên kehe bêga nêbê xomxo tibêge o dô vac xolac wê Anutu vông ge kwa ngibi lêm, di ici va o tiyi wê ob la vac xolac kwa ngibi ge lêm. ⁸ Mêgem xomxo wê timu vô môp nipaên kibun ga ge o tiyi wê he ob vông môp wê Anutu ob yê nivîha ge lêm.

⁹ Lêc xam o dô vac môp nipaên kibun ga lêm. Nge, xam dô vac môp wê Myakîlôhô Ngîbua vông ge, ên Myakîlôhô Ngîbua dô vac xam nîlôm. Lêc xomxo ti, Myakîlôhô Ngîbua wê Kîlisi vông ge obêc dô vac i nîlô lêm ge od ob tu Kîlisi nu lêm. ¹⁰ Xam nimnivi obêc yib lec nipaên, lêc Kîlisi obêc dô vac xam nîlôm ge od xam kinum obêc dô mavîha, ên wê Anutu yê xam nêbê xam xomxo nivîha ge. ¹¹ Anutu tipî vô Yesu Kîlisi kidi lec vac yibên, om Myakîlôhô Ngîbua wê Anutu vông ge obêc dô vac xam nîlôm ge od Anutu obêc vông Myakîlôhô Ngîbua tipî vô xam nimnivi wê ob yib ge kidi lec mavîha nang.

Myakîlôhô Ngîbua vông il tu Anutu nue

¹² Xam lige, il nîlôd obêc kidu il ên nipaên ge od le i lêc vông i vô nôn lec lêm. ¹³ Ên il obêc dô vac môp wê il nîlôd nipaên xovô ge od il ob xib. Lêc il obêc ngîloo môp nipaên la vêl ya xêkizêc wê Myakîlôhô Ngîbua vông ge od il ob dô madvîha.

¹⁴ Xomxo wê timu vô môp wê Myakîlôhô Ngîbua vông ge, he tu Anutu nue. ¹⁵ Ên Anutu o vông Myakîlôhô Ngîbua vô il ên nêb il dô i tiyi xocbê xomxo wê nipaên hêm he xôn di he xona ge lêm. Nge, Myakîlôhô Ngîbua wê Anutu vông vô il ge vông il tu Anutu nue nôn, di xêkizêc wê Myakîlôhô Ngîbua vông ge vông il keac vô Anutu ên il nêbê, “Mag.” ¹⁶ Myakîlôhô Ngîbua nêl kitong vac il nîlôd ên nêbê il Anutu nue. ¹⁷ Il ge Anutu nue, om vizid wê nu tuc Yesu kô vô ma Anutu ge, il obêc kô hixôn. Ên il obêc kô myavinê tiyi xocbê Kîlisi ge od il ob la dô vac xêseac hixôn Kîlisi timuên.

Il ob dô vac xêseac timuên

¹⁸ A xovô ên a nêbê viyin wê il tulec gê kibun ga, ge o susu levac ti lêm. Ge susu pileva. Dom xêseac wê Anutu ob vông vô il timuên ge, levac luu vêl. ¹⁹ Om kibun hixôn susu vîhati yang wê Anutu tung ge, he dô bin buc timuên wê Anutu ob vông xêseac vô nue il ge. ²⁰ Ên susu vîhati ge vô nipaên di o vô nôn nivîha lêm. Lêc susu vaci o nêb ob dô bêge lêm. Nge, Anutu ku he xôn nêb he i dô bin buc wê ob val timuên ge. ²¹ Ên gwêbaga

susu kibun ga dô vac nipaên hixôn pitalên, om tiyi xocbê Anutu ku he xôn, léc obêc buc timuên ge od Anutu obêc piwelac he vêl di vông he la dô vac nivîha hixôn i nue, di nipaên ti ob hôm he xôn i tii vac lêm.

²² Il xovô ên il nêbê susu wê Anutu tung ge vîhati dô vac vîyin yuu myavinê om iac, tiyi xocbê vêx wê nu ob yubac om yaxên myavinê ge, om môp ge yêp ila di val tyip lec gwêbaga hixôn. ²³ Léc o susu kibun vaci wê yaxên myavinê ge lêm. Nge, il êno, il yaxên myavinê. Vixôhilôg, Anutu vông vizid taxlee vô il bêga, wê vông Myakilôhông Ngibua lam dô hixôn il, léc il gên dô vac vîyin kibun ga, om il dô bin buc wê Anutu obêc vông il nidnivi kidi lec di vông il dô tiyi xocbê i nue ge. ²⁴ Anutu vô il vêl ên nipaên om il dô bin kiyang wê Anutu nêb ob vô nôn lec vô il ge. Ên kiyang tige obêc vô nôn lec pyap ge od il ob dô bin kiyang tige lêm. Ên susu wê il xê madnôn lec nôn pyap ge od o tiyi wê il ob dô bin ge lêm. ²⁵ Léc kiyang wê gên o vô nôn lec lêm ge, il ob dô bin di il nid ob ma lec lêm, ên il vông i vin ên il nêbê obêc vô nôn lec timuên.

²⁶ Xêkizêc wê il vông ge o tiyi lêm, léc Myakilôhông Ngibua môci ngidu il xôn. Ên il o vvac xovô kiyang wê il ob kitaa vô Anutu ge lêm, om Myakilôhông Ngibua kô il myad mi la nêl ên nêb Anutu i ngidu il xôn. Léc vya ti wê Myakilôhông Ngibua kô mi la ge nginoo kiyang wê xomxo nêl ge vêl. ²⁷ Anutu ge wê xovô kiyang vîhati wê yêp vac xomxo nilô ge om ob xovô kitaaên wê Myakilôhông Ngibua vông ge kehe, ên Myakilôhông Ngibua kitaa tiyi xocbê xovôên wê Anutu vông ge ên nêb Anutu i ngidu nue il xôn.

²⁸ Il xovô ên il nêbê il wê il xêdyaa vin lec Anutu ge, nivîha yuu xôn vîyin obêc tulec il, léc Anutu obêc vông vîhati i vô nôn nivîha vô il, ên il ga wê Anutu xovô pyap nêb ob kô il ge, om tyuc il lam. ²⁹ Ên xomxo wê Anutu xovô he pyap ilage ge, Anutu vînoo he nêb he i tu xomxo tiyi xocbê nu tuc Yesu ge, êdêc Yesu i tu xocbê he li tuc di he i tu xocbê Yesu lie. ³⁰ Di xomxo wê Anutu vînoo he ge od tyuc he nêb he i tu i nue, di xomxo wê Anutu tyuc he ge od kitaa he nêb nipaên vêl di yê he nêb he xomxo nivîha, di xomxo wê Anutu yê he nêb he xomxo nivîha ge od vông he la dô vac xêseac wê i vông ge.

Xêyaa vin lecên wê Anutu vông ge ob sea il lêm

³¹ Anutu môp wê vông vô il ge bêge, om il ob nêb va? Anutu ge wê ob ngidu il xôn, om xomxo ti o tiyi wê ob vông il vô nipaên ge lêm. ³² Anutu o xona ên wê ob vông nu tuc lam kibun ge lêm. Nge, vông i lam ên nêb i hôm il lec. Anutu vông ici va nu tuc lam, om il ob xovô hixôn bêga bê Anutu obêc vông vizid tibeac mangwe lam pileva hixôn vô il.

³³ Xomxo wê Anutu vînoo he mi he tu i nue ge, letya ob so kiyang ti lec he? Xomxo ti tiyiên ma, ên Anutu vaci yê he nêbê he xomxo nivîha wê nipaên ti o yêp vô he ge lêm. ³⁴ Om letya ob nêl nêbê xomxo vông vinên ob kô myaviwen nipaênê? Xomxo ti o tiyi wê ob nêl ge lêm, ên Yesu Kilisi yib mi kidi lec mavîha nang, di lax dô vô Anutu vigê hiyôv di kitaa vô Anutu ên nêb i ngidu il xôn.

³⁵ Môp tinae wê ob vô il vêl ên xêyaa vin lecên wê Kilisi vông ge? Môp ti o yêp lêm. Ên il obêc tulec vîyin yuu myavinê, di tibii ob vông vîyin vô il, me vip ob den il, di il nêd ngakwi ob ma, me susu ya ob vông il vô nipaên, di xomxo ob vông vevac vô il ge od susu tige o tiyi wê ob vô il vêl ên xêyaa vin lecên wê Yesu Kilisi vông ge lêm. ³⁶ Vixôhilôg, il ob tulec vîyin, i tiyi xocbê kiyang wê yêp vac xolac bêga nêbê, “Anutu, xe tu ông nume, om tiyi lec buc vîhati xomxo nêb ob hi xe xib lec vông vinên wê xe vông ge. He yê xe tiyi xocbê bwoc sipsip wê he ob hi i yib ge.”

³⁷ Kiyang nêl bêge, léc vîyin ge susu vidaaên. Ên Yesu xêyaa vin lec il di vông xêkizêc vô il, om il ob yax mang vô vîyin wê ob tulec il ge di le xêkizêc ya vông vinên. ³⁸ Ên a xovô vînoo ên a nêbê susu ti o tiyi wê ob vô il vêl ên xêyaa vin lecên wê Anutu vông ge lêm. Om il obêc xib me il obêc dô madvîha ge od xêyaa vin lecên wê Anutu vông ge ob sea il lêm. Di angela wê dô kisii ganê hixôn xomxo levac kibun ga, di susu wê dô gwêbaga hixôn susu wê ob val timuên, di xêkizêc wê susu vîyang vîyang ge vông, ³⁹ di susu wê dô vac lag hixôn susu wê dô lec kibun, di susu yaya hixôn, susu tige vîhati o tiyi wê ob

vô il vêl ên xêyaa vin lecên wê Anutu vông ge lêm. Ên il dô vac xêyaa vin lecên wê Anutu vông ge lec yuac wê il lig Apumtau Yesu Kîlisi vông ge.

9

Pol nilô vô vîyin ên wê lie Islel vô nîmi vô Yesu ge

¹ A ga Kîlisi nu a, om kiyang wê a ob nêl vô xam ge o kiyang kityooên lêm. Nge, a nêl kiyang nôn, dî Myakîlôhô Ngîbua ngîdu kiyang wê yêp vac a nilôg ge xôn, ² om a nêl kiyang bêga ên a nêbê a nilôg vô vîyin levac dî a dô hixôn vîyin tîyi buc vîhati ên a lige Islel. ³ Ên a nêb Anutu i vô a lige wê xe kehe tibed ge vêl, om a nêb obêc tîyi ge od a ob kîlê myavîné lec nîpaên wê he vông ge dî Kîlisi i kitya a vêl ên i ngîdu a lige xôn. ⁴ Ên xomxo Islel ge, Anutu vînoo he nêb i nue, dî xêkîzêc hixôn xêseac wê Anutu vông ge lam le seac vô he mî he yê, dî Anutu hîlu kiyang vô he dî vông xolac vô he, dî nêl môm wê he ob si daa dî kîtaa vô Anutu ge, dî hîlu kiyang ya hixôn vô he, ⁵ dî he ge wê he pum lec Eblaham yuu Aisak dî Jekop wê he bue taxlee ge, dî Yesu lam tu xomxo gê kîbun ga ge od kehe yêp vac Islel. Kîlisi ge Anutu, dî ici va tu susu vîhati kehe, om il ob pîmil i lê i vô levac dî i yêp luta lêc luta. Nôn.

Anutu ob vînoo xomxo ya, ya xovôên wê ici va vông ge

⁶ Vîxôhîlôg, xomxo Islel vô nîmi vô Anutu kiyang, lêc kiyang wê Anutu hîlu vô he ge o tîyi wê ob sea he ge lêm. Ên kiyang tige obêc vô nôn lec vô he Islel nôn. Lêc xomxo wê kô lê Islel ge, he ya o tu Anutu nue Islel nôn lêm. ⁷ Dî xomxo wê pum lec Eblaham ge, he ya o tu Eblaham nue nôn lêm, xocbê kiyang wê Anutu nêl vô Eblaham bêga ên nêbê, “He kîdu ti wê nêbê num Aisak bue ge, heche va ob tu ông nume.” ⁸ Kiyang tige kehe bêga nêbê nîpwo wê Eblaham vaci kô ya xovôên wê i vông ge, he o tu Anutu nue lêm. Lêc nu Aisak wê Eblaham kô tîyi kiyang wê Anutu hîlu vô i ge od Anutu yê nêbê Eblaham nu nôn. ⁹ Kiyang wê Anutu hîlu vô Eblaham ge bêga nêbê, “Buc wê a vînoo pyap ge, a obêc lôm lam i tii vac, dî vînêm Sela obêc kô num ti.”

¹⁰ Nang dêc Anutu nêl kiyang ngwe vô Lebeka lec nu Jekop yuu Iso. Nu yuu ge, yuu ma Aisak wê il bug. ¹¹ Nu yuu gên o yubac lêm, om yuu gên o vông môm nivîha me nîpaên ti lêm. Lêc Anutu xovô nêb ob vînoo nu yuu ngwe i tîyi xocbê xovôên wê ici va vông ge, om o dô mî yê môm wê yuu vông ge lêc vînoo ngwe lêm. Nge, vînoo ngwe tax, dî nu yuu gên o yubac lêm ¹² od Anutu nêl kiyang tax vô Lebeka ên nêbê, “Num tuc ob vông yuac vac num môn kwa ngîbi.” ¹³ Om kiyang yêp vac xolac bêga ên nêbê, “A xêgyaa vin lec Jekop, lêc Iso ge a xêgyaa o vyac vin lec i lêm.”

¹⁴ Om il ob nêb va? Il ob xê Anutu môm wê vînoo xomxo ge ên il nêb tîyiên ma, me? Ma vêl. ¹⁵ Ên kiyang wê Anutu nêl vô Moses ge yêp bêga nêbê, “A obêc nêb vông nivîha vô xomxo ti ge od a ob vông vô i, dî a obêc nêb xo vîgwe pîsiv ên xomxo ti ge od a obêc xo vîgwe pîsiv ên i.” ¹⁶ Om il ob xovô bêga bê Anutu obêc vînoo xomxo ti ge od o kehe lec xovôên hixôn yuac nivîha wê xomxo tige vông ge lêm. Nge, Anutu vaci xo vîgwe pîsiv ên xomxo tige om vînoo. ¹⁷ Tîyi xocbê kiyang wê Anutu nêl vô Pelo mî i yêp vac xolac bêga ên nêbê, “A vông lê levac vô ông dî vông tîxuu tîxuu tîbeac vô ông, ên a nêbê xêkîzêc wê a vông ge i yêp seac dî xomxo tîbeac i yê dî nêl a lêg i vô levac vac vîgwe vîhati.” ¹⁸ Om il ob xovô bêga bê Anutu obêc nêb xo vîgwe pîsiv ên xomxo ti ge od obêc xo vîgwe pîsiv ên i, dî obêc nêb vông xomxo i hîngoo kiyang wê i nêl ge od xomxo tige obêc hîngoo kiyang wê i vông ge.

Anutu xêyaa myavîné hixôn xêyaa vin lecên

¹⁹ Mêd xam ti obêc nêl vô a bê, “Anutu vông xomxo ya hîngoo i kiyang om bêna lêc Anutu ob nêl bê nîpaên yêp vô heê? Xomxo ti tîyiên ma wê ob le vac Anutu kiyang xôn ge.” ²⁰ Lêc a ob nêl vô xam bê xomxo letya wê ob luu kiyang vô Anutu ge? Dêg kîbun o tîyi wê ob kunac xomxo ti wê pîtii i ge dî nêl bê “Bêna lêc ông

pítii a tibêga?” ge lêm. ²¹ Ên xomxo ti wê pítii dêg ge ob pítii i tíyi xovôên wê ici va vông ge, om hôm kibun nipwo ti di pítii dêg yuu, ngwe tíyi xocbê dêg nivîha di ngwe tíyi dêg nipaên. Lêc môp tige tíyi.

²² Di môp wê Anutu vông ge yêp bêga wê nêl lec dêg. Ên Anutu nêb ob hîlung xêyaa myavînê hîxôn xêkizêc wê i vông ge i yêp seac. Om dêg nipaên wê Anutu xêyaa vô myavînê vô he nêb ob kitya he vêl ge, Anutu o vông myavîwen vô he lutibed lêm. Nge, hôm he nêb nipaên xôn mî i yêp dia. ²³ Anutu vông bêge, ên nêb ob vông xêseac wê i vông ge lam hîvun dêg nivîha xôn. Dêg tige wê Anutu pítii ên nêb ob xo vîgwe pîsiv ên he di vông he i dô vac xêseac wê i vông ge. ²⁴ Dêg nivîha ge tíyi xocbê il wê Anutu tyuc il. Il ya xomxo Yuda, lêc Anutu o tyuc xomxo Yuda vaci lêm. Nge, tibii wê o Yuda lêm gee tibeac hîxôn.

²⁵ Tíyi xocbê Anutu vya wê yêp vac kîpihac wê plopet Hosea kîvuu ge bêga nêbê, “Xomxo wê he o tu a nuge ilage lêm ge, od a ob nêl bê a nuge he hîxôn, di xomxo wê a xêgyaa o vin lec he ilage lêm ge od a xêgyaa ob vin lec he hîxôn. ²⁶ Di vîgwe ti wê he dô vac di a nêl vô he ên a nêbê he o a nuge lêm ge, od vac vîgwe tige a ob nêl bê, ‘A, Anutu magvîha, nuge he.’”

²⁷ Nang dêc plopet Aisaia kîvuu kiyang lec xomxo Islel mî i yêp bêga ên nêbê, “Xomxo Islel obêc vô tibeac hîwocên tíyi xocbê luda wê dô vô gwec ninya ge, lêc Anutu obêc kô he yuu bed mî la vô i. ²⁸ Ên Apumtau obêc yaxên xomxo vîhati nêb kiyang lec buc tîmuên di vông myavîwen lutibed vô he.”

²⁹ Mêd Aisaia nêl kiyang ngwe tii vac nang ên nêbê, “Apumtau wê xêkizêc kehe ge obêc kitya il buge vîhati vêl ilage ge od gwêbaga il obêc ma, tíyi xocbê tibii Sodom yuu Gomola ge.”

Xomxo Islele o vông i vin Kîlisi lêm

³⁰ Om il ob nêl bêna? Il ob xovô bêga bê xomxo wê o Islel lêm gee, he nîlô yen o myag môp nivîha wê Anutu ob yê nêb he xomxo nivîha ge lêm, lêc he vông i vin Kîlisi om Anutu yê he nêb he xomxo nivîha. ³¹ Di xomxo Islel tîmu vô xolac wê Moses vông ge di vông yuac levac lec, ên nêb Anutu i yê he nivîha, lêc môp wê he vông ge o tíyi lêm. ³² Môp wê he vông ge o tíyi lêm, ên he o nêl ên he nêbê Anutu i yê he nivîha lec vông vinên lêm. Nge, he so ên he nêbê yuac wê he vông ge obêc vông Anutu yê he nêb he tibii nivîha, di he o vông i vin Yesu lêm. Om Yesu ge tíyi xocbê ngîdax wê he vînuv vîxa lec, ³³ tíyi xocbê kiyang wê yêp vac xolac bêga nêbê, “Xam wê lê. Vac vîgwe Saion a ob lax ngîdax ti wê xomxo obêc vînuv vîxa lec di tîlii ge. Lêc xomxo ti obêc vông i vin ngîdax tige ge od vông vinên wê i vông ge obêc pîleva lêm. Nge, ob vô nivîha vô i.”

10

Môp wê xomxo Islel dô vac ge o vô nivîha vô he lêm

¹ Xam lige, a nêb Anutu i vô a lige Islel vêl ên he nêb nipaên, om a kîtaa vô Anutu ên he tíyi lec buc vîhati. ² A xovô môp wê he vông ge om a nêl he kîtong ên a nêbê he xêyaa vin lec nêb he ob tîmu vô Anutu kiyang lê, lêc he o vyaç xovô môp wê Anutu vông ge lêm. ³ Ên môp wê Anutu ob yê xomxo nêb he xomxo nivîha lec vông vinên ge, he Islel lungên môp tige, om he o la vac môp tige kwa ngîbi lêm. Nge, he dô vac môp wê tîmu vô Moses xolac ge ên nêb Anutu i yê he nivîha lec môp tige. ⁴ Lêc Kîlisi hi xolac wê Moses vông ge tip la vêl, om gwêbaga xomxo obêc vông i vin Kîlisi ge od Anutu ob yê he nêb he xomxo nivîha.

Anutu nêb xomxo vac vîgwe vîhati i vông i vin Kîlisi

⁵ Ilage Moses kîvuu kiyang lec môp wê Anutu ob yê xomxo nivîha ên wê he tîmu vô Moses xolac ge, om kiyang yêp bêga nêbê, “Xomxo ti obêc tîmu vô kiyang tigae vîhati ge od ob vông he dô mavîha.” ⁶⁻⁷ Lêc môp wê Anutu ob yê xomxo nêb he xomxo nivîha

lec vông vinên ge o bêge lêm. Ên kiyang yêp bêga nêbê, “Le i léc xo vac nîlô bêga bê, ‘Letya ob lec mi la lag puunê?’, di le i léc nêl bê, ‘Letya ob la vac vîgwe yibênê?’ ” Le i léc nêl bêge lêm, ên Kîlisi lop mi lam kîbun pyap di kidi lec vac yibên pyap. ⁸ Om kiyang wê nêl lec môp vông vinên ge yêp vac xolac bêga nêbê, “Anutu xolac yêp vô xam pyap, tiyi wê xam ob xovô vac piyôp di nêl vac myam ge.” Kiyang tige nêl lec xolac wê xe mi nêl vô xam ên xe nêbê xam vông i vin ge. ⁹ Om xomxo ti obêc nêl Yesu kîtong seac vac mya bêga ên nêbê, “Yesu ge Apumtau” di obêc vông i vin nêbê Anutu tiyi vô Yesu kidi lec vac yibên ge od Anutu obêc kitya i nêl nipaên vêl. ¹⁰ Ên il obêc vông i vin ge od Anutu ob yê il nêl il xomxo nivîha, di il obêc nêl vông vinên kîtong i yêp seac vac myad ge od Anutu ob kitya il nêd nipaên vêl di vông il dô vac nivîha.

¹¹ Di kiyang ti yêp vac xolac bêga nêbê, “Xomxo ti obêc vông i vin Yesu ge od vông vinên wê i vông ge obêc pileva lêm. Nge, ob vô nivîha vô i.” ¹² Kiyang tige nêl lec xomxo vîhati yang, ên Anutu ob yê xomxo Yuda hixôn tibii ba vîhati tiyima, ên Apumtau ge xomxo vîhati yang, he Apumtau, om obêc vông vîzid nivîha vô xomxo vîhati wê he kiyag vya lec i ge. ¹³ Tiyi xocbê kiyang wê yêp vac xolac bêga ên nêbê, “Xomxo ti obêc kiyag vya lec Apumtau ge od Apumtau obêc vô i vêl ên nipaên di vông i dô vac nivîha.”

¹⁴ Léc xomxo obêc vông i vin Yesu lêm ge od he obêc kiyag vya lec i bêna? Di he obêc ngô Yesu kiyang lêm ge, od he ob vông i vin bêna? Di xomxo obêc la nêl kiyang tige vô he lêm ge, od he ob ngô kiyang tige bêna? ¹⁵ Di Anutu obêc vông xomxo la nêl xolac lêm ge, od xomxo ob nêl xolac tibêna? Ên kiyang yêp vac xolac bêga nêbê, “Xomxo obêc kô xolac mi lam nêl vô il ge od nivîha yang.”

Islel ngô xolac lê, léc he o vông i vin lêm

¹⁶ Xomxo Islel ngô xolac lê, léc he tibeac o vông i vin lêm, tiyi xocbê kiyang wê plopet Aisaia kîvuu mi i yêp vac xolac bêga nêbê, “Apumtau, xomxo vîhati ge, he o vông i vin kiyang wê xe nêl ge lêm.” ¹⁷ Om il ob xovô bêga bê xomxo obêc vông i vin ge od kehe bêga nêbê he ngô xolac, di xolac wê he ngô ge, xomxo nêl Kîlisi kîtong vô he.

¹⁸ Om a ob kîngê vô xam bêga bê xomxo Islel ge, he ngô xolac, me he ngôên ma? He ngô pyap ila, ên kiyang yêp vac xolac bêga nêbê, “Xomxo kô xolac mi la nêl vac vîgwe vîyang vîyang, di kiyang wê he nêl ge la tiyi kîbun myahîpu vîhati yang.”

¹⁹ Om a ob kîngê kiyang ngwe hixôn vô xam bêga bê xomxo Islel ge, he lungên xolac tige, me? He o lungên lêm. Nge, he xovô pyap, léc he o vông i vin lêm. Om Anutu nêl kiyang vô he Islel mi i yêp vac kîpihac wê Moses kîvuu ilage bêga nêbê, “Tibii madîluhu gee, xam wê he tiyi xocbê xomxo pileva wê piyôp maên ge, léc a ob vông he tu a nuge di vông vîzid vô he, om xam obêc wê he nipaên di kunac he.”

²⁰ Nang dêc Aisaia nêl Anutu vya yêp seac bêga ên nêbê, “Xomxo wê o myag a ilage lêm ge, od gwêbaga he xovô a, di xomxo wê o kîngê a lêm ge, od a hîlung a vô he.”

²¹ Léc Anutu nêl kiyang lec xomxo Islel bêga ên nêbê, “A tyuc he tiyi buc vîhati ên a nêb he i lam vô a, léc he vô nînya kîtu vô a di pwoo a vyag vac.”

11

Anutu xo vîgwe pisiv ên Islel vîlu bed

¹ Om a ob kîngê vô xam bêga bê Anutu ngîloo i nue Islel vîhati vêl, me? Ma vêl. Xam wê lê. A ga, a êno xomxo Islel ti wê a pum lec Eblaham di a kehe yêp vac Bensamin. ² Anutu o ngîloo nue Islel wê vînoo he ilage lêm. Kiyang wê Ilaija nêl vô Anutu mi i yêp vac kîpihac xolac ge, xam mêd lungên, me? Ên Ilaija kîtaa vô Anutu di nêl lie Islel nêl nipaên kîtong bêga ên nêbê, ³ “Apumtau, he hi ông nume plopete yib di dii ông alta wê ob si daa lec ge vêl. Léc a tibed gên dô om he myag a ên nêb ob hi a xib.” ⁴ Di Anutu nêl

kíyang tina vô Ilaija? Anutu nêl vô i ên nêbê, “O ôcông tived lêm. Ên a nuge 7,000 gên dô wê a vînoo he pyap ge wê he o yev vîxa kitu vô anutu mayibên Bal ge lêm.”

⁵ Om môp tibêge yêp gwêbaga híxôn, ên gwêbaga he Islel víwen dô wê Anutu nue ge, ên Anutu xo vígwe písv ên he ði vînoo he. ⁶ Lêc Anutu o vînoo he ên yuac nivîha wê he vông ge lêm. Nge, ici va vînoo he tíyi xocbê vông vízid píleva vô he ge. Ên Anutu obêc vông vízid vô he lec yuac nivîha wê he vông ge od obêc tíyi xocbê he kísuu ya yuac nivîha wê he vông ge. Lêc o ngwe bêge lêm. Nge, Anutu vaci vông píleva vô he.

⁷ Om il ob xovô bêga bê xomxo Islel myag môp wê Anutu ob yê he nivîha lec ge, lêc he o tulec lêm. He vílu bed wê Anutu vînoo he ge, he tulec. Dom he tibeac vô nînya kitu vô Anutu kíyang, ⁸ tíyi xocbê kíyang wê yêp vac xolac bêga nêbê,

“Anutu vông he nîlô tíyi xocbê he yêp ge om he manôn o yê susu ti lêm, ði he nînya o ngô kíyang ti lêm, om he dô lung lung ði i val tyip lec gwêbaga híxôn.”

⁹ Nang dèc Devit êno nêl kíyang lec he Islel bêga nêbê,
 “Vízid wê he myêl mî ya ge, i tíyi xocbê pulac wê he ob vac ge, me xocbê lôva wê he ob tô ði vac kípêd ge, me leac wê ob ku he xôn ge, ên i vông myavîwen vô he. ¹⁰ Ði he manôn i toc, ên he i o lêc yê vígwe lêm, ði víyin levac i tulec he ði he i kíle tíyi buc víhati.”

Anutu ob kô he wê o Islel lêm ge vêl

¹¹ Xomxo Islel o vông i vin Yesu lêm, om tíyi xocbê he tô mî la, om a ob kíngê vô xam bê he ob tô mî la dô xel, me? Ma vêl. Ên he pwoo kíyang vac, om Anutu vông vízid la vô tíbii ba ði vô he vêl ên he nên nipaên. Mêgem xomxo Islel obêc yê vízid nivîha wê Anutu vông vô tíbii ba ge od obêc vông he nîlô yen yetac ði he ob lôm vô Anutu. ¹² Xomxo Islel pwoo kíyang vac, mêgem Anutu vông vízid levac la vô tíbii víyang víyang, om he Islel víhati obêc pílepac he ði lôm vô Anutu ge od Anutu ob vông vízid levac lax mî la vô he víhati luu vêl.

¹³ A ob nêl kíyang ti vô xam wê xam o Islel lêm ge. Anutu vînoo a nêb a nêl xolac vô xam wê o Islel lêm ge, om a xêgyaa nivîha ên yuac tige, ¹⁴ ên a nêb mêd a lige Islel ob yetac ên vízid wê xam kô vô Anutu ge ði he ya ob pílepac he ði lôm vô Anutu ên i ngídu he xôn. ¹⁵ Anutu ngíloo Islel vêl ði la vô tíbii ba ên nêb he i tu i nue, om Anutu obêc vông he Islel lax tu i nue nang ge od obêc tíyi xocbê Anutu típi vô he kídi lec mavîha vac yibên.

¹⁶ Xomxo ti obêc kô blet nipwo ti mî la kítaa lec ge od blet víhati ge tu Anutu xe. Ði xomxo ti obêc kô xax ngílohô ti mî la kítaa lec ge od xax ngen víhati ge tu Anutu xe. Kíyang tige nêl lec xomxo Islel, ên Anutu nêl vô Eblaham ilage nêbê i tu ixé, om Eblaham bue tívae ob tu Anutu xe híxôn.

¹⁷ Ði a ob nêl kíyang pílepacên ti lec xax oliv. Ên xomxo Islel ge tíyi xocbê xax oliv wê Anutu vaci tung he ge, ði xam wê xam o Islel lêm ge, xam tíyi xocbê xax oliv wê vímen ge. Mêd Anutu xoo ngen ya vêl ên xax wê ici va tung ge, ði la kô xax ngen wê vímen ge ði lam yev lec ði ku xôn. Om xam dô ði kô vízid wê xomxo Islel vông ge tíyi xocbê xax ngen kô hízi vô xax yatôv ge. ¹⁸ Om xam o lêc wê ngen wê Anutu xoo vêl ge nipaên lêm, ði xam o yong xam lêm. Ên xam ge ngen píleva dom xam o viac xax ngílohô lêm. Nge, xax ngílohô viac xam.

¹⁹ Lêc mêd xam ya obêc nêl bêga bê, “Xe ga, Anutu xoo ngen ya vêl ên nêb ob yev xe la le vac he nípîlêhê.” ²⁰ Xam nêl víxôhîlôg, ên Anutu xoo he Islel vêl ên wê he o vông i vin lêm ge ði yev xam la le vac he nípîlêhê ên wê xam vông i vin ge. Lêc xam o lêc yong xam lêm. Nge, xam viac xam ði xona nêm. ²¹ Ên Islel ge tíyi xocbê ngen wê nôn ge, lêc Anutu o vông he le lêm. Nge, xoo he vêl. Om xam obêc sea vông vinên ge od Anutu obêc vông xam le lêm. Nge, obêc xoo xam vêl híxôn êno. ²² Om xam wê lê. Anutu ge wê ob vông vízid vô xomxo ði obêc vông myavîwen nipaên vô xomxo êno. Om xomxo wê vông môp nipaên ge, Anutu ob vông myavîwen nipaên vô he, lêc xam mô ge, Anutu vông vízid vô xam. Om xam dô vac vízid tige nîlô, ên xam obêc sea ge od Anutu obêc xoo xam vêl.

²³ Dî xomxo Islel obêc pilepac he dî vông i vin ge od he ob lax le vac xax tige i tii vac, ên Anutu tîyi wê ob yev he lax le vac nipilêhê ge. ²⁴ Xam tîbii ba, ilage xam dô tîyi xocbê xax oliv wê vîmen ge ngen, lêc Anutu xoo xam vêl dî yev xam le vac xax xumac wê xam o le vac ilage lêm. Om Anutu tîyi wê obêc kô Islel wê xoo vêl ge mî lax yev vac xax oliv wê he le vac ilage.

He Islel obêc pilepac he dî vông i vin tii vac

²⁵ Xam lige, kiyang wê yêp xôpacên ilage, a nêb a ob nêl kitong vô xam, êdêc xam o lêc yong xam dî nêl bê xam xovô kiyang vîhati lêm. Om kiyang wê yêp xôpacên ilage bêga nêbê, xomxo Islel vô nînya kitu vô Anutu kiyang, dî obêc mîla vô buc wê tîbii ba tîbeac obêc pilepac he mî la vô Anutu ge od Islel vông môp wê vô nînya kitu vô Anutu kiyang ge obêc tip la vô buc tige, ²⁶ dî Anutu obêc vô he Islel vîhati vêl. Tîyi xocbê Anutu vya wê yêp vac xolac bêga nêbê,

“Xomxo ti wê ob hêm xomxo lec ge obêc val vac vîgwe Saion, dî obêc vô xomxo wê Jekop bue tivae ge vêl ên he nêl nipaên. ²⁷ Dî a ob kitya he nêl nipaên vêl, tîyi xocbê kiyang wê a hîlu vô he ge.”

²⁸ Xomxo Islel o vông i vin Yesu xolac lêm, om tîyi xocbê he vông vevac vô Anutu dî Anutu yê he nipaên, om Anutu vông vîzid loc vô xam wê tîbii ba ge. Lêc Anutu xêyaa vin lec Islel ên wê vînoo he ilage, om xovô kiyang wê hîlu vô he bue ilage, dî o sea he lêm.

²⁹ Ên Anutu obêc vînoo xomxo dî vông vîzid vô he ge od obêc hêm i kiyang xôn dî ob sea lêm.

³⁰ Xam wê xam o Islel lêm ge, ilage xam pwoo Anutu kiyang vac, lêc gwêbaga Anutu xo vîgwe pîsiv ên xam, ên he Islel pwoo kiyang vac, om Anutu vông xêyaa vin lecên wê i vông ge loc vô xam. ³¹ Gwêbaga he Islel pwoo Anutu kiyang vac, lêc obêc tîmuên ge od xêyaa vin lecên wê Anutu vông ge ob la vô he tîyi xocbê val vô xam gwêbaga. ³² Ên Anutu yê wê xomxo vîhati pwoo i kiyang vac ge om vông he vîhati dô tîyi xocbê he dô vac kalabuhu ge. Anutu vông bêge, ên nêb obêc xo vîgwe pîsiv ên he vîhati tîmuên.

Il ob pîmil Anutu lê

³³ Pîyôp yuu xovôên wê Anutu vông ge, levac mabu luu vêl. Xomxo ti o tîyi wê ob xovô pîyôp wê Anutu vông ge kehe lêm, dî ti o tîyi wê ob xovô môp wê i vông ge kehe êno lêm. ³⁴ Tîyi xocbê kiyang wê yêp vac xolac bêga nêbê,

“Letya xovô kiyang wê yêp vac Apumtau pîyôp ge? Dî letya vông xovôên vô i? ³⁵ Dî letya vông susu ti vô Anutu tax ên nêb i léc vông vacê? Ma vêl.”

³⁶ Anutu vaci tu susu vîhati yang ge kehe, om susu vîhati yang ge tîyi xocbê ici va xe, wê ob vông i lê i vô levac. Om il ob pîmil i lê i vô levac dî i yêp luta lêc luta. Nôn.

12

Il ob vông icil va vô Anutu i tîyi xocbê daa

¹ Xam lige, Anutu xo vîgwe pîsiv ên il dî vông vîzid levac vô il, om a nêl vô xam bê xam vông xam i loc yadîluhu vô Anutu i tîyi xocbê daa ngîbua wê mavîha ge, ên Anutu i yê nivîha. Ên xam obêc vông môp tibêge ge od môp tige tîyi xocbê xam hi vîxam pec ên Anutu dî pîmil i lê. ² Dî xam o léc tîmu vô môp xocbê xomxo kibun ga mi vông ge lêm. Xam vông pîyôp yuu nîlôm i loc vô Anutu, ên i pilepac xam nîlôm yuu pîyôp i vô paha lec, êdêc xam xovô môp wê Anutu xêyaa vin lec nêb il tîmu vô ge, ên môp tige nivîha yuu xêseac tîyi wê ob vông Anutu xêyaa vô nivîha vô il ge.

Il ob vông yuac ya xovôên wê Anutu vông vô il ge

³ Anutu vông yuac sinale vô a tîyi xocbê vîzid nivîha ge, om a nêb a ob nêl vô xam vîhati bêga bê xam o léc xo bê xam ge tîbii levac me tîbii nivîha i luu vêl lêm. Xam vyac xovô xam lê, dî xam toto ge yaxên vông vinên wê Anutu vông vô xam ge dî xovô yuac wê xam ob vông ge. ⁴ Ên il xovô ên il nêbê xomxo tibed, lêc ninîvi toto. Lêc vîhati o vông yuac tibed lêm. Nge, toto ge he vông yuac wê yêp vô he ge. ⁵ Dî il ga, il tîyi xocbê ngang

ngang tibeac, léc Kilisi vông il lax tu ninivi nôn tived. Om il ngang toto ge, il ob vông yuac di ngiduma xôn di i tu ninivi nôn tived.

⁶ Anutu vông xovôên hixôn yuac toto vô il tiyi xocbê vizid wê vông pileva vô il ge, om il toto ge il ob vông yuac ya. Di Anutu obêc vông xovôên vô xomxo ti nêb i nêl xolac ge, od xomxo tige i nêl xolac i tiyi xocbê vông vinên wê yêp vô i ge. ⁷ Di Anutu obêc vông xovôên vô xomxo ti ên nêb i ngidu lie xôn ge, od i xovô yuac wê ob ngidu lie xôn ge. Di Anutu obêc vông xovôên vô xomxo ti ên nêb i tixuu lie ya xolac ge od i vông yuac wê ob tixuu lie ge. ⁸ Di Anutu obêc vông xovôên vô xomxo ti nêb i ngidu vông vinên wê lie vông ge xôn ge od i ngidu lie xôn nivîha. Di xomxo ti obêc vông susu vô lie ge od i vông tibeac vô he. Di xomxo ti obêc kô yuac wê ob viac lie ge od i xêyaa i vin lec yuac tige. Di xomxo ti obêc xo vîgwe pisiv ên xomxo di ngidu he xôn ge od i ngidu he xôn, hixôn xêyaa nivîha.

Il ob dô vac môp xêyaa vin lec maên

⁹ Xam xêmyaa i vin lec lime hixôn nôn, di xam o léc kityoo lêm. Xam xona nêb di vô nîmim vô môp nipaên di hôm môp nivîha xôn mi i yêp pîlihi. ¹⁰ Xam xêmyaa i vin lec lime vông vinên i tiyi xocbê xam xêmyaa vin lec lime wê xam hi tived ge, di xam toto ge pîmil lime di ngidu he xôn.

¹¹ Xam nim i o léc ma ên yuac wê yêp vô xam ge lêm. Nge, xam vông yuac vô Apumtau ya xêkizêc wê Myakilôhông Ngibua vông ge.

¹² Kiyang wê xam vông i vin mi dô bin ge, xam bin hixôn xêmyaa nivîha. Di xam le xêkizêc vac vîyin wê xam ob tulec ge. Di xam o léc sea môp kîtaaên lêm. Nge, xam kîtaa i tiyi buc vîhati.

¹³ Di lime vông vinên nêb susu obêc ma ên he ge od xam ngidu he xôn. Di xomxo vîyang bangwe obêc val vac xam bom ge, od xam viac he i nivîha.

¹⁴ Di xomxo obêc vông xam vô nipaên ge od xam o léc kîtaa vô Anutu bê i vông myavîwen vô he lêm. Nge, xam kîtaa vô Anutu ên i vông nivîha vô he.

¹⁵ Lime obêc dô hixôn xêyaa nivîha ge od xam xêmyaa i vô nivîha hixôn he, di he obêc byag ge od xam byag hixôn he.

¹⁶ Xam viac lime i nivîha, i tiyi xocbê xam viac xacxam va nivîha ge. Di xam o léc yong xam di nêl bê xam tibii levac lêm. Nge, xam dô hixôn xomxo wê o kô lê levac lêm ge. Di xam o léc yong xam di nêl bê xam pîyôp levac lêm.

¹⁷ Xomxo ti obêc vông nipaên vô xam ge od le i léc vông nipaên i luu nipaên lêm. Xam timu vô môp wê xomxo vîhati ob yê di xovô nêb nivîha ge. ¹⁸ Môp obêc yêp ge od xam viac kiyang vônga di dô malehe hixôn xomxo vîhati. ¹⁹ Xam lige, xam o léc vông nipaên i luu nipaên lêm. Xam vông myavîwen nipaên i loc vac Anutu vaci vîgê. Ên Apumtau nêl kiyang mi i yêp vac kîpîhac bêga nêbê, “Aca va tived wê a obêc vông myavîwen vô xomxo i luu nipaên wê he vông ge.” ²⁰ Om xam vông i tiyi kiyang wê yêp vac xolac bêga nêbê, “Xomxo wê yê xam tiyiên ma ge, vip obêc den he ge od xam vông yaên vô he, di he obêc nêb num mia ge od xam vông mia vô he mi he num. Ên xam obêc vông bêge vô he ge od he ob xo i lax lec nipaên wê he vông ge di ni ob yoc ên he.” ²¹ Môp nipaên i o léc vông xam vô nipaên lêm. Nge, xam dô vac môp nivîha wê ob nginoo môp nipaên vêl ge.

13

Il ob la vac gavman kiyang kwa ngibi

¹ Xam vîhati, xam dô vac gavman kwa ngibi. Ên gavman wê viac xam ge, heche va o vînoo he lêm. Nge, Anutu vaci tung he di vông xêkizêc vô he. ² Om xomxo ti obêc pwoo kiyang wê gavman vông ge vac ge od tiyi xocbê he pwoo Anutu kiyang vac hixôn, om xomxo tibêge ob kô myavîwen nipaên, ên Anutu vaci tung gavman. ³ Xomxo wê dô vac môp nivîha ge ob xona ên gavman lêm. Dom xomxo wê vông môp nipaên ge, od ob xona ên gavman nêbê gavman obêc vông myavîwen vô he. Om xam obêc nêb xam xonaên

ma ge od xam dô vac môp nivîha ên gavman i pîmil xam. ⁴ Ên gavman vîyang vîyang tu Anutu nue yuac wê ob ngîdu xam xôn dĩ vông xam dô nimvîha ge. Lêc xam obêc vông môp nipaên ge od xam xona ên he, ên xêkizêc wê yêp vô he ge, he o kô vîdaaên lêm. Nge, Anutu vông vô he ên nêb he i tu i nue yuac wê ob vông myaviwen luu nipaên wê xomxo vông ge. ⁵ Mêgem xam vô nînyam lehe vô gavman kîyang. Lêc xam o lêc vông ên wê xam xona ên myaviwen nipaên ge vaci lêm. Nge, xam vông lec kehe bêga bê xam nîlôm kîdu xam nêb môp tibêge nivîha.

⁶ Mone wê il mi vông vô gavman ge, kehe yêp vac kîyang tige hîxôn, ên gavman vîyang vîyang ge he tu Anutu nue yuac wê ob viac yuac wê Anutu vông vô he ge. ⁷ Mêgem xam vông mone yuac toto ge i loc vô gavman tîyi xocbê he nêb xam vông vô he ge. Dĩ he wê kô lê gavman dĩ viac xam ge, xam pîmil he dĩ loc vac he kwa ngîbi.

Môp xêyaa vin lecên ob vông xolac vô nôn lec

⁸ Le i lêc kô lime ti susu dĩ myaviwen i yêp dia lêm. Ên môp tibed wê yêp bêga nêbê il xêdyaa i vin lecma i yêp i loc buc dia. Ên xomxo ti xêyaa obêc vin lec xomxo ge od tîyi xocbê vông xolac wê Anutu nêl vô Moses ge vô nôn lec. ⁹ Ên xolac wê Moses vông ge nêl bêga nêbê, “Le i lêc vông yôdac vêx yuu vux lêm”, dĩ “le i lêc hi xomxo i yib lêm,” dĩ “le i lêc vông yôdac vô xomxo susu lêm,” dĩ “le i lêc doma vô xomxo susu ya lêm.” Lêc xolac tige hîxôn xolac baba, he xôn vîhati yang ge, kehe tibed bêga nêbê ông xêmyaa i vin lec lime baba i tîyi xocbê ông xêmyaa vin lec ôcông va ge. ¹⁰ Ên xomxo ti xêyaa obêc vin lec xomxo ngwe ge od obêc vông i vô nipaên lêm. Om xomxo ti obêc dô vac môp xêyaa vin lecên ge, od tîyi xocbê vông xolac wê Moses vông ge vîhati vô nôn lec.

¹¹ Mêgem xam lêc dô vac môp tibêgee, ên xam xovô buc wê il dô vac gwêbaga pyap, om xam sea yêpên dĩ kîdi lec. Ên ilage wê il vông i vin taxlee ge, buc wê Anutu ob kô il mi la tung vac ben ge gên yêp teva, lêc gwêbaga, buc tige vô kwabo lec. ¹² Om vô kwabo lec wê mapitoc ob tip vac dĩ vîgwe ob vîdii. Om il ob sea môp mapitoc dĩ la le vac xêseac, êdêc vông vevac vô nipaên. ¹³ Om il ob dô vac môp bôbac tîyi xocbê xomxo wê la vac xêseac wê hîyôv vông ge. Om il ob num dĩ vô mavmav dĩ vông môp vaxvax wê nipaên ge hîxôn lêm, dĩ il ob vông môp yôdac vêx yuu vux lêm, dĩ il ob kunacma dĩ xêma nipaên dĩ do mad vô lige susu lêm. ¹⁴ Il ob tîmu vô môp yuu yuac wê Apumtau Yesu Kîlisi vông ge, dĩ il ob tîmu vô môp nipaên wê yêp vac il nîlôd ge lêm.

14

Il ob yaxên môp wê lige vông vinên vông ge lêm

¹ Xomxo wê vông i vin Yesu pyap lêc vông vinên wê he vông ge gên o vô xêkizêc lec lêm ge, od xam vông he lam dô vac xam mahîgun, dĩ xam o lêc ngaênma lec kîyang yaya wê xomxo tîgee vông ge lêm. ² Ên xomxo ya vông i vin xêkizêc om he xovô ên he nêbê susu yaên vîhati ge nivîha tîyi wê he ob ya ge. Lêc xomxo wê vîac xovôên xolac ma ge, he vîbu nêbê he ob ya bwoc lîyôhô lêm. ³ Om xomxo wê mi ya susu yaên vîhati ge, he i o lêc yê xomxo wê mi ngîbua bwoc lîyôhô ge nipaên lêm, dĩ xomxo wê mi ngîbua bwoc ge, he i o lêc yê xomxo wê mi ya susu vîhati ge dĩ nêl bê he vông i so lêm, ên Anutu kô he ge êno la tu ixê. ⁴ Bêna lêc xam nêb xam ob vông kîyang vô xomxo ngwe nue yuacê? Xomxo tîgee, Apumtau tu he nêb levac om obêc yaxên môp wê he vông ge dĩ nêl bê tîyi me tîyiên ma. Lêc môp wê he vông ge obêc tîyi, ên Apumtau vaci ob ngîdu he xôn dĩ vông he le xêkizêc.

⁵ Xomxo ya nêl ên he nêbê buc ya levac i luu buc baba vêl, dĩ xomxo ya nêl ên he nêbê buc vîhati ge tîyima. Om xam toto yaxên lê, dĩ xam vîac xovô môp wê xam ob tîmu vô ge dĩ hôm xôn pîlihi mi i yêp vac xam pîyôp. ⁶ Ên xomxo wê vînoo buc ya nêbê buc ge levac ge, he vông ên he nêbê he ob pîmil Apumtau lec buc tige. Dĩ xomxo wê mi ya susu yaên vîhati ge, he vông ên nêbê he ob pîmil Apumtau lê om he pîmil Anutu ên yaên vîhati dĩ ya. Dĩ xomxo wê mi ngîbua yaên ya ge, he vông ên he nêbê he ob pîmil Apumtau, om he êno pîmil Anutu ên yaên wê he mi ya ge.

⁷ Il ob xovô bêga bê il obêc dô madvîha ge od il o xovô icil va lêm, me il obêc xib ge od il o xovô icil va lêm. ⁸ Ên buc wê il dô madvîha ge od il ob vông Apumtau lê i vô levac, dĩ il obêc xib ge od il ob vông Apumtau lê i vô levac hixôn. Om il obêc dô madvîha me il obêc xib ge od il ob tu Apumtau xe. ⁹ Ên Kîlisi yib dĩ kidi lec mavîha om kehe bêga nêbê tu xomxo wê dô mavîha hixôn he wê yib ge nên Apumtau.

¹⁰ Bêna lêc xam yaxên môm wê lime vông ge dĩ nêl ên xam nêbê tîyiên ma, dĩ bêna lêc xam wê lime ya nipaênê? Ên il vîhati obêc la le vô Anutu manôn dĩ ici va ob yaxên môm wê il toto vông ge. ¹¹ Tîyi xocbê kiyang wê Apumtau nêl dĩ i yêp vac xolac bêga nêbê, “A nêl hixôn nôn ên a nêbê xomxo vîhati yang ob yev vîxa kîtu vô a, dĩ nêl a kîtong seac bêga bê a ga Anutu nôn.”

¹² Om il ob xovô bêga bê il toto obêc nêl môm wê il vông gê kibun ga kehe kîtong vô Anutu vô buc tîmuên.

Il ob vông lige vô nipaên lec môm wê il vông ge lêm

¹³ Om il ob sea môm wê il ob xê lige ngwe tîyiên ma ge, dĩ il ob xovô môm bêga bê môm wê ob vông lige sea vông vinên wê he vông ge dĩ vông he la vac môm wê he yê nêbê nipaên ge, il ob vông môm tibêge lêm. ¹⁴ Apumtau Yesu vông xovôên vô a om a xovô ên a nêbê yaên ti o nipaên tîyi wê ob vông il vô nipaên ge lêm. Lêc xomxo ti obêc yê susu yaên tîyi xocbê nipaên ge od ob ya lêm, ên obêc ya ge od obêc vông i vô nipaên. ¹⁵ Om ông obêc wa yaên ti wê lim tige ngîbua ge od obêc vông lim tige nîlô vô vîyin, om môm wê ông vông ge o tîyi xocbê ông xêmyaa vin lec lim tige lêm. Kîlisi yib ên xomxo tige hixôn, om xam viac xam ên yaên wê xam mi wa ge, êdêc yaên i o lêc vông lim tige i vô nipaên lêm. ¹⁶ Om môm wê xam wê ên xam nêbê nivîha ge, xam viac xam êdêc xomxo i o lêc yê môm tige nipaên lêm. ¹⁷ Ên môm wê il tu Anutu nue dĩ la vac i kwa ngîbi ge, kehe o yêp vac yaên yuu numên lêm. Nge, kehe bêga nêbê il dô vac môm nivîha yuu kiyang malehe dĩ xêyaa nivîha wê Myakîlôhông Ngîbua vông ge. ¹⁸ Om xomxo obêc tu Kîlisi nue yuac dĩ dô vac môm tige ge od Anutu ob yê he nivîha dĩ xomxo êno ob pîmil he.

¹⁹ Mêgem il ob tîmu vô môm wê xêyaa vin lec maên ge dĩ dô vac kiyang malehe nîlô, dĩ il ob ngîduma xôn vac vông vinên. ²⁰ Om yaên wê xam mi wa ge i o lêc vông yuac wê Anutu vông ge i vô nipaên lêm. Vîxôhîlông, yaên vîhati ge nivîha tîyi wê il ob xa ge, lêc yaên wê xam mi wa ge obêc vông lime la vac môm wê he yê nêbê tîyiên ma ge od môm wê xam vông ge, xam vông i so. ²¹ Om il ob tîmu vô môm bêga bê il ob xa bwoc me il ob num wain me il ob vông môm vae vae, lêc môm tige obêc vông lige nîlô vô vîyin ge od il ob sea môm tibêge i loc yêp xel dĩ vôngên i ma. ²² Om môm yaên yuu numên yuu bêge, xam toto xovô môm wê xam ob tîmu vô ge, lêc môm ge ông sea i loc vô Anutu vaci. Ên xomxo ti obêc tîmu vô môm wê yê nêbê nivîha ge, dĩ nîlô yuu pîyôp obêc vông kiyang vô i lec môm tige lêm ge od xomxo tige ob dô hixôn xêyaa nivîha. ²³ Lêc xomxo ti obêc ya yaên ti hixôn nîlô yuu ge od ge vông i so, ên xomxo tige o ya hixôn nîlô tîbed lêm. Nge, ya hixôn xonaên. Ên môm wê xomxo nêb ob vông ge, he obêc vông hixôn nîlô yuu ge od ge nipaên.

15

Il ob tîmu vô môm wê Kîlisi vông ge

¹ Il wê il vông i vin xêkîzêc ge, il ob ngîdu lige wê gên o vông i vin xêkîzêc lêm ge xôn dĩ kîlê vîyin wê he vông ge. Dĩ il ob vông môm wê ob vô nivîha vô icil va ge lêm. ² Nge, il toto ob vông môm wê ob vô nivîha vô lige vông vinên, ên i ngîdu vông vinên wê he vông ge xôn, ên he i le xêkîzêc. ³ Ên môm wê Kîlisi vông ge, o vông ên nêb i vô nivîha vô ici va lêm. Nge, môm wê i vông ge, tîyi xocbê kiyang wê yêp vac xolac bêga nêbê, “Kiyang nipaên wê xomxo nêl lec Anutu ge, he nêl lec a hixôn.” ⁴ Kiyang vîhati wê xomxo kîvuu mî i yêp vac kîpihac xolac ge, Anutu nêl ên nêbê i vông xovôên vô il dĩ vông il le xêkîzêc vac vông vinên dĩ bin buc wê il ob tulec vîzid vô Anutu ge. ⁵ Anutu ti wê ngîdu xomxo xôn dĩ vông he le xêkîzêc vac vông vinên ge, i ngîdu xam xôn dĩ vông xam nîlôm i yêp

tibed i tiyi xocbê môm wê Yesu Kîlisi vông ge, ⁶ êdêc xam vîhati hi vixam i pec ên Anutu, wê il lig Apumtau Yesu Kîlisi ma ge.

Kîlisi xolac lam vô he Yuda hixôn tibii ba

⁷ Xam hôm lime lec nivîha i tiyi xocbê Kîlisi hôm il lec nivîha ge, êdêc xam vông Anutu lê i vô levac. ⁸ A nêl bêga vô xam ên a nêbê Kîlisi lam tu Yuda nêl xomxo yuac di hôm he lec, ên nêb ob vông kiyang wê Anutu hîlu vô bue ilage i vô nôn lec, ên he Yuda i xovô bê Anutu kiyang ge kiyang nôn. ⁹ Di Kîlisi nêb ob vông xomxo wê o Yuda lêm ge he êno i pîmil Anutu ên wê i vông vizid vô he ge, tiyi xocbê kiyang wê yêp vac xolac bêga nêbê, “A ob pîmil ông lêm vac tibii madîluhu mahîgun, di a ob vông lîlo di hi vixag i pec ên ông.”

¹⁰ Di kiyang ngwe yêp vac xolac bêga hixôn nêbê,
“Xam wê xam o Yuda lêm ge, xam xêmyaa i vô nivîha hixôn Anutu nue Yuda.”

¹¹ Di kiyang ti yêp vac xolac hixôn bêga nêbê,
“Xam tibii ba, xam pîmil Apumtau lê, di xomxo vîhati yang i hi vîxa i pec ên Apumtau.”

¹² Di plopet Aisaia kîvuu kiyang ti lec Kîlisi mi i yêp bêga nêbê,
“Xomxo ti obêc val vac he kîdu ti wê nêb Jesi bue ge, di xomxo tige ob tu tibii baba nêl king hixôn di viac he, om he baba ob vông i vin di dô bin buc wê xomxo tige ob vông he vô nivîha lec ge.”

¹³ Nôn wê xam dibin ge, Anutu tu kehe, om obêc ngîdu xam xôn di vông xêyaa nivîha hixôn kiyang malehe i lam pup vac xam nîlôm ên wê xam vông i vin ge. Di xêkizêc wê Myakîlôhō Ngîbua vông ge i ngîdu xam xôn, ên xam le pîlihi vac vông vinên di bin nôn wê xam ob tulec timuên ge.

Pol xêyaa vô nivîha ên yuac sinale wê vông ge

¹⁴ Xam lige, aca va xovô pyap ên a nêbê xam dô vac môm nivîha, di xovôên nivîha pup vac xam nîlôm tiyi wê xam ob vông xovôên vô lime vông vinên ge. ¹⁵ Lêc kiyang ya wê a kîvuu vô xam ge, a kîvuu xêkizêc di a o xona lêm, ên a nêb xam piyôp i yêp seac. A vông bêge, ên Anutu vông vizid vô a ¹⁶ nêb a tu i nu yuac ti di la nêl Yesu Kîlisi kîtong vô xomxo madîluhu. Om yuac wê a vông ge tiyi xocbê xomxo si daa vô Anutu ge, ên a la nêl Anutu xolac vô tibii wê o Yuda lêm gee, ên a nêb Myakîlôhō Ngîbua i vông he i tu xomxo ngîbua tiyi xocbê daa wê Anutu ob yê nivîha ge.

¹⁷ Yesu Kîlisi ngîdu a xôn om a xêgyaa vô nivîha ên yuac wê a mi vông vô Anutu ge. ¹⁸ Om a ob nêl lec yuac baba lêm. Nge, a ob nêl lec wê Kîlisi ngîdu a xôn di vông xêkizêc vô a om a didii tibii wê o Yuda lêm gee mi la vô Anutu ên a nêb he i vô nînya lehe vô Anutu xolac. Om yuac tige, a vông ya kiyang wê a mi nêl vô he ge, hixôn môm wê a mi vông vac he mahîgun ge, ¹⁹ di Anutu vông xêkizêc vô a om a vông do levac ya hixôn, di xêkizêc wê Myakîlôhō Ngîbua vông ge ngîdu a xôn. Mêgem a nêl Kîlisi xolac vac vîgwe Jelusalem di vîgwe yaya hixôn mi i la tiyi vîgwe Ililikam. ²⁰ A vông yuac bêge, ên a nêb a ob la nêl xolac vô tibii madîluhu wê gên o ngô Yesu xolac lêm ge, ên a nêb a ob la vông yuac vac vîgwe wê xomxo la nêl xolac pyap vac ge lêm, ên ge obêc tiyi xocbê a la lox xumac lec xomxo ngwe teac kîsii ge. ²¹ Om a nêb a ob vông i tiyi xocbê kiyang wê yêp vac xolac bêga nêbê,
“Xomxo wê gên o ngô Kîlisi lê lêm ge, he ob yê i, di he wê gên o ngô i xolac lêm ge, he ob ngô di xovô.”

Pol nêb ob la vîgwe Lom yuu Spên

²² Buc tîbeac ge, yuac hôm a xôn om a o tiyi wê a ob loc vô xam ge lêm. ²³ Tiyi klismas tîbeac ge, a nêb a ob loc xê xam, lêc a o loc lêm. Di gwêbaga a vông yuac vac vîgwe tigae vîhati pyap, ²⁴ om a nêb a ob loc vô xam. Om buc wê a ob la vîgwe Spên ge, od a ob mîloc vô xam taxlee, di il dô buc ya ên i vông a xêgyaa i vô nivîha. Pyap dêc xam ngîdu a xôn vac môm ên a la Spên.

²⁵ Lêc gwêbaga a ob la Jelusalem ên la ngidu lige wê Anutu nue gee xôn. ²⁶ Ên xomxo vông vinên vac vîgwe Masedonia yuu Glik ga nêl kiyang pyap dî kîruc mone ên nêb ob vông i loc Jelusalem ên i loc ngidu he Yuda vông vinên wê nêb susu maên ge xôn. ²⁷ Heche va nêb he ob vông mone tige vô he Yuda, lêc mone tige wê he obêc hi myavîwen wê he Yuda kô xolac mî la nêl vô he ilage. Vîzid wê Anutu vông vô he Yuda ge la vô tîbii baba hîxôn dî vông he kînu hîxôn nîlô vô nivîha lec, om gwêbaga he tîbii baba ob vông vîzid wê ninîvi xe ge i la vô he Yuda ên i ngidu he xôn.

²⁸ Om a ob kô mone wê he Masedonia yuu Glik kîruc pyap ge dî kô mî la vông vô xomxo Jelusalem, dî yuac tige obêc pyap ge od a ob mîloc vô xam dî la Spên. ²⁹ Dî a xovô ên a nêbê a obêc loc vô xam ge od a obêc mîloc hîxôn vîzid wê Kîlisi vông ge ên i hîvun xam xôn.

³⁰ Xam lige, xam tu il lig Apumtau Yesu Kîlisi xe dî dô vac xêyaa vin lecên wê Myakîlôhê Ngîbua vông ge, om a nêl vô xam bê xam ngidu a xôn ya kîtaaên. Xam kîtaa xêkîzêc vô Anutu ên i ngidu a xôn ³¹ dî i vô a vêl ên xomxo Judia wê hîngoo Yesu xolac ge. Dî mone wê a ob kô mî la vông vô xomxo vông vinên Jelusalem ên a nêb i ngidu he xôn ge, xam kîtaa vô Anutu ên he xêyaa i vin lec mone tige dî he i yê nivîha. ³² Anutu obêc lee yuu ge od a obêc mîloc vô xam hîxôn xêgyaa nivîha dî loc dô seac vêl hîxôn xam. ³³ Mêgem Anutu ti wê kiyang malehe kehe ge, i dô hîxôn xam vîhati. Kiyang nôn.

16

Pol nêl vîdiiên wê i vông ge la vô xomxo Lom

¹ A ob nêl vêx Pibi kîrong vô xam, ên Pibi ge il lig vêx vông vinên wê mî vông yuac vac konglegesên wê dô vîgwe Senkia ge. ² Om Pibi obêc val vô xam ge od xam hêm i lec nivîha ên wê i vông i vin Apumtau ge, ên môt tîbêge môt nivîha wê il xomxo vông vinên ob vông voma ge. Dî vîyin obêc tulec i ge od xam ngidu i xôn, ên i ge wê mî ngidu xe xomxo tîbeac xôn.

³ Xam nêl vîdiiên i loc vô Plisila yuu liya Akwila, wê xen xôn vông yuac wê Yesu Kîlisi vông ge. ⁴ Ên yuu ge wê yuu ngidu a xôn om tîbii hêm yuu xôn nêb ob hi yuu yib, lêc he o hi yuu yib lêm. Om a hi vîxag i pec ên yuu, lêc o aca va tîbed lêm. Nge, tîbii vông vinên wê o Yuda lêm ge, he êno, he vîhati hi vîxa pec ên yuu hîxôn. ⁵ Om xam nêl vîdiiên i loc vô he vông vinên wê mî kîrucma vac yuu ben ge.

Dî xam nêl vîdiiên i loc vô Epinitas wê a xêgyaa vin lec i ge, ên i ge wê vông i vin taxlee vac vîgwe Esia ge.

⁶ Dî xam nêl vîdiiên i loc vô Malia wê vông yuac levac ên nêb ob ngidu xam xôn ge.

⁷ Dî xam nêl vîdiiên i loc vô Andlonikas yuu Junias. Yuu ge a lige Yuda wê xen xôn dô vac kalabuhu lec xolac wê xen mî nêl ge. Yuu vông i vin tax, dî a vông i vin tîmuên, dî sinale vîyang vîyang xovô yuu nêb yuu xomxo nivîha.

⁸ Dî xam nêl vîdiiên i loc vô a lig vông vinên Amplietas wê a xêgyaa vin lec i ge.

⁹ Dî xam nêl vîdiiên i loc vô Eban wê mî vông Kîlisi yuac hîxôn il ge. Dî xam nêl vîdiiên i loc vô Stekis hîxôn, ên i ge wê a xêgyaa vin lec i.

¹⁰ Dî xam nêl vîdiiên i loc vô Apelis wê vông i vin Kîlisi nôn.

Dî xam nêl vîdiiên i loc vô Alistobyulas hîxôn he wê dô vac i ben ge.

¹¹ Dî xam nêl vîdiiên i loc vô Helodion wê a lig Yuda ti.

Dî xam nêl vîdiiên i loc vô Nasisas hîxôn xomxo vac i ben wê he vông i vin Apumtau ge.

¹² Dî xam nêl vîdiiên i loc vô vêx yuu Tlaipina yuu Tlaiposa wê yuu vông yuac levac vô Apumtau ge.

Dî xam nêl vîdiiên i loc vô Pesis wê a xêgyaa vin lec i nôn ge, ên i ge wê vông yuac tîbeac vô Apumtau.

¹³ Dî xam nêl vîdiiên i loc vô Lupas wê vông i vin xêkîzêc dî vông yuac vô Apumtau ge, dî ta êno hîxôn, ên i ge tîyi xocbê a tag.

¹⁴ Dì xam nêl vidiên i loc vô Asinklitas, Pligon, Hemis, Patlobas, dì Hemas, hixôn lie vông vinên wê dô hixôn he ge.

¹⁵ Dì xam nêl vidiên i loc vô Pilologas yuu Julia, dì Nelias hixôn li vêx, dì Olimpas, hixôn lie vông vinên vîhati wê dô hixôn he ge.

¹⁶ Xam pulma vîgêm ên i nêl xam kitong bê xam xêmyaa vin lecma.

Konglegesen vac vîgwe gae vîhati nêl vidiên i loc vô xam.

Pol nêl kiyang lec xomxo wê xolac kityooên ge

¹⁷ Xam lige, a nêl vô xam bê xam viac xam ên xomxo wê nêl xolac so xolac wê xam ngô ilage, ên kiyang tibêge ob vông xam le kityê kityê dì ngaênma lec xolac dì obêc vông xam sea vông vinên wê xam vông ge, om xam le teva ên he. ¹⁸ Ên xomxo tige o vông nîlô la vô il lig Apumtau Kîlisi lêm. Nge, he vông nîlô la vô môp nipaên wê heche va xovô ge, dì he mi nêl kiyang hîzi nivîha yang vô xomxo om kityoo he wê vyac xovôên ma gee. ¹⁹ Môp wê xam vông ge vông a nîlôg vô nivîha, ên xomxo vîyang vîyang ge xovô ên he nêbê xam timu vô Yesu xolac. Lêc gwêbaga a nêb a ob nêl vô xam bê xam lêc vyac xovô môp wê nivîha ge dì xam o lêc xo môp wê nipaên ge lêm. ²⁰ Dì buc vô kwabo lec wê Anutu ti wê kiyang malehe kehe ge ob kê Seten la vac xam kwa ngîbi dì hi i hîbu sea lutibed.

Vîzid yuu xêyaa vin lecên wê il lig Apumtau Yesu vông ge i loc vô xam vîhati.

Xomxo wê dô hixôn Pol ge nêl vidiên la vô xomxo Lom

²¹ Timoti wê mi vông yuac hixôn a ge dì Lusias yuu Jeson hixôn Sosipata, wê a lige Yuda ge, he nêl vidiên vô xam.

²² Dì a Tetias, wê a kîvuu Pol mya wê nêl ga, a nêl vidiên vô xam ên wê il xôn vông i vin Apumtau lê ge.

²³ Dì Gaias nêl vidiên vô xam. Gaias ge wê viac a nivîha vac ben, dì mi viac xomxo vông vinên tîbeac hixôn.

Elastas wê mi viac mone wê gavman mi kô vac vîgwe ga ge yuu Kwotas wê il lig ge, yuu nêl vidiên vô xam.

²⁴ [Vîzid yuu xêyaa vin lecên wê il lig Apumtau Yesu Kîlisi vông ge i loc viac xam. Nôn.]

Il ob pîmil Anutu ên vông i lê i vô levac

²⁵ Anutu tîyi wê ob vông xam le xêkîzêc vac xolac wê a mi nêl ge. Xolac tiga nêl lec Yesu Kîlisi. Xolac tige yêp xôpacên ilatîkwê, lêc gwêbaga Anutu vông i lam yêp seac.

²⁶ Dì Anutu wê dô luta ge nêl om xe la nêl kiyang wê plopete kîvuu ilage vô tîbii vîyang vîyang ge vîhati, ên xe nêb plopete kiyang i nêl xolac kitong i yêp seac vô he ên he i ngô dì vông i vin. ²⁷ Anutu tibed ge i xovôên kehe, om il ob xovô yuac wê Yesu Kîlisi vông ge dì il ob pîmil Anutu lê i vô levac dì i yêp luta lêc luta. Kiyang nôn.

1 KOLIN

Kipihac taxlee wê Pol kivuu vô tîbii Kolin ge

¹ A Pol wê Anutu vaci vînoo a ên nêb a tu sinale wê Yesu Kîlisi vông ge. A hixôn a lig Sostenis ² xii kivuu kipihac tiga vôngam wê xam tu Anutu nue vông vinên mi dô vac vîgwe Kolin ge, ên Anutu vînoo xam ên nêb xam tu xomxo ngîbua nôn lec yuac wê Yesu Kîlisi vông ge di xam tu i nue, hixôn xomxo vac vîgwe vîhati wê he kiyag vya lec il Apumtau Yesu Kîlisi ge, ên Yesu Kîlisi ge xomxo levac wê he vông ge di il êno vông ge hixôn. ³ Il mag Anutu yuu Apumtau Yesu Kîlisi i vông vîzid hixôn kiyang malehe i loc dô hixôn xam.

Pol pîmil Anutu

⁴ A pîmil Anutu ên xam tîyi buc vîhati, ên wê Anutu vông vîzid nivîha vô xam lec yuac wê Yesu Kîlisi vông ge. ⁵ Anutu vông vîzid toto ge vô xam ên nêb xam nêl kiyang nivîha di xovô kiyang vîhati. ⁶ Ên ilage xe nêl Kîlisi kitong vô xam di xam hôm kiyang tige xôn pîlihi mi i yêp vac xam nîlôm, ⁷ om gwêbaga vîzid toto wê Myakîlôhê Ngîbua vông ge, ti o ma ên xam lêm, di xam dô bin buc wê il lig Apumtau Yesu Kîlisi ob vena le seac vô il ge. ⁸ Di il lig Apumtau Yesu Kîlisi vaci ob ngîdu xam xôn di xam le pîlihi, om buc wê Kîlisi ob vena lec ge, od xam nêb soên ti ob yêp i tii vac vô xam lêm. ⁹ Anutu tyuc xam ên nêb xam ob dô xêmyaa nivîha hixôn nu tuc Yesu Kîlisi wê il Apumtau ge, di Anutu ob vông i tîyi kiyang wê nêl ge di ob kityoo kiyang ti lêm.

Konglegesen Kolin hîbu sea

¹⁰ Xam lige, a nêl kiyang xêkizêc vô xam lec il lig Apumtau Yesu Kîlisi lê bêga bê xam dô hixôn kiyang tibed, di xam o lêc hîbu xam sea lêm. Nge, xam nîlôm yuu pîyôp i yêp tibed. ¹¹ Xam lige, xomxo wê Klowi lie ge ya nêl vô a ên nêbê xam ngaênma lec kiyang di xam xêmyaa vô myavînê vîma. ¹² Kehe bêga nêbê xam ya nêl ên xam nêbê xam tîmu vô Pol, di xam ya nêl ên xam nêbê xam tîmu vô Apolos,

di ya nêl ên nêbê xam tîmu vô Pita, di ya nêl ên nêbê he tîmu vô Kîlisi. ¹³ Bêna lêc xam nêl tibêge? Kîlisi ge xam hîbu sea, me? Di a, Pol, a xib lec xax ên xam, me? Di xam lipac mia lec a lêg, me? ¹⁴ A pîmil Anutu ên wê a o lipac xam tîbeac lêm. Nge, a lipac Klispas yuu Gaias, yuubed. ¹⁵ Om o tîyi wê xomxo ti ob nêl bê xam lipac mia lec a lêg ge lêm. ¹⁶ Vixôhîlôg, a lipac Stepanas he vînê nue hixôn. Di a mêd lipac xomxo ya hixôn, lêc a o xovô lêm. ¹⁷ Ên Kîlisi o vông a la ên nêb a la lipac xomxo lêm. Nge, vông a la ên nêb a la nêl xolac vô xomxo. Lêc a o nêl xolac tîyi xocbê xomxo hixôn pîyôp levac mi nêl ge lêm, ên obêc bêge ge od kiyang wê nêl ên nêbê Kîlisi yib lec xax ge obêc tîyi xocbê kiyang pîleva wê nôn maên ge.

Kîlisi ge xêkizêc yuu xovôên wê Anutu vông ge

¹⁸ Kiyang wê nêl ên nêbê Kîlisi yib lec xax ge, xomxo wê xôa obêc ma ge yê kiyang tige tîyi xocbê kiyang pîleva. Dom il wê Anutu vô il vêl ge, il xovô ên il nêbê kiyang wê nêl lec wê Yesu yib lec xax pola ge, ge xêkizêc wê Anutu vông ge. ¹⁹ Ên Anutu nêl kiyang mi i yêp vac xolac bêga ên nêbê,

“Xomxo wê kô pîyôp levac ge, a ob vông he pîyôp i vô nîpaên, di xomxo wê xovô kiyang tîbeac ge, a ob kitya he nêl pîyôp vêl.”

²⁰ Xolac nêl bêge, om xomxo wê pîyôp levac ge, di xomxo wê xovô kipihac vîhati ge hixôn he wê mi ngaênma lec kiyang ge, il ob nêb va lec xovôên wê he vông ge? Ên Anutu nêl pyap ên nêbê xovôên wê xomxo kibun ga vông ge, vîdaaên di nôn ma.

²¹ Anutu ge pîyôp levac om vông môp bêga ên nêbê xovôên wê xomxo kibun ga vông ge o tîyi wê ob vông he xovô Anutu ge lêm. Om xolac wê xe mi nêl ge, xomxo yê tîyi xocbê kiyang pîleva lê, lêc Anutu nêl ên nêbê xomxo obêc vông i vin kiyang tige ge od

Anutu obêc vô he vêl ên he nêb nipaên. ²² Xomxo Yuda nêb he ob yê do levac di tîbii Glik vông yuac levac ên nêb ob tulec piyôp levac. ²³ Lêc xe ga, xe mi nêl lec wê Kîlisi yib lec xax ge, om he Yuda yê kiyang tige nipaên, nêbê tîyiên ma, di he Glik yê nêbê kiyang tige, nôn ti o yêp vac lêm. ²⁴ Lêc il wê Anutu tyuc il ge, Yuda hixôn tîbii baba ge, il xovô ên il nêbê Kîlisi ge xêkizêc yuu xovôên wê Anutu vông ge. ²⁵ Ên Anutu piyôp wê xomxo yê nêb piyôp yacyac ge luu piyôp wê xomxo kibun ga vông ge vêl, di Anutu xêkizêc wê xomxo yê nêbê xêkizêc ma ge, ge luu xêkizêc wê xomxo vông ge vêl.

²⁶ Xam lige, xam xovô i lôc lec môp wê xam dô vac ilage vô buc wê Anutu vînoo xam mi xam tu i nue ge, ên xam tîbeac o tulec piyôp levac gê kibun ga lêm, di xam tîbeac o kô xêkizêc gê kibun ga lêm, di xam tîbeac o kô lêm levac gê kibun ga lêm. Nge, xam titi kô lêm levac. ²⁷ Lêc xomxo wê xomxo kibun ga yê nêbê he piyôp maên ge, od Anutu vînoo he ên nêb he i vông xomxo wê piyôp levac ge, he ni i yoc ên he, di xomxo wê xomxo kibun ga yê nêbê he nêb xêkizêc ma ge, od Anutu vînoo he ên nêb he i vông xomxo wê nêb he xêkizêc ge ni i yoc ên he. ²⁸ Di xomxo wê xomxo kibun ga yê nipaên nêbê he xomxo pîleva ge, od Anutu vînoo he ên nêb he i vông xomxo wê kô lê levac ge, he i dô i tîyi xocbê xomxo wê o kô lê levac lêm ge. ²⁹ Anutu vông bêge, ên nêb xomxo ti ob yong i vô i lêm. ³⁰ Anutu vông xam la dô hixôn Yesu Kîlisi. Ên Kîlisi ge wê hîlung piyôp wê Anutu vông ge yêp seac vô il, di Kîlisi vaci vô il vêl ên il nêd nipaên, di Anutu yê il nêb il xomxo nivîha lec yuac wê Kîlisi vông ge, di Kîlisi vông il dô vac môp vilu wê nivîha ge. ³¹ Om il ob vông i tîyi xocbê kiyang wê yêp vac xolac bêga ên nêbê “Xomxo ti obêc nêb pîmil ge od i pîmil Apumtau vaci.”

2

Pol nêl kiyang lec wê Kîlisi yib lec xax ge

¹ Xam lige, ilage wê a loc nêl Anutu xolac kitong vô xam ge, od a o yong a di nêl kiyang tîyi xocbê xomxo wê piyôp levac yuu xovôên nivîhaviha ge lêm. ² Ên a xovô bêga tax ên a nêbê buc wê a ob dô hixôn xam ge, od a ob xovô kiyang tîbed. Ge kiyang wê nêl lec Yesu Kîlisi di nêl lec wê Yesu yib lec xax ge, di a ob nêl kiyang ya hixôn lêm. ³ Di buc wê a dô hixôn xam ge, xêkizêc wê a vông ge ma, om a dô hixôn xonaên di nignivi yetac. ⁴ Mêd kiyang yuu xolac wê a nêl vô xam ge, a o nêl ya piyôp nivîha wê ob vông xam pîlepac xam ge lêm. Nge, Myakîlôhê Ngîbua vông xêkizêc vô a di ngîdu kiyang wê a nêl ge xôn. ⁵ A vông yuac tibêge, ên a nêb vông vinên wê xam vông ge, kehe i o lêc yêp vac piyôp yuu xovôên wê xomxo kibun ga vông ge lêm. Nge, kehe i yêp vac xêkizêc wê Anutu vông ge.

Myakîlôhê Ngîbua vông piyôp vô il

⁶ Xomxo wê vông i vin Anutu xolac xêkizêc ge, xe mi nêl xolac hixôn xovôên nivîha vô he, lêc xovôên tige o tîyi xocbê xovôên kibun ga lêm, di o tîyi xocbê xovôên wê xomxo levac kibun ga vông ge lêm, ên he xôa obêc ma. ⁷ Xovôên wê xe mi nêl ge, ge xovôên wê Anutu vông ge. Xovôên tige yêp xôpacên ilage, lêc buc wê Anutu gên o tung lag yuu kibun lêm ge od Anutu nêl pyap nêbê xovôên tige obêc vông il la dô vac xêseac wê i vông ge. ⁸ Lêc xomxo levac kibun ga, he o xovô piyôp wê Anutu vông ge lêm. He obêc xovô ge od he ob hi Apumtau wê xêseac kehe ge yib lec xax lêm. ⁹ Lêc piyôp wê Anutu vông ge tîyi xocbê kiyang wê yêp vac xolac bêga ên nêbê

“Susu wê xomxo manôn o yê lêm di xomxo nînya o ngô lêm di xomxo piyôp o xovô lêm ge, ge wê Anutu viac pyap ên nêb obêc vông vô xomxo wê he xêyaa vin lec i ge.”

¹⁰ Kiyang tige yêp xôpacên lê, lêc Anutu vông Myakîlôhê Ngîbua lam ên nêb i nêl kiyang tige kitong i yêp seac vô il. Ên Myakîlôhê Ngîbua xovô kiyang vîhati yang om xovô kiyang vîhati wê yêp xôpacên vac Anutu nîlô ge.

¹¹ Xomxo ti o tîyi wê ob xovô kiyang wê yêp vac xomxo ngwe nîlô ge lêm. Nge, xomxo vaci piyôp ob xovô kiyang wê yêp vac ici va nîlô ge. Om Anutu tîyi bêge êno, ên xomxo ti o xovô kiyang wê yêp vac Anutu nîlô ge lêm. Nge, Myakîlôhê Ngîbua wê Anutu vông ge

vaci wê xovô Anutu piyôp. ¹² Xe o kô xovôên kibun ga ti lêm. Nge, Anutu vông Myakîlôhô Ngibua wê i vông ge lam vô il, ên nêb i vông xovôên vô il ên il xovô vizid vihati wê Anutu vông pileva vô il ge. ¹³ Xe mi nêl vizid tige kitong vô xomxo, léc xe o kô xovôên tige vô xomxo kibun ga lêm. Nge, xe nêl i tiyi xovôên wê Myakîlôhô Ngibua vaci vông vô xe ge, om xe nêl kiyang wê Myakîlôhô Ngibua vông ge kitong vô xomxo wê Myakîlôhô Ngibua dô vac he nîlô ge.

¹⁴ Léc xomxo wê Myakîlôhô Ngibua o dô vac he nîlô lêm ge, od he ob vông i vin kiyang wê Myakîlôhô Ngibua vông ge lêm, ên he ob ngô kiyang ge tiyi xocbê kiyang vidaaên, di he o tiyi wê ob xovô kehe ge lêm, ên Myakîlôhô Ngibua vaci wê ob nêl kiyang tige kitong vô xomxo. ¹⁵ Xomxo wê Myakîlôhô Ngibua dô vac he nîlô ge tiyi wê ob yaxên kiyang vihati ge, léc xomxo kibun ga o tiyi wê ob yaxên xomxo wê Myakîlôhô Ngibua dô vac he nîlô ge lêm. ¹⁶ Ên kiyang yêp vac kipihac xolac bêga ên nêbê

“Letya xovô piyôp wê yêp vô Apumtau ge di obêc tixuu i ya kiyang?”

Xolac nêl bêge, léc xe ga, piyôp wê Kîlisi vông ge yêp vac xe nîlôm pyap.

3

Xomxo wê tu Anutu nue yuac ge

¹ Xam lige, buc wê a loc dô hixôn xam ilage, a o tiyi wê a ob nêl kiyang vô xam tiyi xocbê a ob nêl vô xomxo wê timu vô Myakîlôhô Ngibua ge lêm. Nge, a nêl kiyang tiyi xocbê a ob nêl vô xomxo wê dô hixôn nîlô yen kibun ga ge, ên xam dô tiyi xocbê nume nipwo wê gên o xovô Kîlisi kiyang nivîha ge lêm. ² Mêgem a vet xam ya lul pileva, di a o vet xam ya yaên xêkizêc ti lêm, ên xam gên o tiyi wê xam ob wa yaên xêkizêc ge lêm. Di gwêbaga hixôn, xam gên o tiyi lêm, ³ ên xam gên dô vac môp kibun ga. Gwêbaga a ngô wê xam xemyaa vô nipaên vô lime di xam ngaênma lec kiyang, om môp tige nêl xam kitong ên nêbê xam gên timu vô môp kibun ga tiyi xocbê tibii madîluhu ge. ⁴ Ên xam ya pimil Pol di nêl ên nêbê xam timu vô Pol, di xam ya pimil Apolos di nêl ên nêbê xam timu vô Apolos, léc môp tige tiyi xocbê môp wê tibii kibun ga mi vông ge.

⁵ Om xam xovô lê. Apolos ge letya? Di a Pol, a letya? Xii ga, xii xomxo yuac pileva wê Anutu vông yuac toto vô xii ge, om xii loc vông yuac vac xam mahîgun di xam vông i vin Kîlisi. ⁶ Om ge tiyi xocbê a loc xin vê vac yuac, nang dêc Apolos loc pivux ya mia, léc Anutu ge wê vông vê tyip mi vô levac. ⁷ Om xomxo wê xin vê ge hixôn xomxo wê pivux ya mia ge, yuu tiyi xocbê xomxo pileva, léc Anutu tîbed ge wê lê levac, ên i ge wê vông vê tyip mi vô levac. ⁸ Xomxo ti wê xin vê ge hixôn xomxo wê pivux ya mia ge, yuu tiyima, om Anutu ob vông nôn vô yuu xôn i tiyi yuac wê yuu toto vông ge. ⁹ Ên xe ga, xe tu Anutu nue yuac, di xam tiyi xocbê yuac yaên wê Anutu vông ge.

Anutu nue yuac tiyi xocbê xomxo xumac loxên

Xam tiyi xocbê xumac wê Anutu vông ge. ¹⁰ Ên Anutu vông vizid hixôn piyôp vô a tiyi xocbê xomxo wê xumac loxên ge, om a loc yev teac vac xam bom, di xomxo ya ob lox xumac lec kîsii. Om xomxo wê ob lox xumac ge, a nêl vô he ên a nêbê he i viac he êdêc lox xumac nivîha lec teac kîsii. ¹¹ Ên teac wê le pyap ge, ge Yesu Kîlisi, om o tiyi wê xomxo ob yev teac paha ngwe hixôn ge lêm. ¹² Xomxo wê ob lox xumac lec teac kîsii ge, he ob lox ya gol me silva me ngîdax nivîhavîha me xax me hêx, ¹³ om yuac wê he toto vông ge ob yêp seac timuên vô buc wê Kîlisi ob vena lec ge, ên buc tige ob val hixôn ngwax, om Anutu ob yaxên xomxo toto nêl yuac ya ngwax mi yê bêc yuac wê he vông ge nipaên me nivîha. ¹⁴ Om xumac wê xomxo lox lec teac kîsii ge, ngwax yaên obêc ma di i le nivîha ge, od xomxo tige ob kô nôn nivîha lec. ¹⁵ Léc ngwax obêc ya xumac wê xomxo ti lox ge od xomxo tige ob kô nôn nivîha lec yuac wê i vông ge lêm. Xomxo vaci ob dô nivîha, ên Anutu obêc hêm i vêl ên ngwax tiyi xocbê xomxo hêm susu vêl vac ngwax ge.

Xomxo vông vinên tiyi xocbê xumac ngibua wê Anutu vông ge

¹⁶ Xam ngô lê. Xam ge, Anutu xumac ngibua xam, di Myakilôhô Ngibua dô vac xam nilôm. Lêc mêd xam lungên kiyang tige? ¹⁷ Xomxo ti obêc vông Anutu xumac ngibua vô nipaên ge, od Anutu obêc kitya xomxo tige vêl, ên Anutu xumac ge ngibua, di xumac tige xacxam va.

Il ob pimil xomxo kibun ga lêm

¹⁸ Xomxo ti i o lêc kityoo i lêm. Xam ti obêc nêbê xam kô piyôp yuu xovôên kibun ga pyap ge od xomxo tige i sea piyôp wê i vông ge di i dô i tiyi xocbê xomxo wê piyôp maên ge lê, êdêc tulec piyôp nôn timuên. ¹⁹ Ên piyôp yuu xovôên kibun ga, Anutu yê tiyi xocbê piyôp yacyac. Tiyi xocbê kiyang wê yêp vac kipihac xolac bêga ên nêbê “Xomxo wê piyôp levac ge Anutu ob ku he xôn ya kiyang kityooên wê heche va vông ge tiyi xocbê he vac pulac.”

²⁰ Di kiyang ngwe yêp bêga nêbê “Apumtau xovô ên nêbê xovôên wê xomxo piyôp levac vông ge tiyi xocbê susu vidaaên.”

²¹ Mêgem le i lêc pimil xomxo kibun ga lêm. Ên susu vihati ge xam xe, ²² om a Pol xii Apolos di Pita, di susu kibun ga vihati, di mavîha dôên, di yibên, di susu wê dô gwêbaga, hixôn susu wê ob val timuên ge, vihati tu xam xe. ²³ Di xam tu Kîlisi xe, di Kîlisi tu Anutu xe.

4

Anutu vaci ob yaxên nue yuac wê i vông ge

¹ Mêgem xam lêc wê xe i tiyi xocbê Kîlisi nue yuac wê Anutu vông kiyang xôpacên wê i vông ge vac xe vigêm ên nêb xe viac di nêl kitong i yêp seac vô xam. ² Di xomxo wê ob viac yuac ge kiyang yêp bêga nêbê he i viac yuac i nivîha. ³ Lêc xam, me xomxo ya obêc yaxên yuac wê a vông ge di nêl bê nivîha me nipaên ge od ge yêp vô xam. Di aca va obêc yaxên yuac wê a vông ge lêm. ⁴ Vixôhilôg, a xovô ên a nêbê soên ti o yêp vô a lêm, lêcom a o tiyi wê a ob nêl bê a xomxo nivîha ge lêm. Ên Apumtau vaci wê ob yaxên a. ⁵ Om xam o lêc yaxên xomxo lutibed di nêl bê he vông nivîha me nipaên lêm. Nge, xam vông i yêp di buc wê Apumtau ob vena lec ge lê, ên susu wê dô xôpacên vac mapitoc, hixôn kiyang wê yêp xôpacên vac xomxo nilô ge, Anutu obêc vông i lam yêp seac vihati, di Anutu vaci obêc vông myaviwen vô xomxo vihati tiyi yuac wê he toto vông ge.

Xomxo Kolin yong heche va

⁶ Xam lige, kiyang vihati wê a nêl ge a nêb a ob ngidu xam xôn om a tixuu kiyang tige lec xii Apolos, ên a nêb xam ngô di xovô di timu vô kiyang wê yêp vac kipihac xolac ge, di le i lêc timu vô môp ba ya hixôn lêm. Om a nêl vô xam bê xam o lêc yong xomxo ti lê bê nivîha di wê xomxo ngwe bê nipaên lêm. ⁷ Ên letya nêl vô ông nêb ông xomxo levacê? Di piyôp wê ông vông ge, ông kô vô letya? Piyôp hixôn vizid vihati ge, ông kô vô Anutu tibed, om bêna lêc ông yong ông di nêl ên ông nêb ôcông va tu piyôp tige kehe?

⁸ Xam so ên xam nêb mêd xam tulec vizid vihati pyapê? Om susu ti o ma ên xam lêmê? Xam mêd luu xe vêl di kô lêm levac mi la dô lec sia king pyap, me? Xam obêc tu xomxo levac ge od obêc nivîha, ên a nêb xe ob tu levac hixôn xam ên il xôn ob kô lêd levac tiyima. ⁹ A xo ên a nêbê Anutu vông xe sinale lax timuên tiyi xocbê xomxo vidaaên ge, ên xe dô tiyi xocbê xomxo vông kiyang vô xe pyap ên nêb ob hi xe xib, om he vông xe la le vô xomxo vihati hixôn angela manôn. ¹⁰ Xomxo kibun ga yê xe tiyi xocbê xomxo piyôp maên ên wê xe timu vô Kîlisi ge, dom xam ge, xam nêb xam timu vô Kîlisi om xam kô piyôp levac. Xe ga, xe nêb xêkizêc ma, di xam ge, xam nêbê xam xêkizêc yêp. Xomxo hi vîxa ên xam nêb xam xomxo levac, di xe ga, xomxo yê xe nipaên nêb xe xomxo pîleva.

¹¹ Ilage di i val tyip gwêbaga, xe o dô vac nivîha ti lêm. Ên vip den xe di xe kwam liyêê ên mia, di xe nêb ngakwi ma ên xe, di xomxo hi xe ya vigê, di xe nêb xumac wê xe ob dô vac ge ma, ¹² di xe vông yuac levac ya vigêm, lêc xomxo obêc so vya vô xe ge od xe kitaa vô Anutu ên xe nêb i ngidu he xôn, di xomxo obêc vông viyin vô xe ge od xe o vông viyin ti lax vô he lêm. Nge, xe kilê viyin wê he vông vô xe ge. ¹³ Di xomxo nêl kiyang

nipaên lec xe, léc xe nêl kiyang malehe lax vô he. Tiyi buc vîhati dî i val tyip gwêbaga hixôn, he yê xe tiyi xocbê susu yacyac wê xomxo ob nêx i la ge hixôn susu ningeac kibun ga.

Pol nêl nêb xomxo Kolin i timu vô i vîxa

¹⁴ Kiyang wê a kivuu ga, a o kivuu ên a nêb i vông xam nim i yoc lêm. Ên a xêgyaa vin lec xam tiyi xocbê a nuge xam om a nêb a ob vông xovôên vô xam. ¹⁵ Ên xomxo wê ob viac xam dî tixuu xam ya Kîlisi xolac ge mêd he tîbeac hîwocên, léc xam mame o tîbeac lêm. Nge, a tîbed wê a nêl Yesu Kîlisi xolac vô xam dî xam vông i vin om a tiyi xocbê xam mam a. ¹⁶ Mêgem a nêl kiyang xêkizêc vô xam bêga bê xam timu vô a vîxag. ¹⁷ A nêb xam vông bêge om a vông Timoti loc vô xam. Timoti ge, a nug vông vinên wê a xêgyaa vin lec i ge, dî i wê viac Apumtau yuac nivîha, om Timoti ob nêl a môp wê a mi timu vô Kîlisi ge kitong vô xam tii vac. Môp tige wê a mi nêl vô xomxo vông vinên vac vîgwe vîhati.

¹⁸ Xam ya xo ên xam nêbê mêd a lôc vôên xam ob ma, om xam yong xam. ¹⁹ Léc Apumtau obêc lee yuu ge od a ob lôc vô xam lutibed dî yaxên xomxo wê yong he ge. Léc a ob yaxên kiyang wê he nêl ge lêm. Nge, a ob yaxên xêkizêc wê he vông ge. ²⁰ Ên môp wê xomxo ob tu Anutu nue mî la vac i kwa ngîbi ge, kehe o yêp vac kiyang pîleva lêm. Nge, kehe yêp vac xêkizêc wê Anutu vông ge. ²¹ Mêgem xam nêb a vông môp ngwe na vô xamê? Xam nêb a lôc hixôn vîyi ên tîtô xam ya, me xam nêb a xo vîgwe pîsiv ên xam dî lôc hixôn kiyang malehe?

5

Môp yôdac vêx yuu vux yêp vac konglegesen Kolin

¹ Xomxo ya nêl vô a ên nêbê môp yôdac vêx yuu vux yêp vô xam bêga nêbê xomxo ti vông yôdac vô ma vinê, léc o ta wê kô i ge lêm. Môp tige nipaên nôn, wê tîbii madîluhu o mi vông ge lêm. ² Bêna léc xam yong xam? Xam sea môp wê xam yong xam ge, dî xam nim i yoc ên xam dî xam byag, dî xam tii xomxo ti wê vông môp nipaên tige i loc vêl.

³ A ga, a nignîvi dô teva ên xam, léc a nîlôg mi xo xam, om a yaxên kiyang wê xomxo tige vông ge pyap, tiyi xocbê a dô hixôn xam ge. ⁴ Om a nêl bêga vô xam bê xam kitucma lec Apumtau Yesu lê dî xam xovô a kiyang i tiyi xocbê a dô hixôn xam ge, dî xêkizêc wê il lig Apumtau Yesu vông ge ob dô hixôn xam, ⁵ om xam vông xomxo tige i loc vac Seten vîgê ên i vông i ninîvi i vô nipaên, êdêc xomxo tige kînu i loc dô nivîha vô buc wê Apumtau Yesu ob vena lec ge.

Pol nêl ên nêbê he i tii xomxo nipaên i loc vêl

⁶ Xam yong xacxam va, léc môp tîbêge o nivîha lêm. Yis nipwo tya tiyi wê ob vông blet vîhati vuac mî vô levac ge, léc mêd xam o xovô lêm? ⁷ Xam tiyi xocbê blet wê yis maên ge, om xam hôm yis vêl, êdêc xam dô i tiyi xocbê blet nivîha wê yis maên ge, ên Kîlisi yib dî kîtya il nêd nipaên vêl pyap, tiyi xocbê bwoc sipsip wê he hi i yib lec buc Pasova ilage. ⁸ Om il ob sea môp nipaên vîyang vîyang i tiyi xocbê he Yuda nêx yis la xel lec buc Pasova dî ya blet pîleva wê yis maên ge, dî il ob dô hixôn nîlôd tîbed dî nêl kiyang nôn vôma, i tiyi xocbê blet wê yis maên ge.

⁹ Kîpihac wê a kivuu i loc vô xam ilage, a nêl vô xam ên a nêbê xam o léc dô hixôn xomxo wê mi vông môp yôdac vêx yuu vux ge lêm. ¹⁰ Kiyang tige, a o nêl lec tîbii madîluhu wê vông yôdac vêx yuu vux, dî he wê mi doma, dî he wê mi vun xomxo susu, dî he wê yev vîxa kîtu vô anutu kityooên ge lêm. Ên xam obêc nêb xam ob dô hixôn tîbii madîluhu lêm ge od xam ob la na? Ên xomxo tigeê dô vac vîgwe vîhati. ¹¹ Léc kiyang wê a kivuu ge kehe bêga nêbê xomxo ti wê nêl nêb il lig vông vinên ti ge obêc dô vac môp yôdac vêx yuu vux, me obêc doma vô xomxo ngwe susu, me obêc yev vîxa kîtu vô anutu kityooên, me obêc so vya vô xomxo, me obêc num mî vô mavmav, me obêc vun xomxo ngwe susu ge, od xam o dô hixôn xomxo tîbêge lêm, dî xam o léc wa hixôn he lêm. ¹²⁻¹³ Tîbii wê o vông i vin lêm ge, a o tiyi wê a ob yaxên he ge lêm. Ên Anutu vaci

obêc yaxên he. Lêc lime vông vinên ge, xacxam va ob yaxên he. Om xam tii xomxo ti wê vông môp yôdac vêx yuu vux ge i loc vêl ên xam.

6

Xam o lêc vông kiyang vô lime vông vinên lêm

¹ Xam ti kiyang obêc yêp vô lime ngwe ge om bêna lêc xam luu lime vông vinên vêl di kô kiyang mi la vô tibii madiluhu ên xam nêb he i titô xam nêb kiyangê? ² Il wê Anutu nue ge, il obêc yaxên xomxo kibun ga nêb kiyang timuên, lêc xam mêd lungên tige? Xam obêc titô xomxo vihati nêb kiyang timuên, lêc mêd xam o tiyi wê xam ob titô xacxam va kiyang nipipwo ge lêmê? ³ Xam ngô lê. Il obêc titô angela nêb kiyang timuên, om môp kibun ga, ge tiyi wê il ob titô êno mêge. ⁴ Om kiyang obêc yêp lec susu kibun ga ge od bêna lêc xam kô mi la vô tibii wê madiluhu ge ên xam nêb he i titô xam nêb kiyangê? ⁵ A nêl kiyang bêge vô xam ên a nêb i vông xam nim i yoc ên xam. Xam lime piyôp wê ob yaxên lime nêb kiyang ge, ti mêd o dô vac xam mahigun lêmê? ⁶ Ên lime vông vinên ya vông kiyang vô lie, lêc he kô kiyang tige mi la vô tibii wê vông vinên maên ge ên nêb he i titô.

⁷ Môp wê xam kô lime ngwe mi la kiyang ge, ge xam vông i so. Môp wê nivîha ge bêga nêbê lime ti obêc vông nipaên vô xam ge od xam o lêc nêl lêm. Di lime ti obêc vun xam nêb susu ti ge od xam o le vac i xôn lêm. ⁸ Xam o timu vô môp nivîha bêge lêm. Nge, xacxam va vông môp nipaên vô lime di vun he nêb susu.

⁹ Xam ngô lê. Xomxo nipaên ti ob la dô vac Anutu ben lêm, lêc mêd xam o xovô tige lêm? Xam nilôm i o lêc kityoo xam lêm. Ên xomxo wê vông môp yôdac vêx yuu vux di xomxo wê yev vîxa kitu vô anutu kityooên, di xomxo wê vông môp iimaên vô nipaên, di vux wê vông môp nipaên vô vux vaci, ¹⁰ di xomxo wê vun xomxo susu, di xomxo madoên, di xomxo wê mi num mi vô mavmav, di xomxo wê nêl kiyang nipaên lec xomxo, di xomxo wê vô xomxo ngwe susu vêl ge, xomxo tibêgee o tiyi wê ob la dô vac Anutu ben ge lêm. ¹¹ Ilage xam ya mi timu vô môp tibêgee, lêc Anutu lipac xam vô paha lec di vînoo xam nêb xam tu i nue di yê xam nêb xam xomxo nivîha. Anutu vông bêge lec Apumtau Yesu Kîlisi yuu Myakîlôhê Ngîbua wê Anutu vông ge.

Il ob vông il nidnivi i pimil Anutu

¹² Xomxo ya nêl ên he nêbê môp vihati nivîha tiyi wê il ob vông ge. He nêl vîxôhilôg, lêc môp ya ob vô nivîha vô il lêm. Môp vihati ge tiyi wê a ob vông ge lê, lêc a ob vông môp ti i viac a lêm. ¹³ Xomxo ya nêl ên he nêbê yaên dô ên il xêdyaa di il xêdyaa dô ên yaên. He nêl vîxôhilôg, lêc Anutu obêc vông yuu xôn xôa obêc ma timuên. Di il nidnivi ge, Anutu o tung ên nêb il vông môp yôdac vêx yuu vux lêm. Nge, il nidnivi ob tu Apumtau xe, di Apumtau ob ngîdu il nidnivi xôn. ¹⁴ Anutu tîpi vô Apumtau Yesu kîdi lec vac yibên, om obêc tîpi vô il kîdi lec vac yibên êno ya xêkizêc wê i vông ge.

¹⁵ Il hîxôn Kîlisi tiyi xocbê ninivi nôn tîbed, lêc mêd xam o xovô lêmê? Tiyi wê il ob hôm Kîlisi ninivi mya ti vêl di vông i tu vêx yôdac ninivi mya ti, me? Ma vêl, môp tibêge o tiyi lêm. ¹⁶ Vux ti obêc la dô hîxôn vêx yôdac ti ge od yuu ob tiyi xocbê nôn tîbed, lêc mêd xam o xovô tige lêm? Ên kiyang wê yêp vac kipihac xolac ge nêl bêga ên nêbê, “Yuu ob tu ninivi nôn tîbed.” ¹⁷ Lêc xomxo ti obêc vông i vin Apumtau ge od yuu xôn ob dô nôn tamaên tîbed. ¹⁸ Mêgem xam xona nêb ên môp yôdac vêx yuu vux. Ên môp nipaên viyang viyang wê xomxo vông ge ob vông he vô nipaên, lêc môp yôdac vêx yuu vux ge wê ob vông xomxo nilô yuu ninivi vihati vô nipaên. ¹⁹ Xam nimnivi ge tiyi xocbê xumac ngîbua wê Myakîlôhê Ngîbua ob dô vac ge, lêc mêd xam o xovô tige lêm? Anutu vông Myakîlôhê Ngîbua lam dô vac xam nilôm. Om xacxam va o tu xam kehe lêm, ²⁰ ên Anutu kîsuu xam ya susu levac mabu yocên mi xam tu ixê, om xam nimnivi i pimil Anutu ya môp wê xam vông ge.

7

Kiyang lec mōp iimaên

¹ Kiyang wê xam kinêg vô a vac kipihac ge, a ob nêl vô xam. Kiyang bêga nêbê xomxo ti obêc dô pileva di iien vêx obêc ma ge od obêc nivîha. ² Lêc mōp yôdac vêx yuu vux yêp, om vux toto ge, he i kô vêx di vêx toto ge, he i kô vux. ³ Di vux i o lêc kol ninîvi ên vinê lêm. Di vinê êno i o lêc kol ninîvi ên liya lêm. ⁴ Ên vêx o tu ici va ninîvi kehe lêm. Nge, liya tu vinê ninîvi kehe. Di vux êno o tu ici va ninîvi kehe lêm. Nge, vinê tu liya ninîvi kehe. ⁵ Om xam wê xam iima ge, muu o lêc kol nimnîvi ênma lêm. Vixôhîlôg, muu xôn obêc nêl kiyang i yêp tîbed ên muu nêb muu ob vông mahîgun vac di kitaa vô Anutu ge od obêc nivîha. Lêc muu obêc kitaa pyap ge od muu xôn kitucma tii vac nang, ên muu ob dô teva ênma xuhu dia ge od muu o tiyi wê muu ob viac nimnîvi nivîha ge lêm di Seten ob yaxên muu di vông muu vac mōp nîpâên. ⁶ Kiyang wê a nêl ga, a o nêl ên a nêb xam vîhati ob tîmu vô ge lêm. Ge yêp vô xam toto, om xam ti obêc nêb tîmu vô ge od i tîmu vô. ⁷ A nêb xomxo vîhati obêc dô pileva tiyi xocbê a ge od obêc nivîha, lêc Anutu vông xêkizêc hîxôn xovôên vô xomxo toto, om ya ob iima di ya iimaên ob ma.

⁸ A ob nêl kiyang ti vô xam ngîvihi yuu vêxwo wê xam gên o iima lêm ge hîxôn xam vêxôv bêga bê xam obêc dô pileva tiyi xocbê a ge od obêc nivîha. ⁹ Lêc xam tiyiên ob ma wê xam ob viac nimnîvi nivîha ge od xam iima, ên xam ob dô pileva ge od nîlô ngaên ob vông xam vô nîpâên, om xam iima ên dô nivîha.

¹⁰ A ob nêl kiyang bo ti vô xomxo wê iimaên ge, lêc o aca va kiyang lêm. Nge, Apumtau kiyang, om a nêl kiyang xêkizêc bêga bê vêx i o lêc sea liya lêm. ¹¹ Lêc obêc sea ge od i dô pileva di i o lêc loc kô vux ngwe lêm. Lêc obêc nêb dô pileva lêm ge od i lôc vô liya ên yuu i titô kiyang wê yêp vac yuu mahîgun di kitucma i tii vac. Di vux êno i o lêc sea vinê lêm.

¹² Nang di a ob nêl kiyang ti vô xam ya. Lêc kiyang ga o Apumtau vya lêm. Nge, aca va nêl bêga ên a nêbê vux wê vông i vin ge ti obêc kô vêx wê madîluhu ge ngwe, lêc vinê obêc lee yuu nêb ob dô hîxôn liya ge od liya i o lêc sea vinê lêm. ¹³ Di vêx wê vông i vin ge ti obêc kô vux wê madîluhu ge ngwe, lêc liya obêc lee yuu nêb ob dô hîxôn vinê ge, od vinê i o lêc sea liya lêm. ¹⁴ Ên vux wê madîluhu ge obêc dô hîxôn vinê wê vông i vin ge od tiyi xocbê yuu xôn tu Anutu xe. Di vêx wê madîluhu ge obêc dô hîxôn liya wê vông i vin ge od tiyi xocbê yuu xôn tu Anutu xe. Ên obêc ma ge od xomxo tige nue ob dô tiyi xocbê tibii madîluhu ge, lêc o bêge lêm. Ên he nue tu Anutu xe hîxôn. ¹⁵ Lêc vêx wê madîluhu ge obêc nêb sea liya wê vông i vin Kîlisi ge od i sea, di vux wê madîluhu ge obêc nêb sea vinê wê vông i vin ge od i sea. Ên kiyang ti o yêp wê ob ku xomxo vông vinên tige xôn ge lêm. Ên Anutu tyuc il nêb il ob dô vac kiyang malehe. ¹⁶ Ông vêx, ông tiyi wê ông ob didii liyam mi loc vô Anutu ge, me? Ông o xovô lêm. Di ông vux, ông tiyi wê ông ob didii vinêm mi loc vô Anutu ge, me? Ông lungên.

Il ob dô vac mōp yuu yuac wê il dô vac di Anutu tyuc il ge

¹⁷ Apumtau vông mōp yuu yuac toto vô xomxo toto, om mōp yuu yuac wê xam dô vac vô buc wê Anutu tyuc xam ilage od xam tup vô gwêbaga hîxôn. A mi nêl kiyang tibêge vô xomxo vac konglegesên vîhati. ¹⁸ Om xomxo ti obêc gôl ninîvi pyap, lêc Anutu tyuc i nêb i tu i nu ge od xomxo tige ob lax duu ninîvi xôn tii vac lêm. Di xomxo ti obêc dô di ninîvi gôlên ma, lêc Anutu tyuc i nêb i tu i nu ge od i o lêc gôl ninîvi lêm. ¹⁹ Ên mōp wê ninîvi gôlên hîxôn mōp wê gôlên ninîvi ma ge, yuu xôn tiyi xocbê susu pileva. Di mōp nôn tîbed wê nêb il viac Anutu xolac nivîha di tîmu vô ge.

²⁰ Xam lêc dô vac mōp yuu yuac i tiyi xocbê xam dô vac ilage di Anutu tyuc xam nêb xam tu i nue. ²¹ Om xam wê xam tu xomxo ya nue yuac pileva xocbê kalabuhu ge dêc Anutu tyuc xam nêb xam tu i nue ge, od xam nîlôm i o lêc vô viyin ên yuac wê xam dô vac ge lêm. Lêc xomxo levac wê viac ông ge obêc nêb ông sea yuac tige ge od ông sea.

²² Ên xomxo wê tu xomxo ngwe nu yuac pileva ge, Apumtau obêc tyuc i nêb i tu i nu ge

od Anutu ob yê xomxo tige tiyi xocbê o dô vac xomxo ngwe kwa ngibi ge lêm. Di xomxo wê o dô vac xomxo ngwe kwa ngibi lêm ge, Kilisi obêc tyuc i nêb i tu i nu ge od obêc dô tiyi xocbê Kilisi nu yuac. ²³ Anutu kîsuu xam ya susu levac mi xam tu i nue, om xam o léc sea Anutu di loc vac xomxo ngwe kwa ngibi vîdaa vîdaa lêm. ²⁴ Xam lige, môp yuu yuac wê xam dô vac ilage di Anutu tyuc xam ge, xam léc dô vac gwêbaga hixôn Anutu.

Kiyang lec xomxo wê iimaên ma ge

²⁵ Vêx yuu vux wê gên o iima lêm ge, Apumtau o nêl kiyang ti vô a lec he lêm, léc a ob nêl i tiyi xovôên wê a vông ge, ên Apumtau xo vîgwe pîsiv ên a di vông xovôên vô a, om kiyang wê a nêl ge nivîha tiyi wê xam ob vông i vin ge. ²⁶⁻²⁷ Buc gwêbaga il dô vac vîyin levac, om a xo bêga ên a nêbê xam wê xam ii vêx ge, xam o léc myag môp wê xam ob sea vêx ge lêm. Di xam wê xam dô pileva ge, xam o léc nêb ii vêx lêm. Nge, xam toto dô i tiyi xocbê xam dô gwêbaga. ²⁸ Léc ông obêc ii vêx ti ge od ông o vông nîpaên ti lêm. Di vêxwo ti obêc kô vux ti ge, ge o nîpaên lêm. Léc xomxo wê iima ge obêc xo yuac tîbeac om a xo ên a nêb vîyin tîbêge i o léc tulec xam lêm.

²⁹ Xam lige, a nêl bêga ên a nêbê buc vô kwabo lec, om buc wê gên yêp ge, xomxo wê ii vêx ge, he i vông yuac vô Anutu i tiyi xocbê xomxo wê iien vêx ma ge. ³⁰ Di xomxo wê byag ge, he i dô i tiyi xocbê he o byag lêm, di xomxo wê dô hixôn xêyaa nivîha ge he i dô i tiyi xocbê he xêyaa o nivîha lêm. Di xomxo wê kîsuu susu ge, he i dô i tiyi xocbê he nên susu maên ge. ³¹ Di xomxo wê vông yuac ên susu kibun ga ge, he i dô i tiyi xocbê he o vông nîlô la vô susu kibun ga lêm. Ên môp yuu susu wê dô lec kibun ga ge xôa obêc ma.

³² A nêl bêge, ên a nêb xam dô hixôn nîlôm nivîha, di nîlôm i o léc loc vô môp yuu susu kibun ga lêm. Vux wê o ii vêx lêm ge tiyi wê he ob vông nîlô la diluhu vô Anutu yuac ên nêb ob vông môp wê Anutu xêyaa vin lec ge. ³³ Léc xomxo wê ii vêx ge ob vông nîlô la vô môp yuu susu wê ninîvi xen ge hixôn, ên nêb ob vông vînê xêyaa i vô nivîha, ³⁴ om nîlô la yuu. Di vêxwo hixôn vêx wê o kô vux lêm ge, he ob vông nîlô la vô yuac wê Anutu vông ge, ên he nêb he ninîvi yuu nîlô yen i dô ngîbua. Léc vêx wê ii vux ge ob vông nîlô la vô môp yuu susu wê ninîvi xen ge hixôn ên nêb ob vông liya xêyaa i vô nivîha. ³⁵ A nêl kiyang tige vô xam ên a nêb i ngîdu xam xôn di xam dô nimvîha. Di a ob le vac xam xôn lêm. Nge, a nêb xam dô nivîha di vông nîlôm i loc diluhu vô Apumtau.

³⁶ Xomxo ti obêc xo nêb i vông môp soên, ên wê nu vêx vô vêxwo pyap tiyi wê ob kô vux ge di nu vêx êno nêb ob kô vux, léc ma gên o lee yuu lêm ge od ma i timu vô môp wê i xovô ge di vông nu vêx tige i kô vux, ên môp ii maên o nîpaên lêm. ³⁷ Léc ma obêc xo vac nîlô nêbê i nu vêx ob dô gîlon di kôên vux obêc ma, di susu ti o le vac môp xôn lêm ge od i léc timu vô xovôên wê yêp vac i nîlô ge di nu vêx i dô gîlon ge od obêc nivîha. ³⁸ Mêgem ma tyo obêc vông nu vêx kô vux ge od nivîha, léc ma obêc nêb vông nu vêx dô pileva di iien vux ob ma ge od ge nivîha yang.

³⁹ Vêx ti liya obêc gên dô ge od xolac nêl bêga ên nêbê i dô hixôn liya di seaên liya i ma, léc liya obêc yib di vêx tige obêc nêb kô vux paha ngwe nang ge od i kô vux tiyi xovôên wê i vông ge. Léc i kô vux wê yuu xôn timu vô Apumtau xolac ge. ⁴⁰ Léc xovôên wê a vông ge bêga nêbê vêxôv tige obêc dô pileva di kôên vux obêc ma ge od obêc dô hixôn xêyaa nivîha yang. Di a ga, a xovô ên a nêbê Myakîlôhê Ngîbua wê Anutu vông ge dô hixôn a om vông xovôên nivîha vô a.

8

Bwoc liyôhê wê tîbii vông i tu daa vô anutu kityooên ge

¹ A ob nêl kiyang lec môp wê ob yaên bwoc wê tîbii vông i tu daa vô anutu

kityooên ge. Vîxôhîlôg, il vîhati tulec pîyôp pyap, léc pîyôp ge pileva wê obêc vông il yong il, léc môp wê ob ngîdu il xôn ge, môp xêyaa vin lec maên. ² Xomxo ti obêc yong i nêb i xovô kiyang vîhati pyap ge od xovôên wê i vông ge o tiyi lêm. ³ Léc xomxo ti xêyaa obêc vin lec Anutu ge od Anutu xovô xomxo tige nêb tu ixê.

⁴ Om kiyang lec môp wê ob yaên bwoc liyôhô wê tibii vông i tu daa vô anutu kityooên ge, il xovô ên il nêbê anutu kityooên o susu nôn lêm, ên Anutu nôn tived wê dô.
⁵ Vixôhilôg, susu wê xomxo vînoo nêb anutu, di susu wê he vînoo nêb xomxo levac ge, tibeac dô kibun ga di dô kisii ganê, ⁶ léc il ga, il xovô ên il nêbê Anutu ge tived, wê il mag, di ici va tu susu vihati kehe, om il ob vông i lê i vô levac. Xomxo levac nôn tived, ge Apumtau Yesu Kîlisi, wê i tu susu vihati kehe di ici va vông il lax tu ixé.

⁷ Anutu kityooên ge o susu nôn ti lêm, léc xomxo vông vinên ya o vyac xovô kiyang tige lêm. Ên ilage he mi timu vô anutu kityooên, di he mi ya bwoc wê tibii vông vô anutu kityooên ge, léc gwêbaga he xo ên he nêbê he obêc ya bwoc tige ge od ob vông he nilô vô ningeac di Anutu ob yê he nêb he xomxo nipaên. ⁸ Léc Anutu ob yê môp wê il xa yaên ge di nêl bê il xomxo nivîha me nipaên lêm. Om il xaên obêc ma ge od Anutu ob yê il nipaên lêm, di il obêc xa yaên ge od il ob kô lê levac vô Anutu lec môp tige lêm.

⁹ Léc xam viac xam di xona nêb, ên xam tiyi wê xam ob wa yaên tige lê, léc xomxo wê gên o vông i vin xêkizêc lêm ge obêc yê wê xam wa ge od obêc vông he nilô vô nipaên.

¹⁰ Xam wê xam xovô ge, xam ti obêc la vac xumac wê anutu kityooên vông ge di la dô mi wa, di xomxo wê o vông i vin xêkizêc lêm ge obêc yê wê ông la wa yaên wê tibii vông i tu daa vô anutu kityooên ge od xomxo tige nilô obêc kidu i nêb i ya yaên tige hixôn.

¹¹ Om tige tiyi xocbê piyôp wê xam vông ge vông lim tige wê o vông i vin xêkizêc lêm ge vô nipaên. Lim tige Kîlisi yib ên i êno, léc xam vông i vô nipaên. ¹² Xovôên wê he vông ge myabo, om xam obêc vông bêge ge od tiyi xocbê xam vông he sea vông vinên wê he vông ge. Môp tibêge tiyi xocbê xam vông nipaên vô Yesu Kîlisi. ¹³ Mêgem yaên wê a ob xa ge obêc vông a lige ti vô nipaên ge od a ob xa yaên tige i tii vac lêm, ên a nêb a ob vông a lig tige i vô nipaên lêm.

9

Pol nêl xolac di o kô susu lec yuac wê i vông ge lêm

¹ Mêd môp ti yêp wê ob le vac a xôn ge, me? Ti o yêp lêm. Mêd a o sinale nôn lêm, me? A ga, a sinale nôn, wê a xê il lig Apumtau Yesu lec magnôn. Di yuac wê a vông vô Apumtau ge yuac tige nôn xam wê vông vinên ge. ² Xomxo ya nêl ên he nêbê a o sinale ti lêm, léc xam xovô ên xam nêbê a ga sinale, ên a nêl xolac vô xam mi xam vông i vin Apumtau, om tiyi xocbê môp wê xam vông i vin ge nêl kitong nêbê a sinale nôn.

³ Xomxo ya obêc vông kiyang vô a lec yuac sinale wê a mi vông ge od a mi luu kiyang bêga vô he ên a nêbê, ⁴ Mêd xe o tiyi wê xe ob kô xom yaên hixôn numên vô xomxo vông vinên ge lêmê? ⁵ Di Pita hixôn Apumtau Yesu lie di sinale baba kô vinêe wê vông i vin ge mi he xôn la vîlee vac yuac, di xam lee yuu ên xam nêbê nivîha, léc mêd xam nêb xe o tiyi wê xe ob timu vô môp tibêge hixôn lêm ge, me? ⁶ Mêd xii Banabas, xicxii va o tiyi wê xii ob sea yuac ninivi xen ge lêm, me? ⁷ Xam xovô lê. Tibii vevac ob kisuu xen yaên yuu ngakwi wê ob viac heche va ge, me? Ma vêl. Di xomxo ti obêc xin wain vac yuac ge od ici va tiyi wê ob yul nôn ya mi ya, di xomxo ti obêc viac bwoc kau ge od ici va ob gig lul mi num.

⁸ Kiyang wê a nêl ga, mêd a nêl i tiyi kiyang kibun ga, me? Léc kiyang ga yêp vac kîpihac xolac hixôn. ⁹ Ên kiyang wê Anutu nêl vô Moses ge yêp bêga nêbê, “Bwoc levac ti obêc vông yuac vô ông di kê wit ge od le i léc ku mya xôn lêm. Nge, i kê wit di ya nôn hixôn.” Kiyang tige, Anutu o nêl lec bwoc vaci lêm. ¹⁰ Nge, Anutu nêl kiyang tige lec xe hixôn, ên xomxo wê vông yuac lec kibun ên nêb ob xin vê ge hixôn xomxo wê ob yul nôn ge, yuu xôn vông yuac levac ên nêb yuu ob kô nôn timuên. ¹¹ Xe loc nêl xolac vô xam tiyi xocbê xe xin vê wê kinu xen ge vac xam nilôm, om xe obêc kô nôn wê ninivi xen ge ya hixôn vô xam ge od ge tiyi. ¹² Ên xomxo ya kô susu wê ninivi xen ge ya vô xam, léc xe ga, xe tiyi wê xe ob kô susu i luu vêl vô xam.

Xe tiyi wê xe ob kô susu ninivi xen ge vô xam lê, léc xe nêb xe ob kô lêm, om xecxe va vông yuac ên susu wê ob ngidu xe nimnivi xôn ge, ên xe nêb xe ob le vac Kîlisi xolac xôn ên xam lêm. ¹³ Xomxo wê vông yuac vac Anutu xumac ngîbua ge, he kô xen yaên

vac xumac ngibua, di he wê mi si daa vô Anutu lec alta ge, he mi kô bwoc wê he mi si ge vilu mi la ya. ¹⁴ Môm yêp bêge, om Apumtau nêl kiyang xêkizêc bêga nêbê xomxo wê nêl xolac ge ob kô susu wê ob ngidu he xôn ge vô xomxo wê he la nêl xolac vô he ge.

¹⁵ Lêc a o kô susu bêge ti vô xam lêm. Di kiyang wê a kivuu ga, a o kivuu ên a nêb a ob kô susu ya vô xam ge lêm. Ma vêl. Om vip obêc den a di a xib ge od pyap, ên a xêgyaa vô nivîha ên wê a o kô susu ti vô xam ge lêm. Mêgem a ob kîtaa susu ti vô xam lêm, ên obêc vô xêyaa nivîha tige vêl ên a. ¹⁶ A mi nêl xolac vô xomxo, lêc o tiyi wê a ob yong a ên wê a mi nêl xolac ge lêm. Ên Anutu vaci vông yuac vô a nêb a nêl xolac, om a nêlên obêc ma ge od a ob tulec myavîwen. ¹⁷ Aca va obêc nêb vông yuac tige ge od tiyi wê a ob kô nôn nivîha lec yuac tige. Lêc o bêge lêm, ên Anutu vaci vông yuac tige vac a vigêg om a ob vông. ¹⁸ Om nôn vatya wê a obêc kô ge? A kô nôn bêga bê a kô yuac nivîha wê a ob nêl xolac pîleva vô xomxo di a ob kô susu ti vô he lêm. Ên a tiyi wê a ob kô susu vô he ge lê, lêc a nêb a ob kô lêm.

Pol tu xomxo vîhati nu yuac

¹⁹ A o tu xomxo ti nu yuac pîleva lêm. Lêc aca va nêb a ob tu xomxo vîhati nu yuac, ên a nêb a ob didii he tîbeac i loc vô Kîlisi. ²⁰ Om buc wê a dô hixôn xomxo Yuda ge od a dô vac môm tiyi xocbê he Yuda mi dô vac ge, ên a nêb a ob didii he i loc vô Kîlisi. A o dô vac Moses xolac kwa ngîbi lêm, lêc a obêc dô hixôn xomxo wê dô vac Moses xolac kwa ngîbi ge, od a dô tiyi xocbê a dô vac xolac wê Moses vông ge kwa ngîbi hixôn, ên a nêb a ob didii he i loc vô Kîlisi. ²¹ Di a obêc dô hixôn xomxo ba wê o xovô Moses xolac lêm ge, od a dô tiyi xocbê he dô ge, ên a nêb a ob didii he mi lôm vô Kîlisi. Lêc a o sea Anutu xolac lêm. Nge, a hôm Kîlisi xolac xôn pîlihi. ²² Di a ob dô hixôn xomxo wê o vông i vin xêkizêc lêm ge od a dô tiyi xocbê he ge, ên a nêb a ob ngidu he xôn ên he i vông i vin xêkizêc. Om a ob dô hixôn xomxo vîyang toto ge od a mi dô vac môm tiyi xocbê he mi dô vac ge ên a nêb a ob didii he ya mi lôm vô Kîlisi. ²³ A vông môm bêge, ên a nêb a ob vông xolac i vô levac êdêc tulec vizid wê xolac vông ge ya hixôn.

Il ob tup xêkizêc ên kô nôn nivîha timuên

²⁴ Il xovô bê xomxo obêc nêb tup mi ngînoo ma ge od he vîhati tup, lêc xomxo tîbed obêc ngînoo di kô nôn. Om xam tup xêkizêc êdêc ngînoo di kô nôn nivîha. ²⁵ Di xomxo wê nêb ob tup mi ngînoo ge, he tîxuu he nivîha tiyi buc vîhati di he o vông nîlô la vô susu ngwe hixôn lêm. He vông bêge ên he nêb he obêc ngînoo ên kô nôn kibun ga, lêc nôn kibun ga ge wê obêc pîtal lutibed di xôa obêc ma. Lêc nôn wê il ob tup ên ge, wê obêc yêp luta. ²⁶ Om a ga, a tup lêc a o tup mi la vaxvax lêm. Nge, a tup mi la bôbac. Di a vông tiyi xocbê xomxo wê mi hi xomxo ya vigê ge, lêc a o hi vigêg la pîsiv lêm. ²⁷ A tîxuu nignivi lec vîyin ên a nêb i tup vô môm nivîha, ên a obêc nêl xolac vô xomxo ya di obêc timuên ge lê, lêc Anutu obêc ngîloo a vêl di a o kô nôn lêm.

10

Il ob la vac môm nîpân lêm

¹ Xam lige, a nêb xam xovô wê ilage Moses didii xe buge Islel mi he la vac vigwe myadongên ge, om vîyôbtoc yêp kîsii mêd didii he vîhati, di gwec tip lax yêp vîwen vîwen di he vîhati la vac mahîgun wê kwepên ge di la kehe vilu ganê. ² Om vîyôbtoc yuu xôn gwec ge, tiyi xocbê he vîhati lipac mia di timu vô Moses xolac. ³ Di he xôn vîhati ya yaên wê Anutu Myakîlôhê Ngîbua vông vô he ge. ⁴ Di he xôn num mia wê Anutu Myakîlôhê Ngîbua vông vô he ge. Mia tige lam vac ngîdax ti wê la hixôn he ge. Ngîdax tige, ge Kîlisi. ⁵ Lêc Anutu xêyaa vô myavînê vô he tîbeac ên nîpân wê he vông ge om kîtya he vêl vac vigwe myadongên.

⁶ Kiyang tige ob vông xovôên vô il bêga bê il ob do mad vô môm nîpân i tiyi xocbê he vông ilage lêm. ⁷ Om xam o lêc yev vîxam kîtu vô anutu kîtyooên tiyi

xocbê he ya vông ge lêm. Kiyang yêp vac xolac bêga nêbê, “He Islel dô mi ya di num, pyap dêc kîdi lec mi yoo vô anutu kîtyooên.” ⁸ Di il ob vông môm yôdac vêx yuu vux i

tïyi xocbê he ya vông ge lêm, ên he tibeac hiwocên tïyi xocbê 23 tausen ge vông nipaên om yib mîma vêl lec buc tîbed. ⁹ Dî il ob yaxên Apumtau i tïyi xocbê he ya vông ilage lêm. Ên he yaxên Anutu om myel nga he dî he yib. ¹⁰ Dî xam o léc kunac Anutu dî nêl kiyang tibeac lec i tïyi xocbê he Islel ya nêl ilage lêm. Ên he kunac Anutu dî nêl kiyang tibeac lec i om angela vevac ti lam hi he yib.

¹¹ Mòp vîhati wê he Islel vông ilage ob vông xovôên vô il, om xomxo kîvuu mî i yêp vac kîpihac ên nêb il xê dî xona ên môp nipaên, ên buc myahîpu vô kwabo lec. ¹² Om xomxo ti obêc xo nêb i le xêkîzêc pyap ge od i viac i nivîha ên gec léc tô mada. ¹³ Mòp wê tulec xam ên nêb ob yaxên xam ge, môp tibêge wê ob tulec il vîhati tïyima. Léc Anutu ob vông i tïyi kiyang wê hîlu pyap ge dî ob sea il lêm, om yaxên wê ob tulec il ge Anutu obêc vông i ngînoo il vêl lêm. Nge, obêc hîlung môp vô il bêga bê ob vông xêkîzêc vô il ên nipaên i o léc pwoo il pec lêm.

Il o tïyi wê il ob tîmu vô Anutu hîxôn vîmwô nipaên ge lêm

¹⁴ Xam lige wê a xêgyaa vin lec xam ge, xam vô nîmim vô anutu kîtyooên dî pec ên môp tibêge. ¹⁵ Xam pîyôp nivîha om a ob nêl kiyang vô xam dî xam yaxên kiyang wê a ob nêl ge. ¹⁶ Kap wain wê il kîtaa lec dî num vac ge tïyi xocbê Kîlisi hi kîtuc il la tu nôn tîbed. Dî blet wê il hîbu mî xa ge, tïyi xocbê Kîlisi nîvîvi kîtuc il tu nôn tîbed. ¹⁷ Blet tige nôn tîbed dî il xôn vîhati, il xa blet tige, om il dô tïyi xocbê nôn tîbed.

¹⁸ Xam xovô lec môp wê he Islel mi vông ge. Ên he obêc tung daa vô Anutu lec alta dî ya vîwen ge od tïyi xocbê he hîxôn Anutu wê i alta tige, he tu nôn tîbed. ¹⁹ Kiyang wê a nêl ga, kehe lec vatya? Mêd a nêl ên a nêbê anutu kîtyooên hîxôn yaên wê tîbii vông i tu daa vô anutu kîtyooên ge, ge susu nôn ti, me? ²⁰ Ma vêl, ge o susu nôn ti lêm. Susu wê tîbii madîluhu vông i tu daa vô anutu kîtyooên ge he o vông vô Anutu lêm. Nge, he vông vô vîmwô nipaên. Om a nêb xam o léc kîtuc loc dô nôn tîbed hîxôn vîmwô nipaên lêm. ²¹ Ên o tïyi wê xam ob num vac kap wê Apumtau vông ge, nang dêc la num vac kap wê vîmwô nipaên vông ge hîxôn lêm. Dî o tïyi wê xam ob wa yaên wê Apumtau vông ge, nang dêc la wa yaên wê vîmwô nipaên vông ge hîxôn lêm. ²² Léc mêd xam nêb xam ob vông Apumtau xêyaa i vô myavînê, me? Xêkîzêc wê xam vông ge mêd luu xêkîzêc wê Anutu vông ge vêl, me?

Il ob pîmil Anutu lê i tïyi buc vîhati

²³ Xam ya nêl ên xam nêbê môp vîhati nivîha tïyi wê il ob vông ge. Xam nêl vîxôhîlôg lê, léc môp ya ob vô nivîha vô il lêm. Dî môp vîhati nivîha tïyi wê il ob vông ge lê, léc môp ya ob ngîdu vông vinên wê il vông ge xôn lêm. ²⁴ Xomxo ti i o léc xovô môp wê ob vô nivîha vô ici va ge lêm. Nge, i xovô môp wê ob vô nivîha vô he xôn lie vîhati ge.

²⁵ Xam obêc nêb kîsuu bwoc lîyôhî vac stua ge od le i léc kînêg bê “Bwoc tiga wê tîbii vông i tu daa vô anutu kîtyooên ge, me?” Le i léc kînêg bêge lêm. Nge, xam kîsuu mî wa. ²⁶ Ên kiyang yêp vac xolac bêga nêbê, “Susu vîhati wê dô lec kîbun ga, Anutu tu kehe.”

²⁷ Tîbii wê o vông i vin lêm ge ti obêc nêb ông loc wa hîxôn i, dî ông obêc nêb la ge od ông loc, dî ông wa yaên vîhati wê ob vông vô ông ge, dî ông o léc xo kiyang tibeac lec dî kînêg lec yaên tige lêm. ²⁸ Léc xomxo ti obêc nêl vô ông bê “Yaên tiga, he vông i tu daa vô anutu kîtyooên” ge od ông xovô xomxo wê nêl kiyang tige dî ông xovô vîyin wê yêp lec yaên ge. ²⁹ Vîxôhîlôg, ông tïyi wê ông ob wa yaên tige, léc vô vîyin vô xomxo ti wê nêl yaên kîtong vô ông ge, om ông o léc wa yaên tige lêm.

Aca va tïyi wê a ob xa lê, léc xomxo ngwe wê o vông i vin xêkîzêc lêm ge obêc yê a nipaên ên wê a xa ge, om o nivîha lêm. ³⁰ A obêc pîmil Anutu ên yaên tige dî xa lê, léc xomxo tige obêc yê dî nêl kiyang nipaên lec a lec yaên tige om o nivîha lêm.

³¹ Mêgem xam obêc wa dî num, me xam obêc vông môp vae vae hîxôn ge od xam vông môp tige vîhati ên pîmil Anutu lê i vô levac. ³² Dî xam xovô he Yuda hîxôn he Glik, hîxôn Anutu nue vông vinên vîhati, dî xam vông môp wê he ob yê nivîha ge, dî xam o léc dîdii he loc vac môp nipaên lêm. ³³ A ga, môp vîhati wê a vông ge, a vông ên

a nêb xomxo vîhati i yê nivîha. Dî a o vông môm tige ên a nêb i vô nivîha vô aca va lêm. Nge, a vông ên a nêb i vô nivîha vô xomxo tîbeac, ên he i pîlepac he vô Anutu dî Anutu i vô he vêl ên he nêb nîpaên.

11

¹ Mêgem xam tîmu vô a vîxag dî vông môm i tîyi xocbê a vông ge, ên a tîmu vô Kîlisi vîxa dî vông môm tîyi xocbê Kîlisi vông ge.

Môm wê ducên nivîmihi lec bazub xôn ge

² A hi vîxag pec ên xam ên wê xam xovô a, dî kîyang wê a nêl vô xam ge xam hôm xôn pîlihi dî tîmu vô. ³ Lêc a nêb xam xovô kîyang bêga bê Kîlisi tu vux vîhati bazub, dî vux vîhati tu vîne bazub, dî Anutu tu Yesu bazub. ⁴ Om vux ti obêc duc nivîmihi lec bazub xôn dî kîtaa me nêl Anutu xolac ge od ob vông ni yocên vô ici va bazub. ⁵ Lêc vêx ti obêc kîtaa me obêc nêl Anutu xolac lêc o duc nivîmihi lec bazub xôn lêm ge od ob vông ni yocên vô ici va bazub, tîyi xocbê vêx nîpaên wê pul bazub lihi vêl ge. ⁶ Vêx ti ob duc nivîmihi lec bazub xôn lêm ge od i kîping bazub lihi vô myabo. Lêc môm wê obêc kîping bazub vô myabo hîxôn môm wê ob pul bazub ge obêc vông i ni yoc, om i duc nivîmihi lec bazub xôn mô. ⁷ Lêc vux i o lêc duc nivîmihi lec bazub xôn lêm, ên Anutu tung vux tîyi xocbê ici va, nêb i hîlung xêseac wê Anutu vông ge, dom vêx ob hîlung xêseac wê vux vông ge. ⁸ Ên ilage Anutu o hôm vêx ninîvi mî vông i lax tu vux lêm. Nge, hôm vux ninîvi dî vông i lax tu vêx. ⁹ Dî Anutu o tung vux ên nêb i ngîdu vêx xôn lêm. Nge, tung vêx ên nêb i ngîdu vux xôn. ¹⁰ Môm yêp bêge, mêgem vêx ob duc nivîmihi lec bazub ên i nêl kîtong bê i dô vac liya kwa ngîbi, ên angela i yê hîxôn. ¹¹ Lêc môm wê Apumtau vông ge ob xovô vux vaci dî lungên vêx lêm, me ob xovô vêx vaci dî lungên vux lêm. Nge, yuu xôn ob ngîduma xôn. ¹² Ên taxlee vêx lam vac vux, lêc gwêbaga vêx kô nue vux om xocbê vux lam vac vêx. Lêc xomxo vîhati ge Anutu tu kehe.

¹³ Om xacxam va yaxên lê. Vêx ti obêc kîtaa vô Anutu lêc o duc nivîmihi lec bazub xôn lêm ge od obêc tîyi, me tîyiên obêc ma? ¹⁴ Môm wê il mi vông ge nêl kîtong vô il bêga nêbê vux ti bazub lihi obêc dia ge od o tîyi lêm. ¹⁵ Lêc vêx bazub lihi obêc dia ge od tîyi xocbê vunacên nivîha, ên Anutu vaci vông vêx bazub lihi dia nêb i hîvun he bazub xôn. ¹⁶ Xomxo ti obêc nêb ngaên a lec kîyang tiga ge od i xovô bêga bê xe hîxôn konglegesen wê Anutu nue ge, xe vîhati mi vông môm bêge.

Xomxo Kolin vông môm pasa yaên vô nîpaên

¹⁷ Kîyang wê a ob nêl vô xam ge, a ob pîmil xam lêm. Ên kîtucmaên wê xam vông ge o vô nivîha vô xam lêm, dî môm nîpaên ya yêp vac hîxôn. ¹⁸ Kîyang taxlee bêga nêbê buc wê xam kîtucma mî wê da ge od xam o dô mya tîbed lêm. Nge, xam wêma nîpaên om xam dô kîdu kîdu. Xomxo ya nêl tîbêge vô a dî a vông i vin kîyang tige mangwe. ¹⁹ Vîxôhîlôg, môm yêp bêga nêbê xam hîbuma sea dî dô kîdu kîdu, ên xomxo wê vông i vin nôn ge he i le seac ên xam xovô he. ²⁰ Lêc buc wê xam kîtucma ge, xam o wa pasa wê Apumtau vông ge nivîha lêm. ²¹ Ên yaên wê xam toto kô mî lam ge xam wa lutîbed, om lîme ya dô vip dî xam ya wa mî num levac mî vô mavmav. ²² Bêna lêc xam vông môm tîbêge vac kîtucmaên? Xam nêb xumac wê xam ob wa dî num vac ge mêd ma, me? Xam mêd wê Anutu nue vông vinên tîyi xocbê xomxo pîleva, dî xam vông he wê xen yaên ma ge ni yoc. Om a ob nêb va vô xamê? Xam so ên xam nêb mêd a ob pîmil xam lec môm tîbêge? Ma vêl. A ob pîmil xam lec môm tîbêge lêm.

Pol nêl lec wê Yesu vông pasa vô nue ngîvihi ge

²³ Kîyang wê a nêl vô xam ilage, Apumtau vaci nêl vô a. Kîyang bêga nêbê vô buc wê Judas vông Yesu Kîlisi la vac tîbîi vevac vîgê ge, Yesu hôm blet, ²⁴ dî kîtaa lec mêd hîbu dî nêl ên nêbê, “Ga a liyôhô wê a vông ên a nêb i ngîdu xam xôn. Xam vông i tîyi xocbê a vông vô xam ga dî xovô a.” ²⁵ He ya pyap, mêd Yesu hôm kap dî kîtaa lec dî nêl ên nêbê, “Mia wain tiga a hi wê ob vông kîyang paha wê Anutu hîlu ge vô nôn lec. Buc wê

xam ob num ge od xam vông i tiyi xocbê a vông ge di xovô a.”²⁶ Om buc wê xam ob wa blet di num wain ge od xam ob nêl kitong bêga bê Apumtau yib ên il, om xam vông bêge di i loc tyip vô buc wê Apumtau ob vena lec ge.

Xomxo ti obêc vông pasa vô nipaên ge od ob kô myaviwen nipaên lec

²⁷ Mêgem xomxo ti ob viac i nivîha lêm di ob ya Apumtau liyôhô di num Apumtau hi pîleva ge od tiyi xocbê vông Apumtau liyôhô yuu hi vô nipaên, om ob kô myaviwen nipaên lec. ²⁸ Om xomxo toto ge i yaxên he di viac he, pyap dêc ya blet di num vac kap. ²⁹ Ên xomxo ti obêc ya di num vaxvax di o xovô Apumtau ninivi nivîha lêm ge od ob kô myaviwen levac lec nên nipaên wê i vông ge. ³⁰ Xam mi vông môp bêge, om xam tîbeac tulec viyin wê xam nimnivi vô xêlehe di yidac vông xam, di xam ya wib. ³¹ Lêc il toto obêc yaxên il nivîha ge od Anutu ob vông myaviwen tulec il lêm. ³² Lêc Anutu obêc vông myaviwen nipaên vô il ge od vông ên nêb ob titô il, ên il o kô myaviwen nipaên hixôn xomxo nipaên kibun ga lêm.

³³ Om xam lige, xam obêc kitucma ên nêb wa pasa ge od xam dô binma. ³⁴ Di xomxo ti, vip ob den i ge od i ya yaên vac ben lê, ên kitucmaên wê xam vông ge i o lêc vô nipaên di xam kô myaviwen lec lêm.

Kiyang ya gên yêp om a obêc mîloc vô xam lê, lêc titô.

12

Myakilôhô Ngîbua vông xovôên toto vô xomxo

¹ Xam lige, a nêb a ob nêl xovôên nivîha wê Myakilôhô Ngîbua vông vô xomxo ge kitong vô xam, ên xam xovô. ² Xam xovô ên xam nêbê buc wê xam gên dô mamdiluhu di lungên xolac ge, od xam nîlôm vông xam la vô anutu kityooên wê mayibên ge. ³ Om a nêb a ob vông xovôên vô xam bêga bê Anutu Myakilôhô Ngîbua obêc dô hixôn xomxo ti ge od o tiyi wê ob nêl kiyang nipaên ti lec Yesu lê ge lêm. Di Myakilôhô Ngîbua obêc dô hixôn xomxo ti lêm ge od o tiyi wê ob nêl bê Yesu ge Apumtau ge lêm. Ên Myakilôhô Ngîbua vaci wê ob ngîdu xomxo xôn di i nêl bê Yesu ge Apumtau.

⁴ Myakilôhô Ngîbua vông xovôên toto vô xomxo, lêc Myakilôhô Ngîbua nôn tîbed. ⁵ Di yuac wê il ob vông ge toto, lêc il vông yuac vô Apumtau nôn tîbed. ⁶ Di piyôp toto yêp wê il ob vông yuac ya ge, lêc Anutu nôn tîbed wê vông xêkizêc vô xomxo vîhati ên nêb he i vông yuac ya ge. ⁷ Myakilôhô Ngîbua vông xêkizêc wê i vông ge vô xomxo toto ên nêb he toto i vông yuac di i vô nivîha vô xomxo vîhati. ⁸ Om Myakilôhô Ngîbua vông xêkizêc vô xomxo ya tiyi wê he ob nêl xolac hixôn piyôp nivîha vô xomxo ge, di Myakilôhô Ngîbua nêl xolac kehe kitong vô xomxo ngwe ên nêb i nêl hixôn nôn vô lie. ⁹ Di Myakilôhô Ngîbua vông xêkizêc vô xomxo ti tiyi wê ob vông i vin xêkizêc ge, di Myakilôhô Ngîbua vông xêkizêc vô xomxo ti tiyi wê ob vông xomxo yidac vô nivîha lec ge. ¹⁰ Di xomxo ti kô xêkizêc tiyi wê ob vông do levac ge, di ti tiyi wê ob nêl Anutu xolac yêp seac vô xomxo ge, di ti tiyi wê ob yaxên kiyang yuu môp vîhati di xovô bê nivîha me nipaên, di ti tiyi wê ob nêl kiyang vac vya xôpacên ge*, di ti tiyi wê ob nêl vya tige kehe kitong yêp seac ge. ¹¹ Xovôên tige vîhati yêp vô Myakilôhô Ngîbua nôn tîbed, di ici va títang vô xomxo toto ya xovôên wê i vông ge.

Il nidnivi toto ge kitucma di la tu nôn tîbed

¹² Xomxo ninivi ge tîbed, di vigê yuu vîxa di manôn yuu nînya yuubê ge dô. Lêc vîhati ge kitucma di tu ninivi nôn tîbed. Di Kîlisi êno tiyi bêge, ¹³ ên il vîhati lipac mia ya Myakilôhô Ngîbua nôn tîbed om il tu nôn tîbed. Il mangwe Yuda di il mangwe tîbii

* 12:10: kiyang bo ti wê nêbê xomxo ya kô xovôên tiyi wê ob nêl kiyang vac vya xôpacên ge, kiyang tige o nêl lec xomxo kibun ga viyang ti vya lêm. Nge, nêl lec angela vya me vya lag puunê ti, lêc Myakilôhô Ngîbua vaci vông vac xomxo mya mi he nêl lê, lêc he o xovô vya tige kehe lêm. Nge, he mya vaci nêl.

Glik, di il ya tu xomxo nue yuac pileva di il ya o tu xomxo ti nue yuac lêm, lêc il xôn vîhati ge, il kô Myakilôhô Ngibua tîbed.

¹⁴ Il xovô ên il nêbê xomxo ninivi o tîbed lêm. Nge, mya toto dô. ¹⁵ Om xomxo ti vîxa obêc nêl bê, “A o vîgê lêm, om a o tu ninivi mya ti lêm.” Obêc nêl bêge ge od ge kityoo nêl, ên i ge ninivi mya ti. ¹⁶ Di xomxo ti nînya obêc nêl bêga bê, “A o manôn lêm, om a o tu ninivi mya ti lêm.” Obêc nêl bêge ge od ge kityoo nêl, ên i ge ninivi mya ti. ¹⁷ Ên il nidnivi vîhati obêc manôn ge od il ob ngô kiyang tibêna? Di il nidnivi vîhati obêc nînya ge od il ob yaxên susu nivîvea tibêna? ¹⁸ Lêc môm o yêp bêge lêm, ên Anutu vaci tung ninivi toto ge vîhati tîyi xovôên wê ici va vông ge. ¹⁹ Ninivi vîhati obêc dô mya tîbed ge od ninivi nôn tyo obêc tibêna? ²⁰ Lêc môm o yêp bêge lêm. Ên ninivi toto ge kîrucma di la tu nôn tîbed.

²¹ Di xomxo ti manôn tîyiên ma wê ob nêl vô vîgê bêga bê, “Ông loc dô xel, ên aca va tîyi wê a ob dô nigvîha ge.” Di bazub êno tîyiên ma wê ob nêl vô vîxa bêga bê, “Ông loc dô xel, ên aca va tîyi wê a ob dô nigvîha ge.” ²² Ên il nidnivi mya ti wê il xê ên il nêbê xêkizêc ma ge obêc ma ge od il nidnivi ob nivîha lêm. ²³ Di il nidnivi mya ti wê il xê ên il nêbê o nivîha vêl lêm ge od il vunac vô nivîha, di il nidnivi mya ti wê il xê di il nid yoc ên ge od il viac nivîha. ²⁴ Lêc il nidnivi mya ti wê il xê ên il nêbê nivîha ge, il o vông bêge vô he lêm, ên he ge nivîha pyap. Anutu tung ninivi mya titi dô kîdu tîbed, di ninivi ya wê il xê ên il nêbê pileva ge od Anutu vông lê levac vô he. ²⁵ Anutu vông bêge ên nêb ninivi i o lêc hibû he sea lêm. Nge, ninivi mya toto ge, he i viacma nivîha di ngiduma xôn i tîyima. ²⁶ Om ninivi mya ti obêc tulec myavînê ge od ninivi vîhati obêc yaxên myavînê tige hixôn. Di ninivi mya ti obêc kô lê levac ge od ob vông xêyaa nivîha vô he vîhati.

²⁷ Xam tîyi xocbê ninivi wê Kîlisi vông ge, di xam toto tîyi xocbê ninivi mya titi wê Kîlisi ninivi vông ge. ²⁸ Om Anutu vông yuac vac xomxo vông vinên toto vîgê ên nêbê he i vông. Anutu vînoo he wê sinale ge taxlee, nang dêc vînoo xomxo wê ob nêl xolac ge, nang dêc vînoo xomxo wê ob tîxuu lie ya xolac ge. Nang dêc vînoo xomxo ya hixôn nêbê he wê ob vông do levac, di xomxo wê ob vông xomxo yidac vô nivîha lec, di xomxo wê ob ngîdu lie xôn, di xomxo wê ob viac yuac vîhati, di xomxo wê ob nêl kiyang vac vya xôpacên. ²⁹ Om il vîhati ge, il ob tu sinale, me? Di il vîhati ob nêl xolac vô xomxo, me? Di il vîhati ob tîxuu lige ya xolac, me? Di il vîhati ob vông do levac, me? ³⁰ Di il vîhati ob vông xomxo yidac i vô nivîha lec, me? Di il vîhati ob keac vac vya xôpacên, me? Di il vîhati ob nêl vya tige kehe kîtong, me? Ma vêl. Xomxo toto ge, he ob kô he yuac bôbac. ³¹ Lêcom xam vông nîlôm i loc xêkizêc vô yuac nôn wê ob luu baba vêl ge.

Om a ob nêl môm wê luu môm yuu yuac vîhati vêl ge kîtong vô xam.

13

Môm xêyaa vin lecên

¹ A obêc keac xomxo toto vya di keac angela vya hixôn, lêc a xêgyaa obêc vin lec xomxo lêm ge od a tîyi xocbê kîleng kîleng yuu xax kîtivên wê tyuc pileva ge. ² Wê a obêc nêl Anutu xolac yêp seac, di a obêc xovô Anutu kiyang wê yêp xôpacên ge vîhati kehe, di xovô kiyang vîhati kehe hixôn, di a obêc vông i vin xêkizêc tîyi wê a ob nêl di kîtôn i hîyal mî loc ge, lêc a xêgyaa obêc vin lec xomxo lêm ge od a tîyi xocbê xomxo pileva. ³ Di a obêc vông susu wê a vông ge vîhati la vô xomxo wê susu maên ge, di a obêc vông nignivi mî xomxo si lec ngwax ge, lêc a xêgyaa o vin lec xomxo lêm ge, od môm tige ob vô nivîha vô a lêm.

⁴ Môm xêyaa vin lecên yêp bêga nêbê xomxo ti xêyaa obêc vin lec xomxo ge od ni ob nyag decdec di i vông myavîwen nîpaên i luu nîpaên wê he vông ge lêm. Xomxo wê xêyaa vin lec xomxo ge od ob vông môm nivîha vô he. Di xomxo ti xêyaa obêc vin lec xomxo ngwe ge od ob yê xomxo tige nîpaên lec susu tîbeac wê i vông ge lêm. Di xomxo wê xêyaa vin lec xomxo ge ob yong i di kô i lec vô he lêm. ⁵ Di xomxo ti xêyaa obêc vin lec xomxo ge od ob vông xomxo ni nyag vô i lêm, di ob xovô môm wê ob vô nivîha vô ici va ge lêm. Di xêyaa ob vô myavînê vô xomxo lutîbed lêm, di ob hôm nîpaên wê xomxo

vông vô i ge xôn lêm. ⁶ Dì xomxo tige ob hi vixa pec ên môp nipaên lêm. Nge, ob hi vixa pec ên môp nivîha tived. ⁷ Xomxo ti xêyaa obêc vin lec xomxo ge od ob xona ên myavîné wê ob tulec i ge lêm. Nge, ob vông i vin kiyang vîhati dĩ ob dô bin nôn nivîha wê ob val timuên ge dĩ ob le xêkizêc vac vîyin wê tulec i ge.

⁸ Môp xêyaa vin lecên o tîyi wê ob tip vac ge lêm. Nge, ob yêp dia. Môp wê xomxo nêl Anutu xolac hixôn môp wê xomxo keac vya xôpacên ge ob tîyôô vac, dĩ môp wê xomxo kô xovôên lec kiyang ge ob tîyôô vac hixôn. ⁹ Gwêbaga xovôên wê il vông ge, il xovô bo titi, dĩ xolac wê il nêl ge, il o nêl vîhati yêp seac lêm. ¹⁰ Lêc obêc timuên ge od susu wê nivîha nôn ge ob val, om susu wê o nivîha vêl lêm ge obêc tîyôô vac. ¹¹ Buc wê a gên dô nipwo ge od a keac tîyi xocbê nipipwo keac ge. Dĩ pîyôp yuu xovôên wê a vông ge tîyi xocbê he nipipwo ge. Lêc buc wê a lig ge od a sea môp wê he nipwo vông ge. ¹² Kiyang tige nêl lec il. Ên gwêbaga il o xê susu vîhati dô seac lêm, tîyi xocbê il xê madnôn vac deac mapitoc ge, lêc obêc timuên ge, od il obêc xê Anutu nôn lec madnôn. Dĩ gwêbaga xovôên wê il vông ge myabo, dĩ obêc timuên ge il ob xovô Anutu hixôn i kiyang vîhati i tîyi xocbê Anutu xovô il ge. ¹³ Om môp yon wê ob yêp luta ge bêga nêbê môp vông vinên, dĩ môp wê ob dô binên vîzid nivîha wê ob val timuên ge, hixôn môp xêyaa vin lecên. Lêc môp ti wê luu vêl ge môp xêyaa vin lecên.

14

Môp wê ob nêl xolac yêp seac ge luu môp wê ob nêl kiyang vac vya xôpacên ge vêl

¹ Xam lêc timu vô môp xêyaa vin lecên. Dĩ xam xêmyaa i vin lec yuac nivîha wê Myakilôhô Ngîbua ob vông vô xam ge, lêc yuac ti wê luu vêl ge bêga nêbê xam nêl Anutu xolac vô xomxo. ² Ên xomxo ti obêc nêl kiyang vac vya xôpacên ge* od tîyi xocbê o keac vô xomxo kîbun ga lêm. Nge, nêl vô Anutu vaci. Ên xomxo wê ngô kiyang tige ob xovô kehe lêm, ên xomxo tige nêl kiyang wê xôpacên ge ya xêkizêc wê Myakilôhô Ngîbua vông ge. ³ Lêc xomxo ti obêc nêl Anutu xolac yêp seac ge od xolac wê i nêl ge ob ngîdu vông vinên wê xomxo vông ge xôn, dĩ ob tîpi vô he ên nêb he i timu vô môp nivîha, dĩ ob vông he nilô vô vîyin maên. ⁴ Xomxo ti obêc nêl kiyang vac vya xôpacên ge, od ob ngîdu vông vinên wê ici va vông ge xôn. Lêc xomxo ti obêc nêl Anutu xolac yêp seac vô xomxo ge od ob ngîdu xomxo vông vinên vîhati ge xôn. ⁵ A nêb xam vîhati obêc keac vac vya xôpacên ge od obêc nivîha. Lêc xam vîhati obêc nêl Anutu xolac vô xomxo ge od obêc nivîha luu vêl. Ên môp wê xomxo nêl xolac yêp seac vô xomxo ge luu môp wê xomxo keac vac vya xôpacên ge vêl. Ên xomxo ti obêc keac vac vya xôpacên ge lêc o nêl kiyang tige kehe yêp seac hixôn lêm ge od o tîyi wê ob ngîdu xomxo vông vinên xôn ge lêm. ⁶ Xam lige, a obêc loc vô xam lêc nêl kiyang vac vya xôpacên ge od ob ngîdu xam xôn tibêna? Lêc a ob nêl kiyang wê Anutu nêl vô a ge kehe kîtong vô xam, dĩ a ob vông xovôên ya vô xam, dĩ a ob nêl xolac yêp seac vô xam, dĩ a ob tîxuu xam ya kiyang ya ge od môp tibêgee wê ob ngîdu xam xôn.

⁷ Susu ya xocbê pîjôg yuu gita ge tîyi bêge êno. Ên xomxo obêc hi nivîha lêm ge od il ob xovô vya ti wê tyuc ge tibêna? ⁸ Dĩ vuac obêc tyuc vya yacyac ge od xomxo vevac ob viac he nivîha lêm. ⁹ Om xam tîyi bêge êno. Ên xam obêc nêl kiyang vô xomxo vac vya ba wê he lungên ge od he ob xovô kiyang tige kehe tibêna? Kiyang wê xam obêc nêl ge obêc nididun pileva xocbê lea ge.

¹⁰ Vîxôhîlôg, xomxo vya tîbeac yêp kîbun ga, dĩ vya ti o nididun pileva lêm. Nge, xomxo ngô dĩ xovô kehe, ¹¹ lêc a obêc lungên kiyang wê xomxo nêl vac vya bangwe ge od xomxo tige ob yê a xocbê tîbii ba ti dĩ a êno ob xê i tîyi xocbê tîbii bangwe. ¹² Xam êno, xam tîyi bêge. Xam nêb xam ob kô xovôên hixôn xêkizêc wê Myakilôhô Ngîbua vông ge, om a ob nêl vô xam bê xam nilôm i loc vô xovôên wê ob ngîdu lime vông vinên xôn ge.

* 14:2: ông wê 1 Kolin 12:10.

¹³ Mêgem xomxo ti obêc kô xovôên vô Myakîlôhô Ngîbua tîyi wê ob keac vac vya xôpacên ge, od i kîtaa vô Anutu, ên i vông xovôên vô i tîyi wê ob nêl kîyang tige kehe kîtong i yêp seac ge. ¹⁴ Xam xovô lê. A obêc kîtaa vô Anutu vac vya xôpacên ge od tîyi xocbê a kînug vaci kîtaa dî a pîyôp o xovô kîtaaên tige hîxôn lê. ¹⁵ Om a ob vông bêna lec môp tige? A ob vông môp bêga, a obêc kîtaa ge od a kînug obêc kîtaa dî a pîyôp ob xovô hîxôn. Dî a obêc vông lîlo ge od a kînug ob vông dî a pîyôp ob xovô hîxôn. ¹⁶ Ên ông kînum vaci obêc pîmil Anutu vac vya xôpacên ge od xomxo ti wê ngô kîtaaên wê ông kîtaa ge o tîyi wê ob lee yuu hîxôn ge lê, ên o xovô kîyang tige kehe lê. ¹⁷ Kîtaaên wê ông pîmil Anutu vac vya xôpacên ge nivîha, lêc o tîyi wê ob ngîdu xomxo tige xôn ge lê.

¹⁸ A pîmil Anutu ên wê a nêl kîyang vac vya xôpacên tîyi buc vîhati luu xam vêl ge, ¹⁹ lêc a ob nêl kîyang vac kîtucmaên wê xomxo mîa lipacên vông ge od a ob nêl kîyang xuhu dia vac vya xôpacên lê. Nge, a ob nêl kîyang bo ti hîxôn pîyôp, ên i vông xovôên vô he.

²⁰ Xam lige, xam o lêc xovô kîyang xocbê he nîpîpwo xovô ge lê. Vîxôhîlôg, môp wê nîpaên ge, xam o lêc xovô môp tîbêge lê, i tîyi xocbê nîpwo wê xovôên ma ge. Lêc kîyang nôn ge, od xam xovô nivîha i tîyi xocbê xomxo levac wê xovôên ge. ²¹ Kîyang yêp vac kîpîhac xolac bêga ên nêbê,

“Apumtau nêl bêga nêbê, ‘Kîyang wê a ob nêl vô xomxo tige ge, a ob vông tîbii wê vya bangwe ge he i kô kîyang tige mî loc nêl vô he, dî he ob ngô lê, lêc he ob vông i vin kîyang tige lê.’”

²² Xolac nêl bêge, om il ob xovô bêga bê môp wê xomxo ob nêl kîyang vac vya xôpacên ge od Anutu o hîlung vô xomxo vông vinên ên nêb he i ngô lê. Nge, hîlung vô tîbii madîluhu nêb he i ngô. Dî môp wê xomxo ob nêl Anutu xolac ge, Anutu o vông ên nêb tîbii madîluhu i ngô lê. Nge, vông ên nêb xomxo vông vinên i ngô.

²³ Om xam vîhati vac konglegesen obêc kîtucma dî keac vac vya xôpacên, dî tîbii madîluhu ya obêc val dô hîxôn xam dî ngô vya wê xam keac ge od he ob nêl bê xam vô mavmav. ²⁴ Lêc xam vîhati obêc dô dî nêl Anutu xolac, lêc tîbii madîluhu me tîbii wê xovôên ma ge ti obêc val dô hîxôn xam dî ngô xolac wê xam nêl ge od xolac wê xam nêl ge obêc kîtiv i nîlô dî i xovô nêl nîpaên wê yêp vô i ge, ²⁵ dî kîyang wê yêp xôpacên vac i nîlô ge obêc lam yêp seac, om xomxo tige obêc yev vîxa kîtu vô Anutu dî pîmil i nêbê, “Vîxôhîlôg nôn, Anutu dô vac xam mahîgun.”

Kîyang lec lîlo hîxôn xolac nêlên

²⁶ Om xam lige, il ob vông môp bêna? Buc wê xam ob kîtucma ge od yuac yêp vô xam vîhati, om xam ti obêc vông lîlo, dî ti ob tîxuu xam ya xolac, dî ti ob nêl Anutu xolac dî ti ob nêl kîyang vac vya xôpacên dî ti ob pîlepac kîyang tige. Xam vông môp tige vîhati ên i ngîdu vông vinên wê xam vông ge xôn. ²⁷ Dî xomxo ya obêc nêb nêl kîyang vac vya xôpacên ge od xomxo yuu me yon ob nêl ge od i pyap, dî yon xôn ob nêl kîyang lutibed lê. Nge, yon toto ob nêl, nang dêc ti pîlepac. ²⁸ Lêc xomxo wê ob pîlepac vya tige obêc ma ge, od xomxo wê nêb ob nêl kîyang vac vya xôpacên ge i dô kîyang maên vac kîtucmaên, dî buc wê ici va obêc dô ge od i nêl vac vya tige vô Anutu.

²⁹ Dî xomxo yuu me yon ob nêl Anutu xolac, dî xomxo wê dôên ge he i yaxên xolac wê yon nêl ge. ³⁰ Dî xomxo ti ob dô lêc Anutu vông kîyang vô i nêb i nêl ge od xomxo ti wê dînêl xolac ge i tîyôd dî xomxo ngwe ge i nêl kîyang nang. ³¹ Xam obêc vông môp bêge ge od xam toto ob nêl xolac vîma ên vîhati i xovô dî le xêkîzêc vac vông vinên. ³² Xomxo wê mî nêl Anutu xolac ge, he i viac heche va nivîha lê dî nêl xolac, ³³ ên Anutu o vông môp judajuda ge vô il lê. Nge, nêb il dô vac kîyang malehe.

Xam tîmu vô môp i tîyi xocbê xomxo vông vinên vac konglegesen vîhati mî tîmu vô ge. ³⁴ Môp bêga nêbê xam obêc kîtucma mî wê da ge od vêx i dô kîyang maên, dî he i o lêc nêl kîyang ti lê. Nge, he i dô vac vux kwa ngîbi dî ngô kîyang wê he ob nêl ge, i tîyi xocbê Moses xolac nêl ge. ³⁵ Dî vêx ti obêc lungên kîyang ti kehe ge od i kînêg vô lîya vac ben xumac lôma. Ên vêx obêc nêl kîyang vac kîtucmaên ge od o tîyi lê. ³⁶ Xam

nêb va? Xam nêb xam tu Anutu xolac kehe, me? Di xolac val vô xacxam va di o val vô xomxo ya hixôn lêm, me?

³⁷ Xomxo ti obêc xo nêb i tiyi wê ob nêl Anutu xolac ge, me obêc xo nêb kô xovôên vô Myakilôhô Ngibua ge, od i léc xovô bê kiyang wê a kivuu ga, Apumtau vông ên nêb il vông i tup vô. ³⁸ Léc xomxo ti obêc vông i vin kiyang tiga lêm ge od xam o léc vông i vin bê i xomxo xolac nêlên lêm.

³⁹ Mêgem xam lige, xam nêlôm i loc vô môp wê xam ob nêl Anutu xolac ge, di xam o léc le vac môp xôn ên xomxo wê nêb ob nêl kiyang vac vya xôpacên ge lêm. ⁴⁰ Môp gee vîhati, xam viac nivîha ên i yêp bôbac.

15

Kilisi yib di kidi lec nang

¹ Xam lige, a nêb xam xovô xolac wê a nêl vô xam ilage. Xolac tige xam ngô di vông i vin mi timu vô gwêbaga. ² Om xam obêc vông i vin nôn di hôm xolac xôn pîlihi ge od Anutu ob vô xam vêl ên nipaên di xam ob la dô mavîha.

³ Kiyang taxlee wê luu kiyang baba vêl ge, a ngô di a nêl ila vô xam bêga ên a nêbê Kilisi yib ên il nêd nipaên, tiyi xocbê xolac nêl ilage. ⁴ Di he lii i la vac lôva, di buc yon la vêl di i kidi lec vac yibên tiyi xocbê xolac nêl ilage. ⁵ Dêc hîlung i vô Pita, nang dêc hîlung i vô Yesu nue ngivîhi vîgê yuu di tô mi la yuu. ⁶ Dêc hîlung i vô lie tîbeac vô buc tîbed. Xomxo tige naba ngînoo 500, léc he mangwe yib di he tîbeac gên dô gwêbaga. ⁷ Nang dêc hîlung i vô Jems di hîlung i vô sinale vîhati.

⁸ Timuên yang tyo ge, od hîlung i vô aca va mi a xê, léc a tiyi xocbê nipwo wê ta o kô i lec i buc bôbac ge lêm. ⁹ Ên sinale vîhati luu a vêl di a o nigvîha tiyi wê a ob kô lê sinale tige lêm, ên ilage a vông vîyin levac vô Anutu nue vông vinên. ¹⁰ Léc Anutu xo vîgwe pîsiv ên a om vông yuac sinale vô a mi a vông di dô gwêbaga. Léc vîzid tyo, nôn o ma lêm, ên a vông yuac xêkîzêc luu sinale baba vêl. Léc o aca va wê vông yuac tige lêm. Ên Anutu vông vîzid hîvun a xôn di a vông yuac ya. ¹¹ Om yuac tige a vông, me sinale baba vông, léc xe xôn nêl xolac tîbed ge vô xam om xam ngô di vông i vin.

Xomxo yibên obêc kidi lec

¹² Xe mi nêl ên xe nêbê Anutu tîpi vô Yesu kidi lec vac yibên, lêcom bêna léc xam ya nêl ên xam nêbê xomxo yibên ob kidi lec i tii vac lêmê? ¹³ Kiyang wê xam nêl ên xam nêbê xomxo yibên obêc kidi lec lêm ge obêc nôn ge od Kilisi êno o kidi lec vac yibên ilage lêm. ¹⁴ Di Kilisi obêc kidi lec vac yibên lêm ge od kiyang wê xe nêl ge ob pîleva, di vông vinên wê xam vông ge êno ob pîleva. ¹⁵ Obêc bêge ge od kiyang wê xe nêl lec Anutu ge obêc kityooên, ên xe mi nêl ên xe nêbê Anutu tîpi vô Kilisi kidi lec vac yibên. Léc kiyang wê nêl ên nêbê xomxo yibên obêc kidi lec lêm ge obêc nôn ge od Anutu ob tîpi vô Kilisi kidi lec vac yibên êno lêm. ¹⁶ Ên Anutu obêc tîpi vô xomxo yibên kidi lec mavîha lêm ge od o tiyi wê ob tîpi vô Kilisi vac yibên êno ge lêm. ¹⁷ Anutu obêc tîpi vô Kilisi kidi lec lêm ge od vông vinên wê xam vông ge obêc kityooên, di xam ob gên dô vac nipaên, ¹⁸ di xomxo wê vông i vin Kilisi léc yib ge xô ma hixôn. ¹⁹ Il vông i vin di dô bin Kilisi. Léc xomxo yibên obêc kidi lec lêm ge od kiyang tige obêc ngîdu il xôn gê kibun ga vaci di nôn obêc ma timuên, om obêc bêna vô il timuênê?

²⁰ Léc kiyang o yêp bêge lêm. Ên Anutu tîpi vô Kilisi vîxôhîlôg, om Kilisi kidi lec mugên vac yibên, om il ob xovô bêga bê xomxo yibên vîhati ob kidi lec timuên. ²¹ Xomxo vîhati obêc yib ge, kehe yêp vô xomxo ti wê vông nipaên taxlee ge, di xomxo vîhati ob kidi lec vac yibên ge, kehe yêp vô xomxo ngwe. ²² Ên xomxo wê pum lec Adam ge vîhati obêc yib, di xomxo wê vông i vin Kilisi ge vîhati obêc kidi lec mavîha. ²³ Léc xomxo vîhati ge obêc kidi lec mavîha lec he buc, ên Kilisi kidi lec tax, om il ob xovô bêga bê buc timuên wê Kilisi obêc vena lec ge, od il wê il tu i nue ge il ob kidi lec nang.

²⁴ Om buc tige wê susu vîhati yang ob tîyô vac, di Kilisi obêc kitya xêkîzêc wê gavman hixôn xomxo levac vông ge vêl di xêkîzêc vîhati yang ge ob la vêl, pyap di Yesu obêc

vông xomxo hixôn susu vîhati lax vac ma Anutu vigê nêb i viac. ²⁵ Ên Kîlisi ob viac xomxo hixôn susu vîhati dî i loc tyip vô buc wê xomxo wê vông vevac vô i ge ob la vac i vîxa kwa ngîbi ge. ²⁶ Kîlisi obêc kitya xomxo tige vîhati vêl, dî kitya yibên vêl lec myahîpu tîmuên. ²⁷ Kiyang yêp vac xolac bêga nêbê, “Anutu vông xomxo hixôn môp vîhati yang la vac i kwa ngîbi.” Il xovô ên il nêbê kiyang tige nêl lec wê Anutu vông xomxo hixôn môp vîhati la vac Kîlisi kwa ngîbi ge, lêc Anutu tibed wê o la vac Kîlisi kwa ngîbi hixôn lêm. ²⁸ Vîhati obêc la vac Kîlisi kwa ngîbi, nang dêc Anutu nu vaci obêc la vac ma kwa ngîbi, dî Anutu vaci ob tu levac dî viac vîhati.

²⁹ Kiyang tige obêc kityooên ge od bêna lêc xomxo ya lipac mia vac xomxo yibên nipîlêhê? Ên xomxo yibên obêc kîdi lec tii vac lêm ge od bêna lêc xomxo lipac mia ên nêb i ngîdu xomxo yibên xônê? ³⁰ Dî xe ga, xomxo vông vîyin vô xe tîyi buc vîhati. Lêc xomxo obêc kîdi lec vac yibên lêm ge od bêna lêc xe kilê vîyinê? ³¹ Xam lige, a xêgyaa vô nivîha yang ên xam ên wê xam vông i vin il lig Apumtau Yesu Kîlisi ge. Om a nêl hixôn nô n vông xam bêga bê tîyi buc vîhati a dô vac vîyin tîyi xocbê a ob xib ge. ³² Gê Epesas ga, xomxo vông vevac vô a tîyi xocbê bwoc vîmen ge. A obêc nêl i tîyi xovôên kibun ga ge od a ob nêl bêga bê vîyin tige ob vô nivîha vô a lêm. Dî xomxo yibên obêc kîdi lec i tii vac lêm ge od il ob vông i tîyi kiyang wê xomxo nêl ên he nêbê, “Il ob xa dî num dî dô vaxvax, ên vô kwabo lec wê il ob xib dî la vêl.”

³³ Xame, le i lêc vông i vin kiyang kityooên tibêge lêm. Ên il ob dô hixôn xomxo nipaên ge od he ob vông môp nivîha wê il vông ge vô nipaên. ³⁴ Xam sea piyôp judajuda dî xam viac piyôp i yêp nivîha. Dî xam sea môp nipaên wê xam vông ge, ên xam ya gên o xovô Anutu lêm, om a nêl kiyang tiga vô xam ên a nêb i vông xam nim i yoc.

Ninîvi yibên wê obêc kîdi lec ge obêc bangwe

³⁵ Lêc xam ya obêc kinêg bêga bê, “Xomxo yibên obêc kîdi lec tibêna? Dî ninîvi wê he vông ge obêc tîyi vatya?” ³⁶ Ông xomxo piyôp maên, ông xovô bê ông obêc xin susu vê ge od obêc la dô vac kibun nipwo tya dêc tyip tîmuên. Lêc xinên obêc ma ge od ob tyip mavîha lêm. ³⁷ Dî susu vê wê ông xin ge, o tîyi xocbê yatôv yuu lihi ge lêm. Nge, ông xin nô n pileva, xocbê skom vê dî susu vê ya. ³⁸ Lêc Anutu vông vê tige tyip hixôn yatôv yuu lihi tîyi xocbê ici va xovô ge, om vê toto ge obêc tyip hixôn yatôv yuu lihi toto.

³⁹ Dî susu mavîha wê dô kibun ga ge vîhati, ninîvi o tîyima lêm. Nge, he ninîvi toto. Om xomxo vaci, ninîvi ba ti, dî bwoc vaci ninîvi ti, dî menac ninîvi ti, dî beac vaci ti. ⁴⁰ Dî susu ya le lec lag dî ya dô gê kibun, lêc vunac vunac wê he vông ge o tîyima lêm. Nge, susu wê le lec lag ge, vunac vunac wê he vông ge vîyonên dî wê dô lec kibun ga, vîyonên. ⁴¹ Om xêseac wê hîyôv vông ge vaci, dî xêseac wê dentuc vông ge bangwe, dî xêseac wê pîtua vông ge vaci ti, dî byac luu vông ge vaci ti. Om pîtua toto ge, xêseac wê he vông ge toto.

⁴² Kiyang tige nêl lec xomxo yibên wê ob kîdi lec tîmuên ge. Ên xomxo ninîvi wê yevên ge ob pîtal, lêc ninîvi wê ob kîdi lec vac yibên ge obêc pîtal lêm. ⁴³ Dî ninîvi wê yevên ge o susu nivîha ti lêm, lêc ninîvi wê ob kîdi lec ge od nô n nivîha hixôn xêseac. Dî ninîvi wê yevên ge xêhehehe, lêc ninîvi wê obêc kîdi lec ge xêkizêc ta. ⁴⁴ Dî ninîvi wê yevên ge, ge ninîvi kibun. Lêc ninîvi wê ob kîdi lec ge, ge kinu wê ob la dô mavîha vac Anutu ben ge.

Ninîvi kibun dô, dî kinu ge êno ninîvi dô. ⁴⁵ Kiyang yêp vac kipihac xolac bêga nêbê, “Adam taxlee ge tu xomxo mî dô mavîha.” Dî Adam ngwe tîmuên i Anutu nô n wê ob vông xomxo dô mavîha luta. ⁴⁶ Môp wê il kinud ob dô mavîha ge o val tax lêm. Nge, môp wê il dô mavîha gê kibun ga val tax, dêc môp wê kinu ob dô mavîha ge val tîmuên. ⁴⁷ Xomxo ngwe wê taxlee ge, xomxo kibun ga wê Anutu hôm kibun mî pîtii ya ge, dî xomxo ngwe wê tîmuên ge lam gê lag puunê. ⁴⁸ Om il xomxo kibun ga, il tîyi xocbê xomxo ngwe wê Anutu hôm kibun mî pîtii ya ge, dî xomxo wê ob la dô lag puunê ge ob tîyi xocbê xomxo ngwe wê lam gê lag puunê ge. ⁴⁹ Gwêbaga il dô tîyi xocbê xomxo

ngwe wê kibun ga ge, léc obêc tîmuên ge od il ob dô tîyi xocbê xomxo ngwe wê lam gê lag puunê ge.

⁵⁰ Xam lige, a ob nêl bôbac vô xam bê il nidnivi kibun ga o tîyi wê ob la dô vac Anutu ben ge lêm. Me susu wê ob pital ge o tîyi wê ob la dô hixôn susu wê pitalên obêc ma ge lêm. ⁵¹ Xam ngô lê. A ob nêl kiyang xôpacên ti kitong vô xam bêga bê il ga, il ya xibên obêc ma, léc il vîhati nidnivi obêc pikwê paha lutibed ⁵² vô buc tîmuên wê vuac ob tyuc ge. Vuac obêc tyuc di xomxo yibên obêc kidi lec maviha vac yibên di he ob pital i tii vac lêm, di il xôn nidnivi obêc pilepac manôn vîyonên ti. ⁵³ Om il nidnivi wê pitalên ge obêc pilepac di obêc pital i tii vac lêm, di il nidnivi wê yibên ge obêc yib i tii vac lêm. Nge, ob dô maviha luta léc luta. ⁵⁴ Vô buc tige il nidnivi pitalên obêc pilepac di pitalên obêc ma, di il nidnivi yibên obêc pilepac di yibên obêc ma, om obêc vông kiyang wê yêp vac kîpihac xolac ge vô nôn lec, kiyang wê nêl ên nêbê, “Anutu vông vevac vô yibên ge ngînoo vêl om kitya yibên vîhati vêl. ⁵⁵ Om xêkizêc ti wê yibên vông ge dô tina? Di myavînê wê yibên vông ge dô tina?” ⁵⁶ Myavînê wê yibên vông ge, kehe yêp vac môp nipaên wê xomxo mi vông ge. Di xêkizêc wê môp nipaên vông ge, kehe yêp vac Moses xolac. ⁵⁷ Léc il ob hi vixad i pec ên Anutu, ên Anutu vông il lig Apumtau Yesu Kîlisi lam ên il, om lam vông vevac vô môp nipaên hixôn yibên mi kitya vêl om vông il dô vac xêkizêc wê i vông ge.

⁵⁸ Xam lige wê a xêgyaa vin lec xam ge, xam le xêkizêc vac vông vinên di xam o léc xona mi le teva lêm. Nge, xam vông Apumtau yuac xêkizêc i tîyi buc vîhati, ên xam xovô pyap bê yuac wê il vông vô Apumtau ge, il o vông pileva lêm. Nge, vîhati obêc vô nôn lec.

16

Mone wê ob ngîdu Anutu nue xôn ge

¹ A ob nêl kiyang lec mone wê il ob kituc di vông i la vô xomxo vông vinên Jerusalem ên i ngîdu he xôn ge. Xam vông i tîyi xocbê a nêl vô konglegesen toto vac vîgwe levac Galesia ge. ² Lec da vîhati ge, xam toto wê mone wê xam tulec vac da tige di tung vîwen i dô vîyonên di bin buc wê a obêc mîloc ge, êdêc buc wê a obêc mîloc ge od xam o léc myag mone lêm. ³ Ên a ob mîloc ge od xam vînoo lime ya, di a ob kîvuu kîpihac di vông vô he, ên he i kô hixôn mone tige mi loc Jerusalem. ⁴ Léc a obêc xo ên a nêb a ob la hixôn he ge od xe xôn ob la.

Pol nêb ob la yê he Kolin

⁵ A nêb a ob la tup vac vîgwe levac Masedonia, om a ob la xê he vêl tax dêc mîloc vô xam. ⁶ Di a ob dô hixôn xam buc ya, om a lungên, mêd a ob dô di buc lun yuu vîyîên i loc vêl lê, di a obêc nêb la vîgwe ya ge od xam obêc ngîdu a xôn. ⁷ A obêc mîloc vô xam ge od a nêb a ob sea xam lutibed lêm. Apumtau obêc tyuc lec ge od a ob dô hixôn xam buc xuhu dia tya. ⁸ Léc a nêb a ob dô Epesas ga di buc Pentikos i lam loc vêl lê, ⁹ ên vuayen tax ên a di yuac tîbeac yêp tîyi wê a ob vông ên i vô nôn nivîha. Lêcom xomxo wê nêb ob vông yuac i vô nipaên ge tîbeac dô hixôn.

¹⁰ Timoti obêc mîloc vô xam ge od xam viac i nivîha ên i dô hixôn nîlô nivîha, ên Timoti vông Apumtau yuac tîyi xocbê a vông ge. ¹¹ Om xam o léc wê i tîyi xocbê xomxo pileva ti di vô nîmim vô i lêm. Di buc wê ob sea xam ge od xam vông i lôm hixôn kiyang malehe vô a, ên a hixôn lige ya, xe dô bin i.

¹² Il lig Apolos ge, a nêl ngînog ên a nêb i kô lige ya mi he i loc vô xam lê, léc Apolos xêyaa o vin lec wê nêb ob loc decdec ge lêm, om ob dô lê, di obêc xovô buc ti ge od ob mîloc vô xam.

Pol nêl kiyang myahîpu ya

¹³ Xam viac xam nivîha di le xêkizêc ya vông vinên. Di xam o léc xona lêm. Nge, xam dô i tîyi xocbê xomxo wê xêkizêc ge. ¹⁴ Môp vîhati wê xam ob vông ge, xam xêmyaa i vin lecma di xam vông.

¹⁵ Xam lige, xam xovô Stepanas he vînê nue wê he vông i vin taxlee vac vîgwe levac Glik, dî he xôn vông nîlô la tibed vô yuac wê ob ngîdu lie vông vinên xôn ge. Om a ob nêl vô xam bê ¹⁶ xam vô nînyam lehe vô xomxo tibêgee, hîxôn xomxo vîhati wê vông yuac hîxôn he ge.

¹⁷ A xêgyaa vô nivîha ên wê Stepanas yuu Potyunetas yon Akaikas val vô a ge, ên xam o tîyi wê xam ob lam ge lêm, léc tîyi xocbê yon tu xam mamnôn mî val vô a, ¹⁸ om yon vông a nîlôg vô vîyin maên tîyi xocbê he vông xam nîlôm vô vîyin maên ge. Om xam kô xomxo tibêge lec nivîha.

¹⁹ Konglegesen wê dô vac vîgwe levac Esia ge vîhati nêl vîdiiên vô xam. Dî Akwila yuu vînê Plisila hîxôn xomxo vông vinên wê mi kîtucma vac yuu ben ge nêl vîdiiên nivîha vô xam lec Apumtau lê. ²⁰ Xomxo vông vinên ga vîhati nêl vîdiiên vô xam. Xam pulma vîgêm ên i nêl kîtong bê xam xêmyaa vin lecma.

²¹ Kîyang myahîpu tîmuên tya ga, a Pol, aca va kîvuu ya vîgêg dî a nêl vîdiiên vô xam.

²² Xomxo ti xêyaa obêc vin lec Apumtau lêm ge od Apumtau i vông myavîwen nîpân vô i dî tii i vêl. O Apumtau, ông lamê.

²³ Xêyaa vin lecên yuu vîzid wê Apumtau Yesu vông ge i viac xam. ²⁴ A xêgyaa vin lec xam vîhati lec Yesu Kîlisi lê. Kîyang nôn.

2 KOLIN

Pol kivuu kipihac wê vông yuu ge la vô tibii Kolin

¹ A Pol wê Anutu vînoo a nêb a tu sinale wê Yesu Kîlisi vông ge. A hixôn il lig Timoti, xii kivuu kipihac tiga i loc vô Anutu nue xam wê xam dô vac vîgwe Kolin ge, hixôn xam wê xam dô vac vîgwe levac Glik vîhati ge. ² Il mag Anutu yuu Apumtau Yesu Kîlisi i vông vîzid hixôn kiyang malehe i loc dô hixôn xam.

Pol pimil Anutu ên wê ngîdu i xôn vac vîyin ge

³ Il ob hi vîxad i pec ên Anutu wê il lig Apumtau Yesu Kîlisi ma ge, ên Anutu ge wê xo vîgwe pisiv ên xomxo vîhati, di ici va wê ob vông xomxo nîlô vô vîyin maên. ⁴ Om vîyin vîhati wê tulec xe ge, Anutu vông xe nîlôm vô vîyin maên, ên nêb xomxo ya obêc tulec vîyin ya ge od xe tîyi wê xe ob vông he nîlô vô vîyin maên ge, tîyi xocbê Anutu vông xe nîlôm vô vîyin maên ge. ⁵ Vîyin yuu myavînê wê Yesu kîlê ilage val vô xe gwêbaga hixôn, lêc Yesu ngîdu xe xôn di vông xe nîlôm vô vîyin maên. ⁶ Om xe obêc kîlê vîyin ya ge od kehe bêga nêbê xe nêb xam nîlôm i vô vîyin maên di Anutu i vô xam vêl ên nîpâên. Anutu obêc vông xe nîlôm vô vîyin maên ge od ob vông xam êno nîlôm vô vîyin maên, om buc wê xam ob tulec vîyin tîyi xocbê xe tulec ge od xam le xêkizêc di kîlê vîyin vîhati hixôn nîlôm nivîha. ⁷ Xe xovô ên xe nêbê xam obêc le xêkizêc vac vîyin. Ên xam kîlê vîyin hixôn xe, om xe xovô ên xe nêbê Anutu ob vông xam nîlôm i vô vîyin maên tîyi xocbê vông xe nîlôm vô vîyin maên ge.

⁸ Xam lige, xe nêb xe ob nêl vîyin wê xe kîlê vac vîgwe levac Esia ge kîtong vô xam, ên xam xovô. Ên vîyin tige levac mabu yocên luu xe vêl om vông xe xovô bêga ên xe nêbê xe obêc xib. ⁹ Om xe xo vîyin vac nîlôm bêga ên xe nêbê xe tîyi xocbê xomxo wê tibii tung buc pyap ên nêb ob hi xe xib ge. Lêc vîyin levac tige val vô xe ên nêb xe o vông nîlôm i loc vô xêkizêc wê xecxe va vông ge lêm. Nge, xe nîlôm i loc vô Anutu tîbed, ên xêkizêc wê Anutu vông ge ob tîpi vô xomxo yibên kidi lec mavîha ge. ¹⁰ Vîyin tige levac mabu tîyi wê ob hi xe xib ge, lêc Anutu vô xe vêl ên vîyin tyo, di obêc vô xe vêl ên vîyin wê obêc tulec xe tîmuên ge hixôn. Om xe vông i vin xêkizêc ên xe nêbê vîyin vîhati wê ob tulec xe ge, Anutu ob vô vêl ên xe di vông xe dô nivîha. ¹¹ Om xam ngîdu xe xôn ya kîtaaên, ên Anutu i ngô kîtaaên wê xam tîbeac vông ge di ngîdu xe xôn, êdêc xomxo tîbeac i yê di hi vîxa i pec ên Anutu.

Pol o kityoo he Kolin lêm

¹² Xe hi vîxam pec ên môt wê xe mi vông ge, ên Anutu vông yuac vac xe nîlôm om xe vông môt bôbac hixôn nîlôm nivîha. Di xe o vông ya xovôên kibun ga lêm. Nge, vîzid wê Anutu vông ge ngîdu xe xôn di xe vông yuac ya. Om xe nîlôm xovô bêga ên xe nêbê xe vông môt tibêge vac xomxo vîyang vîyang mahigun, di buc wê xe dô hixôn xam ge, od xe vông môt nivîha tibêgee luu vêl. ¹³⁻¹⁴ Di kipihac vîhati wê a kivuu vô xam ge, a o yax kiyang ti vun ên xam lêm. Nge, a kivuu kiyang vîhati yêp seac tîyi wê xam ob kîtong di xovô kehe ge. Xam xovô kiyang ya pyap, lêc tîbeac xam gên o xovô lêm, om a xovô ên a nêbê xam xovô kiyang i loc tîyi vîhati, êdêc buc wê Apumtau Yesu ob vena ge od xam hi vîxam i pec ên xe i tîyi xocbê xe hi vîxam pec ên xam ge.

¹⁵ Ilage a xovô ên a nêbê xam wê yuac wê a vông ge nivîha, om a nêb a ob lôc vô xam tax, ên vông xam xêmaya i vô nivîha lu yuu. ¹⁶ A nêb a ob mîlôc vô xam tax, nang dêc la Masedonia, pyap dêc vena vô xam i tii vac, ên xam ngîdu a xôn vac môt di a la Judia. ¹⁷ A nêb a ob la lê, lêc a laên ma, om xam xo bêna? Kiyang wê a nêl vô xam ge, mêd a nêl hixôn nîlôg yuu yuu, me? Ge o bêge lêm. Ên môt wê a nêb a ob vông ge, a o nêl kiyang tîyi xocbê tibii ya mi nêl ge lêm. Ên vya wê lee yuu ên nêb ob vông ge, di ngwe wê nêbê obêc ma ge, he nêl yuu xôn vaxvax. Lêc a o vông bêge lêm. ¹⁸ Anutu ge wê kiyang nôn

kehe om a nêl hixôn nôn bêga bê kiyang wê xe mi nêl vô xam ge, xe o lee yuu ên xe nêb “Xe ob vông”, me nêl ngwe nêb “ob ma”, xe o nêl yuu xôn vaxvax lêm. ¹⁹ Ên xen Sailas yuu Timoti, xen nêl Yesu Kîlisi wê Anutu nu ge kîtong vô xam, dî xam xovô ên xam nêbê Kîlisi ob nêl kiyang yuu vaxvax lêm. Nge, nêl kiyang nôn tîbed. ²⁰ Ên kiyang wê Anutu hîlu ge Yesu vông vîhati vô nôn lec, om il xovô kiyang wê Yesu vông ge dî il lee yuu ên il nêb kiyang nôn, om il pîmil Anutu lê vô levac. ²¹ Anutu vaci vông xêkizêc vô xe hixôn xam om il xôn le xêkizêc hixôn Kîlisi, dî ici va vînoo il ên nêb il vông i yuac, ²² dî vông Myakîlôhê Ngîbua lam dô vac il nîlôd tîyi xocbê il dô vac xenac tîbit wê byêxên dop kîsuu il lec ge, ên nêb il tu i nue pyap. Anutu vông Myakîlôhê Ngîbua tîyi xocbê vông vîzid taxlee, ên nêb il xovô bê obêc vông vîzid vîhati vô il tîmuên.

Pol nêl kiyang wê o la Kolin lêm ge kehe kîtong

²³ Anutu xovô a nîlôg pyap om a obêc kityoo kiyang ge od i nêl a nêg nîpaên i yêp seac dî vông myavîwen vô a. Lêc a o kityoo lêm. Nge, a nêl kiyang hixôn nôn ên a nêbê a o lôc vô xam lutîbed lêm, ên a nêb a ob lôc nêl kiyang xêkizêc vô xam dî vông xam nîlôm i vô vîyin lêm. ²⁴ Xe o tîyi wê xe ob kîdu xam lec môp vông vinên ge lêm, ên xam le xêkizêc vac vông vinên pyap, om xe nêb xe ob ngîdu xam xôn, ên xam dô hixôn xêmyaa nivîha.

2

¹ A xo vac nîlôg ên a nêbê a ob mîlôc vô xam ên vông xam nîlôm i vô vîyin i tii vac lêm. ² Ên a obêc vông xam nîlôm vô vîyin ge od letya ob vông a xêgyaa vô nivîha? Ên xam obêc dô hixôn nîlôm vîyin ge od o tîyi wê xam ob vông a xêgyaa vô nivîha ge lêm. ³ A xo bêge, om a kîvuu kîpîhac ti mî vông i loc vô xam îla, ên a nêb xam lêc pîlepac xam, ên buc wê a obêc mîloc vô xam ge od xam o lêc vông a nîlôg i vô vîyin lêm. Ên xam ge wê xam ob vông a xêgyaa vô nivîha, om a xovô ên a nêbê a obêc dô hixôn xêgyaa nivîha ge od ob vông xam xêmyaa vô nivîha hixôn. ⁴ Lêc buc wê a kîvuu kîpîhac tige vô xam îlage od a kîvuu hixôn nîlôg vîyin levac dî a byag hixôn. A o kîvuu kîpîhac tige ên a nêb a ob vông xam nîlôm i vô vîyin lêm. Nge, a nêb a ob vông xovôên vô xam bê a xêgyaa vin lec xam luu vêl.

Xam kitya lim ti wê vông nîpaên îlage nên nîpaên vêl

⁵ Xam lim ti wê vông môp nîpaên îlage, môp wê i vông ge o vông a tîbed nîlôg vô vîyin lêm. Nge, vông xam vîhati nîlôm vô vîyin hixôn. Lêc a nêb a ob vông xomxo tige ni i yoc lêm om a ob nêl kiyang tîbeac lec i lêm. ⁶ Ên xomxo tige kô myavîwen vô xam tîbeac lec nîpaên wê i vông ge, om ge pyap. ⁷ Om gwêbaga xam xêmyaa i vin lec i dî xam kitya nîpaên wê i vông ge vêl dî nêl kiyang malehe vô i, ên obêc dô hixôn nîlô vîyin levac ge od obêc vông i vô nîpaên. ⁸ Mêgem a nêl vô xam bê xam vông môp nivîha vô i, ên i xovô bê xam xêmyaa vin lec i.

⁹ Kîpîhac wê a kîvuu vô xam îlage, a kîvuu ên a nêb a ob yaxên xam bêc xam obêc vô nînyam lehe vô kiyang wê a nêl ge vîhati, me? ¹⁰ Xam obêc kitya xomxo ti nên nîpaên vêl ge od a êno ob kitya nîpaên tige vêl. Nîpaên ti obêc yêp dî a obêc kitya vêl ge od a le vô Kîlisi manôn dî kitya vêl ên a nêb i vô nivîha vô xam. ¹¹ Ên il kityaên nîpaên tige vêlên obêc ma ge od Seten ob kityoo il dî vông il la vac môp nîpaên, ên pîyôp wê Seten vông ge il xovô pyap.

Pol nîlô vô vîyin ên he Kolin

¹² Îlage wê a la vîgwe Tloas ge od Apumtau tax vuayen ên a tîyi wê a ob nêl Kîlisi xolac kîtong vô he lê, ¹³ lêc a nîlôg vô vîyin, ên a lig Taitas o val nêl xam kiyang kîtong vô a lêm, om a sea he Tloas dî la vîgwe Masedonia dî la bin Taitas.

¹⁴ Lêc gwêbaga a hi vîxag pec ên Anutu, ên wê Kîlisi vông vevac vô nîpaên mî ngînoo, om didii xe la vac nivîha hixôn i, dî vông xe la nêl Kîlisi kîtong vac vîgwe vîhati ên nêb xomxo vîhati i xovô, tîyi xocbê susu nivîvea nivîha la vac vîgwe vîhati mî xomxo yaxên ge. ¹⁵ Ên Anutu yê xe tîyi xocbê susu nivîvea wê Kîlisi vông ge, om nivîvea tige la vac

xomxo mahigun, he wê Anutu ob vô he vêl ge di he wê ob yib mi la vac nipaên ge. ¹⁶ Lêc he wê ob yib mi la vac nipaên ge ob yaxên nivîvea tige tiyi xocbê nivîvea nuhu wê ob nux he yib ge, di he wê Anutu ob vô he vêl ge ob yaxên nivîvea tige tiyi xocbê nivîvea nivîha wê ob vông he dô mavîha ge. Om letya tiyi wê ob vông yuac tige? ¹⁷ Xomxo tîbeac nêl xolac tiyi xocbê yuac bisnis wê he ob kô mone lec ge, lêc xe o vông môp tibêge lêm. Nge, xe nêl xolac ya nîlôm tîbed di xe o nêl kiyang kityooên ya hixôn lêm. Ên xe tu Kîlisi nue om xe le vô Anutu manôn di nêl xolac wê Anutu vông vô xe ên nêb xe nêl vô xomxo vîhati ge.

3

Xomxo Kolin tiyi xocbê kîpihac wê ob nêl Pol he sinale yuac kîtong ge

¹ Kiyang wê a kîvuu ga, ga xe kô xe lec vô xam, me? Ma vêl. Di môp wê xomxo ya mi vông ge, wê he kô kîpihac wê xomxo kîvuu mi pîmil he vac ge, xam nêb xe kô kîpihac tibêge vô xomxo ya mi lam hîlung vô xam, me? Di xam nêb xe kô kîpihac tibêge vô xam ên i nêl xe kîtong vô xomxo ya, me? ² Xacxam va tiyi xocbê xe kîpihac wê ob nêl xe kîtong vô xomxo ge. Anutu kîvuu kiyang tige yêp vac xe nîlôm, om xomxo vîhati xovô kîpihac tige di kîtong. ³ Ên xam le seac tiyi xocbê kîpihac wê Kîlisi kîvuu di vông vô xe ên nêb xe viac ge. Lêc o kîvuu ya kîlipi lêm. Nge, kîvuu ya Myakîlôhô Ngîbua wê Anutu mavîha vông ge. Di o kîvuu lec ngîdax pitehe ti lêm. Nge, kîvuu vac xomxo nîlô.

⁴ Xe nêl kiyang bêge, ên Kîlisi ngîdu xe xôn di xe vông i vin Anutu om xe nêl. ⁵ Xe o tiyi wê xe ob nêl bê xecxe va vông yuac ti ge lêm. Nge, Anutu ngîdu xe xôn om xe vông yuac. ⁶ Ên Anutu vaci vông xêkîzêc vô xe tiyi wê xe ob nêl kiyang paha wê hîlu vô il ge kîtong vô xomxo. Kiyang paha tige o tiyi xocbê Moses xolac wê yêp vac kîpihac ge lêm. Nge, ge kiyang wê Myakîlôhô Ngîbua vông ge. Ên Moses xolac ge nêl xomxo nêl nipaên yêp seac om tiyi xocbê hi he yib, lêc Myakîlôhô Ngîbua môci vông il dô mavîha.

Kiyang paha wê Anutu hîlu ge ngînoo Moses xolac tikwê vêl

⁷ Xolac wê Anutu kîvuu lec ngîdax di vông vô Moses ge, Anutu vông i lam hixôn xêseac, om xêseac tige linac lec Moses manôn di byêx lie Islel manôn om he o tiyi wê ob yê i manôn ge lêm, nang dêc xêseac tyo la vêl. Xolac wê Anutu vông vô Moses ge vông xovôên vô xomxo bêga nêbê he ob yib lec nêl nipaên, lêc xolac tige lam hixôn xêseac. ⁸ Om il ob xovô bêga bê kiyang paha wê Myakîlôhô Ngîbua vông ge, xêseac wê i vông ge levac luu xolac tikwê wê Moses vông ge vêl. ⁹ Ên xolac tikwê nêl ên nêbê xomxo nêl nipaên yêp om he ob kô myavîwen lec, lêc xolac tige lam hixôn xêseac. Di xolac paha wê nêl ên nêbê Anutu yê xomxo nivîha lec yuac wê Kîlisi vông ge, val hixôn xêseac levac luu vêl. ¹⁰ Om xêseac wê val hixôn xolac tikwê ge tip la, ên xêseac wê val timuên ge luu xêseac ngwe wê lam tax ge vêl. ¹¹ Ên xolac tikwê wê tip la ge lam hixôn xêseac lê, lêc xolac paha wê ob yêp luta ge, xêseac luu vêl.

¹² Xe vông i vin di dô bin buc wê kiyang tige vîhati ob vô nôn lec ge. Om xe nêl kiyang vîhati yêp seac vô xam, ¹³ di xe o vông xocbê Moses vông ilage lêm. Ên ilage Moses manôn xêseac ta lêc vun xôn ya nivîmihi ên nêb Islele i o yê wê xêseac ob tip la ge lêm. ¹⁴ He Islele ge, piyôp xêkîzêc. Vac ilage di i val tyip lec gwêbaga hixôn, om he obêc kîtong xolac tikwê ge od tiyi xocbê nivîmihi tige vun he manôn xôn om o tiyi wê he ob xovô kiyang tige kehe lêm. Ên Kîlisi tîbed ge wê ob kwax nivîmihi tige vêl. ¹⁵ Vixôhîlôg, buc vîhati di i val vô gwêbaga, he obêc kîtong Moses xolac ge od tiyi xocbê nivîmihi yux vac he piyôp xôn. ¹⁶ Lêc xomxo ti obêc pîlepac i mi lax vô Apumtau ge od Apumtau ob kwax nivîmihi tige vêl ên i piyôp. ¹⁷ Apumtau ge Myakîlôhô Ngîbua om Myakîlôhô Ngîbua wê Apumtau vông ge obêc dô vac xomxo ti nîlô ge od ob pîwelac kiyang yuu môp wê ku i xôn ge vêl di i dô vac nivîha. ¹⁸ Om il vîhati ga, susu ti o vun il madnôn xôn lêm, om xêseac wê Apumtau vông ge linac lec il tiyi xocbê deac wê hixelac di linac lec xomxo

vihati ge. Xêseac linac lec il tiyi buc vihati om Myakilôhông Ngibua wê Apumtau vông ge vông yuac vac il nilôd di pilepac il lax tiyi xocbê Apumtau vaci ge.

4

Pol he sinale vông yuac di tulec viyin hixôn

¹ Anutu xo vîgwe pîsiv ên xe di vông yuac sinale tige vô xe, om xe nim o ma lec yuac tige lêm. ² Nge, xe vô nîmim vô môp xôpacên wê nipaên ge, di xe o kityoo xomxo ya kiyang lêm, di xe o kô kiyang baba ya mi lôm juda vac Anutu xolac hixôn lêm. Nge, xe nêl kiyang nôn kitong vô xomxo, ên xe nêb he i ngô di xovô bê yuac wê xe vông vô Anutu manôn ge, xe vông nivîha. ³ Xolac wê xe nêl ge, kehe obêc yêp xôpacên vô xomxo ya ge, od yêp xôpacên vô he wê obêc yib mi la vac nipaên ge. ⁴ Xomxo tige o vông i vin lêm, ên Seten wê mi kityoo xomxo kibun ga ge le vac he piyôp xôn mi i vô mapitoc, om o tiyi wê xêseac wê xolac vông ge ob linac vac he nilô ge lêm. Xolac tige nêl xêseac wê Kîlisi vông ge kitong, ên Kîlisi tiyi xocbê Anutu vaci. ⁵ Kiyang wê xe nêl ge, xe o yong xe lêm. Nge, xe nêl Yesu kitong bêga ên xe nêbê Yesu Kîlisi ge Apumtau. Di xe ga, xe tu xam nume yuac lec Yesu lê. ⁶ Lec buc taxlee ilage Anutu nêl ên nêbê, “Xêseac i linac vac mapitoc.” Di gwêbaga Anutu vông xêseac wê i vông ge lam linac vac il nilôd, om il xovô xêseac wê Anutu vông ge wê linac lec Kîlisi manôn.

⁷ Xêseac tige tiyi xocbê vizid nivîha yang, léc Anutu tung i la vac xê nilôm tiyi xocbê tung vac dêg wê o xêkizêc lêm ge nilô, ên nêb xomxo i yê di xovô bê xêkizêc levac tige o yêp vô xe lêm. Nge, lam vô Anutu tîbed. ⁸ Vîyin viyang viyang ge vihati tulec xe tiyi buc tîbeac, léc o pwoo xe pec lêm. Vîyin tige vông xe piyôp vô judajuda di xe xo kiyang tîbeac lê, léc o vông xe piyôp vô nipaên lêm. ⁹ Di xomxo tîbeac tii xe nêb ob vông myavînê vô xe, léc Anutu o sea xe lêm. Di he hi xe lê, léc he o hi xe vînux lêm. ¹⁰ Xe kilê yibên wê Yesu vông ge lec nimnivi tiyi buc vihati, ên mavîha wê Yesu vông ge i lam yêp seac di ngîdu xe nimnivi xôn. ¹¹ Xomxo vông myavînê vô xe tiyi buc vihati ên nêb ob hi xe xib ên wê xe nêl Yesu xolac ge, léc môp yêp bêga, ên nêb xomxo i yê xe nimnivi mayib yib di xovô bê mavîha wê Yesu vông ge ngîdu xe nimnivi xôn. ¹² Om xe dô tiyi xocbê xe ob xib ge, léc môp tige ngîdu xam xôn di vông xam dô mamvîha.

¹³ Xe timu vô môp vông vinên tiyi xocbê kiyang wê yêp vac kipihac xolac bêga ên nêbê, “A vông i vin Anutu om a nêl i kiyang kitong.” Xe êno vông i vin om xe nêl Anutu kiyang kitong yêp seac, ¹⁴ ên xe xovô ên xe nêbê Anutu tîpi vô Apumtau Yesu kidi lec vac yibên om obêc tîpi vô xe êno kidi lec vac yibên tiyi xocbê Yesu ge, di ob vông xe hixôn xam, il xôn la le vô Anutu manôn. ¹⁵ Vîyin vihati wê xe kilê ge ob vô nôn nivîha vô xam, êdêc vizid wê Anutu vông ge i loc vô xomxo tîbeac di he i hi vîxa i pec ên Anutu di yong i lê i vô levac.

Vîyin kibun ga ob vô nôn nivîha timuên

¹⁶ Xe xovô kiyang tige, om xe nim o ma lec yuac wê xe vông ge lêm. Vîxôhilôg, xe kilê viyin tîbeac om vông xe nimnivi vô xêlehe sea, léc xe nilôm mô, Anutu ngîdu xôn di vông i vô paha lec tiyi buc vihati. ¹⁷ Vîyin tige obêc vô nôn nivîha vô xe timuên bêga bê xe ob la dô vac xêseac nilô luta léc luta. Xêseac tige levac mabu luu viyin kibun ga vêl. Om viyin wê tulec xe ge, xe xê tiyi xocbê susu pileva wê ob yêp dia lêm ge. ¹⁸ Om xe mamnôn o la vô susu wê il xê ya madnôn ge lêm. Nge, xe mamnôn la vô susu wê il madnôn yêên ma ge. Ên susu wê il madnôn yê ge ob dô myabo tya di xôa ob ma. Dom susu wê il madnôn yêên ma ge ob yêp luta léc luta.

5

Pol nilô vô nivîha ên wê ob la dô hixôn Kîlisi gê lag puunê ge

¹ Xe xovô ên xe nêbê xe nimnivi kibun ga tiyi xocbê xumac wê ob yêp myabo tya di pital mi tô sea ge, om xumac tige obêc dii sea ge od xumac ngwe yêp lag puunê wê Anutu ob vông vô xe ge. Xumac tige, xomxo o lox ya vîgê lêm. Nge, Anutu vaci lox om

ob yêp luta léc luta. ² Léc gwêbaga xe dô hixôn nimnivi kibun ga, om xe dô hixôn viyin di vô zidid, ên xe nêb xe ob dô vac xe xumac lag puunê tiyi xocbê xe vinyum ngakwi lec nimnivi xôn ge. ³ Ên xe obêc vinyum lec ge od xe ob dô nimnivi pileva lêm. ⁴ Léc gwêbaga xe gên dô hixôn nimnivi kibun ga tiyi xocbê xe dô vac xumac wê ob dii sea ge, om xe nilôm vô viyin di xe dô hixôn nilôm byagên. Léc xe o nêl ên xe nêbê xe ob sea nimnivi kibun ga di dô ya kinum pileva lêm. Nge, xe nêb xe ob vinyum nimnivi lag puunê lec, ên ninivi mavîha tige i vông ninivi mayibên i vixôl vêl. ⁵ Anutu vaci viac xe ên nêb xe la dô mamvîha timuên, di vông Myakilôhông Ngibua lam vô xe ên nêb xe xovô bê kiyang tige vîhati ob vô nôn lec vô xe.

⁶ Om xe dô hixôn nilôm nivîha tiyi buc vîhati, di xe xovô ên xe nêbê xe nimnivi kibun ga tiyi xocbê xe bom wê xe dô vac ge om xe gên dô teva ên Apumtau ben. ⁷ Gwêbaga xe o xê Apumtau manôn lêm, lêcom xe vông i vin i kiyang di dô vac môp vông vinên. ⁸ Om xe dô hixôn nilôm nivîha, di xe xêmyaa vin lec ên xe nêb xe ob sea nimnivi kibun ga di la dô nivîha hixôn Apumtau vac i ben. ⁹ Lêcom xe obêc dô hixôn Apumtau vac i ben, me xe ob gên dô teva ge od xe xêmyaa vin lec ên xe nêb xe ob vông môp wê Apumtau ob yê nivîha ge. ¹⁰ Ên obêc buc timuên ge od il vîhati ob la le vô Kîlisi manôn di i yaxên môp wê il vông vô buc wê il dô hixôn nidnivi kibun ga ge di il toto obêc kô myavîwen tiyi nivîha yuu nipaên wê il vông ge.

Pol nêl he sinale yuac kitong

¹¹ Xe xona ên Apumtau om xe vông yuac ên xe nêb xomxo i vô nînya lehe vô xolac di vông i vin. Môp wê xe vông ge vîhati yêp seac vô Anutu mi i xovô pyap, di a xo ên a nêbê xam êno xovô xe hixôn. ¹² Xe o nêl kiyang tibêge ên xe nêb xe ob yong xe vô xam lêm. Nge, xe nêl ên xe nêb xacxam mô xovô di hi vîxam i pec ên xe, ên obêc bêge ge od xam obêc tiyi wê xam ob nêl kiyang lax vô xomxo wê so vya vô xe di kô he lec ên môp wê he vông ge, léc kiyang nôn o yêp vac he nilô lêm. ¹³ Xomxo ya obêc nêb xe vông yuac tiyi xocbê piyôp yacyac ge od pyap, ên xe vông ên xe nêbê Anutu lê i vô levac. Di xe obêc vông ya piyôp nivîha ge od xe vông ên xe nêb i vô nivîha vô xam. ¹⁴ Ên Kîlisi xêyaa vin lec xe, om xêyaa vin lecên tige kidu xe di xe vông yuac, ên xe xovô ên xe nêbê xomxo tived yib ên il vîhati, om tiyi xocbê il vîhati xib hixôn. ¹⁵ Yesu yib ên xomxo vîhati, ên nêb il wê il dô madvîha ge, il o léc xovô icil va lêm. Nge, nêb il xovô xomxo ti wê yib di kidi lec mavîha ên il ge di vông yuac wê ob vông i lê vô levac ge.

¹⁶ Om xe ob tixuu xomxo lec môp wê xomxo vông ge lêm. Vixôhilông, ilage xe tixuu Kîlisi lec môp wê xomxo vông ge, léc gwêbaga xe xovô i om xe ob vông môp tibêge i tii vac lêm. ¹⁷ Xomxo ti obêc vông i vin di tu Kîlisi xe ge od Anutu obêc vông xomxo tige nilô vô paha lec. Xam ngô lê. Môp tikwê tip la, di môp paha val gwêbaga.

¹⁸ Anutu vaci tu môp tige vîhati kehe, om ici va vông Kîlisi lam hi kiyang wê yêp vac il Anutu mahîgun ge yib di kituc il lam dô nôn tived hixôn Anutu, di vông kiyang malehe vac xe vigêm ên nêb xe la nêl kitong vô xomxo ên he i dô vac kiyang malehe nilô. ¹⁹ Kiyang malehe tige bêga nêbê Anutu vông Kîlisi lam ên nêb ob hi kiyang wê yêp vac il Anutu mahîgun ge i yib. Om Anutu o hôm nipaên wê il vông ge xôn lêm. Nge, kitya vîhati vêl. Di vông yuac vac xe vigêm ên nêb xe nêl kiyang malehe kitong vô xomxo. ²⁰ Om xe tu Kîlisi manôn di nêl i kiyang, om tiyi xocbê Anutu vaci nêl kiyang vô xomxo vac xe myam, om xe nêl kiyang lec Kîlisi lê bêga ên xe nêbê “Xam loc kwabo vô Anutu ên i vô malehe vô xam.” ²¹ Kîlisi o vông môp nipaên ti lêm, lêcom Anutu kituc il nêd nipaên vîhati la lec Kîlisi di i yib ên il. Anutu vông bêge ên nêb ob yê il nivîha lec yuac wê Kîlisi vông ge.

¹ Xe wê xe vông yuac hixôn Anutu, om xe ob nêl kiyang vô xam bêga bê Anutu xo vîgwe pîsiv ên xam dî vông vizid nivîha vô xam, om le i léc sea vizid tige i loc yêp lêm.

² Ên Anutu kiyang yêp vac kipihac xolac bêga ên nêbê,

“Vô buc nivîha wê a xo vîgwe pîsiv ên xam ge, om a vô ninyag vô xam vyam, dî buc wê a nêb a ob vô xam vêl ge om a ngîdu xam xôn.”

Anutu nêl bêge, om xam wê lê. Gwêbaga buc nivîha tyo mê. Dî buc wê Anutu ob vô il vêl ge, val gwêbaga.

³ Xe nêb xomxo ti i o léc nêl kiyang nipaên lec yuac wê xe vông ge lêm, om xe o vông môp wê xomxo ob yê tîyiên ma ge lêm. ⁴ Nge, môp vîhati wê xe vông ge xe vông ên xe nêb i nêl xe kîtong bê xe ga Anutu nue yuac, om buc wê xe tulec vîyin ya, me susu ma ên xe, me xomxo vông vîyin ya vô xe ge od xe le xêkizêc dî kilê vîyin tige vîhati. ⁵ Xomxo hi xe dî vông xe la dô vac kalabuhu, dî xomxo tii xe ên

nêb ob hi xe vô nipaên, dî xe vông yuac levac, dî xe o xêp nivîha ti lêm dî xe dô vip.

⁶ Léc xe nîlôm xêseac, dî xe dô hixôn xovôên nivîha, dî xe o kunac xomxo lutibed lêm, dî xe vông môp nivîha vô xomxo vîhati, dî Myakilôhông Ngîbua vông xêkizêc vô xe dî xe xêmyaa vin lec xomxo nôn yang. ⁷ Xe nêl kiyang nôn dî vông yuac ya xêkizêc wê Anutu vông ge, dî môp nivîha wê xe vông ge tîyi xocbê susu vevac wê xe hôm vac vîgêm vîlu vîlu dî vông vevac ya ge. ⁸ Xomxo mangwe yê xe nivîha dî kô xe lec, dî mangwe yê xe nipaên. Dî xomxo ya nêl kiyang nîmi lec xe dî ya pîmil xe vô xomxo ya. Xomxo ya nêl ên nêbê xe tîbii kityooên, léc kiyang wê xe mi nêl ge nôn. ⁹ Xomxo ya lungên xe, léc xomxo tîbeac xovô xe pyap. Xe dô tîyi xocbê xe xib ge lê, léc xe gên dô mamvîha. Anutu vông myavînê vô xe nêb ob tîtô xe, léc o hi xe xib lêm. ¹⁰ Xe nîlôm vô vîyin lê, léc xe xêmyaa vô nivîha tîyi buc vîhati. Dî xe dô tîyi xocbê xomxo wê nêl susu maên ge, léc xe vông vizid tîbeac vô xomxo tîbeac. Xe nêl susu ma, léc susu vîhati tu xe xe.

¹¹ Xam Kolin, kiyang wê yêp vac xe nîlôm ge, xe nêl vîhati yêp seac vô xam, dî xe vông nîlôm loc dîluhu vô xam. ¹² Xe o kol xe ên xam lêm. Nge, xe xêmyaa vin lec xam. Léc xam ge, xam kol xam ên xe. ¹³ Om a nêl vô xam tîyi xocbê ma nêl vô nue ge, bêga bê xam tax vuayen ên nîlôm dî vông i loc yadîluhu vô xe.

Il tîyi xocbê Anutu xumac ngîbua

¹⁴ Xomxo wê o vông i vin Kîlisi lêm ge, xam o léc kîtuc lec he mî vông yuac i yêp tîbed lêm. Ên nivîha yuu nipaên, yuu o tîyi wê yuu xêyaa ob vin lecma ge lêm. Dî xêseac o tîyi wê ob yêp hixôn mapîtoc ge lêm. ¹⁵ Xam xovô lê. Kîlisi yuu Seten, yuu xôn ob vông yuac tîyima, me? Dî xomxo wê vông i vin Yesu ge hixôn xomxo wê vông vinên maên ge, yuu xôn ob dô ya xovôên tîbed, me? Ma vêl. ¹⁶ Anutu xumac ngîbua hixôn xumac wê anutu kityooên vông ge, yuu xôn tîyima, me? Xam xovô bê il tu xumac ngîbua wê Anutu mavîha vông ge, tîyi xocbê kiyang wê Anutu nêl mî i yêp bêga ên nêbê, “A ob dô vac he mahîgun dî tup vac he, dî a ob tu he Anutu, dî he ob tu a nuge.”

¹⁷ Mêgem Anutu nêl hixôn bêga ên nêbê,

“Xam sea he dî loc dô vîyonên, dî le i léc hôm susu nîngeac hixôn lêm, ên aca va ob kô xam dî viac xam nivîha. ¹⁸ A ob tu xam mam, dî xam ob tu a nuge vêx yuu vux. Apumtau xêkizêc kehe nêl kiyang tiga.”

7

¹ Xam lige wê a xêgyaa vin lec xam ge, Anutu hîlu kiyang tige vô il, om môp nîngeac wê ob vông il nidnîvi yuu nîlôd vô nipaên ge, il ob sea vîhati i yêp xel, dî vông nîlôd i vô paha lec. Om il ob xona ên Anutu dî tup vô môp bôbac tîbed êdêc tu xomxo nivîha nôn.

He Kolin pîlepac he om vông Pol nîlô vô nivîha

² A nêl vô xam bê xam xêmyaa i vin lec xe, ên xe o vông soên ti vô xomxo ti lêm, dî xe o vông xomxo ti vô nipaên lêm, dî xe o kityoo xomxo ti dî vô i susu vêl lêm. ³ A o nêl kiyang tiga ên a nêb a ob tîtô xam lêm. Ên a nêl pyap gwêba ên a nêbê xe xêmyaa vin lec xam, om xe obêc dô mamvîha hixôn xam, me xe obêc xib hixôn xam ge od pyap. ⁴ A nêl

kíyang vîhati yêp seac vô xam, dî a hi vîxag pec ên xam. A dô vac vîyin levac, lêc xam vông a nîlôg vô vîyin maên om a dô híxôn xêgyaa nivîha yang.

⁵ Buc wê xe val dô vîgwe levac Masedonia ge od xe kilê vîyin tîbeac dî xe nimnivi o dô seac vêl lêm. Nge, vîyin vîyang vîyang hívun xe xôn, ên xomxo tîbeac vông vevac vô xe, dî xe nîlôm xona. ⁶ Lêc Anutu ge wê ob vông xomxo wê nîlô vô vîyin ge, he nîlô vô vîyin maên, om vông xe nîlôm vô vîyin maên ên wê vông Taitas val vô xe ge. ⁷ Taitas val vô xe, om vông xe nîlôm vô vîyin maên, lêc o môp tige tîbed lêm. Nge, xam vông Taitas nîlô vô vîyin maên mi i val tîxuu kíyang wê ngô vô xam ge vô xe, om kíyang tige vông xe nîlôm vô vîyin maên híxôn. Ên Taitas nêl ên nêbê xam nîlôm kidu xam ên xam nêb xam ob wê a, dî xam nîlôm byag ên wê xam vông vîyin vô a ge, dî xam nîlôm kidu xam ên xam nêb xam ob ngîdu a xôn, om kíyang tige vông a xêgyaa vô nivîha yang.

⁸ A xovô ên a nêbê kîpîhac wê a kîvuu vô xam ilage vông xam nîlôm vô vîyin, lêc a nîlôg o vô vîyin ên kîpîhac tige lêm. Vîxôhîlôg, ilage a nîlôg vô vîyin ên wê kîpîhac tige vông xam nîlôm vô vîyin ge, lêc vîyin tige o yêp vô xam xuhu dia lêm. Nge, yêp myabo tya dî tîyôô. ⁹ Om gwêbaga a xêgyaa vô nivîha, lêc o vô nivîha ên wê a vông xam nîlôm vô vîyin ge lêm. Nge, vô nivîha ên wê vîyin tige vông xam pîlepac xam ge. Ên Anutu vaci vông xam nîlôm vô vîyin, om kíyang wê xe nêl ge ti o vông xam vô nîpâên lêm. ¹⁰ Ên nîlô vîyin wê Anutu vông vô xomxo ge vông he pîlepac he dî Anutu vô he vêl ên nîpâên dî vông he dô vac vîzîd, om il nîlôd ob vô vîyin lec môp tîbêge lêm. Lêc nîlô vîyin wê xomxo kîbun ga vông ge ob vô nôn nivîha lêm. Nge, ob hi he yîb. ¹¹ Om xam wê lê. Anutu vông xam nîlôm vô vîyin, lêc vîyin tige vô nôn nivîha tîbeac vô xam bêga bê xam nîlôm kidu xam ên xam nêb xam ob tîtô nêm kíyang, dî xam xêmyaa vô myavînê vô môp nîpâên dî xam xona ên Anutu. Dî xam nîlôm kidu xam ên nêb xam ob wê a, dî xam vông yuac xêkîzêc ên xam nêb xam ob tîtô xomxo ti wê vông nîpâên ge dî vông myavîwen vô i. Môp tîgee vîhati nêl xam kîtong bêga ên nêbê xam tîtô kíyang tige pyap, om nîpâên ti o yêp vô xam lêm.

¹² Om kîpîhac wê a kîvuu vô xam ilage, a o kîvuu vô xomxo ti wê vông môp nîpâên ge lêm. Dî a o kîvuu vô xomxo ti wê xomxo tige vông i vô nîpâên ge lêm. Nge, a kîvuu vô xam vîhati ên a nêb i vông xovôên vô xam vô Anutu manôn bêga bê xam xêmyaa vin lec xe nôn.

¹³ Om môp wê xam vông ge vông xe nîlôm vô vîyin maên. Xe nîlôm vô vîyin maên dî xe nîlôm vô nivîha híxôn. Ên xe xovô wê xam vîhati vông Taitas nîlô vô vîyin maên ge om vông xe nîlôm vô nivîha híxôn. ¹⁴ Ên ilage a kô xam lêm lec vô Taitas manôn dî xam o vông a nig yoc ên kíyang tige lêm, ên xam vông kíyang tîgee vîhati vô nôn lec. Kíyang vîhati wê a nêl vô xam ilage vîxôhîlôg nôn, dî kíyang vîhati wê a kô xam lêm lec vô Taitas manôn ge kíyang nôn vîxôhîlôg. ¹⁵ Buc wê Taitas loc vô xam ge od xam vîhati kô i lec híxôn xonaên dî nim yetacên dî xam vô nînyam lehe vô kíyang wê i nêl ge, om gwêbaga Taitas xovô môp nivîha wê xam vông vô i ge dî i xêyaa vin lec xam luu vêl. ¹⁶ Dî a ga, a xovô ên a nêbê xam obêc dô vac môp nivîha tîyi buc vîhati, om a xêgyaa vô nivîha ên xam.

8

Pol nêl kíyang lec mone wê ob ngîdu xomxo Judia xôn ge

¹ Xam lige, a ob nêl he konglegesen vac vîgwe levac Masedonia ge kîtong vô xam, ên xêyaa vin lecên wê Anutu vông ge vô nôn nivîha vac he mahîgun. ² Vîyin levac tulec he tîyi buc vîhati, lêc he kilê vîyin híxôn xêyaa nivîha. Dî he nêl susu ma, lêc he vông nîlô la vô môp wê ob ngîdu xomxo wê susu ma ên he ge xôn. ³ A xovô môp wê he vông ge om a nêl bêga vô xam ên a nêbê heche va nêb he ob tung mone ya, om he tung mone tîyi xocbê wê dô vô he ge, lêc he tung mone ya la luu vêl híxôn. ⁴ Dî he nêl xe xêkîzêc ên he nêb xe kô mone wê he tung ge mi la híxôn mone wê konglegesen vîyang vîyang kîtuc ên nêb ob vông i loc ngîdu Anutu nue wê dô Judia ge xôn. ⁵ Ilage xe xo ên xe nêbê he Masedonia ob vông mone ya, lêc he vông xe yetac ên wê he o vông môp tige tîbed lêm.

Nge, taxlee he vông heche va la diluhu vô Apumtau di vông he la vac xe kwa ngibi tiyi môt wê Anutu nêl ge.

⁶ Konglegesen Masedonia vông môt tibêge, om xe nêl vô Taitas ên xe nêb i loc vô xam, ên vông yuac nivîha wê loc nêl vô xam ilage i vô nôn lec. ⁷ Môt wê nivîha ge vîhati vô levac vac xam mahigun, om xam vông i vin xêkizêc ta di nêl Yesu xolac, di xam xovô kiyang vîhati, di xam vông nîlôm la diluhu vô Anutu yuac di xam xêmyaa vin lec xe. Om a nêl vô xam bêga bê môt wê ob ngîdu xomxo xôn ya mone ge i vô levac vac xam mahigun hixôn.

⁸ A nêb a ob kidu xam lec môt tige lêm. Nge, a ob nêl he Masedonia môt kîtong vô xam ên a nêbê he vông nîlô la vô môt nivîha tige, om a nêb a ob yaxên bê xêyaa vin lecên wê xam vông ge obêc vô nôn nivîha tibêge, me? ⁹ Xam xovô vizid wê il lig Apumtau Yesu Kîlisi vông ge pyap. Ên Yesu dô vac xêseac hixôn vizid vîhati, lêc nêb ob ngîdu il xôn om lam tu xocbê xomxo wê nêb susu maên ge, ên nêb môt wê lam tu xocbê xomxo wê nêb susu maên ge i vông il tulec vizid tibeac.

¹⁰ Om a ob nêl vô xam i tiyi xovôên wê aca va vông ge bêga bê xam vîhati obêc tung mone pyap ge od obêc nivîha. Ên xam xovô yuac tige taxlee ên xam nêb xam ob vông, di klismas ngwe tax, xam vông mone mangwe. ¹¹ Om a ob nêl vô xam bê gwêbaga xam kîruc mone ya hixôn ên yuac tige i pyap. Ilage xam nîlôm kidu xam ên nêb xam ob vông yuac tige, om gwêbaga xam nîlôm i kidu xam di xam tung mone i tiyi xocbê wê dô vô xam ge, ên yuac tige i pyap. ¹² Xomxo ti obêc nêb tung mone di obêc tung i tiyi xocbê wê dô vô i ge od Anutu ob yê nivîha. Xomxo ya ob vông levac di ya ob vông nipwo, lêc Anutu ob yê vîhati nivîha. Ên Anutu nêb xomxo toto i tung mone i tiyi xocbê wê dô vô he ge.

¹³ A o nêl ên a nêb xam vông mone levac vô xomxo ên he i dô nivîha di xam dô nîpaên lêm. Nge, a nêb xam vîhati dô nimvîha i tiyima. ¹⁴ Gwêbaga xam nêb susu tibeac dô, om xam vông ya i loc ngîdu he wê susu ma ên he ge xôn, êdêc susu obêc ma ên xam vô buc tîmuên di he vông tibeac obêc dô ge od he i vông ya vô xam ên i ngîdu xam xôn. Ên obêc bêge ge od xam vîhati ob dô tiyima. ¹⁵ Tiyi xocbê kiyang wê yêp vac xolac bêga ên nêbê, “Xomxo wê tulec yaên tibeac ge, yaên tiyi he di o luu vêl lêm, di he wê tulec nipwo tya ge o myag yaên ti lêm.”

Taitas yon li yuu ob loc vô he Kolin

¹⁶ A hi vîxag pec ên wê Anutu vông Taitas xêyaa vin lec xam tiyi xocbê a xêgyaa vin lec xam ge. ¹⁷ Om kiyang wê a nêl vô Taitas ên a nêb i loc yê xam ge, Taitas tyuc lec, di ici va nîlô kidu i hixôn ên nêb ob loc vô xam. ¹⁸ Di il lig vông vinên ti ob loc hixôn Taitas. Xomxo tige vông yuac xolac om xomxo vac konglegesen vîhati xovô i di pîmil i. ¹⁹ Lêc he o pîmil i ya kiyang pileva lêm. Nge, konglegesen vîhati vînoo i, ên nêb i loc hixôn xe di xe xôn kô mone mi la vông vô lige vông vinên Judia wê nêb susu maên ge. Yuac tige, xe vông ên xe nêb xe ob vông Apumtau lê i vô levac, om xe nêb xomxo i yê di xovô bê xe vông nîlôm la vô yuac wê ob ngîdu xomxo xôn ge.

²⁰ Mone mabu tige, xe nêb xomxo ti i o lêc so kiyang lec xe lec mone tige lêm, om xe ob vông xomxo tige i loc hixôn. ²¹ Ên xe nêb xe ob vông yuac nivîha vô Anutu vaci lêm. Nge, xe nêb xomxo i yê yuac wê xe ob vông ge nivîha hixôn.

²² Om xe ob vông il lig ti i loc hixôn yuu. Xomxo tige, xe yaxên tiyi buc tibeac, lêc vông yuac vîyang vîyang ge xêkizêc, di gwêbaga xomxo tige nîlô kidu i di vô nîbu nîbu nêb ob loc vô xam, ên xovô xam pyap ên nêb xam obêc vông yuac nivîha. ²³ Taitas ge xam xovô pyap bê i wê xii xôn vông yuac lec xam ge. Di lig yuu ge, yuu tu konglegesen vîhati manôn di vông yuac wê ob vông Kîlisi lê vô levac ge. ²⁴ Om xam xêmyaa i vin lec yon di xam viac yon i nivîha, ên konglegesen vîhati i yê mi xovô bê kiyang wê xe pîmil xam ge kiyang nôn.

9

Môp wê ob ngïdu Anutu nue xôn ge

¹ Xam xovô pyap lec mone wê il ob vông i la ngïdu Anutu nue Judia xôn ge, om a ob kivuu kiyang ti i tii vac vô xam lêm. ² Ên a xovô pyap ên a nêbê xam nilôm kidu xam ên xam nêb xam ob vông yuac tige, om a pïmil xam vô he Masedonia bêga ên a nêbê, “Xomxo vac vigwe levac Glik hïlu kiyang pyap lec klismas ngwe tax ên he nêb he ob tung mone.” He Masedonia ngô kiyang tige di xovô wê xam nilôm kidu xam ên yuac tige om vông he tibeac xêyaa vin lec yuac tige ên he nêb he ob vông hixôn. ³ Om gwêbaga a nêb a ob vông lig yon i loc vô xam, om xam viac mone pyap i tïyi xocbê kiyang wê a nêl vô he Masedonia ge, ên kiyang wê a mi yong xam vô he ge, he i o léc yê tïyi xocbê kiyang nôn maên lêm. ⁴ Ên he Masedonia ya obêc loc hixôn a tïmuên di xe obêc xê wê xam gên o tung mone pyap lêm ge od obêc vông a nig yoc di vông xam nim yoc hixôn ên wê a yong xam pïleva vô he ge. ⁵ A xo bêge, om a nêb lig yon i loc mug vô xam, ên viac mone wê xam nêl pyap ên xam nêb xam ob vông ge, êdêc buc wê xe obêc mïloc vô xam ge od xe ob xê wê xam kituc mone pyap hixôn nilôm nivïha di xam o vông ên wê xomxo kidu xam ngïnong ge lêm.

⁶ Xam xovô bêga bê xomxo ti obêc xin vê yuu ge od ob kô nôn yuutyabed. Di xomxo ti obêc xin vê tibeac ge od ob kô nôn tibeac luu vêl. ⁷ Om xam toto vông mone i tïyi xocbê xam nilôm xovô ên xam nêb xam ob vông ge. Di xam o léc vông hixôn nilôm vïyin lêm. Di le i léc vông ên wê xomxo kidu xam ge lêm. Ên Anutu xêyaa vin lec xomxo wê tung mone hixôn nilô nivïha ge. ⁸ Anutu tïyi wê ob vông vïzid vïhati hïvun xam xôn, om obêc vông susu wê ob ngïdu xam xôn ge vô xam i tïyi buc vïhati di obêc vông vô xam i luu vêl tïyi wê xam ob vông yuac nivïha ya ge. ⁹ Tïyi xocbê kiyang wê yêp vac xolac bêga ên nêbê, “Xomxo ti wê títang i susu vô xomxo wê nêl susu maên ge, môp nivïha wê i vông ge ob vô nôn nivïha di ob yêp luta.”

¹⁰ Anutu ge wê vông susu vê vô xomxo mï he la xin, di vông vê tige vô nôn tibeac mï xomxo ya, om Anutu obêc vông susu vê vô xam di vông i vô tibeac, di ob vông môp nivïha wê xam vông ge vô nôn tibeac. ¹¹ Anutu obêc vông susu tibeac vô xam tïyi buc vïhati, tïyi wê xam ob vông susu tibeac vô xomxo wê nêl susu maên ge. Om mone wê xam vông ge xe obêc kô mï la vông vô xomxo ge od ob vông he hi vïxa pec ên Anutu. ¹² Om yuac nivïha wê xam vông ge ob ngïdu Anutu nue wê nêl susu maên ge xôn di ob vô nôn nivïha hixôn bêga bê ob vông he tibeac hi vïxa pec ên Anutu. ¹³ Ên môp wê xam ngïdu lime vông vinên xôn ge ob nêl xam kitong vô xomxo, om he ob xovô wê xam vông i vin Kïlisi xolac di vông i vô nôn lec ge, di he ob yê wê xam vông mone levac vô he hixôn xomxo baba ge, om he ob pïmil Anutu ên xam. ¹⁴ Di he ob xovô bê xêyaa vin lecên wê Anutu vông ge vô levac vô xam, om he xêyaa ob vin lec xam di he ob kïtaa vô Anutu lec xam. ¹⁵ Il ob hi vïxad i pec ên Anutu, ên wê vông vïzid levac mabu ti vô il ge. Kiyang wê il nêl ge o tïyi wê ob nêl vïzid tige kehe ge lêm, ên vïzid tige nivïha yang luu vêl.

10

Pol pïwelac kiyang vïyin vêl ên i

¹ Xomxo ya nêl ên he nêbê buc wê a dô hixôn xam ge od a xona om a mi nêl kiyang malehe vô xam, léc buc wê a dô teva ên xam ge od a kivuu kiyang xêkizêc vô xam. He nêl bêge, léc a Pol, a nêb a ob nêl kiyang malehe vô xam tïyi xocbê Kïlisi vông ge. ² Om a ob kïtaa xam bê xam viac xam nivïha, êdêc buc wê a obêc mïloc vô xam ge od a ob nêl kiyang xêkizêc vô xam lêm. Léc a nêb a ob nêl kiyang xêkizêc vô xomxo wê nêb xe mi tïmu vô môp kibun ga ge. ³ Vïxôhïlôg, xe dô kibun ga, léc vevac wê xe vông ge o tïyi xocbê vevac kibun ga lêm. ⁴ Ên xe vông vevac vô môp nipaên, léc xe o vông vevac ya susu kibun ga lêm. Nge, xe vông vevac ya xêkizêc wê Anutu vông ge tïyi wê xe ob dii xumac xêkizêc wê Seten vông ge vêl. ⁵ Om xovôên wê xomxo vaci vông ge, hixôn kiyang

wê xomxo yong he di le vac môp xôn ên xomxo wê nêb ob xovô Anutu ge, xe hi kiyang tibêge vîhati tô sea, om kiyang vîhati ge, xe vông i la vac Kîlisi kwa ngîbi. ⁶ Xe viac xe di bin xam, ên xe nêb xam obêc la vac Kîlisi kiyang vîhati kwa ngîbi ge od xe ob vông myaviwen vô he wê vô nînya kitu vô Kîlisi kiyang ge.

⁷ Xam xovô kiyang wê yêp vô xam mamnôn ge lê. Xomxo ti obêc xovô nêb i tu Kîlisi xe pyap ge od i xovô bêga bê xe êno tu Kîlisi xe tiyi xocbê i ge. ⁸ Apumtau vông xêkizêc vô xe ên nêb xe ngîdu vông vinên wê xam vông ge xôn, di xe o vông xam vô nipaên lêm. Om a obêc kô xe lec ên yuac sinale wê xe vông ge od a nig ob yoc ên kiyang tige lêm. ⁹ Xam o léc xovô bêga bê a kivuu kîpihac ge vô xam ên a nêb i vông xam yetac di xona lêm. ¹⁰ Ên xomxo ya nêl ên he nêbê, “Kîpihac wê Pol mi kivuu vô xe ge, kivuu kiyang vîyin hixôn xêkizêc, léc wê lam dô hixôn xe ge od dô i tiyi xocbê xomxo wê xêkizêc ma ge di i kiyang tiyi xocbê kiyang pîleva.” ¹¹ Om xomxo wê nêl kiyang tibêge ge, he i xovô bê buc wê a obêc mîloc dô hixôn xam ge od a obêc vông i tiyi xocbê kiyang wê a kivuu vac kîpihac vô xam ge.

¹² Xomxo wê yong he ge, xe ob nêl bê xe tiyi xocbê he ge lêm, di xe xona ên wê xe ob tixuu xe lec he ge. Ên heche va yaxên he ya xovôên wê he va vông ge, di he tixuu he lec heche va, om he tiyi xocbê xomxo pîyôp maên. ¹³ Di xe ga, xe nêb xe ob yong xe i luu vêl lêm. Nge, xe ob yong xe lec yuac wê Anutu vông vac xe vîgêm mî xe vông i tup vô di mîloc vô xam ge. ¹⁴ Xe obêc mîloc vô xam ilage lêm ge, od obêc tiyi xocbê xe kiyil yôg wê Anutu vông vô xe ge di yong xe vîdaaên. Léc o bêge lêm, ên xe kô Kîlisi xolac mî loc nêl vô xam taxlee. ¹⁵ Om xe o kiyil yôg di yong xe lec yuac wê xomxo ngwe vông ge lêm. Xe xo ên xe nêbê vông vinên wê xam vông ge i vô xêkizêc, ên yuac wê xe vông vac xam mahîgun ge i vô levac di i loc tiyi yôg wê Anutu vông vô xe ge. ¹⁶ Ên obêc bêge ge od xe ob la nêl xolac vô tibii madîluhu wê dô nîmi ge hixôn, di xe ob yong xe lec yuac wê xomxo ngwe vông ge lêm.

¹⁷ Kiyang yêp bêga ên nêbê, “Xomxo ti obêc nêb pîmil ge od i pîmil Apumtau.” ¹⁸ Ên xomxo ti obêc pîmil ici va ge od ob kô lê levac lêm. Léc Apumtau obêc pîmil i ge od ob kô lê levac.

11

Pol nêl sinale kityooên nêl môp kitong

¹ A xo ên a nêb a ob yong a tya tax, om xam vông a nêl. ² A nêl bêge, ên a xêgyaa vin lec xam tiyi xocbê Anutu xêyaa vin lec xam nêb xam tu ixê, ên a nêl pyap ên a nêb xam ob ii vux ti. Vux tyo ge Kîlisi, om a ob vông xam vô i tiyi xocbê vêxwo nivîha ti. ³ Léc a xona ên wê xomxo obêc kityoo xam tiyi xocbê myel nipaên kityoo Iv ya kiyang yacyac ilage, ên kiyang tibêge obêc vông xam pîyôp vô nipaên di vông xam sea môp wê xam vông nîlôm la diluhu vô Kîlisi tibed ge. ⁴ Ên xomxo ya mîloc vô xam di nêl kiyang lec Yesu, léc o nêl i tiyi kiyang wê xe nêl vô xam ilage lêm. Di he nêb he ob vông Myakîlôhê Ngîbua vô xam, léc o Myakîlôhê Ngîbua nôn wê xam kô ilage lêm. Di he nêl xolac ba ya vô xam wê o tiyi xocbê xolac wê xam vông i vin ilage lêm, lêcom xam ngô di vông i vin lutibed.

⁵ Xam ngô lê. A xovô ên a nêbê xomxo wê xam yong he ên xam nêbê he sinale levac ge, he o luu a vêl lêm. ⁶ Mêd a nêl kiyang xocbê xomxo paha ti, léc xovôên wê a vông ge o nipwo tya lêm. Nge, môp vîhati wê a vông ge, a vông hixôn xovôên nivîha mî xam wê pyap.

⁷ Buc wê a loc nêl xolac vô xam ge od a o kô mone ti lec yuac tige lêm, ên a nêb a ob vông xam lêm i vô levac, om môp tige vông a vô nipwo lec. Xam nêb a vông ge nipaênê? ⁸ Konglegesên ya vông mone lam vô a ên nêb ob ngîdu a xôn di a vông yuac vac xam mahîgun, om môp tige tiyi xocbê a vô he mone vêl ên a nêb i ngîdu xam xôn. ⁹ Buc wê a dô hixôn xam di susu ya ma ên a ge od a o kîtaa susu ti vô xam lêm. Ên il lige vông vinên ya kîdi gê Masedonia di val vông susu wê ma ên a ge ya vô a. A viac a nivîha, om a ob viac a nivîha bêge di a ob vông vîyin vô xam lêm. ¹⁰ Kiyang nôn wê Kîlisi vông ge

yêp vac a nîlôg om a nêl hixôn nôn ên a nêbê a o kitaa susu ti vô xam lêm, dî xomxo vac vîgwe levac Glik vîhati ge ti o tîyi wê ob le vac môp xôn ên kiyang tige lêm. ¹¹ A nêl kiyang tige lec kehe vatya? Mêd a xêgyaa o vin lec xam lêm, me? Ma vêl, Anutu vaci xovô wê a xêgyaa vin lec xam ge.

¹² Xomxo ya nêb ob yong he dî nêl bê he mi vông yuac tîyi xocbê xe mi vông ge. Om a ob le vac môp xôn ên he, dî vông yuac i tîyi xocbê a vông ilage, dî a ob kô susu ti vô xam lêm. ¹³ Xomxo tige, sinale kityooên, léc he vîyum he vac kiyang wê Kîlisi nue sinale vông ge, dî nêl kiyang kityooên vô xomxo. ¹⁴ Xam o léc yetac ên môp tibêge lêm. Ên Seten vaci obêc vîyum i vac kiyang nivîha tîyi xocbê angela xêseac vông ge, ¹⁵ om Seten nue yuac obêc vîyum he vac môp nivîha wê Anutu nue yuac vông ge, om xam o léc yetac ên môp tibêge lêm. Obêc tîmuên ge od xomxo tibêgee ob kô myavîwen nipaên lec yuac wê he vông ge.

Pol nêl vîyin wê tulec i ge kitong

¹⁶ A nêl gwêba dî a ob nêl i tii vac vô xam bê xam o léc xo bê a xomxo pîyôp yacyac lêm. Léc xam obêc xo bêge ge od pyap. Om xam ngô kiyang wê a ob nêl ga, ên a êno ob yong a nipwo tya. ¹⁷ Kiyang wê a ob nêl ga, Apumtau o nêl ên nêb a nêl tibêge lêm. Léc a ob yong a tîyi xocbê xomxo pîyôp yacyac ti. ¹⁸ Xomxo tîbeac yong he lec môp kibun ga, om a êno, a ob yong a lec môp tibêge hixôn. ¹⁹ Xam nêb xam pîyôp levac lê, léc xam mi ngô kiyang wê xomxo pîyôp yacyac mi nêl ge. ²⁰ Ên xomxo ya vông xam tu he nue yuac pîleva dî vun susu wê xam vông ge, dî vông xam vô nipaên, mi pîtap xam mamnôn dî kô he lec vô xam, léc xam o le vac he xôn lêm. ²¹ Xêkizêc wê xe vông ge ti o yêp tîyi wê xe ob vông môp bêge vô xam ge lêm. Léc mêd xam so ên xam nêb xe nim ob yoc ên wê xe o vông môp bêge vô xam lêm ge?

A ob nêl kiyang i tîyi xocbê xomxo pîyôp yacyac ge. Xomxo ti obêc yong i lec môp wê i vông ge od a êno tîyi wê a ob yong a lec môp wê a vông ge. ²² Xomxo ti obêc nêb i Hiblu ge od a êno, a Hiblu. Dî ti obêc nêb i Islel ge od a êno a Islel. Dî ti obêc nêb i kehe Eblaham ge od a êno kehe yêp vac Eblaham. ²³ Dî he obêc nêbê he Kîlisi nue yuac ge od a êno Kîlisi nu yuac. Léc a obêc nêl kiyang i tîyi xomxo yacyac ti ge od a ob nêl bê a ga Kîlisi nu yuac wê a luu he vêl ge. Ên a vông yuac levac ngînoo he vêl, dî a la kalabuhu buc tîbeac luu he vêl, dî tîbii hi a vô nipaên buc tîbeac luu he vêl. Dî buc tîbeac, vô kwabo lec wê a ob xib. ²⁴ He Yuda hi a ya let buc vîgê vîlu om he mi hi a lu 39 lec buc titi. ²⁵ Dî tîbii hi a ya vîyi lu yon, dî buc ti xomxo nêx a ya ngîdax, dî sip vô nipaên lu yon dî a la vac gwec, dî lu ti gwec kô a mi vîlee vô vîdiiên ngwe dî bucên ngwe. ²⁶ Dî a la môp dia tîyi buc tîbeac, om susu wê vông a vô nipaên ge tîbeac, xocbê mia butac, dî tîbii yôdac, dî a lige Yuda hixôn tîbii madîluhu ya nêb ob vông a vô nipaên, dî a tulec vîyin vac vîgwe levac hixôn vîgwe mahîgun pîleva dî vac gwec, dî buc ya, xomxo wê kityoo nêb he xomxo vông vinên ge nêb ob vông a vô nipaên. ²⁷ Dî a vông yuac levac om a nignîvi vô myavînê sea, dî a o xêp nivîha vô bucên lêm. Buc tîbeac vip den a, léc yaên hixôn mia ma ên a, dî lea hi a ên a nêg ngakwi ma.

²⁸ Léc o vîyin tibêge vaci mô lêm. Ên buc vîhati a xo konglegesen vîhati ên a nêb a ob viac he nivîha, om kiyang tige vô vîyin levac vô a. ²⁹ Ên xomxo ti obêc vông i vin xêkizêc lêm ge od a êno ob dô i tîyi xocbê a o xêkizêc lêm. Dî nipaên obêc pwo xomxo ti pec ge od obêc vông a xêgyaa vô myavînê.

³⁰ A obêc yong a ge od a ob yong a lec môp wê nêl a kitong ên nêbê a o xêkizêc lêm. ³¹ Il lig Apumtau Yesu ma Anutu xovô pyap ên nêbê kiyang wê a nêl ga, a o kityoo lêm. Il ob pîmil Anutu lê i vô levac dî i yêp luta léc luta.

³² Buc wê a dô vîgwe Damaskas ge, hizap levac wê King Aletas vông ge, vông nue la viac môp Damaskas nêb ob hôm a xôn, ³³ léc lige ya tung a vac sepac nîlô dî vông a lop vac vuayen nipwo wê le vac xenac levac ge dî a lop mi la xenac kehe dî pec mi la ên hizap levac vîgê.

12

Pol nêl vîvia wê yê ge kitong

¹ A obêc yong a ge od ob vô nivîha vô a lêm, lêc xomxo ya ge, he yong he vô xam, om a êno ob yong a lec vîvia hîxôn kiyang wê Apumtau hîlung vô a ge. ² Xomxo wê vông i vin Kîlisi ge ti dô, lêc Anutu kô i mî la lag puunê ti wê vông yon ge. Ge ilatikwê di kliskas vîgê yuu di tô mî la yuudiyuu la vêl. Xomxo tige ninîvi la, me ninîvi dô di kinu vaci la, ge a lungên. Anutu vaci yê. ³ A xovô ên a nêbê xomxo tige, Anutu kô i mî la lag puunê. Ninîvi mêd la hîxôn me kinu vaci la, ge a lungên, di Anutu tîbed xovô. ⁴ Gê lag puunê xomxo tige ngô kiyang ya, lêc o tîyi wê ob nêl kiyang tige kitong lêm, ên kiyang tige Anutu nêl xôn nêb nêl kitongên i ma. ⁵ A tîyi wê a ob yong xomxo tige, lêc a ob yong aca va lêm. A obêc nêb yong a ge od a ob nêl bêga bê a o xomxo xêkizêc lêm, di a ob yong a lec tige tîbed. ⁶ Vîxôhîlôg, a obêc nêb yong a ge od a ob nêl kiyang i tîyi xocbê xomxo yacyac mi nêl ge lêm. Nge, kiyang wê a ob nêl ge, a ob nêl kiyang nôn. Lêc a ob yong a tibêge lêm, ên a nêb xomxo ti i o lêc ngô kiyang wê a ob kô a lec ge di nêl bê a xomxo nivîha lêm. Nge, a nêb xomxo i yê môp wê a mi vông ge di ngô kiyang wê a mi nêl ge di xovô a.

Pol ninîvi tulec myavînê

⁷ Vîvia wê Anutu hîlung vô a ge, nivîha yang, lêc Anutu nêl ên nêb a o lêc yong a lec vîvia tige lêm, om vông myavînê ti vô a xocbê yin vac a nignîvi. Myavînê tige tîyi xocbê Seten nu yuac ti lam hi a, ên Anutu nêb a o lêc kô a lec lêm. ⁸ Om a kitaa vô Apumtau lu yon, ên a nêb i vông myavînê tige i tip loc vêl ên a, ⁹ lêc Apumtau nêl vô a ên nêbê, “A ob vô vêl lêm, ên xêyaa vin lecên wê a vông ge tîyi ông pyap, di xêkizêc wê a vông ge ob vô levac vô xomxo xêlehelehe.” Apumtau nêl bêge vô a, om a ob dô hîxôn xêgyaa nivîha di hi vîxag i pec ên wê a nêg xêkizêc ma ge, ên xêkizêc wê Kîlisi vông ge i hîvun a xôn. ¹⁰ Om a nêg xêkizêc obêc ma di xomxo obêc nêl kiyang nîpaên vô a, di a obêc tulec vîyin ya, di xomxo obêc nêb vông a vô nîpaên, di a obêc kîlê vîyin vîyang vîyang lec Kîlisi lê ge od a xêgyaa ob vô nivîha, ên buc wê a dô xêlehelehe ge od Kîlisi ngîdu a xôn di a dô xêkizêc.

Pol nêb ob ngîdu vông vinên wê he Kolin vông ge xôn

¹¹ Kiyang wê a nêl ga, a nêl i tîyi xocbê xomxo yacyac ge, lêc xam vông a nêl kiyang tibêge, ên xam obêc pîmil a ge od nivîha, lêc xam vôngên ma om aca va kô a lec vô xam. Vîxôhîlôg, a xomxo pîleva ti, lêc sinale levac levac o luu a vêl lêm. ¹² A dô hîxôn xam di kîlê vîyin hîxôn xêgyaa nivîha, di a vông do levac wê ob nêl sinale kitong ge, om a vông do levac vîyang vîyang ya xêkizêc wê Anutu vông ge. ¹³ Om môp tina wê a la vông vac konglegesên ya di a o vông vac xam mahîgun lêmê? Môp tîbed wê a o vông vac xam mahîgun lêm ge bêga nêbê a o kô susu ti vô xam pîleva lêm. Om xam kîtya a nêg nîpaên tige vêl!

¹⁴ A viac a pyap om a ob lôc vô xam lu ti hîxôn wê ob vông lu yon ge, di a ob kitaa susu ti vô xam lêm. Ên a nêb a ob kô susu wê xam vông ge lêm. Nge, a nêb a ob viac xam i tîyi xocbê mae viac nue ge. Ên nue nipwo ob kituc susu ên i ngîdu tae mae xôn lêm. Nge, tae mae, he ob kituc susu di ngîdu nue xôn. ¹⁵ Om a obêc vông aca va hîxôn susu vîhati ên i ngîdu xam xôn ge od a ob vông hîxôn xêgyaa nivîha. A xêgyaa vin lec xam luu vêl, lêc mêd xam xêmyaa o vin lec a nipwo tya lêmê?

¹⁶ Xam ya nêl ên xam nêbê, “Vîxôhîlôg, Pol o kô susu wê xe vông ge ti vô xe mamnôn lêm, lêc Pol ge xomxo kityooên om mêd kityoo xe di vô xe susu ya vêl.” ¹⁷ Xam wê lê. Xomxo wê a vông i loc vô xam ge, mêd a vông he ya loc kityoo xam di vô xam susu ya vêl, me? ¹⁸ A vông Taitas hîxôn li ngwe, yuu loc vô xam, om mêd Taitas kityoo xam di vô susu ya vêl ên xam, me? Myakîlôhî Ngîbua wê dô hîxôn xii Taitas ge, mêd o tîbed lêmê? Mêd xii xôn o tîmu vô môp tîbed lêmê?

¹⁹ Xam mêd xo ên xam nêbê xe kivuu kiyang ga ên xe nêb xe ob tîtô kiyang wê xe vông ge di yong xe vô xam mamnôn. Lêc o bêge lêm. Ên xe tu Kîlisi nue yuac om xe nêl

kíyang tige vô Anutu manôn. Xam lige, kíyang ga vîhati xe kívuú ên xe nêb xe ob ngîdu vông vinên wê xam vông ge xôn. ²⁰ Ên a xona ên a nêbê buc wê a obêc loc vô xam ge, mêd a ob mîloc xê wê xam o tup vô môp wê a xovô ge lêm, dî kíyang wê a ob nêl vô xam ge, a ob nêl tíyi xocbê kíyang wê xam nêb a nêl vô xam ge lêm. A xona ên a nêb a obêc xê wê xam kunacma dî wêma nipaên, dî xêmyaa vô myavîné voma, dî xam vông vevac voma, dî xam nêl kíyang nipaên lecma, dî nêl kíyang nîmi, dî kô xam lec, dî vông môp vaxvax. ²¹ A xona ên buc wê a obêc mîloc vô xam tii vac ge, ên a Anutu mêd obêc vông a nig yoc ên nipaên wê xam vông ge, dî a nîlôg obêc vô vîyin levac ên wê lime tîbeac o pîlepac he dî sea môp nipaên wê he vông ge lêm. Môp nipaên bêga nêbê môp nîngeac dî môp yôdac vêx yuu vux, dî môp vaxvax.

13

Pol nêl vô he Kolin ên nêb he i viac he i nivîha

¹ Gwêbaga a ob loc vô xam lu ti híxôn wê ob vông lu yon ge. Xomxo yuu me yon obêc nêl kíyang ti tímú voma víxa lec xomxo ti nêb nipaên ge od il ob yaxên kíyang tige. ² Ilage a loc dô híxôn xam lu yuu dî a nêl vô he wê vông môp nipaên ge híxôn xam baba ên a nêb a obêc vông myavîwen vô xam. Dî gwêbaga a dô teva ên xam, léc a ob nêl i tii vac vô xam bê a obêc mîloc vô xam ge od a ob xo vígwe pîsiv ên he wê vông môp nipaên ge lêm. ³ Xacxam va nêb xam ob xovô bê Kîlisi nêl kíyang vac a myag, me? Om xam obêc xovô lec môp wê a vông ge. Ên Kîlisi o tíyi xocbê xomxo xêhehehe ge lêm. Nge, vông yuac híxôn xêkizêc vac xam mahîgun. ⁴ Víxôhîlôg, he hi Yesu yib lec xax pola tíyi xocbê xomxo wê xêkizêc ma ge, léc gwêbaga Yesu dô mavîha ya xêkizêc wê Anutu vông ge. Dî xe êno, xe tímú vô Kîlisi víxa om xe dô tíyi xocbê xomxo xêhehehe ge, léc xêkizêc wê Anutu vông ge vông xe dô mamvîha híxôn Kîlisi om xe hílung xêkizêc tige vô xam.

⁵ Xam toto yaxên nîlôm dî xovô bê xam vông i vin Kîlisi nôn, me xam o vông i vin lêm. Xacxam va dô dî yaxên. Yesu Kîlisi dô vac xam nîlôm, léc mêd xam o xovô lêm? Xam obêc yaxên bê xam o vông i vin lêm ge od xam o tu Kîlisi nue nôn lêm. ⁶ Dî a xovô ên a nêbê xam obêc yaxên xe ge od xam ob xovô bê xe vông i vin nôn. ⁷ Xe kîtaa vô Anutu ên xe nêb i ngîdu xam xôn dî xam sea môp nipaên vîhati. Xe o nêl ên xe nêbê xomxo i yê môp wê xam vông ge dî pîmîl xe lec yuac wê xe vông vac xam mahîgun ge lêm. Nge, xe nêb xam vông môp wê nivîha ge, dî xomxo obêc yaxên xe léc nêb yuac wê xe vông ge tíyiên ma ge od pyap. ⁸ Léc xe o tíyi wê xe ob vông kíyang nôn i vô nipaên ge lêm. Nge, xe ob ngîdu kíyang nôn xôn. ⁹ Om xe nêb xêkizêc obêc ma dî xam obêc le xêkizêc ge od ob vông xe xêmyaa vô nivîha. Om xe kîtaa vô Anutu tíyi buc vîhati ên xe nêb vông vinên wê xam vông ge i léc xêkizêc. ¹⁰ Gwêbaga a dô teva dî kívuú kîpîhac tiga vô xam, ên a nêb xam pîlepac xam dî buc wê a ob mîloc vô xam ge od a ob nêl kíyang myagpîlihi vô xam lêm. Ên Apumtau vông xêkizêc vô a ên nêb a ngîdu vông vinên wê xam vông ge xôn, dî o vông xêkizêc vô a ên nêb a vông xam vô nipaên lêm.

Kíyang myahîpu ya

¹¹ Xam lige, a ob nêl kíyang myahîpu tímúên bêga bê xam títô xam kíyang i yêp nivîha, dî xam ngô kíyang wê a nêl ga, dî xam nîlôm i yêp tîbed, dî xam dô vac kíyang malehe nîlô. Xam obêc vông bêge ge od Anutu wê xêyaa vin lecên dî kíyang malehe kehe ge ob dô híxôn xam.

¹² Xam pulma vígêm ên i nêl kîtong bê xam xêmyaa vin lecma. Lime vông vinên vîhati ga nêl vídiiên vô xam.

¹³ Apumtau Yesu Kîlisi i vông vízid nivîha vô xam, dî xêyaa vin lecên wê Anutu vông ge i viac xam, dî Myakîlôhê Ngîbua i títup xam xôn dî hívun xam vîhati xôn.

GALESIA

Kiyang wê Pol kîvuu vô tîbii Galesia ge

¹ A, Pol, a sinale ti, léc xomxo ti o vînoo a nêb a kô yuac sinale lêm, dî xomxo ti o vông a lam vac yuac tiga lêm. Nge, Yesu Kîlisi yuu Ma Anutu wê tîpi vô Yesu kîdi lec vac yibên ge, yucyuu va vînoo a nêb a vông yuac sinale. ² Om a hixôn lige wê dô hixôn a ge, xe kîvuu kîpihac tiga dî vông i loc vô xam vông vinên vac konglegesen toto wê yêp vac vîgwe levac Galesia ge.

³ Xêyaa vin lecên yuu kiyang malehe wê Mag Anutu yuu il lig Apumtau Yesu Kîlisi vông ge i viac xam. ⁴ Kîlisi tîmu vô môp wê il Mag Anutu nêb i vông ge, om lam yib lec il nêd nipaên ên nêb ob vô il vêl ên môp nipaên kîbun ga wê xomxo dô vac ge. ⁵ Mêgem il ob pîmil Anutu lê i vô levac dî i yêp luta léc luta. Nôn.

Kîlisi xolac ge tîbed

⁶ Xame, a yetac mabu ên môp wê xam vông ge. Ên Anutu tyuc xam nêb xam tu i nue lec vîzid wê Kîlisi vông ge om xam vông i vin, léc lutîbed xam sea Anutu dî la vac xolac bangwe. ⁷ Vîxôhilôg, Yesu xolac tîbed ge wê nôn, dî kiyang baba ge o xolac nôn lêm. Léc a nêl kiyang tige ên wê xomxo ya nêb ob pîlepac Kîlisi xolac i loc bangwe ge, om he la juda xam pîyôp. ⁸ Léc a ob nêl vô xam bê xe ti, me angela lag kîsiinê ti obêc nêl xolac vô xam so xolac wê xe nêl vô xam ilage, od xomxo tige obêc kô myavîwen nipaên. ⁹ A nêl pyap vô xam dî a ob nêl i tii vac vô xam bê xomxo ti obêc nêl xolac vô xam, léc o nêl xolac tîyi xocbê xolac wê xam ngô mî vông i vin ilage lêm ge, od xomxo tige obêc kô myavîwen lec nipaên wê i vông ge.

¹⁰ Kiyang wê a nêl ga, a nêl ên a nêb xomxo i yê a nivîha, me a nêb Anutu i yê a nivîha? A o vông ên a nêb xomxo i pîmil a lêm. Ên a obêc nêb xomxo i pîmil a ge od o tîyi wê a ob tu Kîlisi nu yuac ti ge lêm.

Pol nêl i yuac sinale kîtong

¹¹ Xam lige, a ob nêl kîtong vô xam bê xolac wê a nêl vô xam ilage, kehe o yêp vô xomxo kîbun ga ti lêm. ¹² Ên a o ngô vô xomxo ti lêm, dî xomxo ti o nêl kîtong vô a lêm. Nge, Yesu Kîlisi vaci nêl kîtong vô a.

¹³ Xam ngô mî xovô lec môp wê a vông ilage. Ên buc wê a tîmu vô Yuda vông môp ge, od a vông vevac vô Anutu nue vông vinên ên a nêb a ob kîtya he vêl. ¹⁴ Dî a vông nîlôg la dîluhu vô buge Yuda vông môp ên a nêb a ob tîmu vô môp wê he mi vông ge vîhati, om a tîmu vô buge môp luu lige wê xe xôn lig tîyima ge vêl.

¹⁵ A môp bêge, mêlêc buc wê a gên dô vac tag xêyaa ge, od Anutu nêb ob vông nivîha vô a, om vînoo a pyap ên nêb a tu i nu yuac ti. Mêgem buc wê Anutu vaci xovô ge ¹⁶ od hîlung nu tuc Yesu vô a ên nêb a la nêl Yesu xolac kîtong vô tîbii madîluhu wê o Yuda lêm ge. Léc buc tige, a o la kînêg xolac kehe vô xomxo ti lêm, ¹⁷ dî a o la Jêlusalem vô sinale wê vông xolac tax ge ti lêm. Nge, a la dô vîgwe Alebia, nang dêc lôm la vîgwe Damaskas.

¹⁸ A dô klîsmas yon lam la vêl dî a lec mî la Jêlusalem ên a nêb a ob la xê Pita, om a la dô hixôn i da yuu, ¹⁹ dî a o xê sinale baba hixôn lêm. Jems tîbed wê il Apumtau Yesu li tîmuên ti ge, a xê i manôn. ²⁰ Kiyang wê a kîvuu ga, o kiyang kîtyooên lêm. Nge, a le vô Anutu manôn dî nêl kiyang nôn vô xam.

²¹ Nang dêc a loc mî la vac vîgwe levac Silia yuu Silisia, ²² om vô buc tige konglegesen toto vac vîgwe Judia ge gên o yê a magnôn lêm. ²³ Dî he xovô bo tîbed wê xomxo mi nêl ên nêbê, “Xomxo ti wê mi vông myavînê vô il ilage ên nêb ob kîtya Yesu xolac vêl ge, gwêbaga nêl xolac tyo vô xomxo ên nêb he i vông i vin.” ²⁴ He Judia ngô wê Anutu vông nivîha vô a ge om he pîmil Anutu.

2

Pol nêl i yuac kitong vô xomxo levac levac Jelusalem mi he ngô nivîha

¹ Kliskas vigê yuu di tô mi la yuudiyuu (14) lam la vêl, dêc xii Banabas nêb xii ob lax mi la Jelusalem, om xii kô Taitas hixôn mi xen la. ² Anutu nêl vô a nêb a la Jelusalem om a la. A mîla dô hixôn he Yuda levac vaci di nêl xolac wê a la vông vô tibii wê o Yuda lêm ge kitong vô he. A nêl kitong vô he ên a nêb he i ngô di tyuc lec, êdêc yuac wê a vông ilage di vông gwêbaga hixôn ge nôn i o ma lêm. ³ Om he tyuc lec yuac wê a la vông ge, di Taitas wê lam hixôn xii ge, ge tibii Glik ti, lêc he o nêl nêb i gôl ninivi tiyi môp wê Yuda mi vông ge lêm. ⁴ Vixôhilôg, xomxo ya nêb Taitas i gôl ninivi lê, lêc he ge xomxo kityoên wê lam dô vac xe mahigun ên nêb he ob yê xe xôn ên pilepac môp nivîha wê xe dô vac ge i vô nipaên. Ên Yesu Kîlisi piwelac il vêl ên Yuda vông môp wê ku il xôn ge di vông il dô nidvîha, lêc xomxo tige nêb ob vông il lax mi la vac Yuda vông môp i tii vac, tiyi xocbê ob vông il lax dô vac kalabuhu ge. ⁵ He nêl bêge lê, lêc xe o tyuc lec kiyang wê he nêl ge lêm, ên xe nêbê kiyang nôn wê yêp vac xolac ge i yêp luta vô xam.

⁶ Mêd he Yuda levac ngô a kiyang lêc nêb ge pyap, di he o nêl kiyang ba ya hixôn vô a lêm. Xomxo tige he lê levac, lêc a xê he tiyi xocbê he o lê levac lêm, ên Anutu yê xomxo vîhati tiyima. ⁷ Xomxo levac tige o nêl kiyang ya vô a hixôn lêm, ên he xovô ên he nêbê Anutu vông a la ên nêb a la nêl xolac vô tibii wê o Yuda lêm ge i tiyi xocbê nêl vô Pita nêb i nêl xolac vô xomxo Yuda ge. ⁸ He xovô bêge, ên xêkizêc wê Anutu vông ge ngidu a xôn di a la nêl xolac vô tibii ba, tiyi xocbê ngidu Pita xôn di i nêl xolac vô he Yuda ge. ⁹ Mêgem xomxo levac yon, Jems yuu Pita di Jon, yon xovô ên nêbê Anutu vông yuac tige vô a, mêgem yon pul xii Banabas vigêm hixôn xêyaa nivîha, di xe xôn hîlu kiyang ên xe nêbê xe xôn ob vông yuac xolac, lêc xii Banabas ob la vô tibii ba, di yon ob dô hixôn he Yuda. ¹⁰ Lêc yon nêl kiyang ti vô xii bêga ên nêbê xii ngidu he lie vông vinên wê nên susu maên ge xôn. Môp tibêge wê a xê nivîha om a vông nilôg la diluhu vô yuac tibêge.

Pol nêl Pita nêl soên kitong

¹¹ Buc wê Pita la dô Antiok ge, od a kunac i di nêl i nêl soên vô i manôn. ¹² Pita vông môp bêga, wê dô Antiok ge od mi la vô tibii vông vinên wê o Yuda lêm ge mi la mi ya hixôn he, lêc Jems lie vông vinên ya mîla Antiok om Pita xona ên he, ên he nêl ên he nêbê tibii wê o Yuda lêm ge he i gôl ninivi i tiyi xocbê he Yuda ge. Pita xona ên he, om sea môp wê la mi ya hixôn tibii vông vinên wê o Yuda lêm ge. ¹³ Mêd Yuda vông vinên wê dô Antiok ge, Pita didii he mi la vac môp tige dêc Banabas la hixôn. ¹⁴ Mêd a val xê môp wê he vông ge, lêc a xovô ên a nêbê he o vông môp ge nivîha tiyi kiyang nôn wê xolac nêl ge lêm, om a nêl vô Pita vac he vîhati mahigun ên a nêbê, “Ông ge Yuda ti, lêc ông o timu vô môp wê il Yuda vông ge lêm. Nge, ông la vô tibii baba môp. Lêc môp wê ông vông gwêbaga, tiyi xocbê ông nêl ên ông nêbê tibii ba i timu vô Yuda vông môp hixôn. Letya nêb ông vông môp tibêge?” A nêl kiyang tibêge vô Pita.

Yuda hixôn tibii ba, Anutu yê he nivîha ên wê he vông i vin Kîlisi ge

¹⁵ Vixôhilôg, il ga xomxo Yuda wê mage buge ge Yuda, di il o tibii ba wê madiluhu ge lêm. ¹⁶ Lêc il xovô ên il nêbê môp wê il ob timu vô Moses xolac ge o tiyi wê ob vông il le nivîha vô Anutu manôn ge lêm. Nge, xomxo ti obêc vông i vin Yesu Kîlisi ge, od môp tige Anutu ob yê nêbê i xomxo nivîha. Om il Yuda, il êno vông i vin Yesu Kîlisi ên il nêb Anutu i yê il ên nêb il xomxo nivîha. Di il ob nêl bê Anutu i yê il nivîha lec wê il mi timu vô Moses xolac ge lêm, ên Anutu ob yê xomxo ti nivîha ên wê viac Moses xolac nivîha ge lêm. ¹⁷ Il sea Moses xolac di vông i vin Kîlisi ên il nêb Anutu i yê il nivîha. Lêc môp wê il sea Moses xolac ge vông il dô tiyi xocbê tibii madiluhu wê lungên Moses xolac ge, om il ob nêl bê Kîlisi vông il la vac môp nipaên, me? Ma vêl, il ob nêl bêge lêm. ¹⁸ A sea Moses xolac ên a xovô ên a nêbê o tiyi wê ob vông a le nivîha vô Anutu manôn ge lêm. Om a obêc lax timu vô Moses xolac tii vac ge od obêc nêl a kitong bê a xomxo nipaên. ¹⁹ A o tiyi wê a ob timu vô Moses xolac vîhati ge lêm, om xolac tige o tiyi wê ob vông a la

dô magvîha ge lêm. Mêgem gwêbaga a o dô vac xolac tige kwa ngîbi lêm, ên a nêb a ob tîmu vô Anutu tîbed dî vông yuac wê i vông ge. Ge tîyi xocbê a xib lec xax hixôn Kîlisi, ²⁰ om gwêbaga a o dô magvîha ya xêkizêc wê aca va vông ge lêm. Nge, a dô magvîha ya xêkizêc wê Kîlisi vông ge. Dî môp yuu yuac vîhati wê a vông mî dô vac gwêbaga, a vông nîlôg la dîluhu vô Kîlisi wê Anutu nu ge, ên Kîlisi ge wê xêyaa vin lec a dî i yib lec a nêg nîpaên. ²¹ Om a nêb a ob ngîloo Anutu vîzid vêl dî lax vac Moses vông xolac i tii vac lêm. Ên Moses xolac obêc vông Anutu yê il nivîha ge, od yibên wê Kîlisi yib lec xax ge obêc tîyi xocbê susu pîleva.

3

Kîyang yuu, ngwe lec Moses xolac dî ngwe lec vông vinên

¹ Xam Galesia, xam pîyôp maên! Ên a nêl Yesu Kîlisi môp wê lam yib lec xax pola ge kîtong vô xam mî xam ngô tîyi xocbê xam wê lec mamnôn ge, lêc bêna lêc xam pîyôp vô judajuda? ² Om a ob kînêg kîyang tîbed vô xam bêga bê Myakîlôhông Ngîbua loc dô vac xam nîlôm lec kehe bêna? Mêd loc dô vac xam nîlôm ên wê xam tîmu vô Moses xolac ge, me? Ma vêl, Myakîlôhông Ngîbua loc dô vac xam nîlôm ên wê xam ngô Yesu xolac mî vông i vin ge. ³ Lêc mêd xam pîyôp ma om xam nêb xam ob tîmu vô môp tîbêge? Ên xêkizêc wê Myakîlôhông Ngîbua vông ge, ge wê vông xam tu Anutu nue ge, lêcom bêna lêc gwêbaga xam nêb xam ob vông yuac ya xêkizêc wê xacxam va vông ge? ⁴ Vîyin levac wê xam kô lec vông vinên ge, mêd xam kîlê pîleva? Lêc a xovô ên a nêbê xam o kîlê pîleva lêm. ⁵ Môp wê Anutu vông Myakîlôhông Ngîbua lam vô xam dî vông do levac vac xam mahîgun ge, ge vông lec kehe bêna? Mêd vông ên wê xam tîmu vô Moses xolac ge, me? Ma vêl, vông ên wê xam ngô Yesu xolac mî vông i vin ge.

⁶ Xam xovô lec Eblaham wê kîyang nêl kîtong mî i yêp vac xolac bêga nêbê, “Eblaham vông i vin Anutu xêkizêc om Anutu yê vông vinên wê i vông ge dî nêl nêb Eblaham ge xomxo nivîha.” ⁷ Mêgem xam xovô bêga bê xomxo wê vông i vin Anutu ge, ge wê tu Eblaham nue bue nôn. ⁸ Ên ilage Anutu xovô nêbê obêc tîmuên ge od obêc yê tîbii wê o Yuda lêm ge nivîha ên wê he vông i vin Yesu ge, om buc wê kîyang tyo gên o vô nôn lec lêm ge, od Anutu nêl kîyang vô Eblaham tax mî i yêp vac kîpîhac xolac bêga ên nêbê, “A obêc vông vîzid nivîha vô xomxo kîbun ga vîhati lec ông.” ⁹ Mêgem xomxo vîhati wê vông i vin Anutu ge, he ob kô vîzid nivîha tîyi xocbê Anutu vông vô Eblaham ilage ên wê vông i vin ge.

¹⁰ Lêc xomxo wê xo ên nêb he ob tîmu vô Moses xolac êdêc dô mavîha ge od he ob tulec myavîwen nîpaên, ên kîyang yêp vac Moses xolac bêga ên nêbê, “Xomxo wê o tîmu vô xolac ga vîhati yang mî vông i vô nôn lec lêm ge od he ob yib mî la vac nîpaên.” ¹¹ Dî kîyang ngwe yêp vac xolac bêga ên nêbê, “Xomxo wê vông i vin Anutu ge, ge wê Anutu ob yê ên nêb he xomxo nivîha wê ob dô mavîha.” Mêgem kîyang tige ob vông xovôên vô il bêga bê Anutu o yê xomxo nivîha ên wê he tîmu vô Moses xolac ge lêm. ¹² Ên môp wê xomxo tîmu vô Moses xolac ge, dî ngwe wê xomxo vông i vin Kîlisi ge, yuu xôn o tîyima lêm. Ên kîyang yêp vac xolac bêga ên nêbê, “Xomxo ti obêc viac Moses xolac vîhati nivîha ge od obêc la dô mavîha.”

¹³ Moses xolac nêl kîtong nêbê il ob kô myavîwen lec nîpaên wê il vông ge. Mêlêc Kîlisi vô il vêl ên myavîwen tige, ên ici va kô myavîwen nîpaên wê il vông ge, tîyi xocbê kîyang wê yêp vac Moses xolac bêga nêbê, “Xomxo wê yux lec xax ge, ge wê kô myavîwen nîpaên vô Anutu.” ¹⁴ Anutu vông bêge, ên nêb vîzid nivîha wê hîlu vô Eblaham ge i vô nôn lec vô tîbii ba hixôn ên wê he vông i vin Yesu Kîlisi ge, dî nêl ên nêb Myakîlôhông Ngîbua wê Anutu nêb ob vông i lam ge, i lam dô hixôn il ên wê il vông i vin ge.

Moses xolac o tîyi wê ob kîtya Anutu kîyang wê hîlu vô Eblaham ge vêl lêm

¹⁵ Xam lige, kîyang wê a ob nêl ga, a ob tîxuu lec il kîbun ga vông môp, xocbê xomxo ngwe obêc hîlu kîyang vô xomxo ngwe dî yuu xôn lee yuu dî kîvuu lec kîpîhac mî i yêp ge od xomxo ti o tîyi wê ob pwoô kîyang tige vac, me kîvuu kîyang ya hixôn ge lêm.

¹⁶ Kiyang tige tiyi xocbê Anutu hîlu vô Eblaham ên nêb ob vông vô i hixôn i bue timuên ti ge. Kiyang tige, Anutu o nêl ên nêb ob vông vô Eblaham bue vîhati lêm. Nge, ob vông vô bu timuên tîbed. Ge nêl lec Yesu Kîlisi. ¹⁷ Mêgem kiyang wê a nêl lec xomxo yuu wê hîlu kiyang ge, kehe bêga nêbê Anutu hîlu kiyang vô Eblaham ilage ên nêb obêc vô nôn lec timuên. Pyap mêd klîsmas tîbeac hîwocên xocbê 430 ge lam la vêl dî Anutu vông xolac vô Moses timuên. Om xolac wê Anutu vông vô Moses ge o tiyi wê ob kîtya kiyang wê Anutu hîlu vô Eblaham ge vêl ge lêm. ¹⁸ Ên vîzid nivîha wê Anutu hîlu pyap nêb ob vông ge, Anutu obêc vông vô xomxo ên wê he timu vô Moses xolac ge od obêc kîtya kiyang wê Anutu hîlu vô Eblaham ge vêl. Lêc o bêge lêm, ên vîzid wê Anutu nêb ob vông ge, Anutu vông i tiyi kiyang wê hîlu vô Eblaham ge.

Yuac wê Moses xolac vông ge

¹⁹ Mêgem Anutu vông xolac vô Moses, kehe lec vatya? Kehe bêga nêbê Anutu hîlu kiyang vô Eblaham pyap, dêc vông xolac vô Moses hixôn timuên, ên nêb xolac i hîlung xomxo nêl nîpawên i yêp seac. Om Anutu nêl ên nêb Moses vông xolac i yêp dî i mîloc vô buc wê Eblaham bu tyo obêc val lec ge. Xomxo tige wê Anutu hîlu kiyang vô Eblaham ên nêb obêc vông i lam ge. Moses xolac tige, Anutu vaci o nêl vô xomxo lêm. Nge, Anutu vông angela lam nêl xolac tige vô Moses, pyap dêc Moses lam nêl vô he Islel. ²⁰ Dom kiyang wê Anutu hîlu vô Eblaham ge, xomxo ti o kô kiyang tige mî la nêl lêm. Nge, Anutu vaci tîbed wê nêl i kiyang.

²¹ Om Moses xolac ob vông vevac vô kiyang wê Anutu hîlu pyap ge, me? Ma vêl. Ên Moses xolac obêc vông il dô madvîha ge od Anutu obêc yê il nêb il xomxo nivîha ên wê il timu vô xolac tige. ²² Lêc o bêge lêm, ên xolac nêl bêga nêbê nîpawên hîvun xomxo vîhati xôn tiyi xocbê he dô vac kalabuhu ge. Môt yêp bêge, ên Anutu nêb xomxo obêc vông i vin Yesu Kîlisi ge od ob kô nôn nivîha wê Anutu hîlu pyap nêb obêc vông vô he wê vông vinên ge.

²³ Lêc buc wê kiyang vông vinên gên o val lêm ge, om Moses xolac ku il xôn tiyi xocbê il dô vac kalabuhu ge, dî i val vô buc wê kiyang vông vinên val le seac pyap. ²⁴ Mêgem yuac wê Moses xolac vông ge bêga nêbê yê il xôn dî dîdii il mî la vô Kîlisi ên nêb Anutu i yê il nivîha ên wê il vông i vin Kîlisi ge. ²⁵ Gwêbaga buc wê il ob vông i vin Kîlisi ge val pyap om il ob dô vac Moses xolac kwa ngîbi dî i viac il i tii vac nang lêm.

²⁶ Xam vîhati tu Anutu nue pyap ên wê xam vông i vin Yesu Kîlisi ge. ²⁷ Dî xam lipac mia lec Kîlisi lê om xam xôn Kîlisi tiyima. ²⁸ Dî xam vîhati tu nôn tîbed ên wê xam vông i vin Yesu Kîlisi ge. Om il ob xê il i tiyi xocbê kîdu kîdu lêm, xocbê Yuda yuu tîbii ba, dî xomxo pîleva yuu xomxo wê lê levac ge, dî vêx yuu vux toto ge lêm. Ên il vîhati ga, il tiyima. ²⁹ Xam tu Kîlisi xe, mêgem xam tiyi xocbê Eblaham nue bue wê xam obêc kô vîzid nivîha wê Anutu hîlu vô Eblaham ge.

4

Il tu Anutu nue nôn

¹ Kiyang wê a ob nêl ge bêga bê xomxo ti ma obêc nêl i lê lec susu vîhati pyap, lêc xomxo tyo gên dô nîpwo ge od ob dô tiyi xocbê xomxo yuac ti, ² dî ob dô vac xomxo ngwe kwa ngîbi dî he i viac i hixôn susu vîhati wê ma nêl i lê lec ge dî i mîloc vô buc wê ma tung ge. ³ Dî il ga, il tiyi lec bêge. Ên ilage il dô tiyi xocbê xomxo wê gên nîpwo ge, ên il dô vac môt yuu xovôên kibun ga kwa ngîbi. ⁴ Lêc buc wê Anutu vînoo pyap ge om vông nu tuc lam kibun mî vêx ti kô i dî i timu vô Moses vông xolac, ⁵ ên nêb ob pîwelac il vêl ên Moses xolac wê ku il xôn ge dî vông il tu Anutu nue.

⁶ Il tu Anutu nue pyap, mêgem Anutu vông Myakîlôhò Ngîbua wê nu Yesu vông ge lam dô vac il nîlôd om il keac ên il nêbê, “Mag.” ⁷ Mêgem xam xovô bêga bê xam ob tu nue yuac tii vac nang lêm. Ên xam tu Anutu nue nôn, om xam ob kô vîzid wê Anutu nêl i nue lê lec ge.

Tibii Galesia vông Pol nilô vô viyin

⁸ Vô buc ilage, xam lungên Anutu om xam dô vac anutu mayibên wê nôn maên ge kwa ngibi. ⁹ Lêc gwêbaga xam xovô Anutu pyap, me a ob nêl ngwe hixôn bêga bê Anutu xovô xam pyap. Lêc bêna lêc xam vông xam lax vac môm wê nôn maên di o xêkizêc lêm ge? Xam nêb xam ob lax mi la vac kalabuhu i tii vac nang, me? ¹⁰ Ên xam pîmil buc levac yuu da dêc dentuc paha yuu kliskas paha ên xam nêbê Anutu i yê xam nêb xam xomxo nivîha. ¹¹ Om a xo xam di a nilôg viyin, ên a nêb mêd yuac levac wê a vông vac xam mahigun ge, mêd a vông pileva di nôn ma.

¹² Xam lige, a o dô vac Moses xolac kwa ngibi lêm, om a kîtaa xam bê xam dô i tiyi xocbê a dô ge. Ên ilage a dô tiyi xocbê xam dô ge. Ilage xam o vông nipaên ti vô a lêm. ¹³ Ên xam xovô pyap ên xam nêbê ilage yidac vông a di a o tiyi wê a ob la tup vac vîgwe ge lêm, om a dô hixôn xam di vông xolac vô xam taxlee. ¹⁴ Mêd yidac tige vông yuac levac vô xam, lêc xam o xona ên a lêm, di xam o vô nîmim vô a lêm. Nge, xam kô a lec nivîha tiyi xocbê xam kô angela ti lec, me xam kô Yesu Kîlisi vaci lec ge. ¹⁵ Lêc gwêbaga xam xêmyaa nivîha tyo yêp gê tina? Vixôhilôg, a xovô ên a nêbê ilage xam xêmyaa vin lec a luu vêl, om xam vông xam nilôm la yadîluhu vô a. ¹⁶ Lêc gwêbaga, mêd xam wê a nipaên ên wê a nêl kiyang nôn vô xam ge, me?

¹⁷ Xomxo ya la pîmil xam di nêl kiyang nivîha vô xam ên nêbê xam vông i vin he vya, lêc he o vông hixôn nilô nivîha lêm. Nge, he nêb he ob vô xam vêl ên a, ên xam pîmil heche va. ¹⁸ Vixôhilôg, môm wê xomxo ob pîmil xam di nêl kiyang nivîha vô xam ge, he obêc vông hixôn nilô nivîha ge od obêc nivîha, tiyi wê he ob vông lec buc vîhati, buc wê a dô hixôn xam ge di buc wê a dô hixônên xam ma ge. ¹⁹ Xam nuge, xam vông a nilôg vô viyin levac nang, tiyi xocbê vêx ti wê nu ob yubac ge om dô vac viyin ge. Om a ob kilê viyin tige di i loc tyip lec buc wê xam obêc vông xam la diluhu vô Kîlisi ge. ²⁰ Xame, a obêc dô hixôn xam ge od a ob nêl kiyang bôbac wê ob vô nivîha vô xam ge, lêc a o dô hixôn xam lêm, om a nilôg xo kiyang tibeac ên a nêb a ob ngîdu xam xôn ya vatya?

Kiyang pilepacên lec Hega yuu Sela

²¹ Om xam wê xam nêb xam ob dô vac Moses xolac kwa ngibi ge, xam nêl lê. Xam xovô kiyang wê xolac tige nêl ge, me? ²² Ên kiyang yêp vac Moses xolac bêga nêbê Eblaham nu yuu, lêc vêx wê vông yuac vô Eblaham ge lê nêbê Hega kô ngwe, di vînê Sela kô ngwe. ²³ Om nu ngwe wê vêx yuac kô ge, kô i tiyi xovôên wê xomxo vông ge, di nu ngwe wê vînê Sela kô ge, kô i tiyi kiyang wê Anutu hîlu vô Eblaham ge. ²⁴⁻²⁵ Kiyang ga, kiyang pilepacên lec vêx yuu ge. Ên vêx yuu ge tixuu lec kiyang yuu wê Anutu hîlu vô xomxo ge. Om vêx ngwe wê Hega ge, tiyi xocbê kiyang ngwe wê Anutu vông vô Moses lec kîton Sainai vac vîgwe Alebia ge, om Hega nu ge wê ob vông yuac pileva vô xomxo ge. Hega ge tiyi xocbê vîgwe Jelusalem gwêbaga, ên xomxo Jelusalem dô vac Moses xolac kwa ngibi tiyi xocbê he tu tibii yuac pileva ge. ²⁶ Di vêx ngwe wê Sela ge tiyi xocbê Jelusalem paha ngwe wê yêp kisii ganê. Il dô nidvîha di il o dô tiyi xocbê tibii yuac pileva ge lêm, om Sela ge tiyi il tag. ²⁷ Tiyi xocbê kiyang wê yêp vac xolac bêga ên nêbê,

“Ông vêx wê ông o kô nipwo ti lêm ge, ông xêmyaa i vô nivîha. Di ông vêx wê ông o yaxên myavînê wê nipwo kê ông ge lêm, ông pîmil di vô didun hixôn xêmyaa nivîha. Ên ông vêx wê ông le môd ge, nume obêc tibeac luu vêx wê dô hixôn liya ge nue vêl.” Xolac nêl bêge.

²⁸ Xam lige, xam tiyi xocbê Aisak wê ta Sela kô i tiyi kiyang wê Anutu hîlu ge, ên xam tu Anutu nue tiyi xocbê kiyang wê hîlu pyap ên nêb ob vô nôn lec ge. ²⁹ Lêc Hega nu Ismael wê ta kô i tiyi xovôên wê xomxo kibun ga vông ge, vông vevac vô Sela nu Aisak wê ta kô i tiyi xocbê kiyang wê Myakîlôh Ngîbua nêl ge. Mêd môm tibêge yêp gwêbaga hixôn. ³⁰ Mêlêc xolac nêl bêna lec kiyang tige? Kiyang yêp bêga nêbê,

“Tii vêx yuac tige yuu nu i loc vêl, ên vêx yuac tige nu lê ob lec susu wê ma Eblaham vông ge ti lêm. Nge, Sela nu Aisak lê ob lec susu wê Eblaham vông ge.”

³¹ Om xam lige, il ob xovô bê il o tîyi xocbê vêx wê vông yuac pîleva ge nue lêm. Nge, il tu vêx wê Eblaham vînê bôbac ge nue.

5

Kîlisi pîwelac il vêl pyap om il ob viac nêd môp i nivîha

¹ Kîlisi pîwelac il vêl ên Moses xolac ên nêb il o dô vac kwa ngîbi i tii vac lêm. Mêgem xam le pîlihi, dî le i léc vông xomxo i lii vîyin lec xam i tii vac lêm.

² Xam ngô lê. A, Pol, a ob nêl vô xam bê xam obêc nêb xomxo i gôl xam nimnîvi ge od yuac wê Kîlisi vông ge ob vô nivîha vô xam lêm. Ma vêl. ³ Om a ob nêl vô xam i tii vac bê xam obêc tyuc lec ên xam nêb xomxo i gôl xam nimnîvi i tîyi xocbê kiyang wê yêp vac Moses xolac ge, od kiyang yêp bêga nêbê xam léc tîmu vô môp wê Moses xolac nêl ge vîhati hîxôn. ⁴ Léc xam wê xam nêb xam ob tîmu vô Moses xolac ên Anutu i yê xam nivîha ge, ge xam tax xam tip vêl ên Kîlisi dî vô xam vêl ên vizid wê Anutu vông ge. ⁵ Léc il ga, il vông i vin ya xêkizêc wê Myakîlôhông Ngîbua vông ge, om il dô bin wê Anutu ob yê il nêb il xomxo nivîha ge. ⁶ Om il wê il vông i vin Yesu Kîlisi ge, il ob xê môp ninîvi gôlên yuu môp ninîvi gôlên maên i tîyi xocbê susu pîleva. Ên môp wê nôn ge bêga nêbê vông vinên wê il vông ge ob vô nôn nivîha bêga bê il xêdyaa i vin lecma.

⁷ Xame, ilage xam dô nimvîha vac môp vông vinên. Léc gwêbaga kiyang tina wê le vac xam xôn dî vông xam sea kiyang nônê? ⁸ Pîyôp tibêge o lam vô Anutu lêm, ên Anutu ge wê tyuc xam nêb xam tu i nue. ⁹ Yis nipwo tya tîyi wê ob vông blet vuac mî vô levac ge, tîyi xocbê kiyang kityooên wê xomxo ti nêl ge obêc vô levac dî hîvun xomxo vîhati xôn. ¹⁰ Léc a vông i vin ên a nêbê Apumtau obêc ngîdu xam xôn dî xam ob vông i vin kiyang wê a nêl ga, dî kiyang ba ge, xam ob sea i loc yêp xel. Dî xomxo ti wê loc juda xam pîyôp ge, a lungên, ge xomxo levac me xomxo pîleva, léc a ob nêl bêga bê obêc kô myavîwen lec nêp nîpâên wê i vông ge.

¹¹ Xam lige, a obêc nêl vô xomxo bê he i gôl ninîvi ge od he Yuda obêc vông vîyin ti vô a lêm. Ên a obêc nêl bê he i gôl ninîvi ge od kiyang wê a nêl lec wê Yesu yîb lec xax ge ob vông he yê a nîpâên lêm. Léc kiyang tige o tibêge lêm, om he yê a nîpâên dî vông vîyin vô a. ¹² Om xomxo wê loc juda xam pîyôp ge, a nêb he i loc gôl ninîvi vîhati vêl.

¹³ Xam lige, vîxôhîlôg, Anutu pîwelac xam vêl ên xolac wê Moses ge dî vông xam dô nimvîha. Léc xam o léc xo bêga bê, “Gwêbaga xe dô vac nivîha dî kiyang ti o hôm xe xôn lêm, om xe ob vông môp vaxvax i tîyi xocbê xovôên wê xe vông ge”, xam o léc xo kiyang tibêge lêm. Xam xêmyaa i vin lec lime vîhati dî xam vông môp wê ob ngîdu he xôn ge. ¹⁴ Ên xolac vîhati yang wê Anutu nêl vô Moses ge, kehe levac tibed bêga nêbê, “Ông xêmyaa i vin lec xomxo vîhati i tîyi xocbê ông xêmyaa vin lec ôcông va ge.” ¹⁵ Léc xam xêmyaa obêc vô myavîné vôma dî xam vông nîpâên vôma ge od xam xona nêp, ên xam obêc kitya xam vîhati vêl.

Môp wê Myakîlôhông Ngîbua vông ge hîxôn môp nîpâên wê xomxo nîlô xovô ge

¹⁶ Mêgem a ob nêl vô xam bê xam tîmu vô môp wê Myakîlôhông Ngîbua vông ge, dî xam o léc tîmu vô môp nîpâên wê xaxcam va xovô ên nêb xam ob vông ge lêm. ¹⁷ Ên môp nîpâên wê xomxo nîlô xovô ge vông vevac vô Myakîlôhông Ngîbua, dî môp wê Myakîlôhông Ngîbua nêb il vông ge vông vevac vô môp nîpâên wê xomxo xovô ge, om yuu vông vevac vôma, om môp wê xam nêb xam ob vông ge, xam o tîyi wê xam ob vông ge lêm. ¹⁸ Léc xam obêc dô vac môp wê Myakîlôhông Ngîbua vông ge od xam ob dô vac Moses xolac kwa ngîbi lêm.

¹⁹ Xam xovô pyap bê môp nîpâên wê xomxo vaci xovô ge yêp bêga nêbê yôdac vêx yuu vux, nîlô ngaên yôdac vêx yuu vux, dî vông yôdac vaxvax, ²⁰ dî vông nîlô la vô anutu kityooên, dî vông yevac, dî xêyaa vô nîpâên vôma, dî vông vevac vôma, dî yetac ên xomxo ngwe susu, dî kunacma, dî vông môp wê ob vô nivîha vô heche va ge, dî yêma nîpâên mî dô kîdu kîdu, ²¹ dî yêma tîyîên ma, dî num levac mî vô mavmav dî yoo dî vông lîlo yacyac, dî vông môp nîpâên toto ge tîbeac hîxôn. A nêl vô xam ilage dî a ob

nêl vô xam gwêbaga i tii vac nang bê xomxo wê mi vông môp nipaên tibêgee ge ob la dô hixôn Anutu vac i ben lêm.

²² Dom môp wê Myakîlôhô Ngîbua vông ge ob vô nôn lec bêga bê môp xêyaa vin lec maên, di xêyaa nivîha, di kiyang malehe, di vông nivîha vac nipaên, di vông nivîha vô xomxo mi ngîdu he xôn, di timu vô môp nivîha tîyi buc vîhati, ²³ di nêl kiyang malehe vô xomxo, di viac he nivîha ên môp nipaên vîhati. Môp nivîha tibêgee, kiyang ti o vîbu môp tibêgee lêm. ²⁴ Il wê il tu Yesu Kîlisi xe ge, il hi nîlôd yuu xovôên nipaên wê kidu il ge lec xax pola mi i yib mi la vêl.

²⁵ Myakîlôhô Ngîbua vông il dô madvîha, mêgem il ob timu vô môp wê Myakîlôhô Ngîbua vaci vông ge. ²⁶ Om il ob yong icil va lêd lêm, di il ob vông lige ni i nyag vô il lêm, di il ob xê lige ngwe nipaên lec he susu lêm.

6

Il ob ngîdu lige wê kilê vîyin ge xôn

¹ Xam lige, lime vông vinên ti obêc vông môp nipaên ti ge od xam wê xam mi timu vô môp wê Myakîlôhô Ngîbua vông ge, xam lum nêl kiyang malehe vô i di kô i mi lôm vac môp nivîha. Di xam toto ge, xam xona nê, ên Seten i o léc didii xam vac môp nipaên hixôn lêm. ² Di vîyin obêc tulec lime ti ge od xam kilê vîyin hixôn i, ên môp tibêge wê ob vông Kîlisi xolac vô nôn lec. ³ Xomxo ti obêc yong i nêb i xomxo levac ge od ge kityoo nê, ên i o xomxo levac lêm. ⁴ Om xomxo toto ge he i yaxên môp yuu yuac wê he vông ge bê nivîha me nipaên. Ên obêc vông bêge ge od he xêyaa ob vô nivîha lec yuac nivîha wê he toto vông ge, di he ob tixuu môp wê he vông ge lec môp wê xomxo ya vông ge lêm. ⁵ Ên il toto ge vîhati, Anutu obêc yaxên yuac wê il vông ge.

⁶ Om xomxo wê mi nêl xolac vô xam ge, xam vông susu nivîha wê xam vông ge ya vô he ên i ngîdu he xôn.

⁷ Xam o léc xo bê xam ob kityoo Anutu lêm. Ên xomxo ti o tîyi wê ob kityoo Anutu ge lêm. Ên xomxo obêc xin vê ge od ob kô nôn i tîyi vê wê xin ge. ⁸ Om xomxo ti obêc timu vô môp nipaên wê ici va xovô ge od ob kô nôn nipaên bêga nêb obêc yib mi la vac vîgwe nipaên, léc obêc timu vô môp nivîha wê Myakîlôhô Ngîbua vông ge od obêc kô nôn nivîha wê Myakîlôhô Ngîbua vông ge bêga nêbê ob la dô mavîha luta léc luta. ⁹ Om il nid ob ma lec môp nivîha wê il ob vông ge lêm. Ên il obêc vông yuac xêkizêc di il nid obêc ma lêm ge od il obêc kô nôn nivîha lec timuên. ¹⁰ Mêgem môp obêc yêp wê il ob vông nivîha vô xomxo ge od il ob vông, léc il ob vông nivîha vô lige vông vinên i luu vêl.

Pol kiyang timuên wê ici va kîvuu ya vîgê ge

¹¹ Xam wê a kiyang wê a kîvuu levac levac ga. Ga aca va kîvuu ya vîgêg vô xam. ¹² Om xam ngô lê. Xomxo wê kidu xam nêb xam gôl nimnivi ge, he vông ên he nêb xomxo i pimil he di vông lê levac vô he lec môp kibun ga. He vông bêge, ên he xo ên he nêbê he obêc nêl lec wê Kîlisi yib lec xax pola ge od tibii obêc vông vîyin vô he. ¹³ Xomxo tige gôl he ninivi lê, léc he o timu vô môp vîhati wê Yuda vông ge lêm. Léc he nêb he ob gôl xam nimnivi, ên kô lê levac lec wê xam vông i vin he vya di gôl nimnivi ge. ¹⁴ Di a ga, a ob yong a lec kiyang tibe bêga nêbê il Apumtau Yesu Kîlisi yib lec xax pola, om ge tîyi xocbê môp yuu xovôên kibun ga yib lec xax hixôn, om ti o tîyi wê ob ku a xôn ge lêm, di a êno xê môp tige tîyi xocbê susu mayibên ge. ¹⁵ Om môp ninivi gôlên yuu ninivi gôlên maên, yuu xôn susu pîleva, léc kiyang tibe wê nôn ge bêga nêbê Anutu vông il vô paha lec. ¹⁶ Om xam wê xam vông i vin kiyang tiga ge, kiyang malehe yuu xêyaa vin lecên i hîvun xam xôn, hixôn he Islele wê Anutu nue nôn ge.

¹⁷ Om xomxo ti i o léc vông vîyin vô a lec kiyang tige i tii vac lêm, ên vîyin wê xomxo vông vô a lec Yesu lê ge, pîyaha yêp lec a nignivi pyap.

¹⁸ Xam lige, vîzid nivîha yuu xêyaa vin lecên wê il Apumtau Yesu Kîlisi vông ge i viac xam. Kiyang nôn.

EPESAS

Kîpihac wê Pol kîvuu vô tîbii Epesas ge

¹ A, Pol wê Anutu vînoo a ya xovôên wê ici va vông ge ên nêb a tu Yesu Kîlisi nu sinale ti. A kîvuu kiyang tiga vô xam Epesas wê xam tu Anutu nue dî xam vông i vin Yesu Kîlisi ge. ² Mag Anutu yuu Apumtau Yesu Kîlisi, yuu i vông vîzid nivîha hixôn kiyang malehe i lam dô hixôn xam.

Anutu vông vîzid nivîha vô il

³ Il ob pîmil Anutu wê il lig Apumtau Yesu Kîlisi ma yuu Anutu. Il tu Kîlisi nue, om Anutu vông vîzid kîsii ganê vîhati vô il ên nêb he i ngîdu il xôn. ⁴ Taxlee ilage wê Anutu gên o tung lag yuu kîbun lêm ge od vînoo il pyap lec yuac wê Kîlisi ob vông ge ên nêb il tu xomxo ngîbua wê nîpaên ti ob yêp vô il lêm ge. ⁵ Anutu xêyaa vin lec il, om ilage ici va vînoo il pyap ên nêb il tu i nue lec yuac wê Yesu Kîlisi vông ge. Anutu vông bêge ya xovôên wê ici va vông ge. ⁶ Om il ob pîmil Anutu ên vîzid nivîha yang wê vông pîleva vô il ge. Anutu vông vîzid tige vô il lec yuac wê nu tuc vông vô il ge. Anutu xêyaa vin lec nu tuc.

⁷ Anutu xo vîgwe pîsiv ên il luu vêl, om vô il vêl ên il nêd nîpaên ya Yesu hi dî kîtya il nêd nîpaên vêl. ⁸ Om wê xo vîgwe pîsiv ên il ge, ge vîzid nivîha wê Anutu vông i lam hîvun il xôn, dî Anutu vông pîyôp hixôn xovôên vîhati vô il. ⁹ Ilage Anutu xovô yuac wê Kîlisi ob vông ge, léc yuac tige yêp xôpacên vô Anutu vaci. Dêc tîmuên léc Anutu vông i tîyi xovôên wê yêp vô i ge om hîlung xovôên tige lam yêp seac vô il ên nêb il xovô. ¹⁰ Xovôên wê yêp vô Anutu ge bêga nêbê buc wê Anutu vînoo pyap ge od obêc kîtuc xomxo hixôn susu vîhati wê dô lec kîbun dî wê dô vac lag ge lam dô vac Kîlisi kwa ngîbi dî i ob tu he nêb bazub.

¹¹ Anutu vông ya xovôên wê i vông ge om vînoo il ên nêb il tu i nue lec yuac wê Kîlisi vông ge. Ên Anutu obêc nêl kiyang ti ge od obêc vông i vô nôn lec tîyi xocbê kiyang wê yêp ilage. ¹² Anutu vông xolac mug lec xe Yuda taxlee dî vînoo xe ên nêb xe pîmil Anutu wê xêseac kehe ge.

¹³ Xam êno, xam ngô Anutu kiyang nôn. Kiyang tige kiyang nivîha wê nêl bêga ên nêbê Kîlisi vô il vêl ên il nêd nîpaên. Xam ngô dî vông i vin Kîlisi dî tu i nue, om Anutu vông i tîyi kiyang wê hîlu pyap ilage dî vông Myakîlôhê Ngîbua lam dô vac xam nîlôm tîyi xocbê Anutu vînoo xam pyap. ¹⁴ Myakîlôhê Ngîbua dô vac il nîlôd, om vông xovôên vô il bêga nêbê Anutu ob kô il mî il la dô hixôn i. Dî Myakîlôhê Ngîbua obêc dô vac il nîlôd dî i loc tyip lec buc tîmuên wê il ob la vô Anutu ge dî ob sea il lêm. Om il ob xovô vîzid wê Anutu vông vô il ge dî pîmil i lê i vô levac.

Pol kîtaa vô Anutu ên nêbê i vông xovôên vô tîbii Epesas

¹⁵ A ngô wê xam vông i vin Apumtau Yesu dî xam xêmyaa vin lec xomxo vông vinên vîhati ge, ¹⁶ om a pîmil Anutu tîyi buc vîhati ên xam dî a o sea lêm, dî a mi kîtaa vô Anutu ên a nêb i ngîdu xam xôn. ¹⁷ Anutu ge il Apumtau Yesu Kîlisi Anutu i dî il Mag wê xêseac kehe ge. Om a kîtaa vô Anutu ên a nêbê i vông xovôên nivîha wê i vông ge vô xam dî nêl i kiyang kehe i yêp seac vô xam ên xam ngô dî xovô Anutu. ¹⁸ A kîtaa ên a nêb Anutu i vông xam pîyôp i yêp seac ên xam xovô nôn nivîha wê Anutu nêl ên nêb obêc vông vô xam ge, dî xam xovô vîzid nivîha vîhati wê Anutu nêl xam lêm lec pyap mî i dô bin xam wê xam tu i nue ge. ¹⁹ Dî a kîtaa vô Anutu ên a nêbê i vông xovôên vô xam ên xam xovô bêga bê xêkîzêc wê Anutu vông ge i ngîdu il wê il vông i vin ge xôn. Xêkîzêc wê Anutu vông ge luu xêkîzêc vîhati vêl, om il o tîyi wê il ob yaxên mî xovô ge lêm. Xêkîzêc levac tige vông yuac vac il nîlôd, ²⁰ dî Anutu tîpi vô Kîlisi kîdi lec mavîha vac yibên ya xêkîzêc tige dî vông i la dô vô Anutu vîgê hîyôv gê kîsii ganê. ²¹ Mêgem gwêbaga Kîlisi tu levac mî ngînoo xomxo levac kîbun ga vêl, dî ngînoo angela hixôn vimwo nîpaên vîhati vêl, dî ngînoo susu hixôn xomxo vîhati vêl, dî kô lê levac dî ngînoo xomxo lê levac vîhati vêl,

he wê dô gwêbaga hixôn he wê ob dô timuên ge. ²² Anutu vông xomxo yuu susu vîhati la dô vac Kîlisi kwa ngîbi, dî vông Kîlisi tu xomxo vông vinên vîhati bazub. ²³ Kîlisi hixôn xomxo vông vinên vîhati tîyi xocbê nôn tîbed, lêc Kîlisi tu bazub. Dî Kîlisi vîyum xomxo hixôn susu vîhati xôn dî ici va tîyi lec vîhati, dî i dô vac xomxo vông vinên vîhati nîlô hixôn.

2

Anutu tîpi vô il dô madvîha hixôn Kîlisi

¹ Ilage xam mi vông môp nîpaên yuu soên vîyang vîyang ge, mêgem xam dô tîyi xocbê xam wîb dî la dô teva ên Anutu. ² Vô buc tîgee xam la dô vac môp kîbun ga, dî timu vô môp wê Seten vông ge. Seten ge wê tu vîmwô nîpaên vîhati nê levac, dî gwêbaga i vông yuac vac he wê pwoo Anutu kîyang vac ge nîlô. ³ Ilage il vîhati dô tîyi xocbê xomxo tîbêgee dî timu vô môp nîpaên kîbun ga, dî vông môp nîpaên tîyi xocbê il nîlôd kîdu il ên nêb il vông ge, dî il vông môp nîpaên tîyi xocbê il nîdnîvi yuu pîyôp xovô ên nêb il vông ge. Om Anutu xêyaa vô myavînê vô il hixôn xomxo nîpaên vîhati ên nêb obêc kîtya il vêl.

⁴⁻⁵ Ilage môp nîpaên wê il vông ge vông il dô teva ên Anutu tîyi xocbê il xîb. Lêc Anutu xo vîgwe pîsiv ên il luu vêl, dî xêyaa vin lec il luu il nêd nîpaên vêl, om vông il dô madvîha hixôn Kîlisi. Môp tîbed wê Anutu xo vîgwe pîsiv ên il ge, ge wê vô il vêl ên il nêd nîpaên. ⁶ Anutu tîpi vô il kîdi lec madvîha hixôn Kîlisi dî il tu Kîlisi xe, om vông il lêd vô levac hixôn Yesu Kîlisi gê kîsîi ganê. ⁷ Anutu vông bêge ên nêb xomxo vîhati wê dô gwêbaga hixôn he wê obêc dô timuên ge, he i xovô bêga bê Anutu vông vîzîd nîvîha vô il. Vîzîd nîvîha tîge bêga nêbê Anutu xo vîgwe pîsiv ên il dî vông Yesu Kîlisi lam vô il vêl ên il nêd nîpaên. Om vîzîd nîvîha tîge luu vîzîd vîhati yang vêl. ⁸ Il vông i vin Kîlisi om Anutu xo vîgwe pîsiv ên il dî vô il vêl ên il nêd nîpaên. Lêc Anutu o vông vîzîd tîge vô il ên môp nîvîha ti wê il vông ge lêm. Nge, vông pîleva vô il. ⁹ Ên il nêd yuac nîvîha ti yêpên ma wê ob kîsûu Anutu ên i kîtya il nêd nîpaên vêl ge. Om xomxo ti o tîyi wê ob yong i vô Anutu ge lêm. ¹⁰ Anutu vaci tung il vîhati dî vông il vô paha lec, lec yuac wê Kîlisi vông ge, ên nêb il timu vô môp nîvîha vîhati wê i viac pyap îla ên nêb il ob la vac ge.

Kîlisi kîtuc xomxo vîyang yuu tu nôn tîbed

¹¹ Xam Epesas ge, xam o xomxo Yuda lêm. Nge, xam tîbîi ba. Xe Yuda, xe mi gôl nîmnîvi, ên môp tîge wê Anutu vông vô xe Yuda ge. Om xe mi nêl kîyang lec xam bêga ên xe nêbê xam ge xomxo wê gôlên nîmnîvi ma ge. Om xam xovô bê ilage xam gên dô mamdîluhu. ¹² Vîxôhîlôg, ilage xam le teva ên Kîlisi, dî xam dô nînya ên xe Islel. Dî Anutu hîlu kîyang ên nêb obêc vông vîzîd nîvîha vô xe Yuda, lêc o nêl bêga vô xam tîbîi ba hixôn lêm. Xam dô kîbun ga, lêc xam o dô bin susu nîvîha ti wê ob val vô xam timuên ge lêm, dî xam lungên Anutu. ¹³ Ilage xam dô teva ên Anutu, lêc Kîlisi lam yîb dî kîpyax i hi sea ên nêb ob dîdîi xam lôm vô Anutu. Om gwêbaga xam lam dô kwabo vô Anutu lec yuac wê Yesu Kîlisi vông ge. ¹⁴ Ên Kîlisi vaci tu il nêd malehe kehe. Ilage xe Yuda hixôn xam tîbîi ba, il xêdyaa vô nîpaên vômâ. Om môp wê il xêdyaa vô nîpaên vômâ ge tîyi xocbê xenac levac ti wê le vac il mahîgun, om xe Yuda dô vîlu dî xam tîbîi ba dô vîlu. Lêc Yesu lam yîb ên il vîhati, mêgem dîi xenac tîge vêl dî vông xe Yuda hixôn xam tîbîi ba il xôn dô kîdu tîbed, ¹⁵ ên Yesu kîtya Moses xolac hixôn kîyang yuu môp wê yêp vac ge vîhati vêl. Yesu vông bêge ên nêb ob kîtuc xe Yuda hixôn xam baba dî vông il tu nôn paha tîbed, om vông il xêma nîvîha mî dô vac kîyang malehe nîlô. ¹⁶ Yesu yîb lec xax ên nêb ob vông il vîhati tu nôn tîbed dî dîdîi il xôn mî la vô Anutu. Om kîtya môp wê il xêma nîpaên ge vêl. ¹⁷ Kîlisi lam nêl kîyang nîvîha vô il bêga nêbê ob vông il vîhati dô vac kîyang malehe nîlô. Om lam nêl kîyang bêge vô xam tîbîi ba wê ilage xam dô teva ên Anutu ge, dî nêl vô xe Yuda wê xe dô kwabo vô Anutu ge hixôn. ¹⁸ Xe Yuda hixôn xam tîbîi ba ge, Myakîlôhô Ngîbua tîbed tax vuayen ên môp wê il xôn ob la vô Anutu ge lec Kîlisi tîbed.

¹⁹ Mêgem gwêbaga xam o dô tîyi xocbê tîbii ba wê vîtevac ge lêm. Nge, xam tu Anutu nue pyap dî lam kîtuc lec xe Yuda hîxôn xomxo vông vinên vîhati. ²⁰ Il vîhati tîyi xocbê xumac wê Anutu lox ge. Om Yesu Kîlisi vaci tîyi xocbê teac wê le vac kîbun dî xumac le lec ge, dî xe sinale hîxôn plopete, xe tîyi xocbê xax wê le lec teac ge. Dî xam ge tîyi xocbê xax malecên wê le lec pêt ngîbi ge. ²¹ Dî Yesu vaci ngîdu xumac tige xôn, om xumac yêp nivîha dî le xêkizêc. Anutu vaci lox xumac tige om obêc vô levac dî tu Apumtau xumac ngîbua. ²² Xam êno vông i vin Yesu, om Anutu vîlu vô il vîhati dô tîbed om il xôn vîhati tu Anutu xumac ngîbua wê Anutu hîxôn Myakîlôhông Ngîbua ob dô vac ge.

3

Pol nêl xolac vô tîbii ba wê o Yuda lêm ge

¹ Anutu vông xe Yuda hîxôn xam tîbii ba tu nôn tîbed. Lêc tîbii tung a Pol, a lam dô vac xumac kalabuhu ên wê a nêl Yesu Kîlisi xolac vô xam wê xam o Yuda lêm ge. ² A xovô ên a nêbê xam ngô kiyang lec wê Anutu vông vîzid vô a ge. Anutu vông vîzid vô a bêga nêbê a loc vô xam tîbii ba dî nêl xêyaa vin lecên wê i vông ge kîtong vô xam. ³ Ilage vîzid wê Anutu vông ge yêp xôpacên. Mêd gwêbaga Anutu nêl mî i yêp seac vô a dî a xovô. Om ga tîyi kiyang myabo wê a kîvuu vô xam ilage. ⁴ Mêgem xam obêc kîtong kipihac tiga od xam obêc xovô bê piyôp wê a vông ge nêl kiyang xôpacên lec Kîlisi yêp seac. ⁵ Vô buc taxlee ilage Anutu o nêl kiyang xôpacên tige yêp seac vô xomxo ti lêm, lêc gwêbaga Anutu vông Myakîlôhông Ngîbua lam nêl kiyang tige kehe kîtong vô xe sinale hîxôn he plopete wê Anutu vînoo xe ên nêb xe vông i yuac ge. ⁶ Om kiyang tige bêga nêbê Anutu kîtuc xe hîxôn xam tu nôn tîbed pyap, om nôn nivîha vîhati wê Anutu nêb obêc vông vô xe Yuda ge od obêc vông vô xam êno hîxôn. Dî kiyang vîhati wê Anutu hîlu ilage ên nêb obêc vô nôn lec vô xe Yuda ge, od kiyang tige obêc vô nôn lec vô xam baba hîxôn, ên xam vông i vin xolac nivîha wê Yesu Kîlisi vông ge.

⁷ Anutu vông vîzid nivîha vô a dî vînoo a ên nêb a loc nêl xolac nivîha vô xam. Om vông xêkizêc wê i vông ge vô a ên nêb xêkizêc tige i ngîdu a xôn dî a vông yuac. ⁸ A ga, a o levac lêm. Nge, Anutu nue vîhati ge ngînoo a vêl. Mêlêc Anutu vông vîzid nivîha vô a bêga nêbê a loc nêl xolac vô xam tîbii ba. Xolac tige nêl vîzid nivîha vîhati wê Kîlisi vông ge kîtong. Lêc il piyôp o tîyi wê il ob xovô vîhati ge lêm. ⁹ Anutu ge wê tung susu lag yuu kîbun vîhati, dî ilage môp wê Anutu nêb ob vông ge yêp xôpacên vac i piyôp dî i val tyip gwêbaga. Lêc gwêbaga Anutu vông yuac vô a ên nêb a loc nêl kiyang xôpacên tige i yêp seac vô xomxo vîhati. ¹⁰ Anutu nêl kiyang xôpacên tige yêp seac vô xomxo vông vinên vîhati ên nêb he levac levac hîxôn xêkizêc kîsîi ganê, he i yê dî xovô bê Anutu piyôp levac luu vîhati vêl. ¹¹ Buc taxlee ilage Anutu nêb ob vông yuac tibêge tîyi xocbê xo mî yêp lec Apumtau Yesu Kîlisi ên nêb Kîlisi ob vông ge. ¹² Mêgem gwêbaga il vông i vin Kîlisi, om Kîlisi vông môp vô il wê il ob la vô Anutu ge dî il ob xona lêm. ¹³ Om a kîtaa xam bê myavîné levac wê a kô ên wê a ngîdu xam xôn ge, xam nîlôm i o lêc vô vîyin ên myavîné tige lêm. Ên myavîné wê a kîlê lec xam ge ob vông xam lêm vô levac.

Pol kîtaa vô Anutu ên tîbii Epesas

¹⁴ Mag Anutu kîtuc xe Yuda hîxôn xam baba ge lam dô kidu tîbed, om a yev vîxag kîtu vô Mag dî pîmil i lê. ¹⁵ Anutu nêl lê tîbed lec he wê dô lag puunê gee hîxôn il wê il dô kîbun ga ge. ¹⁶ Om a kîtaa vô Anutu bêga bê xêseac nivîha wê yêp vô i ge i lam ngîdu xam xôn, dî i vông Myakîlôhông Ngîbua wê i vông ge i dô vac xam nîlôm dî xam le xêkizêc ta. ¹⁷ Dî a kîtaa vô Anutu ên a nêbê i vông Kîlisi i lam dô vac xam nîlôm ên wê xam vông i vin i ge, dî i vông môp xêyaa vin lecên i vô levac vô xam ên xam le xêkizêc ya, i tîyi xocbê xax ngîlôhông la vac kîbun dî hôm yatôv xôn dî i le pîlihi ge. ¹⁸ Ên xam obêc le xêkizêc vac môp xêyaa vin lecên ge od xam hîxôn xe vông vinên vîhati ge, il xôn obêc xovô môp xêyaa vin lecên wê Yesu vông ge. Xêyaa vin lecên wê Yesu vông ge levac dî dia ngînoo la vêl dî vîyum vîhati ge xôn, ¹⁹ dî luu xovôên wê il vông ge vêl. Om a kîtaa vô Anutu bêga bê i vông xovôên vô xam ên xam xovô xêyaa vin lecên wê Kîlisi vông ge, dî xêkizêc

yuu xovôên dĩ vizid nivîha vîhati wê Anutu vông ge i lam hivun xam xôn. ²⁰ Xêkizêc wê Anutu vông ge vông yuac vac il nîlôd, om il obêc xo susu ti, me il obêc kîtaa susu ti vô i ge od Anutu tîyi wê obêc vông vô il i luu wê il xovô me il kîtaa vô i ge vêl. ²¹ Om il xomxo vông vinên vîhati, il wê il dô gwêbaga hixôn he wê ob dô timuên gee, il obêc pîmil Anutu lec yuac wê Yesu Kîlisi vông ge i yêp luta lêc luta. Kiyang nôn.

4

Il hixôn Kîlisi tîyi xocbê nôn tîbed

¹ A ga, tîbii tung a lam dô vac xumac kalabuhu ga ên wê a nêl Apumtau xolac vô xam ge. Ilage Anutu tyuc xam ên nêb xam tu i nue, om a ob nêl kiyang vô xam bêga bê xam viac môp vîhati i yêp nivîha i tîyi xocbê Anutu nêb il ob timu vô ge. ² Om môp nivîha wê Anutu vông vô il ge bêga nêbê xam pilepac xam dĩ vô nipwo lec, dĩ xam lum nêl kiyang vômâ, dĩ le i lêc vông nîpaên vô xomxo wê vông vîyin vô xam ge lêm. Nge, xam xêmyaa i vin lec lime dĩ xam kîlê vîyin wê he vông vô xam ge. ³ Môp malehe wê Myakîlôhông Ngîbua vông ge kîsuu il lec dĩ vông il le nôn tîbed. Mêgem xam vông yuac xêkizêc dĩ hôm môp malehe xôn pîlihi ên i ngîdu xam xôn. ⁴ Il vîhati tu nôn tîbed, dĩ Myakîlôhông Ngîbua tîbed, dĩ Anutu tyuc il vîhati ên nêb il vông nîlôd i loc vô nôn tîbed wê i obêc vông vô il timuên ge. ⁵ Il Apumtau tîbed, dĩ vông vinên wê il vông ge tîbed, dĩ il lipac mia lec lê tîbed, ⁶ dĩ il Mag Anutu tîbed. Anutu tu il vîhati nêd levac, dĩ ngîdu il vîhati xôn, dĩ dô vac il vîhati nîlôd.

⁷ Kîlisi tîtang vizid toto ge vô il ya xovôên wê i vông ge ên nêb ob vông vô il. ⁸ Mêgem kiyang wê yêp vac kîpihac xolac ge vô nôn lec. Kiyang tige nêl bêga ên nêbê, “Buc wê i lec mî lax kîsîi ganê ge od dĩdii tîbii wê vông vevac vô i lêc i ngînoo he vêl ge mî la hixôn, dêc tîtang vizid toto vô xomxo.”

⁹ Kiyang nêl bêge, om bo ti wê nêbê lec mî la kîsîi ganê ge, kehe nêbê va? Kehe nêl bêga ên nêbê ilage i sea ben lag kîsîi ganê dĩ lop mî lam kîbun ga dĩ la vac kîbun nîlô. ¹⁰ Om xomxo tyo wê lop mî lam kîbun ga ge wê lec mî lax kîsîi ganê tii vac nang dĩ luu lag vêl, om dô i nêx lec lag yuu kîbun vîhati. ¹¹ Dĩ Kîlisi vông vizid yuu xovôên toto vô xomxo ên nêb he i vông he yuac ya. Om vông yuac sinale vô xomxo ya, dĩ vông yuac plopete vô xomxo ya, dĩ vông yuac xolac nêlên vô xomxo ya ên nêb he i loc nêl xolac vô tîbii madîluhu, dĩ vông yuac pasto vô xomxo ya ên nêb he i viac xomxo vông vinên dĩ tîxuu he ya xolac. ¹² Kîlisi vông yuac tîgee vô xomxo ya ên nêb he i ngîdu il xomxo vông vinên vîhati xôn dĩ il vông yuac wê Kîlisi vông vô il ge i yêp nivîha. Il hixôn Kîlisi tîyi xocbê nôn tîbed. Om yuac wê il vông ge ob vông nôn tige vô levac dĩ ngîdu vông vinên wê il vông ge xôn. ¹³ Mêgem yuac tige i vô levac vô il dĩ i loc vô buc wê il xomxo vông vinên vîhati obêc le xêkizêc vac vông vinên, dĩ kô xovôên tîbed lec Anutu nu tuc, dĩ il ob tu xomxo nivîha tîyi xocbê Kîlisi ge. ¹⁴ Mêgem il ob dô tîyi xocbê nue nipwopwo ge lêm. Ên xomxo kîtyooên obêc tîxuu nipwo ya xolac ba ti, me dĩdii he mî la vac môp kîtyooên ge od ob vô pilepac pilepac vô he tîyi xocbê gwec vuac dĩ pilepac dipac dĩ lea vô pop pop vô dipac la dĩ lôm ge. Om il ob dô tîyi xocbê nipwopwo tibêgee lêm. ¹⁵ Nge, il ob dô tîyi xocbê xomxo levac dĩ nêl kiyang hixôn nôn vômâ dĩ xêdyaa i vin lecma, ên il obêc timu vô môp tibêgee ge od il ob le pîlihi hixôn Kîlisi wê tu il badzub ge. ¹⁶ Il hixôn Kîlisi tîyi xocbê nôn tîbed, lêc Kîlisi tu bazub dĩ il ge tîyi xocbê vîxa yuu vîgê dĩ manôn yuubê. Dĩ bazub vông ngang vîhati kîtucma dĩ tu nôn tîbed. Om ngang toto obêc vông he yuac toto nivîha ge od nôn tige ob dô nivîha dĩ lig mî vô levac dĩ ob vô xêkizêc lec ya môp xêyaa vin lecên.

Xomxo vông vinên ob tup vô môp paha

¹⁷ A ob nêl kiyang ti vô xam. A tu Apumtau manôn om a nêl xêkizêc vô xam bêga bê le i lêc vông môp i tîyi xocbê tîbii madîluhu vông ge lêm, ên he vông nîlô la vô môp vaxvax wê nôn ti yêp vacên ma ge, ¹⁸ dĩ mapîtoc hivun he piyôp xôn. He lungên Anutu dĩ he nêb he ob ngô kiyang nôn lêm, om he dô nînyawehe ên mavîha dôn wê Anutu vông ge.

¹⁹ He ni o yoc ên môp nipaên wê he mi vông ge lêm. Nge, he vông he la diluhu vô môp yôdac vêu yuu vux, di he doma vô môp ningeac vihati.

²⁰ Mêlêc Kîlisi o didii xam vac môp tibêgee lêm. ²¹ Nge, a xovô ên a nêbê ilage xam ngô kiyang lec Kîlisi, di xomxo tixuu xam ya Yesu kiyang nôn. ²² Kiyang tige nêl bêga ên nêbê ilage xam mi timu vô môp nipaên wê xomxo ngwe vông ge, om kityoo xam di didii xam la vac môp nipaên wê xam nimnivi xovô ge. Lêc môp nipaên tige wê ob kitya xam vêl. Om xam sea môp wê xomxo nipaên tige vông ge i loc yêp xel. ²³ Di xam pilepac nilôm yuu piyôp i vô paha lec, ²⁴ di xam hôm môp wê xomxo paha ngwe vông ge lec. Môp wê xomxo tige vông ge ngibua di xêseac nôn tiyi xocbê Anutu vaci.

²⁵ Mêgem xam sea kiyang kityooên i loc yêp xel di nêl kiyang nôn vôma, ên il vihati tu nôn tived pyap. ²⁶ Xam xemyaa obêc vô myavinê vôma ge od xam viac xam, ên xeyaa myavinê i o léc vông xam loc vac nipaên lêm. Di le i léc dô hixôn xeyaa myavinê di hivyôv i hoo loc hixôn lêm, ²⁷ ên xam obêc tax vuayen vô Seten di i ob didii xam la vac môp nipaên. ²⁸ Xomxo wê mi vông yôdac vô xomxo ngwe susu ge i o léc vun xomxo susu i tii vac lêm. Nge, ici va vigê i vông yuac nivîha êdêc kîsuu susu lec di vông ya vô xomxo wê nêl susu maên ge. ²⁹ Le i léc nêl kiyang nipaên lêm. Nge, xam nêl kiyang nivîha wê ob ngidu xomxo xôn ge ên i vô nivîha vô he wê ob ngô kiyang ge. ³⁰ Le i léc vông viyin vô Myakilôhông Ngibua wê Anutu vông ge lêm, ên Myakilôhông Ngibua lam dô vac il nilôd tiyi xocbê il tu Anutu nue om vông xovôên vô il bêga nêbê il ob la dô hixôn Anutu timuên. ³¹ Xam sea môp nipaên wê xam xemyaa vô nipaên vô xomxo ngwe ge, di môp kunacmaên, di môp xeyaa myavinê, di môp higacên, di môp wê xam nêl kiyang nipaên lec xomxo ge, di sea môp nipaên vihati i loc yêp xel. ³² Xam vông nivîha vôma di xo vigwe pisiv ênma, di xomxo ti obêc vông nipaên vô xam ge od xam kitya i nêl nipaên vêl i tiyi xocbê Anutu kitya xam nêl nipaên vêl lec Yesu Kîlisi lê ge.

5

Il dô vac xêseac om il ob timu vô môp nivîha

¹ Anutu kitya xam nêl nipaên vêl di xeyaa vin lec xam, di xam tu i nue. Om a nêl vô xam bêga bê xam timu vô môp wê Anutu hîlung vô xam ge, ² di xam timu vô môp xeyaa vin lec maên i tiyi xocbê Kîlisi wê xeyaa vin lec il om yib ên il nêd nipaên ge. Kîlisi vông ici va tu daa wê Anutu yê nivîha ge, tiyi xocbê ilage xomxo si daa wê nivîvea nivîha ge ên nêb Anutu i yê nivîha.

³ Le i léc timu vô môp yôdac vêu yuu vux di môp ningeac lêm, di xam o vông nilôm i loc vô susu vax vax lêm, di le i léc keac lec môp nipaên tibêgee lêm. Ên il Anutu nue il, om o tiyi wê il ob nêl kiyang lec môp nipaên tibêgee lêm. ⁴ Le i léc nêl kiyang yôdac lecma lêm, di le i léc nêl kiyang xêlila lec kiyang nipaên lêm, di le i léc nêl kiyang vîdaaên wê nôn maên ge lêm, ên kiyang tibêgee tiyiên ma, om xam sea i loc yêp xel di xam pimil Anutu. ⁵ Xacxam va xovô pyap bêga bê xomxo wê vông môp yôdac vêu yuu vux ge, me vông môp ningeac, me vông nilô la vô susu vaxvax ge, he obêc la dô vac Anutu yuu Kîlisi ben lêm. Di a nêl vô xam bê xomxo wê vông nilô la vô susu vaxvax ge, he tiyi xocbê he yev vîxa kitu vô anutu kityooên.

⁶ Xam viac xam, ên xomxo kityooên obêc val nêl kiyang vîdaaên vô xam ên nêb ob didii xam mi la vac môp nipaên ge od xam o léc ngô kiyang wê he vông ge lêm. Ên Anutu xeyaa vô myavinê vô xomxo wê pwoo i kiyang vac di timu vô môp nipaên tibêgee. ⁷ Mêgem xam dô teva ên xomxo wê vông môp nipaên bêgee, ⁸ ên ilage xam dô vac mapitoc, léc gwêbaga xam tu Apumtau nue, om xam dô vac xêseac. Mêgem xam timu vô môp wê xomxo xêseac vông ge, ⁹ ên xomxo obêc dô vac xêseac ge od ob timu vô môp nivîha yuu bôbac di dô vac kiyang nôn hixôn. ¹⁰ Di xam myag môp wê Apumtau obêc yê nêb nivîha ge. ¹¹ Xomxo wê mi dô vac mapitoc ge, he mi timu vô môp wê ob vô nôn nivîha lêm ge, om le i léc timu vô he lêm. Nge, xam nêl he nêl nipaên kitong vô he. ¹² Léc a ob nêl kiyang lec môp wê he vông mi i yêp xôpacên ge lêm, ên ob vông ni yocên vô a. ¹³ Léc

xêseac obêc linac lec môp yuu susu vîhati ge od he ob dô seac dî ti ob dô vac mapitoc lêm. Ên susu vîhati wê xêseac tige linac lec ge, he tîyi xocbê xêseac nô. ¹⁴ Mêgem kiyang ti yêp bêga ên nêbê,

“Ông wê ông wêp ge, ông kîdi lec mamvîha dî sea môp mayibên, ên xêseac wê Kîlisi vông ge i linac vô ông.”

¹⁵ Om xam viac xam ên môp wê xam tîmu vô ge, dî xam o léc dô i tîyi xomxo wê lungên Anutu ge lêm. Nge, xam dô i tîyi xocbê xomxo wê xovô Anutu ge, ¹⁶ dî xam xovô môp nivîha wê Anutu vông ge i tîyi buc vîhati, dî xam o sea buc ti i yêp vîdaaên lêm, ên buc gwêbaga il dô vac vîyin. ¹⁷ Mêgem xam o dô i tîyi xocbê xomxo wê pîyôp maên ge lêm. Nge, xam xovô môp wê Anutu vông vô xam ên nêb xam tîmu vô ge.

¹⁸ Le i léc num mia xêkizêc dî i vông xam pîyôp i vô yacyac lêm, ên môp tibêge ob vông xam vô nipaên. Om xam sea môp tibêge dî lam dô vac Myakîlôhê Ngîbua kwa ngîbi ên i hîvun xam xôn. ¹⁹ Om kiyang wê xam keac voma ge, xam keac dî vông lîlo wê pîmilên Anutu ge, hîxôn lîlo daa, dî lîlo wê Myakîlôhê Ngîbua vông vô xam ge, dî xam vông lîlo vô Apumtau vac myam dî vông vac nîlôm hîxôn, ²⁰ dî i tîyi buc vîhati xam pîmil Anutu lec il lig Apumtau Yesu Kîlisi lê ên vîyin yuu nivîha vîhati wê val vô xam ge.

Kiyang lec môp iimaên

²¹ Xam pîmil Kîlisi dî kô i lec, dî xam loc dô vac lime vông vinên kwa ngîbi i tîyi xocbê môp wê Kîlisi hîlung vô xam ge. ²² Xam vêx, xam ngô kiyang wê liyame nêl ge dî loc vac he kwa ngîbi i tîyi xocbê xam ngô Anutu kiyang dî la vac i kwa ngîbi ge, ²³ ên liyame ge tu xam bamzub tîyi xocbê Kîlisi tu il wê il vông i vin ge badzub. Il hîxôn Kîlisi tu nô n tîbed, dî Kîlisi vaci vô il vêl ên il nêd nipaên. ²⁴ Il wê il vông i vin ge, il dô vac Kîlisi kwa ngîbi, om xam vêx êno, xam loc vac kiyang wê liyame vông ge kwa ngîbi i tîyi buc vîhati.

²⁵ Xam vux, xam xêmyaa i vin lec vînême i tîyi xocbê Kîlisi xêyaa vin lec il xomxo vông vinên vîhati, om lam yib lec il nêd nipaên, ²⁶ ên nêb ob lipac il vô paha lec ya mia hîxôn xolac wê ici va vông ge, dî vông il vông vinên vîhati il tu i nue. ²⁷ Kîlisi vông bêge ên nêb ob vông il tu xomxo nivîha wê nîngeac yuu byepacên ti me susu nipaên ti ob dô hîxôn il lêm. Nge, il ob tu xomxo ngîbua wê judaên ti ob yêp hîxôn il lêm ge. ²⁸ Kîlisi vông bêge, mêgem xam vux, xam xêmyaa i vin lec vînême i tîyi xocbê xam xêmyaa vin lec xacxam va nîmnîvi ge. Vux ti xêyaa obêc vin lec vînê ge od tîyi xocbê xêyaa vin lec ici va, ²⁹ ên xomxo ti ob vông myavînê vô ici va nînvî lêm. Nge, ob vet nînvî dî viac nivîha tîyi xocbê Kîlisi viac xomxo vông vinên vîhati nivîha ge, ³⁰ ên il tîyi xocbê Kîlisi vîxa yuu vîgê dî manôn yuubê, om il hîxôn Kîlisi tîyi xocbê nô n tîbed. ³¹ Kiyang yêp vac xolac bêga nêbê,

“Mêgem vux ti obêc kô vêx ge od ob sea ta yuu ma dî la dô hîxôn vînê, dî yuu ob tu nô n tîbed.”

³² Xolac nêl bêge, léc kiyang ga kehe yuu. Kehe ngwe wê levac ge nêl lec Kîlisi hîxôn xomxo vông vinên. ³³ Dî ngwe nêl lec môp wê vêx hîxôn vux iimaên ge, om xam vux, xam toto xêmyaa i vin lec vînême i tîyi xocbê xam xêmyaa vin lec xacxam va nîmnîvi ge. Dî xam vêx, xam pîmil liyame lê dî kô he lec.

6

Kiyang lec nue hîxôn tae mae

¹⁻² Xam nuge, xam tu Apumtau xe, om xam vô nînyam lehe vô tame mame kiyang, ên ge môp bôbac wê xolac nêl ilage bêga ên nêbê, “Xam hôm tame mame lê lec dî ngô he kiyang.” Xolac tige Anutu hîlu taxlee bêga ên nêbê, ³ “Xam obêc vô nînyam lehe vô kiyang wê tame mame nêl ge od xam obêc dô nîmvîha dî dô mamvîha buc dia gê kîbun ga.” Anutu nêl bêge ilage.

⁴ Xam mae, le i léc kunac nume i luu vêl mî vông he xêyaa i vô myavînê vô xam lêm. Nge, xam viac he i nivîha dî tîtô he dî tîxuu he ya Apumtau xolac.

Kiyang lec xomxo levac hîxôn nue yuac

⁵ Xam wê xam tu xomxo levac nue yuac ge, xam loc vac kiyang wê xomxo levac vông ge kwa ngibi, di xona ên he di xam nilôm i o léc vông yuu lêm. Nge, xam nilôm i loc tived vô yuac wê xam ob vông ge, di xam timu vô xomxo levac vya i tiyi xocbê xam timu vô Kîlisi vya ge. ⁶ Le i léc kityoo di hi xomxo levac manôn lec ya yuac lêm, ên ge tiyi xocbê xam nêb xomxo i yê xam nivîha. Om xam vông xam yuac kibun ga i yêp nivîha i tiyi xocbê xam vông yuac nivîha vô Kîlisi ge od ge tiyi xocbê xam vông ya xovôên wê Anutu vông ge. ⁷ Xam vông xam yuac kibun ga hixôn xêmyaa nivîha, di vông yuac vô xomxo kibun ga i tiyi xocbê xam vông yuac vô Anutu. ⁸ Xam xovô bê xomxo ti obêc vông i yuac i yêp nivîha ge od Apumtau ob vông nôn nivîha vô i. Om Apumtau obêc vông nôn nivîha vô he wê tu xomxo levac nue yuac ge di ob vông vô he wê lê levac ge hixôn.

⁹ Xam xomxo levac wê xam viac nume yuac ge, xam vông nivîha vô nume yuac, di le i léc hîgac di vông he i xona lêm, ên xam xovô bê Apumtau wê dô kisii ganê ge tu xam nêb levac di tu nume yuac nêb levac êno, di Apumtau o yê il mangwe levac di mangwe nipwo lêm. Nge, yê il vîhati tiyima.

Susu vevac wê Anutu vông vô il ge

¹⁰ A ob nêl kiyang xêxuhu ya hixôn bêga bê xam tu Apumtau xe pyap, om xam le pîlihi ya xêkizêc wê Apumtau vông vô xam ge. ¹¹ Xam vînyum susu vevac wê Anutu vông vô xam ge lec xam nimnivi xôn di le xêkizêc di vông vevac vô Seten di pwoo kiyang kityooên wê i vông ge i pec. ¹² Ên il o vông vevac vô xomxo kibun ga lêm. Nge, il vông vevac vô vimwo nipaên hixôn angela nipaên di Seten he nue yuac hixôn xêkizêc levac wê viac mapitoc ge. ¹³ Om xam vînyum susu vevac wê Anutu vông vô xam ge lec xam nimnivi xôn, di buc nipaên wê Seten nêb obêc vông vevac vô xam ge od xam ob le xêkizêc vac vevac di ngînoo Seten vêl mî le pîlihi.

¹⁴ Mêgem xam le xêkizêc di vînyum susu vevac wê Anutu vông vô xam ge lec. Susu vevac tigeê bêga bê xam vêx Anutu kiyang nôn i tiyi xocbê let, di xam vînyum môt nivîha i kisuu xam lec i tiyi xocbê ngakwi xêkizêc wê kisuu xam pîkopac lec ge. ¹⁵ Anutu xolac nivîha nêl ên nêbê Anutu vông il la dô vac kiyang malehe nilô, om xam nêl xolac tige mî le xêkizêc vac i tiyi xocbê su wê xam su lec vîxam xôn ge. ¹⁶ Om xam vînyum susu vevac tigeê lec xam nimnivi xôn, di xam hôm vông vinên wê xam vông ge xôn pîlihi i tiyi xocbê êê wê kisuu xam lec ge, êdêc Seten obêc byêx yî wê ngwax tum lec ge lam ge od i lam selac lec vông vinên wê xam vông ge di xam le nivîha. ¹⁷ Xam xovô pyap ên xam nêbê Anutu vô il vêl ên il nêd nipaên, om xam hôm xovôên tige xôn pîlihi i tiyi xocbêxam tung kilung xêkizêc ta lec bamzub ên nêb i kisuu bamzub lec ge. Xam hôm yipac levac wê Myakîlôhô Ngîbua vông ge. Yipac tige Anutu xolac nôn. ¹⁸ Xam kîtaa vô Anutu i tiyi buc vîhati ya xêkizêc wê Myakîlôhô Ngîbua vông vô xam ge, di xam kîtaa lec môt toto wê xam vông ge. Xam viac xam di hôm môt kîtaaên xôn pîlihi di seaên i ma, di xam kîtaa lec xomxo vông vinên vîhati ên Anutu i ngîdu he xôn. ¹⁹ Di xam kîtaa vô Anutu lec a êno bêga bê Anutu i ngîdu a xôn ên a xonaên ên xomxo ti i ma di a myag i vô vîyin maên di a nêl xolac wê yêp xôpacên ilage i yêp seac. ²⁰ A ga wê Anutu vông a la nêl xolac, om gwêbaga tibii tung a lam dô vac xumac kalabuhu ga ên wê a nêl xolac ge. Mêgem xam kîtaa vô Anutu bêga bê i vông xêkizêc vô a ên a xonaên i ma di a nêl Anutu xolac vô xomxo vîhati i tiyi xocbê yuac wê Anutu vông vô a ge.

Kiyang vîwen timuên

²¹ Tikikas ob nêl a kîtong vô xam di nêl yuac wê a vông vac vîgwe ga kîtong êno. Tikikas ge il lig vông vinên ti wê il xêdyaa vin lec i ge, di i vông yuac nivîha vô Apumtau ge. ²² Om a vông i loc vô xam ên a nêb i loc nêl kîtong bê xe dô tibêna vac xumac kalabuhu ga, ên i vông xam nilôm i vô vîyin maên.

²³ Mag Anutu yuu Apumtau Yesu Kîlisi, yuu i vông kiyang malehe hixôn xêyaa vin lecên di vông vinên nôn i loc vô xam wê a lige ge. ²⁴ Vîzid nivîha wê Anutu vông ge i loc vô xomxo vîhati wê xêyaa vin lec il lig Apumtau Yesu Kîlisi tiyi buc vîhati di ob tiyôd vac lêm.

PILIPAI

Kípíhac wê Pol kîvuu vô tîbii Pilipai ge

¹ A, Pol, híxôn Timoti, xii ga Yesu Kílisi nue yuac. Xii kîvuu kípíhac ga mî vông i loc vô xam vîhati gê vîgwe Pilipai, xam gyovíxa dî xam wê xam vông yuac vac konglegesen ge híxôn xam vîhati wê xam vông i vin Yesu Kílisi ge.

² Il Mag Anutu híxôn Apumtau Yesu Kílisi yuu i vông vîzid nivíha híxôn kíyang malehe i hívun xam xôn.

Pol pîmil Anutu ên tîbii Pilipai

³ Tíyi buc vîhati wê a mi xo xam ge od a pîmil Mag Anutu ên xam, ⁴ dî buc vîhati wê a kítaa vô Anutu lec xam ge od a kítaa híxôn xêgyaa nivíha ⁵ ên wê xam vông yuac xolac híxôn a taxlee dî i lam tyip gwêbaga híxôn ge. ⁶ Om a xovô ên a nêbê Anutu vông yuac nivíha vac xam nîlôm, om ob vông yuac vac xam nîlôm i tíyi buc vîhati dî i loc tyip lec buc wê Yesu Kílisi obêc lop mî lôm ge. ⁷ Om môp wê a xêgyaa nivíha ên xam ge, ge môp bôbac, ên a xo xam yêp vac nîlôg lec buc vîhati, ên xam mi ngîdu a xôn om Anutu vông vîzid nivíha vô il tíyi buc vîhati, gwêbaga wê a lam dô vac xumac kalabuhu ge híxôn buc wê a dô vîxun dî a nêl xolac vô xomxo ên a nêb he i xovô bê Anutu xolac ge kíyang nôn. ⁸ Anutu yê wê a vông nîlôg híxôn pîyôp vîhati ge loc vô xam, ên Yesu Kílisi vông a xêgyaa vin lec xam vîhati.

⁹ Dî a kítaa vô Anutu ên a nêbê i vông môp xêyaa vin lecên wê xam vông ge i vô levac, dî i vông xovôên levac híxôn pîyôp nivíha vô xam, ¹⁰ tíyi wê xam ob yaxên môp vîhati nêb nivíha me nîpâên ge. Om tîmuên wê Kílisi obêc vena ge od xam obêc dô nivíha dî kíyang ti ob yêp vô xam lêm, ¹¹ dî môp nivíha wê xam vông ge ob vô nôn nivíha vô xam i luu vêl ya xêkîzêc wê Yesu Kílisi vông ge. Om xomxo ob yê dî pîmil Anutu dî vông i lê i vô levac.

Wê Pol dô vac kalabuhu gê Lom ge od ngîdu xolac xôn

¹² Xam lige, a nêb a ob nêl kítong vô xam ên xam xovô bêga bê gwêbaga a lam dô vac xumac kalabuhu lê, lêc vîyin tiga o le vac xolac xôn lêm. Nge, vông xolac vô levac, ¹³ om tîbii vevac wê bin xumac kalabuhu ga híxôn gavman levac Sisa ben ge, he vîhati híxôn xomxo baba xovô nêbê tîbii tung a lam dô vac xumac kalabuhu ga ên wê a mi nêl Yesu Kílisi kítong vô xomxo ge. ¹⁴ Ilage lige vông vinên ya xona ên wê he ob nêl xolac ge ên he nêbê mêd tîbii ob vông vîyin vô he ên xolac. Lêc gwêbaga he tîbeac yê dî xovô bê Apumtau ngîdu a xôn vac kalabuhu, mêgem gwêbaga he le xêkîzêc dî nêl Anutu xolac dî xonaên ma.

¹⁵ Vîxôhîlôg, he ya xêyaa vô nîpâên ên wê a lêg vô levac ge, om he nêl Kílisi xolac ên nêb xomxo i yê he nivíha dî vông he lê i vô levac ngînoo a vêl. Lêc he ya nêl xolac dî o xo bêge lêm. ¹⁶ Nge, he xêyaa vin lec a om he nêl xolac kítong ên he xovô ên he nêbê tîbii vông a lam dô vac kalabuhu ga ên wê a ngîdu xolac xôn ge. ¹⁷ Lêc he wê a nêl tax ge he nêb tîbii i yê he dî vông he lê i vô levac ên yuac xolac, om he nêl Kílisi kítong, dî he o nêl xolac híxôn nîlô tîbed lêm. Nge, he nêl xolac ên he nêb he ob vông a lêg i tô dî vông a nîlôg i vô vîyin vac xumac kalabuhu ga. ¹⁸ Lêc a ob nêl kíyang ti lec wê he vông ge lêm. Ên xomxo ya nêl Kílisi kítong híxôn nîlô nivíha dî ya nêl híxôn nîlô nîpâên. Lêc he vîhati nêl Yesu Kílisi kítong yêp seac, om a nîlôg vô nivíha.

¹⁹ Vîxôhîlôg, a nîlôg vô nivíha gwêbaga dî ob vô nivíha tîmuên híxôn, ên a xovô ên a nêbê xam mi kítaa lec a, dî Myakîlôhô Ngîbua wê Yesu Kílisi vông ge mi ngîdu a xôn om ob vô a vêl ên vîyin tiga. ²⁰ Om a xo vînix yang dî a dô bin wê Anutu ob ngîdu a xôn, dî a ob vông nîpâên ti wê a nig ob yoc ên ge lêm. Nge, a nêb a ob le xêkîzêc vac vông vinên gwêbaga tíyi xocbê a le xêkîzêc ilage, dî a ob xona ên xomxo ti lêm. A vông bêge ên a nêb a obêc dô magvíha me a obêc xib ge od a ob vông Kílisi lê i vô levac. ²¹ Wê a dô magvíha ga ge od a vông nîlôg la yadîluhu vô Kílisi, lêc wê a obêc xib ge od a obêc kô vîzid nivíha

luu vîzid wê kibun ga vêl. ²² Lêc wê a gên dô magvîha ga ge od a vông yuac nivîha wê ob vô nôn nivîha ge. Om môp yuu xôn nivîha. Ngwe wê a ob dô magvîha dî ngwe wê a ob xib ge. Om a obêc timu vô ga ngwe na? Ge a lungên. ²³ A nîlôg vô yuu. A xêgyaa vin lec wê a ob xib dî la dô hixôn Kîlisi. Môp ngwe ga luu ngwe wê dôên mavîha ge vêl. ²⁴ Lêc wê a obêc dô magvîha lec kibun ga ge od ge wê a ob ngîdu xam xôn. ²⁵ A xovô kiyang tige pyap om a nêl bêga ên a nêbê a ob dô magvîha lec kibun ga ên dô hixôn xam dî ngîdu xam xôn ên xam lêc vông i vin xêkizêc ta dî dô hixôn xêmyaa nivîha. ²⁶ Mêgem buc wê a obêc loc dô hixôn xam ge od ge wê xam xêmyaa ob vô nivîha dî xam ob pîmil Yesu Kîlisi ên wê a vena vô xam ge.

Xomxo Pilipai hixôn Pol vông vevac ya xolac

²⁷ A nêl vô xam bêga bê môp vîhati wê xam nêb xam ob vông ge, xam vông i tiyi wê Kîlisi xolac nêl ge. Om a obêc loc vô xam dî xê môp wê xam vông ge, me a obêc dô teva dî ngô kiyang lec môp vîhati wê xam vông ge, od a nêb a ob xovô wê xam le xêkizêc ta hixôn nîlôm tîbed dî vông vevac ya xolac hixôn piyôp tîbed ên xam nêb xomxo i ngô dî vông i vin. ²⁸ Dî a nêb a ob xovô wê xam o xona ên xomxo wê vông vevac vô xolac ge lêm. Ên xam obêc xona ên he lêm ge od obêc vông xovôên vô he bê Anutu obêc kitya he vêl timuên, dom xam ge xam ob dô nivîha. Ên Anutu vaci wê ob vông xam dô nivîha hixôn i ge. ²⁹ Ên Anutu nêb Kîlisi lê i vô levac, om vông môp yuu vô xam ên nêb xam timu vô. Ngwe wê xam vông i vin Kîlisi ge, dî ngwe wê xam ob kîlê vîyin lec Kîlisi lê ³⁰ dî vông vevac ya xolac ge. Ilage xam wê vevac wê a vông ya xolac ge dî gwêbaga xam ngô wê a gên dîvông vevac ya xolac tîbêge. Om il xôn ob vông i yêp tîbed.

2

Il ob pilepac il dî vô nipwo lec

¹ Xam dô vac Kîlisi vigê vîlu kwa ngîbi om vông xam dô nivîha. Dî Kîlisi xêyaa vin lec xam om xam dô malehe, dî Myakîlôhông Ngîbua dô hixôn xam dî ngîdu xam xôn. Dî xam xêmyaa mi vin lecma dî xam mi xo vigwe vô pisiv ênma. ² Vîxôhîlôg, xam mi vông môp nivîha bêgee om a xêgyaa vô nivîha. Om a ob nêl vô xam bêga bê xam timu vô môp mangwe gae hixôn bêga bê xam piyôp i tîbed, dî xam timu vô môp xêyaa vin lecên tîbed, dî nîlôm i tîbed, dî xam vông i vinma kiyang. Xam obêc vông bêge ge od ob vông a xêgyaa vô nivîha yang. ³ Le i lêc xo xacxam va lêm dî le i lêc yong xam lêm. Nge, xam pilepac xam dî vô nipwo lec dî wê xomxo vîhati i tiyi xocbê he ngînoo xam vêl ge. ⁴ Le i lêc viac xacxam va susu yuu yuac lêm. Nge, xam viac xomxo vîhati susu yuu yuac êno dî ngîdu he xôn.

Kîlisi pilepac ici va dî vô nipwo lec

⁵ Xam timu vô piyôp i tîbed xocbê Yesu Kîlisi xo ge. ⁶ Ên Yesu Kîlisi yuu ma Anutu dô nôn tîbed lê, lêc Yesu o hôm môp wê yuu ma dô tiyima ge pîlihi lêm. ⁷ Nge, ici va sea lê levac wê i vông ge dî lam yubac gê kibun ga xocbê xomxo kibun ga ti dî vông yuac tiyi xocbê xomxo wê vîdaaên ge ti. ⁸ Yesu tu xocbê xomxo kibun ti, dî pilepac ici va tu xocbê nipwo dî la vac Anutu kiyang kwa ngîbi dî vông i tiyi wê Anutu nêl ge dî i la tyip lec buc wê yib ge. Vîxôhîlôg, yib lec xax pola. ⁹ Mêgem Anutu vông Yesu tu levac ngînoo xomxo vîhati vêl, dî vông lê wê ngînoo lê vîhati vêl ge vô i. ¹⁰ Anutu vông lê levac vô Yesu ên nêb xomxo wê dô kîsii ganê ge dî he wê dô kibun ga ge, hixôn he wê yib dî la yêp vac kibun nîlô ge, he vîhati ob ngô Yesu lê dî yev vîxa kitu vô i, ¹¹ dî nêl kîtong i yêp seac bêga bê, “Yesu Kîlisi ge il nêd Apumtau.” Obêc bêge ge od Mag Anutu lê ob vô levac.

Il ob dô xocbê xêseac ge vac xomxo mahîgun

¹² Yesu vông yuac vîhati i tiyi wê Anutu nêl ge, mêgem xam lige wê a xêgyaa vin lec xam ge, xam vông i tiyi wê Yesu vông ge. Ilage wê a dô hixôn xam ge, xam ngô a kiyang dî vông i tiyi wê a nêl ge. Lêc gwêbaga a lam dô teva ên xam, om a ob nêl vô xam bêga bê xam ngô kiyang dî vông i tiyi wê a nêl ge i luu wê xam vông lec buc wê a dô hixôn xam

ge vêl. Anutu vô xam vêl ên xam nêl nipaên, om xam vông i yuac xêkizêc ên yuac i vô nôn lec, di xam xona ên Anutu di xam nim i yoc ên môp nipaên. ¹³ Xam tiyi wê xam ob vông bêge, ên Anutu vông yuac vac xam nilôm, om ob vông xam xo môp yuu yuac wê i yê nivîha ge, di ob vông xam timu vô.

¹⁴ Yuac vihati wê xam ob vông ge, le i léc so vya vô yuac tige di nêl kiyang tibeac lec lêm. ¹⁵ Xam sea môp tibêge êdêc nipaên ti i o léc yêp vô xam lêm. Nge, xam tu xomxo wê nivîha ge, ên Anutu nue ge wê nipaên ti o yêp vac he nilô lêm. Ên xomxo kibun ga wê dô hixôn xam gwêbaga ge, he ge xomxo nipaên wê dô vac mapitoc, ên he sea môp nivîha di timu vô môp nipaên. Om xam dô vac he mahigun tiyi xocbê lam ên i vông xêseac vô he, ¹⁶ di xam nêl Anutu kiyang wê ob vông he dô mavîha ge kitong vô he. Xam obêc vông bêge ge od buc timuên wê Kîlisi obêc vena ge od a xêgyaa ob vô nivîha ên xam, di a ob xovô bêga bê yuac wê a vông vac xam mahigun ge, a o vông pisiv lêm, di a yuac o tô mî la lêm.

¹⁷ Vông vinên wê xam vông ge tiyi xocbê daa wê xam vông vô Anutu ge. Om tibii obêc hi a xib di kipax a hi sea ên wê a nêl xolac vô xam ge od pyap, ên obêc tiyi xocbê a êno vông daa vô Anutu. Om a xêgyaa ob vô nivîha, di il xôn nilôd ob dô nivîha. ¹⁸ Mêgem a nêl vô xam bêga bê xam êno, xam xêmyaa i vô nivîha, di xam dô hixôn nilôm nivîha i tiyi xocbê a ge.

Pol nêl Timoti yuac kitong vô tibii Pilipai

¹⁹ Apumtau Yesu obêc tyuc lec ge od a ob vông Timoti i loc vô xam Pilipai lutibed, ên i yê yuac wê xam vông ge, dêc lôm nêl kitong vô a, ên vông a xêgyaa i vô nivîha. ²⁰ Xomxo ngwe xocbê Timoti ge o dô hixôn a lêm. Nge, Timoti tibed wê mi xo xam tiyi xocbê a mi xo xam ên a nêb a ob ngîdu xam xôn ge. ²¹ Xomxo ya ge he mi xo heche va yuac yuu ninîvi, di o xo Yesu Kîlisi yuac lêm. ²² Di Timoti mô ge, xam xovô ên xam nêbê xomxo nivîha, ên mi ngîdu a xôn vac yuac xolac tiyi xocbê nu ti ngîdu ma xôn ge. ²³ Mêgem a nêb a ob vông Timoti i loc vô xam. Lêc gwêbaga a lungên môp wê gavman levac ob vông vô a ge. A ob yaxên lê, di vông Timoti i loc vô xam timuên. ²⁴ Léc a xo ên a nêbê Apumtau obêc piwelac a vêl ên kalabuhu ga, om a êno obêc loc vô xam lutibed.

Pol nêl Epaplodaitas yuac kitong

²⁵ Ilage xam vông il lig vông vinên Epaplodaitas lam vô a ên xam nêb i kê xam mamnôn di lam ngîdu a xôn. Om i lam dô hixôn a di xii xôn vông yuac, di xii vông vevac ya xolac. Lêcom a xovô ên a nêbê a ob vông Epaplodaitas i lôc mî loc vô xam i tii vac nang, ²⁶ ên xam ngô wê yidac vông i ilage lêcom xam lungên wê yidac ma ge, om xam obêc dixo i. Mêgem vông Epaplodaitas nilô vô viyin di i dixo xam êno. ²⁷ Vixôhîlôg nôn, ilage i vông yidac levac tiyi wê ob yib ge. Mêlêc Anutu xo vigwe pisiv ên i om vông i vô nivîha lec. Di Anutu xo vigwe pisiv ên a êno, ên nêb viyin tige i o hivun a xôn lêm. ²⁸ Om a xo vînux ên a nêb a ob vông i lôc mî loc vô xam i tii vac nang, ên xam wê di xêmyaa i vô nivîha, di i vông a nilôg i vô viyin maên. ²⁹ Mêgem buc wê obêc lôc mî loc vô xam ge od xam kê i lec nivîha hixôn xêmyaa nivîha di pimil Apumtau lê. Di xam vông xomxo vihati wê tiyi xocbê Epaplodaitas gee lê i vô levac, ³⁰ ên Epaplodaitas ge vông Kîlisi yuac, léc yidac levac vông i om vô kwabo lec wê ob yib ge, léc o xo ici va lêm. Nge, xovô nêbê xam nêb i kê xam mamnôn di lam ngîdu a xôn, om nêb ob vông yuac tige i ma lê.

3

Xomxo wê vông i vin Kîlisi ge wê Anutu yê nivîha

¹ Xam lige, a nêb a ob nêl kiyang xêxuhu ya hixôn bêga bê xam xêmyaa i nivîha ên Apumtau. A nêl kiyang bêge vô xam ilage pyap, léc a nilôg o vô viyin ên wê a ob kivuu kiyang tige i tii vac vô xam ge lêm, ên kiyang tige ob ngîdu xam xôn.

² Xam viac xam ên xomxo nipaên wê tiyi xocbê noo vîmen ge, ên he mi vông môp nipaên, di xam xona nêl ên he Yuda wê ninîvi gôlên ge. He gôl he ninîvi ên nêb ob vông xovôên vô xomxo bê he Anutu nue. ³ Léc he o Anutu nue lêm. Nge, il ga il tu Anutu

nue nôn. Lêc il o tu Anutu nue ên wê il tîmu vô Yuda vông môp dĩ gôl il nidnivi ge lêm. Nge, il wê il tu Anutu nue ge wê Myakîlôhông Ngibua ngîdu il xôn dĩ il vông lilo vô Anutu, dĩ vông Yesu Kîlisi lê vô levac ge, dĩ il xovô bê Yuda vông môp kibun ga o tîyi wê ob vông Anutu yê il nivîha ge lêm. ⁴ Lêc xomxo ya tîmu vô Yuda vông môp kibun ên he so ên he nêb mêd môp tigeê ob vô he vêl ên he nêb nipaên. Om a obêc nêb a ob vông i vin i tîyi he ge od môp kibun wê vông a lêg vô levac ge ob ngînoo wê he vông ge vêl. ⁵ Ên a ga, a Islel ti, ên a pum lec Bensamin wê Islel kehe vigê yuu dĩ yuu tô mi la (12) ge ti, dĩ a tag yuu mag ge Hiblu, om a êno Hiblu ti. A yubac, dêc buc vigê vîlu dĩ sec yon lam la vêl, mêd ge wê tag yuu mag gôl a nignivi tîyi môp wê xe Yuda mi vông ge. Dĩ a kô yuac Palisi wê a mi viac môp wê Moses xolac vông ge vîhati. ⁶ Dĩ a xo vînuv ên a nêb môp vîhati wê Moses vông ge tô vacên i ma, dĩ a so ên a nêbê xomxo wê vông i vin Yesu ge sea Moses xolac, om a vông vîyin yuu myavînê vô he. Lêc xomxo ti obêc nêb yaxên môp wê a vông ge od obêc nêl bê a tîmu vô Moses xolac vîhati om nipaên ti o yêp vô a lêm. ⁷ Môp tigeê wê a vông ilage vông a lêg vô levac. Lêc gwêbaga a sea môp tigeê vîhati dĩ xê tîyi xocbê môp pîleva ge, dĩ a vông nilôg la yadîluhu vô Kîlisi. ⁸ Vixôhîlôg, a sea Yuda môp yuu yuac wê vông a lêg vô levac ge vîhati yang, dĩ gwêbaga a xovô a Apumtau Yesu Kîlisi vaci ên a xovô ên a nêbê i luu môp yuu xovôên kibun ga vîhati vêl. A nêb a ob tîmu vô Yesu, om a sea môp baba ge vîhati dĩ xê xocbê myapîpu vîdaaên ge ên a nêb a ob hôm Kîlisi tîbed pîlihi, ⁹ dĩ dô hîxôn i. Ilage a xo bêga ên a nêb Moses xolac wê a mi tîmu vô ge ob vông Anutu yê a nivîha dĩ nêl bê a xomxo bôbac ti. Lêc gwêbaga a o xo bêge lêm. Nge, a xo ên a nêbê Anutu ob yê a nivîha dĩ nêl bê a xomxo bôbac ên wê a vông i vin Kîlisi ge. Om môp tîbed wê Anutu ob yê xomxo nivîha ge, ge môp vông vinên. ¹⁰ A nêb a ob xovô Kîlisi vaci, dĩ xovô xêkîzêc wê i vông ge. Ên Kîlisi kîdi lec mavîha vac yibên om xêkîzêc wê i vông ge yêp seac, om a nêb a ob xovô xêkîzêc tige. Dĩ a nêb a ob kîlê vîyin i tîyi xocbê i kîlê ge. Yesu kîlê vîyin mi yib lec, om Anutu ob nêbê a êno tîmu vô bêge ge od a ob kîlê vîyin dĩ xib êno. ¹¹ A ob vông bêge ên a nêb a êno ob kîdi lec magvîha vac yibên.

Pol tup mi la vô yôg wê xomxo ob ngînoo lec ge

¹² A o xo ên a nêbê a tu ngîbua xocbê Kîlisi ge lêm, me a o xo ên a nêbê a vông môp vîhati tîyi xocbê Kîlisi vông ge lêm. Lêcom Kîlisi vông a tu i xe, om a divông yuac xêkîzêc ên a nêb a ob tu ngîbua xocbê i ge. ¹³ Xam lige, a xovô ên a nêbê a gên o tu ngîbua xocbê Kîlisi ge lêm. Xovôên wê a vông ge tîbed bêga bê a ob xovô môp wê a mi vông ilage lêm. Nge, a ob xovô môp wê a ob tîmu vô gwêbaga mô, dĩ vông yuac xêkîzêc êdêc kô vîzid nivîha tîmuên. ¹⁴ Om tîyi xocbê a tup ên a nêb a ob la vô yôg wê xomxo ob ngînoo lec ge êdêc kô non. Om nôn wê a nêb a ob kô ge, ge wê Anutu ob tyuc a la dô hîxôn i ge, ên wê a vông i vin Yesu Kîlisi ge.

¹⁵ Il vîhati wê il xovô Kîlisi dĩ tîmu vô i ge, il piyôp i tîbed i tîyi kîyang wê a nêl ga. Lêc xam obêc xo kîyang ba ge od Anutu obêc nêl kîtong dĩ tîtô wê so ge. ¹⁶ Lêcom le i léc sea xovôên nivîha wê xam kô pyap ge lêm. Nge, xam hôm xôn pîlihi yang.

¹⁷ Xam lige, xam tup vô môp vîhati i tîyi môp wê a vông ge, dĩ xovô xomxo wê tîmu vô môp nivîha vîhati wê xe vông vac xam mahîgun mi xam wê pyap ilage. ¹⁸ Ilage a nêl xomxo nipaên kîtong vô xam tîyi buc tîbeac, dĩ gwêbaga a ob nêl he kîtong vô xam i tii vac nang, dĩ a magluc tyip ên wê he tîbeac vông vevac vô Kîlisi xolac wê nêl ên nêbê i yib lec xax pola ge. ¹⁹ He tîmu vô môp wê heche va xovô ge, om ge tîyi xocbê he yev vîxa kîtu vô anutu ba. Dĩ he xêyaa vin lec môp nipaên wê ob vông xomxo ni yoc ge, léc he ni o yoc ên môp tigeê lêm. Dĩ he mi xo susu kibun ga, om obêc tîmuên ge od Anutu obêc kîtya he vêl. ²⁰ Dom il vông vinên ge, il bed wê Anutu ben kîsii ganê, dĩ il dô bin Apumtau Yesu Kîlisi wê vô il vêl ên il nêd nipaên ge, ên obêc kîdi vac ben kîsii ganê dĩ lop mi lôm i tii vac nang. ²¹ Buc wê Kîlisi obêc vena ge od obêc pîlepac il nidnivi kibun tîyi xocbê ici va nivîha yang ge ya xêkîzêc wê i vông ge. Xêkîzêc wê i vông ge tîyi wê ob vông xomxo yuu susu vîhati la dô vac i kwa ngîbi.

4

Pol viac kiyang nivîha vô tîbii Pilipai

¹ Xam lige, xam xovô ên xam nêbê Yesu obêc vena, om a nêl vô xam bê xam le xêkizêc hixôn Apumtau. A xêgyaa vin lec xam, di a xo xam nginong ên a nêb a ob xê xam i tii vac nang, ên xam mi vông a xêgyaa vô nivîha di vông a lêg vô levac ên wê xam vông i vin Anutu xolac ge.

² A ob nêl kiyang vô vêx yuu, Yuodia yuu Sintiki, wê yuu dô vac xam mahigun ge. Om a ob nêl vô muu bêga bê muu sea môp wê muu kunacma ge di xovô Apumtau di vông nilôm i loc tîbed vô i. ³ Di a nêl vô xomxo ti wê xii vông yuac tîbed ilage bêga bê ông ngidu vêx yuu ge xôn, ên ilage yuu hixôn Klemen di xomxo ya wê vông yuac hixôn a ge, he vîhati ngidu a xôn vac yuac xolac, di he lê yêp vac Anutu kipihac mavîha wê nêl he wê obêc dô mavîha luta lêc luta ge lê kitong.

⁴ A nêl vô xam vîhati bêga bê xam xemyaa i vô nivîha ên Apumtau i tîyi buc vîhati. A ob nêl vô xam i tii vac nang bêga bê xam xemyaa i vô nivîha.

⁵ Xam lum nêl kiyang vô xomxo vîhati ên he i ngô di xovô bê xam mi dô vac malehe. Buc wê Apumtau obêc vena lec ge vô kwabo lec. ⁶ Xam nilôm i lêc vô vîyin ên susu me vîyin ti lêm. Nge, xam kîtaa vô Anutu lec susu vîhati wê xam nêb xam ob kô ge di kîtaa lec vîyin vîhati wê val vô xam ge. Xam kîtaa vô Anutu di hi vîxam i pec di pîmil i, ⁷ ên xam obêc vông bêge ge od môp malehe wê Anutu vông ge ob vông xam pîyôp yuu nilôm la tîbed vô Yesu Kîlisi. Môp malehe wê Anutu vông ge luu xovôên wê xomxo toto vông ge vêl.

⁸ Xam lige, a ob nêl kiyang ngwe vô xam i tii vac nang. Xam xovô môp tigae bêga bê môp wê nôn ge, di môp wê pîyôp nivîha vông ge, di môp wê bôbac ge, di môp wê o ningeac lêm ge, di môp wê xêseac ge, di môp wê xam lêm ob yêp nivîha ge, di môp wê vông xomxo vô nivîha ge, di môp vîhati wê il xovô ên il nêbê nivîha ge. Môp tîgee vîhati xam xovô i luu vêl di hêm xôn mi i yêp vac xam nilôm. ⁹ Môp vîhati wê a tîxuu xam ya mi xam xovô pyap ge, di môp wê a nêl mi xam ngô ge, di môp wê a mi vông vac xam mahigun di xam wê ge, xam lêc tîmu vô môp tîgee vîhati, ên xam obêc vông bêge ge od Anutu wê kiyang yuu môp malehe kehe ge obêc dô hixôn xam.

Tîbii Pilipai vông mone la vô Pol

¹⁰ Ilage xam xo ên xam nêb xam ob ngidu a xôn ya mone lê, lêc xam tîyiên ma. Lêc gwêbaga xam tîyi wê xam ob ngidu a xôn ge di om xam xo a tii vac nang di ngidu a xôn ya mone, om a xêgyaa vô nivîha yang di a pîmil Apumtau. ¹¹ A o nêl ên a nêbê susu ma ên a lêm. Ên a xovô pyap ên a nêbê nivîha me nîpaên obêc val vô a ge od pyap, ge a xêgyaa ob vô nivîha. ¹² A tîyi wê a ob dô susu maên ge, di a tîyi wê a ob tulec susu tîbeac ge. A xovô wê yaên tîbeac ge di a xovô wê dôên vip ge. A xovô môp wê tulec ên susu ge di môp wê susu maên ge. Vac nivîha yuu nîpaên ge a xovô môp wê a xêgyaa ob vô nivîha tîyi buc vîhati ge. ¹³ Kîlisi vông xêkizêc wê i vông ge vô a, om a tîyi wê a ob le xêkizêc vac vîyin yuu xôn nivîha di vông yuac wê i vông vô a ge vîhati.

¹⁴ Lêc xam vông môp nivîha vô a ên wê xam ngidu a xôn ên vîyin wê tulec a ge. ¹⁵ Xam Pilipai, xacxam va xovô pyap ên xam nêbê buc taxlee wê a kô yuac xolac di sea vîgwe Masedonia ge od konglegesên ngwe o ngidu a xôn lêm. Nge, xacxam va ngidu a xôn di vông mone vô a ên nêb il ngiduma xôn ên yuac i yêp nivîha. ¹⁶ Di buc wê a la dô vac vîgwe Tesalonaika ge od xam vông mone lam vô a lu yuu. ¹⁷ Lêc a o xo mone me susu ên a nêb xam vông i lam vô a lêm. Nge, a xo xam môci ên a nêb môp nivîha tige wê xam mi vông ge i vô levac di vô nôn nivîha ên i vông xam lêm i vô levac. ¹⁸ Ilage xam vông mone vô Epaplodaitas ên xam nêb i kô mi lam vông vô a ên a kô. Om mone wê xam vông i lam vô a ge tîyi a di luu wê a nêb a ob kô

ge vêl. Om susu ti o ma vô a lêm. Mone wê xam vông i lam vô a ge tîyi xocbê daa wê nivîvea nivîha wê xam vông vô Anutu ge. Om Anutu ob yê daa tige nivîha di kô hixôn xêyaa nivîha. ¹⁹ Il nêd Anutu ge tu susu nivîha vîhati yang kehe. Om xam susu ti obêc

ma ge od Anutu ob vông vô xam i t̄iyi wê xam nêb xam ob kô ge, ên wê xam tu Yesu K̄ilisi xe ge. ²⁰ Om il ob p̄imil il Mag Anutu i yêp luta lêc luta. K̄iyang nôñ.

Pol k̄iyang timuên

²¹ A nêl v̄idiiên vô xam v̄ihati wê xam tu Yesu K̄ilisi xe ge. D̄i lige vông vinên v̄ihati wê dô h̄ixôn a ga, he êno nêl v̄idiiên vô xam. ²² Xomxo vông vinên wê vông yuac vac king Sisa ben ge he mi xo xam nḡinong, om he êno nêl v̄idiiên vô xam, d̄i xomxo vông vinên v̄ihati wê dô vac v̄igwe tiga ge nêl v̄idiiên vô xam.

²³ V̄izid niv̄iha wê Apumtau Yesu K̄ilisi vông ge i viac xam v̄ihati.

KOLOSI

Kipihac wê Pol kîvuu vô tîbii Kolosi ge

¹ A Pol wê Anutu vînoo a ya xovôên wê ici va vông ge ên nêb a tu Yesu Kîlisi nu sinale ti. Il lig Timoti dô hixôn a, ² dî xii kîvuu kipihac tiga vô xam Kolosi wê xam tu Anutu nue ge. Xam ge xii lige wê xam vông i vin Kîlisi.

Il Mag Anutu i vông vîzid nivîha hixôn kiyang malehe i lam hivun xam xôn.

Pol xêyaa vô nivîha ên tîbii Kolosi

³ Tîyi buc vîhati wê xii Timoti kîtaa lec xam Kolosi ge, xii pîmil Anutu wê il lig Apumtau Yesu Kîlisi ma ge, ⁴ ên xii ngô wê xam vông i vin Yesu Kîlisi dî xam xêmyaa vin lec xomxo vông vinên vîhati. ⁵ Ilage Anutu xolac nivîha wê kiyang nôn ge val vô xam mî xam ngô. Xolac tige nêl bêga ên nêbê Anutu viac vîzid hixôn nôn nivîha vîhati pyap gê lag puunê ên nêb ob vông vô xam tîmuên. Om môp vông vinên hixôn môp xêyaa vin lecên wê xam vông ge kehe bêga nêbê xam xovô dî xam bin vîzid hixôn nôn nivîha tige. ⁶ Ilage xolac val vô xam mî xam ngô dî xovô kiyang nôn wê nêl kîtong lec xêyaa vin lecên wê Anutu vông vô xam ge. Om gwêbaga xolac tige vô levac vac xam mahîgun, dî la vô levac vac vîgwe vîhati dî vô nôn nivîha vô xomxo tibeac. ⁷ Eaplas kô xolac mî loc nêl kîtong vô xam Kolosi taxlee mî xam xovô. Eaplas ge Anutu nu yuac tîyi xocbê xii ge, dî xii xêmyaa vin lec i, dî i le vac xii nimpîlêhê mî nêl xolac dî viac Kîlisi yuac nivîha, ⁸ dî Eaplas val nêl kîtong vô xii lec môp xêyaa vin lecên wê Myakîlôhê Ngîbua vông vô xam mî xam tîmu vô ge.

Pol kîtaa lec tîbii Kolosi

⁹ Mêgem vô buc taxlee wê xii ngô kiyang lec môp nivîha wê xam mi vông ge dî i val tip gwêbaga hixôn, xii kîtaa lec xam tîyi buc vîhati dî xii nim o ma lec kîtaaên lêm. Nge, xii kîtaa vô Anutu lec xam bêga ên xii nêbê i vông xovôên vô xam ên xam xovô môp nivîha vîhati wê Anutu xovô nêb xam ob vông ge, dî i vông xovôên levac hixôn pîyôp nivîha wê Myakîlôhê Ngîbua vông ge i dô vac xam nîlôm dî hivun xam xôn. ¹⁰ Xam obêc kô xovôên wê Myakîlôhê Ngîbua vông ge od xam ob tîmu vô môp wê Apumtau nue vông ge, dî Anutu ob yê xam nivîha, dî xam ob vông yuac nivîha wê ob vô nôn nivîha ge, dî xam ob xovô Anutu dî xovôên tige ob vô levac vô xam. ¹¹ Xii kîtaa vô Apumtau xêkîzêc kehe lec xam bêga ên xii nêbê i vông xêkîzêc vô xam êdêc xam le xêkîzêc dî kîlê vîyin vîhati hixôn xêmyaa nivîha, ¹² dî xam pîmil il Mag Anutu. Anutu nêb xam tîyi wê xam ob kô nôn nivîha vîhati wê nêl xam lêm lec ge tîyi xocbê xomxo vông vinên vîhati wê dô vac xêseac ge ob kô. ¹³ Anutu vô il vêl ên xêkîzêc yuu mapîtoc wê Seten vông ge dî tung il la dô vac xêkîzêc yuu xêseac wê Anutu nu tuc vông ge. Nu tuc ge wê Anutu xêyaa vin lec i, ¹⁴ dî i vô il vêl ên il nêd nîpâên dî kîtya il nêd nîpâên vêl.

Anutu nu tuc hixôn yuac wê i vông ge

¹⁵ Il o xê Anutu lec madnôn lêm, léc Anutu nu tuc ge tîyi xocbê Anutu vaci, dî i tu mugên ên susu vîhati wê Anutu tung ge. ¹⁶ Ên nu tuc tu susu lag yuu kîbun vîhati yang kehe, dî tung susu wê il xê hixôn susu wê il xêên ma ge vîhati êno, om ici va tung he angela wê xêkîzêc dî lê levac ge hixôn xomxo levac vîhati. Anutu nu tuc tung susu vîhati yang ên nêb he i pîmil i lê dî vông yuac i tîyi xovôên wê i vông ge. ¹⁷ Nu tuc dô taxlee dî susu vîhati ge ti o dô hixôn i lêm. Nge, ici va tung susu vîhati, om gwêbaga he dô ya xêkîzêc wê ici va vông ge. ¹⁸ Kîlisi hixôn il xomxo vông vinên vîhati tîyi xocbê nôn tîbed, léc Kîlisi tu il badzub. Kîlisi ge mugên, dî ici va xomxo taxlee wê kîdi lec mavîha vac yîbên ge, om tu xomxo hixôn susu vîhati bazub dî ti o luu i vêl lêm. ¹⁹ Mêgem Anutu xovô nêb ob vông mavîha yuu xêkîzêc wê i vông ge vîhati vô nu tuc, om vông i hivun nu tuc xôn. ²⁰ Ilage Anutu yê il hixôn susu lag yuu kîbun vîhati tîyi xocbê il vông vevac vô i. Léc Anutu nêb ob vîlu vô xomxo hixôn susu vîhati ge i loc dô vac i kwa ngîbi. Om vông

nu tuc lam yib lec xax pola di kipyax i hi sea, om nu tuc vông kisoac mi le vac il Anutu mahigun di hi ni nyagên wê Anutu vông vô il ge.

²¹ Ilage xam dô teva ên Anutu, di xam piyôp vông vevac vô Anutu, di xam mi vông môp nipaên. ²² Lêc Kîlisi lam yib lec xax pola, om vông kisoac mi le vac il Anutu mahigun di hi ni nyagên wê Anutu vông vô il ge. Kîlisi vông bêge ên nêb ob kô il mi il la le vô Anutu manôn ên Anutu i yê il tiyi xocbê xomxo ngîbua wê il nilôd vô paha lec di nipaên ti o yêp vô il lêm. ²³ Xam obêc nêb Anutu i yê xam tibêge ge od xam hôm môp vông vinên xôn pîlihi, di le xêkizêc, di susu ti i o lêc vông xam sea môp wê xam bin nôn nivîha wê xam ob kô timuên ge lêm. Xolac nêl nôn nivîha kitong vô xam mi xam ngô ilage. Xolac tige, xomxo la nêl vô xomxo kibun ga vîhati, di a Pol, a tu xolac tige nu yuac.

Pol ngîdu tibii Kolosi xôn

²⁴ Gwêbaga tibii ya vông viyin yuu myavinê vô a ên wê a ngîdu xam xôn ya xolac ge. Lêc a xêgyaa vô nivîha, ên myavinê ya wê o la lec Kîlisi hixôn lêm ge, ya gên yêp. Om a ob kô vîhati lec nignîvi ên i ngîdu xam wê xam vông i vin ge xôn. Ên il hixôn Kîlisi tiyi xocbê nôn tîbed. ²⁵ Anutu vaci vînoo a ên nêb a tu xomxo vông vinên nu yuac ti wê a ob ngîdu xam xôn ge, om vông yuac vô a ên nêb a la nêl Anutu xolac vîhati kitong i yêp seac. ²⁶ Vô buc vîhati ilage Anutu xolac wê nêl Yesu kitong ge yêp xôpacên om xomxo vîhati yang lungên. Lêc gwêbaga, Anutu vông xolac tige lam yêp seac vô il wê il vông i vin Yesu ge. ²⁷ Anutu nêb ob nêl kitong vô il ên il xovô bêga bê kiyang wê yêp xôpacên ilage ge kiyang nivîha yang tiyi wê obêc ngîdu xomxo vîhati ge xôn. Om nêl kiyang tige kitong vô xam wê xam o Yuda lêm gee êno. Kiyang xôpacên tige nêl ên nêbê Kîlisi dô hixôn xam, om xam dô bin buc wê Kîlisi obêc tung xam la dô vac xêseac wê i vông ge. ²⁸ Xe nêl Kîlisi kitong i yêp seac, di xe tixuu xomxo toto ya xovôên vîhati, di xe viac kiyang nivîha vô he. Xe vông yuac tibêge ên xe nêb xe ob kô he toto mi la le vô Anutu manôn ên Anutu i yê he i tiyi xocbê xomxo wê xovô Kîlisi pyap ge. ²⁹ Om yuac tibêge yuac levac wê a vông ya xêkizêc levac wê Kîlisi vông vô a ge.

2

Piyôp yuu xovôên vîhati yêp vô Kîlisi vaci

¹ A nêb xam xovô bêga bê a vông yuac levac ên a nêb a ob ngîdu xam Kolosi di tibii Leodisia hixôn xomxo vông vinên vîhati wê o yê a magnôn lêm ge xôn. ² Om a vông yuac levac ên a nêb xam nilôm i vô nivîha di xam xêmyaa i vin lecma, di xam kô xovôên levac ên xovôên tige i vông xam le xêkizêc vac vông vinên di i vô nôn nivîha vô xam. Di a nêb xam xovô Anutu kiyang wê yêp xôpacên ge kehe, ên kehe ge Kîlisi vaci. ³ Ên piyôp yuu xovôên nivîha wê Anutu vông ge vîhati yêp vô Kîlisi vaci.

⁴ A nêl kiyang tiga vô xam ên a nêb xomxo ti i o kityoo xam ya kiyang hizi lêm. ⁵ A dô teva lêc a xo xam tiyi xocbê a dô hixôn xam ge, om a nilôg vô nivîha ên wê xam vông môp nivîha di vông i vin Kîlisi xêkizêc ta ge.

Xam dô hixôn Kîlisi di hôm i xôn pîlihi

⁶ Xam vông i vin Apumtau Yesu Kîlisi pyap, om xam lêc timu vô i vîxa, ⁷ di hôm Kîlisi xôn xêkizêc i tiyi xocbê xax ngîlôhê la hôm kibun xôn ge, di xam le xêkizêc hixôn Kîlisi i tiyi xocbê xumac le lec teac kisii mi le pîlihi. Om xam le xêkizêc ya vông vinên wê xe tixuu xam ya ilage. Di xam pîmil Anutu i tiyi buc vîhati.

⁸ Xam viac xam nivîha, ên xomxo ya nêb ob kityoo xam di ku xam xôn ya kiyang vaxvax wê ob vô nôn nivîha lêm ge. Kiyang wê he mi nêl ge he nêl tiyi xocbê bue vông ilage, tiyi xocbê môp yuu xovôên wê yêp gê kibun ga. Di he o nêl kiyang nôn wê Kîlisi vông ge ti lêm.

⁹ Xam xovô pyap ên xam nêbê Kîlisi ninîvi tiyi xocbê xomxo kibun ga, lêc Anutu vông xêkizêc yuu xovôên wê i vông ge vîhati hivun Kîlisi xôn, om yuu xôn tiyima. ¹⁰ Di xam dô hixôn Kîlisi om Anutu vông mavîha dôên nôn hivun xam xôn. Kîlisi ge wê luu xomxo

wê piyôp levac ge hixôn xêkizêc vihati ge vêl. ¹¹ Xomxo Yuda mi gôl he ninivi ên he nêb i nêl kitong bê he tu Anutu nue. Di xam êno tu Anutu nue, lêc xam o gôl nimnivi lêm. Nge, xam vông i vin Kîlisi om Kîlisi lipac xam nîlôm vô paha lec di vông xam sea môp nipaên wê xam nimnivi xovô ge, om ge nêl kitong nêbê xam tu Anutu nue. ¹² Môp wê xam lipac mia ge tiyi xocbê xam wib hixôn Kîlisi, di dô vac lôva hixôn i, di kidi lec mamviha vac yibên hixôn i, ên xam vông i vin ên xam nêbê xêkizêc wê Anutu vông ge vông Yesu kidi lec mavîha vac yibên. ¹³ Ilage xam vông môp nipaên viyang viyang ge di timu vô môp kibun wê xam nîlôm xovô ge. Om xam dô tiyi xocbê xam wib di la dô teva ên Anutu. Lêc Anutu kitya xam nêb nipaên vêl om vông xam dô mamviha hixôn Kîlisi. ¹⁴ Xolac wê Anutu vông vô Moses ge nêl il nêd nipaên kitong. Lêc Anutu hi il nêd nipaên vihati la lec xax hixôn Kîlisi, om il wê il vông i vin ge, Anutu kitya il nêd nipaên vêl di vông xolac tikwê wê Moses vông ge tip la vêl. ¹⁵ Môp yibên wê Kîlisi vông ge vông xêkizêc wê Seten he nue yuac vông ge tip la vêl, om Kîlisi ngînoo Seten he nue yuac vêl di vông xomxo yê he tiyi xocbê susu vîdaaên.

Xam wib hixôn Kîlisi

¹⁶ Kîlisi kitya xam nêb nipaên vêl, om le i lêc ngô kiyang wê xomxo ya kidu xam ên nêb xam timu vô ge lêm. Ên môp wê he nêl ge môp kibun, xocbê môp yaên yuu numên, di môp lec klismas paha hixôn dentuc paha di da vihati. ¹⁷ Môp tigeê tixuuên pîleva, ên he tixuu lec môp wê ob val timuên ge. Lêc Kîlisi ge nôn vîxôhilôg. ¹⁸ Xomxo ya yong he ên nêb he yê vîvia, di yong he ên nêb he vông heche va vô nipwo lec di yev vîxa kitu vô angela. Lêc xam vibu he di ngôên he kiyang i ma. Ên he so ên he nêbê môp wê he vông ge luu xam vông môp vêl. Lêc he yong he pîleva, ên piyôp wê he vông ge la timu vô môp kibun ga, ¹⁹ di he o hôm Kîlisi xôn pîlihi lêm. Il hixôn Kîlisi tiyi xocbê xomxo nôn tîbed, lêc Kîlisi tu il badzub. Di bazub viac nôn vihati di vông kilôhê hixôn len di ninivi vihati kitucma tu nôn tîbed di lig mi vô levac ya xêkizêc wê Anutu vông ge.

²⁰ Xam wib pyap hixôn Kîlisi om xam sea môp kibun ga vihati. Bêna lêc xam lax vông môp tiyi xocbê xomxo kibun ga ge? Bêna lêc xam la vac xolac baba wê nêl bêga ên nêbê, ²¹ “Le i lêc hôm susu tigeê lêm, di le i lêc ya yaên tigeê lêm, di le i lêc vyax vîgêm lec susu tigeê lêm.” ²² Susu wê xolac baba nêl lec ge, il ob vông yuac ya, lêc he xôa obêc ma timuên. Xomxo kibun ga heche va nêl kiyang lec susu tigeê. ²³ Di he kîtaa vô angela, di he yê heche va nipaên di vông he ninivi vô nipaên. Môp tigeê hi xomxo manôn lec om he so nêb môp nivîha. Lêc môp tigeê o tiyi wê ob vông he kol he ninivi ên nipaên ge lêm.

3

Anutu tîpi vô il kidi lec madviha hixôn Kîlisi

¹ Anutu tîpi vô xam kidi lec mamviha hixôn Kîlisi, om xam vông nîlôm i loc vô nôn nivîha wê yêp lag puunê ge. Ên Kîlisi tu il nêd levac mi la dô lag puunê vô Anutu vîgê hiyôv. ² Xam vông piyôp i loc diluhu vô nôn nivîha wê yêp lag puunê ge, di le i lêc vông piyôp i loc vô susu kibun ga lêm. ³ Ên xam wib hixôn Kîlisi, om Kîlisi hôm mavîha dôên wê xam vông ge mi viac i yêp nivîha, di kehe yêp vô Anutu. ⁴ Kîlisi ge mavîha dôên wê il vông ge kehe, om vô buc timuên wê Kîlisi obêc lop mi lôm le seac ge od xam êno obêc lam le pîkeb i vac xêseac wê i vông ge.

Il vô paha lec

⁵ Xam obêc kô xêseac wê Kîlisi vông ge, om xam lêc sea môp kibun ga wê yêp vac xam nîlôm ge i loc yêp xel. Môp nipaên tigeê bêga nêbê môp yôdac vêx yuu vux, môp ningêac, môp yôdac viyang viyang wê xam nimnivi xovô ge, môp nipaên wê xam nîlôm kidu xam ên nêb xam vông ge, di môp wê xam wê xomxo ngwe susu di nîlôm yetac ên ge, ên môp tigeê tiyi xocbê xam yev vîxam kitu vô anutu kityooên. ⁶ Anutu xêyaa vô myavînê vô xomxo wê vông môp nipaên tibêgee, om obêc vông myavîwen nipaên vô he.

⁷ Ilage xam dô hixôn xomxo wê mi vông môp nipaên tibêgee om xam mi timu vô môp nipaên tibêgee vîhati.

⁸ Lêc gwêbaga a ob nêl vô xam bê xam sea môp nipaên vîhati i loc yêp xel. Môp nipaên bêga nêbê môp kunacmaên, dî môp xêyaa myavîné, dî môp wê xam nêb xam ob vông xomxo ngwe vô nipaên ge, dî môp wê xam nêl kiyang nipaên lec xomxo ge, dî môp wê kiyang yacyac tyip vac xam myam dî vông xam ngilooma dî pîpingma ge. ⁹ Le i lêc nêl kiyang kityoôn voma lêm, ên ilage xam sea môp nipaên wê yêp vac xam nîlôm ge la vêl, ¹⁰ dî xam vô paha lec pyap, ên Anutu vaci wê vông xam nîlôm vô paha lec ge, dî Anutu ob vông yuac vac xam nîlôm i tîyi buc vîhati ên xam xovô i dî dô i tîyi xocbê ici va ge. ¹¹ Om xomxo Glik dî xomxo Yuda, dî he wê gôl ninîvi ge, hixôn he wê o gôl ninîvi lêm ge, dî tîbii madîluhu, dî xomxo vîmen wê dô vac nita ge, dî xomxo wê vông yuac vîdaaên vô xomxo ge, hixôn he wê viac heche va yuac ge, Kîlisi yê il vîhati tîyima, ên Kîlisi vaci wê tu il vîhati kehe dî i dô hixôn xomxo vîhati.

Môp nivîha wê il ob timu vô ge

¹² Anutu vînoo xam pyap ên nêb xam tu i nue, dî i xêyaa vin lec xam. Mêgem xam lêc timu vô môp nivîha bêga bê xam xo vîgwe pîsiv ên xomxo, dî vông nivîha vô he, dî xam pîlepac xam mi vô nipwo lec, dî xam lum nêl kiyang malehe vô xomxo, dî le i lêc vông nipaên vac nipaên lêm. ¹³ Nge, lime ti obêc vông nipaên vô ông ge od ông kîtya i nêl nipaên vêl dî vông nivîha vô i. Ên il Apumtau kîtya xam nêl nipaên vêl, om xam êno, xam kîtya lime nêl nipaên vêl. ¹⁴ Dî xam xêmyaa i vin lecma, ên môp xêyaa vin lecmaên wê ob vông môp nivîha vîhati ngîduma xôn dî ob vông xam dô kîdu tîbed. ¹⁵ Kîlisi tyuc il ên nêb il tu nôn tîbed dî dô vac kiyang malehe nîlô. Om xam vông kiyang malehe wê Kîlisi vông ge i yêp vac nîlôm ên i viac xam, dî xam pîmil Anutu i tîyi buc vîhati. ¹⁶ Xam hôm Kîlisi kiyang xôn pîlihi mi i yêp vac nîlôm dî xam xovô i nivîha. Dî xam tîxuu lime ya xolac dî viac kiyang nivîha voma ya xovôên nivîha vîhati. Xam pîmil Anutu vac nîlôm dî vông lîlo wê pîmil ên i lê ge hixôn lîlo da, dî lîlo wê Myakîlôhông Ngîbua vông vô xam ge. ¹⁷ Dî kiyang vîhati wê xam ob nêl ge hixôn yuac vîhati wê xam ob vông ge, od xam nêl xam kiyang dî vông xam yuac vîhati lec Apumtau Yesu lê, dî xam pîmil il Mag Anutu hixôn lec Yesu lê.

Kiyang lec vux hixôn vînêe nue

¹⁸ Xam vêx gee, xam loc vac lîyame vông kiyang kwa ngîbi, ên môp tibêge tîyi wê Apumtau nêbê vêx ob vông ge. ¹⁹ Xam vux gee, xam xêmyaa i vin lec vînême, dî le i lêc vông nipaên vô he lêm.

²⁰ Xam nuge, xam vô nînyam lehe vô kiyang vîhati wê tame mame nêl ge dî loc vac he kwa ngîbi, ên Apumtau ob yê môp tibêge nêb nivîha. ²¹ Dî xam mae, le i lêc vông nume nîlô i vô nipaên dî he xêyaa i vô myavîné lutîbed vô xam lêm, ên xam ob vông he nîlô vô vîyin dî he ob xo ên nêb xam xêmyaa o vvac vin lec he lêm.

Kiyang lec xomxo levac hixôn nue yuac

²² Xam wê xam tu xomxo levac nue yuac ge, xam loc vac kiyang vîhati wê xomxo levac nêl ge kwa ngîbi. Le i lêc kityoo dî hi xomxo levac manôn lec ya yuac lêm, ên ge tîyi xocbê xam nêb xomxo i yê xam nivîha. Om xam nîlôm i o lêc vông yuu lêm. Nge, xam nîlôm i loc tîbed vô yuac wê xam ob vông ge, dî xam xona ên Apumtau. ²³ Dî yuac vîhati wê xam vông ge, xam vông ya nîlôm tîbed dî nim i o lêc ma lêm, ên tîyi xocbê xam o vông yuac vô xomxo kîbun ga ti lêm. Nge, xam vông yuac vô Apumtau. ²⁴ Xam xovô bê xam obêc vông xam yuac i yêp nivîha ge od vô buc tîmuên Apumtau obêc vông nôn nivîha wê nêl xam lêm lec ge vô xam, ên yuac wê xam mi vông ge, xam vông vô Apumtau Yesu Kîlisi. ²⁵ Lêc xomxo wê vông môp nipaên ge, Anutu obêc vông myavîwen vô he lec nipaên wê he toto vông ge, ên Anutu obêc yê xomxo mangwe levac dî mangwe nipwo lêm. Nge, yê il vîhati tîyima.

4

¹ Xam xomxo levac wê viac nume yuac ge, xam vông nivîha vô he di viac he nivîha. Xam xovô bê xam êno, xam nê m levac dô kisii ganê di yê môm wê xam vông ge.

Kiyang lec môm kitaaên hixôn xolac nêlên

² Xam hôm môm kitaaên xôn pîlihi i tiyi buc vîhati di seaên i ma. Wê xam obêc kitaa ge od xam vông piyôp i loc vô kitaaên vaci, di xam pîmil Anutu ya kitaaên. ³ Di xam kitaa vô Anutu lec xe êno bêga bê Anutu i ngîdu xe xôn di hîlung môm vô xe ên xe nêl Kîlisi kiyang wê yêp xôpacên ilage i yêp seac. Gwêbaga tibii tung a lam dô vac xumac kalabuhu ga ên wê a nêl xolac ge. ⁴ Om xam kitaa lec

a, ên buc wê a obêc nêl Kîlisi xolac ge od a nêl xolac i yêp seac, ên yuac tige wê Anutu vông vac a vîgêg.

⁵ Môm wê xam vông vac tibii madîluhu mahîgun ge, xam vông ya xovôên nivîha i tiyi buc vîhati di xam o sea buc ti i loc vîdaaên lêm. ⁶ Kiyang vîhati wê xam ob nêl ge, xam nêl kiyang nivîha wê ob vô nôn nivîha ge. Ên xam obêc nêl bêge ge od xam ob tiyi wê xam ob luu kiyang nivîha vô xomxo toto ge.

Pol vông Tikikas yuu Onisimas la vô tibii Kolosi

⁷ Tikikas ob nêl a kitong vô xam. Tikikas ge il lig vông vinên ti wê il xêdyaa vin lec i ge, di i xomxo ti wê vông yuac nivîha ge di vông Apumtau yuac hixôn xe. ⁸ Om a vông i loc vô xam ên a nêb i loc nêl kitong bê xe dô tibêna vac xumac kalabuhu ga, ên i vông xam nîlôm i vô vîyin maên. ⁹ Di a vông Onisimas i loc hixôn Tikikas. Onisimas ge xam Kolosi lime ti di il lig vông vinên ti wê vông Anutu yuac nivîha ge, di il xêdyaa vin lec i. Om yuu Tikikas ob nêl kitong vô xam lec vîyin yuu nivîha wê tulec a vac vîgwe ga.

Kiyang vîwen timuên

¹⁰ Alistakas wê lam dô vac xumac kalabuhu ga hixôn a ge nêl vîdiiên vô xam, di Mak wê Banabas ngîdê ge êno nêl vîdiiên vô xam. Mak obêc mîloc vô xam ge od xam kô i lec nivîha i tiyi xocbê kiyang wê a vông i loc vô xam ilage. ¹¹ Di Jisas wê lê ngwe nêbê Jastas ge nêl vîdiiên vô xam. Xomxo Yuda tîbeac vông i vin Yesu, lêc Alistakas, Mak, di Jastas, yonbed wê yon vông yuac hixôn a mî xe nêl Anutu xolac vô tibii tîbeac. Di yon ge wê yon ngîdu a xôn di vông a nîlôg vô vîyin maên.

¹² Eaplas nêl vîdiiên vô xam. Eaplas ge xam Kolosi lime ti wê tu Yesu Kîlisi nu yuac, di i kitaa vô Anutu lec xam tiyi buc vîhati nêb Anutu i vông xam le xêkizêc vac vông vinên wê xam vông ge, di i vông xovôên vô xam ên xam xovô môm nivîha vîhati wê Anutu xovô ên nêb xam vông ge. ¹³ A xovô pyap om a nêl kitong vô xam bêga bê Eaplas vông yuac levac ên nêb ob ngîdu xam Kolosi hixôn tibii Leodisia di he Hilapolis xôn. ¹⁴ Il docta Luk wê il xêdyaa vin lec i ge hixôn Dimas, yuu nêl vîdiiên vô xam.

¹⁵ Xam nêl vô lime vông vinên vac vîgwe Leodisia bê a nêl vîdiiên vô he. Di xam nêl vô vêx ti lê nêbê Nimpa hixôn xomxo vông vinên wê he kitucma mî yê da vac i ben ge bêga bê a nêl vîdiiên vô he êno. ¹⁶ Xam obêc kitong kîpihac tiga pyap ge od xam vông i loc vô konglegesên vac vîgwe Leodisia ên he i kitong êno. Di kîpihac wê a vông i la vô he Leodisia ge, he i vông i lam vô xam Kolosi ên xam êno kitong. ¹⁷ Xam nêl vô Akipas bêga bê, “Ông viac yuac wê Apumtau vông vô ông ge di vông yuac tige i vô nôn nivîha.”

¹⁸ A, Pol, a kîvuu kiyang tiga ya vîgêg di a nêl vîdiiên vô xam. Xam lêc xovô wê a gên dô vac xumac kalabuhu ga. Vîzid nivîha wê Anutu vông ge i dô hixôn xam vîhati.

1 TESALONAİKA

Kípíhac tax ngwe wê Pol kívuu vô
tíbii Tesalonaika ge

¹ A, Pol, xen Sailas yuu Timoti, xen kívuu kiyang ga vô xam Tesalonaika wê xam vông i vin Mag Anutu yuu Apumtau Yesu Kílisi ge.

Vízid nivíha dî kiyang malehe i hívun xam xôn.

Xomxo Tesalonaika vông i vin xêkizêc dî dô vac Anutu môp bôbac

² Xe mi pímil Anutu tíyi buc víhati ên xam, dî xe mi kítaa vô Anutu lec xam, ³ dî xe xovô môp nivíha wê xam vông ge, om xe mi nêl xam kítong vô il Mag Anutu ên xe nêbê xam vông i vin nivíha om xam mi vông yuac nivíha, dî xam xêmyaa vin lec Yesu om xam mi vông yuac xêkizêc, dî xam mi vông i vin xêkizêc bêga ên nêbê Apumtau Yesu Kílisi ob lop mî lôm vô buc tímuên, om xam díyaxên buc tige. ⁴ Xam lige, xe xovô bêga ên xe nêbê Anutu xêyaa vin lec xam dî ici va vînoo xam ên nêb xam tu i xe, ⁵ ên buc wê xe loc nêl Anutu xolac vô xam ge od xe o nêl tíyi xocbê kiyang pîleva ge lêm. Nge, xe nêl xolac híxôn xêkizêc wê Anutu Myakîlôhò Ngíbua vông ge, om xam ngô dî vông i vin, dî xam nêl ên xam nêbê xolac ge kiyang nôn víxôhilôg. Dî xam xovô môp nivíha wê xe vông vac xam mahígún ên xe nêb i ngídu xam xôn ge.

⁶ Om gwêbaga xam mi tímu vô môp wê xe híxôn Apumtau vông ge, ên xam vông i vin xolac dî kô víyin lec, lêc Anutu Myakîlôhò Ngíbua ngídu xam xôn dî vông xam nílôm vô nivíha. ⁷ Om xomxo vông vinên víhati vac vígwe levac Masedonia yuu Glik ngô wê xam Tesalonaika le xêkizêc vac vông vinên, om tíyi xocbê xam hílung môp nivíha tige vô he. ⁸ Om môp wê xam vông ge vông Apumtau kiyang la vô levac vac vígwe Masedonia yuu Glik víhati. Lêc o vígwe yuubed ge lêm. Nge, la vô levac vac vígwe tíbeac híxôn, om xomxo víhati ngô wê xam Tesalonaika vông i vin Anutu ge, mêgem xe ob nêl vông vinên wê xam vông ge kítong vô he lêm, ên heche va ngô pyap. ⁹ Dî tíbii Masedonia yuu Glik heche va nêl xam kítong ên nêbê buc taxlee wê xe loc vô xam Tesalonaika ge od xam kô xe lec nivíha, dî sea anutu kityooên wê mayibên ge dî pîlepac xam nílôm la vô Anutu nôn wê mavíha kehe ge ên xam nêb xam ob tu i nue yuac. ¹⁰ Dî he nêl xam kítong ên nêbê xam díyaxên buc wê Anutu nu tuc ob sea ben lag puunê dî lop mî lôm ge. Anutu nu tuc ge wê yib lêc Anutu típi vô i kîdi lec mavíha vac yibên. Ge Yesu wê ob vô il vêl ên Anutu xêyaa myavínê wê ob val vô xomxo lec buc tímuên ge.

2

Pol vông yuac gê Tesalonaika

¹ Xam lige, xacxam va xovô ên xam nêbê ilage wê xe loc dô híxôn xam ge od yuac wê xe vông vac xam mahígún ge o tô vac lêm, ên xam ngô xe kiyang dî vông i vin. ² Dî xam xovô pyap ên xam nêbê buc taxlee ge xe mîla dô vígwe Pilipai, lêc he ya vông víyin levac vô xe dî nêl kiyang nipaên lec xe híxôn. Mêgem xe sea he dî pec mî loc vô xam Tesalonaika, mêdec xomxo mangwe vac xam bom vông víyin vô xe ên wê xe nêl xolac vô xam ge. Mêlêc il nêd Anutu ngídu xe xôn om xe nêl Anutu xolac vô xam dî xonaên ma. ³ Kiyang wê xe nêl vô xam ge, xe o nêl kiyang soên ti lêm, dî xe o xo kiyang tíbeac nêb xam ngídu xe xôn lêm, dî xe o nêb xe ob kityoo xam lêm. Ge o kiyang wê xe nêl ge kehe lêm, ⁴ dom kehe mô bêga nêbê Anutu yê dî xovô pyap ên nêb nipaên ti o yêp vac xe nílôm lêm, om nêbê xe tíyi wê xe ob vông yuac xolac nêlên ge. Mêgem xe mi nêl xolac vô xomxo, lêc xe o nêl xolac ên xe nêb xomxo i yê xe nivíha lêm. Nge, xe nêl xolac dî vông yuac ên xe nêbê Anutu vaci wê díyê dî xovô xe nílôm ge i yê xe nivíha. ⁵ Xam xovô pyap ên xam nêbê xe o nêl kiyang hízi vô xam lêm, dî Anutu vaci yê pyap dî xovô bêga ên nêbê xe o víyum kiyang madoên vac kiyang nivíha lêm. ⁶ Dî xe o vông yuac ên xe nêb

xam pĩmil xe lĩm, me xomxo ba he i pĩmil xe lĩm. Lĩc xe ga Kĩlisi nue sinale xe, om xe tĩyi wĩ xe ob nĩl dĩ xam vĩng xe lĩm vĩ levac. Lĩcom xe o nĩl bĩge vĩ xam lĩm. ⁷ Nge, xe dĩ mamlehe vac xam mahĩgun dĩ viac xam tĩyi xocbĩ nipwo ti ta viac i ge. ⁸ Xe xĩmyaa vin lec xam om xe nĩb xe ob nĩl Anutu xolac nivĩha vĩ xam, dĩ xe nĩb xe ob ngĩdu xam xĩn lĩ, lĩc xe obĩc xib lec yuac wĩ xe vĩng ge od pyap, ĩn xe xĩmyaa vin lec xam. ⁹ Xam lige, xam xovĩ pyap ĩn yuac levac wĩ xe mi vĩng vac xam mahĩgun vĩ vĩdĩĩn yuu bucĩn vĩhati ge. Xe vĩng yuac xĩkĩzĩc lec xolac nĩlĩn dĩ vĩng nĩm yuac bisnis hĩxĩn ĩn xe nĩb xe ob kĩ mone ĩn kĩsuu xom yaĩn lec dĩ xe ob vĩng vĩyin vĩ xam ĩn xe xom yaĩn lĩm.

¹⁰ Xam xovĩ pyap dĩ Anutu ĩno yĩ dĩ xovĩ mĩp wĩ xe mi vĩng tĩyi buc vĩhati wĩ xe mĩloc dĩ hĩxĩn xam wĩ xam vĩng i vin ge. Mĩp vĩhati wĩ xe mi vĩng ge mĩp ngĩbua dĩ mĩp bĩbac, dĩ ti o so lĩm. ¹¹ Dĩ xam xovĩ ĩn xam nĩbĩ xe viac xam toto tĩyi xocbĩ nipwo wĩ ma viac i ge. Mĩgem xe dĩdĩi xam vac mĩp nivĩha, dĩ nĩl kĩyang wĩ ob ngĩdu xam xĩn ge vĩ xam, dĩ xe viac kĩyang nivĩha vĩ xam, ¹² ĩn xe nĩb xam tĩmu vĩ mĩp nivĩha vĩhati wĩ Anutu vĩng ge. Anutu ge wĩ tyuc xam ĩn nĩb xam lam vac i ben dĩ lam dĩ vac xĩseac wĩ i vĩng ge hĩxĩn i nue vĩng vinĩn vĩhati.

Tĩbii Tesalonaika le xĩkĩzĩc vac vĩyin

¹³ Tĩyi buc vĩhati xe pĩmil Anutu lec mĩp ngwe wĩ xam vĩng ilage bĩga nĩbĩ ilage xam ngĩ Anutu xolac wĩ xe nĩl ge dĩ kĩ pĩlihi ĩn xam nĩbĩ kĩyang ge o xomxo pĩvulac pĩleva ti lĩm. Nge, xam nĩbĩ ge Anutu kĩyang nĩn vĩxĩhĩlĩg. Om xam nĩl vĩxĩhĩlĩg, ĩn ge Anutu kĩyang nĩn mĩ. Kĩyang tĩge dĩvĩng yuac xĩkĩzĩc vac xam wĩ xam vĩng i vin ge nĩlĩm. ¹⁴ Xam lige, xam tĩyi xocbĩ konglegesĩn vĩyang vĩyang wĩ he Yuda vĩng, wĩ dĩ vac vĩgwe levac Judia ge. ĩn he vĩng i vin Yesu Kĩlisi dĩ tu Anutu nue, lĩc he lie ya vĩng vĩyin vĩ he. Om xam tĩyi xocbĩ he, ĩn xam lime ya vĩng vĩyin vĩ xam lec vĩng vinĩn wĩ xam vĩng ge. ¹⁵ Xomxo Yuda gee wĩ mae bue ilage hi plopete yib. Nang dĩc he hi Apumtau Yesu yib, dĩ gwĩbaga he vĩng vĩyin vĩ xe lec xolac dĩ tĩi xe la, dĩ he vĩng Anutu yĩ he nĩpaĩn, dĩ he vĩng vevac vĩ xomxo vĩhati, ¹⁶ ĩn he le vac xe mĩp xĩn ĩn nĩb xe o la nĩl Anutu kĩyang vĩ tĩbii vĩyang ba lĩm. Anutu kĩyang tĩge tĩyi wĩ ob vĩ xomxo vĩl ĩn he nĩn nĩpaĩn. Lĩc he Yuda le vac xe xĩn. Om he nĩn nĩpaĩn vĩ levac vĩ he ĩn mĩp nĩpaĩn wĩ he vĩng ilage dĩ vĩng gwĩbaga hĩxĩn. Mĩgem Anutu xĩyaa myavĩnĩ lam yĩp vĩ he gwĩbaga.

Pol nĩb ob yĩ he i tĩi vac nang

¹⁷ Xam lige, xomxo Yuda tĩi xe vĩl ĩn xam, om xe lam dĩ teva ĩn xam buc myabo dĩ xe o xĩ xam mamnĩn lĩm. Lĩc xe xo xam tĩyi buc vĩhati dĩ xe myag mĩp wĩ xe ob lĩc mĩ loc xĩ xam i tĩi vac nang ge, dĩ xe nĩlĩm vĩ vĩyin ĩn wĩ xe o loc xĩ xam lĩm ge. ¹⁸ ĩn xe nĩb xe ob lĩc vĩ xam, lĩc xe o tĩyi lĩm. A Pol, a myag mĩp lu tĩbeac ĩn a nĩb a ob lĩc vĩ xam, lĩc Setĩn le vac mĩp xĩn ĩn a. ¹⁹ Lĩc xe nĩb xe ob xĩ xam mamnĩn, ĩn buc tĩmuĩn wĩ Yesu obĩc lop mĩ lĩm dĩ il le vĩ i manĩn ge od Yesu obĩc yĩ letyae dĩ vĩng vĩzĩd nivĩha vĩ xe lec wĩ xe nĩl xolac vĩ he ge, dĩ letyae obĩc vĩng xe xĩmyaa vĩ nivĩha, dĩ xe obĩc nĩl kĩyang vĩ Yesu lec letyae ĩn nĩbĩ he vĩng xe yuac vĩ nĩn lec? Xacxam va mĩ. ²⁰ ĩn xam ge wĩ xam vĩng xe lĩm vĩ levac dĩ vĩng xe xĩmyaa vĩ nivĩha.

3

Pol vĩng Timoti la ngĩdu he xĩn

¹ Ilage xe tĩyĩn ma wĩ xe ob loc vĩ xam ge, ĩn mĩp ma, om vĩng vĩyin vĩ xe, ĩn xe xo xam lĩ, lĩc mad xii Sailas nĩb xii ob dĩ Atĩns, ² dĩ xii ob vĩng Timoti i lĩc vĩ xam. Timoti ge, il lig dĩ Anutu nu yuac ti wĩ nĩl Kĩlisi xolac ge. Om xii vĩng Timoti lĩc ĩn xii nĩb i lĩc ngĩdu xam xĩn ĩn vĩng vinĩn wĩ xam vĩng ge i yĩp xĩkĩzĩc ta ³ dĩ vĩyin wĩ xomxo vĩng vĩ xam ge i o lĩc pĩlepac xam ti lĩm. Xacxam xovĩ pyap bĩ Anutu nĩb il obĩc kĩ vĩyin. ⁴ ĩn ilage wĩ xe loc dĩ hĩxĩn xam ge od xe nĩl kĩtong vĩ xam ĩn xe nĩbĩ il obĩc kĩ vĩyin lec vĩng vinĩn wĩ il vĩng ge. Mĩgem xam xovĩ pyap ĩn xam nĩbĩ xe kĩyang

tige vô nôn lec ði il xôn kilê viyin. ⁵ Mêgem a nilôg viyin ên xam om a vông Timoti lôc mi loc vô xam ên a nêb i lôc yê xam ên a ob xovô bê vông vinên wê xam vông ge ðiyêp xêkizêc, me? Ên a ðixo ên a nêb mêd Seten kityoo xam ði kitya yuac wê xe vông vô xam ge vêl.

Pol xêyaa vô nivîha ên wê he ðivông i vin xêkizêc ge

⁶ Mêgem Timoti milôc vô xam ði kô kiyang yuu yuac wê lôc yê ge mi lôm lam nêl vô xe, ði nêl xam kiyang yuu yuac nivîha kitong vô xe. Om nêl ên nêbê vông vinên wê xam vông ge ðiyêp xêkizêc ði xam xêmyaa vin lec xomxo vîhati. Nang ðêc nêl ên nêbê xam mi xo xe ði xam nilôm vô nivîha ên xe ði xam nêb xam ob wê xe mamnôn tiyi xocbê xe nêb xe ob xê xam mamnôn ge. ⁷ Xam lige, xe ngô wê xam vông i vin xêkizêc ta ge, mêgem vông vinên wê xam vông ge ngidu xe xôn vac viyin wê tulec xe ge, ⁸ ên xam obêc vông nilôm i la ðiluhu vô Apumtau ði le xêkizêc ta ge od ge wê ob vông xe dô nivîha. ⁹ Om gwêbaga xe tiyi wê xe ob pimil Anutu ên xam ge. Mêgem xe le vô il Anutu manôn ði pimil i nginong nginong ên wê xam vông xe xêmyaa vô nivîha yang ge. ¹⁰ ði xe kitaa vô Anutu tiyi bucên yuu vidiiên vîhati ên xe nêb i vông môp vô xe ên xe lôc xê xam mamnôn i tii vac nang, ði vông vinên wê xam vông ge tiyiên obêc ma ge od xe ob ngidu xam xôn ên xam vông i vin xêkizêc ta.

Pol kitaa vô Anutu ên nêb i vông môp wê ob la yê he ge

¹¹ Mêgem xe kitaa vô il Mag Anutu yuu il Apumtau Yesu bêga bê yuu i vông môp wê xe ob lôc xê xam ge vô xe. ¹² ði xe kitaa vô Apumtau ên xe nêb i vông môp xêyaa vin lecên i hivun xam xôn ði i vô levac vac xam mahigun êðêc xam xêmyaa i vin lecma ði xêmyaa i vin lec xomxo vîhati i tiyi xocbê xe xêmyaa vin lec xam ge. ¹³ Xe kitaa bêge ên xe nêb Anutu i vông xam le xêkizêc ta, ði obêc buc timuên wê Apumtau Yesu obêc lop mi lôm hixôn xomxo vông vinên vîhati ge od xam obêc le vô il Mag Anutu manôn, ði kiyang soên ti ob yêp vô xam lêm, om Anutu obêc yê xam nivîha tiyi xocbê xomxo ngibua ge.

4

Môp wê Anutu yê nivîha ge

¹ Xam lige, a ob nêl kiyang ngwe hixôn. Ilage xe tixuu xam ya môp nivîha vîhati ên xe nêb xam timu vô ên Anutu i yê xam nivîha. Om xam mi timu vô môp tibêgee. Lêc gwêbaga xe tu Apumtau Yesu manôn ði nêl xêkizêc vô xam i tii vac nang bêga bê xam vông môp tibêgee vîhati i vô levac, ² ên xam xovô môp yuu kiyang wê Apumtau Yesu vông vô xe ði xe nêl vô xam ge. ³ Môp wê Anutu nêb xam ob timu vô ge bêga bê xam tu xomxo ngibua wê nipaên ti o yêp vô xam lêm ge. ði xam xona nêb ên môp yôdac vêx yuu vux. ⁴ Xam vux ge, xam obêc nêb ii vêx ge od xam timu vô môp iimaên wê Anutu hixôn lime vông vinên ob yê nêb nivîha ge, ⁵ ði le i lêc yetac ên vêx wê ðiloc ge lêm ên ge môp nipaên wê tibii madiluhu wê lungên Anutu ge mi vông ge. ⁶ Le i lêc kityoo lime ði vông he i vô nipaên lec môp tibêge lêm, ên xe nêl vô xam ilage ên xe nêbê Apumtau obêc vông myaviwen nipaên lec môp bêge, ⁷ ên Anutu o hîlung môp ningeac tibêge vô il lêm. Nge, tyuc il ên nêb il tup vô môp nivîha wê xêseac ge. ⁸ Mêgem xomxo ti obêc vô nîmi vô Anutu kiyang tiga ge od o vô nîmi vô xomxo kibun ga lêm. Nge, vô nîmi vô Anutu wê vông Myakilôhông Ngibua wê i vông ge lam dô hixôn il ge.

⁹ Lêc môp wê xam xêmyaa ob vin lec lime ge, a ob kivuu kiyang ti vô xam lec môp tige lêm, ên Anutu vaci hîlung vô xam pyap, om xam xêmyaa mi vin lecma, ¹⁰ ði xam xêmyaa vin lec xomxo vông vinên wê dô vac vigwe Masedonia gee vîhati hixôn. Lêcom xe nêl xêkizêc vô xam bêga bê xam vông môp xêyaa vin lecên i vô levac, ¹¹ ði xam dô vac kiyang malehe, ði timu vô xam toto yuac bôbac, ði vông yuac ya xacxam va vigêm i tiyi xocbê xe nêl vô xam ilage, ¹² êðêc tibii madiluhu he i yê xam nivîha, ði xam ob vông viyin vô lime lec yaên yuu susu lêm.

Apumtau obêc lop mi lôm

¹³ Xam lige, xe nêb xe ob nêl kitong vô xam lec lime vông vinên wê yib ge, ên xam xovô di xam nîlôm i o léc vô vîyin ên he i tîyi xocbê tîbii madîluhu ge lêm, ên tîbii madîluhu ge wê he nîlô vô vîyin ên lie wê yib ge, ên he lungên môp wê xomxo yibên ob kîdi lec mavîha vac yibên ge. ¹⁴ Dom il ge, il vông i vin pyap ên il nêbê Yesu yib léc kîdi lec mavîha vac yibên. Om il xovô ên il nêbê xomxo vông vinên wê yib ge, Anutu ob tîpi vô he kîdi lec ya xêkîzêc wê Yesu vông ge di didii he mi lam hîxôn Yesu.

¹⁵ Mêgem gwêbaga xe nêl Apumtau kiyang vô xam bêga bê buc timuên wê Apumtau obêc lop mi lôm ge od il wê il gên dô madvîha ge il ob luu xomxo wê yib ge mi la mug lêm. Nge, heche mô obêc mug. ¹⁶ Vô buc tige Anutu ob tyuc vya levac di angela levac ti ob keac di Anutu vuac ob tyuc, di Apumtau Yesu obêc sea vîgwe kîsii ganê di lop mi lôm, mêdêc xomxo wê vông i vin Kîlisi léc yib ge ob kîdi lec mavîha tax. ¹⁷ Nang dêc il wê il vông i vin léc gên dô madvîha ge Kîlisi obêc kô il timuên di il ob mîla kîtuc lec xomxo wê yib ge vac vîyobtoc, di il xôn ob mîla le vô Apumtau gê lag puunê di la dô madvîha hîxôn i luta léc luta. ¹⁸ Mêgem xam nêl kiyang tiga vôma ên i ngîdu xam xôn di vông xam nîlôm i vô vîyin maên.

5

Il ob viac il ên buc wê Apumtau obêc vena lec ge

¹ Xam lige, xe ob kîvuu kiyang vô xam lec buc me klismas wê Apumtau ob vena lec ge lêm, ² ên xacxam va vvac xovô ên xam nêbê il lungên buc tige tîyi xocbê il lungên buc wê xomxo yôdac ti ob val vông yôdac vô susu vô bucên ge. ³ Vô buc tige xomxo tîbeac ob nêl ên nêbê, “Gwêbaga buc malehe om il ob dô nidvîha mê.” Léc ge buc wê vîyin ob val hîvun he xôn lutibed tîyi xocbê vêx ti nu obêc yubac ge od ta yaxên myavînê lutibed. Mêgem he ti o tîyi wê ob pec ên vîyin wê ob val ge lêm. ⁴ Léc xam lige, xam o dô vac mapîtoc lêm, om buc vîyin tige i o léc val vông xam yetac i tîyi xocbê tîbii yôdac vông xam yetac ge lêm, ⁵ ên xam o dô vac bucên wê mapîtoc ge lêm. Nge, il vîhati dô vac vîdiên wê xêseac ge. ⁶ Mêgem il ob xêp i tîyi xocbê tîbii madîluhu ge lêm. Nge, il madnôn i seac di il pîyôp i xovô, ⁷ ên xomxo wê yêp ge mi yêp vô bucên di he wê num mia ge mi num mi vô mavmav vô bucên di pîyôp vô judajuda. ⁸ Dom il mô dô vac xêseac, om il pîyôp i xovô, di il vînyum môp vông vinên yuu xêdyaa vin lecmaên i kîsuu il lec i tîyi xocbê ngakwi xêkîzêc kîsuu il nidnîvi lec ge. Di il vông i vin kiyang wê nêbê Apumtau obêc kô il mi il la dô hîxôn i ge, om kiyang tige i hîvun il xôn i tîyi xocbê kîlung xêkîzêc ta ti hîvun il badzub xôn ge. ⁹ Ên Anutu o tung il ên nêbê ni ob nyag vô il mi kîtya il vêl lêm. Nge, tung il ên nêbê il obêc vông i vin Apumtau Yesu Kîlisi ge od ob vô il vêl ên il nêd nîpaên. ¹⁰ Yesu yib lec il nêd nîpaên ên nêb il yibên yuu xôn madvîha ge il vîhati ob dô madvîha hîxôn i. ¹¹ Mêgem xam nêl kiyang nivîha vôma di ngîduma xôn i tîyi xocbê môp wê xam mi vông gwêbaga.

Kiyang vîwen timuên

¹² Xam lige, xe nêl vô xam bêga bê xam loc vac lime wê vông Anutu yuac vac xam mahîgun ge kwa ngîbi di ngô he kiyang, ên Apumtau vông he tu xam nêbê levac ên nêb he i nêl kiyang vô xam di tîtô xam. ¹³ Om xam vông he lê i vô levac lec yuac wê he vông ge, di xam xêmyaa i vin lec he, di xam vîhati dô vac kiyang malehe.

¹⁴ Xam lige, xe nêl xêkîzêc vô xam bêga bê xam tîtô he wê ni maên ge, di xam ngîdu he wê xona xona ge xôn, di ngîdu he wê o vông i vin xêkîzêc lêm ge xôn, di lum nêl kiyang malehe vô xomxo vîhati.

¹⁵ Le i léc vông nîpaên vac nîpaên lêm. Nge, xam vông nivîha vô lime hîxôn tîbii vîhati i tîyi buc vîhati.

¹⁶ Xam dô hîxôn xêmyaa nivîha i tîyi buc vîhati, ¹⁷ di xam kîtaa vô Anutu i tîyi buc vîhati, ¹⁸ di xam pîmîl Anutu i tîyi buc vîhati, buc wê xam tulec vîyin hîxôn buc wê xam tulecên vîyin ma ge. Xam tu Yesu Kîlisi xe pyap, om Anutu nêb xam vông môp tîbêge.

¹⁹ Le i léc le vac Anutu Myakilôhông Ngibua xôn lêm, ²⁰ di le i léc vô nîmi vô Anutu kiyang wê xomxo ob nêl vô xam ge lêm, ²¹ di xam yaxên kiyang vîhati mi wê, dêc hông nôn nivîha ²² di sea nipaên vîhati i loc dô xel.

²³ Anutu vaci wê malehe kehe ge i vông xam tu xomxo ngibua, di i viac xam kînum yuu myamkilôhông di nîmîvi ên xam dô nivîha di kiyang soên ti i o léc yêp vô xam vô buc wê Apumtau Yesu Kîlisi ob lop mi lôm ge lêm. ²⁴ Anutu wê tyuc xam ên nêb xam tu i nue ge ob vông bêge vô xam, ên ici va ob pwoo i vya vac lêm.

²⁵ Xam lige, xam kîtaa vô Anutu ên i ngîdu xe xôn.

²⁶ Xam nêl vîdiiên vô lime vông vinên vîhati di pul he vîgê i tîyi xocbê môp wê Anutu nue il mi vông ge.

²⁷ A nêl kiyang xêkizêc lec Apumtau lê bêga bê xam kîtong kîpihac ga vô lime vông vinên vîhati mi he i ngô.

²⁸ Vîzid nivîha wê il Apumtau Yesu Kîlisi vông ge i hîvun xam vîhati xôn.

2 TESALONAIKA

Pol kivuu kipihac wê vông yuu ge la vô tibii Tesalonaika

¹ A, Pol, xen Sailas yuu Timoti, xen kivuu kiyang ga vô xam Tesalonaika wê xam vông i vin Yesu ge. Xam tu il Mag Anutu yuu Apumtau Yesu Kìlisi xe pyap.

² Mag Anutu yuu Apumtau Yesu Kìlisi yuu i vông xam dô vac vizid nivîha di vông kiyang malehe i hivun xam xôn.

Pol pîmil Anutu

³ Xam lige, xe nîlôm kidu xe om xe pîmil Anutu ên xam tiyi buc vîhati. Môt tige môp bôbac, ên vông vinên wê xam vông ge diyêp xêkizêc di vô levac tiyi buc vîhati, di xam toto xêmyaa mi vin lecma nôn, di môp xêmyaa vin lecên tige divô levac vac xam mahigun tiyi buc vîhati. ⁴ Mêgem xe yong xam lêm vô levac vac konglegesen vîyang vîyang ge bêga ên xe nêbê xomxo vông vîyin yuu myavîné levac vô xam lec wê xam vông i vin ge, lêcom xam le xêkizêc ta di kilê vîyin di hôm vông vinên wê xam vông ge xôn pîlihi.

Anutu yaxên il ya môp bôbac

⁵ Xam mi le xêkizêc ta vac vông vinên, om xam môp bêge nêl xam kitong ên nêbê Anutu yaxên xam ya môp bôbac, om gwêbaga xam kô vîyin levac ên wê xam tu Anutu nue ge, lêcom vîyin tige ob vông xam vô nivîha tiyi wê xam ob la dô vac Anutu ben lag puunê ge. ⁶ Di Anutu ob vông môp bôbac ngwe hixôn bêga bê ob vông myavîwen nipaên vô he wê vông vîyin vô xam ge, ⁷ di ob vô vîyin vêl ên xam, di ob vông il xôn dô seac vêl vô buc timuên wê Apumtau Yesu hixôn angela xêkizêc wê i vông ge obêc sea ben lag puunê di lop mi lam le seac ge. He ob lam hixôn ngwax mahelac levac, ⁸ di ob vông myavîwen nipaên vô xomxo wê lungên Anutu gee hixôn he wê vô nînya kitu vô il Apumtau Yesu xolac gee. ⁹ Om he ob kô myavîwen nipaên bêga bê Apumtau obêc ngîloo he la vêl tevabanê ên i manôn hixôn xêkizêc levac yuu xêseac wê i vông ge, om he ob la dô vac nipaên luta lêc luta ¹⁰ vô buc timuên wê Kìlisi obêc lop mi lôm ge. Vô buc tige xomxo wê vông i vin di tu i nue gee vîhati ob nêl Yesu lê vô levac di pîmil i hixôn xêyaa nivîha yang. Mêgem xam êno ob vông bêge ên xam vông i vin Anutu kiyang wê xe nêl vô xam ilage.

Pol kîtaa vô Anutu lec tibii Tesalonaika

¹¹ Xe xovô ên xe nêbê xe nêl xolac vô xam ilage di xam vông i vin. Mêgem xe kîtaa vô il Mag Anutu tiyi buc vîhati bêga bê i ngîdu xam xôn ên xam tu xomxo nivîha tiyi wê xam ob vông môp yuu yuac nivîha vîhati wê Anutu tyuc xam ên nêb xam ob vông ge. Di xe kîtaa vô Anutu bêga bê i ngîdu xam xôn ya xêkizêc wê i vông ge êdêc xam vông môp nivîha vîhati i tiyi wê xam nêb xam ob vông ge, di xam vông yuac vîhati wê xam vông ên wê xam vông i vin Yesu ge i diyêp nivîha. ¹² Xe kîtaa bêge ên xe nêb môp wê xam vông ge i vông il lig Apumtau Yesu lê i vô levac, di Yesu i vông xam lêm i vô levac êno. Il Mag Anutu hixôn Apumtau Yesu Kìlisi obêc vông bêge ya vizid nivîha wê yuu vông ge.

2

Kiyang lec xomxo nipaên kehe nôn wê ob tu levac ge

¹ Xam lige, a ob nêl kitong vô xam lec buc wê Apumtau Yesu obêc vena di kituc il xôn mi il la vô i ge. Om xe nêl kitong vô xam bêga ên xe nêbê ² xomxo ya ob val nêl kiyang kityooên vô xam ên nêbê buc wê Apumtau ob vena lec ge val pyap. He ya nêl i tiyi xocbê plopete kityooên mi nêl ge, di he ya nêl ya xovôên wê heche va vông ge, di he ya so ên he nêbê xe kivuu kiyang tibêge vac kipihac. Om xam obêc ngô kiyang kityooên tige ge

od xam nîlôm i o léc vô vîyin dî xam vông i vin kiyang tibêge lutibed lêm. ³ Le i léc vông i vin kiyang yuu môp kityooên wê xomxo ob nêl vô xam ge lêm, ên buc tige obêc seb lam tax lêm. Nge, xomxo tibeac hîwocên ob pwoo Anutu kiyang vac dî vô nîmi vô Anutu, dî xomxo nipaên kehe nôn ob val le seac tax, nang dêc Apumtau ob vena tîmuên. Xomxo nipaên kehe nôn tige wê Anutu ob vông i la dô vac Seten ben. ⁴ Léc xomxo nipaên tyo ob val le seac lê, léc vông vevac vô Anutu nôn dî anutu baba wê xomxo vaci vînoo ge hîxôn susu ngîbua vîhati yang, dî ob yong ici va lê ên nêbê i tu levac dî luu susu ngîbua vêl. Om ob la vac Anutu xumac ngîbua dî la dô dî kityoo xomxo ên nêbê, “A ga a Anutu tyo mêga.”

⁵ Ilage wê a loc dô hîxôn xam ge od a nêl kiyang tiga kitong vô xam. Mêd xam lungên kiyang tige tii vac nang, me? ⁶ Lêcom xam xovô ên xam nêbê gwêbaga xomxo ngwe le vac xomxo nipaên tyo nêl môp xôn ên nêb i lamên i ma, léc ob lam le seac vô buc tîmuên wê Anutu vînoo vô i ge. ⁷ Xomxo nipaên kehe nôn tyo valên gên ma, lêcom gwêbaga i vông yuac nipaên wê pwoo Anutu kiyang vac ge mi dô xôpacên. Mêdêc obêc buc tîmuên ge od xomxo ngwe wê le vac i xôn ge obêc titêc la vêl, ⁸ mêd ge wê xomxo nipaên kehe nôn tyo ob lam le seac. Nang dêc Apumtau Yesu ob hi i yib ya myakîlôhê wê lam vac mya ge. Apumtau ob lam le seac hîxôn xêseac wê i vông ge, dî ob hi xomxo nipaên tige vô nipaên ya xêkizêc wê i vông ge. ⁹ Lêcom buc wê xomxo nipaên kehe nôn tyo obêc val ge od obêc val hîxôn xêkizêc wê Seten vông ge, om ob vông yuac levac hîxôn do levac wê kityooên ge vîyang vîyang, ¹⁰ dî ob vông môp nipaên wê kityooên ge vîhati ên nêb i kityoo xomxo wê ob la dô vac nipaên luta ge. Xomxo tige xêyaa obêc vin lec Anutu kiyang nôn ge od Anutu ob vô he vêl ên he nêl nipaên, léc he vô nîmi vô om Anutu ob kitya he vêl. ¹¹ Mêgem Anutu ob vông xêkizêc wê kityooên ge vô he ên nêb he i vông i vin kiyang kityooên. ¹² Mêgem he vîhati wê o vông i vin kiyang nôn lêm dî xêyaa vin lec môp nipaên ge, Anutu ob nêl he nêl nipaên kitong dî vông he la dô vac nipaên luta léc luta.

Anutu vînoo xam pyap ên nêb ob vô xam vêl ên nêl nipaên

¹³ Xam lige, Apumtau xêyaa vin lec xam, dî xe nîlôm kidu xe om xe pîmil Anutu ên xam tîyi buc vîhati, ên mugên ilage Anutu vînoo xam ên nêb ob vô xam vêl ên xam nêl nipaên. Om vô xam vêl ya yuac wê Myakîlôhê Ngîbua vông ge hîxôn môp vông vinên wê xam vông ge, ên xam vông i vin i kiyang nôn. ¹⁴ Mêgem Anutu nêb ob tung xam la dô vac xêseac wê il Apumtau Yesu Kîlisi vông ge, om didii xam pyap ya xolac nivîha wê xe nêl vô xam ge. ¹⁵ Mêgem xam lige, xe nêl vô xam bêga bê xam le xêkizêc dî hôm kiyang nôn wê xe nêl vô xam vac myam dî kivuu vac kîpihac ge xôn pîlihi dî tîmu vô.

¹⁶ Il Apumtau Yesu Kîlisi yuu Mag Anutu, yuu xêyaa vin lec il om vông vizid nivîha vô il ên nêb ob ngîdu il xôn dî vông il nîlôd i vô vîyin maên luta léc luta. Dî yuu ngîdu il xôn om il dô bin nôn nivîha wê yuu ob vông vô il tîmuên ge. ¹⁷ Mêgem xe kîtaa vô Anutu ên xe nêbê i ngîdu xam xôn dî vông xêkizêc vô xam êdêc xam vông yuac wê nivîha ge ya dî nêl kiyang wê nivîha ge vîhati.

3

Xam kîtaa vô Anutu bê i ngîdu xe xôn

¹ Xam lige, a ob nêl kiyang ngwe hîxôn bêga bê xam kîtaa vô Anutu bê i ngîdu xe xôn ên Apumtau kiyang i loc vac vîgwe vîyang vîyang ge lutibed dî i vô levac i tîyi xocbê vô levac vac xam mahîgun ge. ² Dî xam kîtaa vô Anutu bê i vô xe vêl ên tîbii nipaên wê mi vông môp nipaên ge vîgê, ên xam xovô ên xam nêbê xomxo tibeac o vông i vin Anutu lêm.

³ Léc Apumtau ob pwoo vya vac dî sea il lêm. Nge, ob vông xam le xêkizêc dî viac xam, ên Seten i o vông xam vô nipaên lêm. ⁴ Apumtau vông xovôên vô xe lec xam, om xe xovô en xe nêbê gwêbaga xam dî tîmu vô môp vîhati wê xe vông vô xam ge, dî xe xovô ên xe nêbê tîmuên ge xam ob vông môp bêgee i tii vac nang. ⁵ Om xe kîtaa vô Apumtau

bêga bê i vông xovôên nivîha vô xam ên xam vyac xovô bê Anutu xêyaa vin lec xam, di xam xovô bê Kîlisi le xêkizêc di kîlê vîyin.

Xomxo vîhati i vông yuac

⁶ Xam lige, xe tu Apumtau Yesu Kîlisi manôn di nêl vô xam bêga bê xam kol xam mi dô teva ên lime vông vinên wê mi vô ni maên ên he yuac kibun ga, ên he o vông i tiyi wê xe nêl vô xam ilage lêm. ⁷ Ên xacxam va xovô pyap bêga bê xam ob tup vô môp wê xe vông ge, ên buc wê xe loc dô hixôn xam ilage od xe o dô vîdaaên di yuac ma lêm, ⁸ di xe o kô yaên ti vô xam pileva lêm. Nge, xe vông yuac bisnis tiyi vîdiiên yuu bucên vîhati ên xe nêb xe ob kô mone lec di kisuu xe xom yaên vô xam léc xa, om xe vông yuac levac ên xe nêb xe ob vông vîyin vô xam ên susu yaên lêm. ⁹ Xe vông yuac bêge, lêcom xam xovô ên xam nêbê xe tu xam nêm levac om xe tiyi wê xe ob nêl bê xam vông xe xom yaên pileva. Mêlêc xe o nêl bêge vô xam lêm, ên xe nêb xe ob hîlung môp nivîha wê xam ob timu vô ge vô xam. ¹⁰ Om tiyi buc vîhati wê xe dô hixôn xam ge od xe nêl vô xam bêga ên nêbê, “Xomxo ti obêc nêb ob xeedô pileva di yuac i ma ge od xam o léc vông yaên vô i lêm. Toto vîgê i vông yuac lec, léc ya.”

¹¹ Xe nêl kiyang tibêge vô xam ên xe ngô wê xam ya dô vîdaaên di o vông yuac ti lêm. Nge, xam ngena tibeac lec xomxo mangwe yuac wê he vông ge, di xacxam va ge xam o vông yuac wê xam ob tulec yaên ge lêm. ¹² Mêgem xe viac kiyang vô he wê mi dô vîdaaên ge di nêl xêkizêc lec Apumtau Yesu Kîlisi lê bêga bê he i dô nivîha di vông yuac ên tulec yaên.

¹³ Xam lige, xam nim i o léc ma lec môp wê xam ob vông nivîha vô xomxo ge lêm, ¹⁴ di xomxo ti obêc vô nînya kîtu vô kiyang wê xe kîvuu vac kîpihac tiga ge od xam xovô xomxo tyo di kol xam mi dô teva ên i, ên i xovô nên soên di ni i yoc ên i. ¹⁵ Lêcom xam o léc wê i xocbê tibii wê vông vevac vô xam ge ti lêm. Nge, xam wê i xocbê xam lime môci ti, di viac kiyang vô i ên i xovô.

Kiyang vîwen timuên

¹⁶ Apumtau vaci wê kiyang malehe kehe ge i vông xam nilôm i vô malehe lec i tiyi buc vîhati, buc vîyin hixôn buc nivîha. Apumtau i dô hixôn xam vîhati.

¹⁷ A, Pol, a kîvuu kiyang tiga ya vîgêg di a nêl vîdiiên vô xam. A mi kîvuu kiyang di mi nêl vîdiiên vô xam vac kîpihac vîhati wê a kîvuu ge. Môp wê a vông ge yêp bêge.

¹⁸ Vîzid nivîha wê il nêd Apumtau Yesu Kîlisi vông ge i loc dô hixôn xam vîhati.

1 TIMOTI

Kipihac taxlee wê Pol kivuu vô Timoti ge

¹ A, Pol, Yesu Kîlisi nu sinale a. Anutu wê kitya il nêd nipaên vêl ge hixôn Yesu Kîlisi wê il dô bin buc wê il ob xê i ge, yuu xôn vînoo a ên nêb a kô yuac sinale.

² Timoti, ông ge a nug vông vinên nôn. A kivuu kipihac ga loc vô ông. Mag Anutu hixôn Apumtau Yesu Kîlisi, yuu i vông vizid nivîha i loc vô ông, di xo vîgwe pîsiv ên ông, di vông kiyang malehe i hivun ông xôn.

Xomxo wê nêl kiyang kityooên

³ Ilage wê a nêb a ob la vîgwe Masedonia ge, a nêl vô ông ên a nêbê ông dô Epesas. Om a ob nêl vô ông i tii vac bêga bê ông dô Epesas, ên tibii ya dô vac xam mahigun di tixuu xomxo ya xolac ba kityooên. Om ông dô ên le vac kiyang kityooên wê he vông ge xôn.

⁴ Ông nêl vô he bêga bê he i sea kiyang kityooên wê he mi nêl ge, ên he mi nêl pîvulac pîleva di le nêl bue tivae wê dô ilage lê hixôn, om kiyang kityooên tige vông he pîyôp vô himena himena, di o vông xovôên vô he lec Anutu kiyang lêm, ên môp vông vinên tibed ge wê ob vông xovôên vô il lec Anutu kiyang. ⁵ Om a ob nêl vô ông bêga bê ông le vac he xôn di nêl vô he bê he i sea kiyang kityooên. Om he obêc ngô ông kiyang di timu vô ge od he nîlô ob vô paha lec di nipaên ti ob yêp vac he nîlô lêm, di he ob vông i vin Yesu. Om he obêc timu vô môp tibêge od he ob vông môp xêyaa vin lecên vô nôn lec. ⁶ Xomxo ya sea môp tige di la nêl kiyang vaxvax wê ob vô nôn nivîha vô he lêm ge. ⁷ He nêb he ob tixuu xomxo ya xolac wê Moses vông ge. Lêc he lungên xolac tige di lungên kehe hixôn.

⁸ Il xovô ên il nêbê il obêc timu vô Moses xolac i tiyi wê Anutu nêl ge od xolac ob vô nivîha vô il. ⁹ Di il xovô ên il nêbê Anutu o vông xolac ên nêb i titô xomxo wê nivîha ge lêm. Nge, vông xolac ên nêb i titô xomxo wê nipaên ge, he wê pwoo Anutu kiyang vac ge, di he wê o ngô xomxo levac kiyang lêm ge, di he wê vô nîmi vô Anutu ge, di he wê vông môp nipaên ge, di he wê timu vô môp kibun ga di o timu vô Anutu lêm ge, di he wê yê Anutu hixôn susu ngîbua xobê susu vîdaaên ge, di he wê hi tae mae yib ge, di he wê hi tibii yib ge, ¹⁰ di he wê vông môp yôdac vêx yuu vux ge, di he vux wê vông môp yôdac vô vux ge, di he wê hôm xomxo xôn di kô mi la nêb tibii i kisuu he ge, di he wê nêl kiyang kityooên ge, di he wê hîlung vîgê la kisii ên nêb he nêl kiyang nôn lêc he kityoo ge. Anutu vông xolac ên nêb i titô xomxo nipaên tibêgee hixôn he vîhati wê vông môp nipaên di pwoo Anutu kiyang nôn vac ge. ¹¹ Kiyang nôn tige yêp vac xolac paha nîlô wê Anutu vông vô a ên nêb a la nêl vô xomxo ge. Xolac tige nêl Anutu wê xêseac kehe ge kitong.

Pol pîmil Anutu ên wê xo vîgwe pîsiv ên i ge

¹² Il Apumtau Yesu Kîlisi vông xêkîzêc wê i vông ge vô a, di yaxên a pyap ên nêb a tiyi wê a ob vông i yuac ge. Om a hi vîxag pec ên i. ¹³ Ilage a so vyag vô Yesu lê, di vông vîyin levac vô xomxo wê vông i vin Yesu ge, di a kô a lec di vông he vô nipaên. A mi vông môp tibêgee lê, lêc a gên o vông i vin Kîlisi lêm om a o xovô nipaên wê a vông ge lêm. Mêgem il lig Apumtau xo vîgwe pîsiv ên a, ¹⁴ di vông xêyaa vin lecên wê i vông ge lam hivun a xôn, om a vông i vin Yesu Kîlisi di a xêyaa vin lec i.

¹⁵ Kiyang yêp bêga ên nêbê Yesu Kîlisi lam kibun ga ên nêb ob vô xomxo nipaên vêl ên he nêb nipaên. Kiyang tige kiyang nôn vîxôhîlôg tiyi wê xomxo ob ngô di vông i vin ge. A ga xomxo nipaên nôn luu xomxo nipaên vîhati vêl. ¹⁶ Lêc Yesu xo vîgwe pîsiv ên a ên nêb xomxo nipaên vîhati he i yê di xovô bê a ga xomxo nipaên nôn, lêc Yesu o kitya a vêl lutibed lêm. Nge, xo vîgwe pîsiv ên a. Om he ob yê di vông i vin Yesu di dô mavîha luta lêc luta. ¹⁷ Anutu tu king mî dô luta lêc luta di obêc yib lêm. Xomxo ti manôn o yê

i lêm, di ici va Anutu nôn tived. Lê levac yuu xêseac wê i vông ge i yêp vô i luta léc luta. Nôn.

Timoti i vông vevac ya xolac

¹⁸ Timoti, a nug ông, ilage Anutu vông xovôên vô xe xomxo vông vinên lec yuac wê Anutu ob vông vô ông ge, mêgem xe nêl kitong vô ông. Om gwêbaga a ob nêl vô ông bêga bê ông xovô kiyang wê xe nêl vô ông ilage i tii vac nang ên i ngidu ông xôn di ông hôm xolac xôn pilihi di vông vevac xêkizêc ya. ¹⁹ Om ông le xêkizêc vac vông vinên wê ông vông ge di timu vô môp nivîha i tiyi xocbê ông xovô ge. Ên xomxo ya xovô môp nivîha léc o timu vô lêm. Nge, he vô nîmi vô, om vông vinên wê he vông ge vô nipaên tiyi xocbê sip wê val hîbu sea lec ngidax manôn wê le vac gwec ge. ²⁰ Haimenias yuu Aleksanda vông môp tibêge om a vông yuu la vac Seten vigê ên a nêb yuu i pilepac yuu di sea môp wê yuu mi nêl Anutu lê vô nipaên ge.

2

Môp kitaaên

¹ Om yuac wê a nêl vô xam ên a nêb xam vông ge, kiyang taxlee lec yuac tige bêga bê xam kitaa vô Anutu lec xomxo vîhati ên i ngidu he xôn, di xam pimil Anutu ên he. ² Di xam kitaa vô Anutu lec king hixôn gavman levac vîhati ên he i viac il nivîha di il dô vac kiyang malehe kwa ngibi di timu vô môp wê Anutu hixôn xomxo ob yê nivîha ge. ³ Kitaaên tibêge nivîha di Anutu wê vô il vêl ên il nêd nipaên ge ob yê nivîha, ⁴ ên Anutu nêb xomxo vîhati i xovô kiyang nôn wê i vông ge kehe di pilepac nilô i loc vô i ên i kitya he nêl nipaên vêl. ⁵ Anutu nôn tived, di xomxo tived wê vông kisoac mi le vac il Anutu mahîgun. Xomxo tige Yesu Kîlisi. ⁶ Vô buc wê Anutu nêl ilage, Yesu vông ici va lam yib ên nêb ob vô il vêl ên il nêd nipaên. Om môp wê Yesu vông ge nêl kitong vô il bêga ên nêbê Anutu nêb ob kitya xomxo vîhati nêl nipaên vêl. ⁷ Om Anutu vînoo a ên nêb a la vông yuac sinale di la nêl kiyang tige vô xomxo. A o kityoo lêm. Nge, a nêl vixôhilôg nôn. Anutu vînoo a ên nêb a la tixuu he wê o Yuda lêm ge ya kiyang nôn ên he i vông i vin.

⁸ Om a ob nêl vô xam bêga bê he vux vac vigwe vîhati ge he i kitaa vô Anutu. Léc he i sea môp kunac maên yuu ni nyagên di pilepac nilô i vô paha lec lê, léc kitaa.

Môp wê vêx ob vông ge

⁹ A ob nêl vô he vêx bêga bê he i vînyum ngakwi i tiyi wê he xomxo levac ob yê nivîha ge, di he i o vînyum ngakwi wê ob vông vux yetac ên he ge lêm, di he i o léc vông nilô i loc vô môp wê he ob vunac vô bazub lihi di vunac vô ninivi ya komkom gol di vînyum nivîmihi wê mone levac ge lêm. ¹⁰ Nge, he i vông nilô i loc vô môp nivîha wê ob ngidu xomxo xôn ge, ên vêx wê nêl ên nêbê he Anutu nue ge wê he ob vông môp bêge. ¹¹ He i vô nipwo lec mi dô kiyang maên di ngô xolac mi xovô. ¹² Kiyang wê vêx ob nêl xolac ge a ob le vac xôn. Di he ob tu vux bazub lêm. Nge, he i dô kiyang maên di vô nînya vô kiyang. ¹³ Ên Anutu tung Adam tax, léc tung Iv timuên. ¹⁴ Di Adam o ngô kiyang kityooên wê Seten nêl ge lêm. Nge, Iv môci wê vông i vin Seten kiyang di pwoo Anutu kiyang vac. ¹⁵ Om vô buc wê vêx obêc kô nipwo ge od obêc tulec myavînê levac. Léc vêx obêc vông i vin xêkizêc di xo vigwe pisiv ên xomxo di dô i tiyi xocbê vêx ngîbua di kol he ên nipaên ge od Anutu obêc ngidu he xôn di vô he vêl ên he nêl nipaên.

3

Kiyang lec gyovîxa

¹ Kiyang ti wê nôn ge yêp bêga ên nêbê vux ti obêc xo vînix ên nêb ob kô yuac gyovîxa ge od yuac wê nêb ob kô ge yuac nivîha. ² Mêgem xam yaxên i, di vînoo xomxo wê mi viac môp wê i vông ge nivîha om xomxo ti o tiyi wê ob tulec soên ti vô i lêm ge, di wê vînê tived, di i viac i nivîha ên môp nipaên, di timu vô piyôp nivîha, di vông môp wê lie ob yê nêl nivîha ge, di kô tibii mi la vac ben di viac he nivîha, di tixuu xomxo i nivîha

ya xolac, ³ di o num mi vô mavmav lêm, di xêyaa o vô myavinê decdec di hi xomxo lêm. Nge, lum mi nêl kiyang vô xomxo, di o kunac xomxo vaxvax lêm, di o xo mone luu vêl lêm, ⁴ di viac vinê nue nivîha, di titô nue ên nêb he i ngô kiyang wê i vông ge di timu vô. ⁵ Ên xomxo ti o tiyi wê obêc viac vinê nue di titô he lêm ge od ob tu Anutu nue nêl levac di viac he tibêna? ⁶ Xomxo wê gên vông i vin paha ge ti o tiyi wê ob kô yuac gyovîxa ge lêm, ên obêc yong i ge od Anutu ob tii i vêl tiyi xocbê tii Seten vêl ilage. ⁷ Om xam vînoo xomxo wê tibii madîluhu yê nivîha ge. Ên tibii madîluhu obêc yê i nipaên lêc i tu gyovîxa ge od he ob nêl nipaên lec i di vông i ni yoc di Seten ob hêm i xôn vac leac wê i vông ge.

Kiyang lec xomxo wê vông yuac vac konglegesen

⁸ Xomxo ya obêc nêb vông yuac vac konglegesen ge od xam yaxên he lêc vînoo he wê mi timu vô môp nivîha bêga nêbê he vông nilô la vô he yuac, di he o nêl kiyang yuu lêm, di he o num mi vô mavmav lêm, di he o doma vô mone yuu susu lêm, ⁹ di nipaên ti o yêp vac he nilô lêm. Nge, he mi hêm Anutu kiyang nôn wê nêl môp vông vinên kitong ge xôn pîlihi. ¹⁰ Om xam yaxên môp wê he vông ge lê, lêc xam obêc wê he nivîha ge od he i vông yuac vac konglegesen. ¹¹ Xomxo tigeê vinêe êno he i vông nilô i loc vô he yuac, di he i o lêc nêl kiyang wê nînya nînya ge lêm, di he i viac he nivîha ên môp nipaên, di he i vông môp vîhati i yêp nivîha. ¹² Xomxo ti wê ob vông yuac vac konglegesen ge i ii vêx tibed di i titô nue di viac vinê nue nivîha di titô he. ¹³ Om he wê vông yuac vac konglegesen di vông he yuac nivîha ge, he lê ob yêp nivîha, di he ob nêl Yesu Kîlisi xolac wê he vông i vin ge i yêp seac di xonaên ob ma.

Anutu kiyang nôn kehe

¹⁴ Timoti, a nêb a ob loc xê ông decdec. Lêc a kîvuu kîpîhac tiga di vông i loc vô ông, ¹⁵ ên a obêc mîloc vô ông decdec lêm ge od ông kitong kîpîhac tiga di xovô môp nivîha wê xomxo vông vinên vîhati ob timu vô ge. Ên il wê il vông i vin ge, Anutu mavîha nue il, om il vông Anutu kiyang nôn i le xêkîzêc i tiyi xocbê teac wê le pîlihi di hêm xumac xôn ge. ¹⁶ Anutu kiyang nôn ge kehe levac mabu, om xomxo ti o tiyi wê ob yax vun bê xolac nôn maên ge lêm. Kiyang tige kehe nêl bêga ên nêbê,

Kîlisi lam tu xomxo kîbun ga mî xomxo
yê i,
di Myakîlôhê Ngîbua nêl kitong ên nêbê
Kîlisi ge xomxo nivîha.
Angela yê i,
di xomxo la nêl i kitong vac vîgwe
vîyang vîyang,
di xomxo kîbun ga vông i vin i,
di Anutu kô i mî lax mî la lag puunê.

4

Kiyang lec xomxo wê nêl kiyang kityooên ge

¹ Myakîlôhê Ngîbua nêl kiyang seac vô il bêga ên nêbê vô buc timuên ge tibii ya ob sea vông vinên wê he vông ge, di ngô kiyang kityooên wê vimwo nipaên ob nêl ge di timu vô kiyang wê Seten nue ob nêl vô he ge. ² Tibii nipaên tigeê xomxo kityooên wê mi nêl kiyang kityooên, om he hêm kiyang nipaên xôn mî i yêp vac he nilô, lêc he o yaxên nipaên wê he mi vông ge lêm. ³ Di he tîxuu xomxo ya kiyang kityooên nêbê he iimaên i ma, di he vîbu he nêbê he i o ya yaên mangwe lêm. Lêc môp ge kityooên, ên Anutu vông yaên vîhati yang vô il ên nêb il ob kîtaa vô i di pîmil i ên yaên tigeê lê, lêc xa. Om il wê il vông i vin di xovô Anutu kiyang nôn ge il ob xa yaên vîhati. ⁴ Ên susu wê Anutu tung ge vîhati yang nivîha. Om il ob pîsôhê ti lêm. Nge, il ob xa susu vîhati yang di hi vîxad

ên Anutu lec susu tige, ⁵ ên Anutu kiyang hixôn kitaaên wê il vông ge vông susu vîhati ge tu ngîbua.

Timoti ge Yesu Kîlisi nu yuac nivîha ti

⁶ Timoti, ông obêc nêl kiyang wê a kîvuu ga vô lime vông vinên ge od ông ob tu Yesu Kîlisi nu yuac nivîha ti, dî kiyang wê nêl môp vông vinên kehe kîtong ge hixôn kiyang nôn wê ông ngô dî timu vô ge, kiyang tige ob vông xêkizêc vô ông. ⁷ Om le i lêc ngô pivulac vidaaên wê o nêl kiyang nôn lec Anutu ge lêm. Nge, ông tixuu ông ya Anutu kiyang dî timu vô i tîyi lec buc vîhati. ⁸ Ên il obêc tixuu il ya môp kibun ga wê nivîha ge od ob vô nivîha vô il nipwo titi. Lêc il obêc tixuu il ya Anutu kiyang mî timu vô ge od ob ngîdu il xôn i luu vêl, ên ob vô nivîha vô il gwêbaga wê il dô madvîha lec kibun ga ge, dî ob vô nivîha vô il vô buc timuên wê il ob dô madvîha gê kîsîi ganê hixôn. ⁹ Kiyang tige nôn vîxôhilôg tîyi wê xomxo ob ngô dî vông i vin ge. ¹⁰ Il dô bin Anutu wê mavîha ge, om il ob vông vevac ya xolac dî vông yuac xêkizêc. Anutu tîyi wê ob vô xomxo vîhati vêl ên he nêl nîpaên, lêc il wê il vông i vin i ge wê Anutu ob vô il vêl.

¹¹ Timoti, ông nêl kiyang wê a nêl ga vô xomxo dî tixuu he ya kiyang tiga ên he i timu vô. ¹² Ông ngîvîhi ti, om xomxo ti obêc nêb hi ông lêm i tô ên wê ông ngîvîhi ge od ông ngôên he i ma. Lêc ông vông môp nivîha vac xomxo vông vinên mahîgun ên he i yê dî timu vô. Om ông nêl kiyang nivîha, dî vông môp bôbac, dî xemyaa i vin lec xomxo, dî ông vông i vin xêkizêc ta dî nîlôm yuu xovôên i yêp paha. ¹³ Ông kîtong xolac vac xomxo mahîgun ên he i ngô, dî nêl xolac kehe kîtong vô he, dî tixuu he ya xolac dî i loc tyip vô buc wê a ob mîlôc vô ông ge. ¹⁴ Ông nim i o lêc ma ên xêkizêc wê Anutu vông vô ông ên nêb ông vông i yuac ya ge lêm. Ên Anutu vông xêkizêc tige vô ông ilage lec buc wê gyovîxa vyax vîgê lec ông dî nêl kîtong vô ông lec yuac wê Anutu nêb ob vông vô ông ge. ¹⁵ Om ông vông yuac tige i tîyi lec buc vîhati, dî vông nîlôm i loc vô yuac tige ên xomxo vîhati he i yê dî xovô bê ông le xêkizêc vac xolac. ¹⁶ Ông viac ông nimvîha dî viac kiyang wê ông ob tixuu xomxo ya ge i nivîha hixôn, dî vông yuac tige xêkizêc i tîyi buc vîhati. Ên ông obêc vông bêge ge od yuac wê ông vông ge obêc vô nivîha vô ông dî ob vô nivîha vô he wê ngô ông kiyang ge hixôn.

5

Môp tîtôên

¹ Timoti, ông ngîvîhi ti, om le i lêc tîtô kîpwoc ya kiyang hîgacên lêm. Nge, ông tîtô kîpwoc ya kiyang wê ông ob lum nêl ge i tîyi xocbê ông nêl vô mam ge. Dî ông tîtô he ngîvîhi i tîyi xocbê ông tîtô lime vux ge, ² dî tîtô he vêxta i tîyi xocbê ông tîtô tame ge, dî tîtô he vêxwo hixôn nîlôm paha i tîyi xocbê ông tîtô lime vêx ge.

Kiyang lec vêxôv

³ Xam viac vêxôv wê bue nue ma ge ên ti o dô wê ob viac he ge lêm. ⁴ Lêc vêxôv bue nue obêc dô ge od he i viac bu vêx tyo dî viac tae mae hixôn, i tîyi wê he ob hi myavîwen wê tae mae vông vô he ge. Ên he obêc viac tae mae bue nivîha ge od Anutu ob yê he nivîha. ⁵ Vêxôv wê bue nue ma dî i dô gîlon ge, vêxôv tige ob vông nîlô la vô Anutu dî kitaa vô i vîdiiên yuu bucên vîhati ên nêb Anutu i ngîdu i xôn. ⁶ Lêc vêxôv ti obêc vông nîlô la vô môp kibun ga dî timu vô môp wê ici va xovô ge od ge tîyi xocbê vêxôv tige yib waa. ⁷ Om ông nêl kiyang tige vô he ên he i dô nivîha dî nîpaên ti i o lêc yêp vô he lêm. ⁸ Ên xomxo ti obêc viac tae mae lie nivîha lêm ge od tîyi xocbê xomxo tige sea vông vinên wê i vông ge, mêd tu xomxo nîpaên wê luu tîbii madîluhu vêl ge.

⁹ Om vêxôv wê bue nue ma ge, ông kîvuu he lê i yêp vac kîpîhac, ên konglegesen i kîtong dî viac he wê lê yêp vac kîpîhac ge. Le i lêc kîvuu vêxôv vîhati lê lêm. Nge, he wê ông ob kîvuu he lê i yêp vac kîpîhac ên konglegesen i viac he ge, he gee wê tu vêxta tîyi xocbê klîsmas mîla 60 dî he kô liya tîbed lêc liya yib, ¹⁰ dî he lê vô levac ên môp nivîha wê he mi vông ge, dî he viac nue nivîha om nue lig mî vô levac dî timu vô môp nivîha,

dĩ he mi kô tibii mi la vac ben dĩ la viac he nivıha, dĩ he viac xomxo vông vinên nivıha yang, dĩ ngıdu xomxo wê tulec vıyin ge xôn, dĩ mi vông môm nivıha vıyang vıyang ge. Om vêxôv tibêgee wê ông ob kivuu he lê i yêp vac kípıhac ên konglegesen i viac he ya susu.

¹¹⁻¹² Dĩ vêxôv lê obêc yêp vac kípıhac ge od he i hılu kıyang taxlee bêga bê he ob kô vux ti i tii vac lêm. Nge, he ob dô vêxôv dĩ vông yuac vac konglegesen. Om vêxôv wê gên dô vêwo ge, le i léc kivuu he lê vac kípıhac lêm, ên he ob xo ên nêbê he ob kô vux i tii vac. Om he lê obêc yêp vac kípıhac dĩ he kô vux tii vac ge od tıyi xocbê he pwoo kıyang wê he hılu ge vac dĩ vô nımi vô Kılısi. Om Anutu ob yê he nıpaên. ¹³ Dĩ he vêxôv wê gên dô vêwo ge, he lê obêc yêp vac kípıhac mi konglegesen viac he ya susu ge od he ob vô ni maên ên yuac, dĩ he ob la vılee vılee vô lie dĩ vôngên yuac ob ma. Dĩ he ob vông môm nıpaên wê luu vêl ge hıxôn bêga bê he ob la ngô xomxo nêk kıyang pyap dĩ la tıyoo i la, dĩ he ob nêl kıyang nıpaên tıyi wê xomxo vông vinên nêlên ob ma ge. ¹⁴ Mêgem a ob nêl vô xam bêga bê he vêxôv wê gên dô vêwo ge, konglegesen i o léc viac he lêm. Nge, vêxôv tibêgee he i kô vux i tii vac dĩ kô nue dĩ viac he xumac, ên he obêc vông bêge ge od tibii wê yê il nıpaên ge ob tulec môm tıyi wê he ob nêl kıyang nıpaên lec il ge lêm. ¹⁵ Il xovô ên il nêbê vêxôv ya sea môm nivıha dĩ la tımu vô Seten vông môm. ¹⁶ Om vêx wê vông i vin ge, li vêxôv ti obêc dô ge od i viac i nivıha dĩ vôngên vıyin vô konglegesen i ma, ên konglegesen ob viac vêxôv wê nue bue ma dĩ i dô gılon ge.

Kıyang lec xomxo levac

¹⁷ Xomxo levac wê viac xam dĩ vông he yuac nivıha ge, xam wê he nivıha dĩ pımil he dĩ ngıdu he xôn ya susu nivıha. Dĩ he wê nêl Anutu kıyang vô xam dĩ tıxuu xam ya xolac ge, xam viac he nivıha i luu vêl, ¹⁸ i tıyi kıyang wê yêp vac Moses xolac bêga ên nêbê, “Bwoc levac ti obêc vông yuac vô ông dĩ kê wit ninıvi vêl ge od le i léc ku i mya xôn lêm.” Kıyang nêl bêge dĩ

kıyang ngwe yêp vac Moses xolac bêga ên nêbê, “Xomxo ti obêc vông yuac ge od ob kô mone lec yuac wê i vông ge.” ¹⁹ Xomxo tibed obêc nêl kıyang lec gyovıxa ti ên nêb i vông môm soên ge od ông o léc ngô kıyang wê ici va nêl ge lêm. Léc xomxo yuu me yon obêc nêl kıyang tıyima lec gyovıxa ên nêbê i vông môm soên ge od ông ngô dĩ yaxên kıyang wê he vông ge. ²⁰ Xomxo levac ti obêc vông môm nıpaên ge od xam nêl i nêk nıpaên lec i manôn vac konglegesen mahıgun ên lie vıhati i yê dĩ xona nêk.

²¹ A, Pol, a le vô Anutu yuu Yesu Kılısi hıxôn Anutu nue angela manôn dĩ a nêl vô ông bêga bê ông ngô kıyang vıhati wê a nêl ga dĩ tımu vô dĩ yaxên xomxo ya kıyang tıge. Léc le i léc yaxên he lutıbed lêm. Nge, ông ngô he kıyang dĩ yaxên kehe i yêp seac lê. Le i léc nêl kıyang xêkızêc vô xomxo ya dĩ lum nêl kıyang vô lime lêm. Nge, ông wê he vıhati tıyima. ²² Le i léc vınoo xomxo ti decdec dĩ tung i vac yuac wê konglegesen vông ge lêm. Dĩ le i léc loc vac môm nıpaên wê xomxo ya mi vông ge lêm. Nge, ông viac ông nimvıha dĩ dô hıxôn nilôm paha.

²³ Le i léc num mia ningıgooên pileva lêm. Nge, ông num mia wain nipwo ti hıxôn ên i ngıdu ông xêmyaa xôn, ên yıdac wê mi vông ông ngınong ge i ma.

²⁴ Nıpaên wê xomxo ya mi vông ge yêp seac vô il, om il xovô ên il nêbê he ob tulec myavıwen nıpaên. Léc nıpaên wê xomxo ya vông ge yêp xôpacên, léc obêc tımuên ge od ob yêp seac êno. ²⁵ Dĩ môm nivıha wê xomxo mi vông ge tıyi bêge êno, ên mangwe yêp seac dĩ mangwe yêp xôpacên, léc vıhati obêc yêp seac tımuên.

6

Kıyang lec xomxo wê vông yuac vıdaaên

¹ Xam wê xam tu xomxo levac nue yuac dĩ vông yuac vıdaaên vô he ge, xam loc vac xomxo levac wê viac xam ge kwa ngıbi dĩ pımil he lê ên he i o nêl nıpaên lec Anutu hıxôn i xolac lêm.

² Xam wê xam vông yuac vıdaaên vô tibii wê vông i vin ge, xam ya mi nêl bêga ên xam nêbê, “Tıbii wê viac a ge a lig vông vinên ti om xii tıyima, om a ob la vac i kıyang kwa

ngibi lêm.” Kiyang bêge o nivîha lêm. Om xam nêl bêga bê, “Tibii tige a lig vông vinên wê a xêgyaa vin lec i ge, om a ob ngô kiyang wê i nêl ge dî vông yuac wê i vông vô a ge xêkizêc, ên yuac tige i vô nôn nivîha vô i.”

Timoti, ông tixuu xomxo ya kiyang tibêge ên he i timu vô.

³ Kiyang nôn wê il Apumtau Yesu Kîlisi vông ge didii il vac môp nivîha wê Anutu vông ge. Om xomxo ti obêc sea Yesu kiyang nôn dî tixuu xomxo ya kiyang baba ge, ⁴ od xomxo tige yong i dî xovôên ti o yêp vô i lêm. Xomxo tibêgee mi xo môp nipaên wê he ob ngaênma dî kunacma lec kiyang pîleva wê nôn maên ge. Om kiyang tibêge vô nôn nipaên dî vông he yê lie tîyiên ma ên susu me lê levac wê he kô ge, dî vông he hima, dî he nêl kiyang lecma, dî he vô nilô vôma, ⁵ dî he kunacma vaxvax. Xomxo tibêgee sea kiyang nôn om he pîyôp vô yacyac. He so ên he nêb he obêc timu vô Anutu vông môp ge od he ob tulec susu tîbeac. ⁶ Vixôhilôg, xomxo ti obêc timu vô môp wê Anutu vông ge dî obêc xo ên nêbê i nêl susu wê i kô ge tîyi pyap ge od ob vô nôn nivîha vô i. ⁷ Ên il xovô ên il nêbê buc wê il yubac lec ge od il o kô susu ti léc lam lêm. Nge, il lam pîleva. Om buc wê il obêc xib lec ge od il ob kô susu ti léc lax hixôn lêm. Nge, il ob lax mi la pîleva. ⁸ Mêgem il xed yaên yuu nêd ngakwi obêc tîyi il ge od il ob nêl bêga bê, “A nêg susu tîyi a om pyap.” ⁹ Ên xomxo xêyaa obêc vin lec susu yuu mone levac ge od môp nipaên tige obêc yaxên he dî hôm he xôn tîyi xocbê pulac hôm lili xôn ge. Om he nilô obêc kidu he ên môp nipaên wê xovôên nivîha ti yêp vacên ma ge hixôn môp wê ob vông he vô nipaên ge, om he ob vô nipaên dî ob la dô hixôn Anutu lêm. ¹⁰ Ên môp wê xomxo xêyaa vin lec mone ge tu môp nipaên vîhati ge kehe. Xomxo ya gee, he vông nilô la vô mone, om môp tige didii he la vac nipaên dî he sea vông vinên wê he vông ge, om he kilê vîyin levac.

Pol nêl môp wê Timoti ob vông ge vô i

¹¹ Timoti, ông tu Anutu nu, om ông le teva ên môp nipaên wê a nêl kitong vô ông ge vîhati yang. Ông vông nilôm i loc vô Anutu hixôn môp nivîha, dî vông i vin Anutu xêkizêc ta, dî xo vîgwe pîsiv ên xomxo, dî le xêkizêc vac vîyin, dî lum nêl kiyang vô lime. ¹² Môp vông vinên wê il vông ge tîyi xocbê xomxo tup mi luuma. Om ông tup xêkizêc ên ngînoo dî tulec nôn mavîha. Anutu nêl ên nêbê ông obêc dô mamvîha luta, om ilage ông la le vô xomxo tîbeac manôn dî nêl vông vinên wê ông vông ge kitong yêp seac vô he mi he ngô. ¹³ Anutu ge wê vông il vîhati dô madvîha, dî Yesu Kîlisi ge wê la le vô Pontias Pailat manôn dî nêl i kiyang kitong yêp seac vô i. Om a le vô Anutu yuu Kîlisi manôn dî nêl yuac wê ông ob vông ge vô ông bêga bê ¹⁴ le i léc vông kiyang wê yêp vac xolac ge ti i vô nipaên lêm, ên xomxo ti i o léc nêl nipaên lec xolac lêm. Ông vông yuac tibêge i tîyi buc vîhati dî i loc tyip vô buc wê il lig Apumtau Yesu Kîlisi obêc vena lec ge. ¹⁵ Buc wê Yesu ob lop mi lôm ge yêp vô Anutu vaci wê tu môp xêyaa nivîha kehe, dî ici va tîbed tu il nêd levac wê viac il ge. Anutu ge king vîhati nêl king, dî xomxo levac vîhati nêl levac, ¹⁶ dî ici va tîbed wê ob yib lêm. Anutu dô vac xêseac pîleva dî xomxo ti o tîyi wê ob la kwabo vô xêseac tige lêm. Xomxo ti o yê Anutu nôn ilage lêm, dî gwêbaga xomxo ti o tîyi wê ob yê i ge lêm. Lê levac hixôn xêkizêc wê i vông ge i yêp luta léc luta. Nôn.

Kiyang lec xomxo wê susu tîbeac ge

¹⁷ Ông nêl vô he wê susu tîbeac ge bêga bê he i o kô he lec vô xomxo ên susu tîbeac wê he vông ge lêm, dî he i o vông nilô i loc vô susu wê ob vô nipaên lutibed ge lêm. Nge, he i vông he nilô i loc vô Anutu, ên Anutu vông susu nivîha vîhati vô il ên nêb i vông il xêdyaa i vô nivîha yang. ¹⁸ Om ông nêl vô he wê susu tîbeac ge bêga bê he i vông yuac nivîha ên i ngîdu xomxo xôn, dî he i vông yuac tige i vô levac, dî he i vông susu vô xomxo wê nêl susu maên ge ên i ngîdu he xôn. ¹⁹ Ên he obêc vông bêge ge od tîyi xocbê he kituc susu nivîha wê ob vô nôn nivîha vô he timuên ge, dî he obêc dô mavîha luta léc luta.

Timoti i viac yuac wê Anutu vông ge

²⁰ Timoti, ông viac Anutu yuac wê vông vô ông ge i nivihá, dĩ vô nímim vô kiyang vaxvax wê o tìyi Anutu xolac lêm ge. Dĩ le i léc ngô kiyang kityooên wê xomxo nêl ge lêm. Ên he so ên he nêb kiyang kityooên tige xovôên kehe. ²¹ Xomxo ya vông nêlô la vô kiyang kityooên tibêge, om he sea vông vinên wê he vông ge.

Xêyaa vin lecên wê Anutu vông ge i ngidu xam xôn.

2 TIMOTI

Pol kivuu kipihac wê vông yuu ge la vô Timoti

¹ A, Pol, Anutu vînoo a ên nêb a tu Yesu Kîlisi nu sinale. Ilage Anutu hîlu kiyang pyap bêga ên nêbê xomxo wê vông i vin Yesu ge obêc dô mavîha luta lêc luta. Om Anutu xovô kiyang wê hîlu pyap ge dî vông yuac sinale vô a ên nêb a la nêl Yesu Kîlisi kiyang kîtong.

² Timoti, a kivuu kipihac tiga vô ông. Ông ge a nug vông vinên wê a xêgyaa vin lec ông ge. Mag Anutu hîxôn il lig Apumtau Yesu Kîlisi, yuu i xo vîgwe pîsiv ên ông dî vông vîzid nivîha hîxôn kiyang malehe i loc vô ông.

Il nid ob yoc ên xolac lêm

³ A mi tîmu vô Anutu môp dî vông i yuac tîyi xocbê a mage buge vông ilage, dî nipaên ti o yêp vac a nîlôg lêm. Timoti, a xo ông dî a pîmil Anutu ên ông vac kîtaaên wê a kîtaa vîdiiên yuu bucên vîhati ge. ⁴ Dî a xo wê ông byag vô buc wê a sea ông ge, om a nêb a ob lôc vô ông i tii vac ên i vông a nîlôg i vô nivîha. ⁵ A xovô ên a nêbê vông vinên wê ông vông ge nôn dî o kityooên lêm. Ilage ông bum vêx Lois yuu tam Yunis vông i vin tibêge, om a xovô ên a nêbê gwêbaga vông vinên wê ông vông ge tîyi xocbê yuu vông ge. ⁶ Om a ob nêl vô ông bê ông xovô xêkizêc wê Anutu vông vô ông ilage i tii vac. Ông kô xêkizêc tige vô buc wê a vyax vîgêg lec ông ge. Om gwêbaga ông kô xêkizêc tige dî vông yuac ya. ⁷ Ên Anutu o vông môp xonaên vô il lêm. Nge, vông xêkizêc wê i vông ge vô il dî vông môp xêyaa vin lecên vô il, dî vông il nîlôd xovô môp yuu kiyang nivîha ên nêb il tîmu vô.

⁸ Anutu vông xêkizêc wê i vông ge vô il, om ông nim i o lêc yoc ên Apumtau Anutu kiyang wê ông ob nêl ge lêm. Dî ông nim i o lêc yoc ên a ên wê tîbii tung a lam dô vac kalabuhu lec Apumtau lê ge lêm. Nge, ông kîlê vîyin lec xolac hîxôn a, dî le xêkizêc vac vîyin tige ya xêkizêc wê Anutu vông vô ông ge. ⁹ Anutu vô il vêl ên il nêd nipaên dî tyuc il ên nêb il tîmu vô môp ngîbua wê i vông ge. Lêc o vô il vêl ên il nêd nipaên ên yuac ti wê il vông ge lêm. Nge, ilage wê Anutu gên o tung lag yuu kîbun lêm ge, od ici va xo vîgwe pîsiv ên il dî xovô pyap ên nêb Yesu Kîlisi ob yib ên il nêd nipaên. ¹⁰ Dî gwêbaga môp wê Anutu xo vîgwe pîsiv ên il ge yêp seac vô il, ên wê Yesu Kîlisi lam yib dî vô il vêl ên il nêd nipaên ge. Yesu kîtya xêkizêc wê yibên vông ge vêl dî vông xolac nivîha vô il ên nêb kiyang wê nêbê il ob dô madvîha luta ge i yêp seac vô il.

¹¹ Anutu vînoo a ên nêb a tu sinale dî la nêl xolac vô xomxo dî tîxuu he ya xolac tige. ¹² A vông yuac tibêge om tîbii vông vîyin wê a tulec gwêbaga ge vô a. Lêc a nig o yoc ên vîyin tige lêm, ên a xovô xomxo ti wê a vông i vin i ge, dî a xovô ên a nêbê xomxo tyo tîyi wê ob viac yuac wê vông vac a vîgêg ge i tîyi buc vîhati dî i mîloc vô buc wê Yesu obêc vena lec ge.

¹³ Ông tîmu vô kiyang nôn wê a nêl vô ông mî ông ngô ge, dî vông i vin Yesu Kîlisi xêkizêc ta, dî ông xêmyaa i vin lec i, ên ông tu Kîlisi xe pyap. ¹⁴ Myakîlôhô Ngîbua dô vac il nîlôd, om ông viac kiyang nôn wê Anutu vông vac ông vîgêg ge i nivîha ya xêkizêc wê Myakîlôhô Ngîbua vông ge.

¹⁵ Timoti, ông xovô pyap ên ông nêbê Piselas yuu Hemosenis hîxôn xomxo vông vinên vîhati wê dô vac vîgwe levac Esia ge, he sea a. ¹⁶ Lêc Onesipolas ge, a kîtaa vô Apumtau lec i bêga bê i xo vîgwe pîsiv ên Onesipolas yuu vînê dî nue, ên mi ngîdu a xôn dî vông a nîlôg vô nivîha lu tîbeac dî ni o yoc ên wê a lam dô vac kalabuhu ga lêm. ¹⁷ Nge, buc wê Onesipolas val vîgwe Lom ga ge od vông yuac levac lec myagên a mî val yêvô a. ¹⁸ Om a kîtaa vô Apumtaubêga bê i xo vîgwe pîsiv ên Onesipolas vô buc tîmuên wê Yesu obêc vena ge. Ông xovô pyap ên ông nêbê buc ilage wê a la dô Epesas ge Onesipolas mi ngîdu a xôn ya môp nivîha tîbeac.

2

Il tiyi xocbê Yesu Kîlisi nue vevac

¹ A nug Timoti, Yesu Kîlisi vông vîzid nivîha vô ông pyap om ông hôm vîzid wê i vông ge xôn pîlihi dî le xêkizêc ya. ² Kiyang vîhati wê a nêl vô xomxo tîbeac dî ông ngô hixôn ge, ông vông kiyang tigeê vô xomxo wê ob ngô dî viac nivîha ge ên he i loc nêl kiyang tigeê vô xomxo ya ên he i ngô hixôn.

³ Ông le xêkizêc i tiyi xocbê Yesu Kîlisi nu vevac ti wê vông i yuac nivîha ge, dî ông kîlê vîyin hixôn xe lec yuac tige. ⁴ Xomxo ti wê kô yuac vevac ge ob vông yuac bangwe hixôn lêm. Nge, ob vông nîlô vô yuac vevac tîbed ên nêb tîbii levac wê viac i ge i yê yuac wê i vông ge nivîha. ⁵ Dî xomxo ti obêc nêb tup mî ngînoo ge od ob tup i tiyi môm wê ob kô nôn ge. Ên obêc ma ge od ob mîla kô nôn wê tup ên ge lêm. ⁶ Dî xomxo ti obêc xin vê vac yuac dî viac yuac nivîha ge od ob kô nôn mî ya tax. ⁷ Om ông xovô kiyang tiga wê a nêl ga, ên Apumtau ob vông xovôên vô ông ên ông xovô kiyang vîhati kehe.

⁸ Ông xovô kiyang lec Yesu Kîlisi i tii vac. Yesu pum lec Devit dî yib dî kîdi lec maviha vac yibên. Kiyang tiga xolac nivîha wê a mi nêl ge. ⁹ Lêc tîbii yê a nîpaên ên xolac tige, om vông vîyin vô a dî ku a xôn ya sen dî vông a lam dô vac kalabuhu ga tiyi xocbê tîbii nîpaên ti. Lêc he tiyiên ma wê he ob ku Anutu kiyang xôn ge. ¹⁰ Mêgem a le xêkizêc ta vac vîyin, ên a nêb xomxo wê Anutu vînoo he ên nêb he i tu i nue ge he i ngô xolac dî vông i vin Yesu Kîlisi dî dô maviha hixôn i vac Anutu ben lag puunê luta lêc luta.

¹¹ Kiyang tiga nôn bêga ên nêbê

“Il obêc xib hixôn i ge od il obêc dô madvîha hixôn i. ¹² Il obêc le xêkizêc vac vîyin ge od il ob tu levac mî dô hixôn i. Lêc il obêc yax i vun ge od i êno ob yax il vun.

¹³ Il obêc sea vông vinên wê il vông ge od i ob sea il lêm, ên o tiyi wê ob pîlepac kiyang wê i vông ge lêm.”

Xomxo wê vông Anutu yuac vô nivîha ge

¹⁴ Ông nêl kiyang tige vô xomxo ên he i xovô i tii vac nang, dî ông le Apumtau manôn dî nêl vô he bê he i o lêc vông vevac vôma lec kiyang vaxvax lêm, ên môm tîbêge ob vô nôn nivîha vô he lêm. Nge, ob vông he wê ngô kiyang tige vô nîpaên.

¹⁵ Ông vông yuac nivîha ên Anutu i yê ông nivîha i tiyi xocbê i nu yuac ti wê ông nêl xolac wê nôn ge bôbac dî ông nim o yoc ên yuac tige lêm ge. ¹⁶ Ông kol ông ên kiyang vaxvax wê nôn maên ge. Ên kiyang tige ob dîdii xomxo la vac nîpaên dî he ob vô nîmi vô Anutu kiyang, dî ob vông môm tige vô levac. ¹⁷ Kiyang nîpaên wê he nêl ge ob vô levac tiyi xocbê kityax wê ob vô levac mî ya xomxo nînivî ma vêl ge. Haimenias yuu Pailitas, yuu mi vông bêge. ¹⁸ Yuu sea kiyang nôn dî nêl kiyang kityooên bêga ên nêbê, “Il kîdi lec vac yibên pyap.” Yuu mi nêl bêge mî xomxo vông vinên ya ngô, om vông vinên wê he vông ge vô nîpaên. ¹⁹ Lêc Anutu xolac le xêkizêc xocbê teac le xêkizêc ge. Xolac bo ti nêl bêga ên nêbê, “Apumtau xovô xomxo wê tu i nue ge pyap.” Dî ngwe nêl bêga ên nêbê, “Xomxo ti obêc nêl ên nêbê i tu Apumtau nu ti ge od i vô nîmi vô môm nîpaên vîhati.”

²⁰ Vac xumac levac ti pîle yuu dêg wê silva yuu gol ge vaci o dô vac lêm. Nge, dêg kibun yuu pîle xax le vac hixôn. Dêg yuu pîle ya vông yuac nivîha, dî ya dô vaxvax. ²¹ Mêgem xomxo vông vinên ti

obêc vô nîmi vô kiyang yuu môm nîpaên dî dô nivîha ge od tiyi xocbê pîle yuu dêg wê vông yuac nivîha ge, ên xomxo tige vông nîlô la vô Apumtau dî viac i pyap tiyi wê ob vông yuac nivîha wê Apumtau vông vô i ge vîhati.

²² Om ông le teva ên môm nîpaên vîhati wê yêp vac xam ngîvîhi nîlôm ên xam nêb xam ob vông ge. Dî ông vông nîlôm i loc vô môm nivîha, dî môm vông vinên, dî môm xêyaa vin lecên, dî môm malehe hixôn. Om ông hixôn xomxo vîhati wê xam xôn nîlôm vô paha lec dî xam kîtaa vô Apumtau ge, xam vîhati tîmu vô môm tîbêgee. ²³ Ông kol ông ên kiyang vaxvax wê xovôên nivîha ti o yêp vac lêm ge, ên kiyang tîbêge wê ob vông xomxo kunacma dî vông vevac vôma. ²⁴ Xomxo ti obêc tu Apumtau nu yuac ge od i o

vông vevac vô xomxo ya kiyang lêm. Nge, i lum nêl kiyang vô xomxo di tixuu he i nivîha ya xolac, di xêyaa i o vô myavîné vô xomxo wê vông vîyin vô i ge lêm, ²⁵ di i lum nêl kiyang vô he wê vông vevac vô xolac ge di titô he, ên mêd Anutu ob vông he pilepac he di he ob xovô kiyang nô. ²⁶ Ilage Seten ku he xôn vac leac wê i vông ge di vông he timu vô ici va kiyang. Lêc he obêc xovô Anutu kiyang nô ge od he piyôp obêc yêp nivîha di he ob sea leac wê Seten ku he xôn ya ge.

3

Môp nipaên wê ob val vô buc timuên ge

¹ Ông xovô bêga bê vô buc myahîpu ge od vîyin tibeac obêc val. ² Ên xomxo ob timu vô môp nipaên bêga nêbê he ob xovô heche va, di he ob doma vô mone, di he ob yong heche va lê, di he ob kô he lec vô xomxo, di he ob nêl xomxo lê nipaên, di he ob vô nînya kitu vô tae mae, di he ob pimil xomxo wê ngidu he xôn ge lêm, di he ob la vac Anutu kiyang kwa ngîbi lêm, ³ di he ob vông nivîha vô lie lêm, di he xêyaa ob vô myavîné lec kiyang di hêm xôn, di he ob nêl kiyang nîmi vaxvax, di he ob kol he ên môp nipaên wê he nîvîvî xovô ge lêm, di he ob vông xomxo vô nipaên, di he ob vông vevac vô môp nivîha vîhati, ⁴ di he ob kityoo lie di vông he la vac xomxo nipaên vigê, di he ob timu vô piyôp nipaên wê he vông ge lutibed, di he ob xovô heche va ên nêbê he xomxo levac, di he xêyaa ob vin lec Anutu lêm. Nge, he xêyaa ob vin lec môp toto wê nîvîvî xovô ge, ⁵ di he ob yê da di kitaa lê, lêc he nêl vac mya pileva, ên he vô nîmi vô Anutu hîxôn xêkizêc wê i vông ge. Timoti, ông le teva ên he wê mi vông môp nipaên tibêgee. ⁶ Ên he ya nêl xolac kityooên vô vêx wê o vông i vin xêkizêc lêm ge. Vêx tîgee mi vông môp nipaên wê vông he nîlô vô vîyin ge, di he vông piyôp la vô kiyang nipaên tibeac. ⁷ Vêx tîgee mi ngô kiyang vîyang vîyang ge ên nêbê he ob kô xovôên lec, lêc he o tîyi wê he ob xovô kiyang nô ge lêm. ⁸ Ilage vux yuu lê nêbê Janis yuu Jamblis, yuu vông vevac vô Moses vac vigwe Isip. Di gwêbaga xomxo tîgee wê nêl kiyang kityooên vô vêx ge he tîyi xocbê Janis yuu Jamblis, ên he vông vevac vô kiyang nô, di piyôp wê he vông ge vô nipaên di he sea vông vinên wê nô ge. ⁹ Lêc môp kityooên wê he vông ge ob vô levac lêm. Ên xomxo ob yê môp wê he vông ge ên nêbê môp yacyac, tîyi xocbê xomxo yê môp wê Janis yuu Jamblis vông ilage ên nêbê môp yacyac.

Pol nêl vô Timoti ên nêb i hêm Anutu kiyang xôn pîlihi

¹⁰ Ông dô hîxôn a ila, om ông xovô kiyang pyap wê a tixuu xomxo ya ge, di ông xovô môp vîhati wê a mi timu vô ge, di piyôp wê a vông ge, di môp vông vinên wê a vông ge, di ông xovô wê a mi lum nêl kiyang malehe vô xomxo, di a xo vigwe pisiv ên he, di a le xêkizêc di kilê vîyin vîhati, ¹¹ di ông xovô môp nipaên vîhati wê tîbii vông vô a ge hîxôn vîyin levac wê tulec a vac vigwe Antiok yuu Aikoniam yon Listla ge. A tulec vîyin yuu myavîné mabu yocên, lêc Apumtau vô a vêl ên vîyin tîgee vîhati. ¹² Vîxôhilôg nô, tîbii ob vông vîyin yuu myavîné vô xomxo vîhati wê nêb ob timu vô môp wê Yesu Kîlisi vông ge. ¹³ Di xomxo nipaên hîxôn xomxo kityooên ob vông môp nipaên vô levac, di nipaên wê he vông ge ob vîyum he xôn, di he ob kityoo xomxo tibeac, lêc Seten ob kityoo he.

¹⁴ Lêc ông mô, kiyang nô wê ông kô di vông i vin xêkizêc ge, ông hêm kiyang tige xôn pîlihi, ên ông xovô xe vêx yuu vux wê xe tixuu ông ya kiyang tige, ¹⁵ di ông xovô ên ông nêbê ilage ông gên dô nipwo, lêc ông kô xovôên lec Anutu kiyang di i val tyip lec gwêbaga hîxôn. Anutu kiyang tîyi wê ob vông xovôên vô xomxo ên he i vông i vin Yesu Kîlisi di i kitya he nêl nipaên vêl. ¹⁶ Anutu kiyang vîhati wê yêp vac kîpîhac xolac ge, Anutu vaci vông vô xomxo mi he kîvuu. Anutu kiyang tige nivîha tîyi wê ob vông xovôên vô il, di ob hîlung il nêd nipaên vô il, di ob titô môp wê il vông ge, di ob tixuu il ya môp wê Anutu yê nêb nivîha ge. ¹⁷ Om Anutu vông xolac vô il ên nêb i vông xovôên yuu xêkizêc vô il wê Anutu nue ge tîyi wê il ob vông yuac nivîha vîhati ya ge.

4

Pol nêl vô Timoti ên nêb i nêl Anutu xolac nôn kítong

¹ Yesu Kîlisi obêc yaxên xomxo vîhati nêl kiyang, he wê dô mavîha hîxôn he wê yib ge, di Yesu Kîlisi ob vena le seac di tu xomxo vîhati nêl levac wê ob viac he luta ge. Om a le vô Anutu yuu Yesu Kîlisi manôn di a nêl vô ông bêga bê ² ông nêl Anutu kiyang i tîyi buc vîhati, di xomxo ob nêb ngô me ngôên obêc ma ge od ông nêl xolac vô he. Ông nêl xolac vô he i tîyi wê he ob ngô mi xovô di vông i vin, di ông nêl he nêl nîpaên kítong vô he ên i kítiv he nîlô di he i pîlepac he vêl ên môt nîpaên wê he vông ge, di ông nêl kiyang wê ob ngîdu he xôn ge, di môt wê ông ob lum nêl kiyang vô xomxo di tîxuu he ya xolac ge, le i léc sea môt tige lêm. ³ Ên obêc buc tîmuên ge od xomxo ob nêb ngô kiyang nôn lêm. Nge, he ob tîmu vô môt wê heche va xovô ge, di vînoo xomxo wê ob tîxuu he ya kiyang vaxvax wê he ngô nêb nivîha ge. ⁴ Di he ob vô nîmi vô kiyang nôn di vô nînya vô kiyang wê pîvulac pîleva ge. ⁵ Léc ôcông va, ông pîyôp i yêp nivîha i tîyi buc vîhati, di ông kîlê vîyin, di ông loc nêl Kîlisi kiyang vô tîbii madîluhu ên he i ngô di vông i vin. Yuac wê Anutu vông vac ông vîgêm ge, ông vông yuac tige vîhati i vô nôn lec.

⁶ Ên a ga, tîbii madîluhu nêb ob hi a xib, om a hi ob kîpyax sea di a ob tu xocbê daa vô Anutu. Om buc wê a ob xib di sea kîbun ga ge vô kwabo lec. ⁷ Vevac nivîha wê a vông ya xolac ge, a vông pyap. A tup vac môt vông vinên di la tîyôô lec myahîpu. Di a o sea vông vinên wê a vông ge lêm. Nge, a hôm xôn pîlihi. ⁸ Om Apumtau viac nôn nivîha pyap ên nêb a ob kô. Nôn tige bêga nêbê i ob yê a nêb a xomxo nivîha. Om Apumtau wê yaxên xomxo ya môt bôbac ge obêc vông nôn tige vô a vô buc wê obêc vena lec ge. Léc ob vông vô aca va tîbed lêm. Nge, ob vông vô xomxo vîhati wê he xêyaa vin lec ên nêb he ob yê i vô buc wê obêc vena lec ge.

Kiyang vîwen tîmuên

⁹ Timoti, ông seb lam vô a lutibed, ¹⁰ ên Klesens la vîgwe Galesia, di Taitas la vîgwe Dalmesia. Dimas vông nîlô la vô susu kîbun ga om sea a dô di la vîgwe Tesalonaika. ¹¹ Luk tîbed wê dô hîxôn a. Om ông loc kô Mak di muu lam vô a, ên Mak tîyi wê ob ngîdu a xôn vac yuac ge. ¹² Tikikas ge, a vông i la Epesas.

¹³ Ilage wê a la vîgwe Tloas ge od a sea a saket levac dô vac Kapas ben. Om buc wê ông obêc lam vô a ge od ông loc kô a saket tige mi lam, di kô a kîpîhac hîxôn, di le i léc lungên a kîpîhac wê he vông ya bwoc nîvîvi ge lêm. Nge, ông kô kîpîhac vîhati mi lam hîxôn.

¹⁴ Aleksanda wê vông yuac lec ain siên ge vông nîpaên levac vô a, om Anutu obêc vông myavîwen nîpaên vô i lec nîpaên wê i vông vô a ge. ¹⁵ Om ông êno, ông viac ông ên xomxo tige, ên xêyaa vô myavînê ên nêb ob le vac kiyang nivîha wê il mi nêl ge xôn.

¹⁶ Vô buc wê a la le vac kot taxlee ge, xomxo ti o le hîxôn a di nêl kiyang wê ob ngîdu a xôn ge lêm. Nge, he vîhati sea a dô. Mêlêc a kîtaa vô Anutu ên a nêbê i kîtya he nêl nîpaên wê he vông vô a ge vêl. ¹⁷ He vîhati sea a mi la, léc Apumtau dô hîxôn a di vông xêkîzêc wê i vông ge vô a, om a nêl Kîlisi xolac vîhati yêp seac di tîbii madîluhu wê lam le vac kot ge vîhati ngô. Om tîyi xocbê Anutu vô a vêl ên noo laion mya. ¹⁸ Apumtau obêc vô a vêl ên nîpaên vîhati wê xomxo nêb ob vông vô a ge, di obêc kô a mi la vac ben lag puunê di obêc viac a luta. Om il ob pîmil i lê i yêp luta léc luta. Nôn.

¹⁹ Ông nêl vô Akwila yuu vînê Plisila hîxôn Onesipolas he vînê nue bêga bê a nêl vîdiiên vô he. ²⁰ Elastas gên dô vac vîgwe Kolin, di Tlopimas vông yidac ti om a sea i vac vîgwe Mailitas mi i dô. ²¹ Ông seb lam vô a lutibed, di le i léc bin buc wê lun yuu ningîgooên ob val lec ge lêm. Yubyulas yuu Pyudens di Lainas yuu Klodia hîxôn lime vông vinên vîhati vac vîgwe tiga, he nêl vîdiiên vô ông.

²² Apumtau i ngîdu ông xôn, di vîzid nivîha wê i vông ge i viac xam vîhati.

TAITAS

Kìpihac wê Pol kîvuu vô Taitas ge

¹ A, Pol, a ga Anutu nu yuac ti, dî Yesu Kîlisi nu sinale a. Anutu vông a la vô xomxo wê i vînoo he ên nêb he i tu i nue ge ên nêb a la ngîdu he xôn ên he i vông i vin xêkizêc, dî he i xovô Anutu kiyang nôn wê ob didii he mi la vac môp wê Anutu vông ge, ² dî he i xovô bê he obêc dô mavîha luta lêc luta. Ilage wê Anutu gên o tung lag yuu kibun lêm ge od hîlu kiyang pyap ên nêbê il obêc dô madvîha luta lêc luta. Dî Anutu o tîyi wê ob kityoo il ge lêm. ³ Om buc wê Anutu nêl ge wê vông xomxo la nêl kiyang tige yêp seac. Anutu wê vô il vêl ên il nêd nipaên ge nêl ên nêb a êno kô yuac xolac nêlên tige.

⁴ Taitas, a kîvuu kîpihac tiga vô ông. Ông ge a nug wê u xôn vông i vin ge. Mag Anutu yuu nu tuc Yesu Kîlisi wê vô il vêl ên il nêd nipaên ge, yuu i vông vizid nivîha hixôn kiyang malehe i ngîdu ông xôn.

⁵ A sea ông vac vîgwe Klit ên a nêbê ông dô vac Klit dî vông yuac wê a vông ge myahîpu i yêp nivîha, dî ông vînoo he wê ob kô yuac gyovîxa vac vîgwe toto i tîyi wê a nêl vô ông ilage. ⁶ Om ông yaxên he dî vînoo he wê nipaên ti o yêp vô he lêm, dî wê vînê tibed, dî wê nue vông i vin Yesu om xomxo ti o tîyi wê ob nêl bê xomxo tige nue mi vông môp nipîpaa me vô nînya kîtu vô tae mae ge lêm. ⁷ Ên he gyovîxa wê ob viac Anutu yuac, om he i tîmu vô môp nivîha ên xomxo i o lêc tulec he nêd nipaên ti lêm, dî he i o lêc kô he lec vô xomxo lêm, dî he xêyaa i o lêc vô myavînê lutibed lêm, dî he i o lêc num mi vô mavmav lêm, dî he i o lêc hi xomxo vaxvax lêm, dî he i o lêc doma vô mone i luu vêl lêm. ⁸ Nge, he i kô tîbii mi loc viac he vac xumac dî vev ngwax vô he, dî he xêyaa i vin lec môp nivîha vîhati, dî he i viac he pîyôp i yêp nivîha, dî he i dô i tîyi xocbê xomxo wê viac i nivîha ge, dî he i tîmu vô môp wê Anutu vông ge vîhati, dî he i viac he nivîha ên môp vîhati wê he xovô ên nêb ob vông ge, ⁹ dî he i hôm Anutu kiyang nôn wê xomxo tîxuu he ya ge xôn pîlihi, ên he obêc hôm xôn pîlihi ge od he tîyi wê he ob nêl xolac nôn vô tîbii dî hi he wê yax xolac vun ge nêd kiyang i tô.

¹⁰ Ên xomxo tîbeac vac vîgwe Klit vô nînya kîtu vô Anutu kiyang, dî nêl kiyang vaxvax wê vông xomxo pîyôp vô himena himena ge. He wê mi tîmu vô Yuda vông môp nînivî gôlên gee, he tîbeac mi nêl kiyang tibêgee. ¹¹ He nêb he ob kô mone yuu susu vô xomxo, om he tîxuu he ya môp nipaên wê o tîyi wê il ob vông ge lêm. Om kiyang wê he nêl ge vông xomxo hixôn he tae mae lie vô nipaên. Mêgem ông le vac he xôn ên he i o nêl kiyang nipaên tibêge lêm. ¹² Ilage Klit levac ti nêl lec lie Klit bêga ên nêbê, “He Klit ge xomxo vîgwe kityooên, dî he tîyi xocbê bwoc vîmen ge, dî he mi ya levac, dî mi dô ni maên.” ¹³ Kiyang tige vîxôhîlôg nôn. Om ông nêl he Klit nêd nipaên vô he ya kiyang xêkizêc ên vông vînên wê he vông ge i yêp bôbac, ¹⁴ dî he i o ngô pîvulac pîleva wê xomxo Yuda mi nêl ge lêm, dî he i o ngô kiyang baba wê xomxo wê vô nîmi vô Anutu kiyang nôn ob nêl ge lêm.

¹⁵ Xomxo wê nîlô paha ge ob yê susu vîhati nêb nivîha. Lêc xomxo wê nîlô nîngeac wê o vông i vin Kîlisi lêm ge, he ob yê susu ti nivîha lêm, ên pîyôp yuu nîlô vô nîngeac tîyima. ¹⁶ He mya mi nêl bêga en nêbê, “A xovô Anutu.” Lêc môp wê he vông ge nêl he kîtong nêbê he mi yax Anutu vun. He mi vô nînya kîtu vô Anutu kiyang, dî he o tîyi wê he ob vông yuac nivîha ti ge lêm. Om Anutu yê he nipaên.

2

Kiyang lec kîpwoc

¹ Taitas, ông lêc tîxuu xomxo ya môp nivîha i tîyi xocbê Anutu kiyang nôn nêl ge. ² Om ông nêl vô he kîpwoc bêga bê he i o lêc num mi vô mavmav lêm. Nge, he i tîmu vô môp nivîha tîyi wê ob vông xomxo yê he nivîha ge, dî he i viac he pîyôp i yêp nivîha, dî he i

vông i vin xêkizêc ta, dî he xêyaa i vin lec xomxo, dî he i le xêkizêc vac vîyin vîhati wê ob val vô he ge.

Kiyang lec vêxta yuu vêxwo

³ Ông nêl vô he vêxta bêga bê he i tîmu vô môm i tîyi xocbê xomxo vông vinên vông ge, dî he i o léc nêl kiyang nipaên lec xomxo lêm, dî he i o num mia xêkizêc dî mia i viac he lêm. Nge, he i tîxuu he vêxwo ya môm nivîha, ⁴ ên he vêxwo gee i xovô mi tîmu vô môm nivîha bêga bê he xêyaa i vin lec liyae nue, ⁵ dî he i viac he pîyôp i yêp nivîha, dî he i o loc vô vux bangwe dî vông môm nipaên lêm, dî he i viac he xumac i nivîha, dî he i ngîdu xomxo xôn, dî he i loc vac liyae kiyang kwa ngîbi. He i tîmu vô môm tibêgee vîhati ên xomxo ti i o nêl nipaên lec Anutu xolac lêm.

Kiyang lec ngîvihi

⁶ Ông nêl vô he ngîvihi bêga bê he i viac he pîyôp i yêp nivîha. ⁷ Taitas, ôcông va ge ông tîmu vô môm nivîha ên he ngîvihi he i yê dî tîmu vô ông vîxam. Dî wê ông obêc tîxuu he ya kiyang ge, od le i léc nêl kiyang kityooên hîxôn lêm. Nge, ông vông pîyôp i loc vô môm nivîha dî vông ông yuac tige. ⁸ Ông nêl kiyang nôn wê xovôên nivîha ge ên xomxo ti i o léc tulec nipaên ti i yêp vac lêm. Om xomxo obêc nêb vông vevac vô ông ya kiyang ge od he ni ob yoc ên he, ên he o tîyi wê ob nêl kiyang nipaên lec il ge lêm.

Kiyang lec xomxo wê tu xomxo levac nue yuac

⁹ Ông nêl vô he wê tu xomxo levac nue yuac ge bêga bê he i loc vac xomxo levac wê viac he ge kwa ngîbi, dî vông he yuac vîhati i nivîha i tîyi wê xomxo levac ob yê nivîha ge. Dî he i o luu kiyang vô xomxo levac ya kiyang nipaên lêm. ¹⁰ He i o léc vun xomxo levac susu lêm. Nge, he i vông he yuac vîhati i yêp nivîha ên xomxo levac i yê bê he o vông yuac ti vô nipaên lêm. Ên nue yuac obêc vông bêge ge od xomxo ob yê xolac wê il mi nêl vô he ge nêb nivîha. Xolac tiga, Anutu wê vô il vêl ên il nêd nipaên ge kiyang nôn.

¹¹ Ên môm wê Anutu xo vîgwe pîsiv ên il ge lam yêp seac pyap. Môm tige tîyi wê ob vô xomxo vîhati vêl ên he nêl nipaên, ¹² dî ob tîxuu il ya môm nivîha bêga nêbê il ob sea môm wê il vô nimid vô Anutu ge, dî sea môm nipaên kîbun ga, dî kol il ên môm nipaên, dî vông môm wê bôbac ge, dî tîmu vô môm wê Anutu vông ge vîhati i tîyi buc vîhati wê il dô kîbun ga ge. ¹³ Il ob bin nôn nivîha ti wê ob vông il xêdyaa vô nivîha ge. Nôn tige bêga nêbê il Mag Anutu wê levac ge hîxôn Yesu Kîlisi wê vô il vêl ên il nêd nipaên ge obêc vena hîxôn xêseac wê i vông ge dî lam le seac vô il. ¹⁴ Kîlisi lam yib ên il ên nêb ob vô il vêl ên nipaên vîhati yang dî vông il vô paha lec, ên nêb il tu i nue wê xo vînx ên nêb il vông yuac nivîha ge.

¹⁵ Om ông nêl kiyang tige vô xomxo vîhati, dî tîpi vô he pîyôp ên he i tîmu vô kiyang tige, dî nêl he nêl nipaên kîtong vô he. Le i léc vông xomxo ti i yê ông i tîyi xocbê xomxo vîdaaên ge lêm.

3

Môm nivîha wê il ob tîmu vô ge

¹ Taitas, ông nêl vô tîbii Klit bêga bê he i loc vac gavman hîxôn xomxo levac vîhati kwa ngîbi, dî ngô he vya, dî he i viac he i tîyi wê he ob vông yuac nivîha vîhati ge, ² dî he i o nêl kiyang nipaên lec xomxo ti lêm, dî he i o ngaênma lêm. Nge, he i lum nêl kiyang vô xomxo, dî he i vông nivîha vô he vîhati.

³ Ên ilage il pîyôp maên êno, dî il vô nînyad kîtu vô kiyang, dî Seten dîdii il mi la vac môm nipaên, dî il nîlôd kîdu il ên môm vîyang vîyang wê il xovô ên il nêb il ob vông ge, hîxôn môm wê il nidnivi yê nivîha ge, om môm nipaên tibêgee viac il ilage, dî il nîlôd xo nipaên lec xomxo, dî il do mad vô susu wê xomxo vông ge. Xomxo yê il nipaên, dî il xê he nipaên. ⁴ Il mi vông môm tibêgee ilage. Mêlêc Anutu wê vô il vêl ên il nêd nipaên ge xêyaa vin lec il dî vông nivîha vô il. Om buc wê xêyaa vin lecên yuu nivîha wê i vông ge lam yêp seac vô il madnôn, ⁵ ge wê i vô il vêl ên il nêd nipaên. Léc Anutu o vô il vêl ên il

nêd nipaên ên yuac nivîha ti wê il vông ge lêm. Nge, Anutu vaci xo vîgwe pîsiv ên il, om lipac il vô paha lec dî il tu i nue paha, dî Myakilôhông Ngibua vông il dô madvîha. ⁶ Yesu vô il vêl ên il nêd nipaên, om Anutu kîpyax Myakilôhông Ngibua lam vô il luu vêl lec yuac wê Yesu Kîlisi vông ge ⁷ ên nêb môm wê i xo vîgwe pîsiv ên il ge i vông il tu xomxo wê Anutu ob yê nivîha ge dî vông il tu i nue dî il dô bin buc wê il ob dô madvîha luta lêc luta ge.

⁸ Kîyang tige vîxôhông nôn. Om a nêl vô ông bêga bê ông nêl kîyang tige xêkizêc vô xomxo, ên he wê vông i vin Anutu ge he i vông nîlô i loc vô yuac nivîha vîhati dî le xêkizêc vac yuac tige. Yuac tige nivîha dî ob ngîdu xomxo xôn.

⁹ Ông lêc le teva ên kîyang vaxvax wê xomxo kunacma lec ge, dî kîyang wê he nêl lec bue tivae lê ge, dî kîyang hîgacên, dî kîyang wê he ngaênma lec Moses xolac ge. Ông le teva ên kîyang tibêgee, ên ob ngîdu il xôn lêm dî ob vô nôn nivîha vô il lêm.

¹⁰ Xomxo ti obêc lam nêl kîyang ti wê ob vông xomxo vông vinên hîbu sea mî la le kîdu kîdu ge od ông nêl i nêb nipaên vô i manôn lu ti me lu yuu. Lêc ngôên obêc ma ge od ông vô nîmim vô i, ¹¹ ên ông xovô ên ông nêbê xomxo tibêge sea môm nivîha dî la vô môm nipaên, om nipaên wê ici va vông ge vông i vô nipaên dî kîtya i vêl.

Kîyang vîwen tîmuên

¹² A nêb a obêc vông Atemas me Tikikas i loc vô ông vô buc tîmuên. Om buc wê yuu ngwe obêc val vô ông ge od ông sea vîgwe Klit dî seb lam vô a lutibed vac vîgwe Nikopolis, ên a nêl pyap ên a nêb a ob dô vac Nikopolis tîyi dentuc wê lun yuu ningigooên ge.

¹³ Xomxo ti lê nêbê Sinas ge wê i xovô môm wê gavman vông ge vîhati. Ông vông Sinas yuu Apolos i loc lutibed, dî ông ngîdu yuu xôn êdêc susu ti i o lêc ma ên yuu vac môm lêm.

¹⁴ A nêl vô il lige vông vinên vîhati bêga bê he i le xêkizêc vac yuac vîhati wê nivîha ge ên i ngîdu he xôn i tîyi buc vîhati dî i ngîdu xomxo wê susu maên ge xôn êno. Om he i vông yuac nivîha wê ob vô nôn nivîha ge, dî he i o dô vîdaaên lêm.

¹⁵ Xomxo vîhati wê dô hîxôn a ge nêl vîdiiên vô ông. Ông nêl vîdiiên vô il lige vông vinên wê xêyaa vin lec il ge.

Vîzid nivîha wê Anutu vông ge i viac xam vîhati.

PAILIMON

Kìpihac wê Pol kìvuu vô Pailimon ge

¹ A, Pol, hìxôn il lig Timoti, xii kìvuu kìpihac ga vô ông Pailimon. Pailimon, ông ge xii lig yuac wê xii xêmyaa vin lec ông ge. Tìbii vông a lam dô vac kalabuhu ên wê a mi nêl Yesu Kìlisi xolac ge, om a kìvuu kiyang ga i loc vô ông, ² ði i loc vô il lig vêx Apia hìxôn, ði i loc vô Akipas wê xe xôn mi vông yuac xolac xêkizêc ge, ði i loc vô xomxo vông vinên vîhati wê xam mi kítucma vac ông bom ge. ³ Vîzid nivîha yuu kiyang malehe wê il mag Anutu yuu Apumtau Yesu Kìlisi vông ge i hìvun xam xôn.

Pailimon vông i vin Yesu ði xêyaa vin lec lie vông vinên

⁴ Pailimon, tìyi lec buc vîhati wê a mi kítua vô Anutu ge od a mi xovô ông vac kítuaên ði a pìmil Anutu ên ông, ⁵ ên a ngô wê ông vông i vin Apumtau Yesu ði ông xêmyaa vin lec xomxo vông vinên vîhati ge. ⁶ Il xôn vông i vin mì dô tìbed vac xolac nîlô, om a kítua vô Anutu lec ông ên a nêb ông dô nivîha vac vông vinên, ên vyac xovô vîzid nivîha vîhati wê il kô vô Kìlisi ge. ⁷ A lig Pailimon, ông xêmyaa mi vin lec lime vông vinên vîhati ði ông mi ngîdu he xôn ði vông he nîlô vô nivîha, om môp wê ông vông ge vông a xêgyaa vô nivîha ði vông a nîlôg vô vîyin maên.

Kiyang lec Onisimas

⁸ Ông môp tìbêge, mêgem a nêb a ob nêl kiyang ti vô ông. Ên môp nivîha ti yêp wê a nêb ông vông ge, ði a tìyi wê a ob nêl xêkizêc lec Yesu lê bê ông vông môp tige lê, ⁹ lêc a nêb a ob kîdu ông lêm. Ên u xêdyaa vin lecma, om a nêb a ob lum nêl kiyang vô ông. A, Pol, a vô kípwoç ði gwêbaga a lam dô vac xumac kalabuhu ên wê a mi nêl Yesu Kìlisi xolac ge, ¹⁰ om a nêb a ob nêl vô ông lec a nug Onisimas. Ên a lam dô vac kalabuhu lê, lêc Onisimas ngô Yesu xolac wê a mi nêl ge ði vông i vin, om tu a nug vông vinên ti. ¹¹ Vîxôhîlôg, ilage Onisimas tu ông num yuac pîleva, lêc o vông yuac nivîha wê ob ngîdu ông xôn ge lêm. Lêc gwêbaga tìyi wê ob vông yuac nivîha wê ob ngîdu u xôn ge.

¹² A xêgyaa vin lec Onisimas luu vêl, lêc gwêbaga a vông i lôc ên a nêb i lôc vô ông. ¹³ Tìbii vông a lam dô vac kalabuhu ên wê a mi nêl Yesu xolac ge, om a nêb Onisimas i tu ông mamnôn ði dô hìxôn a ên viac a vac kalabuhu. ¹⁴ A xo bêga lê, lêc a nêb ông obêc lee yuu lec lêm ge od a ob hôm Onisimas xôn lêm. Ên a nêb a ob kîdu ông bê ông vông môp tige lêm. Nge, a nêb ôcông va xovô nivîha wê ông ob vông vô a ge, lêc vông.

¹⁵ Ilage Onisimas pec ên ông ði lam dô teva ên ông nipwo tya, lêc kehe bêga bê obêc lôc mì loc vô ông ði muu dô luta. ¹⁶ Lêc gwêbaga Onisimas obêc mîlôc dô xocbê ông num yuac ilage lêm. Nge, obêc dô tìyi xocbê u lig vông vinên ti wê u xêdyaa vin lec i ge. Ên a ga, a xê i tìyi xocbê a lig wê a xêgyaa vin lec i ge, lêc ông ge, ông xêmyaa obêc vin lec i luu vêl, ên Onisimas ge ông num yuac wê ob vông yuac vô ông ge, ði i ge ông lim vông vinên êno.

¹⁷ Mêgem ông obêc xovô bê a ga ông lim wê u xôn mi vông yuac xolac ge od ông lêc viac Onisimas nivîha i tìyi xocbê ông viac a nivîha ge. ¹⁸ Lêc Onisimas obêc vông ông susu ti vô nipaên ilage, me myavîwen ti obêc yêp vô i ge od aca va obêc vông vac. ¹⁹ Mêgem a Pol, aca va kìvuu kiyang ga ya vîgêg bêga bê a obêc hi myavîwen wê Onisimas vông ge. Vîxôhîlôg, myavîwen wê a nêl xolac vô ông ilage yêp vô ông lê, lêc a ob nêl kiyang lec tige lêm. ²⁰ A lig Pailimon, u xôn vông i vin Kìlisi, om a nêl lec Apumtau lê bê ông vông nivîha vô a ði vông a nîlôg i vô vîyin maên.

²¹ Kiyang wê a kìvuu vac kìpihac ga, a xovô ên a nêbê ông obêc ngô ði vông i vô nôn lec, ði a xovô hìxôn bê ông obêc vông môp nivîha ya hìxôn i luu kiyang wê a nêl ga vêl. ²² ði kiyang ngwe, a nêb ông viac xumac nîlô wê a ob dô vac ge ti, ên a vông i vin ên a nêb Anutu ob ngô kítuaên wê xam mi kítua lec a ge ði ob vông a lôc mì loc vô xam.

²³ Eaplas wê xii xôn dô vac kalabuhu ga lec wê xii mi nêl Yesu Kîlisi xolac ge, i mi xo ông om nêl vîdiiên vô ông. ²⁴ Mêd Mak yuu Alistakas dî Dimas yuu Luk, he ma ti wê xe xôn vông yuac xolac ge, he êno nêb ob nêl vîdiiên vô ông. ²⁵ Xêyaa vin lecên yuu vîzid nivîha wê Apumtau Yesu Kîlisi vông ge i viac xam.

HIBLU

Kìpihac wê la vô tîbii Hiblu ge

Anutu nu tuc kô i kiyang mi lam nêl vô il

¹ Ilage Anutu nêl i kiyang vô plopete tîyi buc tibeac ên nêb he i loc nêl vô il buge ên he i ngô. Om wê Anutu nêl i kiyang vô plopete ilage, od o tîmu vô môt tîbed lêm. Nge, tîmu vô môt toto dî nêl i kiyang vô he. ² Lêc buc tîmuên vîwen gwêbaga Anutu vông môt paha bêga nêbê vông nu tuc lam ên nêb i lam nêl Anutu kiyang i yêp seac vô il. Ilage Anutu nêl om nu tuc tung lag yuu kibun, dî Anutu vînoo i pyap ên nêb ob nêl nu tuc lê lec susu lag yuu kibun vîhati. ³ Xêseac wê Yesu vông ge tîyi xocbê xêseac wê Anutu vông ge, dî Yesu hixôn Anutu, yuu xôn tîyima. Dî kiyang wê Yesu vông ge xêkizêc om ngîdu susu lag yuu kibun vîhati yang ge xôn dî vông he dô xêkizêc. Yesu lam yib ên nêb ob vô xomxo vêl ên he nêl nîpaên. Pyap dêc lax mi la dô vô Anutu vîgê hîyôv gê kîsii ganê.

Anutu nu tuc ngînoo angela vêl

⁴ Anutu vông lê levac vô nu tuc om nu tuc ngînoo angela vîhati vêl, ên lê levac wê Anutu nu tuc vông ge luu angela lê vêl. ⁵ Ilage Anutu nêl vô nu tuc ên nêbê, “Ông ge a nug, dî gwêbaga a vông ông lêm vô levac.”

Anutu nêl bêge. Nang dî nêl vô nu tuc tii vac nang ên nêbê, “A tu ông mam, dî ông tu a nug.”

Anutu nêl bêge, lêc o nêl bêge vô angela ti lêm. Nge, nêl vô nu tuc tîbed. ⁶ Om vô buc wê Anutu nêb obêc vông nu tuc lam kibun ga ge od Anutu nêl ên nêbê, “Angela wê a vông ge, he vîhati i yev vîxa kîtu vô a nug tuc.”

⁷ Nang dêc nêl kiyang lec angela tii vac nang bêga ên nêbê, “Angela wê a vông ge tu a nuge yuac, om a obêc nêl ge od he obêc tîyi xocbê lea, me he obêc tîyi xocbê ngwax mahelac dî ob la vông yuac tîyi xocbê a nêl ge.”

⁸ Anutu nêl vô angela ên nêbê he tu i nue yuac, lêc nêl vô nu tuc bêga ên nêbê, “O Anutu, ông tu xomxo nêl levac wê ông obêc dô luta lêc luta, dî ông viac nume vîhati ya kiyang yuu môt bôbac. ⁹ Ông xêmyaa mi vin lec môt nivîha vîhati, dom kiyang yuu môt nîpaên ge vông ông xêmyaa vô myavînê. Mêgem a wê ông Anutu a ge, a vînoo ông dî vông ông xêmyaa vô nivîha luu wê a vông vô lime ge vêl.”

¹⁰ Nang dêc Anutu nêl vô nu tuc tii vac nang ên nêbê, “Apumtau, vô buc taxlee ge ôcông va tu kibun kehe, dî ôcông va vîgêm tung lag hixôn.

¹¹ Obêc buc ti ge od susu lag yuu kibun vîhati yang xôa obêc ma, dom ông obêc dô luta. Susu lag yuu kibun vîhati obêc vô tîkwê tîyi xocbê nivîmihi tîkwê ge,

¹² om ông obêc vîlun he i tîyi xocbê xomxo vîlun nivîmihi tîkwê ên nêb ob nêx i la vêl ge, dî ông obêc pilepac he vô paha lec. Dom ôcông va ge, ông obêc pilepac lêm. Nge, ông obêc dô tîyi xocbê ông dô gwêbaga dî ông obêc dô luta lêc luta.”

¹³ Nang dêc Anutu nêl ên nêbê, “Ông lam dô vô a vîgêg hîyôv, dî i loc tyip vô buc wê a obêc vông xomxo wê vông vevac vô ông ge he i lam dô vac ông kwa ngîbi.”

Anutu nêl bêge, lêc o nêl vô angela ti lêm. Nge, nêl vô nu tuc tîbed, ¹⁴ ên angela ge Anutu nue yuac wê tîyi xocbê myakîlôhê ge. Om Anutu vông yuac vô he ên nêb he i loc ngîdu xomxo wê Anutu ob vô he vêl ên he nêl nîpaên ge xôn.

2

Il ob vô nînyad vô Yesu kiyang

¹ Yesu ngînoo angela vêl, om a ob nêl vô xam bê kiyang wê il ngô pyap ge il ob hêm xôn pîlihi dî seaên kiyang tige i ma. ² Ilage Anutu nêl i xolac vô angela dî vông he lam nêl kîtonng vô xomxo kibun ga. Kiyang wê he lam nêl ge vîxôhîlôg nôn. Ilage xomxo wê

ngôên angela kiyang ma di vô nîmi vô ge, he vîhati kô myaviwen tîyi wê he vông ge. ³ Lêc Yesu lê ngînoo angela vêl di Yesu vông vizid levac vô il ên wê vô il vêl ên il nêd nipaên ge. Om il obêc vô nîmid vô vizid levac tige ge od il ob pec ên myaviwen nipaên wê Anutu ob vông vô il ge tibêna? Apumtau Yesu nêl taxlee ên nêbê obêc kîtya il nêd nipaên vêl, di xomxo wê ngô Yesu vya ge nêl kitong vô il hixôn ên nêbê, “Kiyang tige vixôhilôg nôh.” ⁴ Mêdêc Anutu nêb ob ngîdu kiyang tige xôn, om vông do levac vîyang vîyang hixôn xêkizêc manôn toto, di vông xovôên toto wê Myakîlôhô Ngîbua vông ge vô xomxo toto tîyi xocbê ici va xovô ên nêb ob vông vô he ge.

Yesu tu il badzub wê vô il vêl ên il nêd nipaên ge

⁵ A ob nêl kiyang lec môp wê Anutu obêc vông gê kibun ga vô buc tîmuên ge. Anutu o nêl vô angela ên nêbê he ob tu levac di viac kibun vô buc tige lê. ⁶ Nge, kiyang yêp vac xolac bêga ên nêbê,

“O Anutu, xomxo ga xomxo kibun, lêc bêna lêc ông xo he? Di he ge xomxo kibun nu, lêc bêna lêc ông viac he?”

⁷ Vô buc myabo tya ông vông xomxo kibun ga la dô vac angela kwa ngîbi. Nang dêc ông vông he lê vô levac di hôh he lê lec,

⁸ di ông vông susu vîhati la vac he kwa ngîbi.”

Xolac nêl bêge, om il ob xovô bê Anutu tung susu vîhati dô vac xomxo kwa ngîbi, om susu ti o dô vaxvax lêh. Lêc gwêbaga il o xê wê susu vîhati dô vac xomxo kwa ngîbi ge lêh. ⁹ Nge, il xovô Yesu môci. Ilage Anutu lee yuu ên nêbê Yesu i loc dô vac angela kwa ngîbi i tîyi buc myabo wê i lam dô kibun ga ge. Anutu xo vîgwe pisiv ên il om vông Yesu lam yib ên il vîhati nêd nipaên. Yesu kilê myavînê levac di yib, mêgem Anutu yong Yesu di vông lê levac vô i.

¹⁰ Anutu tung susu lag yuu kibun vîhati ên nêb he i vông i lê i vô levac. Di Anutu nêb ob vông xomxo tîbeac i tu i nue mi tung he la dô vac xêseac wê i vông ge. Mêgem vông Yesu lam kilê myavînê levac ên nêb myavînê wê i kilê ge i vông i tu il nêd mugên wê ob vô il vêl ên il nêd nipaên ge. Om Anutu piyôp wê vông Yesu lam kilê myavînê ge, ge môp nivîha. ¹¹ Il ge Anutu nue il, ên wê Yesu kîtya il nêd nipaên vêl di vông il tu xomxo ngîbua ge. Mêgem il xôn Yesu, il Mag tibed. Om Yesu nêl il ên nêbê i lie il, di i ni o yoc ên wê nêl bêge lêh. ¹² Om Yesu nêl vô Anutu bêga ên nêbê,

“A obêc nêl ông lêh i yêp seac vô lige, di a obêc vông lîlo wê ob pimil ông lêh vô levac ge vac lige vông vinên mahîgun.”

¹³ Nang dêc Yesu nêl tii vac nang ên nêbê,

“A vông i vin bêga ên a nêbê Mag Anutu ob ngîdu a xôn.”

Yesu nêl bêge, nang dêc nêl i tii vac nang ên nêbê,

“Wê lê. A dô ga, di Anutu nue wê vông vô a ge dô hixôn a.”

Yesu lam tu xomxo kibun xocbê il ga

¹⁴ Il wê Anutu nue ge, il xomxo kibun wê il nidnivi kibun. Om Yesu êno lam kô ninivi kibun ga tîyi il nidnivi, di yib ên nêb yibên wê i vông ge i kîtya Seten hixôn xêkizêc wê i vông ge i loc vêl, ên xêkizêc wê Seten vông ge didii xomxo vac yibên. ¹⁵ Buc vîhati wê xomxo dô mavîha lec kibun ga ge, he vîhati xona ên buc wê he ob yib lec ge, om xonaên tige hôh he xôn. Mêgem Yesu lam yib ên nêb ob piwelac he vêl ên xonaên ên yibên. ¹⁶ Il ob xovô bê Yesu o lam yib ên nêb ob ngîdu angela xôn lêh. Nge, lam yib ên nêb ob ngîdu Eblaham bue il xôn. ¹⁷ Anutu vông Yesu lam tu xomxo kibun ga xocbê il ge, di Yesu kô vîyin yuu nipaên vîhati tîyi xocbê il kô ge. Yesu vông bêge om tu il xomxo levac wê mi vông daa vô Anutu ên nêb i kîtya xomxo nêh nipaên vêl, tîyi xocbê xomxo Islel daa siên

nên levac wê Hetplis* ge vông ilage. Om Yesu tu il nêd Hetplis wê xo vîgwe pîsiv ên il dî vông yuac wê Anutu vông vô i ge vô nôn lec, dî vông ici va tu daa vô Anutu ên nêb i kitya il nêd nipaên vêl dî kitya ni nyagên wê Anutu xo lec il ge vêl êno. ¹⁸ Buc wê Yesu lam dô kibun ga ge od vîyin yuu myavîné toto tulec i dî yaxên i, om gwêbaga vîyin yuu myavîné obêc tulec il ge od Yesu tîyi wê ob ngîdu il xôn ge.

3

Yesu kô lê levac luu Moses lê vêl

¹ Xam lige vông vinên wê Anutu vînoo xam ên nêb xam obêc dô hixôn i vac i ben kisiinê ge, xam xo Yesu pîlihi, ên Yesu ge il Sinale yuu Hetplis* wê il vông i vin i dî nêl i lê yêp seac. ² Anutu vînoo Yesu ên nêb i kô yuac tige, om Yesu vông i tîyi dî o sea yuac tige lêm, tîyi xocbê Moses vông yuac wê Anutu vông vô i ên nêb i vông vac Anutu nue Islel mahîgun ge. ³ Lêc Anutu vông Yesu lê vô levac luu Moses lê vêl. Ên il ob nêl xumac ti lê i vô levac lêm. Nge, xomxo ti wê lox xumac tige, il ob nêl i lê i vô levac luu xumac vêl. ⁴ Ên xumac vîhati wê le lec kibun ga ge, xomxo toto lox, lêc Anutu ge wê tung susu vîhati yang. ⁵ Moses vông yuac wê Anutu vông vô i ge vô nôn lec vac Anutu nue Islel mahîgun. Yuac wê Moses vông ge bêga nêbê nêl yuac wê Anutu nêb ob vông tîmuên ge kîtong. Om Moses vông yuac tîyi xocbê Anutu nu yuac ti. ⁶ Dom Kîlisi ge Anutu nu nôn, om o vông yuac tîyi xocbê Anutu nu yuac ti lêm. Nge, vông yuac tîyi xocbê ma ob vông vô nu ti. Om tu Anutu nue nên levac dî vông yuac wê Anutu vông vô i ge nivîha. Mêgem il obêc hêm vông vinên wê il vông ge xôn pîlihi dî dô hixôn xêdyaa nivîha dî bin vîzid wê Anutu nêb obêc vông vô il ge od ge wê il obêc dô i tîyi Anutu nue.

Xomxo Islel o tulec seac dô vêlên lêm

⁷ Ngô lê. Myakîlôhê Ngîbua nêl vac xolac bêga ên nêbê, “Gwêbaga xam obêc ngô Anutu kîyang ge ⁸ od le i lêc vông i tîyi xocbê bume Islel vông ilage lêm, ên a nêl a kîyang vô bume Islel vac vîgwe myadongên, lêc he vô nînya kîtu vô ên he nêb ob yaxên a. ⁹ He dô vac vîgwe myadongên tîyi klîsmas kehe yuu, dî yê yuac wê a vông vac he mahîgun ge. Lêc he lungên a nang, dî he vông môm nipaên nang nêb ob yaxên a. ¹⁰ Mêgem a nig nyag vô he, ên he vông nîlô la vô môm nipaên dî he o ngô a kîyang mî tîmu vô lêm. ¹¹ A nîlôg vô myavîné vô he, om a nêl vîxôhîlôg nôn bê he obêc lam dô seac vêl hixôn a lêm.” ¹² Anutu nêl bêge, om xam lige, xam viac xam, gec lêc xam dîvông nîlôm la vô môm nipaên dî sea vông vinên wê xam vông ge dî vô nîmim vô Anutu mavîha. ¹³ Buc wê Anutu nêl ilage ên nêbê, “Gwêbaga”, ge Anutu o nêl lec buc ilage tîbed lêm. Nge, nêl lec gwêbaga hixôn. Om buc vîhati ge, xam nêl kîyang nivîha wê ob ngîdu xam xôn ge vôma, êdêc môm nipaên i o lêc kityoo xam dî vông xam nîlôm i le teva ên Anutu lêm. ¹⁴ Ên ilage il ngô Kîlisi kîyang dî vông i vin. Om gwêbaga il ob hêm vông vinên wê il vông ge xôn pîlihi dî i loc tyip vô buc wê il ob xib lec ge. Il obêc vông bêge ge od il obêc la dô madvîha hixôn Kîlisi.

¹⁵ Om xam ngô Anutu kîyang i tii vac nang wê nêl ên nêbê, “Gwêbaga xam obêc ngô Anutu kîyang ge, od le i lêc vông i tîyi xocbê bume Islel vông ilage lêm. Ên a nêl a kîyang vô he lêc he vô nînya kîtu vô.”

* 2:17: Lê Hetplis ge nêl lec xomxo Islel ti wê tu xomxo daa siên nên levac ge. Yuac wê xomxo tige vông ge bêga nêbê la vac Anutu xumac ngîbua nîlô ngwe wê ngîbua nôn ge mî la si daa vô Anutu ên nêb i kitya he Islele vîhati nên nipaên vêl. Lêc o vông vô buc tîbeac lêm. Nge, vông lu tîbed vac klîsmas ti. Vac kîpîhac wê Matyu, Mak, Luk dî Jon kîvuu lec Yesu Kîlisi ge od xe kîvuu xomxo tige lê bêga nêbê xomxo daa siên nên levac, me xomxo wê mi si daa ge nên levac. Lêc vac kîpîhac Hiblu ga kîyang tige yêp tîbeac om xe kîvuu myabo bê Hetplis. * 3:1: ông wê Hiblu 2:17.

¹⁶ Ilage xomxo letyae ngô Anutu kiyang léc vô ninya kitu vô? Ge he wê Moses kô he vèl vac vigwe Isip mi didii he mi la vac vigwe myadongên ge. ¹⁷ Di Anutu xêyaa vô myavînê vô xomxo letyae tiyi klismas kehe yuuê? Anutu xêyaa vô myavînê vô he Islel wê vông môp nipaên vac vigwe myadongên ge, om hi he yib mi he ninivi yêp vac vigwe myadongên. ¹⁸ Di Anutu nêl kiyang vixôhilôg nôn vô letyae ên nêbê he ob la dô seac vèl hixôn i lêmê? Anutu nêl kiyang bêge vô he Islel wê o ngô kiyang wê i vông ge lêm. ¹⁹ Mêgem il ob xovô bê he o vông i vin lêm om he o tiyi wê he ob la dô seac vèl hixôn Anutu ge lêm.

4

Seac dô vèlên ge yêp vô Anutu

¹ Ilage Anutu hîlu kiyang mi i yêp pyap. Kiyang tige nêl ên nêbê, “Xam obêc lam dô seac vèl hixôn a.” Kiyang nêl bêge, om il ob xona nêd di viac il, ên Anutu obêc yê vông vinên wê il vông ge tiyiên ma ge od il obêc la dô seac vèl hixôn i lêm. ² Ên Anutu xolac nivîha lam vô il tiyi xocbê lam vô xomxo Islel ilage. Léc kiyang tige o ngîdu he xôn lêm. Ên he ngô lê, léc he o vông i vin lêm. ³ Léc il wê il vông i vin Anutu kiyang tige, il obêc la dô seac vèl hixôn Anutu. Léc Anutu nêl kiyang lec he wê o vông i vin lêm ge bêga ên nêbê,
“A nîlôg vô myavînê vô he, om a nêl vixôhilôg nôn bêga bê he ob lam dô seac vèl hixôn a lêm.”

Anutu nêl bêge lec seac dô vèlên wê i vông ge, ên taxlee wê Anutu tung lag yuu kibun hixôn susu vîhati pyap ge od o vông yuac ti tii vac lêm. Nge, dô seac vèl di viac vô vigwe wê il ob la dô seac vèl lec ge. ⁴ Om buc wê vông vigê vilu di sec yuu ge, kiyang yêp lec buc tige vac xolac bêga ên nêbê,
“Anutu vông i yuac vîhati tiyi buc vigê vilu di sec ti. Pyap dêc buc ti wê vông vigê vilu di sec yuu ge od dô seac vèl.”

⁵ Nang dêc Anutu nêl lec he wê o vông i vin lêm ge bêga ên nêbê, “He obêc lam dô seac vèl hixôn a lêm.”

⁶ Ilage he Islel vô ninya kitu vô Anutu kiyang nivîha, mêgem he o la dô seac vèl hixôn Anutu lêm. Kiyang wê Anutu hîlu ilage ên nêbê xomxo obêc la dô seac vèl hixôn i ge, kiyang tige yêp vô il gwêbaga hixôn. ⁷ Ên he Islel vô ninya kitu vô Anutu kiyang. Om Anutu vînoo buc paha gwêbaga ên nêbê il ngô i kiyang di vông i vin êdêc la dô seac vèl hixôn i. Anutu nêl buc tige ên nêbê buc gwêbaga. Klismas tîbeac lam la vèl, léc kiyang wê a nêl pyap ge, Anutu nêl tii vac vô Devit, om Devit nêl kiyang tyo yêp seac tii vac nang bêga ên nêbê,

“Gwêbaga, xam obêc ngô Anutu kiyang ge, od le i léc vô ninya kitu vô lêm.”

⁸ Ilage xomxo Islel la dô vac vigwe myadongên, mêd Josua didii he mi la vac vigwe paha. Josua obêc didii he mi he la dô seac vèl hixôn Anutu ge od Anutu ob nêl kiyang lec buc paha ngwe lêm. Léc Josua o vông vigwe seac dô vèlên vô he lêm. Om Anutu nêl buc paha wê xomxo ob la dô seac vèl hixôn i ge. ⁹ Om il xovô ên il nêbê Anutu viac buc tîmuên wê nue obêc la dô seac vèl hixôn i ge. Buc seac dô vèlên tige tiyi xocbê buc da wê il mi dô seac vèl lec ge. ¹⁰ Om xomxo wê ob la dô seac vèl hixôn Anutu ge, he ob la vông yuac ti tii vac lêm. Nge, he yuac tiyôô om he obêc dô seac vèl i tiyi xocbê Anutu wê tung lag yuu kibun pyap di dô seac vèl ge. ¹¹ Mêgem a ob nêl bê il ob vông yuac xêkizêc êdêc la dô seac vèl hixôn Anutu, ên xomxo ti obêc tîmu vô Islel vông môp ilage di vô nîmi vô Anutu kiyang ge od o tiyi wê obêc la dô seac vèl hixôn Anutu ge lêm.

¹² Xam xovô bêga bê Anutu kiyang ge mavîha di luu yipac wê manôn vilu vilu ge vèl, om vông yuac xêkizêc vac il nîlôd tiyi xocbê il gôl bwoc ya yipac di susu wê dô vac nîlô nîlô ge yêp seac. Anutu kiyang êno vông yuac vac il nîlôd di vông kiyang yuu môp wê yêp vac il nîlôd ge yêp seac vô il mi il xovô. ¹³ Xomxo hixôn susu wê Anutu tung ge, ti o tiyi wê ob xôpac ên Anutu ge lêm. Nge, vîhati le seac vô Anutu manôn, di i yê kiyang yuu môp wê yêp vac il nîlôd ge vîhati, di Anutu vaci wê ob yaxên il toto môp yuu nîlôd.

¹⁴ Il nêd xomxo levac dô wê kô lê Hetplis* mi la dô kîsîi ganê. Ge Yesu wê Anutu nu tuc ge. Il xovô bêge om il ob hôm vông vinên wê il vông ge xôn pîlihi. ¹⁵ Ên buc wê il nêd Hetplis Yesu lam dô kîbun ga ge od vîyin yuu yaxên vîhati tulec i tîyi xocbê tulec il gwêbaga, lêc i o vông nîpân ti lêm. Il nêd xêkîzêc ti o yêp wê il ob vông vevac vô nîpân ya ge lêm, lêc Yesu tulec yaxên vîhati tîyi xocbê il mi yaxên ge om xovô dî xo vîgwe pîsiv ên il. ¹⁶ Il xovô bêge, mêgem il ob la kwabo vô Anutu wê vîzid nivîha kehe ge, dî il ob xona ên i lêm. Nge, il ob kîtaa vô i vô buc wê il tulec vîyin ge, ên Anutu i xo vîgwe pîsiv ên il dî vông vîzid nivîha wê i vông ge i ngîdu il xôn.

5

Yesu ge Hetplis wê kîtya il nêd nîpân vêl ge

¹ Hetplis ge xomxo Islel ti wê Anutu vînoo i ên nêb i tu Hetplis, om yuac wê i vông ge bêga nêbê tu Islel vîhati manôn dî la le vô Anutu manôn. Om mi tung daa dî si daa vô Anutu ên nîpân wê he Islel vông ge. ² Lêc xomxo tige, xomxo xêlehelehe wê môt nîpân tîxuu i tîyi xocbê tîxuu il ge. Om ob lum nêl kîyang vô xomxo wê lungên môt nivîha dî sea Anutu vông môt mi la vac nîpân ge. ³ Om buc wê obêc tung daa vô Anutu ên nîpân wê lie Islel vông ge, od ob tung daa ên nîpân wê ici vông ge hîxôn.

⁴ Lê levac wê nêbê Hetplis ge, xomxo ti o tîyi wê ici va ob kô lê tige lêm. Nge, Anutu vaci wê ob vînoo xomxo Hetplis tige, tîyi xocbê Anutu vînoo Elon ilage ên nêb i tu Hetplis wê mugên taxlee ge.

⁵ Kîlisi êno o yong ici va ên nêb ob tu Hetplis lêm. Nge, Anutu vaci vînoo i ên nêb i kô yuac Hetplis, dî nêl vô i ên nêbê,

“Ông ge a nug ông, om gwêbaga a ob vông ông lêm i vô levac.”

⁶ Nang dêc Anutu nêl vô Yesu tii vac nang ên nêbê,
“Ông kô yuac Hetplis wê ob yêp luta tîyi xocbê Melkisedek ge.”

⁷ Vô buc wê Yesu lam dô kîbun ga ge, od kîtaa vô Anutu ên nêb i vô i vêl ên môt wê ob yib ge, dî tyuc la kîsîi dî byag hîxôn. Yesu ngô ma Anutu kîyang dî dô vac i kwa ngîbi, om Anutu ngô kîtaaên wê i vông ge. ⁸ Yesu ge Anutu nu, lêc kîlê myavînê levac, dî myavînê tige vông i vô nînya lehe vô Anutu kîyang, ⁹ dî vông i tu xomxo wê nîpân ti o yêp vô i lêm ge. Mêgem xomxo wê ngô Yesu kîyang mi tîmu vô ge, Yesu ob tu he nêb levac wê ob kîtya he nêb nîpân vêl dî vông he la dô vac nivîha wê luta lêc luta ge. ¹⁰ Anutu vînoo Yesu ên nêb i tu Hetplis tîyi xocbê Melkisedek ge.

Il ob dô tîyi xocbê nîpîpwo lêm

¹¹ Xe nêb xe ob nêl kîyang tîbeac vô xam lec Melkisedek, lêc xam ob xovô kîyang paha decdec lêm. Om xam vông yuac levac vô xe wê xe ob nêl kîyang tige kehe kîtong vô xam ge. ¹² Xam ngô xolac mi xovô îlatîkwê tîyi wê xam ob nêl xolac vô xomxo gwêbaga. Lêc xam o tîyi lêm. Om xomxo ob nêl xolac wê o vîyin lêm wê xam ngô ilage i tii vac vô xam. Xam o tîyi xocbê xomxo levac wê ob ya yaên xêkîzêc ge lêm. Nge, xam tîyi xocbê nume nîpîpwo wê gên lul ge. ¹³ Ên Anutu kîyang wê vîyin ge, xomxo vông vinên wê o vyac xovô kîyang tige lêm ge, he tîyi xocbê nîpîpwo wê gên lul ge, om he tîyiên ma wê ob yaxên môt nivîha dî nîpân ge. ¹⁴ Dom xomxo wê xovô Anutu kîyang wê vîyin ge, he tîyi xocbê xomxo levac wê ya yaên xêkîzêc ge. Ên he mi yaxên môt wê he vông ge tîyi buc vîhati, om he tîyi wê he ob yaxên môt vîhati mi xovô bê nivîha me nîpân.

6

Kîlisi kîyang wê vîyin maên ge

¹⁻² Kîlisi kîyang wê xam ngô ilage o vîyin lêm om xam ngô mi xovô pyap. Ên kîyang wê vîyin maên ge nêl bêga ên nêbê il sea môt wê ob vông il vô nîpân ge dî vông nîlôd i loc vô Anutu, dî vông i vin i. Nang dêc Kîlisi kîyang taxlee wê vîyin maên ge nêl môt lipacên

* 4:14: ông wê Hiblu 2:17.

yuu môp wê xomxo vyax vigê lec lie bazub ge kitong, di nêl ên nêbê xomxo yibên obêc kidi lec mavîha, di Anutu ob yaxên xomxo nipaên di ob vông myaviwen nipaên wê ob yêp luta ge vô he. Kiyang tige o viyin lêm om xam ngô mi xovô pyap. Om il ob nêl kiyang tige i tii vac vac lêm. Nge, il ob la vô Kîlisi kiyang wê viyin ge ên xam xovô. ³ Anutu obêc tyuc lec ge od a ob nêl kiyang tige kitong vô xam.

Xomxo wê sea vông vinên wê he vông ge

⁴ Xomxo obêc vông i vin, nang dêc sea ge od he o tiyi wê he ob pilepac nilô i tii vac ge lêm. Vixôhilôg, he ngô Anutu kiyang di vông i vin, di Anutu vông he la dô vac xêseac, di he tulec vizid wê Anutu vông lam ge, di Myakilôhông Ngibua lam dô vac he nilô, ⁵ di he kitong Anutu kiyang mi yaxên, léc nêbê nivîha, di he xovô xêkizêc wê ob val vô buc timuên ge. ⁶ He vông bêge lê, léc wê he obêc sea vông vinên wê he vông ge di vô nîmi vô vihati ge od môp ti o yêp wê he ob lôm vô Anutu tii vac ge lêm. Ên môp wê he vông i vin léc sea ge tiyi xocbê he tul Anutu nu tuc lec xax pola tii vac nang ên nêb xomxo i yê di so vya vô i tii vac.

⁷ A ob nêl kiyang pilepacên lec xomxo wê vông i vin hixôn he wê sea vông vinên ge. He vihati tiyi xocbê kibun wê lun tô lec ge. Lun tô lec kibun, léc vê obêc tyip nivîha mi vô nôn nivîha wê ob ngidu xomxo xôn ge od Anutu ob yê kibun tige nivîha di vông yaên tige vô nôn tibeac. ⁸ Léc nita obêc tyip vac yuac tige di yaên ob vô nôn nivîha lêm ge od ob ngidu xomxo xôn lêm, om Anutu ob yê kibun ge nêb nipaên, di obêc buc timuên ge od ngwax ob ya vêl.

⁹ Xam lige wê xe xêmyaa vin lec xam ge, xe nêl kiyang tiga vô xam, léc xe xovô ên xe nêbê xam vông i vin xêkizêc ta di Anutu vô xam vêl ên nipaên, om gwêbaga yuac yuu môp wê xam vông ge vô nôn nivîha. ¹⁰ Ên Anutu o xomxo nipaên ti lêm, om ob lungên yuac nivîha wê xam vông vô i ge lêm. Nge, Anutu yê di xovô yuac nivîha wê xam vông ge, di xovô ên nêbê xam xêmyaa vin lec i om xam mi ngidu lime vông vinên xôn. Xam vông yuac tyo ilage di i yêp gwêbaga hixôn. ¹¹ Mêgem xe xo vînuv yang ên xe nêb xam toto vông yuac tige i xêkizêc ta di hôm vông vinên wê xam vông ge xôn pîlihi, di bin buc wê Anutu ob tyuc xam ge, ¹² di xam nim i o léc ma lec lêm. Nge, xam timu vô xomxo wê vông i vin di ni o ma lec kiyang lêm ge, ên he ge wê tulec vizid nivîha vihati wê Anutu hîlu kiyang pyap ilage ên nêbê ob vông vô he ge.

Anutu hîlu kiyang di nêl i lê hixôn

¹³ Môp wê xomxo ngwe ob hîlu kiyang ti vô xomxo ngwe ge od ob nêl xomxo levac ti lê hixôn ên nêb xomxo levac tige lê i ngidu i kiyang xôn. Léc ilage wê Anutu hîlu kiyang vô Eblaham ge od o nêl xomxo levac ti lê hixôn ên nêb i ngidu kiyang tige xôn lêm. Ên xomxo ti lê o ngînoo Anutu lê vêl lêm. Om Anutu nêl ici va lê hixôn. ¹⁴ Kiyang wê Anutu hîlu vô Eblaham ge bêga ên nêbê, “A hîlu kiyang vixôhilôg nôn vô ông bê a obêc vông vizid nivîha vô ông, di a obêc vông ông bume i vô tibeac.”

¹⁵ Eblaham ngô kiyang wê Anutu hîlu ge di ni o ma lec kiyang tige lêm. Nge, yaxên kiyang ên nêbê obêc vô nôn lec timuên, om kiyang tige vô nôn lec.

¹⁶ Vixôhilôg nôn, xomxo ngwe obêc hîlu kiyang vô xomxo ngwe ge od ob nêl xomxo levac lê hixôn, êdêc xomxo ngwe ge i xovô bê i o kityoo kiyang tige lêm. ¹⁷ Mêgem kiyang wê Anutu hîlu ge, Anutu nêl ici va lê hixôn ên nêb xomxo wê ob tulec nôn ge, he i xovô bêga bê i o kityoo lêm di ob vô pilepac pilepac vô i kiyang ti lêm. ¹⁸ Om môp yuu ge. Ngwe wê Anutu hîlu kiyang di ngwe wê nêl ici va lê hixôn. Môp yuu ge obêc pilepac lêm, di Anutu o tiyi wê ob kityoo il ya môp yuu ge lêm. Om il wê il pec ên môp nipaên mi la kwabo vô Anutu ge, il ob xovô bê Anutu obêc vông i tiyi kiyang wê hîlu ge. Om xovôên tige vông il le xêkizêc ta di il hôm kiyang tige xôn pîlihi di bin buc wê kiyang vihati obêc vô nôn lec vô il timuên ge. ¹⁹ Om kiyang wê Anutu hîlu vô il ge ob pilepac lêm. Nge, ob vông il le xêkizêc tiyi xocbê anka hôm sip xôn pîlihi mi i le kizêc ge. Il vông i vin kiyang tige om gwêbaga il vihati tiyi wê il ob la le vô Anutu manôn di kîtaa vô i, tiyi

xocbê ilage Hetplis tived la le vô Anutu manôn vac Anutu xumac ngibua nîlô di kîtaa vô i ge. Nivîmihi dia ti yux kîsuu xumac nîlô tige lec. ²⁰ Lêc Yesu la mug vac xumac ngibua nîlô tige mî la le vô Anutu manôn ên il kîbun ga vîhati. Ên Yesu ge kô yuac Hetplis wê ob yêp luta tîyi xocbê Melkisedek ge.

7

Kîyang lec Hetplis ti wê lê nêbê Melkisedek

¹ A ob nêl kîtong lec xomxo ti lê nêbê Melkisedek. Melkisedek tu xomxo Selem nên king, di kô yuac Hetplis* hîxôn, om vông yuac vô Anutu kîsiinê. Ilage Eblaham la vông vevac vô king ya mî hi he yib, mêd lax nêb ob la ben, lêc mîla tulec Melkisedek vac môp, mêdêc Melkisedek kîtaa lec i, om il xovô ên il nêbê Melkisedek ge xomxo levac, ² om Eblaham tung susu vîhati wê i kô vac vevac ge la kîdu vîgê yuu di vông kîdu ti vô Melkisedek. Lê Melkisedek kehe bêga nêbê king wê viac xomxo ya môp bôbac ge. Melkisedek tu xomxo Selem nên king di lê wê nêbê Selem ge, kehe bêga nêbê king wê viac xomxo ya kîyang malehe ge. ³ Xomxo o vyac kîvuu Melkisedek lê mî nêl kîtong lêm, om il lungên Melkisedek ta yuu ma, di mae bue taxlee, di buc wê yubac lec ge, di buc wê yib lec ge êno. Melkisedek ge tîyi xocbê Anutu nu tuc ên wê kô yuac Hetplis wê ob yêp luta ge.

⁴ Xam xovô Melkisedek di xovô bêga bê Melkisedek ge xomxo levac. Om Eblaham tung susu vîhati wê kô vac vevac ge la kîdu vîgê yuu dêc vông kîdu ti vô Melkisedek. ⁵ Ilage Anutu vînoo xomxo wê pum lec Livai gee vaci ên nêb he i kô yuac daa siên. He Islel vîhati, he pum lec Eblaham tîyi xocbê Livai he bue ge. Lêc Moses xolac nêl vô he Islel ên nêbê he i tung he susu vîhati i loc kîdu vîgê yuu, dêc vông kîdu ti vô lie Livai wê vông yuac daa siên ge. ⁶ Melkisedek ge o pum lec Livai lêm, lêc Eblaham tung susu vîhati wê i vông ge la kîdu vîgê yuu di vông kîdu ti vô Melkisedek. Mêdêc Melkisedek kîtaa lec i ên nêbê Anutu wê hîlu kîyang vô Eblaham ge i vông vîzid nivîha vô i. ⁷ Il xovô pyap ên il nêbê xomxo ngwe wê vông kîtaaên vô xomxo ngwe ge luu ngwe wê kô kîtaaên ge vêl, om il xovô ên il nêbê Melkisedek luu Eblaham vêl. ⁸ Livai bue wê kô susu vô lie Islel, di he ge xomxo kîbun wê ob yib ge. Lêc Melkisedek ti wê Eblaham vông susu kîdu ti vô i ge, xolac nêl ên nêbê i xomxo wê mavîha ge. ⁹⁻¹⁰ Mêgem il xovô ên il nêbê ilage xomxo Islel mi vông susu kîdu ti vô Livai bue ên wê he mi vông yuac daa siên ge. Lêc buc wê Livai gên o dô lêm ge, bu Eblaham tulec Melkisedek taxlee di vông susu kîdu ti vô i, om tîyi xocbê Livai êno vông susu kîdu ti vô Melkisedek. Om il xovô ên il nêbê Melkisedek luu Livai bue wê vông yuac daa siên ge vêl.

¹¹ Ilage Anutu vông yuac daa siên vô Livai he bue tîmuên, di yuac tige tu Moses xolac vîhati kehe. Lêc yuac wê Livai vông ge o tîyi wê ob kîtya xomxo nên nîpaên vêl di vông he vô nivîha nôn ge lêm. Om Anutu vông xomxo wê ob vông yuac tige paha ngwe lam vô il, lêc xomxo tige o tîyi xocbê Elon wê pum lec Livai ge lêm. Nge, tîyi xocbê Melkisedek. ¹² Anutu vông xomxo paha ti wê tung daa vô Anutu ge lam vô il, om pîlepac Moses xolac vac hîxôn. ¹³ Ên xomxo paha tige o pum lec Livai lêm. Nge, kehe le vac xomxo ti wê o vông yuac daa siên ilage lêm. ¹⁴ Il xovô pyap ên il nêbê il Apumtau kehe yêp vac Yuda. Lêc Moses xolac o nêl ên nêbê Yuda bue ob kô yuac daa siên lêm. Nge, Livai bue wê he ob kô yuac tige.

¹⁵ Anutu vông xomxo paha ti lam ên nêb i tu Hetplis tîyi xocbê Melkisedek. Om kîyang wê nêbê Anutu pîlepac Moses xolac vac ge yêp seac. ¹⁶ Yesu kô yuac Hetplis tige, lêc o pum lec Livai lêm, om o kô yuac tîyi xocbê Moses xolac nêl ge lêm. Nge, Yesu obêc dô mavîha luta, om kô lê Hetplis ya xêkîzêc wê ici va vông ge. ¹⁷ Di Anutu nêl kîyang lec Yesu bêga ên nêbê,

“Ông kô yuac Hetplis wê ob yêp luta tîyi xocbê Melkisedek ge.”

* 7:1: ông wê Hiblu 2:17.

¹⁸ Anutu kitya Moses xolac vêl, ên môp daa siên o xêkizêc lêm, dî o tîyi wê ob ngîdu xomxo xôn ge lêm. ¹⁹ Ên xolac wê Moses vông ge o vô xomxo vêl ên he nê nipaên lêm, om Anutu vông môp paha vô il. Môp paha tige luu môp wê Moses xolac vông ge vêl, ên môp paha tige ob vông il la dô kwabo vô Anutu.

²⁰ Anutu vînoo Yesu ên nêbê i tu Hetplis, lêc o vînoo i pîleva lêm. Nge, vînoo i dî nêl ici va lê hixôn. Lêc Hetplis ilage, wê lie vînoo he ge, Anutu o nêl ici va lê hixôn lêm. Nge, heche va tu Hetplis tîyi xocbê Moses xolac nêl ge. ²¹ Lêc Yesu ge Anutu vînoo i dî nêl ici va lê hixôn, dî nêl vô i bêga ên nêbê,

“A Apumtau, a hîlu kiyang dî nêl aca va lêg hixôn, om o tîyi wê a obêc pîlepac kiyang wê a nêl lec ông ge vac lêm. Om a nêb ông ob kô yuac Hetplis wê ob yêp luta ge.”

²² Anutu vînoo Yesu dî nêl ici va lê hixôn, om il xovô ên il nêbê môp paha wê Yesu vông ge ob vô nivîha vô il luu xolac wê Moses vông ge vêl.

²³ Vac Moses xolac ge xomxo ti kô yuac Hetplis, lêc yib dî xomxo ngwe kô i nipilêhê. Om he wê kô yuac Hetplis ge vô tîbeac, ên he o dô luta lêm. Nge, he yib. ²⁴ Lêc Yesu ge wê kô yuac Hetplis dî ob dô luta, om ob vông yuac Hetplis sox vac xomxo ngwe lêm. ²⁵ Om xomxo obêc vông i vin Yesu dî vông nîlô la vô Anutu ge, od Yesu tîyi wê ob vô he vêl ên he nê nipaên dî vông he dô mavîha luta lêc luta ge, ên Yesu ob dô mavîha luta dî kîta vô Anutu ên nêb i ngîdu he xôn.

²⁶ Yesu tu Hetplis tîyi wê ob ngîdu il xôn ge, ên i ngîbua dî nipaên ti o yêp vô i lêm dî susu ningeac ti o yêp vac i nîlô lêm, dî i o tîmu vô môp wê xomxo nipaên vông ge lêm, dî i lê vô levac tîyi xocbê Anutu lê ge. ²⁷ Ilage xomxo ti wê Hetplis ge mi si daa vô Anutu lu tîbed vac klîsmas ti, om taxlee si daa ên nipaên wê ici va vông ge. Pyap dêc si lu ngwe nang ên nipaên wê lie Islel vông ge êno. Lêc Yesu o vông yuac tîyi xocbê he vông ge lêm. Nge, Yesu vông daa lu tîbed, ên wê vông ici va ninîvi yib ge. Om vông môp daa siên ge tip vac. ²⁸ Xomxo wê Moses xolac vînoo ên nêb he i kô yuac Hetplis gee, he xomxo xêlehelehe. Lêc tîmuên ge, Anutu hîlu kiyang dî nêl i lê hixôn dî vînoo nu tuc wê nipaên ti o yêp vô i lêm ge ên nêb i kô yuac Hetplis mî dô luta lêc luta.

8

Yesu vông yuac Hetplis gê lag puunê

¹ Kiyang vîhati wê xe nêl vô xam gwêbaga ge, kiyang tige kehe nêl bêga ên nêbê Yesu ge il nêd Hetplis* wê la dô vô Anutu vîgê hîyôv gê lag puunê. ² Om Yesu la dô lag puunê dî vông yuac Hetplis vac Anutu ben. Xumac sel nîlô wê ngîbua ge tîxuu lec Anutu ben kîsiinê, lêc Anutu ben kîsiinê ge, xomxo ti o lox lêm. Nge, vîgwe tige Apumtau vaci ben.

³ Hetplis vîhati ge, Moses xolac vînoo he ên nêb he i loc mi tung daa dî si daa vô Anutu. Yesu êno kô yuac Hetplis, om Anutu nêbê i êno obêc vông daa vô i. ⁴ Yesu obêc dô lec kîbun ga ge od ob kô yuac Hetplis lêm. Ên xomxo kîbun ga dô wê ob kô yuac Hetplis dî tung daa vô Anutu tîyi xocbê Moses xolac nêl ge. ⁵ He vông he yuac vac Anutu xumac lîlo ngîbua

gê kîbun ga, lêc yuac wê he vông ge tîyi xocbê kînu wê tîxuu lec Anutu ben lag puunê ge. Om tîyi xocbê kiyang wê Anutu nêl vô Moses, vô buc wê Moses nêb ob lox xumac lîlo sel ge. Anutu nêl vô i ên nêbê,

“Ông xona nêm dî lox xumac lîlo sel dî tung susu vîhati vac i tîyi kînu wê a hîlung pyap vô ông lec kîtôn Sainai ge.”

⁶ Yuac wê Yesu vông ge luu wê xomxo Islel vông ilage vêl. Mêd kiyang paha wê Anutu vông vô il ge luu kiyang tîkwê wê Moses xolac vông ge vêl, mêd Yesu vông kiyang paha tige vô nôn lec vô il. Om kiyang paha tige ob vô nôn nivîha vô il luu nôn wê Moses xolac nêl ge vêl.

Kiyang paha luu kiyang tîkwê wê Moses vông ge vêl

* 8:1: ông wê Hiblu 2:17.

- ⁷ Mòp daa siên wê Moses xolac nêl lec ge obêc tîyi wê ob kitya xomxo nêl nipaên vêl ge od Anutu ob vông kiyang paha vô il lêm. Lêc xolac tikwê ge tîyiên ma. ⁸ Om ilage Anutu nêl xomxo nêl nipaên kitong ên nêbê,
 “A, Apumtau, a nêl vô xam ên a nêbê obêc buc tîmuên ge od a obêc hîlu kiyang paha vô xam wê kehe Islel hîxôn xam wê kehe Yuda ge.
- ⁹ Kiyang paha wê a obêc hîlu vô xam ge o tîyi xocbê kiyang wê a vông vô bume ilage lêm. Ilage vô buc wê a kô he vac vîgwe Isip dî didii he mi la ge od a vông kiyang vô he ên a nêb he i tîmu vô. Lêc he o ngô kiyang wê a nêl ge lêm, om a vô nîmig vô he. A, Apumtau, a nêl bêge.
- ¹⁰ Nang dêc a nêl ên a nêbê buc tige obêc lam la vêl lê, lêc a obêc hîlu kiyang paha vô xam Islel bêga bê a obêc vông a xolac paha i yêp vac xam pîyôp, dî kîvuu i yêp vac xam nîlôm, dî a obêc tu xam Anutu dî xam ob tu a nuge.
- ¹¹ Om xam ob nêl vô xomxo me lime ti bê i xovô a Apumtau lêm. Ên vô buc tige xomxo wê lê levac hîxôn he wê lê nipwo ge, he vîhati obêc xovô a.
- ¹² Ên a obêc xo vîgwe pîsiv ên he dî kitya he nêl nipaên vêl dî a obêc xovô he nêl nipaên i tii vac lêm. A, Apumtau, a nêl bêge.”
- ¹³ Om kiyang paha wê Anutu hîlu ge vông xolac tikwê tîyôd vac. Ên susu wê vô tikwê ge ob dô buc myabo tya dî vô nipaên dî ob la xôa ma.

9

Kiyang lec xumac lîlo sel wê he Islel lox ilage

- ¹ A ob nêl kitong lec mòp tikwê wê Anutu vông vô Moses ge. Anutu hîlung mòp wê he Islel ob vông lîlo vô i ge, dî nêl kiyang vô he ên nêbê he i lox xumac lîlo sel ti i le kîbun ga. ² Om he lox xumac sel wê nîlô yuu yêp vac ge. Nîlô ngwe yêp tax dî ngwe yêp tîmuên. Mêdêc lam ti le vac xumac nîlô ngwe wê yêp tax ge. Dî tevôl ti wê he mi tung blet lec ge le vac xumac nîlô tige hîxôn. Blet tige tîyi xocbê he tung daa vô Anutu. Om xumac nîlô ngwe wê yêp tax ge he nêl ên nêbê xumac nîlô ngîbua. ³ Mêd he yu nivîmîhi levac
 yux kîsuu xumac nîlô ngwe wê yêp tîmuên ge lec. Dî he nêl ên nêbê xumac nîlô ngwe wê yêp tîmuên ge xumac nîlô ngîbua wê ngîbua nôn. ⁴ Alta ti wê he vông ya gol ge le vac xumac nîlô tige, dî he wê vông yuac daa siên ge mi si susu nivîvea nivîha lec alta tyo. Dî kîlong ti wê he nêl ên nêbê kîlong wê Anutu kiyang yêp vac ge le hîxôn. Dî he tul kîlong tige ya xax dî lipac gol lec vîhati. Dî susu yon yêp vac kîlong tyo nîlô bêga nêbê, dêg gol ti wê mana dô vac ge, dî xax ti wê Elon pîtoa ila lêc den lec ge, dî ngîdax yuu wê Anutu kîvuu xolac lec dî vông vô Moses ilage. ⁵ Mêd he sev xax xocbê angela ge yuu dî lipac gol lec dî lax yuu le lec kîlong tige kîsîi dî yuule vîlu vîlu dî vînihi wê yuu vông ge tîdîi mi la le kîsîi. Yuu tîxuu lec xêseac wê Anutu vông ge. Vac angela yuu mahîgun ge Hetplis mi hîvip bwoc hi la lec kîlong kîsîi ên nipaên wê he Islel vông ge. Susu mangwe yêp vac xumac lîlo sel tige hîxôn, lêc a ob nêl kiyang dia lec susu vîhati lêm.
- ⁶ Susu wê he vông vac xumac lîlo sel ge a nêl gwêbaga. Om a ob nêl kiyang lec xomxo wê mi vông yuac daa siên ge. He mi la vac xumac lîlo sel nîlô ngwe wê yêp tax ge dî vông he yuac tîyi xocbê xolac wê Anutu vông vô Moses ge. ⁷ Dom xomxo ti wê kô yuac Hetplis ge ici va tîbed wê ob la vac xumac nîlô ngwe wê yêp tîmuên ge. Lêc ob la vac i tîyi buc vîhati lêm. Nge, ob la vac xumac nîlô tige lu tîbed tîyi klîsmas ti. Om yuac wê Hetplis vông vac xumac nîlô ngwe wê yêp tîmuên ge bêga ên nêbê kô bwoc hi mi la vac xumac nîlô tige dî vông daa vô Anutu ên nipaên wê i vông ge hîxôn nipaên wê lie Islel vông ge êno. ⁸ Om Myakîlôhî Ngîbua nêl mòp tige kehe kitong vô il bêga ên nêbê xumac sel nîlô ngwe wê yêp taxlee ge yuac obêc gên yêp vac ge od xomxo vîhati o tîyi wê ob la le vô Anutu manôn vac xumac sel nîlô ngwe wê yêp tîmuên ge lêm. Nge, Hetplis tîbed wê ob la vac. ⁹ Xumac lîlo sel tige tîxuu lec buc gwêbaga. He mi tung daa dî mi si daa, lêc daa vîhati wê he vông ge o tîyi wê ob kitya he nêl nipaên vêl dî vông he nîlô vô paha lec ge lêm. ¹⁰ Dî mòp wê he vông ge xocbê mòp yaên yuu mia numên dî mia lipacên, mòp

tigee ngidu ninivi pìleva xôn. Lêc Anutu vông môt tigee vô he ên nêb he i timu vô, dî i loc tyip lec buc timuên wê ici va obêc vông môt paha ge.

Kilisi vông ici va hi la tu daa

¹¹ Lêc Kilisi val tu il nêd Hetplis* wê viac vizid nivîha vîhati wê Anutu nêb ob vông vô il ge, mêdec lax dô lag puunê. Vigwe tige nivîha yang luu xumac lîlo sel wê yêp kibun ga ilage vêl, dî xomxo ti o lox ya vigê lêm, ên vigwe tige o vigwe kibun ga ti lêm.

¹² Lêc Kilisi o kô memek hi me bwoc levac nu hi mî la vac xumac sel nîlô ngîbua ngwe wê yêp timuên ge lêm. Nge, kô ici va hi mî la tung daa vac xumac ngîbua tige lu tîbed. Mêd Anutu yê daa wê i vông ge nivîha om vô il vêl ên il nêd nîpâên dî obêc vông il la dô hîxôn i luta lêc luta. ¹³ Môt wê he Islel mi vông ge bêga ên nêbê xomxo ti obêc vông môt nîpâên vô Anutu manôn ge, od xomxo wê mi si daa ge ob kô memek hi dî bwoc levac vux ti hi dî ob pîlepac vîwev wê he si bwoc levac vêx ge hîxôn mia, mêdec hîvip hi yuu vîwev la lec xomxo tige ên nêb i lipac ninivi i vô paha lec vô Anutu manôn. ¹⁴ Lêc hi wê Kilisi vông ge luu bwoc hi vêl. Ên nîpâên ti o yêp vô Kilisi lêm, dî Myakîlôhê Ngîbua wê ob dô luta lêc luta ge ngidu i xôn, mêd Yesu vông hi wê i vông ge la tu daa vô Anutu. Om hi wê i vông ge o lipac il nidnîvi pîleva lêm. Nge, lipac il nîlôd vô paha lec dî vô il vêl ên môt wê nôn maên ge ên nêb il vông yuac vô Anutu mavîha.

¹⁵ Kilisi vông ici va hi la tu daa vô Anutu, om vông kîsoac vac il hîxôn Anutu mahîgun dî vông môt paha wê Anutu vông vô il ge vô nôn lec. Yesu yib om vô il vêl ên nîpâên vîhati wê il vông vô buc wê il timu vô Moses xolac ge. Om xomxo vîhati wê Anutu tyuc he lam ge, he wê ob dô mavîha luta lêc luta tîyi xocbê kîyang wê Anutu nêl dî hîlu pyap ilage.

¹⁶ Xomxo ti obêc yaxên buc wê ob yib ge, od ob nêl nue lie lê lec susu vîhati wê i vông ge, dî xomxo tyo obêc yib ge, od nue ob kô susu wê ma vông ge. ¹⁷ Ên ma obêc yib vêl ge, od kîyang wê i nêl ge obêc vô nôn lec vô nue. Lêc ma obêc gên dô mavîha ge od kîyang wê i nêl ge ob vô nôn lec vô buc wê i gên dô mavîha ge lêm. ¹⁸ Mêgem wê xomxo hi bwoc dî kô hi mî la tung daa vô Anutu ge od hi tige nêl kîtong ên nêbê bwoc tige yib vêl. Lêc hi obêc ma ge od Moses xolac ob vô nôn lec vô he lêm. ¹⁹ Ilage xomxo Islel kîtucma mî dô dî Moses kîtong xolac wê Anutu vông vô i ge vîhati mî he ngô. Kîtong pyap dêc pîlepac bwoc hi hîxôn mia ningîgoên. Mêdec hôm xax ngen ti wê lê nêbê hisop ge dî vîvil ya bwoc sipsip nivîluhu wê he lipac ya busa hi ge. Mêd hoo xax tige la vac hi dî hîvip hi la lec kîpîhac xolac hîxôn xomxo, ²⁰ dî nêl ên nêbê, “Hi tiga nêl kîtong vô xam bê kîyang wê Anutu hîlu pyap ge obêc vô nôn lec vô xam.”

²¹ Pyap dêc Moses hîvip hi la lec xumac lîlo sel, dî la hîvip hi la lec susu vîhati wê dô vac xumac sel nîlô ge. ²² Om môt wê xolac taxlee vông ge bêga ên nêbê susu tîbeac ob vô paha lec ya hi. Lêc hi kîpyaxên obêc ma ge od Anutu ob kîtya xomxo nêl nîpâên vêl lêm.

Kilisi vông ici va tu daa dî kîtya il nêd nîpâên vêl

²³ Mêgem he vông xumac lîlo sel hîxôn susu wê dô vac xumac nîlô ge vô paha lec ya bwoc hi. Susu tigee susu kibun, om tîyi xocbê kînu wê tîxuu lec susu nôn wê dô kîsîi ganê ge. Lêc daa nivîha wê luu bwoc hi vêl ge tîyi wê ob vông xomxo vô paha lec. ²⁴ Lêc Yesu o la vac xumac lîlo gê kibun ga wê xomxo lox ya vigê ge ti lêm. Xumac lîlo kibun ga tîyi xocbê kînu wê tîxuu lec vigwe nôn lag puunê. Om Yesu la dô lag puunê dî gwêbaga tu il madnôn mî la le vô Anutu manôn ên nêb ob ngidu il xôn.

²⁵ Xomxo Islel ti wê kô yuac Hetplis ge la vac xumac lîlo sel nîlô wê yêp timuên ge lu tîbed vac klîsmas ti dî kô bwoc hi mî la vông daa vô Anutu, dî o vông ici va hi lêm. Dom Kilisi ge vông ici va hi la tu daa vô Anutu lu tîbed. ²⁶ Ên Yesu obêc vông ici va hi la tu daa lu tîbeac ge od obêc tîyi xocbê lam kô myavînê dî yib lu tîbeac, vô buc taxlee wê Anutu tung lag yuu kibun ge dî i val tyip gwêbaga hîxôn. Lêc Kilisi o vông tîbêge lêm. Nge, lam kibun ga lu tîbed vô buc wê vô kwabo lec buc myahîpu ge, dî vông ici va la tu daa

* 9:11: ông wê Hiblu 2:17.

vô Anutu ên nêb Anutu i kitya il nêd nipaên vêl. ²⁷ Xomxo vîhati ob yib lu tived, nang dêc Anutu ob yaxên môp yuu kiyang wê he vông ge. ²⁸ Om Kîlisi êno lam yib lu tived dî vông ici va hi la tu daa vô Anutu ên nêb i kitya xomxo tibeac nêb nipaên vêl. Dî Yesu obêc vena lu ngwe nang, lêc ob lôm ên kitya xomxo nêb nipaên vêl i tii vac lêm. Nge, obêc lôm ên kô he wê xovô i mî dô bin i ge.

10

Bwoc levac hi o tîyi wê ob kitya il nêd nipaên vêl ge lêm

¹ Xolac taxlee wê nêl môp daa siên ge tîyi xocbê kinu wê tixuu lec môp yuu vîzid nivîha wê Kîlisi ob vông vô il timuên ge. Om xomxo wê nêb ob la kwabo vô Anutu ge, daa wê he mi si tîyi klismas vîhati ge o tîyi wê ob kitya he nêb nipaên vêl ge lêm. ² Ên daa tige obêc tîyi wê ob kitya he nêb nipaên vêl ge od he ob la si daa lu tibeac lêm. Nge, he ob la si lu tived. Ên xomxo wê vông lîlo dî kîtaa vô Anutu ge, he obêc vông daa lu tived tîyi wê ob vông he nîlô vô paha lec ge od he ob xovô nipaên wê yêp vac he nîlô ge i tii vac lêm. ³ Lêc daa wê he mi si tîyi klismas vîhati ge vông he xovô nipaên wê yêp vô he ge tii vac. ⁴ Ên bwoc hi o tîyi wê ob kitya xomxo nêb nipaên vêl ge lêm.

⁵ Môp daa siên tige tîyiên ma, om buc wê Kîlisi lam kibun ga ge od nêl vô Anutu ên nêbê,

“Môp wê xomxo si daa dî tung daa ge o tîyi wê ob vông ông wê he nivîha ge lêm. Om ông viac ninîvi wê ông nêb ông ob vông vô a ge pyap.

⁶ Môp wê he si bwoc dî tung daa mangwe hixôn ên nipaên wê he vông ge, ông xêmyaa o vin lec môp tige lêm.

⁷ Om a nêl vô ông ên a nêbê, Anutu, a val ên a nêb a ob vông yuac tîyi xocbê ông xovô ên ông nêb a vông ge, tîyi xocbê kiyang wê yêp vac kîpihac ilage.”

⁸ Môp daa siên ge, he Islel vông i tîyi wê Moses xolac nêl ge. Lêc kiyang tax ngwe wê Yesu nêl ge nêl bêga ên nêbê, “Môp wê he si daa dî tung daa mangwe hixôn ge, dî môp wê he si bwoc dî tung daa ên nipaên wê he vông ge, môp tige ông xêmyaa o vin lec lêm.” ⁹ Nang dêc kiyang wê Kîlisi nêl timuên ge bêga ên nêbê, “A val ên a nêb a ob vông yuac i tîyi xocbê ông xovô ên ông nêb a vông ge.” Kîlisi nêl bêge, om Anutu kitya môp daa siên vêl dî vông môp paha wê Kîlisi ob lam yib ge. ¹⁰ Om Yesu Kîlisi vông tîyi xocbê Anutu nêl ge dî vông ici va ninîvi tu daa vô Anutu lu tived. Om daa wê Yesu vông ge kitya il wê il vông i vin ge vîhati nêd nipaên vêl dî vông il tu xomxo ngîbua lec.

¹¹ Xomxo vîhati wê kô yuac daa siên ge, he mi si daa vô Anutu tîyi buc vîhati. Lêc daa tige o tîyi wê ob vô he vêl ên he nêb nipaên ge lêm. ¹² Lêc Kîlisi vông daa lu tived tîyi wê ob kitya il nêd nipaên vêl i yêp luta ge. Pyap dêc la dô vô Anutu vigê hiyôv, ¹³ dî la dô bin buc wê Anutu ob vông xomxo wê vông vevac vô i ge la dô vac Kîlisi kwa ngîbi. ¹⁴ Om daa tived wê Yesu vông ge vông xomxo wê vông i vin ge vô paha lec mî i yêp luta.

¹⁵ Myakîlôhê Ngîbua êno nêl vô il bêga ên nêbê,

¹⁶ “Buc tige obêc lam la vêl, nang dêc a obêc hîlu kiyang paha vô he bêga bê a ob vông a xolac paha i yêp vac he nîlô, dî kivuu i yêp vac he pîyôp. A, Apumtau a nêl bêge.”

¹⁷ Nang dêc nêl tii vac nang ên nêbê,

“A obêc xovô he nêb nipaên hixôn môp nipaên wê he vông ge i tii vac lêm.”

Myakîlôhê Ngîbua nêl bêge. ¹⁸ Anutu kitya il nêd nipaên vêl pyap, om môp ti o yêp wê il ob si daa vô Anutu ên nêb i kitya il nêd nipaên vêl ge lêm.

Il tîyi wê il ob la vô Anutu

¹⁹ Xam lige, Yesu yib dî vông ici va hi la tu daa vô Anutu. Om il tîyi wê il ob la vô Anutu vac vigwe kîsiinê, dî il ob xona ên i lêm. ²⁰ Ên môp wê Yesu vông ge lêx nivîmihi dia wê yux kîsuu xumac lîlo nîlô wê ngîbua nôn ge, dî vông môp paha ti wê mavîha ge vô il om il êno tîyi wê il ob la le vô Anutu vac i ben kîsii ganê ge. Nivîmihi dia ge tixuu lec wê Yesu yib ge. ²¹ Dî Yesu tu il nêd Hetplis wê viac Anutu nue il, ²² dî i hi vông il nîlôd vô paha lec dî kitya il nêd soên wê yêp vô il ge la vêl, dî Yesu lipac il nidnîvi vô paha ya mia

mayodaên. Om il ob sea kiyang kityooên vîhati wê yêp vac il nîlôd ge i loc vêl, dî il ob vông i vin dî nîlôd i o vô yuu lêm, dî il la kwabo vô Anutu. ²³ Il ob nêl vông vinên wê il vông ge hixôn vizid nivîha wê il dô bin ge kitong i yêp seac dî il ob hôm kiyang tige xôn pîlihi, ên il xovô ên il nêbê Anutu wê hîlu kiyang pyap vô il ge obêc vông i vô nôn lec tîyi wê i nêl ge. ²⁴ Il ob xovô il lige dî vông he nîlô i kîdu he ên he xêyaa i vin lecma dî he i vông yuac nivîha, ²⁵ dî il ob sea môp wê il kitucma dî xê da ge lêm, ên xomxo ya sea môp tige lê, lêc il ob tîmu vô môp wê he vông ge lêm. Nge, il ob ngîduma xôn, ên buc wê Apumtau obêc vena lec ge vô kwabo lec.

²⁶ Ên il wê il xovô kiyang nôn pyap ge, il obêc sea kiyang tige vîhati dî lax vac môp nipaên tîyi xocbê il vông ilage ge, od daa ti o yêp wê ob kitya il nêd nipaên vêl ge lêm. ²⁷ Nge, Anutu obêc vông myavîwen nipaên vô il, dî xomxo wê vông vevac vô Anutu ge ngwax ob ya he ma vêl. ²⁸ Xolac taxlee wê Anutu vông vô Moses ge nêl bêga ên nêbê xomxo ti obêc pwoo Moses kiyang ti vac dî xomxo yuu me yon obêc yê nipaên wê i vông ge dî nêl i nêl nipaên kitong ge od lie obêc xo vîgwe pîsiv ên i lêm. Nge, xolac nêl ên nêbê he ob hi i yib. ²⁹ Om xam ob nêbê va lec xomxo wê ob vô nîmi vô Anutu nu tuc ge? Kîlisi hi vông kiyang paha wê Anutu hîlu vô il ilage vô nôn lec, dî kitya il nêd nipaên vêl. Lêc xomxo vông vinên ti obêc vô nîmi vô Yesu dî nêl kiyang nipaên lec Yesu hi dî yê Myakîlôhông Ngi bua wê xo vîgwe pîsiv ên il ge nipaên ge od xomxo tige ob kô myavîwen levac lec luu xomxo wê pwoo Moses xolac vac ge vêl. ³⁰ Ên il xovô Anutu wê nêl bêga ên nêbê, “Môp myavîwen ge, aca va yuac om a ob vông nipaên vac nipaên.” Dî Anutu nêl tii vac nang ên nêbê, “Apumtau vaci ob tîtô i nue vêx yuu vux vîhati.” ³¹ Anutu nêl bêge, om Anutu mavîha obêc hôm xomxo ti xôn ên nêb ob vông myavîwen vô i ge od xomxo tige ob xona mabu.

³² Xam lêc xovô buc taxlee i tii vac nang. Vô buc tige xam kô xovôên lec Anutu. Nang dêc tîbii vông vîyin levac vô xam ên wê xam vông i vin ge, lêc xam le xêkîzêc ta. ³³ Vô buc mangwe he kô xam mî lam lax xam le vac he mahîgun dî nêl kiyang nipaên lec xam dî hi xam. Dî buc mangwe lime tulec vîyin tîbêge dî xam kîlê vîyin hixôn he. ³⁴ Dî xam xo vîgwe pîsiv ên he wê xomxo tung he la vac kalabuhu ên wê he vông i vin ge, dî buc mangwe tîbii la vac xam toto bom dî kô xam nêl susu mî la. Lêc xam o vông vevac vô he lêm. Nge, xam dô hixôn xêmyaa nivîha, ên xam xovô ên xam nêbê susu wê xam ob kô tîmuên ge luu susu kîbun ga vêl ên ob dô luta. ³⁵ Om xam lêc hôm vông vinên wê xam vông ge xôn pîlihi, ên xam obêc vông bêge ge od Anutu obêc vông nôn nivîha vô xam tîmuên. ³⁶ Xam le xêkîzêc ta vac vông vinên, ên obêc bêge ge od xam ob vông môp vîhati i tîyi xocbê Anutu xo nêb xam vông ge, dî xam ob kô nôn nivîha vîhati wê Anutu hîlu pyap vô xam ge. ³⁷ Ên kiyang yêp vac xolac taxlee bêga ên nêbê, “Obêc buc myabo ge, od xomxo ti wê nêbê ob vena ge obêc vena, dî ob hîyi lec lêm.

³⁸ Dî xomxo bôbac wê tu a nuge ge, he ob vông i vin a tîyi buc vîhati wê he dô mavîha lec kîbun ga ge. Lêc he ti obêc sea vông vinên wê i vông ge od a nîlôg obêc vô nivîha vô i lêm.”

³⁹ Kiyang nêl bêge, lêc il o tîyi xomxo wê sea vông vinên wê he vông ge wê Anutu kitya he vêl ge lêm. Nge, il vông i vin om il obêc dô madvîha luta.

11

Môp vông vinên kehe

¹ Môp vông vinên wê il vông ge kehe bêga nêbê susu hixôn nôn vîhati wê il nêb il ob kô ge, il xovô ên il nêbê Anutu ob vông vô il tîmuên. Dî susu yuu vizid vîhati wê il xêen ma ge, il xovô ên il nêbê susu tige dô vîxôhîlôg. ² Xomxo wê dô ilage, he vông i vin om Anutu yê he nivîha. ³ Il vông i vin om il xovô ên il nêbê Anutu tung lag yuu kîbun ya kiyang wê ici va nêl ge. Om susu vîhati yang wê il xê gwêbaga, Anutu tung he ya susu wê il xêen ma ge.

Ebel yuu Inok yon Nôa

⁴ Ilage Ebel vông i vin Anutu om la tung daa vô i, di Anutu yê daa wê Ebel vông ge nivîha luu daa wê li tuc Ken vông ge vêl. Anutu yê Ebel nivîha ên wê i vông i vin ge di nêl ên nêbê i xomxo nivîha nôn, om Anutu xêyaa vin lec daa wê Ebel vông ge. Ebel yib ilage, lêc vông vinên wê i vông ge nêl môp vông vinên kitong vô il gwêbaga hixôn.

⁵ Ilage Inok vông i vin Anutu, om o yib lêm. Nge, dô mavîha di Anutu kô i hixôn ninivi yuu kinu yadiluhu mi la lag puunê, om xomxo myag lêc o yêvô lêm ên Anutu kô i mi la lag puunê. Di xolac taxlee nêl kitong lec Inok ên nêbê buc wê gên dô mavîha ge od vông i vin Anutu om Anutu yê i nivîha. ⁶ Lêc xomxo ti obêc vông i vin Anutu lêm ge od Anutu ob yê xomxo tige nivîha lêm. Ên xomxo ti obêc nêb la kwabo vô Anutu ge, od i vông i vin bêga bê Anutu dô mavîha di obêc vông nôn nivîha vô he wê myag i ge.

⁷ Nôa vông i vin Anutu, om ngô kiyang wê Anutu nêl vô i lec lun wê obêc val timuên ge. Nôa xovôen buc tige ma, lêc vông i tiyi wê Anutu nêl vô i ge, om lox sip levac ti di he vînê nue la dô nivîha vac sip nilô. Om vông vinên wê Nôa vông ge nêl xomxo kibun ga nêl nipaên kitong, di Anutu yê Nôa nivîha ên wê vông i vin ge, om nêl ên nêbê Nôa ge xomxo nivîha.

Eblaham yuu Sela

⁸ Ilage Anutu nêl vô Eblaham ên nêbê i sea ben di loc vîgwe bangwe wê Anutu nêl i lê lec ên nêb obêc vông vô i ge. Eblaham lungên môp wê ob la vô ge, lêc vông i vin om ngô Anutu kiyang di sea ben mi la. ⁹ Eblaham vông i vin om la dô vac vîgwe Kenan wê Anutu nêl ên nêbê ob vông vô i ge. Di la dô vac vîgwe tige tiyi xocbê dô dug ge. Om o lox xumac ti lêm. Nge, mi dô vac xumac sel hixôn nu Aisak yuu bu Jekop, ên Anutu hîlu kiyang vô yuu êno ên nêbê yuu lê lec vîgwe tige om obêc vông vîgwe tige vô yuu.

¹⁰ Lêc Eblaham o vông nilô la vô vîgwe Kenan lêm. Nge, vông nilô la vô vîgwe lag puunê wê Anutu vaci xovô ên nêb ob vông vô i ge.

¹¹ Sela vô vêxta om o tiyi wê ob kô nipwo ge lêm. Lêc Sela vông i vin kiyang wê Anutu nêl vô i lec nipwo ge ên xovô nêbê Anutu obêc vông kiyang tige vô nôn lec. Mêgem Anutu vông xêkizêc vô Sela om Sela vîvi nu. ¹² Eblaham vô kipwoc om o tiyi wê ob kô nipwo ti ge lêm. Eblaham xomxo tîbed, lêc bue timuên vô tîbeac hîwocên tiyi xocbê pîtua wê le lec lag kîsiinê di luda wê dô vô gwec nînya ge, om xomxo ti o tiyi wê ob kitong Eblaham bue wê vô tîbeac ge lêm.

¹³ Xomxo tigege vông i vin Anutu tiyi buc vîhati mi i la tyip vô buc wê he yib ge hixôn. Lêc buc wê he dô kibun ga ge kiyang wê Anutu hîlu pyap ge o vô nôn lec vô he lêm. Om tiyi xocbê he le teva di yê ma la nôn nivîha wê Anutu nêb obêc vông vô he timuên ge, di he xêyaa vô nivîha, di he nêl seac ên nêbê, “Il dô kibun ga tiyi xocbê il lam dô tîbii ba ben om il ob dô buc dia lêm. Nge, il ob dô buc myabo tyatya.” ¹⁴ Xomxo wê nêl kiyang tîbêge vông xovôen vô il bêga nêbê he myag vîgwe ti wê ob tu he ben ge. ¹⁵ Om he o xo vîgwe ti wê he sea ilage lêm. Wê he ob nêb lax mi la ben vîyang bulac tii vac ge, od ge tiyi, lêc he o vông nilô lax vô vîgwe tige lêm. ¹⁶ Nge, he xo ben nivîha ti wê luu he ben ilage vêl. Ge vîgwe kîsiinê. Om he nêl ên he nêbê Anutu ge he Anutu. Di Anutu ni o yoc ên kiyang tîbêge lêm, ên ici va viac vîgwe pyap vô he.

¹⁷⁻¹⁸ Ilage Anutu hîlu kiyang vô Eblaham ên nêbê, “Bume timuên obêc pum lec num tuc Aisak di he obêc vô tîbeac.” Anutu nêl bêge, nang dêc buc timuên ge Anutu nêb ob yaxên Eblaham om nêl vô i ên nêbê, “Ông hi num tuc Aisak i yib di vông i tu daa vô a.” Mêgem Eblaham vông i vin kiyang wê Anutu hîlu pyap ge om nêb ob vông Aisak i tu daa tiyi xocbê Anutu nêl vô i ge. ¹⁹ Eblaham xovô bêga ên nêbê Anutu tiyi wê obêc tîpi vô Aisak kîdi lec mavîha vac yibên tii vac nang ge. Om Eblaham nêb ob hi Aisak i yib lêc Anutu le vac xôn, om tiyi xocbê Eblaham kô Aisak vac yibên.

Aisak yuu Jekop yon Josep

²⁰ Ilage Aisak kîtaa lec nu Jekop yuu Iso ên nêb Anutu i vông vîzid nivîha vô yuu vô buc timuên, di Aisak vông i vin ên nêbê Anutu obêc vông i tiyi wê i kîtaa ge.

²¹ Jekop vông i vin Anutu, om vô kwabo lec buc wê ob yib ge od kitaa lec Josep nu yuu ên nêb Anutu i vông vizid nivîha vô yuu. Pyap dêc hôm pîtoa xôn dî yu kwa vac dî hi vîxa pec ên Anutu. Jekop vông i vin ên nêbê Anutu obêc vông i tîyi wê i kitaa ge.

²² Josep vông i vin kîyang wê Anutu hîlu vô he Islel ge. Om vô kwabo lec buc wê ob yib ge od Josep nêl ên nêbê vô buc wê he Islel obêc sea Isip ge od he i kô i len mî loc hîxôn dî loc yev vac vîgwe paha.

Moses

²³ He Islel dô vac vîgwe Isip, dî Isip nêl king ti lê nêbê Pelo ge kîdu he Islel ên nêbê he i hi nue vux i yib. Moses yubac dî ta yuu ma yê ên nêbê manôn nivîha yang, mêgem yuu kô mî la vun i tîyi dentuc yon. Ên yuu vông i vin Anutu om yuu o xona ên Pelo lêm.

²⁴ Pelo nu vêx ti viac Moses tîyi xocbê i ta ge. Mêdêc Moses lig mî vô levac, lêc vông i vin Anutu om xona nêb tîbii i o nêl bê i Pelo nu byac nu lêm. ²⁵ Ên Moses xovô ên nêbê i obêc dô tîyi xocbê tîbii Isip ti ge od ob la vac môp nîpaên wê he Isip mi vông wê ob vông nîlô vô nivîha buc myabo tya ge. Om nêb ob la dô hîxôn lie Islel wê Anutu nue ge dî kilê vîyin hîxôn he. ²⁶ Ên Moses xovô ên nêbê môp wê ob kilê vîyin lec Kîlisi lê ge luu môp wê ob kô susu nivîha wê he Isip vông ge vêl, ên Moses vông nîlô la vô vizid nivîha wê Anutu obêc vông vô i tîmuên ge.

²⁷ Moses vông i vin Anutu om sea vîgwe Isip mî la, dî Pelo xêyaa vô myavînê vô i, lêc Moses o xona ên Pelo lêm. Xomxo ti ob yê Anutu lec manôn lêm, lêc vông vinên wê Moses vông ge tîyi xocbê yê Anutu lec manôn, om vông i le xêkîzêc. ²⁸ Anutu nêl vô Moses ên nêbê i hîvip bwoc sipsip hi la lec vuayen ên angela ti wê Anutu ob vông i lam ge i o lêc hi he Islel nue lêm. Om Moses vông i vin dî vông i tîyi xocbê Anutu nêl ge. Môp tige môp Pasova.

Islel tîbeac vông i vin Anutu

²⁹ He Islel vông i vin Anutu om he la vac Gwec Hi mahîgun tîyi xocbê môp kwepên mî la kehe vîlu ganê. Mêdêc tîbii Isip nêb ob tîmu vô he vîxa, lêc gwec vîwen vîwen lôm hîvun he xôn, dî hi he yib mîma vêl.

³⁰⁻³¹ Josua vông Islel vux yuu la Jeliko ên nêb yuu i loc xôpac dî yê vîgwe hîxôn susu dî lôm nêl kîtong vô i. Tîbii Jeliko o vông i vin Anutu lêm, lêc vêx yôdac ti lê nêbê Leahap vông i vin. Om kô Islel vux yuu ge mî la vun vac xumac nîlô ên nêb tîbii Jeliko o hi yuu lêm. Om tîmuên wê he Islel mîla hi tîbii Jeliko yib ge od he o hi Leahap hîxôn lêm. He Islel vông i vin Anutu ên nêb Anutu ob ngîdu he xôn dî vông vîgwe Jeliko vô he, om he buu dî vivac vô vîgwe Jeliko tîyi buc vîgê vîlu dî sec yuu. Mêdêc xenac ngîdax vîxa dia wê vivac Jeliko ge kîpê mî la kîbun.

³² Om a ob nêl kîyang ya hîxôn, me? Ma vêl. Buc tîyiên ma wê a ob nêl kîyang kîtong lec Gidion, Balak, Samson, Jepta, Devit, Samyuel, dî plopete vîhati hîxôn. ³³ He vîhati vông i vin Anutu. King tîbeac kô he nue vevac mî la vông vevac vô he, lêc he ngînoo tîbii vevac vîhati vêl. Dî he viac xomxo ya môp bôbac. Dî he kô nôl nivîha wê Anutu hîlu kîyang ên nêb ob vông vô he ge. Dî tîbii nêx he ya la vô noo laion ên nêb noo i ya he, lêc Anutu vông noo laion mya tung xôn. ³⁴ Dî tîbii nêx he ya la vac ngwax levac, lêc he vông i vin om Anutu hi ngwax yib. Dî tîbii nêb ob hi he ya yib ya yipac levac, lêc Anutu vô he vêl. He xomxo xêlehelehe, lêc Anutu vông he tu xomxo xêkîzêc, om he le xêkîzêc vac vevac, dî tii tîbii vevac la vêl. ³⁵ Dî vêx wê nue yib ge, Anutu tîpi vô nue kîdi lec mavîha. Dî tîbii tung xomxo vông vinên ya la vac kalabuhu dî vông myavînê levac vô he dî nêl vô he ên nêbê he obêc sea vông vinên wê he vông ge od ob pîwelac he vêl ên kalabuhu, lêc obêc ma ge od he ob hi he i yib. Lêc he o sea vông vinên wê he vông ge lêm, ên he xovô ên he nêbê he obêc yib lec vông vinên ge od he ob kîdi lec mî dô mavîha i luu wê he ob dô mavîha gê kîbun ga vêl.

³⁶ Dî he ya kô vîyin bêga nêbê tîbii nêl kîyang nîpîpaa lec he, dî pîsa he ya yîhi, dî ku ya xôn ya sen, dî tung ya la dô vac kalabuhu. ³⁷ Dî tîbii nêx he mangwe ya ngîdax nêb he i yib, dî kîku he mangwe la yuu ya so, dî hi he ya yib ya yipac. He vînyum bwoc

sipsip yuu memek niviluhu tiyi xocbê ngakwi ge ên he nêen susu ma ên he, di he tulec viyin levac, di tibii vông myavinê levac vô he. ³⁸ Tibii tii he la, om he ya la dô vac vigwe myadongên, di ya la dô lec vigwe kitôn, di ya la dô vac ngidax kehe, di ya la dô vac vitovac. Xomxo vông vinên tige, xomxo nivîha yang, om tibii kibun ga o nivîha tiyi wê xomxo vông vinên ob dô vac he mahigun ge lêm.

³⁹ Xomxo vông vinên wê a nêl kiyang lec he ge, he vông i vin, om Anutu yê he nivîha. Lêc kiyang wê Anutu hilu pyap ge o vô nôn lec vô he lêm. ⁴⁰ Ên Anutu xo ên nêb obêc vông nôn nivîha luu vêl vô il, om nêb ob kituc il hixôn he wê vông i vin ilage la kidu tîbed di ob vông il xôn vô nivîha nôn vô buc tîbed.

12

Il ob vông madnôn i loc vô Yesu

¹ Xomxo wê a nêl kiyang lec he gwêbaga ge, he vîhati dô ila lêc yib. Lêc vông vinên wê he vông ge yêp seac vô il, om tiyi xocbê he hilung môp vông vinên vô il. Om il ob sea môp nipaên yuu susu kibun ga wê ku il xôn ge di tup xêkizêc ya vông vinên wê Anutu vông vô il ge êdêc la nginoo. ² Om il ob le madnôn i loc vô Yesu, ên Yesu ge tu vông vinên wê il vông ge kehe di ici va ob vông môp vông vinên wê il vông ge vô nôn lec timuên. Yesu xovô ên nêbê obêc timuên ge od Anutu obêc vông i xêyaa vô nivîha, om Yesu le xêkizêc di kilê viyin di yib lec xax tiyi xocbê xomxo nipaên ti. Lêc ni o yoc ên wê xomxo yê i nipaên ge lêm. Om yib lec xax di lax mi la dô vô Anutu vigê hîyôv.

Anutu vông viyin vô il ên nêb ob titô il

³ Xam lêc xovô Yesu. Ên tibii nipaên vông viyin levac vô i, lêc i le xêkizêc ta. Om xomxo obêc vông viyin vô xam ge od xam nim i o lêc ma lêm, di xam o lêc xona ên viyin wê ob tulec xam ge lêm. ⁴ Xam mi vông vevac vô nipaên, lêc xam gên o vông vevac di kipyax xam hi sea lêm. ⁵ Xam mêd lungên kiyang wê Anutu nêl vô xam ên nêb i ob ngidu xam xôn ge, me? Anutu nêl vô xam tiyi xocbê ma nêl vô nu ti ên nêbê, “Nug, Apumtau obêc vông viyin ti vô ông ên nêb ob titô ông nêb nipaên ge, od ông o lêc wê ên ông nêbê môp tige vidaaên lêm. Di Anutu obêc hilung ông nêb nipaên vô ông ên nêb ob titô ông ge od ông xêmyaa i o lêc vô viyin lêm.

⁶ Ên xomxo wê Anutu xêyaa vin lec he ge, Anutu ob vông viyin vô he vîhati ên i titô he nêb nipaên, di xomxo vîhati wê Anutu nêl ên nêbê i nue ge, Anutu ob hilung he nêb nipaên vô he di titô he.”

⁷ Kiyang nêl bêge, om xam le xêkizêc di lee yuu bê Anutu i titô xam. Ên môp wê ob titô xam ge nêl kitong vô xam ên nêbê xam tu i nue. Nu tina dô wê ma o titô i lêm ge? Ti o dô lêm. ⁸ Ên mae vîhati mi titô nue. Om Mag Anutu titôên xam obêc ma ge od obêc tiyi xocbê xam o tu i nue nôn lêm. Nge, xam ob tiyi xocbê nipwo wê ma maên ge. ⁹ Il ob xovô kiyang bêga hixôn bê il mage kibun ga, he hi il ên nêb ob titô il, lêc il la dô vac he kiyang kwa ngibi. Om Mag Anutu wê tu il kinud kehe ge, obêc titô il ge od il ob la vac i kiyang kwa ngibi i luu vêl di la dô madvîha. ¹⁰ Il mage kibun ga, he dô buc myabo tya, di titô il tiyi xovôên wê he vông ge. Lêc Anutu titô il ên nêb môp titôên i vô nôn nivîha vô il di il tu xomxo ngibua xocbê Anutu vaci ge. ¹¹ Vô buc wê Anutu ob titô il ge, il ob tulec myavinê, di il nilôd ob vô nivîha lêm. Lêc Anutu obêc titô il pyap ge od môp titôên tige obêc vô nôn nivîha vô il bêga bê il ob tu xomxo wê mi timu vô môp nivîha ge di il ob dô vac kiyang malehe kwa ngibi.

¹² Anutu titô il ên nêb i vô nôn nivîha vô il, om xam vigêm wê yux kizêc ge xam titô ên i vô xêkizêc ên xam vông yuac ya. Di xam vixam wê vô xêlehe ge xam titô ên i vô xêkizêc lec. ¹³ Di xam vixam i kô xam mi loc vô môp nivîha, êdêc lime wê o vông i vin xêkizêc lêm ge he i o sea vông vinên wê he vông ge lêm. Nge, he i yê môp bôbac wê xam vông ge di lôm timu vô.

¹⁴ Xam vông yuac levac lec môp wê xam ob nêl kiyang malehe voma ge, di xam vông nilôm i loc diluhu vô Anutu di tu xomxo wê ngibua ge, ên obêc ma ge od xam ob la dô

hixôn Apumtau lêm. ¹⁵ Xam viac xam, gec léc xam sea môt wê Anutu ob xo vîgwe pîsiv ên xam ge. Dî xam viac xam, gec léc xomxo ti dîdii xam mî la vac môt nipaên, ên xomxo tige tîyi xocbê xax nôn kîlin wê ob vông xam tibêac vô nipaên. ¹⁶ Xam viac xam ên môt yôdac vêx yuu vux, dî xam o léc vô nîmim vô Anutu tîyi xocbê Iso vông ilage lêm. Ên Iso ge tuc, om tîyi wê ob kô kîtaaên nivîha vô ma. Léc Iso kîtaa yaên vô li môn nêb ob ya. Léc li môn nêl ên nêbê, “Ông obêc tyuc lec bê mag i vông kîtaaên wê nêb ob vông vô ông ge vô a ge od a ob vông yaên vô ông.” Om Iso lee yuu, ¹⁷ mêd buc ya

lam la vêl, léc Iso nêb ob kô kîtaaên nivîha vô ma, léc ma nêbê tîyiên ma, om Iso byag levac dî myag môt wê ob pîlepac nîlô dî kô kîtaaên nivîha tige, léc môt ti o yêp lêm.

Il ob la vô Anutu gê lag puunê

¹⁸ Gwêbaga xam la kwabo vô Anutu, léc xam o la kwabo vô susu kîbun ga ti tîyi wê xam ob hôm ya vîgêm ge lêm. Om xam o tîyi xocbê he Islel ilage lêm. Ên he Islel la le kwabo vô kîtôn Sainai, mêd he yê ngwax levac wê tum vac vîgwe tige, dî mapîtoc wê mapîtoc ta ge hîvun kîtôn tige xôn, dî vîgwe vîyii levac mabu, ¹⁹ dî vuac tyuc vac, dî he ngô vya ti, léc he nêl ên he nêbê he ob ngô vya tige tii vac lêm, ²⁰ ên he xona mabu yocên ên vya wê nêl ên nêbê,

“Xomxo ti obêc lii vîgê lec kîtôn tiga ge od xam nêx i ya ngîdax ên i yib. Dî bwoc ti obêc kê kîtôn tiga ge od xam hi i yib hixôn.”

²¹ He Islel yê dî ngô, om xona mabu, dî Moses nêl ên nêbê, “A êno xona mabu dî a yetac hixôn.”

²² Léc il o la vô kîtôn Sainai tîyi xocbê he Islel ilage lêm. Nge, il la kwabo vô Anutu om tîyi xocbê il la lec kîtôn bangwe lê nêbê Saion dî la dô vac Anutu mavîha ben Jelusalem. Vîgwe yuu ge tîxuu lec Anutu ben lag puunê. Om il obêc mîla tulec angela tîbeac wê tîbeac hîwocên wê he kîtucma dî pîmîl Anutu ge, ²³ dî il ob la dô hixôn Anutu nue wê Anutu kîvuu he lê pyap gê lag puunê ge, dî il ob la le vô Anutu wê obêc yaxên xomxo vîhati nên môt yuu kîyang ge, dî il ob la tulec xomxo vông vinên ilage kînu. He gee wê xomxo nivîha om Anutu vông he vô nivîha nôn. ²⁴ Dî il ob la le vô Yesu wê vông kîyang paha wê Anutu hîlu vô il ge vô nôn lec ya ici va hi wê kîpyax sea ge. Ilage Ebel yib dî hi kîpyax sea, léc Yesu hi luu Ebel hi vêl, ên Yesu hi nêl kîyang nivîha kîtong bêga ên nêbê Anutu kîtya il nêd nipaên vêl.

Xam viac xam

²⁵ Xam viac xam dî le i léc vô nînyam kîtu vô Anutu kîyang wê nêl vô xam ge lêm. Ilage Moses nêl Anutu kîyang kîtong vô he Islel, léc he ngôên ma, om Anutu vông myavîwen vô he dî he o tîyi wê he ob pec ên myavîwen tige lêm. Dî gwêbaga Anutu dô lag puunê dî vông kîyang lam vô il. Om xam obêc vô nînyam kîtu vô kîyang wê Anutu vaci vông ge od xam ob pec ên myavîwen nipaên wê Anutu ob vông vô xam ge lêm. Nge, xam obêc kô myavîwen luu wê xomxo ilage kô ge vêl. ²⁶ Ilage Anutu vya vông kîbun yoc. Dî gwêbaga Anutu nêl vô il pyap ên nêbê, “Obêc buc tîmuên ge a obêc vông kîbun i yoc tii vac nang. Léc o kîbun pîleva lêm. Nge, a obêc vông lag yuu xôn kîbun i yoc.” ²⁷ Anutu nêl bêge, om kîyang wê nêl ên nêbê, “A obêc vông kîbun i yoc tii vac nang”, kîyang tige kehe bêga nêbê lag yuu kîbun wê Anutu tung ilage obêc yoc dî xôa obêc ma, léc Anutu ben wê yocên obêc ma ge wê ob dô.

²⁸ Mêgem gwêbaga il ob pîmîl Anutu lê ên wê il ob la dô vac i ben wê ob yoc lêm ge. Om il ob kîtaa vô Anutu dî vông i yuac i tîyi wê Anutu obêc yê nivîha ge, dî il ob xona ên i, dî vông i lê i vô levac, ²⁹ ên Anutu wê il vông i vin i ge tîyi xocbê ngwax mahelac wê obêc ya susu vîhati ma vêl ge.

13

Môt toto wê Anutu yê nivîha ge

¹ Xam wê xam vông i vin Kîlisi ge, xam xêmuya i vin lecma i tîyi buc vîhati. ² Dî xam nim i o léc ma lec tîbii wê val vô xam ge lêm. Nge, xam kô he mî loc vac bom dî viac he

nivîha, ên ilage xomxo ya kô angela mi la vac ben di viac he nivîha, léc he lungên di so ên nêb mêd tîbii kibun ga.

³ Lime vông vinên wê tîbii tung he la dô vac xumac kalabuhu ge, xam léc xovô he i tîyi xocbê xam dô hixôn he ge. Di xam xovô he wê tîbii vông he ninîvi kilê viyin ge, ên he ninîvi tîyi xocbê il nidnîvi ge.

⁴ Xam vîhati, xam léc wê môp iimaên i tîyi môp nivîha di le i léc vông môp tige i vô nipaên lêm, ên Anutu obêc vông myavîwen vô he wê vông môp yôdac vêu yuu vux hixôn he wê vông môp iimaên vô nipaên ge.

⁵ Le i léc vông nilô i loc vô mone tîbed lêm. Nge, xam léc xovô bêga bê, “Mone wê a kô ge, a kô tîyi a pyap.” Xam léc nêl bêge, ên Anutu nêl bêga ên nêbê, “A obêc sea ông di vô nîmig vô ông lêm.” ⁶ Anutu nêl bêge, om il xonaên ob ma di il ob nêl bêga bê, “Apumtau vaci ob ngîdu a xôn, om a ob xona lêm. Letya tîyi wê ob vông a vô nipaênê?”

⁷ Xam xovô lime gyovîxa wê dô ilage, ên he nêl Anutu kiyang vô xam di he mi tîmu vô môp vông vinên di i la tyip lec buc wê he yib ge hixôn. Om xam xovô di tîmu vô môp vông vinên wê he vông ilage.

⁸ Yesu kilisi dô ıla di gwêbaga di obêc dô luta, di obêc pilepac i lêm. ⁹ Xomxo ya obêc val nêl xolac ba vô xam ên nêb ob pilepac xam la vac môp wê he vông ge od xam o léc sea Anutu di tîmu vô môp wê he vông ge lêm. Ên xomxo ya nêl kiyang kityooên lec susu yaên ên nêbê xomxo obêc tîmu vô ge od ob vô nivîha vô he. Léc môp tibêge o tîyi wê ob ngîdu il xôn ge lêm. Nge, vizid wê Anutu vông ge wê obêc ngîdu il xôn di il obêc dô nivîha ya.

Daa wê Anutu yê nivîha ge

¹⁰ Il alta ti le. Alta tige tîxuu lec Yesu wê yib ên il nêd nipaên ge, om gwêbaga xomxo obêc tîmu vô Moses xolac di si daa ge, od môp wê Yesu yib ge ob ngîdu he xôn lêm.

¹¹ Xomxo ti wê Hetplis ge kô bwoc hi mi la vac xumac lîlo sel nilô di vông i tu daa ên nêb Anutu i yê di kitya he nêb nipaên vêl. Léc bwoc nôn ge, he kô mi la si vac ngwax gê nînyawehe. ¹² Om vô buc wê Yesu yib ge he kô i êno mi la vac vîgwe nînyawehe, di i kilê viyin levac di yib ên nêb ob kitya xomxo vîhati nêb nipaên vêl di vông he vô paha lec ya i

hi. ¹³ Yesu la vac vîgwe nînyawehe di kilê viyin, om il êno ob kilê viyin i tîyi xocbê i kilê ge. ¹⁴ Ên il xovô ên il nêbê il bed kibun ga ob yêp luta lêm. Om il ob myag vîgwe ti wê il ob tulec tîmuên ge. ¹⁵ Om il ob hi vîxad i pec ên Anutu i tîyi buc vîhati ên yuac wê Yesu vông ge. Ên daa wê Anutu nêb il ob vông vô i ge bêga, il ob hi vîxad i pec ên i di nêl i lê i yêp seac vac myad i tîyi buc vîhati.

¹⁶ Le i léc sea môp wê xam mi ngîduma xôn nivîha ge lêm. Om xam tîtang susu wê xam vông ge i loc vô lime wê nêb susu maên ge ên i ngîdu he xôn. Ên môp tibêgee tîyi xocbê daa wê xam vông vô Anutu ge, om Anutu yê môp tibêge nivîha.

¹⁷ Lime gyovîxa mi viac xam nivîha ên he xovô ên he nêbê obêc buc tîmuên ge he ob nêl yuac wê he vông ge kîtong vô Anutu ên i yaxên he. Om xam ngô he kiyang di loc vac he kwa ngîbi, ên xam obêc vông bêge ge od he ob vông he yuac hixôn nilô nivîha. Léc obêc ma ge od he ob vông hixôn nilô viyin, di ob vô nivîha vô xam lêm.

Kîtaaên wê ob ngîdu il xôn ge

¹⁸ Xam léc kîtaa vô Anutu ên i ngîdu xe xôn. Xe xovô ên xe nêbê nipaên ti o yêp vac xe nilôm lêm, ên xe nêb xe ob tîmu vô môp bôbac i tîyi buc vîhati. ¹⁹ Om a nêbê xam kîtaa vô Anutu ên i vông a lôc vô xam lutîbed.

²⁰ Anutu ge kiyang malehe kehe, di i tîpi vô il lig Apumtau Yesu kidi lec mavîha vac yibên. Yesu yib di kîpyax i hi sea om vông kiyang wê Anutu hîlu nêbê ob yêp luta ge vô nôn lec vô il, om Yesu tu il nêd levac wê viac il tîyi xocbê xomxo viac bwoc sipsip ge.

²¹ Om a kîtaa vô Anutu ên a nêb i vông vizid yuu susu nivîha vîhati vô xam êdêc xam tîmu vô môp nivîha wê i vông ge. Di a kîtaa vô i ên a nêbê i vông yuac wê i yê nivîha ge

vac xam nilôm lec Yesu Kîlisi lê. Om il ob pîmil Kîlisi lê dî vông i lê i vô levac i yêp luta léc luta. Nôn.

Kiyang viwen timuên

²² Xam lige, a kîdu xam ên a nêbê xam ngô kiyang vihati wê a kîvuu vac kîpihac ga ên i ngîdu xam xôn. Ên kiyang wê a kîvuu vô xam ga, a kîvuu kiyang myabo. ²³ Xam ngô lê. Tibii pîwelac il lig Timoti vac kalabuhu dî vông i la. Om Timoti obêc val vô a lutibed ge od xii xôn ob mîloc vô xam.

²⁴ Xe nêl vidiiên vô xam gyovixa hixôn xomxo vông vinên vihati wê dô hixôn xam ge. Il lige vông vinên wê dô vac vigwe Itali ge, he êno nêl vidiiên vô xam.

²⁵ Vîzid nivîha wê Anutu vông ge i ngîdu xam vihati xôn. Nôn.

JEMS

Kipihac wê Jems kivuu ge

¹ A Jems, a ga Anutu yuu Apumtau Yesu Kîlisi nu yuac a, om a kivuu kipihac tiga i loc vô xam Islele wê xam pum lec Jekop nue vigê yuu dî tô mi la yuu ge, léc gwêbaga xam sea bom dî toto loc dô vac tibii vîyang ba ben. A nêl vîdiiên vô xam.

Vîyin i vông xovôên vô il

² Xam lige, buc wê xam obêc tulec vîyin ya ge od xam nîlôm i o léc vô vîyin lêm. Nge, xam nîlôm i nivîha, ³ dî xam vyac xovô bê vîyin tigege tulec xam nêb ob yaxên xam nêb vông vinên, léc wê xam obêc vông i vin Anutu xêkizêc ge od xam obêc le pîlihi mi dô. ⁴ Om xam le pîlihi vac vîyin mi dô i tîyi lec buc vîhati, êdêc i vô nivîha vô xam dî vông xam tu xomxo wê nivîha lee i tîyi wê xam ob tîmu vô Anutu kiyang vîhati ge.

Xomxo ti pîyôp obêc myabo ge od i kîtaa vô Anutu

⁵ Xam ti pîyôp obêc myabo ge od i kîtaa vô Anutu bê Anutu i vông pîyôp nivîha vô i, ge od Anutu obêc vông vô i. Ên Anutu ge wê ob vông susu vô xomxo vîhati ge dî ob kol ên xomxo ti dî kunac i lêm. ⁶ Léc xomxo ti obêc kîtaa ge, od i vông i vin xêkizêc, dî nîlô i o léc vông yuu lêm. Ên xomxo ti wê nîlô vông yuu ge tîyi xocbê gwec wê lea vîvêê dî i vô myapîlôhò pîleva ge. ⁷ Om xomxo tibêge i o léc so bê Apumtau ob vông susu ti vô i lêm, ⁸ ên xomxo tibêge mi xo kiyang tîbeac dî o tîmu vô môp tibed lêm.

Xomxo wê nêb susu maên gee yuu xomxo wê susu tîbeac gee

⁹ Lige vông vinên wê nêb susu maên ge, he i dô hixôn xêyaa nivîha, ên wê Anutu hôm he lec nivîha ge. ¹⁰ Dî lige vông vinên wê susu tîbeac ge, he i dô hixôn xêyaa nivîha ên wê he susu tîbeac lê, léc he tîyi xocbê xomxo pîleva ge. Ên xomxo wê susu tîbeac gee obêc yib tîyi xocbê nita maviya wê vuac ge, ¹¹ léc hîyôv obêc linac myapîlihi ge od ya i ngîgo dî maviya nivîha tyo ob yal la vêl dî i yib. Om xomxo wê susu tîbeac gee obêc vông yuac lec mi dô lê, léc buc wê obêc yib ge od ob sea yuac yuu susu vîhati obêc dô xel, dî ob yib mi la pîleva.

Susu wê ob yaxên xomxo ge

¹² Xomxo ti obêc le pîlihi vac vîyin ge od i xêyaa i vô nivîha, ên Anutu obêc pîmil i dî vông i dô maviha luta tîyi xocbê hîlu kiyang pyap nêb ob vông vô xomxo wê he xêyaa vin lec i ge. ¹³ Léc xomxo ti nîlô obêc kîdu i nêb i vông soên ti ge od i o léc nêl bê Anutu dîdii i vac nipaên tige lêm. Ên nipaên ti o tîyi wê ob yaxên Anutu ge lêm, dî Anutu ob dîdii xomxo ti vac nipaên lêm. ¹⁴ Léc yaxên tige kehe yêp vac il toto nîlôd, om kîdu il nêb il vông môp soên. ¹⁵ Nang dêc nipaên wê yêp vac il nîlôd ge vô nôn lec dî vông il vac nipaên. Om nipaên obêc vô levac ge od nôn bêga nêbê il obêc xib dî la xôa ma tîmuên.

¹⁶ Om xam lige, le i léc vông i vin kiyang kityooên wê nêl ên nêbê Anutu ob dîdii il vac nipaên ge lêm. ¹⁷ Ên vîzid yuu susu nivîhaviha vîhati lam gê lag puunê. Ge Mag Anutu vaci vông i lam vô il. Anutu ge xêseac kehe, dî ob pîlepac i xocbê hîyôv yuu dentuc ge lêm. Nge, i xêseac kehe wê obêc dô luta. ¹⁸ Anutu vaci xovô nêb ob vông il tu i nue om vông il vô paha lec ya kiyang nôn wê i vông ge. Anutu vông bêge, ên nêb il tu i nue mugên wê il luu susu vîhati wê i tung ge vêl.

Il ob ngô Anutu vya dî tîmu vô

¹⁹ Xam lige, xam vyac xovô môp bêga bê xam vîhati ngô kiyang mi xovô nivîha lê, dî le i léc nêl kiyang lec lutibed lêm, dî le i léc kunacma decdec lêm. ²⁰ Ên xêyaa myavînê wê xomxo vông ge ob vông môp nivîha wê Anutu vông ge i vô nôn lec lêm. ²¹ Om xam sea môp nipaên yuu judajuda wê yêp vac xam nîlôm ge, dî xam loc vac Anutu kwa ngîbi

đi hôm kiyang wê Anutu vông mi i yêp vac xam nîlôm ge xôn. Ên kiyang tige tîyi wê obêc vô xam vêl ên nipaên đi vông xam lax vô Anutu.

²² Om xam tîmu vô Anutu kiyang vîhati đi xam o lêc ngô pîleva lêm. Ên xam obêc ngô pîleva ge od xam kîtyoo xam. ²³ Ên xomxo ti obêc ngô Anutu kiyang lê, lêc ngô pîleva đi o tîmu vô lêm ge, od ge tîyi xocbê xomxo ti yê manôn vac deac ge. ²⁴ Yê manôn vac deac pyap lêc la ge od o xovô manôn wê yê vac deac ge lêm. ²⁵ Anutu xolac nivîha ge wê pîwelac il vêl ên nipaên wê ku il xôn ge, om xomxo ti obêc xovô xolac tige nivîha mi tîmu vô, đi o ngô pîleva đi lungên lêm ge, od xomxo tige obêc dô hixôn xêyaa nivîha tîyi lec buc vîhati.

²⁶ Xomxo ti obêc xo nêbê i xomxo nivîha ên wê mi vông lîlo đi mi kîtaa vô Anutu ge, lêc o viac mya nivîha lêm ge od kîtyoo i đi vông lîlo yuu kîtaa ge pîsiv. ²⁷ Xomxo vông vinên nêc môm wê Mag Anutu ob yê nivîha ge bêga nêbê il ob ngîdu pîbua yuu vêxôv wê dô vac vîyin ge xôn, đi il ob viac il nivîha êdêc môm kîbun ga i o lêc vông il vô nipaên lêm.

2

Il ob xê xomxo vîhati i tîyima

¹ Xam lige, xam vông i vin Apumtau Yesu Kîlisi, wê il nêd levac đi xêseac kehe ge, om xam o lêc hôm xomxo wê lê levac ge lec đi vô nîmim vô xomxo wê nêc susu maên ge lêm.

² Ên obêc tîyi xocbê xam kîtucma mi dô lê, lêc xomxo yuu mîloc vô xam, xomxo ngwe ob mîloc hixôn ngakwi yuu vunac vunac nivîha, đi ngwe ob mîloc hixôn nêc ngakwi nipaên. ³ Mêd xam obêc hôm ngwe wê ngakwi nivîha ge lec đi nêl vô i bêga bê, “Lam dô lec sia nivîha tiga,” đi nêl vô xomxo susu maên ngweo bêga bê, “Ông loc le ganê, mad lam dô nêc vô a vîxag ga.” ⁴ Xam obêc vông bêge ge od ge xam yaxên xomxo ya pîyôp soên wê xam vông ge mi wê xomxo ya nivîha đi wê ya nipaên.

⁵ Xam lige, xam ngô lê. Xomxo wê susu maên gê kîbun ga ge wê Anutu vînoo he pyap nêb he i tu xomxo wê vông vinên xêkîzêc ge, đi nêl nêb he ge wê ob la dô vac i ben lag puônê đi kô vîzid nivîha wê Anutu hîlu pyap nêb ob vông vô xomxo wê he xêyaa vin lec i ge. ⁶ Om bêna lêc xam vông xomxo wê susu maên ge vô nipaên mi dô hixôn ni yocênê? Xam xovô ên xam nêbê vîyin lam gê na vô xamê? Xam xovô bê xomxo wê susu tîbeac yuu mone levac ge wê mi vông vîyin vô xam đi kô xam mi la vac kot ge. ⁷ Xam vông i vin Yesu lê đi tu i nue, lêc xomxo wê mone levac ge wê mi so vya vô lê nivîha tige, lêc bêna lêc xam kô he lecê?

⁸ Il Apumtau Anutu nêl kiyang ti mi i yêp vac xolac bêga ên nêbê, “Ông xêmyaa i vin lec xomxo baba ge i tîyi xocbê ông xêmyaa vin lec ôcôn va ge.” Om xam obêc tîmu vô kiyang tige ge od xam vông môm nivîha mêgê. ⁹ Lêc xam obêc hôm xomxo mangwe lec mi pîmil he đi wê mangwe nipaên ge od xam vông ge so, đi xolac nêl xam nêc kîtong nêbê xam vông nipaên. ¹⁰ Ên xomxo ti obêc tîmu vô xolac vîhati nivîha, lêc vông bo ti la tîyîên ma ge od tîyi xocbê pwooxolac vîhati ge vac. ¹¹ Ên Anutu nêl bêga nêbê, “Xam o lêc vông yôdac vêx yuu vux lêm,” đi nêl hixôn ên nêbê, “Xam o lêc hi xomxo i yib lêm.” Om yôdac vêx yuu vux obêc ma, lêc ông hi xomxo ti yib ge od ông vông xolac vîhati vô nipaên. ¹² Om xam vyc xovô đi vông môm yuu kiyang vîhati i tîyi xocbê kiyang wê yêp vac Anutu xolac ge. Ên xolac tige wê pîwelac il vêl ên nipaên đi vông il lôm dô vac nivîha ge, om buc tîmuên Anutu obêc yaxên il nêd môm lec xolac tige. ¹³ Mêgem xomxo ti obêc xo vîgwe pîsiv ên xomxo baba lêm ge od Anutu obêc xo vîgwe pîsiv ên xomxo tîbêge lec buc wê ob tîtô il nêd kiyang ge lêm. Lêc xomxo wê xo vîgwe pîsiv ên xomxo baba ge, ge wê obêc la dô nivîha vô buc wê Anutu ob tîtô il nêd kiyang ge.

Vông vinên nôn yuu vông vinên mayibên

¹⁴ Xam lige, xomxo ti obêc nêb i xomxo vông vinên, lêc o vông môm nivîha hixôn lêm ge od i nêc vông vinên ge, mya nêl pîleva đi o tîyi wê ob vô i vêl ên nipaên đi vông i dô vac nivîha ge lêm. ¹⁵ Xam lime wê ngakwi yuu yaên ma ge ti obêc mîloc vô xam, ¹⁶ lêc

xam ti obêc nêl vô i bêga bê, “Loc hixôn xêmyaa nivîha, dî vinyum ngakwi lec ên lea dî wa yaên ên i den ông.” Xam obêc nêl bêge, lêc xam obêc vông yaên yuu ngakwi wê ob ngîdu i ninivi xôn ge lêm ge od kiyang tige ob vô nivîha vô i tibêna? ¹⁷ Il nêd môp vông vinên tîyi bêge. Ên vông vinên wê il vông ge obêc vông môp nivîha ti lêm ge od il nêd vông vinên ge mayibên.

¹⁸ Lêc xomxo ti mêd obêc nêl bêga bê, “A ga wê a vông i vin dî ông ge wê ông mi vông môp nivîha.” Lêc a ob nêl vô i bêga bê, “Ông nêb ông vông i vin lê, lêc ông o vông môp nivîha ti hixôn lêm. Om ông nêb vông vinên ob yêp seac mî xe xê tibêna? Dom a ga, a vông i vin nôn, om môp nivîha wê a mi vông ge nêl vông vinên wê a vông ge kitong seac.” ¹⁹ Ông vông i vin ên ông nêbê Anutu tîbed. Ge nivîha lê, lêcom vimwo nîpâên êno vông i vin kiyang tige dî xona mabu, lêc he o tu Anutu nue lêm. ²⁰ Ông ge piyôp maên, ên ông vông i vin pîleva dî ông o vông môp nivîha hixôn lêm, om ông nêb vông vinên ge mayibên dî nôn ma. Lêc mêd ông nêb a nêl kiyang tige kehe kitong vô ông, om ông ngô lê. ²¹ Ilage il bug Eblaham vông nu Aisak tu daa vô Anutu tîyi xocbê Anutu nêl vô i ge, om Anutu yê môp wê i vông ge nêb i xomxo nivîha. ²² Om ông xovô bêga bê Eblaham vông i vin Anutu dî vông môp nivîha hixôn, om môp nivîha wê ivông ge vông i nêb vông vinên vô nôn lec. ²³ Mêgem kiyang wê yêp vac xolac ge vô nôn lec bêga nêbê, “Eblaham vông i vin Anutu om Anutu yê vông vinên wê i vông ge dî nêbê i xomxo nivîha.” Dî Anutu yê Eblaham nêbê i nu wê yuu xêyaa vin lecma ge. ²⁴ Om il ob xovô bêga bê Anutu ob yê nêbê xomxo ti nivîha lec vông vinên pîleva lêm. Nge, Anutu obêc yê nôn nivîha wê yêp seac vac vông vinên wê i vông ge od ob nêl bê i xomxo vông vinên nôn.

²⁵ Tîyi xocbê môp wê vêx yôdac Leahap vông ge. Ên xomxo yuu wê Josua vông yuu la ên nêb yuu loc yê vîgwe ge, Leahap viac yuu nivîha dî vông yuu lax mî la môp bangwe mî la, om Anutu yê vêx tige nivîha lec yuac wê i vông ge. ²⁶ Om il ob xovô bêga bê xomxo ti obêc vông i vin ya mya pîleva dî o vông môp nivîha hixôn lêm ge od vông vinên wê i vông ge mayibên, tîyi xocbê xomxo ninivi wê myakîlôhò la vêl dî ninivi vaci yêp ge.

3

Il ob viac myad i nivîha

¹ Xam lige, xam o lêc nêl bê xam tîbeac ob tu xomxo xolac nêlên lêm, ên il xovô bê buc tîmuên wê Anutu obêc tîtô il nêd kiyang ge od obêc pîlii xe wê xomxo xolac nêlên ge, xe nêb kiyang lê, lêc vông myaviwen nîpâên vô xe luu xomxo baba vêl. ² Il vîhati mi vông môp soên, lêc xomxo ti obêc nêl kiyang nivîha dî ti soên ma ge od xomxo tibêge nivîha yang, tîyi wê ob viac i ninivi yuu môp vîhati nivîha êno ge. ³ Xam xovô lê. Il obêc tung ain nipwo tya vac xôhò mya ge od il ob pop xôhò nôn levac tige ya susu nipwo tya gedî i la bôbac vô môp wê il nêb il ob la vô ge. ⁴ Dî xam xovô lec sip êno. Sip ge susu mabu yocên lê, lêc obêc le pîleva ge od lea obêc kô mî la vac gwec. Dî sip stia ge susu nipwo tya lê, lêc xomxo ti wê mî kô sip ge obêc hôm lec mî ngîbina ge od sip la bôbac vô môp ti wê nêb ob la vô ge. ⁵ Dî get êno bêge. Il get ge nipwo tya, lêc yong i tîyi xocbê susu levac ti.

Dî xam xovô lec ngwax. Ên ngwax nipwo tya tîyi wê ob ya nagyi levac ma vêl. ⁶ Dî il get ge tîyi xocbê ngwax. Ên il get wê dô vac il myad ge keac kiyang nîpâên tîbeac dî vông il nidnivi vîhati vô nîpâên. Seten vaci vông nîpâên vac il get, mêgem tum mahelac xocbê ngwax ge lec il nêd môp dî ya i vô nîpâên. ⁷ Xomxo tîyi wê ob kô bwoc vimen yuu menac dî myel yuu lîlii wê dô vac nita dî dô vac mia ge vîyang vîyang dî vông he vô malehe lec ge, om xomxo mi vông bêge. ⁸ Lêc xomxo ti o tîyi wê ici va ob vông get vô malehe lec ge lêm. Ên il get mi nêl kiyang nîpâên vaxvax tîbeac om nîpâên tige la vông xomxo nîlô vuac dî hîbu sea. ⁹ Il pîmil Mag Apumtau ya il get lê, nang dêc il get so vya vô xomxo wê Anutu tung he tîyi ici va kînu ge. ¹⁰ Om kiyang yuu lam vac il myad tîbed. Ngwe, il pîmil Anutu, dî ngwe, kiyang nîpâên. Xam lige, môp bêge tîyiên ma vêl. ¹¹ Mia numên yuu mia gwec, yuu xôn o pîtuv vac malîyuhu tîbed lêm. ¹² Xam lige, kwacsung

mêd t̄iyi wê ob vuac nôn h̄iguc ge, me? Me xeb t̄iyi wê ob vô nôn xocbê gulac nôn ge, me? Ma vêl. D̄i gwec êno o t̄iyi wê ob p̄ilepac mia numên ge lêm. Om xam xovô bêga bê xomxo wê k̄iyang nipaên yêp vac i n̄ilô ge od ob nêl k̄iyang nipaên, dom xomxo wê k̄iyang niv̄iha yêp vac i n̄ilô ge od ob nêl k̄iyang niv̄iha.

P̄iyôp yuu xovôên niv̄iha lam vô Anutu

¹³ Xomxo wê p̄iyôp yuu xovôên niv̄iha ge od i lêc tup vô m̄ôp niv̄iha d̄i i o lêc yong i lêm, êdêc xomxo i yê d̄i xovô bê i xomxo xovôên nôn. ¹⁴ Lêc xam obêc dô h̄ixôn n̄ilôm nipaên vô xomxo ya d̄i xam obêc xovô nêbê xam ob vông i t̄iyi wê xam n̄ilôm xovô ge ên i vô niv̄iha vô xacxam va ge, od xam o lêc yong xam bê xam p̄iyôp levac lêm, ên ge xam pwoo k̄iyang nôn d̄i nêl k̄iyang k̄ityooên. ¹⁵ Ên xovôên tibêge o lam gê lag puunê vô Anutu lêm. Nge, ge nipaên kibun ga wê xomxo n̄ilô xovô d̄i Seten vaci tu kehe ge. ¹⁶ Ên xomxo obêc dô h̄ixôn n̄ilô nipaên vô xomxo ya, d̄i obêc xovô nêbê he ob vông i t̄iyi wê he n̄ilô xovô ge ên i vô niv̄iha vô heche va ge od he ob dô vac niv̄iha ti lêm. Nge, he ob dô vac v̄iyin d̄i nipaên v̄iyang v̄iyang obêc h̄ivun he xôn. ¹⁷ Lêc xomxo wê kô xovôên niv̄iha vô Anutu ge od ob vông m̄ôp bêga bê nipaên ti o yêp vac he n̄ilô lêm, d̄i he dô vac malehe, d̄i he lum nêl k̄iyang v̄ôma, d̄i he vô n̄inya lehe vô lie k̄iyang, d̄i he xo v̄igwe p̄isiv ên xomxo d̄i vông m̄ôp niv̄iha vô he, d̄i he vông m̄ôp niv̄iha vô xomxo v̄ihati t̄iyima, d̄i he vông i vin nôn d̄i o nêl ya mya p̄ileva lêm. ¹⁸ D̄i xomxo wê nêl k̄iyang malehe vô lie ên nêb he xôn ob dô h̄ixôn xêyaa niv̄iha ge, ge t̄iyi xocbê he xin vê vac yuac om vê tige obêc tip m̄i vô nôn niv̄iha.

4

Xomxo wê xêyaa vin lec susu kibun ga ge vông vevac vô Anutu

¹ Xame, xam kunacma d̄i nêl k̄iyang vevac v̄ôma ên va? Kehe bêga bê xam nêl n̄ilôm ngaên vông xam nim nyag v̄ôma d̄i xam kunacma d̄i hima lec. ² Ên xam xêmyaa vin lec susu v̄iyang v̄iyang gee ên xam nêb xam ob kô lê, lêc xam kôên ma, om xam nêbê xam ob hi xomxo i yib lec. D̄i xam do mam vô susu v̄iyang v̄iyang gee, lêc t̄iyiên ma wê xam ob kô ge, om xam kunacma d̄i hima lec. Xam o kô susu wê xam nêb xam ob kô ge lêm, d̄i kehe bêga bê xam o mi k̄itaa vô Anutu lec susu tige lêm. ³ Lêc buc ya xam k̄itaa vô Anutu ên xam nêb i vông susu vô xam lê, lêc Anutu vôngên ma, ên xam o k̄itaa i la niv̄iha lêm. Nge, xam k̄itaa ên xam nêb Anutu i vông susu wê ob vô niv̄iha vô xacxam va ge. ⁴ Xam ge wê xam sea Anutu xolac ge mêge. Ên xomxo xêyaa obêc vin lec susu yuu m̄ôp kibun ga ge, od ge t̄iyi xocbê he vông vevac vô Anutu ge, lêc mêd xam lungên tige, me? Ga a nêl vô xam ên a nêbê xomxo ti obêc vông n̄ilô la vô susu kibun ga ge od t̄iyi xocbê vông vevac vô Anutu. ⁵ Ên k̄iyang yêp vac xolac bêga nêbê, “Il k̄inud wê Anutu tung vac il n̄ilôd ge, Anutu yê xôn nêb il vông i loc d̄iluhu vô ici va.” K̄iyang nêl bêge, lêc xam mêd xo ên xam nêb Anutu nêl k̄iyang ga k̄ityooên vô xam, me?

⁶ Lêc Anutu xêyaa vin lec il luu vêl om nêb ob nḡidu il xôn, t̄iyi xocbê k̄iyang wê yêp vac xolac bêga ên nêbê, “Xomxo wê yong he vô Anutu ge, od Anutu obêc nḡiloo he vêl. Lêc xomxo wê vông he vô n̄ipwo lec d̄i la vac Anutu kwa nḡibi ge, od Anutu obêc xo v̄igwe p̄isiv ên he d̄i nḡidu he xôn.” ⁷ Om xam p̄ilepac xam d̄i loc vac Anutu kwa nḡibi. D̄i xam le p̄ilihi d̄i t̄ii Seten ên i pec vêl ên xam. ⁸ Xam loc kwabo vô Anutu, ên xam obêc la kwabo vô Anutu ge od Anutu êno ob lam kwabo vô xam. Lêc xam ge tibii nipaên, om xam p̄ilepac n̄ilôm i vô paha lec i t̄iyi xocbê xomxo lipac v̄igê vô paha lec ge. Xam n̄ilôm ge vông yuu, om xam sea vilu wê nipaên ge d̄i vông n̄ilôm yuu p̄iyôp i loc d̄iluhu vô Anutu. ⁹ D̄i xam n̄ilôm i vô v̄iyin d̄i xam byag ên nêl nipaên lê. Gwêbaga xam nap h̄ixôn xêmyaa niv̄iha, lêcom xam p̄ilepac n̄ilôm napên d̄i byag h̄ixôn n̄ilôm v̄iyin ên nêl nipaên wê xam vông ge lê. ¹⁰ Xam p̄ilepac xam vô Apumtau manôn, ên xam obêc vông bêge ge od Apumtau obêc h̄ôm xam lec d̄i vông lê levac vô xam.

Il ob so vyad vô lige ngwe lêm

¹¹ Xam lige, xam o léc so vyam vô lime vông vinên lêm. Ên xomxo ti obêc so vya vô li ngwe, me yaxên i nêb i xomxo nipaên ti ge od ge tîyi xocbê so vya vô xolac dî yaxên nêbê xolac ge nipaên. Dî xam obêc yaxên xolac bêge ge od xam o tîmu vô xolac lêm. Nge, xam dô tîyi xocbê xomxo wê nêb ob yaxên xolac mî yê bêc nivîha me nipaên ge. ¹² Léc Anutu tîbed wê tu xolac kehe ge dî i tîbed wê ob yaxên xomxo ge. Om Anutu tîyi wê ob hòm xomxo lec, dî i tîyi wê ob kîtya xomxo vêl ge. Léc xam letya wê xam nêb xam ob yaxên lime ge?

¹³ Xam ngô lê. Xam ya yong xam dî nêl ên xam nêbê, “Gwêba me tîtîge od xe ob la vac vîgwe levac tiganê, ên la dô klîsmas ti dî vông yuac bisnis ên kô mone levac lec.” Léc a ob nêl vô xam bê ¹⁴ xam o xovô susu wê ob val vô xam tîtîge lêm. Dî buc wê xam ob dô mamvîha ge, od xam ob dô bêna? Ge xam lungên, ên xam dô ge tîyi xocbê ngwaxlu wê ob dîdii loc myabo tya dî xôa ma lutîbed ge. ¹⁵ Om xam léc nêl kîyang ngwe bêga bê, “Apumtau obêc tyuc lec nêb il dô madvîha dî vông yuac ngwe ga me ngwe ganê ge, od il ob vông.” Xam obêc nêl ngwe bêge od obêc nivîha. ¹⁶ Lêcom xam yong xam dî pîmil xam, léc kîyang tîbêge nipaên. ¹⁷ Om xam xovô lê. Xomxo ti obêc xovô môp nivîha wê Anutu nêb il vông ge lê, léc vôngên ma ge od i nêl so.

5

Xomxo wê mone yuu susu tîbeac gee

¹ Xam wê mone levac yuu susu tîbeac gee, xam ngô dî xovô vîyin wê obêc val vô xam ge lê, dî xam byag dî iac ên xam lê. ² Susu vîhati wê xam vông ge pîtal sea, dî xam nêl vînyumên vîhati ge, mun yuu gwaakivac kîtov sea. ³ Dî xam nêl mone gol yuu silva ge, guva iac sea, om guva tige obêc nêl xam nêl nipaên kîtong, dî myavîné obêc ya xam nimnîvi tîyi xocbê ngwax ya ge. Ên xam kîtuc susu yuu mone tîbeac dô, léc buc tîmuên wê xam ob kô myavîwen lec ge vô kwabo lec. ⁴ Xam ngô lê. Xomxo wê vông yuac vô xam lec yaên gee, xam mi kîtyoo he ya mone nipwo tya dî hòm vîwen xôn. Om he nêl mone wê dô vô xam ge nêl xam nêl nipaên kîtong, dî xêkîzêc kehe Apumtau ngô xam nêl soên wê nume yuac tîgee nêl ge. ⁵ Tîyi buc vîhati wê xam dô kîbun ga, xam kô susu nivîhavîha tîbeac dî dô hîxôn xêmyaa nivîha, dî xam vet nîlôm ya yaên mî i pup lec, léc buc wê myavîwen ob kîtya xam vêl ge vô kwabo lec pyap. ⁶ Xam mi vông kot vô xomxo nivîha mî hi he yib, léc he o hi xam dî vông myavîwen ti lôc vô xam lêm.

Il ob le pîlihi vac vîyin dî dô bin Apumtau

⁷ Om xam lige vông vinên, xam le pîlihi vac vîyin dî dô bin buc wê Apumtau obêc lop mî lôm ge. Il xovô ên il nêbê xomxo wê vông yuac yaên ge nêb ob kô yaên nôn om dô bin buc wê lun ob tô lec yaên tige ên nêb i vô nôn nivîha. ⁸ Om xam le pîlihi dî dô bin Apumtau êno bêge. Dî xam vông i vin xêkîzêc ta mî dô, ên buc wê Apumtau obêc lôm ge vô kwabo lec.

⁹ Xam lige, xam o léc kunac lime dî so vyam vô he lêm, êdêc kô myavîwen nipaên lec lêm. Ên xomxo ti wê obêc yaxên il nêd kîyang tîmuên ge val le kwabo pyap. ¹⁰ Xam lige, xam xovô plopete môp ilage wê he nêl xolac lec Apumtau lê dî tîbii le vông vîyin levac vô he, léc he le xêkîzêc dî kîlê vîyin. Mêgem xam kîlê vîyin mî tîmu vô he vîxa xocbê he kîlê ge. ¹¹ Ên il mi nêl ên il nêbê xomxo wê le xêkîzêc vac vîyin gee, he ob dô hîxôn xêyaa nivîha. Xam xovô Jop kîyang pyap wê nêl ên nêbê Jop le pîlihi vac vîyin vîyang vîyang wê tulec i ge, dî tîmuên Apumtau vông môp nivîha vô Jop tii vac, ên Apumtau ge wê xo vîgwe pîsiv ên il vîhati om ob ngîdu il xôn.

Il ob nêl bê il nêl kîyang nôn lag puunê lêm

¹² Xam lige, a ob nêl kîyang levac ti vô xam mî xam ngô lê. Kîyang bêga bê xam ti obêc nêl kîyang ti ge od xam o léc nêl lag puunê me kîbun me susu ti lê hîxôn ên i ngîdu ông kîyang xôn lêm. Nge, xam obêc lee yuu lec xomxo ngwe kîyang ge od xam nêl myabo bê

“ngee”, ge od pyap. Lêc ma ge od xam nêl bêga bê “ma”, ge od pyap. Xam nêl bêge êdêc myaviwen nipaên i o lêc lôm lec xam lêm.

Kîtaaên wê xomxo vông vinên vông ge xêkizêc

¹³ Xam lime ti obêc tulec viyin ge od i kîtaa vô Anutu lê. Me xam ti xêmyaa obêc vô nivîha ge od i vông lilo vô Anutu hixôn pimilên. ¹⁴ Lêc xam ti obêc vông yidac ge od i nêl gyovîxa i lam, ên he i lam lipac wel lec i ninivi lec Apumtau Yesu lê di kîtaa lec i bê Anutu i vông i vô nivîha lec. ¹⁵ Di he obêc vông i vin Anutu di kîtaa ge od Apumtau Anutu obêc vông xomxo tige vô nivîha lec tii vac, di i nêl nipaên obêc yêp ge od Anutu obêc kitya vêl. ¹⁶ Mêgem xam nêl nêl nipaên kîkong voma di xam toto kîtaa vô Anutu lec lime, ên Anutu i vông he i vô nivîha lec. Ên kîtaaên wê xomxo vông vinên vông ge xêkizêc tiyi wê ob vô nôn di ngidu xomxo xôn ge. ¹⁷ Xam xovô lec Ilaija lê. Ên Ilaija ge xomxo tiyi xocbê il ga, lêcom kîtaa xêkizêc vô Anutu ên nêbê lun i nux, mêgem lun nux tiyi klismas yon di dentuc vigê vilu di sec ti. ¹⁸ Nang dêc kîtaa nang nêbê lun i val, om lun val mêd yaên tyip mi vô nôn.

Il ob vô il vêl ên môp nipaên

¹⁹ Xam lige, xam lime ti obêc sea xolac nôn di la vac môp nipaên, lêc li ngwe obêc didii i lôm vac nivîha ge, ²⁰ od xam xovô bêga bê xomxo ti obêc vô li ngwe vêl ên môp nipaên ge, od tiyi xocbê vô li tige vêl ên wê ob yib mi la vac nipaên ge, di Anutu ob kitya i nêl nipaên toto ge vêl.

1 PITA

Kìpihac taxlee wê Pita kîvuu ge

¹ A, Pita, Yesu Kîlisi nu sinale a. A kîvuu kîpihac tiga i loc vô xam wê Anutu nue ge vîhati vac vîgwe levac Pontas dî Galesia dî Kapadosia dî Esia dî Bitinia hîxôn. Ilage tibii vevac tii xam moo sea mi xam loc dô vac vîgwe tige. ² Ilage Mag Anutu xovô pyap ên nêb ob vînoo xam. Om vînoo xam ên nêb xam tu i nue. Dî Myakîlôhô Ngîbua vông xam tu xomxo ngîbua ên nêb xam vô nînyam lehe vô Yesu Kîlisi kîyang dî Yesu i lipac xam vô paha lec ya ici va hi.

Vîzid nivîha hîxôn kîyang malehe wê Anutu vông ge i loc vô levac vô xam vîhati.

Vîyin toto obêc tîxuu vông vinên wê il vông ge

³ Il ob pîmil Anutu wê il lig Apumtau Yesu Kîlisi Ma yuu Anutu ge lê. Ên Anutu xo vîgwe pîsiv ên il luu vêl, om vông il tu xomxo paha xocbê il yubac paha tii vac ge ên wê Yesu Kîlisi kîdi lec mavîha vac yibên. Om il xovô ên il nêbê il obêc dô madvîha luta lêc luta, dî il bin buc wê Anutu obêc vena kô il ge. ⁴ Om Anutu obêc vông nôn nivîha ti vô il bêga nêbê il obêc dô madvîha hîxôn i. Nôn nivîha tige pîtalên obêc ma dî obêc vô nîpaên lêc dî xôa obêc ma lêc. Nge, Anutu viac nôn nivîha tige pyap gê lag puunê mi dîbin xam. ⁵ Xam vông i vin Anutu om Anutu viac xam nivîha ya xêkîzêc wê i vông ge, dî xam obêc la dô mamvîha hîxôn i, om Anutu viac môp tige pyap wê obêc lam yêp seac tîmuên.

⁶ Xam xovô ên xam nêbê xam obêc la dô hîxôn Anutu, om xam mi dô hîxôn xêmyaa nivîha. Mêlêc gwêbaga Anutu obêc nêl ge od vîyin toto ob tulec xam dî vông myavînê vô xam. Lêc ob dia lêc. ⁷ Anutu ob vông vîyin toto tulec xam ên nêb vîyin tige i tîxuu vông vinên wê xam vông ge ên xam xovô bê vông vinên wê xam vông ge vô xêkîzêc lec, me? Xam xovô bêga bê gol ge xomxo mi yê nivîha. Lêc gol tîyi wê ob vô nîpaên ge, om xomxo si gol vac ngwax ên nêb ob yê bê gol ob dô xêkîzêc vac ngwax me ob dîdee sea. Dî vông vinên wê xam vông ge luu gol vêl. Om vîyin wê tulec xam ge ob tîxuu vông vinên wê xam vông ge tîyi xocbê ngwax tîxuu gol ge ên nêb vông vinên wê xam vông ge i le xêkîzêc ta, dî buc tîmuên wê Yesu Kîlisi obêc vena le seac ge od ob pîmil xam dî yong xam dî vông xam lêc i vô levac. ⁸ Xam mamnôn o yê Yesu ilage lêc, lêc xam xêmyaa vin lec i. Dî gwêbaga xam o wê i lec mamnôn lêc, lêc xam vông i vin i dî xam xêmyaa vô nivîha yang ên i, luu susu kîbun ga vîhati vêl, om tîyiên ma wê il ob nêl vac myad pîleva ge. ⁹ Dî vông vinên wê xam vông ge vô nôn nivîha vô xam bêga nêbê Anutu vô xam vêl ên xam nêb nîpaên.

¹⁰ Plopete vîhati wê dô ilatikwê, he nêl kîyang wê Anutu vông vô he ge yêp seac. Kîyang tige nêl ên nêbê Anutu ob xo vîgwe pîsiv ên il dî vô il vêl ên il nêd nîpaên. Kîyang tige vô nôn lec vô il, lêc he plopete ilage lungên kîyang tige kehe. Om he myag dî kînêg kîyang wê nêbê Anutu obêc vô il vêl ên il nêd nîpaên ge kehe. ¹¹ Myakîlôhô Ngîbua wê Yesu Kîlisi vông ge dô vac he plopete nîlô dî nêl vô he bêga nêbê, “Obêc buc tîmuên ge xomxo ti obêc lam kîlê vîyin toto pyap. Nang dêc obêc la kô xêseac yuu lê levac.” Myakîlôhô Ngîbua vông xovôên tibêge vô he dî he ngô, lêc he o xovô kehe lêc, om he kînêg ên nêbê, “Xomxo tyo obêc val lec buc tina dî ob val tibêna?” ¹² Lêc Anutu nêl kîtong vô he bêga ên nêbê, “Xam plopete, a vông kîyang tige lec xomxo tyo vô xam ên a nêb xam loc nêl kîyang tige kîtong vô xomxo vîhati. Lêc a o vông yuac tige vô xam ên a nêb i ngîdu xacxam xôn lêc. Nge, yuac tige obêc ngîdu he wê obêc yubac tîmuên ge xôn.” Anutu nêl bêge vô he ilage, dî il xovô ên il nêbê kîyang wê he nêl ge vô nôn lec vô il, dî gwêbaga xomxo nêl xolac nivîha tige kehe kîtong vô xam mi xam ngô. Anutu vông Myakîlôhô Ngîbua wê dô lag puunê ge lam kîbun ga, om xomxo nêl xolac vô xam ya xêkîzêc wê Myakîlôhô Ngîbua vông ge. Dî angela êno xo ên nêb ob xovô xolac kehe.

Anutu tyuc il ên nêb il tu xomxo ngibua i tiyi xocbê ici va ge

¹³ Mêgem xam viac piyôp i yêp nivîha, di xam viac xam nivîha di vông xam piyôp yuu nilôm i loc diluhu vô vizid nivîha wê Yesu Kilisi obêc vông vô xam vô buc timuên wê obêc vena seac vô xam ge. ¹⁴ Xam dô i tiyi xocbê Anutu nue wê vô ninya lehe vô kiyang wê i nêl ge. Ilage xam lungên Anutu, om xam timu vô môt nipaên wê xam nilôm kidu xam ên nêb xam vông ge. Om le i léc vông môt nipaên tibêgee i tii vac lêm. ¹⁵ Anutu wê vînoo xam ge ici va xomxo ngibua. Om xam êno, xam tu xomxo ngibua di timu vô môt nivîha. ¹⁶ Ên xolac nêl bêga ên nêbê, “A xomxo ngibua, om xam êno, xam tu xomxo ngibua i tiyi xocbê aca va ge.”

¹⁷ Xam mi kîtaa vô Anutu di nêl bêga bê, “Xe Mag ông.” Di il Mag tige ob yaxên il lec il léd lêm. Nge, ob yaxên il toto lec il nêd môt yuu yuac wê il vông ge. Om xam xona nêd di vyac xovô Anutu di timu vô môt nivîha wê i vông ge i tiyi buc vîhati wê xam dô kibun ga ge. ¹⁸ Xam xovô pyap ên xam nêbê ilage xam dô vac môt wê bume vông ge. Léc môt tigege o vô nivîha vô xam lêm. Om Anutu kîsuu xam di vô xam vêl ên môt nipaên tigege. Léc o kîsuu xam ya susu kibun ga xocbê silva me gol wê ob vô nipaên ge lêm. ¹⁹ Nge, kîsuu xam ya hi wê Kilisi vông ge. Anutu yê Yesu hi tiyi xocbê susu levac. Ilage xomxo si bwoc sipsip nu tu daa vô Anutu. Bwoc sipsip tige ninivi nivîha di ningecac yuu nidodo ti o yêp vac hixôn lêm. Om Yesu tiyi xocbê bwoc sipsip, ên nipaên ti o yêp vô i lêm, om i tu daa vô Anutu. ²⁰ Ilage Anutu gên o tung lag yuu kibun lêm, di i nêl pyap ên nêb Yesu i tu daa xocbê bwoc sipsip nu ti. Nang dêc timuên Anutu vông i lam le seac ên nêb i ngidu il xôn. ²¹ Yesu lam yib ên il nêd nipaên om il vông i vin Anutu. Anutu tîpi vô Yesu kidi lec mavîha vac yibên di vông lê levac hixôn xêseac wê i vông ge vô i. Om xam vông i vin pyap di bin nôn nivîha wê Anutu obêc vông vô xam timuên ge.

Anutu xolac vông il vô paha lec

²² Xam ngô Anutu kiyang nôn di vô ninyam lehe vô, om môt tige vông xam nilôm vô paha lec, di vông xam xêmyaa vin lec lime vông vinên vîhati. Di xam o kityoo he lêm. Nge, xam xêmyaa vin lec he nôn. Xam mi vông bêge, om xam léc vông yuac xêkizêc di vông môt xêyaa vin lec maên i loc diluhu vô lime. ²³ Xam tu xomxo paha tiyi xocbê xam yubac paha tii vac nang ge. Léc tame o kô xam tii vac tiyi wê xam ob wib ge lêm. Nge, Anutu xolac vông xam vô paha lec, om xam obêc dô mamvîha luta. Xolac tiga mavîha di obêc yêp luta léc luta. ²⁴ Ên xolac nêl bêga ên nêbê, “Xomxo vîhati yang tiyi xocbê pikunta, di lê levac hixôn susu nivîha wê he vông ge vîhati tiyi xocbê mavîya. Di pikunta obêc ngigo, di mavîya obêc yal la. ²⁵ Léc kiyang wê Apumtau vông ge obêc yêp luta léc luta.”

Kiyang tige xolac nivîha wê xomxo nêl kîtong vô xam ge.

2

Apumtau tiyi xocbê ngidax wê mavîha ge

¹ Om xam sea môt nipaên vîhati yang, di sea kiyang kityooên, di sea môt nipaên wê xam vîyum vac kiyang nivîha ge, di sea môt wê xam nim nyag vô xomxo ên susu wê he kô ge, di sea môt wê xam nêl kiyang nimi lec xomxo ge hixôn. ² Il xovô ên il nêbê il nuge nipwo mi byag tiyi buc vîhati ên nêb ob lul. Om he mi lul di le lig hixôn xêkizêc di vô levac. Om xam êno byag ên lul wê nivîha ge i tiyi buc vîhati. Lul ge Anutu kiyang nôn. Om xam kîtong Anutu kiyang i tiyi buc vîhati ên i ngidu xam xôn di xam le xêkizêc mi dô nimvîha, di i loc tyip lec buc wê xam obêc la dô mamvîha hixôn Anutu ge. ³ Ên xam xovô ên xam nêbê xêyaa vin lecên wê Apumtau vông ge vô nivîha vô xam.

⁴ Om xam lam vô Yesu. Yesu ge tiyi xocbê ngidax mavîha. Léc xomxo yê ngidax tige nipaên ên nêb tiyiên ma wê ob ngidu xumac xôn ge, om nêx i la. Léc Anutu vînoo pyap di yê ên nêb nivîha yang. ⁵ Di xam êno ge, xam tiyi xocbê ngidax wê mavîha ge. Om xam tyuc lec ên Anutu i vilu vô xam di vông xam tu xumac ngibua wê Myakilôhông Ngibua ob dô vac ge. Di xam ob vông yuac wê ngibua ge di vông xam tu xocbê daa vô Anutu. Xam

vông bêge ên Anutu i xo yuac wê Yesu Kîlisi vông ge dî yê daa wê xam vông ge i nivîha.

⁶ Xolac nêl bêga nêbê,

“Xam ngô lê. A vînoo ngîdax nivîha ti. Ngîdax tige nivîha yang om tu ngîdax levac wê ob le vac xumac xêkîtu dî hòm xumac xôn mî i le xêkîzêc. Om gwêbaga a tung ngîdax tige dô gê Saion. Om xomxo obêc vông i vin i ge od he ni ob yoc lêm. Nge, a ob vông vông vinên wê he vông ge i vô nôn lec.”

⁷ Xolac nêl bêge, om xam xovô pyap ên xam nêbê Kîlisi vông nivîha vô xam wê xam vông i vin i ge. Lêc xomxo wê o vông i vin lêm ge, xolac nêl he kîtong bêga ên nêbê,

“Xomxo nêx ngîdax nivîha tige la ên nêb nipaên, lêc gwêbaga ngîdax tyo tu levac mî le vac xumac xêkîtu dî hòm xumac xôn mî i le pîlihi.”

⁸ Dî xolac nêl kîyang ngwe lec he wê o vông i vin lêm ge bêga ên nêbê,

“Ngîdax tige wê he obêc vînuv vîxa lec, om obêc vông he vô nipaên.”

Kîyang nêl bêge, ên he vô nîmi vô Anutu kîyang, om kîyang tige wê he obêc vînuv vîxa lec dî vông he vô nipaên ge. Ilage Anutu nêl ên nêb obêc vông bêge vô he.

⁹ Lêc xam ge, Anutu vînoo xam pyap mî xam tu xomxo wê Anutu nêb ob viac xam ge, dî xam tu xomxo wê xam ob vông yuac vô Anutu tîyi xocbê xomxo wê si daa vô Anutu ge, dî xam tu xomxo ngîbua, dî xam tu xomxo wê Anutu vông ge, dî Anutu vînoo xam ên nêb xam loc nêl yuac nivîha wê i vông ge kîtong. Anutu tyuc xam om xam sea mapîtoc dî i dîdii xam vô xêseac nivîha wê i vông ge. ¹⁰ Ilage xam o dô tîyi xocbê Anutu nue ge lêm, lêc gwêbaga xam tu Anutu nue. Ilage Anutu o xo vîgwe pîsiv ên xam lêm, lêc gwêbaga Anutu xo vîgwe pîsiv ên xam.

Anutu nue yuac il

¹¹ Xam lige, xam dô gê kîbun ga tîyi xocbê tîbii vîtevac wê he ob dô buc myabo tya ge. Om a nêl vô xam bê xam kol xam ên môt nipaên wê xam nîlôm kîdu xam ên nêb xam vông ge. Ên môt nipaên tige wê ob vông vevac vô kîyang nivîha wê yêp vac xam nîlôm ge. ¹² Xam tup vô môt nivîha vac tîbii madîluhu mahîgun, ên he obêc so ên nêbê xam vông môt nipaên ge od he obêc yê môt nivîha wê xam vông ge dî xovô bê he nêl kîyang soên. Om he ob pîmil Anutu vô buc tîmuên wê i obêc val vô he ge.

¹³ Xam tu Apumtau xe om xam xovô i dî tîmu vô môt vîhati wê xomxo levac toto vông ge, dî loc vac he kwa ngîbi. Dî gavman levac ti wê tu il badzub ge, xam ngô kîyang wê i vông ge dî tîmu vô. ¹⁴ Gavman nue yuac vîhati yang ge, xam loc vac he kwa ngîbi, ên gavman levac ti wê tu il badzub ge vông he lam vô il ên nêb he i vông myavîwen vô xomxo wê vông môt nipaên ge dî he hi i vîxa pec ên xomxo wê vông môt nivîha ge.

¹⁵ Anutu nêb xam loc vac he gavman kwa ngîbi dî vông môt nivîha. Ên xomxo wê pîyôp maên ge he ya nêb ob nêl kîyang nipaên lec xam, lêc môt nivîha vîhati wê xam vông ge ob tung he mya xôn. ¹⁶ Xam loc dô i tîyi xocbê xomxo wê Anutu pîwelac he vêl ên kalabuhu ge. Lêc o pîwelac xam ên nêb xam loc vông môt nipaên lêm. Nge, pîwelac xam ên nêb xam loc tu i nue yuac, om xam loc vông yuac wê i vông ge. ¹⁷ Xam vông xomxo vîhati lê i vô levac dî xêmyaa i vin lec xomxo vông vinên vîhati yang, dî xam xona ên Anutu, dî vông gavman levac ti wê tu il badzub ge lê i vô levac.

Il ob tîmu vô Kîlisi vîxa dî kîlê vîyin

¹⁸ Xam wê xam tu xomxo levac nue yuac dî vông yuac vîdaaên vô he ge, xam xona nêm dî loc vac he wê viac xam ge kwa ngîbi dî ngô he kîyang. Om xam loc vac he wê viac xam nivîha dî lum nêl kîyang vô xam ge kwa ngîbi, dî loc vac he wê viac xam nipaên ge kwa ngîbi hîxôn. ¹⁹ Ên xam obêc vông xam yuac nivîha, lêc xomxo ob vông myavîné vô xam ge od xam xovô Anutu dî le xêkîzêc dî kîlê vîyin wê he vông vô xam ge. Ên xam obêc vông bêge ge od Anutu ob yê xam nivîha. ²⁰ Lêc xam obêc vông môt soên dî xomxo hi xam lec dî xam le xêkîzêc dî kîlê vîyin tige ge od xam lêm ob vô levac ên wê xam kîlê vîyin tige lêm. Lêc xam obêc vông môt nivîha, lêc xomxo hi xam lec dî xam le xêkîzêc dî kîlê vîyin tige ge od Anutu ob yê xam ên nêb xam xomxo nivîha. ²¹ Anutu tyuc xam ên nêb xam le xêkîzêc vac vîyin, ên Kîlisi êno kîlê vîyin ên xam om hîlung môt tige vô

xam ên nêb xam tîmu vô i vîxa. ²² Ên Kîlisi o vông nipaên ti lêm dî xomxo o tulec kiyang kityooên ti lec i lêm. ²³ Dî xomxo nêl kiyang nipaên lec i, léc Kîlisi o luu kiyang nipaên ti lax vô he lêm. Dî he vông myavîne levac vô i, léc i o vông myavîwen luu mî lax vô he lêm. Nge, vông i vin Anutu dî vông ici va la vac Anutu vigê, ên xovô ên nêbê Anutu obêc yaxên xomxo vîhati nêl kiyang dî vông nivîha me nipaên vô he tîyi xocbê môp wê he vông ge. ²⁴ Kîlisi vaci kô il nêd nipaên lec ici va ninivi dî yib lec xax pola ên nêb il sea môp nipaên vîhati yang dî dô madvîha dî tîmu vô môp nivîha vîhati. He hi Kîlisi ninivi vô myavîne sea, léc myavîne wê i vông ge vông xam vô nivîha lec. ²⁵ Ilage xam la vaxvax tîyi xocbê bwoc sipsip wê xomxo ti o didii he lêm ge. Léc gwêbaga xam pilepac xam pyap dî lôm lam tîmu vô Yesu wê didii xam dî viac xam tîyi xocbê xomxo ti viac bwoc sipsip ge.

3

Kiyang lec vêx yuu vux wê iima ge

¹ A nêl pyap gwêba ên a nêbê xam loc vac xomxo levac kwa ngîbi, om a ob nêl kiyang tiga vô xam vêx wê xam kô vux ge bêga bê xam loc vac liyame kiyang kwa ngîbi, ên he ya obêc vông i vin Anutu kiyang lêm ge od he ob yê môp nivîha wê xam mi vông ge dî ob pilepac he nîlô la vô Anutu. Léc he ob pilepac nîlô ên kiyang wê xam ob nêl vô he ge lêm. ² Nge, he ob yê xam dî xovô bê xam xona ên Anutu dî tîmu vô môp nivîha, om he ob pilepac nîlô la vô Anutu. ³ Léc xam vêx ge, le i léc vông nîlôm i loc vô môp vunacên i tîyi xocbê xam vunac vô bamzub lihi dî nux komkom gol lec kwam dî vînyum ngakwi paha ge lêm. ⁴ Nge, xam vunac vô xam nîlôm môci bêga bê kiyang malehe i yêp vac xam nîlôm. Ên vunacên tige ob vô nipaên lêm. Nge, obêc dô luta, dî Anutu obêc yê vunacên tige nêb nivîha yang. ⁵ Ilage vêx wê tu vêx ngîbua wê vông nîlô la dîluhu vô Anutu ge, he vunac vô nîlô ya vunacên tibêge dî ngô liyae kiyang dî la vac he kwa ngîbi. ⁶ Sela êno vông môp tibêge dî la vac liya Eblaham vya kwa ngîbi dî nêl vô i ên nêbê, “A nêg levac ông.” Om xam vêx ge, xam obêc tîmu vô môp nivîha dî xonaên obêc ma ge od xam ob tîyi xocbê Sela nue.

⁷ A ob nêl vô xam vux wê xam ii vêx ge bêga bê xam xovô vînême dî dô nivîha hixôn he, ên xêkizêc wê he vông ge o tîyi wê xam vux vông ge lêm. Om xam viac he nivîha. Dî xam xovô bêga bê Anutu vông vizid nivîha vô xam vux dî vông vô vînême hixôn. Vizid tige bêga nêbê xam obêc dô mamvîha luta hixôn Anutu. Om xam vux, xam dô nivîha hixôn vînême ên môp nipaên ti i o léc le vac kîtaaên wê xam vông ge xôn lêm.

Il ob kilê vîyin lec môp nivîha wê il vông ge

⁸ A ob nêl kiyang ti hixôn bêga bê xam nîlôm i yêp tîbed, dî xam xo vigwe pîsiv ênma, dî xam xêmyaa i vin lec lime vông vînên vîhati, dî xam viac lime vîhati i nivîha, dî xam o yong xam vô lime lêm. ⁹ Dî xam o vông nipaên vac nipaên lêm, dî xomxo obêc nêl kiyang nipaên vô xam ge od le i léc luu kiyang nipaên i loc vô he lêm. Nge, xam kîtaa vô Anutu ên i vông vizid nivîha vô he. Anutu tyuc xam ên nêb xam vông môp tibêge, om xam obêc vông bêge ge od Anutu ob vông vizid nivîha vô xam vô buc tîmuên. ¹⁰ Om xam tîmu vô môp nivîha bêgee, ên xolac nêl bêga ên nêbê,

“Xomxo ti obêc nêb dô hixôn xêyaa nivîha gê kibun ga dî tulec nivîha i tîyi buc vîhati ge od i vîbu mya xêkizêc dî kiyang nipaên ti i o léc tyip vac mya lêm, dî i viac mya nivîha dî i o léc nêl kiyang kityooên ti lêm. ¹¹ Mêd i vô nîmi vô môp nipaên vîhati dî tîmu vô môp nivîha, dî myag môp wê ob dô ya kiyang malehe ge dî tîmu vô. ¹² Ên Apumtau yê xomxo wê nivîha ge dî ngîdu he xôn, dî ngô kîtaaên wê he kîtaa vô i ge. Léc he wê vông môp nipaên ge, Apumtau vô nîmi vô he dî vông myavîwen nipaên vô he.”

¹³ Xam obêc vông yuac xêkizêc dî la vac môp nivîha ge od letya ob vông xam vô nipaênê? ¹⁴ Léc xam obêc vông môp nivîha léc xomxo obêc vông vîyin vô xam ge od xam xêmyaa i vô nivîha, dî le i léc xona ên he lêm, dî xam nîlôm i o xo kiyang tîbeac

lêm. ¹⁵ Nge, xam vông nîlôm i loc dîluhu vô Kîlisi dî vông i tu xam nê m xomxo levac. Dî xam viac xovôên wê xam vông ge, ên xomxo ti obêc kîngê xam lec vông vinên wê xam vông ge kehe ge od xam obêc tîyi wê xam ob nêl kîtong vô he mî he xovô. Om xam wê he tîyi xocbê he xomxo levac ge dî lum nêl kîyang malehe vô he. ¹⁶ Dî xam viac nîlôm i vô paha, dî nîpâên ti i o yêp vô xam lêm, ên xomxo obêc nêl nîpâên vô xam ên wê xam vông i vin Kîlisi dî tîmu vô môp nîvîha ge od he ni ob yoc ên kîyang nîpâên wê he nêl lec xam ge. ¹⁷ Xam obêc vông môp nîvîha, lêc Anutu obêc tyuc lec ên nêbê xam tulec vîyin ge od Anutu ob yê nîvîha. Ên môp tibêge luu môp wê xam tulec vîyin ên môp nîpâên ge vêl. ¹⁸ Ên Kîlisi êno tulec vîyin dî yib ên il nêd nîpâên lu tibed dî obêc yib lu ngwe hîxôn tii vac lêm. Kîlisi ge xomxo nîvîha yang, lêc yib ên il wê nîpâên ge ên nêb ob dîdii il lôm vô Anutu. Xomxo hi Yesu nîvîvi yib lêc i kînu dô mavîha. ¹⁹⁻²⁰ Ilage vô buc wê Nôa dô mavîha ge xomxo ya dô hîxôn, lêc he o vông i vin Anutu kîyang lêm, om he yib mî la dô vac vîgwe nîpâên. Om buc tîmuên wê Kîlisi yib ge od Kîlisi kînu la nêl xolac vô xomxo yibên tîgee kînu. Buc wê he gên dô mavîha ge od he o vông i vin Anutu kîyang lêm. Lêc Anutu o kîtya he vêl lutibed lêm. Nge, Anutu dîbin he ên nêb he i pîlepac nîlô loc vô i. Nôa dîlox sip levac ti, lêc he o pîlepac he lêm. Om xomxo yuutyabed tîyi

xocbê he vîgê vîlu dî sec yon ge wê he la dô vac sip nîlô, dî mia dung dî lig, mêd he wê dô vac sip nîlô ge vîhati dô mavîha dî ti o yib vac mia lêm. ²¹ Om môp wê Nôa dô mavîha vac sip ge tîxuu il lec môp wê il lipac mia ngîbua ge bêga nêbê môp mia lipacên ge vô il vêl ên il nêd nîpâên om il obêc dô madvîha. Lêc il o lipac nidnîvi ên il nêb nîngeac i loc vêl lêm. Nge, mia lipacên wê il vông ge tîyi xocbê il kîtaa vô Anutu ên il nêb i kîtya il nêd nîpâên vêl dî vông il nîlôd i vô paha lec. Om wê Anutu kîtya il nêd nîpâên vêl ge, kehe lec wê Yesu Kîlisi kîdi lec mavîha vac yibên ge. ²² Yesu lax mî la lag puunê dî la dô vô Anutu vîgê hîyôv, om angela dî he wê kô lê levac gê lag puunê hîxôn xêkîzêc toto wê dô lag puunê ge vîhati dô vac Kîlisi kwa ngîbi.

4

Il sea môp nîpâên wê tîbii madîluhu vông ge

¹ Kîlisi kîlê vîyin lec nîvîvi om xam xovô wê i kîlê vîyin ge dî tîmu vô i vîxa, ên xomxo ti obêc kô myavînê lec nîvîvi ge od sea môp nîpâên pyap dî ob tîmu vô i tii vac lêm. ² Mêgem buc vîhati wê obêc dô kîbun ga ge, od ob la vac môp wê nîlô kîdu i ên nêb i vông ge lêm. Nge, ob vông môp nîvîha vîhati wê Anutu xovô ên nêb i vông ge. ³ Ilage xam la vô môp nîpâên toto wê tîbii madîluhu xêyaa vin lec ge dî xam vông môp nîpâên luu vêl, om gwêbaga i tip loc. Môp nîpâên wê xam vông ilage bêga nêbê môp yôdac vêx yuu vux, dî môp nîpâên wê xam nîlôm kîdu xam nêb xam vông ge, dî xam num mî vô mavmav, dî xam wa yaên levac dî xam o vông mahîgun vac lêm, dî xam num mia xêkîzêc dî mia viac xam dî xam vông môp nîpâên ya, dî xam vô nîmîm vô Anutu kîyang dî yev vîxam kîtu vô anutu kîtyooên dî kîtaa vô he. ⁴ Ilage xam mi vông môp nîpâên tibêgee, lêc gwêbaga xam sea môp nîpâên la dô xel. Om tîbii madîluhu yetac ên wê xam o vông môp nîpâên hîxôn he lêm ge, om he nîlô vô nîpâên vô xam dî he nêl kîyang nîpâên lec xam. ⁵ Lêc obêc buc tîmuên ge od he obêc la le vô Anutu manôn dî nêl môp nîpâên wê he mi vông ge kehe kîtong vô i dî Anutu ob yaxên he. Anutu viac i pyap ên nêb obêc yaxên xomxo vîhati yang nê nîkîyang, he wê dô mavîha hîxôn he wê yib ge. ⁶ Vô buc wê he dô mavîha ge Anutu yaxên he dî he yib tîyi xocbê xomxo vîhati ob yib ge. He yib pyap dêc Anutu kîyang nîvîha la vô he ên nêb he i ngô dî he kînu i lêc dô mavîha i tîyi xocbê Anutu dô mavîha ge.

Xovôên toto wê Anutu vông vô il ge

⁷ Buc wê susu vîhati yang obêc tîyôd ge vô kwabo lec. Om xam viac xam dî xovô nîvîha dî kîtaa vô Anutu i tîyi buc vîhati. ⁸ Môp xêyaa vin lecên tibed wê luu môp vîhati yang ge vêl. Om xam xêmyaa i vin lec lime vîhati, ên môp xêyaa vin lecên tîyi wê ob pîlepac nîpâên wê xomxo vông vô il ge vêl. ⁹ Xam lime vông vinên ya obêc mîloc vô xam ge od

xam vev ngwax vô he di viac he nivîha di le i léc vông hixôn nilôm yuu lêm. ¹⁰ Anutu vông xovôên toto vô xam ên nêb xam toto vông yuac ya. Om xam vông yuac i nivîha ên i ngîdu xam lime xôn. Xam obêc vông bêge ge od xam ob vông xovôên toto wê Anutu vông vô xam ge vô nôn lec. ¹¹ Om Anutu obêc vông xovôên vô xomxo ti ên nêb i nêl kiyang ge od xomxo tige i nêl Anutu kiyang. Di Anutu obêc vông xovôên vô xomxo ti ên nêb i ngîdu xomxo xôn ge od xomxo tige i ngîdu xomxo xôn ya xêkizêc wê Anutu vông vô i ge. Xam obêc vông Anutu yuac toto bêge ge od xomxo ob yê yuac wê xam vông ge nivîha di pîmil Anutu lec Yesu Kîlisi lê. Xêkizêc hixôn xêseac i yêp vô i luta léc luta. Nôn.

Il ob kîlê vîyin lec Kîlisi lê

¹² Xam lige wê a xêgyaa vin lec xam ge, gwêbaga vîyin yuu myavîné levac, tîyi xocbê ngwax myavîné nux xam ge, tulec xam ên nêb ob tixuu xam. Om le i léc yetac ên vîyin tige lêm, di le i léc xo di nêl bêga bê vîyin tige paha ti lêm. ¹³ Nge, xam kîlê vîyin tîyi xocbê Kîlisi kîlê ge, om xam xêmyaa i nivîha. Ên buc tîmuên wê Kîlisi hixôn xêseac wê i vông ge obêc lam le seac ge od xam xêmyaa ob vô nivîha yang. ¹⁴ Om xomxo obêc nêl nipaên lec xam ên wê xam vông i vin Kîlisi ge od xam xêmyaa i nivîha, ên Anutu Myakîlôhông Ngibua hixôn xêseac wê i vông ge dô hixôn xam pyap. ¹⁵ Léc xam obêc kô myavîné ge od le i léc kô lec wê xam hi xomxo ti yib ge lêm, me xam vun xomxo susu ge lêm, me xam vông môp nipaên vîyang vîyang ge lêm, me xam tung mamnôn loc vô xomxo susu ya hixôn lêm. Nge, xam obêc kô myavîné ge od xam kô lec wê xam vông i vin Yesu ge. ¹⁶ Om xomxo ti obêc vông vîyin vô xam ên wê xam vông i vin Kîlisi ge od xam nim i o yoc lêm. Nge, xam pîmil Anutu lec Kîlisi lê. ¹⁷ Ên buc wê Anutu ob yaxên xomxo vîhati nêl kiyang ge vô kwabo lec. Di obêc yaxên il wê il tu i nue ge taxlee. Om Anutu obêc yaxên il wê il vông i vin i kiyang ge taxlee ge od ob vô bêna vô he wê pwoo i kiyang vac ge? ¹⁸ Xolac nêl bêga ên nêbê,

“Xomxo vông vinên ob tulec vîyin levac, di obêc tîmuên ge he ob la dô mavîha. Di he wê pwoo Anutu kiyang vac di vông môp nipaên ge, he obêc la na?”

¹⁹ Xolac nêl bêge, mêgem Anutu obêc tyuc lec ên nêb vîyin ti i tulec xam ge od xam vông môp nivîha di vông nilôm yuu nimnîvi i loc vô Anutu. Ên Anutu tung il lec kibun ga di viac il nivîha, di obêc sea kiyang wê hîlu vô il ge lêm.

5

Xam gyovîxa xam viac Anutu nue sipsip

¹ A nêb a ob nêl kiyang ti vô he gyovîxa vac xam mahîgun. A êno gyovîxa ti, di a xê Kîlisi lec magnôn di xê wê i kîlê vîyin ge. Di obêc buc tîmuên ge xêseac wê Anutu vông ge obêc lam seac, mêd a hixôn xam, il xôn obêc la dô vac xêseac tige. Om a ob nêl xêkizêc vô xam gyovîxa bêga bê ² xam viac Anutu nue i nivîha ên he tîyi xocbê bwoc sipsip wê xam ob viac ge. Léc

xam nim obêc ma, léc xomxo ti kîdu xam vac yuac tige ge od o nivîha lêm. Om xam xêmyaa i vin lec yuac gyovîxa tige di xam vông yuac tyo i tîyi xocbê Anutu vông vô xam ge. Di le i léc xo bê xam ob vông yuac gyovîxa ên kô mone lec lêm. Nge, xam nilôm i kîdu xam, di xam vông yuac tige. ³ Di xam o léc wê xacxam va tîyi xocbê xomxo levac di wê lime wê Anutu vông vac xam vîgêm ge nipaên di vông vîyin vô he lêm. Nge, xam viac he nivîha di didii he vac môp nivîha ên he i yê di tîmu vô xam vîxam. ⁴ Xam wê gyovîxa ge, xam obêc vông yuac bêge ge od buc tîmuên wê Yesu Kîlisi obêc vena ge od xam obêc kô xêseac wê vîxôlên obêc ma ge. Yesu Kîlisi ge il bazub wê viac il ge.

Il ob pîlepac il di vô nipwo lec

⁵ A ob nêl vô xam ngîvîhi bêga bê xam loc vac gyovîxa kwa ngîbi di ngô he vya. Di a ob nêl vô xam vêx yuu vux vîhati bêga bê le i léc kô xam lec vô xomxo lêm. Nge, xam pîlepac xam mi vô nipwo lec di loc vac lime vông vinên vîhati kwa ngîbi, ên kiyang yêp bêga ên nêbê, “Anutu obêc vông vevac vô he wê kô he lec vô xomxo ge, di obêc vông

vizid nivîha vò he wê pilepac he mî vò nipwo lec ge.” ⁶ Kiyang nêl bêge, mêgem xam pilepac xam dî vò nipwo lec dî loc vac Anutu xêkizêc kwa ngîbi, êdêc vò buc timuên wê Anutu vaci vînoo ge od i hòm xam lec dî vông xam lêm i vò levac. ⁷ Anutu xo xam dî viac xam, om xam vông vîyin vîhati wê tulec xam ge i loc vac i vîgê.

⁸ Xam piyôp i yêp nivîha dî xam viac xam, ên Seten wê vông vevac vò xam ge la dî lôm dî la dî lôm dî myag xomxo ên nêb ob hi i tîyi xochê noo laion vò vya levac ên nêb ob nga xomxo ge. ⁹ Om xam le xêkizêc ya vông vinên wê xam vông ge dî vông vevac vò Seten, ên xam xovô pyap ên xam nêbê lime vông vinên vac vîgwe vîhati yang tulec vîyin yuu myavînê tîyi xochê xam tulec ge. ¹⁰ Anutu ge vizid nivîha vîhati yang kehe i, dî tyuc il ên nêbê il obêc la dô vac xêseac wê i vông ge luta lêc luta lec yuac wê Kîlisi vông ge. Om gwêbaga xam ob kîlê vîyin vac buc myabo tya. Lêc vîyin obêc tîyôô, dî Anutu vaci obêc vông xam vò nivîha lec i tii vac nang, dî ngîdu vông vinên wê xam vông ge xôn, dî vông xam le xêkizêc. ¹¹ Xêkizêc wê Anutu vông ge ob yêp luta lêc luta. Nôn.

Pita kiyang timuên

¹² A, Pita, a nêl kiyang bo wê yêp vac kîpihac tiga dî Sailas kîvuu ya vîgê. A xê Sailas tîyi xochê a lig nivîha wê vông yuac nivîha ge. A kîvuu kîpihac tiga loc vò xam ên a nêb a ob ngîdu xam xôn dî nêl xêyaa vin lecên wê Anutu vông ge kîtong vò xam bêga bê xêyaa vin lecên wê Anutu vông ge vîxôhîlôg nôn. Om xam le xêkizêc ya kiyang nôn tige. ¹³ Xomxo vông vinên Babilon wê Anutu vînoo he pyap ge, he nêl vîdiiên vò xam. Dî a nug Mak êno nêl vîdiiên vò xam. ¹⁴ Xam vîhati pul lime vông vinên vîgê ên i nêl kîtong vò he bê xam xêmyaa vin lec he.

Kiyang malehe i loc ngîdu xam wê xam tu Kîlisi xe ge xôn.

2 PITA

Pita kípíhac wê vông yuu ge

¹ A, Saimon Pita, a ga Yesu Kílisi nu yuac dî a tu sinale ti. A kîvuu kípíhac tiga loc vô xam wê xam vông i vin Anutu tîyi xocbê xe vông i vin ge. Môm vông vinên tige nivîha. Il vông i vin lec môm nivîha wê Kílisi vông ge. Yesu Kílisi ge il Anutu i wê vô il vêl ên il nêd nipaên. ² Xam xovô Anutu yuu il lig Apumtau Yesu, om xam vông xovôên tige i vô levac, ên xêyaa vin lecên yuu kiyang malehe i vô levac vô xam.

Il ob vông môm wê Anutu tyuc il dî vînoo il ge i vô nôn lec

³ Anutu vông susu híxôn nôn nivîha vîhati vô il ya xêkizêc wê i vông ge ên nêb nôn tige i ngîdu il xôn gê kîbun ga dî didii il mî la vac môm nivîha wê Anutu vông ge vîhati mî il tîmu vô. Om il kô nôn tige vîhati ya xovôên nivîha wê Anutu vông vô il lec ici va ge. Anutu tyuc il ya xêseac yuu lê levac wê i vông ge ên nêb il tu i nue. ⁴ Ilage Anutu hílu kiyang tîbeac vô il ên nêb ob vông nôn nivîha vîhati vô il ya xêseac yuu lê levac wê i vông ge. Nôn tige nivîha yang. Lêc môm nipaên wê il nîlôd kîdu il ên nêb il vông ge yêp vô il gê kîbun ga om vông il vô nipaên. Om Anutu vông kiyang wê hílu pyap ge vîhati vô nôn lec vô il dî vông nôn nivîha vîhati vô il ên nêbê he i ngîdu il xôn dî il pec ên môm wê ob vông il vô nipaên ge, dî il tu xomxo nivîha nôn i tîyi xocbê Anutu vaci ge.

⁵ Anutu nêb il ob tu xomxo nivîha i tîyi xocbê i ge, mêgem a ob nêl vô xam bê xam lêc vông yuac xêkizêc dî vông môm nivîha vîhati i yêp híxôn vông vinên wê xam vông ge, dî xam kô xovôên nivîha híxôn, ⁶ dî xam viac xam ên môm wê nimnivi xovô ge, dî xam le xêkizêc vac vîyin, dî xam tîmu vô môm wê Anutu vông ge vîhati, ⁷ dî xêmyaa i vin lec lime, dî xêmyaa i vin lec xomxo vîhati híxôn. ⁸ Ên xam obêc tîmu vô môm bêgee dî vông i vô levac ge od xovôên wê xam xovô lec il lig Apumtau Yesu Kílisi ge obêc yêp vîdaaên lêm. Nge, ob vô nôn nivîha vô xam, dî xam ob vông yuac nivîha ya. ⁹ Lêc xomxo vông vinên ti obêc vông môm tibêgee lêm ge od tîyi xocbê manôn toc dî o yê vîgwe lêm, ên ilage xovô wê Anutu kitya i nêd nipaên vêl ge lê, lêc gwêbaga lungên môm tige nang.

¹⁰ Xam lige, Anutu tyuc xam dî vînoo xam pyap ên nêb xam tu i nue. Mêgem xam vông yuac xêkizêc, ên môm wê Anutu tyuc xam dî vînoo xam ge i vô nôn lec. Ên xam obêc vông bêge ge od xam ob le xêkizêc dî susu ti ob pwoo xam pec lêm, ¹¹ dî Anutu obêc tax vuayen ên xam dî xam la vac Yesu Kílisi ben dî Anutu obêc hi vîxa pec ên xam dî viac xam dô luta lêc luta. Yesu Kílisi ge il Apumtau wê vô il vêl ên il nêd nipaên.

¹² Kiyang wê a nêl vô xam ge, xam ngô dî vông i vin pyap, dî xam mî le xêkizêc vac kiyang nôn tige. Lêc a nêb a ob nêl kiyang tige i tii vac nang vô xam, ¹³ om tîyi buc vîhati wê a dô magvîha gê kîbun ga ge od a ob nêl kiyang tige i tii vac vac vô xam ên xam ngô dî hóm xôn pîlihi. A obêc vông bêge ge od nivîha, ¹⁴ ên il lig Apumtau Yesu Kílisi nêl kítong vô a om a xovô bêga ên a nêbê buc wê a ob xib ge vô kwabo lec. ¹⁵ Om a nêb a ob vông yuac xêkizêc dî nêl kiyang tige i tii vac vô xam, êdêc wê a xib ge od kiyang wê a nêl vô xam ge i yêp vac xam pîyôp dî xam xovô i tîyi buc vîhati.

Pita yê xêseac wê Kílisi vông ge

¹⁶ Xe nêl xêkizêc wê il lig Apumtau Yesu Kílisi vông ge kítong vô xam, dî xe nêl vô xam ên xe nêbê Yesu obêc vena i tii vac nang. Lêc xe o ngô pîvulac vîdaaên ti lec Yesu mî nêl kítong vô xam lêm. Nge, xe xê Yesu lec mamnôn, dî xe xê xêseac wê i vông ge. Om xe nêl kítong vô xam. ¹⁷ Mag Anutu vông Yesu lê vô levac dî vông xêseac wê i vông ge vô i. Anutu wê xêseac kehe ge vông kiyang lam vô Yesu bêga ên nêbê, “Xomxo tige a nug wê a xêgyaa vin lec i dî a xê i nivîha ge.” ¹⁸ Xe dô híxôn Yesu lec kítôn ngîbua om xe ngô vya tige wê lam gê lag kîsiinê ge.

¹⁹ Om xe xovô bêga ên xe nêbê kiyang wê plopete vîhati nêl ilage, he nêl vîxôhîlôg nôn. Om xam obêc hóm he kiyang tige xôn pîlihi ge, od xam ob dô nivîha. Ên kiyang wê

he nêl ge tîyi xocbê lam wê linac vac mapîtoc ge. Om xam tîmu vô he kiyang dî i loc tyip vô buc wê Kîlisi obêc vena hixôn xêseac ge. Xêseac wê i vông ge ngînoo xêseac wê lam vông ge vêl. Vô buc tige il ob xovô plopete kiyang wê he nêl ilage i yêp seac. ²⁰ Lêc taxlee ge xam xovô bêga bê xomxo ti o tîyi wê ob nêl plopete kiyang kehe kîtong ya xovôên wê ici va vông ge lêm. ²¹ Ên ilage he plopete ti o nêl kiyang ya xovôên wê heche va xovô ge lêm. Nge, Myakîlôhê Ngîbua vông Anutu kiyang vô he lêc he nêl.

2

Môp nipaên wê plopete kityooên vông ge

¹ Ilage plopete kityooên ya kîdi lec vac he Islel mahîgun. Dî gwêbaga plopete kityooên ya obêc kîdi lec vac xam mahîgun dî kityoo xam ya xolac kityooên, dî he ob vîyum kiyang nipaên vac kiyang nivîha nîlô, dî nêl kiyang kityooên vîyang vîyang wê obêc vông xomxo vô nipaên ge, dî he ob yax Apumtau wê vô he vêl ên nipaên ge vun. Om môp nipaên wê he vông ge wê Anutu obêc kitya he vêl lutibed. ² Dî he obêc didii xomxo tîbeac la vac môp yôdac hixôn môp wê vaxvax ge. Om môp nipaên wê he vông ge ob vông xomxo nêl kiyang nipaên lec Anutu môp yuu kiyang nôn. ³ Plopete kityooên tige mi vông nîlô la vô mone, om he ob nêl kiyang kityooên vô xam ên nêb ob kô mone vô xam. Lêc ilage Anutu nêl mi i yêp pyap ên nêb obêc yaxên he nêl kiyang dî vông myavîwen vô he. Anutu wê obêc kitya he vêl ge o lungên he lêm. Nge, dô bin buc wê obêc vông myavîwen vô he ge.

⁴ Ilage angela ya vông môp nipaên, lêc Anutu o xo vîgwe pîsiv ên he lêm. Nge, tii he la vac vîgwe nipaên, dî vông he la dô kalabuhu vac lôva wê mapîtoc ta ge. Om he ob la dô dî i la tyip lec buc wê Anutu ob yaxên he nêl kiyang ge. ⁵ Ilage lec buc wê Nôa dô mavîha ge od xomxo vô nîmi vô Anutu, lêc Anutu o xo vîgwe pîsiv ên he lêm. Nge, vông mia tyip vac kîbun dî hi he ma vêl. Mêd Nôa tibed wê mi nêl môp nivîha kîtong mi i yêp seac, om Anutu viac Nôa dî xomxo vîgê vîlu dî sec yuu ge he dô mavîha vô buc wê mia hi tîbii ge. ⁶ Ilage Anutu yaxên môp nipaên wê tîbii Sodom yuu Gomola vông ge. Om vông myavîwen vô vîgwe yuu ge, dî nyuu yuuya ngwax levac dî ngwax ya yuu ma vêl, om vîgwe tu vîwev pîleva. Anutu vông bêge ên nêb xomxo wê vô nîmi vô i ge he i yê dî xovô bê Anutu obêc vông myavîwen vô he. ⁷ Lot mi dô vac vîgwe Sodom, lêc Anutu hêm Lot vêl ên ngwax wê ob ya vîgwe Sodom yuu Gomola ge, ên Lot ge xomxo nivîha ti. Om môp yôdac hixôn môp nipaên vîhati wê tîbii Sodom yuu Gomola vông ge vông Lot nîlô vô vîyin. ⁸ Ên Lot ge xomxo nivîha wê nîlô tîmu vô môp nivîha ge, lêc dô vac he mahîgun om yê môp nipaên wê he vông ge dî ngô kiyang nipaên wê he nêl ge. Om vông i nîlô vô vîyin mabu yocên tîyi buc vîhati. ⁹ Kiyang tige wê nêl lec angela nipaên hixôn Nôa yuu Lot ge ob vông xovôên vô il bêga bê Apumtau xovô vîyin wê tulec xomxo nivîha ge om ici va tîyi wê ob vô he vêl ên vîyin tige. Dî xovô môp nipaên wê xomxo nipaên vông ge om ici va tîyi wê ob vông myavîwen vô he dî i la tyip vô buc wê obêc yaxên xomxo vîhati nêl kiyang ge. ¹⁰ Plopete kityooên obêc kô myavîwen nipaên i luu vêl, ên he mi vông môp yôdac hixôn môp nîngeac vîhati, dî yê Anutu kiyang hixôn xomxo levac kiyang tîyi xocbê kiyang pîleva ge, dî he mi yong he dî tîmu vô môp wê he nîlô xovô ge, dî he nêl kiyang nipaên lec angela lag kîsiinê dî o xona lêm. ¹¹ Angela tige lê hixôn xêkîzêc wê he vông ge luu xomxo vîhati vôngo vêl. Lêc angela tige o luu kiyang nipaên ti lax vô plopete kityooên tige lêm, dî he o vông kiyang vô Apumtau lec nipaên wê xomxo tige nêl lec he ge lêm.

¹² Plopete kityooên tige mi tîmu vô môp nipaên wê nînîvi vông ge, om he tîyi xocbê bwoc vîmen wê pîyôp maên wê xomxo ob tii he dî hi he yib ge. Ên he nêl kiyang nipaên vaxvax lec kiyang wê he xovôên kehe ma ge. Om môp nipaên wê he vông ge obêc vông he vô nipaên dî kitya he vêl, ¹³ dî he obêc kô myavîwen nipaên lec nipaên wê he vông ge. Ên he xêyaa vin lec wê he ob num dî vông môp nipaên vô vîdîiên wê hîyôv ge. Dî he ya yêh hixôn xam, lêc he nîlô vô nivîha ên môp nipaên wê he mi vông ge, om he

tìyi xocbê do nipaên vac xam mahìgun ge. ¹⁴ Dì he manôn yê vèx dì xo môm yôdac, dì he o dô seac vèl ên môm nipaên lêm. Dì he didii xomxo wê o vông i vin xêkizêc lêm ge mì la vac môm nipaên, dì he vông piyôp yuu nìlô la vîhati vô susu kibun ga. Anutu nêl pyap ên nêbê obêc kitya he vèl. ¹⁵ Plopete kityooên tige sea môm nivîha dì la vaxvax vac môm nipaên, dì tîmu vô môm nipaên wê Bio nu vux Belam vông ilage. Belam xêyaa vin lec wê ob vông môm nipaên dì kô mone lec. ¹⁶ Lêc bwoc donki wê Belam vông ge nêl i nêl nipaên kítong vô i. Bwoc donki o tìyi wê ob nêl kiyang ge lêm. Lêc donki tige keac vô Belam tìyi xocbê xomxo keac ge dì nêl Belam nêl nipaên kítong vô i. Om donki tige le vac plopete Belam nìlô judajuda xôn.

¹⁷ Om plopete kityooên tige vîhati tìyi xocbê lôva wê xomxo mì kîlê mia vac lêc mia tuacên ge, dì he tìyi xocbê lun mapitoc lêc lun valên ma ge. Om Anutu viac vîgwe mapitoc ta wê he obêc la dô vac ge. ¹⁸ Xomxo tige kô he lec dì keac vya levac lec kiyang pileva wê nôn maên ge. Dì he kityoo xomxo wê gên sea môm nipaên wê tibii madîluhu vông ge, dì didii he lax mì la vac môm yôdac hixôn môm nipaên wê he ninivi xovô ge. ¹⁹ Xomxo kityooên tige nêl bêga ên nêbê, “Xam obêc nêb xam ob vông môm ti i tìyi wê xam xêmyaa vin lec ge od xam vông. Lêc môm tige ti o tìyi wê ob viac xam ge lêm.” He nêl bêge lê, lêc he nêl kiyang kityooên. Ên he tu xomxo yuac wê môm nipaên viac he ge. Ên môm nipaên ti obêc viac xomxo ge od xomxo tige ob tu môm nipaên tige nu yuac. ²⁰ Xomxo ob xovô il lig Apumtau Yesu Kîlisi wê vô il vèl ên il nêd nipaên ge, dì vông i vin i, dì pec ên môm nipaên kibun ga wê vông he vô nipaên ge, lêc he obêc pilepac he mì lax vô môm nipaên tii vac nang dì môm nipaên obêc hôm he xôn ge, od he obêc dô vac nipaên luu wê he dô vac tax ge vèl. ²¹ Ên ilage he o xovô môm nivîha lêm om he dô vac nipaên. Lêc gwêbaga he xovô dì vông i vin Anutu kiyang, lêc he vô nîmi vô, om he ob dô vac nipaên luu wê he dô vac ilage vèl. ²² Om nipaên wê tulec he ge tìyi xocbê kiyang ti wê yêp bêga ên nêbê, “Noo mì ya susu wê he mutac ge tii vac nang.” Dì kiyang ngwe nêl bêga ên nêbê, “Bwoc ti wê loc hixôn ninivi nivîha ge ob lax lipac i vac lôm tii vac nang.”

3

Apumtau Yesu obêc vena vîxôhilôg

¹ Xam lige, ilage a kîvuu kîpihac ti vô xam, nang dèc gwêbaga a kîvuu kîpihac ngwe ga wê vông yuu ge vô xam. Lêc a kîvuu kîpihac yuu ge vô xam ên a nêb i tîpi vô xam piyôp i yêp seac dì xam xovô kiyang tiga i tii vac. ² A nêb xam xovô kiyang wê plopete ngîbua nêl ilage i tii vac, ên he nêl kítong lec buc wê obêc val tîmuên ge. Dì xam xovô xolac wê il Apumtau vông ge. Apumtau vô il vèl ên il nêd nipaên, dì vông i xolac vô lime sinale dì he nêl kítong vô xam mì xam ngô. Om xam ngô dì xovô i tii vac.

³ Om xam lêc xovô taxlee bêga bê vô buc tîmuên ge od tibii ya obêc val vô xam dì ob tîmu vô môm wê he nìlô kîdu he ên nêb he ob vông ge, dì he ob so vya vô xam ên wê xam vông i vin Anutu ge, om he ob yax mang dì nêl vô xam bêga ên nêbê, ⁴ “Yesu nêl vô xam ên nêbê obêc vena vô xam, me? Om tyo dô gê tina? Wê lê, Yesu o vena lêm. Nge, vô buc wê Anutu tung lag yuu kibun ge, dì i la vô buc wê il mage buge yib ilage, dì i val tyip gwêbaga hixôn, susu hixôn kiyang vîhati dô tìyi xocbê dô ilage dì ti o pilepac lêm.” ⁵ He ob nêl kiyang tibêge vô xam, lêc he nêbê he ob xovô yuac wê Anutu vông ilage lêm. Yuac wê Anutu vông ilage bêga nêbê Anutu nêl dì lag yêp dì kibun val tyip vac mia nìlô dì yêp vac mia mahìgun. ⁶ Lêc kibun o yêp bêge xuhu dia lêm. Nge, tîmuên ge od Anutu nêl dì mia hivun kibun xôn ên wê xomxo vông nipaên ge. ⁷ Lêc lag yuu kibun wê yêp gwêbaga, Anutu nêl ên nêbê yuu ob yêp dì i loc tyip lec buc wê ngwax obêc ya yuu xôn vèl ge. Vô buc tige Anutu obêc yaxên xomxo vîhati nêl kiyang dì obêc kitya he wê vô nîmi vô i ge vèl.

⁸ Xam lige, le i lêc lungên kiyang tiga lêm. Kiyang tiga nêl bêga ên nêbê buc wê il xê ên il nêb buc myabo tya ge Anutu yê nêb buc dia tìyi xocbê kliskas 1,000, dì buc wê il xê ên il nêb buc dia ge Anutu yê tìyi xocbê buc tîbed. ⁹ Om xomxo ya so ên he nêb mêd

Apumtau vông yuac hiyi hiyi om kiyang wê nêb ob vena ge gên o vô nôn lec lêm. Ge he so. Ên Apumtau o vông yuac hiyi hiyi lêm. Nge, bin xomxo wê vô nîmi vô i ge ên nêb he i pilepac he vêl ên nipaên wê he vông ge, ên Apumtau xo ên nêbê xomxo ti i o léc yib mi la vac nipaên lêm.

Lag yuu kibun xôa obêc ma

¹⁰ Buc timuên wê Apumtau obêc vena lec ge, buc tige obêc val tiyi xocbê xomxo yôdac ti. Ên buc tige il o xovô lêm. Vô buc tige lag obêc vô nididun levac di xôa obêc ma, di ngwax obêc ya lag yuu kibun hixôn susu vihati ma vêl. ¹¹ Vixôhilôg nôn, Anutu obêc kitya susu lag yuu kibun vihati vêl. Om gwêbaga xam ob dô bêna? Xam vông môp ngibua i vô nôn lec vô xam di timu vô môp wê Anutu vông ge, ¹² di xam dô bin Anutu buc wê obêc val timuên ge di vông yuac xêkizêc ên buc tige i val sebseb. Vô buc tige ngwax obêc ya lag ma vêl, di susu vihati obêc didêe ên ngwax levac di xôa obêc ma. ¹³ Ilage Anutu hilu kiyang pyap ên nêbê lag yuu kibun paha obêc yêp timuên, di kiyang nivîha obêc hivun xôn, di nipaên ti obêc yêp hixôn lêm. Om il bin lag yuu kibun paha wê obêc val ge.

¹⁴ Xam lige, xam mi dô bin lag yuu kibun wê paha ge, om xam viac xam nivîha di vông yuac xêkizêc ên Anutu i yê xam tiyi xocbê nipaên ti o yêp vô xam lêm ge di i yê xam tiyi xocbê xam dô vac kiyang malehe ge. ¹⁵ Xam xovô bêga bê Apumtau venaên gên ma, ên dô bin xomxo vihati ên nêb he i pilepac he ên i kitya he nêb nipaên vêl. Kiyang tige tiyi xocbê kiyang wê Pol kivuu ge. Pol ge il lig wê il xêdyaa vin lec i ge. Anutu vông xovôên vô i, ¹⁶ om i kivuu kiyang tiga vac kîpihac vihati wê i kivuu ge. Kiyang wê Pol kivuu ge, kiyang ya viyin di kehe o yêp seac lêm, om vông yuac levac vô il ên wê il ob xovô kiyang wê i kivuu ge kehe. Om xomxo piyôp maên wê o le xêkizêc lêm ge, he ya pilepac xolac wê Pol kivuu ge vac di kiyang vihati wê yêp vac xolac ge hixôn. Om Anutu obêc kitya xomxo tige vêl vô buc timuên.

¹⁷ Xam lige, xam xovô pyap ên xam nêbê xomxo tige mi nêl kiyang kityooên di pwoo Anutu kiyang vac. Om xam viac xam ên he, gec léc he didii xam la vac kiyang kityooên wê he nêl ge di vông xam sea vông vinên wê xam vông ge. ¹⁸ Apumtau Yesu Kilisi vô il vêl ên il nêd nipaên. Om a nêl vô xam bêga bê xam vông xovôên yuu xêyaa vin lecên wê Yesu vông ge i vô levac vac xam nilôm. Yesu lê i vô levac gwêbaga di i yêp luta léc luta. Nôn.

1 JON

Kipihac taxlee wê Jon kivuu ge

Kiyang mavîha kehe

¹ Xomxo ti wê kiyang mavîha kehe ge, wê dô taxlee di kibun yuu susu viyang viyang ge gên ma ge, xe ob nêl i kitong vô xam, ên xe mamnôn yê i di xe ngô kiyang wê nêl ge, di xe vigêm hêm lec i mi xê. ² Ên xomxo mavîha kehe tige lam le seac vô xe mi xe xê di xovô, om xe nêl kitong vô xam bêga bê mavîha luta dôen kehe tige dô hixôn ma Anutu lê, lêc lam le seac mi xe xê. ³ Xe xê di ngô pyap, om xe nêl kitong vô xam êno, ên xe nêb xam vông i vin di lam kituc lec xe, êdêc il vihati le tived hixôn Mag Anutu yuu nu tuc Yesu Kîlisi. ⁴ Om kiyang ga a kivuu vô xam ên a nêbê il xovô di i vông il nilôd i vô nivîha lee.

Kiyang wê il ob dô vac xêseac ge

⁵ Kiyang wê xe ngô vô Yesu ge, xe nêl kitong vô xam bêga bê Anutu ge xêseac kehe di mapitoc ti o pitii lec i lêm. ⁶ Om il obêc nêbê il le kidu tived hixôn Anutu, lêc il obêc tup vô môp mapitoc ge od il nêl kiyang kityoên di il o timu vô kiyang nôl lêm. ⁷ Lêc il obêc tup vô môp xêseac tiyi xocbê Anutu wê dô vac xêseac ge od il hixôn lige vihati, il ob dô hixôn xêdyaa vin lec maên, di Anutu nu tuc Yesu hi ob kitya il nêd nipaên vihati vêl di vông il vô paha lec.

⁸ Xame, il obêc nêbê nipaên ti o yêp vac il nilôd lêm ge od il kityoo il di kiyang nôl o yêp vac il nilôd lêm. ⁹ Lêc il obêc nêl nêd nipaên kitong seac vô Anutu ge od Anutu obêc pwoo i vya vac di sea il lêm, ên i ge nivîha lee kehe, om obêc kitya il nêd nipaên vihati vêl di vông il vô paha lec. ¹⁰ Il obêc nêbê il o vông nipaên ti lêm ge, od ge tiyi xocbê il nêb Anutu ge xomxo kityoên, mêlêc il kityoo ge di Anutu kiyang ti o yêp vac il nilôd lêm.

2

Yesu ge il nêd ngidu xônên

¹ Xam nuge vông vinên, a kivuu kiyang ga vô xam ên a nêbê xam ti vôngên nipaên i ma. Lêc ti obêc vông nipaên ti ge od il nêd ngidu xônên dô wê obêc tu il madnôn di le vô Mag Anutu manôn ên il nêd nipaên ge. Ge xomxo nivîha lee Yesu Kîlisi mê. ² Ên ici va yib lec il nêd nipaên ên nêb ob kitya il nêd nipaên vêl. Lêc o vông ên icil va lêm. Nge, vông ên il xomxo kibun ga vihati yang.

³ Il obêc timu vô Anutu kiyang ge od obêc vông xovôên vô il bêga bê il xovô Anutu pyap. ⁴ Lêc xomxo ti obêc nêbê i xovô Anutu pyap, lêc o vông Anutu kiyang vô nôl lec lêm ge, od ge xomxo kityoên kehe, di Anutu kiyang nôl o yêp vac i nilô lêm. ⁵⁻⁶ Ên xomxo wê timu vô Anutu kiyang ge, ge wê xêyaa vin lec Anutu vixôhilôg. Om xomxo ti obêc nêbê i dô vac Anutu nilô ge od i tup vô môp i tiyi xocbê Yesu vông ge lê, ên môp bêge wê obêc vông xovôên vô il ên nêb il dô vac Anutu nilô.

Xomxo wê xêyaa vin lec lie gee dô vac xêseac

⁷ Xam lige, kiyang wê a kivuu vô xam lec môp xêyaa vin lecên ge, ge o kiyang paha ti lêm. Nge, ge kiyang tikwê wê val vô xam vô buc wê xam ngô Yesu xolac taxlee ge, om xam ngô pyap. ⁸ Mêlêc kiyang ga, tiyi xocbê kiyang paha, ên xêseac nôl val dô gwêbaga om ob tii mapitoc la vêl. Mêd kiyang paha tiga, Yesu vông i vô nôl lec di i vô nôl vac xam nilôm gwêbaga hixôn, om il xovô ên il nêbê ge kiyang nôl vixôhilôg.

⁹ Xomxo ti obêc nêbê i dô vac xêseac, lêc nilô nipaên yêp vô lie vông vinên, ge od i gên dô vac mapitoc nilô. ¹⁰ Di xomxo ngwe wê xêyaa vin lec lie ge, dô vac xêseac nilô, di nipaên ti o le vac i nilô wê ob vông i vô nipaên ge lêm. ¹¹ Lêcom xomxo ngwe wê nilô

vô nipaên vô lie ge, dô vac mapitoc nilô dĩ la vac mapitoc dĩ vô lung lungên môp, ên mapitoc vun manôn xôn.

¹² Xam nuge, a kivuu kiyang ga vô xam, ên wê Kĩlisi yib om Anutu kitya xam nê m nipaên vêl ge. ¹³ Xam mage, a kivuu kiyang ga vô xam, ên xam xovô xomxo ti wê dô taxlee ilage dĩ dô gwêbaga hixôn ge. Dĩ xam ngivih, a kivuu kiyang ga vô xam ên wê xam pwoo Seten hixôn i nipaên vêl ge.

¹⁴ Xam nuge, a kivuu kiyang ga vô xam ên wê xam xovô Mag Anutu ge. Dĩ xam mage, a kivuu kiyang ga vô xam, ên xam xovô xomxo ti wê dô taxlee ilage dĩ dô gwêbaga hixôn ge. Dĩ xam ngivih, a kivuu kiyang ga vô xam ên wê xam vô xêkizêc lec dĩ Anutu kiyang yêp vac xam nilôm, om xam pwoo Seten hixôn i nipaên vêl ge.

Il xêdyaa i o lêc vin lec môp yuu susu kibun ga lêm

¹⁵ Xam xêmyaa i o lêc vin lec susu yuu môp nipaên kibun ga lêm. Ên xomxo ti xêyaa obêc vin lec môp kibun ga ge od xêyaa o vin lec Mag Anutu lêm. ¹⁶ Ên môp nipaên kibun ga vîhati, xocbê nilô ngaên, dĩ môp madoên, dĩ xomxo yong he lec susu kibun ga, môp tige ti o lam vô Mag Anutu lêm. Nge, ge môp wê xomxo kibun ga xovô ge. ¹⁷ Om kibun yuu susu kibun ga wê xomxo doma vô gee vîhati xôa obêc ma, lêc xomxo wê ngô Anutu xolac mi timu vô ge wê obêc la dô luta lêc luta.

Xomxo wê vông vevac vô Kĩlisi gee

¹⁸ Xam nuge, gwêbaga buc myahipu vô kwabo lec. Ên xam ngô kiyang pyap ilage wê nêb xomxo levac ti obêc val vông vevac vô Kĩlisi vô buc myahipu ge, mêd gwêbaga xomxo nipaên tibêgee tibeac divông vevac vô Kĩlisi ya kiyang kityooên, om il xovô ên il nêbê ga buc myahipu vô kwabo lec. ¹⁹ Xomxo nipaên tige dô vac il mahigun lê, lêc sea il, ên he o il lige vông vinên lêm. Ên he obêc il lige ge od he obêc dô hixôn il. Lêc he sea il, om ge nêl he kitong seac nêbê he o il lige ya lêm.

²⁰ Lêc xam mô, Anutu vông Myakilôhô Ngibua lam dô vac xam vîhati nilôm pyap, om xam xovô kiyang nôn pyap. ²¹ Om ga o tîyi xocbê xam lungên om a kivuu kiyang ga vô xam ge lêm. Nge, a kivuu kiyang ga vô xam ên wê xam xovô kiyang nôn pyap ge, dĩ xam xovô ên xam nêbê kiyang kityooên ti o yêp vac kiyang nôn lêm.

²² Om xam xovô lê. Letya wê kiyang kityooên kehe? Ge xomxo wê nêl ên nêbê Yesu ge o Kĩlisi wê Anutu vông i lam ge lêm. Xomxo tibêgee wê vông vevac vô Kĩlisi, ên wê he vô nîmi vô Mag Anutu yuu nu tuc Yesu ge. ²³ Ên xomxo wê vô nîmi vô Yesu ge, ge tîyi xocbê vô nîmi vô ma Anutu êno. Dĩ xomxo ngwe wê vông i vin Yesu ge, od ge vông i vin ma Anutu êno.

²⁴ Kiyang wê xam ngô ilatîkwê taxlee ge, xam hôm pîlihi. Ên xam obêc hôm pîlihi ge od xam obêc le hixôn Mag Anutu yuu nu Kĩlisi mi dô. ²⁵ Ên Kĩlisi hîlu kiyang vô il pyap ên nêbê il obêc dô madvîha luta lêc luta.

²⁶ Kiyang ga, a kivuu vô xam lec xomxo wê nêb ob kityoo xam ya kiyang kityooên ge. ²⁷ Lêc xam ge, Kĩlisi vông Myakilôhô Ngibua lam dô vac xam nilôm pyap mi dô gwêbaga. Om xam gên o lungên lêm, om xomxo paha ti o tîyi wê ob val vông xovôên vô xam ge lêm. Ên Myakilôhô Ngibua vaci mi vông xovôên vô xam lec kiyang yuu môp vîhati, dĩ xovôên wê vông vô xam ge, o kityooên lêm. Nge, ge kiyang nôn mêge. Om xam hôm Kĩlisi kiyang xôn pîlihi mi dô i tîyi xocbê Myakilôhô Ngibua nêl vô xam ge.

²⁸ Om xam nuge, gwêbaga xam hôm Kĩlisi kiyang xôn pîlihi mi dô, êdêc buc wê Kĩlisi obêc lop mi lôm le seac ge od il le nidvîha vô i manôn dĩ xonaên yuu nid yocên i ma. ²⁹ Xam xovô pyap ên xam nêbê Anutu ge xomxo nivîha lee, om xam ob xovô bêga bê xomxo wê vông môp nivîha lee ge, ge wê tu Anutu nue.

¹ Xame, Mag Anutu xêyaa vin lec il luu vêl, om nêl nêbê i nue il, om vixôhilôg il tu i nue nôn. Lêc xomxo nipaên kibun ga lungên il, dî kehe bêga bê he lungên Anutu, om lungên Anutu nue il. ² Xam lige, gwêbaga il tu Anutu nue pyap, dî buc tîmuên, il lungên, il obêc dô bêna? Tige gên o yêp seac vô il lêm, lêcom il xovô pyap bê buc wê Kîlisi obêc lop mî lôm ge od il obêc vyac xê i, dî tu xocbê ici va. ³ Om xomxo vîhati wê vông i vin kiyang ga mî dô bin buc wê Kîlisi ob vông i vô nôn lec ge, od he ob viac he nîlô i vô nivîha i tîyi xocbê Kîlisi nîlô nivîha ge.

⁴ Xomxo vîhati wê vông nipaên ge, ge he pwoo Anutu kiyang vac, ên môp nipaên ge wê ob pwoo Anutu kiyang vac ge. ⁵ Dî xam xovô pyap bê Kîlisi lam ên nêb ob lam kitya il nêd nipaên vêl, dî Kîlisi ge, nipaên ti o yêp vac i nîlô lêm. ⁶ Om xomxo vîhati wê dô vac Kîlisi nîlô ge obêc vông môp nipaên lêm. Dî xomxo wê vông nipaên ge, he lungên Kîlisi dî o xovô i lêm.

⁷ Xam nuge, xam o lêc vông i vin kiyang kityoên wê xomxo ob nêl vô xam ge lêm. Nge, xam xovô bê xomxo wê vông môp nivîha ge, ge xomxo nivîha tîyi xocbê Kîlisi ge. ⁸ Lêc xomxo wê mi vông môp nipaên ge, he tu Seten xe, ên Seten vaci vông nipaên vô buc taxlee ilage, dî i lam tyip gwêbaga hixôn, om Anutu vông nu Yesu lam kibun ên nêbê i lam kitya Seten yuac vêl. ⁹ Xomxo wê Anutu nue ge obêc vông môp nipaên lêm, ên mavîha wê Anutu vông ge lam le vac he nîlô pyap. Om he tîyiên ma wê he ob vông nipaên ge, ên he tu Anutu nue pyap. ¹⁰ Om môp wê obêc nêl kîtong vô il bê Anutu nu nae dî Seten nu nae, môp bêga bê xomxo wê o vông môp nivîha lêm, me xomxo wê xêyaa o vin lec lie lêm ge, ge o Anutu nue lêm.

Môp xêyaa vin lecên lie

¹¹ Kiyang wê xam ngô ilatikwê taxlee ge, kiyang bêga bê il xêdyaa i vin lecma, ¹² dî il o lêc tîyi xocbê Adam nu tuc Ken ge lêm, ên Ken ge Seten nu om hi li môn yib. Lêc

hi i yib lec kehe tina? Kehe bêga bê Ken mi vông môp nipaên dî li môn mi vông môp nivîha. ¹³ Om xam lige, tîbii nipaên kibun ga obêc vông vevac vô xam dî yê xam nipaên ge od xam yetacên i lêc ma, ên ge o môp paha ti lêm.

¹⁴ Il xêdyaa mi vin lec lige vông vinên, om il xovô pyap ên il nêbê il sea môp mayibên dî il dô vac môp mavîha. Lêc xomxo wê xêyaa o vin lec lie lêm ge, gên dô vac môp mayibên. ¹⁵ Ên xomxo wê nîlô vô nipaên vô lie ge tîyi xocbê xomxo wê hi xomxo ngwe yib ge. Dî xam xovô pyap bê xomxo wê hi xomxo ngwe yib ge, mavîha dôên kehe o yêp vac he nîlô lêm. ¹⁶ Il xovô môp xêyaa vin lec maên pyap lec Kîlisi môp wê xêyaa vin lec il om sea mavîha wê i vông ge dî yib ên nêb ob kisuu il lec ên nipaên. Mêgem il êno, il xêdyaa i vin lec lige tîyi wê il ob sea mavîha wê il vông ge ên i ngîdu he xôn. ¹⁷ Om xomxo susu tîbeac ti obêc dô dî yê li ngwe wê susu maên ge, lêc o xo vîgwe pîsiv ên i lêm, ge od xêyaa vin lecên wê Anutu vông ge o yêp vac i nîlô lêm. ¹⁸ Om xam nuge, il xêdyaa i o lêc vin lec lige ya kiyang yuu myad pîleva lêm. Nge, il xêdyaa i vin lec lige nôn dî il vông i vô nôn lec.

Xomxo vông vinên le nivîha vô Anutu manôn

¹⁹⁻²⁰ Mêgem il xêdyaa obêc vin lec lige tibêge ge od obêc vông xovôên vô il bê il dô vac kiyang nôn. Om il nîlôd obêc so vya vô il lec il nêd nipaên ge od il obêc vông nîlôd i vô vîyin maên vô Anutu manôn, ên il xovô ên il nêbê Anutu ge levac luu il nîlôd wê so vya vô il ge vêl dî xovô i la tîyi lec myahîpu. ²¹ Xam lige, il nîlôd obêc so vya vô il lêm ge od il ob le nivîha vô Anutu manôn dî xonaên ob ma, ²² dî susu vîhati wê il ob kîtaa vô i ge, od obêc vông vô il, ên wê il tup vô i xolac dî vông môp wê i yê manôn nivîha lec ge. ²³ Dî i xolac bêga ên nêbê il vông i vin nu tuc Yesu Kîlisi lê, dî il xêdyaa i vin lecma, i tîyi xocbê xolac nêl vô il ge. ²⁴ Xomxo wê tup vô Anutu xolac ge, ge wê dô vac Anutu nîlô dî Anutu dô vac he nîlô. Dî Myakîlôhô Ngîbua wê Anutu vông vô il ge vông xovôên vô il ên nêbê Anutu dô vac il nîlôd.

4

Kiyang nôn yuu kiyang kityooên

¹ Xam lige, plopete kityooên tibeac dô vac vîgwe vîyang vîyang, om le i léc vông i vin xomxo vîhati kiyang wê nêl ên nêbê Myakîlôhê Ngîbua dô vac he nîlô dî vông xovôên vô he ge lêm. Nge, xam yaxên he dî xovô bê ge Anutu Myakîlôhê Ngîbua nôn, me ge bangwe? ² Xam ob xovô Myakîlôhê Ngîbua wê Anutu vông ge lec môp bêga, xomxo obêc nêl Yesu kîtong bê Yesu Kîlisi lam tu xomxo ge, od xam xovô bêga bê xomxo tige, Myakîlôhê Ngîbua wê Anutu vông ge dô vac he nîlô. ³ Léc xomxo wê o nêl Yesu kîtong bêge lêm ge, od Anutu Myakîlôhê Ngîbua o dô vac he nîlô lêm. Nge, he kô kiyang vô xomxo kityooên kehe ti wê ob vông vevac vô Kîlisi ge, ên xam ngô pyap bê kiyang kityooên tige obêc val kibun ga, om tyo val dô gwêbaga.

⁴ Xam nuge, xam ge Anutu nue, om xam pwoo plopete kityooên pec pyap, ên Myakîlôhê Ngîbua wê dô vac xam nîlôm ge xêkîzêc wê i vông ge luu xêkîzêc wê dô vac xomxo kibun ga nîlô ge vêl. ⁵ Plopete kityooên tige, ge xomxo nîpaên kibun ga, om he mi nêl kiyang kibun pîleva dî xomxo kibun mi vô nînya lehe vô he kiyang. ⁶ Dî il ga, il Anutu nue, om xomxo wê xovô Anutu pyap ge, ge wê ob vô nînya lehe vô il kiyang, dî xomxo wê o tu Anutu nue lêm ge, ge wê ob ngô il kiyang lêm. Om môp bêge wê ob vông xovôên vô il bê kiyang lam vô Myakîlôhê Ngîbua wê kiyang nôn kehe ge, me lam vô kiyang kityooên kehe.

Anutu ge xêyaa vin lecên kehe

⁷ Xam lige, il xêdyaa i vin lecma, ên xêyaa vin lecên kehe yêp vô Anutu tîbed, om xomxo wê xêyaa vin lec lie ge, ge wê tu Anutu nue dî xovô i nivîha. ⁸ Dî xomxo wê xêyaa o vin lec lie lêm ge, o xovô Anutu lêm, ên Anutu ge xêyaa vin lecên kehe. ⁹ Anutu nu tuc tîbed, léc vông i lam kibun ga ên nêb i lam vông il dô madvîha, om môp tige nêl kîtong vô il nêbê Anutu xêyaa vin lec il. ¹⁰ Dî xêyaa vin lecên kehe, ge o xocbê il xêdyaa vin lec Anutu tax lêm. Nge, Anutu vaci xêyaa vin lec il tax om vông nu tuc lam kibun ên nêb i lam kîtya il nêd nîpaên vêl. ¹¹ Xam lige, Anutu xêyaa vin lec il bêge, mêgem il êno xêdyaa i vin lecma. ¹² Xomxo ti manôn o yê Anutu lêm. Lêcom il xêdyaa obêc vin lec lige ge, od ge tîyi xocbê Anutu vaci dô vac il nîlôd, dî xêyaa vin lecên wê Anutu vông ge vô nôn pyap vac il nîlôd.

¹³ Anutu vông Myakîlôhê Ngîbua lam dô vac il nîlôd, om vông xovôên vô il ên nêbê il dô vac Anutu nîlô dî Anutu dô vac il nîlôd. ¹⁴ Xe xê Yesu om xe nêl kîtong vô xomxo vîhati bêga bê Mag vông nu tuc lam kibun ên nêb i lam vô xomxo kibun ga vêl ên he nêd nîpaên. ¹⁵ Om xomxo ti obêc nêl Yesu kîtong bê Yesu ge Anutu nu ge od Anutu dô vac i nîlô dî i dô vac Anutu nîlô. ¹⁶ Mêgem il xovô dî il vông i vin bê Anutu xêyaa vin lec il nôn.

Xêyaa vin lecên kehe yêp vô Anutu tîbed, om xomxo wê dô vac môp xêyaa vin lecên ge, ge wê dô vac Anutu nîlô dî Anutu dô vac he nîlô. ¹⁷ Xêyaa vin lecên ob vô nôn nivîha vô il bêga bê buc tîmuên wê Anutu obêc yaxên xomxo nêd kiyang ge, od il obêc le pîlihi dî xonaên obêc ma, ên gwêbaga il dô kibun ga dî vông i tîyi Yesu môp wê vông ilage. ¹⁸ Môp xêyaa vin lecên ge, xonaên o yêp vac lêm. Ên môp xêyaa vin lecên obêc vô nôn nivîha vac il nîlôd ge od obêc tii xonaên vêl, ên xonaên kehe bêga bê xomxo xona ên myavîwen nîpaên wê ob kô lec nêd nîpaên ge. Om xomxo ti obêc xona ge, od xêyaa vin lecên o vô nôn vac i nîlô lêm.

¹⁹ Il xêdyaa vin lec Anutu dî vin lec lige, dî kehe bêga bê Anutu vaci xêyaa vin lec il tax. ²⁰ Xomxo ti obêc nêbê i xêyaa vin lec Anutu, léc nîlô vô nîpaên vô lie ge od kityoo ge. Ên manôn yê lie lê, léc xêyaa o vin lec lêm, om xêyaa obêc vin lec Anutu wê manôn yêên ma ge bêna? ²¹ Yesu xolac wê nêl vô il ge, bêga nêbê xomxo ti xêyaa obêc vin lec Anutu ge od xêyaa i vin lec lie êno.

5

Vông vinên nôn obêc pwoo nipaên kibun ga pec

¹ Xomxo vîhati wê vông i vin Yesu ên nêb i Kîlisi wê Anutu vông i lam ge, ge he tu Anutu nue. Dî he xêyaa obêc vin lec Mag Anutu ge od he xêyaa obêc vin lec Anutu nue hixôn. ² Om il xêdyaa obêc vin lec Anutu dî il tup vô i xolac ge od il obêc xovô bêga bê il xêdyaa vin lec Anutu nue êno. ³ Il xêdyaa obêc vin lec Anutu ge od il obêc tup vô i xolac. Dî i xolac ob vô vîyin vô il lêm, ⁴ ên xomxo vîhati wê tu Anutu nue ge, ge wê ob le xêkizêc dî pwoo nipaên kibun ga pec. Vông vinên wê il vông ge, ge wê ob pwoo nipaên kibun ga pec. ⁵ Om letya tîyi wê ob le xêkizêc dî pwoo nipaên kibun ga pec ge? Ge xomxo wê vông i vin Yesu nêb i Anutu nu nôn ge wê obêc pwoo i pec.

Anutu nêl Yesu kîtong nêb Yesu ge i nu nôn

⁶ Yesu Kîlisi ge wê lam kibun mêd lam lipac mia dî lam kîpyax i hi sea dî yib. Lêc o lam lipac mia pîleva lêm. Nge, lipac mia dî kîpyax i hi sea hixôn. Mêd Myakîlôhō Ngîbua ge wê mi nêl Yesu kîtong vô il, ên Myakîlôhō Ngîbua ge kîyang nôn kehe. ⁷ Om yon wê nêl Yesu kîtong nêbê Yesu ge Anutu nu ge, ⁸ Myakîlôhō Ngîbua yuu mia yon hi. Mêd yon ge, yon xôn nêl kîyang tibed lec Yesu. ⁹ Il mi vông i vin kîyang wê xomxo kibun ga nêl nêbê kîyang nôn ge, lêc kîyang wê Anutu nêl ge luu kîyang wê xomxo nêl ge vêl, dî kîyang wê Anutu nêl ge, ge nêl nu tuc Yesu kîtong vô il. ¹⁰ Om xomxo wê vông i vin Anutu nu ge, ge wê hôm Anutu kîyang wê nêl Yesu kîtong ge pîlihi vac nîlô. Lêc xomxo wê o vông i vin Anutu lêm ge tîyi xocbê nêb Anutu ge kîtyooên, ên xomxo tige o vông i vin Anutu kîyang wê nêl Yesu kîtong ge lêm. ¹¹ Kîyang wê Anutu nêl lec Yesu ge bêga nêbê Anutu ob vông il la dô maviha luta lêc luta, dî maviha dôên kehe ge nu tuc Yesu Kîlisi. ¹² Om xomxo wê vông i vin Yesu dî tu i nue ge, od obêc la dô maviha luta lêc luta, lêc xomxo wê o vông i vin Yesu lêm ge od obêc la dô maviha lêm.

Il obêc dô maviha luta lêc luta

¹³ Kîyang ga vîhati, a kîvuu vô xam wê xam vông i vin Anutu nu ge, ên a nêbê xam xovô bê xam kô maviha luta dôên pyap, om xam obêc dô luta lêc luta. ¹⁴ Il xovô ên il nêbê il obêc kîtaa susu ti vô Anutu tîyi xovôên wê Anutu vaci vôngo ge od Anutu obêc ngô. Anutu môp bêge, om il o xona ên i lêm. Nge, il ob kîtaa hixôn nîlôd nivîha. ¹⁵ Ên il xovô ên il nêbê Anutu ob ngô kîtaân vîhati wê il ob kîtaa vô i ge, om il ob xovô hixôn bê susu wê il obêc kîtaa vô i ge od ob vông vô il.

¹⁶ Xomxo ti obêc yê wê li ngwe vông môp nipaên ti, lêc o nipaên levac tîyi wê obêc vông li tige yib lec ge lêm ge, od xomxo wê yê ge i kîtaa vô Anutu bê Anutu i pîlepac li tige nêl nipaên vêl dî i dô maviha. Kîyang ga a nêl lec xomxo wê nêl nipaên o levac tîyi wê ob yib lec ge lêm. Vîxôhîlôg, nipaên dô wê xomxo ob yib lec ge, lêcom a o nêl bê xam kîtaa lec nipaên tibêge lêm. ¹⁷ Môp soên vîhati ge nipaên, lêc nipaên ya ge o tîyi wê ob vông xomxo yib lec ge lêm. Nge, tîyi wê Anutu ob kîtya vêl ge.

¹⁸ Il xovô pyap ên il nêbê xomxo wê tu Anutu nue ge ob vông môp nipaên lêm, ên Yesu, Anutu nu, viac he nivîha dî kîsuu he lec ên nêb Seten i o lêc vông he vô nipaên lêm.

¹⁹ Il xovô pyap ên il nêbê il ga Anutu nue, dî xomxo nipaên kibun ga, he vîhati dô vac Seten kwa ngîbi.

²⁰ Il xovô ên il nêbê Anutu nu tuc lam vông xovôên vô il ên nêb il xovô Anutu nôn. Mêd gwêbaga il dô vac Anutu yuu nu tuc Yesu Kîlisi nîlô. Dî Anutu ge, Anutu nôn vîxôhîlôg dî maviha kehe wê il ob dô maviha luta lêc luta ge.

²¹ Om xam nuge, xam viac xam dî vô nîmim vô anutu kîtyooên.

2 JON

Jon kípíhac wê vông yuu ge

¹ Ông vêx* wê Anutu vînoo ông ge, a wê gyovîxa ge, a kîvuu kípíhac ga vô xam nume wê a xêgyaa vin lec xam híxôn nôn ge. Lêc ge o aca tîbed lêm. Nge, xomxo vîhati wê xovô Anutu kiyang nôn ge, he xêyaa vin lec xam híxôn. ² Xe xêmyaa vin lec xam, kehe bêga bê kiyang nôn yêp vac il nîlôd pyap dî obêc yêp luta lêc luta. ³ Mag Anutu yuu nu tuc Yesu Kîlisi ge, vîzid nivîha yuu xêyaa vin lecên dî kiyang malehe wê yuu vông ge i hívun il xôn dî il dô vac kiyang nôn yuu môp xêyaa vin lec maên.

Il xêdyaa i vin lecma

⁴ A nîlôg nivîha yang, ên a ngô wê ông nume mangwe tîmu vô xolac nôn tîyi xocbê Mag Anutu nêl vô il nêb il vông ge. ⁵ Om ông vêx ge, a nêl vô ông bê il xêdyaa i vin lecma. Ên kiyang ga o paha ti lêm. Nge, kiyang ga tîkwê wê il ngô mî xovô pyap ilage. ⁶ Môp xêyaa vin lecên bêga ên nêbê il ob tîmu vô Anutu xolac. Dî xolac wê xam ngô ilatîkwê taxlee ge bêga nêbê xam tîmu vô môp xêyaa vin lecên.

Il viac il ên kiyang kityooên

⁷ Xomxo kityooên tîbeac dô vac vîgwe vîhati. Xomxo tîgee mi nêl ên nêbê Yesu Kîlisi o lam tu xomxo lêm, om xomxo tîbêgee xomxo kityooên wê he vông vevac vô Kîlisi ge. ⁸ Om xam viac xam nivîha êdêc yuac wê xam vông ge, nôn i o lêc loc xôa ma lêm. Nge, xam lêc kô myavîwen nivîha lec tîmuên.

⁹ Xomxo ti obêc hóm Kîlisi kiyang pîlihi lêm dî obêc sox la vac xolac bangwe ge od o tu Anutu nu lêm. Dî xomxo wê mi hóm Kîlisi kiyang pîlihi ge, ge wê tu Mag Anutu yuu nu tuc Yesu xe. ¹⁰ Om xomxo ti obêc val vô xam ên nêb ob nêl xolac vô xam, lêc o nêl xolac tîyi wê Yesu vông ge lêm ge od xam o lêc kô i mî loc vac bom xumac lôma lêm, me xam o lêc pul i vîgê mî nêl kiyang myalehe vô i lêm. ¹¹ Ên xomxo wê ob nêl kiyang myalehe vô i ge, tîyi xocbê ngîdu yuac nîpâên wê i vông ge xôn.

Kiyang myahîpu tîmuên

¹² Kiyang tîbeac yêp wê a ob nêl vô xam ge lê, lêc a nêb a ob kîvuu lec kípíhac lêm. Nge, a nêb aca va ob loc vô xam dî il dô dî keac lec kiyang dî dô híxôn xêdyaa nivîha.

¹³ Ông lim vêx wê Anutu vînoo i ge, nue nêl vîdîiên vô ông.

---

* 1:1: kiyang ti wê Jon kîvuu lec vêx ge, xomxo ya xo nêbê ge vêx ti nôn, dî xomxo ya xo nêbê ge kiyang pîlepacên wê Jon kîvuu lec konglegesên ti vac vîgwe Esia ge.

3 JON

Jon kipihac wê vông yon ge

¹ A lig Gaias, a wê gyovixa ge, a kivuu kiyang ga vô ông wê a xêgyaa vin lec ông hixôn nôn ge.

² Lig, a kitaa lec ông bê ông yuac vîhati i vô nivîha di ôcông va dô nimvîha i tiyi xocbê ông kinum dô nivîha ge. ³ Ên lige vông vinên ya val vô a mi nêl ông kitong vô a nêbê Anutu kiyang nôn hivun ông xôn di ông mi loc hixôn kiyang nôn. Mêgem a ngô kiyang wê he nêl lec ông ge di a xêgyaa vô nivîha, ⁴ ên a obêc ngô wê a nuge tup vô Anutu kiyang nôn bêge ge, od ge wê ob vông a xêgyaa vô nivîha yang luu kiyang baba vêl.

Yuac nivîha wê Gaias vông ge

⁵ O a lig Gaias, ông môt nivîha lee yêp vac ôcông va bom, ên ông mi viac lige vông vinên nivîha, di tibii vông vinên ya obêc val vac vîgwe ti lêc ông lungên he ge, od ông mi viac he nivîha êno. ⁶ Mêd he val nêl ông kitong vô konglegesen ga ên nêbê ông vông môt xêgyaa vin lecên nivîha vô he. Om ông obêc xovô Anutu yuac wê he vông ge di viac he ya susu wê ob ngidu he xôn vô môt ge od obêc nivîha. ⁷ Ên he kô Yesu lê di la vîlee vac vîgwe ya, lêc he o kô susu wê ob ngidu he xôn ge ti vô tibii madîluhu lêm. ⁸ Om yuac yêp vô icil va ên nêb il ob ngidu xomxo bêge xôn, êdêc il xôn vông yuac lec Anutu kiyang nôn.

Kiyang lec Daiotlepis yuu Demitlias

⁹ A kivuu kipihac ti mi vông i loc vô konglegesen vac ông bom, lêc Daiotlepis wê mi yong i ên nêb ob tu xam nêm levac ge nêb ob ngô a kiyang lêm. ¹⁰ Om buc wê a obêc mîloc vô xam ge, od a ob nêl i môt wê mi vông ge kitong vô xam, ên xomxo tige mi nêl kiyang nipaên vaxvax lec xe. Lêc o vông môt tige tibed lêm. Nge, vông môt nipaên hixôn bêga nêbê ici va nêb ob hôm xomxo vông vinên wê val vac xam bom ge lec lêm, di lime wê nêb ob hôm xomxo tige lec ge, Daiotlepis mi le vac he xôn di tii he la vêl ên konglegesen.

¹¹ Om a lig Gaias, ông o lêc timu vô xomxo wê mi vông môt nipaên ge lêm. Nge, ông timu vô môt nivîha. Ên xomxo wê mi vông môt nivîha ge, ge wê tu Anutu xe, di xomxo wê mi vông môt nipaên ge, he o xovô Anutu lêm. ¹² Di lim Demitlias ge, xomxo vîhati kô i lê lec, di Demitlias timu vô kiyang nôn wê Anutu vông ge, om môt tige nêl i kitong nêb i xomxo nivîha. Di a êno pimil i, di ông xovô pyap ên ông nêbê kiyang wê a nêl ge, kiyang nôn vixôhîlôg.

Kiyang myahîpu timuên

¹³ Kiyang tîbeac yêp wê a ob nêl vô ông ge lê, lêc a nêb a ob kivuu lec kipihac lêm. ¹⁴ Nge, a nêb a ob seb loc vô ông dêc u xôn keac lec.

¹⁵ Ông nilôm i dô nivîha. Di lime wê dô hixôn a ga nêb a nêl vidiiên vô ông. Di a, Jon nêb ông loc nêl vidiiên vô lige wê dô hixôn ông ge.

JUT

Kìpihac wê Jut kìvuu ge

¹ A, Jut, Yesu Kìlisi nu yuac a, ði Jems ge, a lig. A kìvuu kìpihac ga vô xam wê Anutu tyuc xam ði xam tìmu vô i ge. Mag Anutu xêyaa vin lec xam ði Yesu Kìlisi viac xam nivìha. ² Anutu i xo vîgwe pìsiv ên xam, ði i vông kiyang malehe hixôn xêyaa vin lecên i hìvun xam xôn ði i yêp dia.

Xomxo kityooên wê vông vevac vô Anutu xolac ge

³ Xam lige, a xo xam vinux yang ên a nêb a ob kìvuu kìpihac vô xam lec wê Anutu vô il vêl ên il nêd nipaên ge. Lêc gwêbaga a xo ên a nêb a ob kìvuu kiyang bangwe i loc vô xam bêga bê xam hôm vông vinên wê xam vông ge xôn pìlihi ði vông vevac vô xomxo wê xolac kityooên ge. Anutu vông môm vông vinên lu tìbed vô il wê il tu i nue ge, ði ob vông lu ngwe tii vac nang vô il lêm. ⁴ Om a nêb a ob kìvuu kiyang lec xomxo kityooên vô xam, ên he ya xôpac mî loc dô vac xam mahìgun. He vô nîmi vô Anutu, ði pìlepac vîzid wê Anutu vông ge lax lec kiyang kityooên ya ên nêb i ngîdu môm nipaên wê yêp vac he nîlô ge xôn. ði he yax Yesu Kìlisi vun. Yesu Kìlisi tìbed ge wê tu il nêd xomxo levac ði i Apumtau. Mêgem ilage Anutu nêl ên nêb xomxo kityooên tìgee ob tulec myavîwen.

⁵ Om Anutu ob kitya xomxo kityooên tìgee vêl i tîyi xocbê i kitya xomxo Islel wê vông vinên ma ilage vêl ge. Xam xovô pyap ên xam nêbê ilage Apumtau vô he Islel vêl ên vîgwe Isip ði he lop mî la. Lêc tîmuên he ya o vông i vin lêm, om Anutu kitya he vêl. Xam xovô kiyang tiga pyap ila, lêc a nêb a ob nêl i tii vac vô xam ên xam xovô nang. ⁶ Ilage angela ya sea yuac hixôn lê levac wê Anutu vông vô he gee ði sea Anutu ben. Mêgem Anutu ku he xôn ya sen ði tung he la vac vîgwe mapitoc ta. Om he ob la dô ði i la tyip vô buc levac wê Anutu ob yaxên he nêb kiyang ge. ⁷ Ilage he Sodom yuu Gomola hixôn he vac vîgwe ya wê yêp kwabo vô vîgwe levac yuu ge nînya ge, he êno vông môm nipaên. He vông môm yôdac vêx yuu vux, ði vêx vaci vông yôdac vôma, ði vux vaci vông yôdac vôma. Om Anutu vông myavîwen vô he ði ngwax wê yibên ma ge ya he ma vêl. Anutu hîlung kiyang tige yêp seac vô il ên nêb il xê ði il o tîmu vô môm wê he vông ge lêm.

⁸ Gwêbaga xomxo kityooên wê vông môm nipaên tibêgee, he dô hixôn xam. He yê vîvia bucên lec môm nipaên wê he nînivì xovô ge. He pwoo Apumtau hixôn xomxo kibun ga kiyang vac, ði he yong he vô Anutu nue angela. ⁹ Ilage angela ti lê nêbê Maikel ge yuu Seten ngaênma ên nêbê letya ob kô Moses wê yib ge nînivì. Maikel ge angela levac ti, lêc o yong i vô Seten ði tii i la vêl lêm. Nge, nêl vô Seten ên nêbê, “Apumtau vaci obêc nêl kiyang xêkizêc vô ông.” ¹⁰ Mêlêc xomxo kityooên mô mi nêl kiyang nipaên lec susu wê he o xovô kehe lêm ge, ði vông môm wê heche va xovô ge tîyi xocbê bwoc vông môm wê he yê ði xovô ge. Om môm nipaên wê he nîlô kîdu he nêb he ob vông ge ob kitya he vêl. ¹¹ Anutu obêc vông myavîwen nipaên luu vêl vô he, ên wê he tîmu vô môm nipaên wê Ken vông ilage, ði he vông he nîlô la ðiluhu vô mone om he tîmu vô môm wê Belam vông ilage ði nêl kiyang kityooên ði kô mone lec. ði he yong he ði nêl kiyang nipaên lec Anutu tîyi xocbê Kola vông vô Anutu ilage. Om Anutu ob kitya he vêl lec môm tibêgee.

¹² Buc vîhati wê xam kîruc yaên mî wa i yêp tìbed ên wê xam xêmyaa vin lecma ge od xomxo kityooên tibêgee lam kîruc lec xam ði vông môm nipaên vac xam mahìgun. He viac heche va ði o ngîdu xam xôn lêm. Om he tîyi xocbê susu nîngeac wê vông xam kîrucmaên vô nipaên ge. ði he tîyi xocbê lun mapitoc, lêc lun valên ma ði lea vîvêl lam la vêl. ði he tîyi xocbê xax wê ob vuac nôn ge, lêc buc wê ob vuac ge od o vuac nôn lêm. ði he tîyi xocbê xax wê mupac ði xomxo pul vêl hixôn ngîlôhê ge. ¹³ Xomxo kityooên tìgee mî vông môm nipaên wê ob vông ni yoc lec ge lê, lêc he ni o yoc lêm. Om he tîyi xocbê gwec wê vuac mabu mî lam kîpyax myasong nîngeac la kehe ge. ði he tîyi xocbê

pítua wê yal vêl ên lag mi lam di sea ben ge. Mêgem Anutu vông he nêl vîgwe nîpâên wê mapítoc ge yêp di he ob la dô vac luta.

Xomxo kityooên ob tulec myaviwen nîpâên

¹⁴ Inok ge xomxo vîgê vilu di sec yuu wê pum lec Adam ge, * léc ilage Inok nêl xomxo kityooên tîgee kítong ên nêbê, “Xam ngô lê. Apumtau obêc val hixôn angela wê i vông ge tîbeac hîwocên, ¹⁵ ên ob vông myaviwen nîpâên vô xomxo nîpâên vîhati. Di he wê pwoo i kiyang vac di o timu vô lêm gee, di he wê mi nêl kiyang nîpâên lec Anutu gee, Anutu ob nêl he nêl nîpâên kítong di he ob tulec myaviwen mabu.” Inok nêl bêge ilage lec xomxo kityooên. ¹⁶ Xomxo kityooên tîgee mi nêl kiyang nîpâên lec Anutu, di he xêyaa vô myavîné lec môp yuu susu vîhati, di he nîlô kidu he ên môp nîpâên wê yêp vac he nîlô ge, di he mi keac vaxvax di yong he lê, di nêl kiyang hîzi vô xomxo ên nêb he i vông susu ya vô he.

Xam hêm vông vinên xôn pîlihi

¹⁷ Xam lige, xam ngô kiyang wê il lig Apumtau Yesu Kîlisi nue sinale nêl vô xam ilage i tii vac nang, ¹⁸ ên he nêl ên he nêbê, “Obêc vô kwabo lec buc tîmuên myahîpu ge od xomxo ya ob yax xolac wê Anutu vông ge vun di ob vô nîmi vô Anutu, di he nîlô ob la vô môp nîpâên wê yêp vac he nîlô ge.” Sinale nêl bêge ilage. ¹⁹ Om xomxo nîpâên tîgee hîbu xomxo vông vinên sea di he mi timu vô môp wê xomxo kîbun ga vông. Om Myakîlôhê Ngîbua o dô vac he nîlô lêm.

²⁰ Léc xam lige, xam hêm vông vinên wê Anutu vông vô xam ge xôn xêkîzêc ta ên i ngîdu xam xôn. Di xam kîtaa vô Anutu ya xêkîzêc wê Myakîlôhê Ngîbua vông ge. ²¹ Xam hêm xêyaa vin lecên wê Anutu vông ge xôn pîlihi. Di xam dô bin buc wê il lig Apumtau Yesu Kîlisi obêc hîlung xêyaa vin lecên wê i vông ge lam yêp seac, di ob vông xam la dô mamvîha luta léc luta. ²² Xomxo ya vông nîlô la yuu lec vông vinên, om xam xo vîgwe pîsiv ên he di ngîdu he xôn. ²³ He tîyi xocbê he dô vac ngwax nîpâên, om xam kô he mi lôm vêl ên ngwax lutibed. Di he ya, xam xo vîgwe pîsiv ên he, léc xam xona nêl ên nîpâên wê he vông ge, ên môp nîpâên wê he vông ge tîyi xocbê ngakwi nîngeac wê he vînyum ge, om xam le teva ên môp tibêgee.

Jut pîmil Anutu

²⁴ Anutu vaci tîyi wê obêc viac xam nivîha ên xam o léc loc vac nîpâên lêm. Anutu tîyi wê ob kô xam mi lam le vô i manôn vac xêseac, di nêl vô xam bêga bê nîpâên ti o yêp vô xam lêm, mêgem xam xêmyaa obêc vô nivîha yang. ²⁵ Anutu tibed dô di ici va wê vô il vêl ên il nêd nîpâên lec yuac wê il lig Apumtau Yesu Kîlisi vông ge. Om il ob hi vîxad ên Anutu wê tu il nêd xomxo levac, di i xêkîzêc kehe, di il hixôn susu vîhati la vac i kwa ngîbi. Anutu dô bêge ilage di dô gwêbaga hixôn di obêc dô luta léc luta. Kiyang nôn.

* 1:14: kiyang wê nêl lec xomxo vîgê vilu di sec yuu ge bêga nêbê Adam nu Set, di Set nu Inos, di Inos nu Kenan, di Kenan nu Mahalalel, di Mahalalel nu Jalet, di Jalet nu Inok, om he vîgê vilu di sec yuu.

LEVELESEN

Yesu Kĩlisi hĩlung buc wê obêc val tĩmuên ge vô Jon

¹ Ilage kiyang wê yêp vac kípĩhac tiga yêp xôpacên, mêdêc Yesu Kĩlisi nêl kiyang tiga yêp seac ên nêb il xovô buc wê ob val tĩmuên ge. Anutu nêl kiyang tiga kítong vô Yesu ên nêb i nêl kítong vô nue yuac, ên buc wê kiyang tyo obêc vô nôn lec ge vô kwabo lec. Om Yesu vông nue angela ti lam hĩlung susu hĩxôn kiyang wê obêc val tĩmuên ge vô a Jon wê Anutu nu yuac a ge. ² Om a Jon, a xê pyap, om a nêb a obêc nêl Anutu kiyang tige kítong i yêp seac vô xam, dĩ a obêc nêl Yesu Kĩlisi kiyang kítong vô xam hĩxôn bêga nêbê kiyang tige nôn vixôhĩlôg.

³ Kiyang tiga nêl buc wê obêc val tĩmuên ge kítong. Om xomxo ti obêc kítong kiyang tiga vô xomxo ge od Anutu obêc vông xomxo tige wê kítong kiyang ge xêyaa vô nivĩha. Dĩ xomxo obêc ngô kiyang tiga mĩ tĩmu vô ge od Anutu obêc vông he xêyaa vô nivĩha êno, ên buc wê kiyang tiga obêc vô nôn lec ge val vô kwabo lec.

Jon kĩvuu kiyang vô konglegesen vĩgê vĩlu dĩ sec yuu vac vĩgwe levac Esia

⁴ A, Jon, a kĩvuu kiyang tiga vô konglegesen vĩgê vĩlu dĩ sec yuu vac vĩgwe levac Esia. Anutu wê dô mugên ilage dĩ dô gwêbaga dĩ obêc dô luta lêc luta ge i vông vĩzid nivĩha i lam vô xam dĩ vông xam nĩlôm i vô malehe lec. Dĩ Myakĩlôhô Ngĩbua vĩgê vĩlu dĩ sec yuu wê dô vô Anutu sia king manôn ge, he i vông vĩzid nivĩha i lam vô xam dĩ vông xam nĩlôm i vô malehe lec. ⁵ Yesu Kĩlisi ge wê nêl kiyang vĩhati kítong yêp seac dĩ o yax ti vun lêm, dĩ i mugên wê kidi lec mavĩha vac yibên ge dĩ ngĩnoo king wê dô kĩbun ga vĩhati vêl dĩ tu he nêb xomxo levac. Om a nêb i vông vĩzid nivĩha i lam vô xam dĩ vông xam nĩlôm i vô malehe lec.

Yesu xêyaa vin lec il, om ici va hi wê kĩpyax sea ge kĩtya il nêd nĩpaên vêl, ⁶ dĩ vông il tu i nue dĩ ici va viac il, dĩ vông il tu Ma Anutu nue yuac xocbê xomxo wê mi si daa ge. Xêseac yuu xêkĩzêc wê Yesu Kĩlisi vông ge i yêp luta lêc luta. Nôn.

⁷ Xam ngô lê. Kĩlisi obêc vena vac vĩyobtoc dĩ xomxo vĩhati obêc yê i, dĩ he wê tul i ya bĩlem dĩ wê byêx i ya yĩ ge vĩhati ob yê i êno, dĩ xomxo kĩbun ga vĩhati ob xo heche va dĩ byag ên he. Vixôhĩlôg, kiyang ga obêc vô nôn lec. Nôn.

⁸ Apumtau Anutu wê xêkĩzêc kehe ge dô mugên ilage dĩ dô gwêbaga dĩ obêc dô luta lêc luta, dĩ i nêl ên nêbê, “Aca va mugên dĩ tĩmuên.”

Jon yê Yesu Kĩlisi

⁹ A, Jon, xam lim a, dĩ il xôn tu Yesu xe. A hĩxôn xam, il xôn kô myavĩnê dĩ kĩlê vĩyin lec Yesu lê mĩ il le xêkĩzêc vac vĩyin tige, dĩ il xôn tu Anutu nue. A nêl Anutu xolac dĩ a nêl wê a vông i vin Yesu ge vô xomxo, om he tii a lam dô lec vĩgwe kítôn tiga wê yêp vac gwec mahĩgun ge. Vĩgwe tiga lê nêbê Patmos. ¹⁰ Om a lam dô, mêdêc Apumtau buc da, dĩ Myakĩlôhô Ngĩbua lam hĩvun a xôn, mêdec a ngô vya levac ti lam vô a nĩmig. Vya tige tĩyi xocbê vuac tyuc, ¹¹ dĩ nêl bêga vô a ên nêbê, “A ob hĩlung buc wê ob val tĩmuên ge vô ông mĩ ông wê dĩ kĩvuu i tĩyi xocbê ông ob wê ge vac kípĩhac dĩ vông i loc vô xomxo vông vinên vac vĩgwe vĩgê vĩlu dĩ sec yuu ge. Vĩgwe tigege lê nêbê Epesas, Smena, Pegamam, Taiataila, Sadis, Piladelpia, dĩ Leodisia.”

¹² Vya tige nêl bêge, om a pĩlepac a ên a nêb a ob xê xomxo tyo wê nêl kiyang tige vô a ge. Om a pĩlepac, lêc a xê lam gol vĩgê vĩlu dĩ sec yuu, ¹³ dĩ a xê xomxo ti le vac lam mahĩgun. Xomxo tige tĩyi xocbê xomxo nu, dĩ vĩnyum ngakwi dia ti, dĩ vêx let gol ti lec yagtôv xôn, ¹⁴ dĩ bazub lihi kwem tĩyi xocbê bwoc sipsip nivĩluhu hĩxôn vĩyobtoc ge, dĩ mangĩluhu linac xocbê ngwax, ¹⁵ dĩ vĩa tĩyi xocbê ain wê xomxo si lec ngwax mĩ i vô hi ge, dĩ vya nididun levac xocbê mia levac didun, ¹⁶ dĩ xomxo tyo hôm pĩtua vĩgê vĩlu dĩ sec yuu vac vĩgê hĩyôv, dĩ yipac levac wê xônên manôn vĩlu vĩlu ge yêp vac mya, dĩ manôn linac tĩyi xocbê hĩyôv linac myapĩlihi.

¹⁷ A xê bêge, om a xona di vixog mi la xêp kibun vac i vixa kwa ngibi xocbê a xib ge. Mêlêc i vyax vigê hiyôv lec a di nêl vô a ên nêbê, “Ông xonaên i ma, ên a xomxo mugên di timuên, ¹⁸ di a dô magviha. Ilage a xib, lêc a kidi lec magviha tii vac nang. Om wê lê, a obêc dô magviha luta lêc luta, di a kô ki wê Seten ben hixôn yibên ge. ¹⁹ Om ông kivuu kiyang lec susu wê ông wê pyap gwêbaga di susu wê a obêc hilung vô ông timuên ge hixôn. ²⁰ Ông wê pitua vigê vilu di sec yuu wê dô vac a vigêg hiyôv ge hixôn lam gol vigê vilu di sec yuu. Susu tigae xocbê kiyang pilepacên, lêc a ob nêl kehe kitong vô ông. Lam gol vigê vilu di sec yuu ge kehe bêga ên nêbê konglegesen vigê vilu di sec yuu. Di pitua vigê vilu di sec yuu ge kehe bêga ên nêbê konglegesen vigê vilu di sec yuu ge he nêl bazub.”

2

Kiyang la vô konglegesen Epesas

¹ Yesu nêl vô a, Jon, bêga ên nêbê, “Ông kivuu a kiyang ga i loc vô xomxo wê tu konglegesen Epesas nêl bazub ge bêga bê a ga wê a hóm pitua vigê vilu di sec yuu vac vigêg hiyôv, di a vilee vac lam gol vigê vilu di sec yuu gee mahigun. ² A nêl vô xam Epesas bêga bê a xovô môp vihati wê xam vông ge hixôn yuac levac wê xam vông ge, di a xovô ên a nêbê xam mi le xêkizêc vac viyin, di xam xemyaa o vin lec xomxo nipaên lêm. Ên he kityoo ên he nêbê he êno tu sinale, lêc xam yaxên kiyang wê he vông ge pyap, om xam xovô ên xam nêbê he o sinale lêm. Nge, he xomxo kityooên. ³ A xovô ên a nêbê xam mi kilê viyin lec a lêg di le xêkizêc vac viyin tige, di xam o sea vông vinên wê xam vông ge lêm, di xam nim o ma lec yuac wê a vông ge lêm. ⁴ Lêc kiyang ti yêp bêga ên nêbê ilage wê xam vông i vin a paha ge, xam xemyaa vin lec a nôn, lêc gwêbaga xam xemyaa o vyac vin lec a tiyi xocbê ilage lêm. ⁵ Om xam lêc xovô môp wê xam vông vô a ilage i tii vac, di pilepac nîlôm i loc vô yuac nivîha wê xam vông taxlee ge. Lêc xam obêc pilepac xam lêm ge od a obêc val vô xam nêl lam gol vêl. ⁶ Lêc a xê xam môp nivîha ti yêp bêga nêbê xam xemyaa o vin lec môp nipaên wê Nikolas he nue vông ge lêm. A êno, a xegyaa o vin lec môp tibêge lêm.

⁷ “Xam ninyam obêc yêp ge od xam ngô kiyang ga wê Myakilôhô Ngîbua nêl vô xomxo vông vinên vac vigwe vihati gee. Xomxo ti obêc vông vevac vô môp nipaên mi pwoo i pec ge od a obêc lee yuu ên i yul xax nôn wê ob dô mavîha ya ge mi ya. Xax tige Anutu yev i le vac vigwe paladis.”

Kiyang la vô konglegesen Smena

⁸ Nang dêc Yesu nêl vô a, Jon ên nêbê, “Ông kivuu a kiyang ga i loc vô xomxo wê tu konglegesen Smena nêl bazub ge bêga bê a xomxo mugên di timuên wê a xib lêc kidi lec magviha nang ge. ⁹ A nêl vô xam Smena bêga bê a xovô viyin wê tulec xam ge di a xovô ên a nêbê xam nêl susu maên, lêc Anutu vông vizid tibeac vô xam. Di a xovô kiyang nipaên wê xomxo ya nêl lec xam ge. He kityoo ên nêbê he xomxo Yuda, lêc he o xomxo Yuda lêm. Nge, he tibii wê Seten viac he ge. ¹⁰ Om le i lêc xona ên viyin wê obêc val vô xam ge lêm. Wê lê, Seten nue obêc tung xam ya la vac xumac kalabuhu ên nêbê he obêc yaxên xam. Om xam obêc kilê viyin i tiyi buc vigê yuu. Lêc xam obêc kilê viyin di vông i vin xêkizêc ta di wib hixôn ge od a obêc vông nôn nivîha wê mavîha dôn ge vô xam.

¹¹ “Xam ninyam obêc yêp ge od xam ngô kiyang ga wê Myakilôhô Ngîbua nêl vô xomxo vông vinên vac vigwe vihati gee. Xomxo ti obêc vông vevac vô môp nipaên mi pwoo i pec ge od yibên ngwe wê vông yuu ge obêc vông i vô nipaên lêm.”

Kiyang la vô konglegesen Pegamam

¹² Nang dêc Yesu nêl vô a ên nêbê, “Ông kivuu a kiyang ga i loc vô xomxo wê tu konglegesen Pegamam nêl bazub ge bêga bê a ga wê a hóm yipac levac wê xônên manôn vilu vilu ge. ¹³ A nêl vô xam Pegamam bêga bê a xovô xam bom. Seten tu levac vac xam bom. Mêlêc a xovô ên a nêbê xam mi hóm a lêg xôn di vông i vin xêkizêc di xam o yax

vông vinên wê xam vông ge vun lêm. Ilage xomxo vông vinên ti lê nêbê Antipas dô hixôn xam di nêl kiyang wê a vông ge vô xam di o sea kiyang wê a vông ge ti lêm. Lêc tibii hi Antipas yib vac xam mahigun vac vigwe wê Seten tu levac vac ge di xam wê. Lêc xam o sea vông vinên wê xam vông ge lêm. ¹⁴ Mêlêc kiyang ya yêp bêga ên nêbê xam ya mi timu vô môm nipaên wê Belam vông ilage. Belam hilung môm kityooên vô xomxo ngwe lê nêbê Belak, di Belak hilung môm nipaên tige vô xomxo Islel om he ya susu yaên wê tibii vông i tu daa vô anutu kityooên wê mayibên ge, di he vông môm yôdac vêu yuu vux hixôn. Lêc gwêbaga xam ya mi timu vô môm soên bêge. ¹⁵ Di xam ya mi timu vô kiyang nipaên wê Nikolas he nue nêl ge. ¹⁶ Mêgem xam pilepac nilôm i loc vô môm nivîha, lêc obêc ma ge od a obêc miloc vô xam lutibed di hi he wê hôm môm nipaên xôn ge ya yipac levac wê yêp vac a myag ge.

¹⁷ “Xam ninyam obêc yêp ge od xam ngô kiyang ga wê Myakilôhô Ngibua nêl vô xomxo vông vinên vac vigwe vihati ge. Xomxo ti obêc vông vevac vô môm nipaên mi pwoo i pec ge od a obêc vông yaên lag puunê lê nêbê mana wê dô xôpacên ge vô i ên i ya, di a obêc vông ngidax kwem ti vô i di kivuu i lê paha lec ngidax tyo, di xomxo bangwe ob xovô lê paha tige lêm. Nge, xomxo ti wê lê yêp lec ngidax tige vaci obêc yê di xovô.”

Kiyang la vô konglegesen Taiataila

¹⁸ Nang dêc Yesu nêl vô a ên nêbê, “Ông kivuu a kiyang ga i loc vô xomxo wê tu konglegesen Taiataila nêl bazub ge bêga bê Anutu nu tuc a wê a magngiluhu linac tiyi xocbê ngwax ge di a vixag tiyi xocbê ain wê xomxo si lec ngwax mi i vô hi ge. ¹⁹ A nêl vô xam Taiataila bêga bê a xovô môm wê xam vông ge vihati, om a xovô môm xêyaa vin lecên hixôn môm vông vinên wê xam vông ge. Di a xovô ên a nêbê xam mi ngidu xomxo xôn, di xam le xêkizêc vac viyin, di gwêbaga xam vông yuac levac luu wê xam vông ilage vêl. ²⁰ Mêlêc kiyang ti yêp vô xam bêga nêbê xam o sea vêu nipaên ti lê nêbê Jesebel ge lêm. Nge, xam vông i dô hixôn xam. Vêu tige kityoo ên nêbê i plopete ti, di kityoo a nuge yuac mi didii he la vac môm yôdac vêu yuu vux, di vông he ya yaên wê tibii vông i tu daa vô anutu kityooên ge. ²¹ A vông buc ya vô vêu tige ên a nêb i pilepac i, lêc vêu tige nêb ob pilepac i vêl ên môm yôdac vêu yuu vux lêm. ²² Om ngô lê, a obêc vông yidac levac vô vêu tige. Di he wê vông yôdac vô i ge, he obêc pilepac he vêl ên môm nipaên lêm ge od a obêc vông myavinê mabu vô he, ²³ di a obêc hi vêu tyo nue yib. Mêgem xomxo vông vinên vac vigwe vihati gee ob yê mi xovô bêga bê a ga wê a yaxên xomxo vihati piyôp yuu nilô mi xovô, di a obêc vông nipaên me nivîha vô xam toto i tiyi môm wê xam vông ge.

²⁴ “Lêc xam ya vac Taiataila ge, xam o timu vô kiyang kityooên wê Jesebel nêl ge lêm, di xam o xovô Seten piyôp wê yêp xôpacên vac i nilô ge lêm. Om a nêl vô xam ên a nêbê a obêc vông viyin ngwe vô xam hixôn lêm, ²⁵ lêc xam hôm kiyang yuu yuac nôl xôn pilihi mi dô di i loc tyip vô buc wê a obêc vena lec ge. ²⁶ Xomxo obêc vông vevac vô môm nipaên mi pwoo i pec di vông a yuac di i la tyip lec buc wê obêc yib ge od a ob vông i tu levac di i viac xomxo vac vigwe vihati. ²⁷ Om obêc hôm xax ain di viac he xêkizêc tiyi xocbê xomxo hôm xax ain vac vigê di hi dêg hibû sea ya ge. Yuac wê he viac ge tiyi xocbê yuac wê Mag vông vô a ge. ²⁸ Di a ob vông pitua wê vigwe vidiiên ge vô xomxo tigeê.

²⁹ “Xam ninyam obêc yêp ge od xam ngô kiyang ga wê Myakilôhô Ngibua nêl vô xomxo vông vinên vac vigwe vihati gee.”

3

Kiyang la vô konglegesen Sadis

¹ Nang dêc Yesu nêl vô a, Jon, ên nêbê, “Ông kivuu a kiyang ga i loc vô xomxo wê tu konglegesen Sadis nêl bazub ge bêga bê a wê Anutu Myakilôhô Ngibua vigê vilu di sec yuu dô hixôn a, di a hôm pitua vigê vilu di sec yuu vac vigêg.

“A nêl vô xam Sadis bêga bê a xovô xam nêl yuac. Xomxo pîmil xam ên nêbê xam mi tîmu vô môp mavîha. Lêc xam o tîmu vô môp tige lêm. Nge, xam tîmu vô môp mayibên.
² Om xam kîdi lec dî sea yêpên, dî vông xam yuac wê xam sea ge i yêp nivîha i tii vac, ên a o xê xam yuac ti nivîha vô Mag Anutu manôn lêm. ³ Ilage xam ngô kiyang tige mî xovô. Om xam xovô kiyang tige i tii vac dî hôm xôn pîlihi, dî pîlepac xam. Lêc xam obêc kîdi lec dî sea yêpên mî pîlepac xam lêm ge od a obêc val vô xam tîyi xocbê tîbii yôdac ge dî xam ob xovô buc tige lêm. ⁴ Lêcom xam Sadis ya ge, xam o vông môp nipaên lêm, om tîyi xocbê xam o vînyum ngakwi ningeac lêm. Om a xê xam tîyi wê xam obêc vînyum ngakwi kwem dî lam dô hixôn a ge. ⁵ Xomxo ti obêc vông vevac vô môp nipaên mî pwoo i pec ge od a ob vông ngakwi kwem tibêge vô i mî i vînyum, dî a ob kitya i lê vêl ên kîpihac lêm. Kîpihac tige nêl xomxo wê obêc dô mavîha luta gee lê. Dî a ob nêl xomxo tige lê kîtong i yêp seac vô Mag, dî a ob nêl i lê kîtong vô Mag vông angela hixôn.
⁶ “Xam nînyam obêc yêp ge od xam ngô kiyang ga wê Myakîlôhê Ngîbua nêl vô xomxo vông vinên vac vîgwe vîhati gee.”

Kiyang la vô konglegesen Piladelpia

⁷ Nang dêc Yesu nêl vô a ên nêbê, “Ông kîvuu a kiyang ga i loc vô xomxo wê tu konglegesen Piladelpia nêl bazub ge bêga bê a ga, a xomxo ngîbua dî a kiyang nôn kehe. A kô ki wê Devit vông ge. Om a obêc tax vuayen ge od ti o tîyi wê ob tung lec ge lêm, dî a obêc tung lec ge od ti o tîyi wê ob tax i tii vac ge lêm. ⁸ A nêl vô xam Piladelpia bêga bê a xovô xam nêl yuac, om wê lê. A vông vuayen ti le taxên vô xam mamnôn, dî ti o tîyi wê ob tung lec ge lêm. A xovô ên a nêbê xam nêl xêkîzêc tîyiên ma, lêc xam mi tîmu vô kiyang wê a vông ge dî xam o yax a vun lêm. ⁹ Om ngô lê. Seten nue nêl ên nêbê he xomxo Yuda, lêc he o xomxo Yuda lêm. Nge, he xomxo kityooên. Om a obêc vông he i loc yêp vac xam kwa ngîbi ên he i xovô bê a xêgyaa vin lec xam. ¹⁰ Xam mi le xêkîzêc vac vîyin tîyi xocbê a nêl vô xam ilage. Mêgem a obêc vô xam vêl ên vîyin wê obêc val vô xam ge. Vîyin tige obêc yaxên xomxo vîhati wê dô kîbun ga ge. ¹¹ A obêc mîloc vô xam lutibed, om xam hôm vông vinên wê xam vông ge xôn pîlihi ên xomxo ti i o léc vô nôn nivîha wê Anutu vông vô xam ge vêl ên xam lêm. ¹² Xomxo ti obêc vông vevac vô môp nipaên mî pwoo i pec ge od a obêc vông i le tîyi xocbê xax xêkîzêc wê le vac Mag Anutu xumac ngîbua nîlô ge, dî xomxo tige ob sea xumac ngîbua nîlô dî lam lop mî la vêl lêm, dî a ob kîvuu Mag Anutu lê lec i dî kîvuu Mag Anutu vîgwe levac lê lec i hixôn. Vîgwe tige, Jelusalem paha wê Mag Anutu obêc vông i lop mî lam gê lag puunê ge. Dî a ob kîvuu a lêg paha lec xomxo tyo hixôn.

¹³ “Xam nînyam obêc yêp ge od xam ngô kiyang ga wê Myakîlôhê Ngîbua nêl vô xomxo vông vinên vac vîgwe vîhati gee.”

Kiyang la vô konglegesen Leodisia

¹⁴ Nang dêc Yesu nêl vô a ên nêbê, “Ông kîvuu a kiyang ga i loc vô xomxo wê tu konglegesen Leodisia nêl bazub ge bêga bê kiyang nôn kehe a, dî a mi nêl Anutu kiyang vîhati ge yêp nivîha, dî a o yax ti vun lêm, dî susu vîhati wê Anutu tung ge a tu kehe ên. ¹⁵ A nêl vô xam Leodisia bêga bê a xovô xam nêl yuac. Xam o dô tîyi xocbê mia ningîgooên nivîha ge lêm dî xam o dô tîyi xocbê mia nivîne nivîha ge lêm. A nêb xam dô i tîyi xocbê mia ningîgooên nivîha me mia nivîne nivîha ge. ¹⁶ Lêc xam mi dô vac mia nivîne yuu ningîgooên mahîgun. Om a ob mutac xam vêl ên myag, ¹⁷ ên xam mi nêl ên xam nêbê, ‘Xe mone levac dî susu tîbeac, om susu ti o ma ên xe lêm.’ Xam mi nêl bêge, lêc xam dô nipaên tîyi wê xomxo ob xo vîgwe pîsiv ên xam ge, dî xam dô tîyi xocbê xomxo wê nêl susu maên ge, dî xam mamnôn toc dî xam dô xêmtuac, lêc xam so ên xam nêb mêd xam dô nimvîha. ¹⁸ Mêgem a vông xovôên vô xam bêga bê xam lam kîsuu gol wê ngwax ya mî i vô paha ge vô a, ên a ob vông xam tulec vîzid tîbeac, dî xam lam kîsuu ngakwi kwem mî vînyum ên xomxo i o yê wê xam dô xêmtuac ge lêm ên ob vông ni yocên vô xam, dî xam lam kîsuu hizi wê xam ob lipac mamnôn ya ge ên xam mamnôn i seac dî xam wê vîgwe i tii vac. ¹⁹ Xomxo wê a xêgyaa vin lec he ge, a nêl he nêl nipaên

kitong vô he di titô he. Om xam xovô môt wê xam vông ge di sea môt nipaên vîhati i loc yêp xel, di pilepacxam mi vô paha lec. ²⁰ Xam wê lê, a val le kwabo vô vuayen di a hi vîgê lec xumac di keac. Om xomxo ti obêc ngô a vyag di lam tax xumac ge od a obêc la vac xumac lôma di la dô hixôn i, di xii xôn ob xa myam i yêp tîbed. ²¹ Xomxo ti obêc vông vevac vô môt nipaên mi pwoo i pec ge od a obêc tyuc lec di i dô lec sia king wê a vông ge hixôn a, tîyi xocbê a vông vevac mi pwoo nipaên pec ge od a la dô lec sia king hixôn Mag Anutu.

²² “Xam ninyam obêc yêp ge om xam ngô kiyang ga wê Myakilôhô Ngîbua nêl vô xomxo vông vinên vac vîgwe vîhati gee.”

4

He pîmil Anutu gê lag puunê

¹ Kiyang wê a kivuu vô konglegesen ge tîyôô, mêdec a, Jon, a xê mag la kisiinê, lêc a xê vuayen wê le taxên gê lag puunê ge. Di vya wê a ngô taxlee tîyi xocbê vuac tyuc ge, a ngô vya tige tii vac, di vya tyo nêl vô a ên nêbê, “Ông lec lam kisi ga lê, lêc a obêc hîlung buc wê obêc val tîmuên ge vîhati vô ông.” ² Mêdec lutibed Myakilôhô Ngîbua lam hîvun a xôn di a xê mag la sia king ti gê lag puunê di xomxo ti dô lec. ³ Xomxo tige wê dô lec sia king ge linac xêseac tîyi xocbê ngîdax kwem lê nêbê jaspâ hixôn ngîdax hi ngwe lê nêbê konilian. Vîlub koo di buu vô sia king tige di a xê tîyi xocbê ngîdax niyuu lê nêbê emelal. ⁴ Di sia 24 le i vivac vô xomxo ti wê dô lec sia king tige, di gyovîxa 24 dô lec sia tige. Di he vînyum ngakwi kwem di tung kîlung gol tîyi xocbê king mi tung ge lec bazub. ⁵ Sia king tige tîyi xocbê deac hîxelac di tug di vô didun levac, di ngwax tumên vîgê vîlu di sec yuu tum mi le vô sia king manôn. Ngwax vîgê vîlu di sec yuu gee tîyi xocbê Anutu Myakilôhô Ngîbua vîgê vîlu di sec yuu. ⁶ Susu ti tîyi xocbê gwec ge yêp vô sia king manôn, di gwec tige xêseac ta tîyi xocbê deac ge.

Lîlii mavîha yuudîyuu buu sia king tige. Ti le vô manôn di ti le vô nîmi di yuu le vîlu vîlu. He mangîluhu tîbeac dô lec he nîvî vîhati, ⁷ di lîlii mavîha ti xocbê noo laion, di ti xocbê bwoc levac, di ti xocbê xomxo, di ti xocbê tul wê mi bôb mi la kisi ge, ⁸ di he toto ge vînihi vîgê vîlu di sec ti, di he mangîluhu tîbeac hîvun he nîvî yuu nîlô xôn, di he mi vông lîlo tîyi bucên yuu vîdîiên vîhati bêga ên nêbê, “Apumtau Anutu xêkîzêc kehe ông, ông ngîbua, ông ngîbua, ông ngîbua, di ông dô mugên ilage, di dô gwêbaga, di ông obêc dô luta lêc luta.”

He nêl kiyang tîbêge di o vông mahîgun vac lêm.

⁹ Anutu ge wê dô lec sia king mi dô mavîha luta lêc luta. Di lîlii mavîha yuudîyuu gee mi nêl Anutu xêseac kitong, di vông i lê vô levac, di pîmil i. Buc vîhati wê he vông bêge ge ¹⁰ od gyovîxa 24 tige la yêp kîpôm manôn vac kîbun vô Anutu wê dô lec sia king mi dô mavîha luta lêc luta ge di pîmil i, di nêx he kîlung gol la dô vô sia king manôn di nêl ên nêbê,

¹¹ “O Apumtau, xe Anutu ông. Ông tîyi wê xomxo ob nêl xêseac wê ông vông ge kitong, di vông ông lêm i vô levac, di dô vac xêkîzêc wê ông vông ge kwa ngîbi, ên ông tung susu vîhati ya xovôên wê ôcông va vông ge, mêgem susu tyoe dô gwêbaga.”

5

Jon yê kîpîhac ti

¹ A xê wê Anutu dô lec sia king ge, di i hôm kîpîhac ti vac vîgê hîyôv, lêc kiyang yêp vac nîlô di yêp lec nîmi hixôn. Di he vîlun kîpîhac xôn di pîtii ya tep vîgê vîlu di sec yuu. ² Mêdec a xê angela xêkîzêc ti keac vya levac bêga ên nêbê, “Letya nîvîha tîyi wê ob tax tep di tîdîi kîpîhac tiga?” ³ Angela nêl bêge, lêc xomxo wê dô lag puunê, di he wê dô lec kîbun, di he wê yib di dô vac kîbun nîlô gee, ti o nîvîha tîyi wê ob tîdîi kîpîhac tyo mi yê di kitong ge lêm. ⁴ Di a xê wê he o tulec xomxo ti tîyi wê ob tîdîi kîpîhac mi kitong ge lêm, om vông a byag levac. ⁵ Mêdec gyovîxa ti nêl vô a ên nêbê, “Le i byag lêm.

Ngô lê. Xomxo ti wê xêkizêc tîyi xocbê noo laion ge pum lec kehe Yuda, dî Devit ge i bu ilage. Xomxo tyo vông vevac vô môp nipaên mî pwoo i pec om tîyi wê obêc tax tep vigê vilu dî sec yuu ge vêl dî tidii kîpihac tyo.”

Jon yê Yesu xocbê bwoc Sipsip Nu ti

⁶ A xê Anutu sia king wê lîlii maviha yuudiyuu le i buu ge, dî a xê bwoc Sipsip Nu ti le vac sia king yuu gyovîxa mahigun, dî bwoc Sipsip Nu tyo tîyi xocbê xomxo hi i yib ge, dî i levac vigê vilu dî sec yuu, dî mangîluhu vigê vilu dî sec yuu. Mangîluhu tige, ge Anutu Myakîlôhông Ngîbua vigê vilu dî sec yuu wê i vông he la vac vigwe vîhati ge. ⁷ Mêdec bwoc Sipsip Nu tige la hôm kîpihac wê yêp vô Anutu wê dô lec sia king ge vigê hiyôv. ⁸ Hôm kîpihac pyap, mêdec lîlii maviha yuudiyuu hixôn gyovîxa 24 ge la yêp kîpôm manôn vac kîbun vô bwoc Sipsip Nu tyo. Gyovîxa tige toto hôm gita tîyi he vac vigê dî hôm pile gol vac vigê tîyi he vîhati. Ngwaxlu nivîvea nivîha dô vac pile gol tige mî pup lec vîhati. Ngwaxlu nivîvea nivîha ge xomxo vông vinên kîtaaên wê he mi kîtaa ge. ⁹ Mêdec he gyovîxa vông lîlo paha ti bêga ên nêbê,

“Ông nivîha tîyi wê ông ob hôm kîpihac tyo dî tax tep vêl ên ge. Ên xomxo hi ông wib ilage, dî ông kîsuu xomxo vêl ya hi wê ông vông ge dî kîtya he nêp nipaên vêl, dî vông he loc vô Anutu. Ông kîsuu xomxo kehe toto, dî vya toto, dî ninîvi toto, dî xomxo vac vigwe toto ge hixôn, ¹⁰ dî ông vông he tu il Anutu nue yuac, dî i tu he nêp levac, dî he ob tu xomxo levac gê kîbun.”

He pîmil bwoc Sipsip Nu tige

¹¹ Pyap dêc a xê mag la, dî a ngô angela tîbeac vya. He tîbeac wê tîbeac tîyi xocbê tausen yuu milion ge. Dî he le ngîvina sia king hixôn lîlii maviha yuudiyuu dî he gyovîxa, ¹² dî keac vya levac ên nêbê,

“Bwoc Sipsip Nu tiga wê xomxo hi i yib ge, i nivîha tîyi wê ob kô lê levac hixôn susu nivîha dî xovôên yuu xêkizêc vîhati, dî i tîyi wê xomxo vîhati ob nêl i lê i vô levac dî nêl i xêseac kîtong, dî pîmil i ge.”

¹³ Mêd a ngô xomxo hixôn susu wê Anutu tung ge vîhati vya, he wê dô lag puunê dî dô lec kîbun dî dô vac kîbun nîlô dî dô vac gwec ge, he vîhati nêl ên nêbê,

“Anutu wê dô lec sia king ge yuu bwoc Sipsip Nu tyo, il ob pîmil yuu, dî nêl yuu lê i vô levac, dî nêl xêseac yuu xêkizêc wê yuu vông ge kîtong i yêp luta lêc luta.”

¹⁴ Dî lîlii maviha yuudiyuu ge nêl ên nêbê, “Nôn!” Mêdec gyovîxa vîhati la yêp kîpôm manôn vac kîbun vô yuu dî pîmil yuu.

6

Bwoc Sipsip Nu tige tax tep vigê vilu dî sec ti vêl ên kîpihac

¹ Pyap dêc bwoc Sipsip Nu tige hôm kîpihac wê tep vigê vilu dî sec yuu pîtii xôn ge. Nang dêc a xê wê i tax tep taxlee tip. Mêd a ngô lîlii maviha yuudiyuu ge ti tyuc vya levac tîyi xocbê deac tug ge dî nêl ên nêbê, “Lam!” ² Dî a xê mag la, lêc a xê xôhông kwem ti val, dî xomxo ti dô lec dî hôm vîxev yuu vîhol vac vigê. Mêdec Anutu vông kîlung ti vô i. Kîlung tige, he mi vông vô xomxo wê vông vevac mî ngînoo ge. Xomxo tige la vông vevac mî ngînoo gwêbaga, dî i yuac gên yêp wê ob vông vevac mî ngînoo xomxo tîbeac vêl.

³ Nang dêc bwoc Sipsip Nu tyo tax tep ngwe wê vông yuu ge tip. Lêc a ngô lîlii maviha ti wê vông yuu ge vya wê nêl ên nêbê, “Lam!” ⁴ Mêd xôhông ngwe wê ninîvi hi ge ti val, dî xomxo ti dô lec. Mêdec Anutu vông xêkizêc vô i ên nêb i kîtya môp malehe vêl ên vigwe vîhati ên xomxo i vông vevac vîma dî hima mî yib. Om he vông yipac dia ti vô xomxo tige mî i kîlê.

⁵ Nang dêc bwoc Sipsip Nu tyo tax tep ti wê vông yon ge tip. Nang dî a ngô lîlii maviha ti wê vông yon ge vya wê nêl ên nêbê, “Lam!” Mêdec a xê xôhông vîliac ti val, dî xomxo ti dô lec dî hôm skel ti vac vigê vilu, ⁶ dî a ngô vya ti lam vac lîlii maviha yuudiyuu gee mahigun bêga ên nêbê, “Ông yev plaua ya kap ti ên tîbii i kîsuu ya mone levac xocbê

mone kehe ti, di yev pidi ya kap lu yon ên tibii i kisuu ya mone levac xocbê mone kehe ti. Léc glis yuu mia ge mone i nipwo tya.”

⁷ Nang dèc bwoc Sipsip Nu tige tax tep ti wê vông yuudiyuu ge tip. Mèdèc a ngô lìli mavîha ti wê vông yuudiyuu ge vya wê nêl ên nêbê, “Lam!” ⁸ Di a xê xôhò zang ti val, di xomxo ti dô lec lê nêbê Yibên, di xomxo ngwe lê nêbê Vigwe Yibên ge timu vô i mi val. Mèd Anutu vông xêkizêc vô yuu ên nêb yuu i hibû xomxo vîhati i loc dô kidu yuudiyuu, léc hi kidu ti i yib di kidu yon i dô. Om yuu hi he ya yib ya yipac wê manôn vilu vilu ge, di vông vip i den ya mi he yib, di yidac kehe toto tulec he ya di he yib, di bwoc vîmen kibun ga nga he ya ma vêl.

⁹ Nang dèc bwoc Sipsip Nu tyo tax tep ti wê vông vigê vilu ge tip. Mèdèc a xê xomxo yibên kinu dô vac alta ngibi. Ilage xomxo tige dô mavîha di hòm xolac xôn pîlihi di nêl i yêp seac, léc tibii hi he yib. ¹⁰ Om he tyuc vya levac ên nêbê, “O Apumtau, xe king ông, ông ngibua, di kiyang nôn kehe ông. Buc vaba obêc lam la vêl di ông ob yaxên xomxo wê kipyax xe hi sea ge nêl kiyang di vông myavîwen vô he?” ¹¹ He kinêg bêge, mèdec Anutu vông ngakwi kwem dia vô he toto di nêl vô he ên nêbê, “Xam dô seac vêl myabo lê, léc tibii obêc hi xam lime yuac ya yib di hi xam lime ya yib hixôn, tîyi xocbê he hi xam wib ilage. Di obêc la pyap ge od a ob vông myavîwen vô he lec wê he kipyax xam hi sea ge.”

¹² Nang dèc bwoc Sipsip Nu tyo tax tep ti wê vông vigê vilu di sec ti ge tip. Mèdèc a xê ngiyêg levac ti yoc, di hiyôv vô vilîac tîyi xocbê nivîmihi vilîac ge, di dentuc vô hi xocbê xomxo hi ge, ¹³ di pîtua lag puunê tô mi lam kibun tîyi xocbê lea lîloo xax nôn wê huu ge toc mi lam kibun ge. ¹⁴ Mèd lag vilun xôn tîyi xocbê guhu vilunên ge mi la xô ma, di kitôn wê le kibun ge hixôn kitôn wê le vac gwec mahîgun ge vîhati, he sea ben di la. ¹⁵ Mèd king wê dô kibun ge vîhati hixôn xomxo levac, di tibii vevac wê levac ge, di xomxo wê susu tîbeac ge, di he wê xêkizêc ge, di he wê tu xomxo nue yuac gee, di he wê viac nue yuac ge, he vîhati yang pec mi la xôpac vac vu madia hixôn ngidax wê yux lec kitôn vac madia ge. ¹⁶ Di he tyuc la vô kitôn yuu ngidax ên nêbê, “Lam tô lec xe mi hivun xe xôn ên Anutu wê dô lec sia king ge manôn, ên yêen xe i ma, di lam hivun xe xôn ên xêyaa myavînê wê bwoc Sipsip Nu tige vông ge, ¹⁷ ên buc levac wê xêyaa myavînê wê Anutu yuu bwoc Sipsip Nu vông ge val gwêbaga, om letya tîyi wê ob le xêkizêc vac vîyin tiga?”

7

Xomxo Islel 144,000 kô mak wê Anutu vông ge

¹ Pyap dèc a, Jon, a xê angela yuudiyuu wê le vô kibun myahîpu yuudiyuu ge. He hòm lea xôn vac kibun myahîpu yuudiyuu ên nêb lea i o léc vivêe kibun yuu gwec me xax ti lêm. ² Angela yuudiyuu gee, Anutu vông xêkizêc vô he ên nêb he i vông kibun yuu gwec i vô nîpân. Mèdec a xê angela ba ti kidi vac vîwen wê hiyôv tyip lam ge, di i hòm Anutu wê mavîha ge susu ti wê ob vông mak lec xomxo ya ge, di i tyuc vya levac vô angela yuudiyuu gee ên nêbê, ³ “Xam o léc vông kibun yuu gwec di xax i vô nîpân lutibed lêm. Nge, xe obêc vông mak lec xomxo wê tu Anutu nue yuac ge manôn tax lê. Nang dèc timuên xam vông kibun yuu gwec di xax i vô nîpân.” ⁴ Nêl bêge mèdec nêl kitong ên nêbê he ob vông mak lec xomxo Islel 144,000, di ob vînoo he vac Islel kehe vîhati. ⁵ Mègem 12,000 pum lec kehe Yuda, di 12,000 pum lec kehe Luben, di 12,000 pum lec kehe Gat, ⁶ di 12,000 pum lec kehe Asa, di 12,000 pum lec kehe Naptalai, di 12,000 pum lec kehe Manasa, ⁷ di 12,000 pum lec kehe Simion, di 12,000 pum lec kehe Livai, di 12,000 pum lec kehe Isakal, ⁸ di 12,000 pum lec kehe Sebyulan, di 12,000 pum lec kehe Josep, di 12,000 pum lec kehe Bensamin. He gee wê he kô mak wê Anutu vông ge.

Xomxo kidu levac ti pîmil Anutu

⁹ Pyap dèc a xê mag la, léc a xê xomxo tîbeac kitucma mi dô, léc he tîbeac hiwocên, om o tîyi wê xomxo ti ob kitong he ge lêm. He lam vac vigwe toto, di kehe toto, di nîvî

toto, di vya toto. Di he vinyum ngakwi kwem di le vô sia king yuu bwoc Sipsip Nu tige manôn, di he vîhati hêm bii lihi vac vigê,¹⁰ di tyuc vya levac ên nêbê, “Il nêd Anutu wê dô lec sia king ge hixôn bwoc Sipsip Nu tyo, yuu vô il vêl ên il nêd nipaên di vông il dô nidvîha.”

¹¹ Mêdec angela vîhati le i buu sia king yuu gyovîxa di lîlii mavîha yuudiyuu, di he la le vô sia king manôn di la yêp kipôm manôn vac kibun vô Anutu, di pîmil i bêga ên nêbê,¹² “Vixôhilôg nô! Il obêc hi vixad ên il Anutu, di nêl xêseac wê i vông ge i yêp seac. Anutu tu xovôên nivîha vîhati kehe, di il pîmil i, di yong i lê i vô levac. Xêkizêc vîhati ge yêp vô i, di xêkizêc vîhati yang ge tu ici va xe di obêc yêp luta xel. Nôn.”

¹³ Mêdec gyovîxa ti kinêg vô a ên nêbê, “Xomxo tigae wê vinyum ngakwi kwem gee, he letyae, di he lam gê na?”¹⁴ Om a luu i vya bêga ên a nêbê, “Xomxo levac, a lungên di ôcông va xovô pyap.” Mêdec gyovîxa tyo nêl vô a ên nêbê, “Xomxo tigae wê tîbii vông myavînê levac vô he ên wê he vông i vin ge, om tîyi xocbê bwoc Sipsip Nu lipac ngakwi wê he vông ge vô paha ya i hi.¹⁵ Mêgem he le vô Anutu wê dô lec sia king ge manôn, di pîmil i vac xumac ngîbua tîyi bucên yuu vidiiên vîhati, di Anutu vaci wê dô lec sia king ge obêc dô hixôn he di viac he.¹⁶ Om vip ti ob den he lêm, di mia ob ma ên he lêm, di hîyôv ob ya he lêm, di susu ti obêc vô myavînê vô he ninîvi lêm,¹⁷ ên bwoc Sipsip Nu tige wê dô lec sia king ge obêc tu he nên xomxo wê ob viac he di didii he mî he la num mia mavîha luta dôên ge, di Anutu obêc kîtya he maluc vêl ên he manôn, di he ob byag i tii vac lêm.”

8

Bwoc Sipsip Nu tige tax tep ti wê vông vigê vilu di sec yuu ge tip

¹ Nang dêc bwoc Sipsip Nu tige tax tep ti wê vông vigê vilu di sec yuu ge tip, om vigwe kîsii ganê yêp didun maên tîyi xocbê hîyôv manôn vilubed.² Di a xê angela vigê vilu di sec yuu wê mi le vô Anutu manôn ge, di he hêm vuac vigê vilu di sec yuu vac vigê.

³ Mêdec angela ti kô pile gol di la le vô alta, di Anutu vông susu nivîvea nivîha tîbeac vô i ên nêb i kîruc susu nivîvea tyoe hixôn xomxo vông vinên nên kîtaaên, di la tung vîhati xocbê daa lec alta gol wê le vô Anutu manôn ge.⁴ Mêdec susu nivîvea lu hixôn xomxo vông vinên nên kîtaaên lec vac pile wê angela hêm vac vigê ge di la vô Anutu.⁵ Mêdec angela tyo hêm pile gol tige di tung ngwax wê dô lec alta ge vac pile mî i pup lec, di nêx i la lec kibun, mêdêc deac tug, di vigwe vô nididun, di deac hîxelac, di ngîyêg yoc.

Angela yuudiyuu vê vuac

⁶ Nang dêc angela vigê vilu di sec yuu wê kô vuac vigê vilu di sec yuu gee viac he ên nêb he ob vê vuac tyoe.

⁷ Mêgem angela ti wê le mugên ge vê i vuac taxlee. Di Anutu vông yôg vac kibun hixôn xax vîhati la kîdu yon. Mêdec ais yuu ngwax hixôn hi tô mî la kibun di ya kibun hixôn xax kîdu ti ma vêl, di kîdu yuu yêp nivîha. Di ngwax tige ya nita wê paha ge vîhati ma vêl.

⁸ Nang dêc angela ngwe wê vông yuu ge vê vuac wê i vông ge. Mêdec Anutu nêx susu levac ti xocbê kîtôn wê ngwax tum lec ge la tô vac gwec, di vông yôg vac gwec la kîdu yon, lêc kîdu ti vô hi xocbê xomxo hi ge, di kîdu yuu yêp nivîha,⁹ di Anutu hîbu lîlii mavîha wê dô vac gwec ge la kîdu yon, lêc kîdu ti yib mîma vêl, di kîdu yuu dô mavîha, di he hîbu sip la kîdu yon di kîdu ti vô nipaên, di kîdu yuu le nivîha.

¹⁰ Nang dêc angela ti wê vông yon ge vê i vuac. Anutu hi mia tip la bo yon. Mêdêc pîtua levac ti wê tum xocbê ngwax ge lam gê lag puunê di tô mî la kibun vac mia bo ti, di bo yuu yêp nivîha, di pîtua tige tô mî la vac mia wê yêp vac lôva ge vîhati.¹¹ Pîtua tyo lê nêbê kîlin xocbê pîxoho. Om vông mia kîdu ti vô kîlin, lêc kîdu yuu dô nivîha. Xomxo tîbeac num mia kîlin tige di yib mîma vêl.

¹² Nang dêc angela ti wê vông yuudiyuu ge vê i vuac. Anutu vông yôg vac hîyôv yuu dentuc di pîtua la kîdu yonyon. Mêdêc hîyôv yuu dentuc di pîtua, kîdu titi linacên ma,

dî kidu yuuyuu linac. Mêgem vô vidiiên yuu hucên ge, hiyôv kityê ti vô mapitoc ta, dî kityê yuu linac. Dî vô bucên ge dentuc yuu pitua kidu titi linacên ma, dî kidu yuuyuu linac.

¹³ Nang dêc a xê tul ti bôb mi la kisii ganê, dî a ngô menac tige tyuc vya xêkizêc bêga ên nêbê, “Axi! Axi! Axi! Angela yon gên dô, om yon obêc vê yon vuac ge od viyin levac mabu obêc val vô vêx yuu vux vihati wê dô kibun ge.”

9

Angela ti wê vông vigê vilu ge vê vuac

¹ Nang dêc angela ti wê vông vigê vilu ge vê i vuac. Mêd a xê pitua ti hoo gê lag puunê dî la kibun, dî Anutu vông ki wê ob tax madia wê mapitoc ta ge vô pitua tige. ² Om tyo tax madia tyo, dî ngwaxlu levac xocbê ngwax ya vuac ge lam tyip vac, dî hivun hiyôv yuu lag xôn dî vigwe vô mapitoc ta. ³ Mêdêc hiveac tibeac lam vac ngwaxlu tige dî lam la lec kibun. He kô xêkizêc tîyi xocbê kipyêc wê dô kibun ge. ⁴ Mêdêc kiyang la vô hiveac bêga ên nêbê, “Xam o léc vông nita yuu xax hixôn susu wê tyip lec kibun ge i vô nipaên lêm. Nge, xam loc vô xomxo wê Anutu mak o yêp lec he manôn lêm ge, dî xam loc vông he i vô nipaên. ⁵ Om xam loc vông myavinê mabu vô he i tîyi dentuc vigê vilu, léc le i léc hi he i yib lêm.” Kiyang nêl bêge, dî myavinê wê hiveac vông vô xomxo ge tîyi xocbê myavinê wê kipyêc

vîng xomxo ge. ⁶ Vô buc tige xomxo ob myag môt wê he ob yib lec ge, léc he ob yêvô môt ti lêm, dî he xêyaa ob vin lec nêb he ob yib, léc he ob yib lêm.

⁷ Hiveac tige, he tîyi xocbê xôhê wê xomxo viac pyap nêb ob la vevac ge. Susu ti xocbê kilung gol ge dô lec he bazub, dî manôn tîyi xocbê xomxo manôn ge, ⁸ dî bazub lihi dia xocbê tibii vêx bazub lihi ge, dî nivu tîyi xocbê noo laion nivu ge, ⁹ dî nivu tîyi xocbê ngakwi ain, dî he vinihi vô nididun levac tîyi xocbê pêt nipwo tibeac wê xomxo dô lec dî xôhê didii mi la vevac ge. ¹⁰ Dî he xêxuhu tîyi xocbê kipyêc xêxuhu ge dî mya kilin wê ob vîng xomxo ya ge dô vac he xêxuhu. Om xêkizêc wê he vông ge kehe yêp vac he xêxuhu, om ob vông myavinê vô xomxo tîyi dentuc vigê vilu. ¹¹ Angela tige wê viac madia mapitoc ta ge tu hiveac tige nê king. Vac Hiblu vya angela tyo lê nêbê Abadon, dî vac Glik vya lê nêbê Apolion. Lê tige kehe bêga ên nêbê xomxo ti wê ob kitya susu hixôn xomxo vêl ge.

¹² Mêgem viyin wê mugên wê hiveac vông ge tîyô. Om wê lê, viyin yuu obêc val timuên hixôn.

Angela ti wê vông vigê vilu dî sec ti ge vê i vuac

¹³ Nang dî angela ti wê vông vigê vilu dî sec ti ge vê i vuac. Mêd a ngô vya ti lam vac alta gol levac dia yuudiyuu. Alta tige le vô Anutu manôn. ¹⁴ Vya tyo nêl vô angela ti wê vông vigê vilu dî sec ti wê hêm vuac ge ên nêbê, “Pîwelac angela yuudiyuu wê he ku xôn vac mia levac Yupletis ge dî vông he loc.” ¹⁵ Om angela tige pîwelac he yuudiyuu gee, dî vông he la ên nêb he i loc hibû xomxo vihati ge i loc kidu yon, dî he i hi kidu ti i yib, dî kidu yuu i dô mavîha. Ilage angela tyoe viac he pyap dî he dibin klismas dî dentuc dî buc hixôn hiyôv manôn wê he ob vông vevac lec ge. ¹⁶ Om he didii nue vevac wê dô léc xôhê ge mi la. Xomxo vevac tige tibeac hiwocên tîyi xocbê 200 milion ge, dî a ngô wê he nêl he naba tibêge. ¹⁷ Dî a xê xocbê a xê vîvia, léc xomxo vevac tige dô lec xôhê. Xomxo tige vînyum ngakwi ain lec pikopac xôn dî ngakwi tige manôn hi yuu niyuu dî zang, dî xôhê wê he dô lec ge bazub tîyi xocbê noo laion ge, dî ngwax yuu ngwaxlu yon ngidax salpa wê ngwax tum vac ge, yon xôn lam vilup vac xôhê mya mi la. ¹⁸ He hi xomxo kidu ti yib ya susu nipaên yon ge, dî kidu yuu dô mavîha. He hi xomxo ya ngwax yuu ngwaxlu yon ngidax salpa wê lam vac xôhê mya ge. ¹⁹ Xêkizêc wê xôhê vông ge yêp vac he mya yuu xêxuhu. He xêxuhu tîyi xocbê myel léc bazub le lec, dî he mi vông vevac ya xêxuhu yuu bazub.

²⁰ Om susu nipaên yon ge hi xomxo ya yib. Lêc he wê gên dô mavîha ge, he o pilepac he ên môp nipaên wê he vigê mi vông ge lêm, di he o sea môp wê he mi kitaa vô vimwo nipaên di kitaa vô anutu kityooên kinu ge lêm. Kinu tige wê he vông ya gol di silva di ain di ngidax di sev ya xax, om kinu tige o tiyi wê ob yê vigwe di ngô kiyang di la vac vigwe ya ge lêm. ²¹ Di xomxo tige mi hi xomxo yib di vông môp yevac di môp yôdac vêx yuu vux, di vông yôdac vô xomxo susu. Lêc he o pilepac he di vô nîmi vô môp nipaên tibêgee lêm.

10

Angela vông kipihac nipwo ti vô Jon mi i ya

¹ Pyap dêc a xê angela xêkizêc ti lop mi lam gê lag puunê, lêc viyobtoc hivun i xôn, di vilub koo mi yêp lec bazub kisii, di manôn linac xocbê hiyôv ge, di vîxa yuu xôn tiyi xocbê teac di ngwax tum lec. ² Di i hôm kipihac nipwo wê tidii pyap ge ti vac vigê, di lax vîxa vilu hiyôv la vac gwec, di lax vîxa vilu kêd la lec kibun kisii, ³ di i tyuc vya levac tiyi xocbê noo laion vô vya ge. Tyuc pyap di deac vigê vilu di sec yuu gee tug di nêl kiyang. ⁴ Deac vigê vilu di sec yuu gee tug di nêl kiyang pyap, om a nêb a ob kivuu kiyang wê he nêl ge, mêlêc a ngô vya ti lam gê lag puunê bêga ên nêbê, “Le i lêc kivuu kiyang wê deac vigê vilu di sec yuu gee tug di nêl ge lêm. Nge, i yêp xôpacên vac ôcông va piyôp.”

⁵ Mêdêc angela ti wê a xê pyap wê vîxa vilu le vac gwec di vilu le lec kibun ge, angela tyo hîlung vigê hiyôv la kisii ⁶ ên nêb ob nêl kiyang vixôhîlôg nôn lec Anutu wê dô mavîha luta lêc luta ge lê. Anutu tung lag hixôn susu wê dô vac ge, di tung kibun hixôn susu wê dô lec ge, di tung gwec hixôn susu wê dô vac ge. Om angela tyo nêl bêga ên nêbê, “Buc val pyap, om Anutu obêc bin buc ngwe hixôn lêm. ⁷ Nge, angela ti wê vông vigê vilu di sec yuu ge obêc vê i vuac ge od Anutu obêc vông kiyang xôpacên wê vông vô nue yuac plopete mi he nêl mi i yêp seac ilage vô nôn lec.”

⁸ Angela nêl bêge, mêdêc vya ti wê lam gê lag puunê mi a ngô ilage nêl vô a tii vac ên nêbê, “Loc hôm kipihac nipwo ti wê tidii pyap mi yêp vac angela vigê ge vêl. Angela tige wê vîxa vilu le vac gwec di vilu le lec kibun.” ⁹ Om a la vô angela tyo mi la nêl vô i ên a nêbê, “Vông kipihac tiga vô a.” Om i nêl vô a ên nêbê, “Hôm kipihac tiga mi loc wa. Di ob vô nyen vac ông myam tiyi xocbê vinoluc ge di ob la dô vac xêmyaa di obêc kilin.” ¹⁰ Mêdêc a kô kipihac nipwo tige vac angela tyo vigê di xa i ma vêl, di kipihac vô nyen vac a myag, di a ngôn i la lê, lêc tyo la vô kilin levac vac a xêgyaa. ¹¹ Mêdêc angela tyo nêl vô a ên nêbê, “Loc nêl Anutu kiyang i tii vac lec buc yuu susu vîhati wê obêc val timuên vô xomxo vac vigwe tibeac, di vya tibeac, di ob val vô king tibeac hixôn.”

11

Xomxo yuu nêl kiyang kitong

¹ Nang dêc Anutu vông pîtoa wê mi kô mak vô susu ya ge ti vô a, di nêl vô a ên nêbê, “Kidi lec mi loc kô mak vô Anutu xumac ngîbua yuu alta di kitong xomxo wê dô vac xumac ngîbua nilô mi kitaa ge. ² Lêc xumac ninyawehe ge, le i lêc kô mak vô hixôn lêm. Nge, ông sea i yêp xel, ên a vông vô tibii madîluhu, om he ob kê vigwe ngîbua Jerusalem vô nipaên tiyi xocbê dentuc 42 ge. ³ Di a obêc vông xêkizêc vô a nuge yuac yuu ên yuu i loc nêl kiyang wê a vông ge vô xomxo. Om yuu obêc vêx nivîmihi wê xomxo mi vînyum lec buc wê he dô vac vîyin ge, di yuu obêc la nêl kiyang wê a vông ge i tiyi buc 1,260.” Angela nêl bêge, di buc 1,260 ge tiyi xocbê kliskas yon di dentuc vigê vilu di sec ti ge.

⁴ Xomxo yuu ge tiyi xocbê xax oliv yuu di lam yuu wê le vô Apumtau wê viac kibun vîhati ge manôn. ⁵ Lêc tibii obêc nêb vông yuu i vô nipaên ge od ngwax obêc tum vac yuu mya di ya tibii vevac tige i ma. Vixôhîlôg, tibii obêc vông nipaên vô yuu ge od ngwax obêc ya he yib. ⁶ Xêkizêc wê yuu vông ge tiyi wê yuu ob kol lag lec di lun valên ob ma i tiyi buc vîhati wê yuu ob nêl Anutu xolac ge. Di xêkizêc wê yuu vông ge tiyi wê yuu ob pilepac mia di i vô hi xocbê xomxo hi ge, di xêkizêc wê yuu vông ge tiyi wê yuu ob vông

xomxo vô nipaên ya viyin kehe toto ge. Om tiyi buc vihati wê yuu obêc nêb vông viyin tibêge ge od yuu obêc vông.

⁷ Yuu obêc nêl Anutu kiyang pyap ge od bwoc vîmen ti obêc lec vac vu madia wê mapitoc ta ge mi val tyip, di ob vông vevac vô yuu di nginoo yuu vêl di hi yuu yib, ⁸ di yuu ninivi ob yêp vac môp levac vac vigwe levac Jerusalem wê nêl kiyang pilepacên nêbê Sodom yuu Isip. Vigwe levac Jerusalem wê ilage tibii hi Apumtau wê yuu vông ge yib lec xax. ⁹ Mêdêc xomxo ya vac ninivi toto di kehe toto di vya toto di vigwe toto ge, he ob yê yuu ninivi tiyi buc yon diluhu di buc ti viwen hixôn, di he ob tyuc lec nêb xomxo i o yev yuu lêm. ¹⁰ Om xomxo kibun ga vihati xêyaa ob vô nivîha ên wê plopete yuu ge yib, om he ob yoo di myêl levac mi ya di vông susu nivîhavîha voma, ên yuu nêl xomxo kibun ga nêl nipaên lec he manôn di vông viyin vô he.

¹¹ Mêdêc buc yon yadiluhu di ti viwen lam la vêl lê, lêc Anutu vê myakilôhò mavîha la vac yuu nilô di yuu kidi lec mavîha mi le kîsii, di xomxo vihati wê yê yuu ge xona mabu ên yuu. ¹² Mêdêc vya levac ti lam gê lag puunê di lam vô yuu bêga ên nêbê, “Muu lec mi lam kîsii ga.” Mêgem yuu lec vac viyobtoc mi la lag puunê di xomxo wê vông vevac vô yuu ge yê wê yuu lec mi la ge. ¹³ Mêdêc lutibed ngiyêg levac yoc di kipê vigwe levac tige mya ti vêl, di mya vigê vilu di sec yuudiyuu gên le nivîha. Ngiyêg tige hi xomxo 7,000 yib, di he wê gên dô mavîha ge xona mabu yocên, om pimil Anutu lag puunê.

¹⁴ Om viyin levac ti wê vông yuu ge val pyap. Om ngô lê, viyin levac ti wê vông yon ge obêc val lutibed.

Angela ti wê vông vigê vilu di sec yuu ge vê i vuac

¹⁵ Nang dêc angela ti wê vông vigê vilu di sec yuu ge vê i vuac di vya ya lam gê lag puunê di tyuc xêkizêc bêga nêbê, “Il Apumtau Anutu hixôn Kîlisi, yuu tu king wê xomxo kibun vihati vông, di ob tu king wê ob dô luta lêc luta ge.”

¹⁶ Nêl bêge mêdêc gyovîxa 24 wê mi dô lec sia wê le vô Anutu manôn ge, he kipôm manôn vac kibun di pimil Anutu ên nêbê,

¹⁷ “Apumtau Anutu, ông xêkizêc kehe, ông dô mugên ilage, di dô gwêbaga hixôn. Ông kô xêkizêc wê ông vông ge lec pyap di ông ob tu xomxo vihati nêl king, om xe ob pimil ông. ¹⁸ Tibii madiluhu xêyaa vô myavînê vô ông, lêcom ông êno ge, ông xêmyaa vô myavînê vô he pyap. Om gwêbaga buc wê ông ob yaxên xomxo yibên nêl kiyang ge val, di buc gwêbaga wê ông obêc vông nôn nivîha vô nume yuac, he wê tu plopete hixôn xomxo vông vinên vihati, di he wê xona ên ông di la vac ông kwa ngîbi, di he wê lê levac di he wê o le levac lêm ge vihati. Di buc gwêbaga wê ông obêc kitya he wê vông xomxo hixôn kibun vô nipaên ge vêl.”

¹⁹ He nêl kiyang tige pyap, mêdêc Anutu xumac ngîbua lag puunê tax mi le myadongên, di Anutu kîlong yêp seac vac xumac ngîbua tyo nilô. Kîlong tige tiyi xocbê kiyang wê Anutu hîlu pyap ilage. Mêdêc deac hixelac, di vigwe vô nididun, di deac tug, di ngiyêg yoc, di lun tiyi xocbê hikwelac kwem ge tô hixôn.

12

Vêx ti yuu myel levac ti kiyang

¹ Nang dêc do levac lag puunê ti val le seac bêga nêbê vêx ti dô, lêc vînyum hîyôv lec ninivi xocbê ngakwi ge, di dentuc dô vac vîxa ngîbi, di pitua vigê yuu di tô mi la yuu ge dô lec bazub tiyi xocbê kîlung ti. ² Vêx tyo nu dô vac xêyaa, lêc kê ên nêb ob yubac, om ta yaxên myavînê levac di iac mabu. ³ Nang dêc do levac lag puunê ngwe val bêga nêbê myel levac mabu ti yêp. Myel tige ninivi hi, di bazub vigê vilu di sec yuu, di levac vigê yuu le lec bazub, di kîlung vigê vilu di sec yuu xocbê kîlung wê king mi tung ge dô lec bazub toto. ⁴ Myel tige xêxuhu pîtyep pitua kidu ti ma vêl di nêx he la lec kibun, di

pítua kîdu yuu ge dô vac lag. Mêdêc myel tige la le vô vêx tyo wê ob kô nu ge manôn ên nêb nipwo tige obêc yubac ge od ob ya. ⁵ Mêdêc vêx tyo kô nu vux ti. Vô buc tímuen wê nipwo tyo obêc vô levac ge od obêc hôm xax tîyi xocbê ain ge vac vîgê dî viac xomxo vîhati ya. Nu tyo yubac om myel tige nêb ob ya, lêc he kô i mî la vô Anutu lec i sia king. ⁶ Vêx tyo pec mî la vac vîgwe myadongên mî la dô vac vîgwe ti wê Anutu viac pyap vô i ge, om he ob vông yaên vô i dî viac i tîyi buc 1,260 (kliskas yon dî dentuc vîgê vîlu dî sec ti).

⁷ Mêdêc vevac levac tyip gê lag puunê. Maikel he nue angela vông vevac vô myel he nue angela nipaên, om he vông vevac voma. ⁸ Lêc Maikel he nue angela luu myel he nue vêl, om myel he nue tîyiên ma wê ob dô lag puunê ge. ⁹ Om Maikel he nue angela nêx myel levac tyo lam kîbun. Myel tige dô ilage, dî lê ngwe nêbê vîmwo nipaên Seten, dî lê ngwe nêbê Devil wê mi nêl kiyang kityooên vô xomxo kîbun ga vîhati. Lêc Maikel he nue angela nêx myel nipaên tige hixôn nue angela nipaên lam kîbun.

¹⁰ Pyap dêc a ngô vya levac ti lam gê lag puunê bêga ên nêbê,
 “Gwêbaga il Anutu vô il vêl ên xêkizêc wê myel nipaên vông ge, om xêkizêc wê Anutu vông ge yêp seac dî i tu king wê il vông ge, dî Kîlisi wê i vông i lam ge tu levac, ên angela wê Anutu vông ge tii xomxo nipaên tyo lam kîbun. Ilage xomxo nipaên tige mi le vô Anutu manôn tîyi vidiiên yuu bucên vîhati, dî nêl kiyang kityooên lec il lige vông vinên vô Anutu. Lêc angela wê Anutu vông ge nêx i lam kîbun. ¹¹ Lêc hi wê bwoc Sipsip Nu vông ge kitya il lige nêp nipaên vêl, om he ngînoo Seten vêl, dî he mi nêl Kîlisi kiyang yêp seac, om he luu Seten vêl, ên he o vông nîlô la vô môt wê nêb he ob dô nivîha ge lêm. Nge, he nêb xomxo obêc hi he yib ge od ge nivîha dî kiyang ti o yêp lêm. ¹² Mêgem ông vîgwe kîsii ganê hixôn xam vîhati wê xam dô kîsii ge, xam xêmyaa i nivîha. Lêc xam kîbun yuu xam gwec, xam xona nêp ên vîyin levac ob val vô xam, ên Seten loc kîbun pyap vô xam dî xêyaa vô myavîné levac, ên xovô nêb i nêp buc wê Anutu obêc kitya i vêl ge val vô kwabo lec.”

¹³ Vya tyo nêl bêge, mêdêc myel levac tige yê wê he nêx i lam kîbun ge, om la tii vêx tyo wê kô nu vux tige ên nêb ob hi i yib. ¹⁴ Lêcom Anutu vông tul levac vînihi yuu vô vêx tyo ên nêb i vînyum lec i dî bôt mî loc kîsii ya dî sea myel i dô, dî loc ben vac vîgwe mahîgun pîleva ên he ob vet i ya yaên dî viac i tîyi kliskas yon dî dentuc vîgê vîlu dî sec ti. ¹⁵ Mêlêc myel tige mutac mia levac vac mya tímû vô vêx tige vîxa ên nêb i loc byêx vêx tyo i loc. ¹⁶ Lêc kîbun ngîdu vêx tyo xôn bêga nêbê sux mya dî ngôn mia wê myel mutac i la ge, om o la hi vêx tyo lêm. ¹⁷ Mêdêc myel xêyaa vô myavîné vô vêx tyo, om loc mî la nêb ob la vông vevac vô vêx tyo nue. He gee wê mi tímû vô Anutu xolac dî vông i vin Yesu dî nêl i kiyang yêp seac. ¹⁸ Mêdêc myel tige mîla le vô gwec nînya.

13

Bwoc vîmen yuu val

¹ A xê bwoc vîmen levac ti lam vac gwec. Bwoc vîmen tige bazub vîgê vîlu dî sec yuu, dî levac vîgê yuu le lec bazub, dî kîlung vîgê yuu tîyi xocbê kîlung wê king mi tung ge dô lec levac toto, dî lê nipaên ti yêp lec bazub toto. Lê kehe bêga nêbê kiyang nipaên toto wê xomxo nêl vaxvax lec Anutu ge. ² Dî bwoc vîmen wê a xê ge tîyi xocbê noo lepat, dî vîxa xocbê noo bea vîxa ge, dî mya xocbê noo laion mya ge.

Dî myel levac vông xêkizêc wê i vông ge vô bwoc vîmen tige, dî vông i tu levac xocbê ici va ge, dî vông lê levac vô i. ³ Bwoc vîmen tige bazub vîgê vîlu dî sec yuu, lêc ti vô nipaên tîyi xocbê xomxo nêx i yib ge. Lêc bazub tige vô nivîha lec nang, om xomxo vîhati yê dî yetac ên i dî he xêyaa vô nivîha dî he la tímû vô i vîxa. ⁴ Mêdêc xomxo yev vîxa kîtu vô myel levac dî pîmil i, ên wê vông xêkizêc wê i vông ge vô bwoc vîmen tige. Om he yev vîxa kîtu vô bwoc vîmen êno dî nêl ên nêbê, “Letya vông xêkizêc tîyi xocbê bwoc vîmen tiga? Dî letya tîyi wê ob vông vevac vô i ge? Ti tîyiên ma vêl.”

⁵ Bwoc vîmen tige yong i dî nêl kiyang nipaên lec Anutu. Dî kô xêkizêc tîyi wê ob vông môt nipaên tibêgee i mîloc tyip vô dentuc 42 i lam loc vêl. Dî Anutu dîyê ya manôn dî o keac ti lec lêm. ⁶ Om bwoc vîmen tige nêl kiyang nipaên lec Anutu, om nêl kiyang nipaên lec Anutu lê dî nêl lec Anutu ben dî nêl lec Anutu nue wê dô kisii ganê. ⁷ Bwoc vîmen tige vông vevac vô xomxo vông vinên dî ngînoo he vêl. Lêc Anutu dîyê ya manôn dî o nêl kiyang ti lec i lêm. Dî bwoc vîmen kô xêkizêc wê ob tu king dî viac xomxo kehe toto dî ninivi toto dî vya toto dî vîgwe toto ge. ⁸ Om xomxo wê he lê o yêp vac Anutu kîpihac lêm ge, he vîhati ob yev vîxa kîtu vô bwoc vîmen tige. Taxlee ilage wê Anutu gên o tung kîbun hîxôn susu vîhati lêm ge od kîvuu xomxo wê ob dô mavîha luta lêc luta ge lê yêp vac kîpihac wê bwoc Sipsip Nu vông ge, dî he tu i xe. Bwoc Sipsip Nu tige wê xomxo hi i yib ilage.

⁹ Xam nînyam obêc yêp ge od xam ngô kiyang tiga lê. ¹⁰ Anutu obêc lee yuu nêb xomxo ti i loc kalabuhu ge od ob la kalabuhu. Dî Anutu obêc lee yuu nêb xomxo ti i yib ya yipac ge od ob yib ya yipac. Om môt vîyin tibêge obêc val ge od xomxo vông vinên he i le xêkizêc ta vac vîyin dî hôm vông vinên wê he vông ge xôn pîlihi.

¹¹ Nang dêc a xê bwoc vîmen ngwe val tyip vac kîbun dî lam le seac. Levac nipwo yuu tîyi xocbê levac wê bwoc sipsip nu ti vông ge tyip lec bazub, dî keacên wê i vông ge tîyi xocbê myel levac vya. ¹² Mêdêc bwoc vîmen ngwe wê tax ge vông xêkizêc vô bwoc vîmen wê vông yuu ge ên nêb i vông yuac ya dî i kîdu xomxo vîhati ên nêbê he i yev vîxa kîtu vô bwoc vîmen ngwe wê tax ge. Bwoc vîmen ngwe wê tax ge wê bazub ti vô nipaên tîyi xocbê xomxo hi i yib ge, lêc vô nivîha lec nang. ¹³ Mêdêc bwoc vîmen ngwe wê vông yuu ge vông do tîbeac. Do ti wê i vông ge bêga nêbê i le vô xomxo manôn dî nêl dî xomxo yê ngwax ti tum gê kisii ganê dî lam tô lec kîbun. ¹⁴ Anutu yê bwoc vîmen wê vông yuu ge ya manôn, dî o keac ti lec lêm. Om bwoc vîmen tige vông do tîbeac vô bwoc vîmen wê tax ge manôn, dî kityoo xomxo tîbeac ya do wê i vông ge, dî nêl vô he ên nêbê, “Xam sev xax ti i tîyi xocbê bwoc vîmen ngwe wê tax ge kînu, dî xam yev vîxam kîtu vô. Ilage bwoc vîmen tige yib ya yipac, lêc kîdi lec mavîha tii vac nang.” Nêl bêge, om xomxo sev xax ti tîyi xocbê bwoc vîmen kînu. ¹⁵ Anutu yê ya manôn dî o nêl kiyang ti lec lêm. Om bwoc vîmen ngwe wê vông yuu ge vê myakîlôhê vac kînu tyo, om kînu tige keac. Dî xomxo obêc yev vîxa kîtu vô kînu tige lêm ge od kînu tige obêc hi he yib.

¹⁶ Dî bwoc vîmen wê vông yuu ge nêl om xomxo vîhati kô mak wê i vông ge lec he vîgê hîyôv me he manôn, he wê lê levac hîxôn he wê lê nipwo, dî he wê mone yuu susu tîbeac hîxôn he wê nêb susu maên ge, dî he wê tu levac dî viac nue yuac ge hîxôn he wê tu xomxo levac nue yuac ge. ¹⁷ Om bwoc vîmen mak yuu naba ob yêp lec xomxo ti lêm ge od o tîyi wê ob la kîsuu susu ge lêm dî o tîyi wê ob vông susu mî tîbii i kîsuu ge lêm. Mak hîxôn naba tige nêl bwoc vîmen lê kîtong. ¹⁸ Mêgem il ob xovô nivîha. Xomxo ti xovôên nivîha obêc yêp vô i ge od i kîtong naba wê bwoc vîmen vông ge dî xovô kehe. Naba tige tîyi xocbê naba wê xomxo vông. Naba wê i vông ge tîyi xocbê 666.

14

Xomxo 144,000 vông lîlo paha ti

¹ Nang dêc a Jon, a xê bwoc Sipsip Nu tige le lec kîtôn ti lê nêbê Saion, dî xomxo 144,000 le hîxôn i. Bwoc Sipsip Nu lê dî ma lê, yuu xôn lê yêp lec xomxo tige manôn. ² Mêdêc a ngô vya ti lam gê lag puunê. Vya tige wê nidîdun levac xocbê mia levac didun, dî xocbê deac tug levac, dî xocbê xomxo tîbeac hi gita mî vông lîlo vac ge. ³ Xomxo 144,000 gee le vô Anutu wê dô lec sia king ge manôn, dî he le vô lîlii mavîha yuudîyuu hîxôn gyovîxa 24 manôn hîxôn, dî he vông lîlo paha ti. Xomxo 144,000 gee wê Anutu vô he vêl ên xomxo nipaên wê dô lec kîbun ge mahîgun dî kô he mî la vô i. Xomxo tige vaci wê ob xovô lîlo paha tige, dî xomxo bangwe ob xovô lîlo tige lêm. ⁴ Xomxo 144,000 gee, he o vông môt nipaên ti vô vêx lêm. Nge, he dô tîyi xocbê xomxo ngîvihi ge. Dî vîgwe vîhati wê bwoc Sipsip Nu la vîlee vac ge od he tîmu vô i vîxa. Anutu vô he vêl ên xomxo kîbun ga vîhati

dĩ vòng he lôm tu Anutu hixôn bwoc Sipsip Nu nue mugên. ⁵ He o nêl kiyang kityooên ti lêm, dĩ nipaên ti o yêp vô he lêm.

Angela yon nêl kiyang

⁶ Nang dêc a xê angela ti bôb mi la kisii, dĩ i la nêl xolac nivîha wê obêc dô luta lêc luta ge vô xomxo kibun ga vîhati. Om la nêl xolac vô xomxo vîgwe toto, dĩ xomxo kehe toto dĩ vya toto dĩ ninivi toto. ⁷ Om angela tige nêl vya levac ên nêbê, “Buc wê Anutu obêc yaxên xomxo vîhati nêl kiyang ge val pyap. Om xam xona nêl ên i dĩ pîmil i, dĩ yev vîxam kitu vô i. Anutu ge wê tung lag yuu kibun dĩ gwec yuu mia vîhati ilage.”

⁸ Nang dêc angela ngwe wê vòng yuu ge timu vô angela ngwe wê tax ge mi val, dĩ nêl ên nêbê, “Vîgwe levac Babilon vô nipaên. Vô nipaên pyap. Xomxo Babilon mi didii xomxo vac vîgwe vîhati ge la vac môp yôdac vêx yuu vux wê he mi vòng ge, om tiyi xocbê tibii Babilon vòng mia xêkizêc vô he ên nêb he i num dĩ loc vac môp nipaên.”

⁹ Nang dêc angela ti wê vòng yon ge timu vô angela yuu wê tax ge mi val, dĩ nêl vya levac ên nêbê, “Xomxo ti obêc yev vîxa kitu vô bwoc vîmen hixôn i kinu dĩ kê i lê tiyi xocbê mak lec manôn me vîgê ge ¹⁰ od obêc num mia xêkizêc. Mia tige, Anutu xêyaa myavînê wê obêc vòng vô he ge. Dĩ Anutu obêc pilepac mia ningigooên vac mia xêkizêc tige lêm. Nge, xomxo obêc num xêyaa myavînê wê Anutu vòng ge tiyi xocbê num mia xêkizêc ge. Om ngwax mahelac wê tum lec ngidax salpa ge obêc tum lec he dĩ vòng myavînê levac vô he, vô angela ngibua hixôn bwoc Sipsip Nu manôn. ¹¹ Dĩ ngwax wê tum lec he dĩ vòng myavînê vô he ge, lu obêc la kisii luta lêc luta. Om xomxo wê yev vîxa kitu vô bwoc vîmen hixôn i kinu dĩ kê i lê tiyi xocbê mak lec he manôn me vîgê ge, he obêc yaxên myavînê mabu tiyi buc vîhati, vîdiiên yuu bucên, dĩ obêc dô seac vêl lêm.”

¹² Môp tibêge obêc val, om xomxo wê vòng i vin Anutu dĩ ngô i xolac dĩ vòng i vin Yesu ge, he i le xêkizêc.

¹³ Nang dêc a ngô vya ti lam gê lag puunê bêga ên nêbê, “Ông kivuu kiyang bêga bê gwêbaga dĩ i loc vô buc vîhati wê yêp timuên ge, xomxo obêc vòng i vin Apumtau dĩ yib vac vòng vinên wê he vòng ge od he obêc dô hixôn xêyaa nivîha.” Vya nêl bêga, mêdêc Myakilôhông Ngibua tyuc lec ên nêbê, “Vixôhilông nôn. He ob sea he yuac levac wê he vòng ge dĩ lam dô seac vêl, dĩ he obêc lam pileva lêm. Nge, yuac nivîha wê he vòng ge obêc lam hixôn he.”

Buc wê xomxo la kê susu yaên nôn wê huu ge

¹⁴ Nang dêc a xê mag la, lêc a xê vîyobtoc kwem ti, dĩ xomxo ti xocbê xomxo nu ge dô lec vîyobtoc tyo. Xomxo tige tung kîlung gol ti lec bazub dĩ hôm yipac wê manôn ta ge ti vac vîgê. ¹⁵ Mêdêc angela ti lam vac Anutu xumac ngibua wê dô kisii ganê ge dĩ tyuc la vô xomxo ti wê dô lec vîyobtoc ge ên nêbê, “Hôm ông yipac lec dĩ loc vuv susu nôn wê huên ge ya dĩ kê mi loc, ên susu vîhati wê dô kibun ge vô nôn pyap. Om gwêbaga buc wê ob la kêên nôn mi lam.” ¹⁶ Angela nêl bêge, mêgem xomxo ti wê dô lec vîyobtoc ge hôm i yipac dĩ la vuv susu nôn wê dô kibun ge vîhati.

¹⁷ Nang dêc angela ngwe wê vòng yuu ge lam vac Anutu xumac ngibua wê yêp kisii ganê ge, dĩ i êno hôm yipac wê manôn ta ge ti. ¹⁸ Mêdêc angela ti wê vòng yon ge sea alta mi lam. Angela tige kê xêkizêc wê ob viac ngwax ge. Mêdêc tyuc vya levac vô angela ti wê hôm yipac wê manôn ta ge ên nêbê, “Hôm ông yipac lec dĩ loc kiku wain nôn wê dô kibun ge vêl ên yatôv dĩ kituc i loc dô kidu ti, ên wain nôn huu mîma vêl.” ¹⁹ Om angela tige hôm i yipac dĩ la kiku wain nôn vêl ên yatôv dĩ kituc

vîhati la dô kidu tibed, dĩ kîpyax i la vac lôva madia tiyi xocbê tang ge nêb he ob kê ya vîxa. Kiyang tige nêl lec xêyaa myavînê wê Anutu vòng ge. ²⁰ Mêdêc he kê wain nôn vac lôva madia wê le vô vîgwe levac tige nînya. Om hi pup lec lôva madia tige dĩ vuac mi lam tyip lec xôhông mya dĩ butac mi la tiyi xocbê 300 kilomita ge.

¹ Nang dâc a xê do levac ti gê kisii ganê di a xo kiyang tibeac lec. A xê do tiga bêga nêbê angela vigê vilu di sec yuu, lêc he hôm susu nipaên vigê vilu di sec yuu wê ob vông xomxo vô nipaên ge vac vigê. Buc wê susu nipaên tige obêc pyap ge od xomxo obêc tulec nipaên ti tii vac lêm, ên xêyaa myavînê wê Anutu vông ge ob tîyô vac vô buc tige.

² Mêd a xê susu ti tîyi xocbê gwec levac ge. Gwec tige tîyi xocbê glas wê he pilepac hixôn ngwax ge. Di a xê xomxo tibeac. Ilage he vông vevac vô bwoc vîmen hixôn i kinu yuu naba wê lê yêp lec ge di ngînoo i vêl. He le vô gwec wê xocbê glas ge nînya, di hôm gita wê Anutu vông vô he ge vac vigê. ³ Di he vông lilo ti wê Anutu nu yuac Moses vông ilage, di bwoc Sipsip Nu tige vông hixôn. Lilo bêga bê,

“O Apumtau Anutu, xêkizêc kehe ông, yuac vîhati wê ông vông ge xêkizêc, di xe xê di xovô ên xe nêbê ông yuac nivîha. Ông tu xomxo vîhati nê king, di môp wê ông vông ge bôbac di vîxôhilôg nô. ⁴ O Apumtau, ôcông va tîbed wê ông ngîbua ge. Xomxo vîhati obêc xona ên ông di pimil ông di lam yev vîxa kitu vô ông. Ên môp bôbac wê ông vông ge vîhati lam le seac mi yêp pyap.”

⁵ He vông lilo tyo pyap, nang dâc a xê mag la, lêc xê Anutu xumac ngîbua sel le taxên gê lag puunê. Xumac ngîbua tige kehe bêga nêbê kiyang wê Anutu vông ge vô nô lec.

⁶ Mêdêc angela vigê vilu di sec yuu wê hôm susu nipaên vigê vilu di sec yuu vac vigê ge, he lop vac Anutu xumac ngîbua tige. He vînyum ngakwi kwem wê paha ge, di vêx let gol lec yagtôv xôn. ⁷ Mêdêc lîlii mavîha yuudiyuu gee, ti vông pile gol titi vô angela vigê vilu di sec yuu gee, di Anutu wê ob dô mavîha luta lêc luta ge, xêyaa myavînê wê i vông ge pup lec pile gol vigê vilu di sec yuu gee mya. ⁸ Mêdêc ngwaxlu lam vac xêseac yuu xêkizêc wê Anutu vông ge di lam pup vac xumac ngîbua nîlô, om xomxo ti o tîyi wê ob la vac xumac ngîbua nîlô ge lêm. Lêc angela vigê vilu di sec yuu gee ob vông yuac lec susu nipaên vigê vilu di sec yuu ge pyap lê, lêc xomxo ob la vac xumac ngîbua nîlô tige tîmuên.

16

Pile vigê vilu di sec yuu wê Anutu xêyaa myavînê pup lec vac ge

¹ Nang dâc a ngô vya levac ti lam vac Anutu xumac ngîbua tige, di vya tyo nêl vô angela vigê vilu di sec yuu gee ên nêbê, “Xêyaa myavînê wê Anutu vông wê pup lec xam pile vigê vilu di sec yuu gee, xam loc kîpyax vîhati i loc kîbun.”

² Mêgem angela taxlee tyo la kîpyax susu nipaên wê pup lec i pile ge la kîbun. Mêdêc kîtyax nipaên wê myavînê levac ge ya xomxo vîhati wê bwoc vîmen mak yêp lec he di he yev vîxa kitu vô bwoc vîmen kinu ge. Kîtyax ya xomxo tige vîhati ma vêl.

³ Nang dâc angela ngwe wê vông yuu ge la kîpyax susu nipaên wê pup lec i pile ge la vac gwec. Mêdêc gwec tu hi tîyi xocbê xomxo yibên hi ge, om susu vîhati wê dô mavîha vac gwec gee yib mîma vêl.

⁴ Nang dâc angela ti wê vông yon ge la kîpyax susu nipaên wê pup lec i pile ge la vac mia levac di mia wê yêp vac lôva ge hixôn, di mia tu hi xocbê xomxo hi ge. ⁵ A ngô angela wê mi viac mia ge vya wê nêl ên nêbê,

“O Anutu ngîbua, ông dô mugên ilage di dô gwêbaga hixôn. Gwêbaga ông yaxên xomxo nipaên nê kiyang di vông myavîwen vac vô he. Om môp wê ông vông myavîwen vô xomxo ge môp nivîha, ⁶ ên he mi hi plopete hixôn xomxo vông vînên yib di kîpyax he hi sea. Mêgem gwêbaga ông vông hi vô xomxo nipaên tige ên ông nêb he i num. Om he kô myavîwen nipaên tîyi môp wê he vông ge.”

⁷ Nang dâc a ngô vya ti lam vac alta di tyuc vya levac ên nêbê,
“Vîxôhilôg nô, Apumtau Anutu xêkizêc kehe ông, ông yaxên xomxo nê kiyang di vông myavîwen vô he i tîyi môp wê he vông ge. Môp wê ông yaxên xomxo nê kiyang ge nivîha vîxôhilôg.”

⁸ Nang dâc angela ti wê vông yuudiyuu ge kîpyax susu nipaên wê pup lec i pile ge la vô hîyôv, di Anutu nêbê hîyôv i linac mabu mi ya xomxo xocbê ngwax ge. ⁹ Mêgem hîyôv

myavînê nux he xocbê ngwax nux ge. Mêdêc he nêl kiyang vaxvax lec Anutu wê lee yuu di vông myavînê levac tige vô he. Lêc he o pilepac he di pimil Anutu lêm.

¹⁰ Nang dêc angela ti wê vông vigê vilu ge kipyax susu nipaên wê pup lec i pile ge la vô sia king wê bwoc vîmen vông ge. Mêd vigwe vô mapitoc ta di hivun xomxo wê dô vac bwoc vîmen kwa ngibi ge vîhati xôn, om he yaxên myavînê mabu di he dô nipaên, ¹¹ di he nêl kiyang nipaên lec Anutu wê dô kisii ganê ge ên wê vông myavînê hixôn kityax tulec he ge. Lêc he o pilepac he ên môp nipaên wê he vông ge lêm.

¹² Nang dêc angela ti wê vông vigê vilu di sec ti ge kipyax susu nipaên wê pup lec i pile ge la vac mia levac lê nêbê Yupletis. Mêdêc mia tuac mîma vêl, om vông môp vô king he nue wê lam vac vigwe vîwen wê hîyôv tyip lam ge. ¹³ Pyap dêc a xê vîmwo nipaên yon tîyi xocbê vidubac yon ge. Ti lam vac myel levac tige mya, di ti lam vac bwoc vîmen mya di ti lam vac plopete kityooên tyo mya. ¹⁴ Vîmwo nipaên yon ge, Seten nue yuac yon, om yon vông do tîbeac di la vô king wê dô kibun ge vîhati ên nêb ob kituc he i lam ên he i vông vevac vô Anutu wê xêkizêc kehe ge, om ob vông vevac vô Anutu lec buc levac wê Anutu vông ge.

¹⁵ Yesu nêl ên nêbê, “Wê lê. A obêc val tîyi xocbê tibii yôdac ge, om xam obêc xovô buc wê a obêc val lec ge lêm. Mêgem xomxo ti obêc bin a di yêpên obêc ma, di obêc vêx i nivîmihi dô pîlihi lec i di la vô môp ge od ni obêc yoc ên i lêm, ên ob la xêtuac mî xomxo yê lêm. Xomxo tige i dô hixôn xêyaa nivîha.” Yesu nêl bêge.

¹⁶ Vîmwo nipaên yon ge kituc king vîhati la dô vac vigwe ti wê Hiblu vya nêl ên nêbê Amagedon.

¹⁷ Nang dêc angela ti wê vông vigê vilu di sec yuu ge kipyax susu nipaên wê pup lec i pile ge la vac lea. Mêdêc vac xumac ngîbua vya ti lam vac sia king wê Anutu vông ge di lam vîxun di tyuc xêkizêc ên nêbê, “Gwêbaga yuac vîhati wê a vông ge pyap vac.”

¹⁸ Mêdêc deac hixelac di vigwe vô nididun di deac tug di ngiyêg mabu ti yoc. Vô buc ilage di i val tyip gwêbaga hixôn, xomxo o yaxên ngiyêg levac wê yoc tîyi xocbê ngiyêg levac tige lêm. ¹⁹ Om vigwe levac Babilon hibû la yon, di vigwe nipwopwo vîhati ge kîpê sea di vô nipaên. Om Anutu xo he Babilon tii vac ên nêb he i num wain wê i vông ge. Wain tige xêyaa myavînê wê Anutu vông ge. ²⁰ Mêdêc kitôn wê le vac gwec mahîgun ge vîhati la mîma vêl di kitôn wê le kehe ge vîhati xôa ma hixôn. ²¹ Mêd lun hikwelac lam gê lag puunê di lam tô lec xomxo. Lun hikwelactige vîyin mabu xocbê pîdi yul ti. Mêdêc xomxo nêl kiyang nipaên lec Anutu ên wê vông vîyin mabu tige tîyi xocbê lun hikwelac ge lam hi he vô nipaên.

17

Vêx yôdac tige kô myavîwen nipaên

¹ Nang dêc angela vigê vilu di sec yuu wê hôm pile vigê vilu di sec yuu gee, he ti lam nêl vô a ên nêbê, “Lam, ên vêx yôdac wê dô vô mia levac nînya ge obêc kô myavîwen lec nipaên wê mi vông ge. Om a obêc hîlung vêx tyo vô ông. Vêx tige tîxuu lec vigwe levac Babilon wê yêp vô mia nînya ge. ² King wê dô kibun ge vîhati vông yôdac vô vêx tige,* di xomxo kibun vîhati mi hôm môp yôdac wê vêx tyo vông ge xôn pîlihi, om tîyi xocbê he num mî vô mavmav ge.”

³ Angela nêl bêge, mêdêc Myakîlôhông Ngîbua lam hivun a xôn di kô a mî la vac vigwe myadongên wê xomxo dô vacên ma ge. Lêc a xê vêx ti dô lec bwoc vîmen wê ninîvi hi ge ti. Bwoc vîmen tige, lê tîbeac hîwocên yêp lec ninîvi. Lê tige kehe bêga nêbê nêl kiyang nipaên lec Anutu. Bwoc vîmen tige bazub vigê vilu di sec yuu di levac vigê yuu le lec bazub. ⁴ Vêx tige vînyum ngakwi hi tîyi xocbê manôn yuu ge, di vunac vô ya susu gol toto hixôn komkom di ngîdax nivîhavîha wê mone levac ge. Di hôm kap gol ti vac

* 17:2: kiyang pilepacên lec king wê vông yôdac vô vêx tige tîxuu lec xomxo wê sea Anutu di la vông i vin anutu bangwe ge. Ge tîyi xocbê he sea Anutu mavîha di la vô anutu mayibên, om Anutu yê he tîyi xocbê vux wê sea vînê mî la vông yôdac vô vêx ngwe ge.

vigê, di môp nipaên toto tiyi xocbê susu byepacên ge hixôn ningeac toto wê vêx yôdac vông ge pup lec kap tige. ⁵ Di lê ti yêp lec vêx tyo manôn, léc lê tige tiyi xocbê kiyang pilepacên ti wê kehe nêl bêga ên nêbê, “Vigwe levac Babilon wê tu vêx yôdac hixôn môp nipaên kibun ga vîhati kehe.” ⁶ Vêx tige hi Anutu nue hixôn he wê vông i vin Yesu Kîlisi di nêl i kiyang ge yib. Om tiyi xocbê vêx tige num he hi mi vô mavmav ge. A xê vêx tige di a yetac mabu.

⁷ Léc angela tige nêl vô a ên nêbê, “Bêna léc ông yetac ên vêx tige? A ob nêl kiyang pilepacên wê nêl lec vêx tige kehe vô ông, di nêl bwoc vîmen wê vêx tyo dô lec ge kehe vô ông hixôn. Bwoc vîmen tige bazub vigê vilu di sec yuu di levac vigê yuu le lec bazub. ⁸ Bwoc vîmen tige wê ông wê ge, ge dô ilage, léc gwêbaga o dô lêm. Léc obêc timuên ge od obêc val tyip vac vu madia wê mapitoc ta ge mi lam, di Anutu ob kitya i vêl. Vô buc mugên taxlee ge Anutu kivuu xomxo wê ob dô mavîha ge lê vac kîpihac. Léc xomxo wê he lê o yêp vac kîpihac lêm ge he obêc yê bwoc vîmen tige di yetac mabu ên wê i dô ila léc gwêbaga o dô lêm di obêc dô timuên i tii vac nang ge.

⁹ “Om xomxo wê piyôp xovôên ge heche va tiyi wê ob xovô kiyang tiga kehe. Bwoc vîmen bazub vigê vilu di sec yuu ge kehe ngwe bêga ên nêbê kitôn vigê vilu di sec yuu wê vêx yôdac la dô lec ge, ¹⁰ di kehe ngwe bêga ên nêbê xomxo vigê vilu di sec yuu wê tu king ge. He vigê vilu tu king ilage, léc he o dô gwêbaga lêm, di ti dô gwêbaga, di ti gên o tu king lêm om obêc tu king timuên léc ob dô buc myabo tya. ¹¹ Léc bwoc vîmen wê dô ila léc o dô gwêbaga lêm ge, ilage i ge king vigê vilu di sec yuu ge ti, léc obêc tu king ti wê vông vigê vilu di sec yon ge. Léc Anutu ob kitya i vêl.

¹² “Ông wê levac vigê yuu wê le lec bwoc vîmen tige bazub ge pyap. Om levac tige kehe bêga nêbê king vigê yuu léc he gên o tu king lêm. Léc obêc timuên ge od he ob kô xêkizêc hixôn bwoc vîmen, di he obêc tu king mi dô buc myabo tya. ¹³ King vigê yuu ge, he nîlô hixôn piyôp yêp tîbed, om he ob vông lê levac yuu xêkizêc wê he vông ge vô bwoc vîmen ên i kô. ¹⁴ Mêdêc he ob vông vevac vô bwoc Sipsip Nu. Léc bwoc Sipsip Nu obêc ngînoo he vêl, ên i tu xomxo levac vîhati nên Apumtau, di tu king vîhati nên king. Di xomxo wê dô hixôn i di ngô i vya mi timu vô i vîxa, di ici va vînoo he, di he vông i vin xêkizêc ge, xomxo tige vông vevac hixôn bwoc Sipsip Nu mi he ngînoo vêl.”

¹⁵ Angela nêl bêge, nang dêc nêl kiyang ngwe vô a bêga ên nêbê, “Mia wê vêx yôdac tige dô lec ge, kehe bêga ên nêbê ge xomxo vac vigwe toto di xomxo kîdu toto di ninivi toto di vya toto ge. ¹⁶ Di levac vigê yuu wê ông wê pyap ge, he gee king vigê yuu, di he hixôn bwoc vîmen tige he xêyaa ob vô myavîné levac vô vêx yôdac tige. Om he ob vông i vô nipaên di kwax i nên ngakwi vêl di i obêc dô ninivi pileva, di he obêc ya vêx tige liyôhô di nêx i la vac ngwax ên nêb ngwax i ya i ma vêl. ¹⁷ Anutu vông piyôp vô he ên nêb he i vông piyôp wê i nêl ge i vô nônc lec, om he vông lê levac yuu xêkizêc wê he vông ge vô bwoc vîmen tige di i la tyip vô buc wê Anutu obêc vông kiyang vîhati wê i vông ge vô nônc lec. ¹⁸ Vêx yôdac wê ông wê pyap ge, nêl lec vigwe levac Babilon wê king vîhati dô vac i kwa ngîbi ge.”

18

Vigwe Babilon vô nipaên

¹ Pyap dêc a xê angela ti lam gê lag puunê. Angela tige lê levac, di xêseac wê i vông ge linac lec kibun di i vô xêseac ta, ² di tyuc vya xêkizêc ên nêbê, “Vigwe levac Babilon vô nipaên. Vô nipaên vêl, om tu vîmwo nipaên ben. Om vîmwo nipaên di menac nipaên wê il xaên mi ma ge, he dô vac vigwe tige. ³ Vigwe tige vô nipaên, ên tibii Babilon didii xomxo vîhati vac môp yôdac, om tiyi xocbê he num mia xêkizêc wê tibii Babilon vông vô he ge di la vac môp nipaên. Di king kibun ga, he la vông môp yôdac hixôn tibii Babilon. Di xomxo kibun ga wê mi vông yuac bisnis ge, he kô mone levac vô tibii Babilon lec môp nipaên wê he vông ge.”

⁴ Angela nêl bêge, pyap dêc a ngô vya levac ti lam gê lag puunê bêga ên nêbê,

“Xam vîhati wê xam tu a nuge ge, xam lop mi lam vêl ên vîgwe tige gec léc xam dô hixôn he di timu vô môp nipaên wê he vông ge di xam kô myaviwen nipaên wê obêc val vô he ge hixôn. ⁵ Nipaên wê he vông ge tibeac luu vêl mi la vô Anutu, om Anutu yê he nêl nipaên tige di xovô pyap. ⁶ Mêgem xam loc vông myaviwen nipaên vô tîbii Babilon i tîyi xocbê nipaên wê he vông ge. Om xam vông myaviwen nipaên i luu vêl i loc vô he. Tîbii Babilon vông mia xêkizêc vô xomxo tibeac, om xam vông mia xêkizêc i ngînoo vêl vô he ên he i num. ⁷ Tîbii Babilon yong he lê lec môp nipaên tibeac wê he mi vông ge. Om xam vông myavinê levac vô he i tîyi nipaên wê he vông ge, di vông he byag mabu, ên he tîyi xocbê vêx ti wê yong ici va di xo vac nîlô ên nêbê, ‘A ga a kwint ti om a dô lec sia king, di a o vêxôv ti lêm, di vîyin ti ob val vô a di vông a byag lêm.’ ⁸ Nêl bêge, mêgem vîyin toto ob val vô tîbii Babilon lec buc tîbed. Om vîyin wê ob val vô he ge bêga nêbê he ob vông yidac, di he lie ob yib di he ob byag, di vip ob den he ma vêl, di ngwax ob ya he ben Babilon ma vêl, ên Apumtau Anutu wê ob yaxên he nêl nipaên di vông myaviwen nipaên vô he ge, i xêkizêc kehe.”

⁹ Angela nêl kîyang tige pyap, di king kibun ga vîhati wê mi vông môp yôdac hixôn tîbii Babilon di mi vông môp nipaên tibeac hixôn ge, he ob yê ngwaxlu wê tyip vac ngwax tumên di ya vîgwe Babilon ma vêl ge, om he xêyaa ob vô vîyin di he ob byag levac. ¹⁰ Di he ob xona ên myaviwen nipaên wê val vô vîgwe tige, om he ob le teva ên vîgwe tige di nêl ên nêbê,

“Ông Babilon, ông Babilon, ông vîgwe levac, di ông xêkizêc, léc myaviwen nipaên val vô ông lutîbed tîyi hîyôv manôn tîbed, ên nipaên wê ông vông ge.”

¹¹ Mêd xomxo kibun ga vîhati wê mi vông yuac bisnis ge, he xêyaa vîyin di he byag, ên tîbii Babilon wê ob kîsuu he susu ge ti dôên ma. ¹² Susu wê he vông mi tîbii Babilon mi kîsuu ge bêga nêbê gol, silva, ngîdax nivîha, komkom wê mone levac ge, nivîmihi kwem wê paha nivîha ge, nivîmihi hi toto, nivîmihi xêlehe, xax wê nivîvea nivîha toto, susu vîhati wê he sev elepan levac ge, di susu vîhati wê he sev xax tîyi wê mone levac ge, di susu wê he vông ya kapa di ain di ngîdax nidodo ge, ¹³ di xax nivîvi yuu lehac wê tîbii mi ya ge, di vîvev wê ngwaxlu nivîvea nivîha ge, di susu hîzi hîzi wê nivîvea nivîha ge, di sanda nivîvea nivîha, di mia wain, di wel, di plaua, di pîdi, di bwoc levac hixôn bwoc sipsip, di xôhê hixôn pêt wê xôhê mi didii ge, di xomxo wê vông yuac pileva ge, ge he mavîha. Xomxo wê ob kîsuu susu tige ge ti o dô lêm. ¹⁴ Mêgem xomxo wê mi vông yuac bisnis ge ob yê vîgwe Babilon di nêl ên nêbê,

“Susu nivîha wê xam Babilon nêb xam obêc kô ge vîhati sea ông di la xôa ma, di susu yaên nivîha wê mone levac ge hixôn susu vunacên nivîha ge vîhati la xôpac ên xam. Om xam ob wêvô he i tii vac nang lêm!”

¹⁵ He wê vông yuac bisnis lec susu tibêgee di kô mone levac vô tîbii Babilon ge, he ob xona ên myavinê levac wê vîgwe Babilon ob tulec ge, om he ob le teva ên vîgwe tige di byag mi dô hixôn xêyaa vîyin, di nêl ên nêbê,

¹⁶ “Ông Babilon, ông vîgwe levac, vîyin levac tulec ông. Ilage xam tîbii Babilon vînyum ngakwi nivîha xocbê ngakwi kwem yuu hi ge, di xam vunac vô nivîvi ya gol yuu ngîdax nivîha hixôn komkom wê mone levac ge. ¹⁷ Léc hîyôv manôn tîbed tige mone yuu susu nivîha vîhati la vêl lutîbed.”

Nang dêc xomxo vîhati wê mi kô sip ge, di he wê kîsuu sip ên nêb ob la vîgwe bangwe ge, di he wê mi vông yuac vac sip ge, hixôn he wê vông yuac bisnis lec gwec ge, he vîhati le teva ên vîgwe Babilon ¹⁸ di yê ngwaxlu wê tyip vac ngwax tumên di ya Babilon ma vêl ge, om he nêl vya levac ên nêbê, “Vîgwe levac ngwe yêp gê na wê il ob xê i tîyi xocbê vîgwe levac Babilon ge?” ¹⁹ Mêdêc he yev vîvev lec he sea di byag mi dô hixôn xêyaa vîyin, di iac levac ên nêbê,

“Ông Babilon, ông vîgwe levac, vîyin nipaên tulec ông. Ilage xomxo wê viac sip di kô mi la vac gwec ge, he vîhati kô mone levac vô ông lec yuac tige. Léc hîyôv manôn tîbed tige vîgwe Babilon yêp pileva.”

²⁰ “Xam lag puunê ge, di xam wê Anutu nue ge, hixôn xam sinale yuu plopete ge, xam xêmyaa i vô nivîha ên wê vîgwe tyo vô nipaên ge, ên Anutu yaxên i di vông myaviwen nipaên vô i, ên vîgwe tige vông vîyin levac vô xam.”

²¹ Kiyang tiga pyap, nang dêc angela xêkizêc ti kô ngîdax levac tîyi xocbê xomxo mi sax wit nôn ya ge ti di nêx i la vac gwec, di nêl ên nêbê,

“A nêx ngîdax tige la vac gwec om xôa ma. Om xomxo obêc kitya xêkizêc wê vîgwe levac Babilon vông ge vêl tîyi bêge, om xomxo obêc yê vîgwe tige tii vac lêm. ²² Mêgem xomxo wê hi gita di vông lîlo, di vê ngivêg, di vê vuac gee, he ob vông bêge vac vîgwe Babilon tii vac nang lêm. Di xomxo wê kô xovôên nivîha lec he yuac toto ge, he vîhati xôa ob ma vac vîgwe tige. Di he wê mi sax wit ya ngîdax ge, he êno xôa ob ma vac vîgwe tige. ²³ Di xomxo ob byêx ngwax vac lam vac vîgwe tige tii vac lêm. Di vêx yuu vux obêc iima vac vîgwe tige tii vac lêm. Ilage tîbii Babilon mi vông yuac bisnis di tu levac gê kibun ga, di he kityoo xomxo vac vîgwe vîhati ge ya môp yevac wê he mi vông ge. ²⁴ Anutu yê vîgwe Babilon nêl soên levac yêp bêga nêbê he hi plopete hixôn Anutu nue yib, di xomxo kibun ga vîhati wê xomxo hi he yib ge, soên levac tige kehe yêp gê Babilon tîbed.”

19

Xomxo vîhati xêyaa vô nivîha ên wê vîgwe Babilon vô nipaên ge

¹ Pyap dêc a ngô vya levac ti tîyi xocbê xomxo tîbeac wê dô lag puunê ge tyuc bêga ên nêbê,

“Il obêc pîmil il Anutu, ên vô il vêl ên il nêd nipaên. Xêkizêc yuu lê levac yêp vô i, ² di i yaxên xomxo di vông myaviwen vô he tîyi nipaên wê he vông ge, om môp tîbêge nivîha. Vîgwe levac Babilon vông xomxo vô nipaên ya môp yôdac, di he hi Anutu nue yuac yib om Anutu vông myaviwen nipaên vac vô he.”

³ He nêl bêge di tyuc tii vac nang ên nêbê,

“Il ob pîmil Anutu. Ngwax ya vîgwe Babilon ma vêl om ngwaxlu tige obêc tyip di le luta léc luta.”

⁴ Pyap dêc gyovîxa 24 hixôn lîlii mavîha yuudiyuu gee yev vîxa kitu vô Anutu wê dô lec sia king ge di nêl ên nêbê, “Kiyang nôn, om il ob pîmil Anutu.” ⁵ Mêdêc vya ti lam vac Anutu sia king di nêl ên nêbê, “Xam wê xam tu Anutu nue yuac di xam mi xona ên i ge, xam wê lêm nipwo ge hixôn xam wê lêm levac ge, xam vîhati pîmil il Anutu.”

Kiyang pilepacên lec bwoc Sipsip Nu wê nêb ob kô vêx ti ge

⁶ Nang dêc a ngô vya ti tîyi xocbê xomxo tîbeac kitucma mi vô nidîdun levac ge di tîyi xocbê mia yubac vô didun ge di tîyi xocbê deac tug nidîdun levac ge, di vya tige nêl ên nêbê,

“Il ob pîmil il Anutu. Il Apumtau Anutu ge xêkizêc kehe i di i tu king wê il vîhati vông ge.

⁷ Om il ob dô hixôn xêdyaa nivîha di hi vîxad i pec ên i di pîmil i lê, ên gwêbaga buc wê bwoc Sipsip Nu obêc ii vêx ti, om vêx tyo viac i pyap mi dô.* ⁸ Om Anutu vông nivîmihi kwem paha nivîha ge vô vêx tige ên nêb i vînyum.”

Nivîmihi kwem kehe bêga nêbê môp nivîha vîhati wê xomxo vông vinên mi vông ge.

⁹ Mêdêc angela ti nêl vô a ên nêbê, “Ông kivuu kiyang bêga bê xomxo wê Anutu ob nêl vô he ên nêbê he i lam ya vîzid lec buc wê bwoc Sipsip Nu ob kô vêx ge, he xêyaa i vô nivîha.” Angela nêl bêge, nang dêc nêl vô a tii vac nang ên nêbê, “Kiyang tiga Anutu kiyang nôn.”

¹⁰ Mêdêc a yev vîxag kitu vô angela tige ên a nêb a ob kitaa vô i, léc angela nêl vô a ên nêbê, “Le i léc yev vîxa kitu vô a lêm, ên a ga Anutu nu yuac ti xocbê ông hixôn lime vông vinên wê nêl Yesu lê kitong ge. Om ông yev vîxam kitu vô Anutu tîbed. Ên xomxo

* 19:7: Vêx tige kehe bêga nêbê xomxo wê vông i vin kîlisi ge, om kiyang wê nêl ên nêbê kîlisi ob ii vêx tige ge nêl lec wê Yesu ob kô xomxo vông vinên mi he la dô hixôn i vac i ben ge.

wê nêl Yesu kiyang kitong ge, Myakilôhô Ngibua ngidu he xôn tiyi xocbê Anutu ngidu plopete xôn ilage mi he nêl i xolac yêp seac vô xomxo ge.”

Xomxo ti dô lec xôhô kwem ti

¹¹ Nang dêc a xê vuayen tax gê lag puunê, léc a xê xôhô kwem ti, di xomxo ti dô lec xôhô tige, di i lê ngwe nêl bêga ên nêbê, “Xomxo wê viac i yuac nivîha” di lê ngwe nêl bêga ên nêbê, “Xomxo wê nêl kiyang nôn.” Xomxo tyo obêc yaxên xomxo nêl kiyang di obêc vông vevac vô he ge od obêc vông tiyi xovôên nivîha wê yêp vô i ge. ¹² Xomxo tige manôn tiyi xocbê ngwax mahelac di i tung kilung tiyi xocbê kilung wê king mi tung ge tibeac lec bazub, di lê ti yêp lec i, léc ici va xovô lê tige di xomxo ya o xovô lê tige lêm. ¹³ Di i vinyum ngakwi dia ti wê hi lipac lec ge di xomxo nêl i lê ên nêbê, “Anutu kiyang nôn.” ¹⁴ Di tibii vevac lag puunê vinyum ngakwi kwem nivîha wê paha ge, di he toto dô lec xôhô kwem mi la timu vô xomxo tyo vîxa. ¹⁵ Yipac dia wê manôn ta ge ti le vac i mya, om ob hi xomxo vac vîgwe vîhati ya yipac tige mi he yib, di ob hêm xax xocbê ain ge ti di viac he ya, di ob kê xax wain nôn vac lôva madia tiyi xocbê tang ge. Kiyang tige nêl lec xêyaa myavinê wê Anutu xêkizêc kehe vông ge. ¹⁶ Lê ti yêp lec xomxo tyo ngakwi yuu vîxa pob bêga ên nêbê, “KING VÎHATI NÊN KING, DI XOMXO LEVAC VÎHATI NÊN LEVAC.”

¹⁷ Nang dêc a xê angela ti le vac hiyôv manôn, di i tyuc vya levac la vô menac vîhati wê bôb mi la kisii ge ên nêbê, “Xam kitucma mi lam wa vizid levac wê Anutu vông vô xam ge. ¹⁸ Xam ob wa king liyôhô, di tibii vevac liyôhô, di xomxo levac liyôhô, di xôhô hixôn xomxo wê dô lec xôhô ge liyôhô, di wa xomxo vîhati liyôhô, he wê vông yuac pîleva ge hixôn he wê viac nue yuac ge, di he wê lê nipwo hixôn he wê lê levac ge. Xam ob wa he liyôhô i ma vêl.”

¹⁹ Pyap dêc a xê bwoc vîmen tige di king kibun ga vîhati, hixôn he nue vevac. He vîhati lam kitucma ên nêb he ob vông vevac vô xomxo tige wê dô lec xôhô kwem ge hixôn nue vevac wê i vông ge. ²⁰ Mêdêc xomxo tyo hêm bwoc vîmen hixôn plopete kityooên xôn. Plopete kityooên tige wê mi le vô bwoc vîmen manôn di vông do levac ên nêb ob kityoo xomxo ya do tige. Om kityoo xomxo wê bwoc vîmen mak yêp lec he di he yev vîxa kitu vô i kinu ge. Yuu gên dô mavîha, di xomxo tige nêx yuu la vac madia wê ngwax yuu ngidax salpa tum vac ge. ²¹ Xomxo ti wê dô lec xôhô kwem ge hi bwoc vîmen nue vevac vîhati yib ya yipac wê le vac mya ge. Mêdêc menac vîhati lam ya xomxo tige liyôhô di i den he.

20

Seten la dô vac madia tiyi klismas 1000

¹ Nang dêc a xê angela ti lop gê lag puunê di lam, di i hêm ki yuu sen levac vac vîgê, léc ki tige wê ob tax vu madia wê mapitoc ta ge ya. ² Mêdêc angela tige hêm myel levac tige xôn. Myel tige dô mugên ilage, di lê yuu, ngwe nêbê Devil di ngwe nêbê vîmwo nipaên Seten. Om angela tige ku myel tige xôn ya sen ên nêb i dô klismas 1,000. ³ Mêdêc nêx i la vac vu madia wê mapitoc ta ge di tung vuayen lec xôn di yu lok lec xôn pîlihi ên nêb myel tige i o loc kityoo xomxo vac vîgwe vîhati lêm i tiyi xocbê klismas 1,000. Om obêc dô di klismas 1,000 lam la vêl pyap, léc angela obêc tax vuayen ên i di i lam lop mi loc vîlee buc myabo yang tya.

⁴ Nang dêc a xê sia king ya wê le ge di xomxo ya dô lec. Mêgem Anutu vông yuac vô he ên nêb he i yaxên xomxo nêl kiyang. Di a xê xomxo tibeac kinu. Ilage xomxo tige vông i vin Yesu di nêl i lê kitong di hêm Anutu kiyang xôn pîlihi, di he o yev vîxa kitu vô bwoc vîmen hixôn i kinu lêm, di mak wê bwoc vîmen vông ge o yêp lec he manôn me vîgê lêm. Om xomxo kiku he kwa vêl di he yib, léc he kidi lec mavîha di tu king hixôn Kîlisi tiyi xocbê klismas 1,000. ⁵ Buc tige tiyi xocbê buc taxlee wê xomxo kidi lec mavîha ge. Léc xomxo yibên ya o kidi lec mavîha hixôn he lêm. Nge, he obêc dô di klismas 1,000 lam la vêl lê. ⁶ Om xomxo wê kidi lec mavîha taxlee ge, he dô hixôn xêyaa nivîha di tu

xomxo ngibua, di yibên wê vông yuu ge nêl xêkizêc ti o yêp wê ob nginoo he vêl ge lêm. Nge, he ob tu Anutu hixôn Kîlisi nue yuac wê ob vông daa ge, di ob tu king hixôn Kîlisi mi dô tiyi kliskas 1,000.

Anutu nginoo Seten vêl

⁷ Kliskas 1,000 obêc lam la vêl di he ob tax vuayen vêl ên Seten wê dô vac vu madia mapitoc ge ên nêb i lam lop mi loc vîlee. ⁸ Om ob lop mi la kityoo xomxo vac kibun myahipu yuudiyuu wê nêl he lê nêbê Gok yuu Megok. Mêdêc Seten ob kituc he vîhati ên nêb he ob la vevac. He tîbeac hiwocên tiyi xocbê luda wê dô vô gwec ninya ge. ⁹ Mêdec he kitucma di loc mi la kibun vîhati di mila le buu vigwe Jerusalem hixôn xomxo vông vinên wê dô vac vigwe tige. Lêc Anutu xêyaa vin lec vigwe tige om ngwax ti tum gê lag puunê di lam tô lec tîbii vevac tige mi ya he yib mîma vêl. ¹⁰ Seten mi kityoo xomxo vevac tige, om Anutu nêx i la vac madia wê ngwax yuu ngidax salpa tum vac ge. Om la dô hixôn bwoc vîmen yuu plopete kityooên wê Anutu nêx yuu la vac ngwax ilage. Mêgem yon ob dô vac ngwax di kô myavînê nipaên tiyi vîdiiên yuu bucên vîhati luta lêc luta.

Anutu yaxên xomxo nêl kiyang

¹¹ Nang dêc a xê sia king levac ti wê kwem ge di xomxo ti dô lec, di kibun yuu xôn lag pec ên xomxo tyo di la xôa ma. ¹² Mêdêc a xê xomxo yibên, he wê lê levac ge hixôn he wê lê nipwo ge, he vîhati le vô sia king manôn. Mêdêc xomxo tyo wê dô lec sia king ge tîdii kîpihac ya. Nang dêc tîdii kîpihac ngwe wê xomxo wê ob dô mavîha ge lê yêp vac, di kitong kîpihac wê

nêl môt wê xomxo yibên vông ge di yaxên he nêl kiyang tiyi xocbê he vông ge. ¹³ Mêdêc gwec vông xomxo wê yib mi yêp vac nîlô ge lax vô Anutu, di vigwe Yibên hixôn Seten ben wê lê nêbê Hel ge vông xomxo wê yib mi dô vac ge lax vô Anutu, di Anutu yaxên he toto nêl kiyang tiyi wê he vông ge. ¹⁴ Pyap dêc nêx Yibên yuu Hel la vac madia wê ngwax tum vac ge. Madia wê ngwax tum vac ge, ge yibên ngwe wê vông yuu ge. ¹⁵ Anutu kitong kîpihac ti wê he wê ob dô mavîha ge lê yêp vac. Om xomxo ti va lê obêc ma ên kîpihac tige ge od Anutu obêc nêx i la vac madia wê ngwax tum vac ge, di i lê obêc yêp vac ge od ob dô mavîha luta.

21

Anutu tung lag paha yuu kibun paha

¹ Nang dêc a xê lag paha hixôn kibun paha val yêp, ên lag tikwê hixôn kibun tikwê xôa ma di gwec yêpên ma. ² Di a xê vigwe ngibua Jerusalem wê paha ge. Vigwe tige dô hixôn Anutu, lêc sea ben lag puunê di lam kibun, di i vunacên nivîha tiyi xocbê vêx wê ob kô vux om vunac lec pyap ge. ³ Di a ngô vya levac ti lam vô sia king di i tyuc bêga ên nêbê, “Xam ngô lê. Gwêbaga Anutu ben lam dô hixôn xomxo om Anutu ob dô vac he mahîgun, di he obêc tu i nue, di ici va obêc dô hixôn he, ⁴ di obêc kitya he maluc vêl ên he manôn, di he obêc yib i tii vac lêm, di he xêyaa obêc vô vîyin i tii vac lêm, di he obêc byag nang lêm, di he obêc kilê myavînê tii vac lêm, ên môt tige wê yêp ilage, vîhati obêc tip vac di ti ob yêp i tii vac lêm.”

⁵ Di xomxo tige wê dô lec sia king ge nêl ên nêbê, “Ngô lê. A vông susu vîhati vô paha lec. Om ông kivuu kiyang wê a nêl vô ông pyap gwêbaga, ên kiyang tige nôl tiyi wê xomxo vîhati ob vông i vin ge. ⁶ Gwêbaga yuac vîhati wê a vông ge pyap vac. A ga, aca va xomxo mugên di timuên, di a tu susu vîhati yang kehe, di a vông a yuac vîhati la tiyi. Xomxo ti obêc nêb num mia ge od a obêc vông mia mavîha dôn mi i num. Lêc ob kisuu vô a lêm. Nge, a ob vông pileva mi i num. ⁷ Xomxo ti obêc vông vevac vô nipaên mi nginoo vêl ge od a obêc vông vîzid nivîha vô i, di a obêc tu Anutu wê i vông ge di i obêc tu a nug. ⁸ Dom xomxo wê xona di o le xêkizêc lêm, di he wê o vông i vin lêm, di he wê vông môt ningeac di he wê hi xomxo yib, di he wê vông môt yôdac vêx yuu vux, di he wê vông yevac, di he wê yev vîxa kitu vô anutu kityooên, di he wê nêl kiyang kityooên

gee, he vîhati ob la dô vac madia wê ngwax yuu ngîdax salpa tum vac ge. Ge yibên ngwe wê vông yuu ge.”

Jelusalem paha

⁹ Angela vîgê vîlu dî sec yuu wê hòm pile vîgê vîlu dî sec yuu wê susu nipaên vîgê vîlu dî sec yuu dô vac gee, he ti lam nêl vô a ên nêbê, “Lam ên a obêc hîlung vêx ti wê bwoc Sipsip Nu ii ge vô ông.”* ¹⁰ Mêdêc Myakîlôhò Ngîbua lam hivun a xôn dî angela tige kô a mî xii la tyip lec kîtôn levac ti kîsii, dî i hîlung vîgwe ngîbua Jelusalem wê dô hîxôn Anutu ge vô a. Dî a xê vîgwe tige lop gê lag puunê mî lam. ¹¹ Dî xêseac wê Anutu vông ge vông vîgwe tige xêseac ta tîyi xocbê ngîdax jaspera wê mone levac ge, om xêseac ta xocbê deac ge. ¹² Xenac vîxa dia le i buu vîgwe tyo, dî vuayen vîgê yuu dî tô mî la yuu (12) le vac xenac tige, dî angela vîgê yuu dî tô mî la yuu ge he toto le vô vuayen titi, dî Islel kîdu vîgê yuu dî tô mî la yuu ge, he toto lê yêp lec vuayen titi. ¹³ Vuayen yon le vô byeac vîlu, dî yon le vô byeac vîlu, dî yon le vô lîyuhu vîwen, dî yon le vô lîyuhu vîwen. ¹⁴ Xenac wê buu vîgwe levac tige le lec ngîdax levac vîgê yuu dî tô mî la yuu wê ngîdu xenac xôn ge, dî bwoc Sipsip Nu tige nue ngîvîhi vîgê yuu dî tô mî la yuu ge, he toto lê yêp lec ngîdax tige.

¹⁵ Angela tige wê nêl kiyang vô a ge hòm xax gol ti vac vîgê ên nêb ob kô mak vô vîgwe levac hîxôn xenac dî vuayen vîhati ya xax tige. ¹⁶ Vîgwe levac tige xêkîtu yuudîyuu ge vîhati tîyima. Om vîgwe dia dî myakîpwoc levac tîyima tîyi xocbê 2,400 kilomita, dî dia lec mî la kîsii tîyi xocbê 2,400 kilomita. ¹⁷ Mêdêc angela tige kô mak vô xenac êno, om xenac tige vîxa dia tîyi xocbê 144 mita. Mita tige wê xomxo mî vông mak ya ge, lêc angela vông mak ya tige hîxôn.

¹⁸ Anutu vông xenac tige ya ngîdax jaspera, dî lox vîgwe Jelusalem ya gol wê xêseac tîyi xocbê deac ge. ¹⁹ Ngîdax levac vîgê yuu dî tô mî la yuu wê xenac le lec ge, Anutu vunac vô ngîdax tige ya ngîdax wê manôn toto ge.

Om ngîdax taxlee ti wê xenac le lec ge lê nêbê jaspera,

dî ngîdax ngwe wê vông yuu ge blu lê nêbê sapaia,

dî ti wê vông yon ge kwem lê nêbê aget,

dî ti wê vông yuudîyuu ge nîyuu lê nêbê emelal,

²⁰ dî ti wê vông vîgê vîlu ge hi yuu kwem lê nêbê sadonikis,

dî ti wê vông vîgê vîlu dî sec ti ge hi lê nêbê konilian,

dî ti wê vông vîgê vîlu dî sec yuu ge zang lê nêbê klisolait,

dî ti wê vông vîgê vîlu dî sec yon ge nîyuu lê nêbê belil,

dî ti wê vông vîgê vîlu dî sec yuudîyuu ge zang lê nêbê topas,

dî ti wê vông vîgê yuu ge nîyuu hîxôn zang lê nêbê klisoples,

dî ti wê vông vîgê yuu dî tô mî la ti ge blu lê nêbê haiasin,

dî ti wê vông vîgê yuu dî tô mî la yuu ge hi lê nêbê ametis.

²¹ Vuayen vîgê yuu dî tô mî la yuu wê le vac xenac tige, ge komkom kwem vîgê yuu dî tô mî la yuu wê mone levac ge. Vuayen titi ge Anutu vông ya komkom levac ti, dî môp vîhati wê la vac vîgwe tige, gol pileva, lêc xêseac tîyi xocbê deac ge.

²² A o xê xumac ngîbua ti le vac vîgwe Jelusalem lêm, ên Apumtau Anutu wê xêkîzêc kehe ge yuu bwoc Sipsip Nu ge, yuu tu xumac ngîbua mî le vac vîgwe tige. ²³ Dî hîyôv yuu dentuc ge, yuu o vông yuac dî linac vac vîgwe tige lêm, ên xêseac wê Anutu vông ge vông vîgwe tige vô xêseac, dî bwoc Sipsip Nu tige xocbê lam dî linac vac vîgwe hîxôn.

²⁴ Xomxo vîhati ge tîbeac ob la ya xêseac tige, dî king kîbun ga vîhati ob kô lê levac mî la hîxôn vac vîgwe tige. ²⁵ Vô vîdîiên ge he ob tung vuayen lec xôn lêm, dî bucên ge obêc vô mapîtoc vac vîgwe tige lêm. ²⁶ Dî xomxo levac vac vîgwe vîhati ge obêc kô vunacên nivîha wê he vông ge mî la vac vîgwe tige. ²⁷ Lêc susu nîngeac dî xomxo wê vông môp

* 21:9: Vêx tige kehe bêga nêbê xomxo wê vông i vin kîlisi ge, om kiyang wê nêl ên nêbê kîlisi ob ii vêx tige ge nêl lec wê Yesu ob kô xomxo vông vinên mî he la dô hîxôn i vac i ben ge.

nipaên gee hixôn xomxo kityooên, he o tîyi wê ob vac la vac vîgwe tige hixôn lêm. Bwoc Sipsip Nu tige kivuu xomxo wê obêc dô mavîha ge lê vac kîpihac mavîha. Om he wê he lê yêp vac kîpihac ge wê obêc la dô vac vîgwe tige nîlô.

22

Mia mavîha dôên dî xax mavîha dôên

¹ Nang dêc angela tige hîlung mia levac wê mavîha dôên ge ti vô a. Mia tige xêseac ta tîyi xocbê deac ge, dî lam vac sia king wê Anutu hixôn bwoc Sipsip Nu vông ge dî lam la, ² dî la vô môp wê la vac vîgwe Jerusalem ge mahîgun. Dî xax wê mavîha dôên ge le vô mia nînya vîlu vîlu. Xax tige vuac nôn lu vîgê yuu dî tô mî la yuu lec klismas titi, om mi vuac nôn lec dentuc titi. Xax tige lihi ob vông xomxo vac vîgwe vîhati vô nivîha lec. ³ Dî susu nipaên wê Anutu yê tîyiên ma ge ti ob dô vac vîgwe tige lêm.

Anutu yuu bwoc Sipsip Nu wê yuu dô lec sia king ge yuu ob dô vac vîgwe tige dî nue yuac obêc kîtaa vô yuu. ⁴ He obêc yê Anutu manôn, dî Anutu obêc kivuu ici va lê lec he manôn. ⁵ Dî bucên ob yêp i tii vac lêm, om xomxo ob byêx ngwax vac lam i tii vac lêm, dî hîyôv ob linac i tii vac lêm, ên xêseac wê Apumtau Anutu vông ge obêc linac vô he, dî he obêc tu king mî dô luta lêc luta.

Yesu obêc lop mî lam lutibed

⁶ Nang dêc angela tige nêl vô a ên nêbê, “Kiyang tiga, kiyang vîxôhîlôg nôn yang tîyi wê xomxo vîhati ob vông i vin ge. Apumtau Anutu vông xovôên vô plopete ên nêb he i loc nêl i kiyang kîtong, dî gwêbaga Anutu vông nu angela ti la vô nue yuac ên nêb i hîlung susu hixôn buc vîhati wê obêc val lutibed ge vô he. ⁷ Om ngô lê, Yesu nêl bêga ên nêbê, ‘A obêc vena lutibed.’ Yesu nêl bêge, om xomxo obêc ngô kiyang wê yêp vac kîpihac tiga dî vông i vin ge od he ob dô hixôn xêyaa nivîha. Kiyang tiga nêl lec buc wê obêc val tîmuên ge.”

⁸ A, Jon, a ngô kiyang tiga vîhati dî xê susu tiga vîhati pyap, om a yev vîxag kîtu vô angela tyo wê hîlung susu tîgae vô a ge ên a nêb a ob kîtaa vô i. ⁹ Lêc angela tige nêl vô a ên nêbê, “Ông o kîtaa vô a lêm. A ga, a Anutu nu yuac ti tîyi xocbê ông hixôn lime plopete dî he wê vông i vin kiyang wê yêp vac kîpihac tiga. Om ông kîtaa vô Anutu vaci tibed. ¹⁰ Anutu kiyang wê nêl lec buc wê obêc val tîmuên ge yêp vac kîpihac tiga, om le i lêc vîlun xôn ên xomxo dî lii i loc yêp lêm, ên buc wê Anutu nêb ob vông kiyang tiga vô nôn lec ge vô kwabo lec. Om ông tîdii mî i yêp seac vô he manôn. ¹¹ Mêgem xomxo wê mi vông môp nipaên ge od he i tîmu vô môp nipaên, dî he wê mi vông môp nîngeac ge he i vông môp nîngeac, dî he wê mi vông môp nivîha ge od he i vông môp nivîha, dî he wê tu ngîbua ge od he i dô tîyi xomxo ngîbua.”

¹² Angela nêl bêge, pyap dêc Yesu nêl ên nêbê, “Xam ngô lê. A obêc vena lutibed, dî a obêc vông myavîwen nipaên vô he wê nipaên ge, dî vông nivîha vô he wê nivîha ge, om a ob vông vô he toto ge tîyi xocbê môp wê he vông ge. ¹³ A ga a xomxo mugên dî tîmuên, dî a dô buc mugên taxlee ge, dî a obêc dô luta lêc luta, dî susu vîhati yang ge a tu kehe, dî a ob vông a yuac vîhati loc tîyi myahîpu.

¹⁴ “Xomxo wê mi lipac he nivîmihi ge he xêyaa i vô nivîha, ên he tîyi wê he obêc ya xax mavîha dôên nôn, dî he tîyi wê ob la vac vuayen Jerusalem dî la dô vac nîlô. ¹⁵ Lêc xomxo nipaên, dî xomxo wê he mi vông yevac ge, dî he wê vông yôdac vêx yuu vux ge, dî he wê hi xomxo yib ge, dî he wê kîtaa vô anutu kityooên ge, dî he vîhati wê xêyaa vin lec kiyang kityooên dî tîmu vô ge, xomxo tige wê he ob dô vîxun ên Anutu ben dî ti tîyiên ma wê ob la vac nîlô ge.

¹⁶ “A, Yesu, a vông a angela ti loc vô xam pyap ên a nêb i nêl kiyang tiga kîtong vô xomxo vông vinên vac konglegesen vîhati. A kehe yêp vac Devit dî a tîyi xocbê pîtua wê linac vîgwe vîdiiên ge.”

¹⁷ Myakîlôhî Ngîbua hixôn xomxo vông vinên vîhati nêl bêga nêbê, “Yesu, ông lam!” Om xomxo wê ob ngô kiyang tiga ge he i nêl bêga bê, “Yesu, ông lam!” Dî xomxo wê xo

mia ên nêb ob num ge, he vîhati i lam num mia mavîha dôên wê Anutu ob vông pîleva vô he ge.

¹⁸ A, Jon, a ob nêl kiyang vô xomxo vîhati wê ngô kiyang wê yêp vac kîpihac tiga ge. Kiyang tiga nêl lec buc wê obêc val tîmuên ge, om a ob nêl bêga bê xomxo ti obêc nêl kiyang bangwe yêp hixôn Anutu kiyang vac kîpihac tiga ge, od susu nipaên vîhati wê Anutu nêl kîtonng mî i yêp vac kîpihac tiga ge, Anutu ob vông susu tige vîhati myavîwen vô i. ¹⁹ Dî xomxo ti obêc kîtya Anutu kiyang wê nêl lec buc tîmuên wê yêp vac kîpihac tiga ge bo ti vêl ge od Anutu obêc vông xomxo tige i ya xax mavîha dôên nôn wê i vông ge lêm, dî xomxo tige o tîyi wê ob dô vac vîgwe ngîbua Jelusalem nîlô ge lêm. Kîpihac tiga nêl vîgwe ngîbua hixôn xax mavîha dôên kîtonng.

²⁰ Yesu wê nêl kiyang tiga vîhati kîtonng ge nêl gwêbaga ên nêbê, “Vixôhîlôg nôn. A obêc vena lutibed.”

A, Jon, a lee yuu ên a nêbê kiyang nôn. Apumtau Yesu, ông lôm lam.

²¹ Vîzîd nivîha wê Apumtau Yesu vông ge i loc viac xam vîhati. Kiyang nôn.

Read the New Testament daily

January

date	Scripture
1	Matyu 1:1-2:12
2	Matyu 2:13-3:6
3	Matyu 3:7-4:11
4	Matyu 4:12-25
5	Matyu 5:1-26
6	Matyu 5:27-48
7	Matyu 6:1-24
8	Matyu 6:25-7:14
9	Matyu 7:15-29
10	Matyu 8:1-17
11	Matyu 8:18-34
12	Matyu 9:1-17
13	Matyu 9:18-38
14	Matyu 10:1-23
15	Matyu 10:24-11:6
16	Matyu 11:7-30
17	Matyu 12:1-21
18	Matyu 12:22-45
19	Matyu 12:46-13:23
20	Matyu 13:24-46
21	Matyu 13:47-14:12
22	Matyu 14:13-36
23	Matyu 15:1-28
24	Matyu 15:29-16:12
25	Matyu 16:13-17:9
26	Matyu 17:10-27
27	Matyu 18:1-22
28	Matyu 18:23-19:12
29	Matyu 19:13-30
30	Matyu 20:1-28
31	Matyu 20:29-21:22

February

date	Scripture
1	Matyu 21:23-46
2	Matyu 22:1-33
3	Matyu 22:34-23:12
4	Matyu 23:13-39
5	Matyu 24:1-28
6	Matyu 24:29-51
7	Matyu 25:1-30
8	Matyu 25:31-26:13
9	Matyu 26:14-46
10	Matyu 26:47-68
11	Matyu 26:69-27:14
12	Matyu 27:15-31
13	Matyu 27:32-66
14	Matyu 28:1-20
15	Mak 1:1-28
16	Mak 1:29-2:12
17	Mak 2:13-3:6
18	Mak 3:7-30
19	Mak 3:31-4:25
20	Mak 4:26-5:20
21	Mak 5:21-43
22	Mak 6:1-29
23	Mak 6:30-56
24	Mak 7:1-23
25	Mak 7:24-8:10
26	Mak 8:11-9:1
27	Mak 9:2-29
28	Mak 9:30-10:12

date	Scripture
1	Mak 10:13-31
2	Mak 10:32-52
3	Mak 11:1-26
4	Mak 11:27-12:17
5	Mak 12:18-37
6	Mak 12:38-13:13
7	Mak 13:14-37
8	Mak 14:1-21
9	Mak 14:22-52
10	Mak 14:53-72
11	Mak 15:1-47
12	Mak 16:1-20
13	Luk 1:1-25
14	Luk 1:26-56
15	Luk 1:57-80
16	Luk 2:1-35
17	Luk 2:36-52
18	Luk 3:1-22
19	Luk 3:23-38
20	Luk 4:1-30
21	Luk 4:31-5:11
22	Luk 5:12-28
23	Luk 5:29-6:11
24	Luk 6:12-38
25	Luk 6:39-7:10
26	Luk 7:11-35
27	Luk 7:36-8:3
28	Luk 8:4-21
29	Luk 8:22-39
30	Luk 8:40-9:6
31	Luk 9:7-27

date	Scripture
1	Luk 9:28-50
2	Luk 9:51-10:12
3	Luk 10:13-37
4	Luk 10:38-11:13
5	Luk 11:14-36
6	Luk 11:37-12:7
7	Luk 12:8-34
8	Luk 12:35-59
9	Luk 13:1-21
10	Luk 13:22-14:6
11	Luk 14:7-35
12	Luk 15:1-32
13	Luk 16:1-18
14	Luk 16:19-17:10
15	Luk 17:11-37
16	Luk 18:1-17
17	Luk 18:18-43
18	Luk 19:1-27
19	Luk 19:28-48
20	Luk 20:1-26
21	Luk 20:27-47
22	Luk 21:1-28
23	Luk 21:29-22:13
24	Luk 22:14-34
25	Luk 22:35-53
26	Luk 22:54-23:12
27	Luk 23:13-43
28	Luk 23:44-24:12
29	Luk 24:13-53
30	Jon 1:1-28

date	Scripture
1	Jon 1:29-51
2	Jon 2:1-25
3	Jon 3:1-21
4	Jon 3:22-4:3
5	Jon 4:4-42
6	Jon 4:43-54
7	Jon 5:1-23
8	Jon 5:24-47
9	Jon 6:1-21
10	Jon 6:22-40
11	Jon 6:41-71
12	Jon 7:1-29
13	Jon 7:30-52
14	Jon 7:53-8:20
15	Jon 8:21-30
16	Jon 8:31-59
17	Jon 9:1-41
18	Jon 10:1-21
19	Jon 10:22-42
20	Jon 11:1-53
21	Jon 11:54-12:19
22	Jon 12:20-50
23	Jon 13:1-30
24	Jon 13:31-14:14
25	Jon 14:15-31
26	Jon 15:1-27
27	Jon 16:1-33
28	Jon 17:1-26
29	Jon 18:1-24
30	Jon 18:25-19:22
31	Jon 19:23-42

date	Scripture
1	Jon 20:1-31
2	Jon 21:1-25
3	Sinale 1:1-26
4	Sinale 2:1-47
5	Sinale 3:1-26
6	Sinale 4:1-37
7	Sinale 5:1-42
8	Sinale 6:1-15
9	Sinale 7:1-29
10	Sinale 7:30-50
11	Sinale 7:51-8:13
12	Sinale 8:14-40
13	Sinale 9:1-25
14	Sinale 9:26-43
15	Sinale 10:1-33
16	Sinale 10:34-48
17	Sinale 11:1-30
18	Sinale 12:1-23
19	Sinale 12:24-13:12
20	Sinale 13:13-41
21	Sinale 13:42-14:7
22	Sinale 14:8-28
23	Sinale 15:1-35
24	Sinale 15:36-16:15
25	Sinale 16:16-40
26	Sinale 17:1-34
27	Sinale 18:1-21
28	Sinale 18:22-19:12
29	Sinale 19:13-41
30	Sinale 20:1-38

date	Scripture
1	Sinale 21:1-16
2	Sinale 21:17-36
3	Sinale 21:37-22:16
4	Sinale 22:17-23:10
5	Sinale 23:11-35
6	Sinale 24:1-27
7	Sinale 25:1-27
8	Sinale 26:1-32
9	Sinale 27:1-20
10	Sinale 27:21-44
11	Sinale 28:1-31
12	Lom 1:1-17
13	Lom 1:18-32
14	Lom 2:1-24
15	Lom 2:25-3:8
16	Lom 3:9-31
17	Lom 4:1-12
18	Lom 4:13-5:5
19	Lom 5:6-21
20	Lom 6:1-23
21	Lom 7:1-14
22	Lom 7:15-8:6
23	Lom 8:7-21
24	Lom 8:22-39
25	Lom 9:1-21
26	Lom 9:22-10:13
27	Lom 10:14-11:12
28	Lom 11:13-36
29	Lom 12:1-21
30	Lom 13:1-14
31	Lom 14:1-23

date	Scripture
1	Lom 15:1-21
2	Lom 15:22-16:7
3	Lom 16:8-27
4	1 Kolin 1:1-17
5	1 Kolin 1:18-2:5
6	1 Kolin 2:6-3:4
7	1 Kolin 3:5-23
8	1 Kolin 4:1-21
9	1 Kolin 5:1-13
10	1 Kolin 6:1-20
11	1 Kolin 7:1-24
12	1 Kolin 7:25-40
13	1 Kolin 8:1-13
14	1 Kolin 9:1-18
15	1 Kolin 9:19-10:13
16	1 Kolin 10:14-11:1
17	1 Kolin 11:2-16
18	1 Kolin 11:17-34
19	1 Kolin 12:1-26
20	1 Kolin 12:27-13:13
21	1 Kolin 14:1-17
22	1 Kolin 14:18-40
23	1 Kolin 15:1-28
24	1 Kolin 15:29-58
25	1 Kolin 16:1-24
26	2 Kolin 1:1-11
27	2 Kolin 1:12-2:11
28	2 Kolin 2:12-17
29	2 Kolin 3:1-18
30	2 Kolin 4:1-12
31	2 Kolin 4:13-5:10

date	Scripture
1	2 Kolin 5:11-21
2	2 Kolin 6:1-13
3	2 Kolin 6:14-7:7
4	2 Kolin 7:8-16
5	2 Kolin 8:1-15
6	2 Kolin 8:16-24
7	2 Kolin 9:1-15
8	2 Kolin 10:1-18
9	2 Kolin 11:1-15
10	2 Kolin 11:16-33
11	2 Kolin 12:1-10
12	2 Kolin 12:11-21
13	2 Kolin 13:1-13
14	Galesia 1:1-24
15	Galesia 2:1-16
16	Galesia 2:17-3:9
17	Galesia 3:10-22
18	Galesia 3:23-4:20
19	Galesia 4:21-5:12
20	Galesia 5:13-26
21	Galesia 6:1-18
22	Epesas 1:1-23
23	Epesas 2:1-22
24	Epesas 3:1-21
25	Epesas 4:1-16
26	Epesas 4:17-5:2
27	Epesas 5:3-33
28	Epesas 6:1-24
29	Pilipai 1:1-26
30	Pilipai 1:27-2:18

date	Scripture
1	Pilipai 2:19-3:6
2	Pilipai 3:7-4:1
3	Pilipai 4:2-23
4	Kolosi 1:1-20
5	Kolosi 1:21-2:7
6	Kolosi 2:8-23
7	Kolosi 3:1-17
8	Kolosi 3:18-4:18
9	1 Tesalonaika 1:1-2:9
10	1 Tesalonaika 2:10-3:13
11	1 Tesalonaika 4:1-5:3
12	1 Tesalonaika 5:4-28
13	2 Tesalonaika 1:1-12
14	2 Tesalonaika 2:1-17
15	2 Tesalonaika 3:1-18
16	1 Timoti 1:1-20
17	1 Timoti 2:1-15
18	1 Timoti 3:1-16
19	1 Timoti 4:1-16
20	1 Timoti 5:1-25
21	1 Timoti 6:1-21
22	2 Timoti 1:1-18
23	2 Timoti 2:1-21
24	2 Timoti 2:22-3:17
25	2 Timoti 4:1-22
26	Taitas 1:1-16
27	Taitas 2:1-14
28	Taitas 2:15-3:15
29	Pailimon 1:1-25
30	Hiblu 1:1-14
31	Hiblu 2:1-18

date	Scripture
1	Hiblu 3:1-19
2	Hiblu 4:1-13
3	Hiblu 4:14-5:14
4	Hiblu 6:1-20
5	Hiblu 7:1-19
6	Hiblu 7:20-28
7	Hiblu 8:1-13
8	Hiblu 9:1-10
9	Hiblu 9:11-28
10	Hiblu 10:1-18
11	Hiblu 10:19-39
12	Hiblu 11:1-16
13	Hiblu 11:17-31
14	Hiblu 11:32-12:13
15	Hiblu 12:14-29
16	Hiblu 13:1-25
17	Jems 1:1-18
18	Jems 1:19-2:17
19	Jems 2:18-3:18
20	Jems 4:1-17
21	Jems 5:1-20
22	1 Pita 1:1-12
23	1 Pita 1:13-2:10
24	1 Pita 2:11-3:7
25	1 Pita 3:8-4:6
26	1 Pita 4:7-5:14
27	2 Pita 1:1-21
28	2 Pita 2:1-22
29	2 Pita 3:1-18
30	1 Jon 1:1-10

date	Scripture
1	1 Jon 2:1-17
2	1 Jon 2:18-3:2
3	1 Jon 3:3-24
4	1 Jon 4:1-21
5	1 Jon 5:1-21
6	2 Jon 1:1-13
7	3 Jon 1:1-14
8	Jut 1:1-25
9	Levelesen 1:1-20
10	Levelesen 2:1-17
11	Levelesen 2:18-3:6
12	Levelesen 3:7-22
13	Levelesen 4:1-11
14	Levelesen 5:1-14
15	Levelesen 6:1-17
16	Levelesen 7:1-17
17	Levelesen 8:1-13
18	Levelesen 9:1-21
19	Levelesen 10:1-11
20	Levelesen 11:1-19
21	Levelesen 12:1-18
22	Levelesen 13:1-18
23	Levelesen 14:1-20
24	Levelesen 15:1-8
25	Levelesen 16:1-21
26	Levelesen 17:1-18
27	Levelesen 18:1-24
28	Levelesen 19:1-21
29	Levelesen 20:1-15
30	Levelesen 21:1-27
31	Levelesen 22:1-21